

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلید واژه‌ی آیات حسینی در قرآن کریم

نویسنده:

سید محمد جعفر روضاتی

ناشر چاپی:

اعتقاد ما

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۲۱	کلید واژه ی آیات حسینی در قرآن کریم
۲۱	مشخصات کتاب
۲۲	اشاره
۲۶	فهرست مطالب
۵۳	مقدمه استاد مهدی پور
۵۳	سیمای امام حسین علیه السلام در آیین قرآن
۵۳	گلوازه حسین
۵۳	جاودانگی نهضت حسینی
۵۶	امام حسین علیه السلام در آیین کتاب
۵۶	اشاره
۵۶	۱_ اسرار شهادت
۵۶	۲_ اسرار عزاداری حسینی
۵۷	۳_ امام حسین پژوهی
۵۷	۴_ امام حسین از نگاه دیگران
۵۷	۵_ شعائر حسینی
۵۷	۶_ تربت حسینی
۵۸	۷_ سخنان امام حسین علیه السلام
۵۹	۸_ زیارت امام علیه السلام
۵۹	۹_ روز عاشورا
۶۰	۱۰_ زیارت عاشورا
۶۱	۱۱_ زیارت اربعین
۶۲	۱۲_ سرزمین کربلا
۶۳	۱۳_ رأس مطهر

- ۱۴_ ویژگی های امام حسین علیه السلام ۶۳
- ۱۵_ اصحاب امام حسین علیه السلام ۶۴
- ۱۶_ فرزندان امام حسین علیه السلام ۶۴
- الف: حضرت علی اکبر علیه السلام ۶۴
- ب: حضرت علی اصغر ۶۶
- ج: حضرت فاطمه بنت الحسین ۶۸
- د: حضرت سکینه ۶۸
- هـ - _ حضرت رقیه ۶۹
- ۱۷_ یاران خاص امام حسین علیه السلام ۷۴
- الف: قمر منیر بنی هاشم: ۷۴
- ب: حضرت مسلم ۸۰
- ج: أسلم بن عمرو ترکی ۸۱
- د: جون بن حوی ۸۱
- هـ - : حبیب بن مظاهر ۸۱
- و: جناده بن کعب انصاری ۸۲
- ز: جناب حرّ ۸۲
- ح: زهیر بن قین ۸۲
- ط: مسلم بن عوسجه ۸۲
- ی: عابس ۸۳
- ک: حضرت قاسم ۸۳
- ل: طفلان مسلم ۸۳
- ۱۸_ بانوان دشت کربلا ۸۳
- الف: حضرت زینب علیها السلام ۸۳
- ب: حضرت امّ کلثوم ۸۷
- ج: دیگر بانوان کربلا ۸۹
- د: اسرای کربلا ۹۱

- ۹۱ ۱۹_ شاعران حسینی
- ۹۱ ۲۰_ مجالس حسینی
- ۹۲ ۲۱_ مقتل
- ۹۵ (۱) پند و اندرز امام حسین علیه السلام
- ۹۵ (۲) یهود صفتانِ امت
- ۹۷ (۳) انسان ها و انسان نماها
- ۹۸ (۴) سرسلسله پاکان
- ۹۸ (۵) احیاگر مرده ها
- ۹۹ (۶) پیرو دین حنیف
- ۹۹ (۷) کدام بهترین است؟
- ۱۰۰ (۸) کرم حسینی
- ۱۰۰ (۹) مهلت از روی نعمت
- ۱۰۱ (۱۰) بازگشت به سوی دوزخ
- ۱۰۲ (۱۱) ایل و تبار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
- ۱۰۲ (۱۲) هوشیاران
- ۱۰۳ (۱۳) سنت خدا تغییر ناپذیر است
- ۱۰۳ (۱۴) سقوط کنندگان
- ۱۰۴ (۱۵) کیفر مطابق جنایت
- ۱۰۴ (۱۶) معنای پرستش خدا
- ۱۰۵ (۱۷) خانه های بلند جایگاه
- ۱۰۵ (۱۸) ساکنان برترین غرفه های بهشتی
- ۱۰۶ (۱۹) بندگان برگزیده الهی
- ۱۰۶ (۲۰) ترسان و نگران
- ۱۰۷ (۲۱) کشتی نجات
- ۱۰۷ (۱۳) درخشش نور امام حسین علیه السلام برای حضرت ابراهیم علیه السلام
- ۱۰۸ (۲۳) آموزگاران تسبیح و تقدیس

- ۱۰۹ ----- (۲۴) شهادت امام حسین علیه السلام بزرگترین فساد در روی زمین
- ۱۰۹ ----- (۲۵) تقوا پیشگان
- ۱۱۰ ----- (۲۶) اصحاب صحیفه
- ۱۱۰ ----- (۲۷) صاحبان اراده آهنین
- ۱۱۱ ----- (۲۸) مشعل نور
- ۱۱۲ ----- (۲۹) رجعت حسینی
- ۱۱۲ ----- (۳۰) نیکان امت
- ۱۱۶ ----- پیشگفتار
- ۱۳۰ ----- سورة مبارکه حمد
- ۱۳۰ ----- اشاره
- ۱۳۰ ----- کد آیه: ۱/۶ اسم آیه: صراط مستقیم
- ۱۳۴ ----- کد آیه: ۱/۷ اسم آیه: نعمت حسینی
- ۱۳۵ ----- سورة مبارکه بقره
- ۱۳۵ ----- اشاره
- ۱۳۵ ----- کد آیه: ۲/۳۱ اسم آیه: یکی از اسماء
- ۱۳۶ ----- کد آیه: ۲/۳۵ اسم آیه: شجره
- ۱۴۱ ----- کد آیه: ۲/۳۷ اسم آیه: امام حسین علیه السلام یکی از کلمات
- ۱۵۰ ----- کد آیه: ۲/۵۴ اسم آیه: عامل پذیرش توبه
- ۱۵۳ ----- کد آیه: ۲/۵۸ اسم آیه: باب حطه
- ۱۵۶ ----- کد آیه: ۲/۶۰ اسم آیه: باعث نزول برکات
- ۱۵۸ ----- کد آیه: ۲/۸۶ اسم آیه: تشبیه قاتلین امام حسین علیه السلام به یهود
- ۱۶۱ ----- کد آیه: ۲/۱۲۴ اسم آیه: از مصادیق کلمات الهی
- ۱۶۳ ----- کد آیه: ۲/۱۳۶ و ۱۳۷ اسم آیه: ایمان به امام حسین علیه السلام
- ۱۶۵ ----- کد آیه: ۲/۱۴۳ اسم آیه: امام حسین علیه السلام گواه و الگوی امت
- ۱۶۷ ----- کد آیه: ۲/۱۵۴ اسم آیه: حیات امام حسین علیه السلام
- ۱۶۹ ----- کد آیه: ۲/۱۹۳ اسم آیه: انتقام از دشمنان امام حسین علیه السلام

- کد آیه: ۲/۲۰۸ اسم آیه: ولایت امام حسین علیه السلام ۱۷۲
- کد آیه: ۲/۲۳۸ اسم آیه: محافظت از امام حسین علیه السلام مثل نماز ۱۷۳
- کد آیه: ۲/۲۵۵ اسم آیه: شفاعت امام حسین علیه السلام ۱۷۵
- کد آیه: ۲/۲۵۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام دستگیره محکم خدا ۱۷۸
- کد آیه: ۲/۲۶۱ اسم آیه: امام حسین علیه السلام خوشه پربار قرآن ۱۸۰
- کد آیه: ۲/۲۶۹ اسم آیه: حکمت امام حسین علیه السلام ۱۸۲
- سوره آل عمران : شماره: ۲۱ ۱۸۳
- کد آیه: ۳/۷ اسم آیه: امام حسین علیه السلام عالم به تأویل قرآن ۱۸۳
- کد آیه: ۳/۳۳ اسم آیه: امام حسین علیه السلام برگزیده خدا ۱۸۵
- کد آیه: ۳/۶۱ اسم آیه: امام حسین علیه السلام و مباحله ۱۹۰
- کد آیه: ۳/۱۰۱ اسم آیه: هدایت به امام حسین علیه السلام ۱۹۶
- کد آیه: ۳/۱۰۲ اسم آیه: تقوای امام حسین علیه السلام ۲۰۰
- کد آیه: ۳/۱۶۲ اسم آیه: رضوان خدا ۲۰۲
- کد آیه: ۳/۱۸۳ اسم آیه: قاتلان امام حسین علیه السلام ۲۰۴
- کد آیه: ۳/۱۸۵ اسم آیه: رستگاران ۲۰۶
- کد آیه: ۳/۲۰۰ اسم آیه: صبر امام حسین علیه السلام ۲۰۹
- سوره مبارکه نساء ۲۱۳
- اشاره ۲۱۳
- کد آیه: ۴/۱ اسم آیه: نسب امام حسین علیه السلام ۲۱۳
- کد آیه: ۴/۲۹ اسم آیه: امام حسین علیه السلام را نکشید ۲۱۴
- کد آیه: ۴/۳۱ اسم آیه: قتل امام حسین علیه السلام ، بزرگترین گناه ۲۱۵
- کد آیه: ۴/۳۶ اسم آیه: لزوم احسان به امام حسین علیه السلام ۲۱۸
- کد آیه: ۴/۳۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام ، خویشاوند ما هستند ۲۲۱
- کد آیه: ۴/۵۴ اسم آیه: حسادت به مقام امام حسین علیه السلام ۲۲۳
- کد آیه: ۴/۵۶ اسم آیه: عذاب قاتلان امام حسین علیه السلام ۲۲۵
- کد آیه: ۴/۵۹ اسم آیه: وجوب اطاعت از امام حسین علیه السلام ۲۲۷

- ۲۳۱ ----- کد آیه: ۴/۶۹ اسم آیه: امام حسین علیه السلام ، بهترین نعمت خدا
- ۲۳۵ ----- کد آیه: ۴/۷۷ اسم آیه: جهاد در رکاب امام حسین علیه السلام
- ۲۳۶ ----- کد آیه: ۴/۸۳ اسم آیه: صاحبان امر
- ۲۳۸ ----- کد آیه: ۴/۱۷۵ اسم آیه: تمسک به امام حسین علیه السلام
- ۲۳۹ ----- سورة مبارکة مائده : شماره: ۴۲
- ۲۳۹ ----- کد آیه: ۵/۳ اسم آیه: ولایت امام حسین علیه السلام
- ۲۴۲ ----- کد آیه: ۵/۳۵ اسم آیه: توشل به امام حسین علیه السلام
- ۲۴۷ ----- کد آیه: ۵/۵۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام حزب پیروز خدا
- ۲۴۹ ----- سورة مبارکة انعام
- ۲۴۹ ----- اشاره
- ۲۴۹ ----- کد آیه: ۶/۴۹ اسم آیه: حجّت بالغه
- ۲۵۲ ----- کد آیه: ۶/۵۳ اسم آیه: صراط مستقیم
- ۲۵۳ ----- کد آیه: ۶/۶۰ اسم آیه: حسنه
- ۲۵۴ ----- سورة مبارکة اعراف : شماره: ۴۸
- ۲۵۴ ----- کد آیه: ۷/۶ اسم آیه: سؤال از محبت آن حضرت
- ۲۵۵ ----- کد آیه: ۷/۴۳ اسم آیه: سینة بی کینه
- ۲۵۶ ----- کد آیه: ۷/۴۳ اسم آیه: شکر نعمت هدایت
- ۲۵۸ ----- کد آیه: ۷/۴۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام در اعراف
- ۲۶۲ ----- کد آیه: ۷/۶۹ اسم آیه: نعمت ولایت امام حسین علیه السلام
- ۲۶۳ ----- کد آیه: ۷/۹۶ اسم آیه: برکات الهی در رجعت امام حسین علیه السلام
- ۲۶۷ ----- کد آیه: ۷/۱۲۸ اسم آیه: امام حسین علیه السلام وارث زمین
- ۲۶۹ ----- کد آیه: ۷/۱۵۷ اسم آیه: اسم امام حسین علیه السلام در تورات
- ۲۷۱ ----- کد آیه: ۷/۱۵۷ اسم آیه: نور امام حسین علیه السلام
- ۲۷۳ ----- کد آیه: ۷/۱۶۱ اسم آیه: باب حطه
- ۲۷۵ ----- کد آیه: ۷/۱۸۰ اسم آیه: زیباترین اسم
- ۲۷۷ ----- سورة مبارکة انفال : شماره: ۵۹

- ۲۷۷ ----- کد آیه: ۸/۳۳ اسم آیه: امان اهل زمین
- ۲۷۹ ----- کد آیه: ۸/۴۱ اسم آیه: ذی القربی
- ۲۸۲ ----- کد آیه: ۸/۷۵ اسم آیه: امام حسین علیه السلام از مصادیق اولوالارحام
- ۲۸۵ ----- سورة مبارکه توبه : شماره: ۶۲ -----
- ۲۸۵ ----- کد آیه: ۹/۱۶ اسم آیه: ولیجه
- ۲۸۹ ----- کد آیه: ۹/۳۲ اسم آیه: نور خدا
- ۲۹۱ ----- کد آیه: ۹/۳۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام یکی از دوازده امام
- ۲۹۴ ----- کد آیه: ۹/۱۰۵ اسم آیه: عرضه اعمال
- ۲۹۸ ----- کد آیه: ۹/۱۱۱ اسم آیه: معامله امام حسین علیه السلام، با خدا
- ۳۰۱ ----- کد آیه: ۹/۱۱۹ اسم آیه: بودن با امام حسین علیه السلام
- ۳۰۵ ----- سورة مبارکه یونس -----
- ۳۰۵ ----- اشاره -----
- ۳۰۵ ----- کد آیه: ۱۰/۶۲ اسم آیه: اولیای خدا
- ۳۰۷ ----- کد آیه: ۱۰/۶۳ و ۶۴ اسم آیه: مژده دیدن امام حسین علیه السلام لحظه مرگ
- ۳۰۹ ----- کد آیه: ۱۰/۱۰۱ اسم آیه: آیات
- ۳۱۰ ----- سورة مبارکه هود -----
- ۳۱۰ ----- اشاره -----
- ۳۱۰ ----- کد آیه: ۱۱/۱۰۵ اسم آیه: خوشبخت و بدبخت
- ۳۱۳ ----- سورة مبارکه یوسف -----
- ۳۱۳ ----- اشاره -----
- ۳۱۳ ----- کد آیه: ۱۲/۱۰۸ اسم آیه: پیروی از امام حسین علیه السلام
- ۳۱۵ ----- سورة مبارکه رعد -----
- ۳۱۵ ----- اشاره -----
- ۳۱۵ ----- کد آیه: ۱۳/۷ اسم آیه: هدایت حسینی
- ۳۱۷ ----- کد آیه: ۱۳/۲۰ اسم آیه: میثاق با امام حسین علیه السلام
- ۳۱۹ ----- کد آیه: ۱۳/۲۸ اسم آیه: آرامش دلها

- ۳۲۲ ----- کد آیه: ۱۳/۲۹ اسم آیه: خوشا بحال محبتان امام حسین علیه السلام -
- ۳۲۴ ----- کد آیه: ۱۳/۴۳ اسم آیه: علم امام حسین علیه السلام -
- ۳۲۷ ----- سورة مباركة ابراهيم : شماره: ۷۸ -----
- ۳۲۷ ----- کد آیه: ۱۴/۲۴ و ۲۵ اسم آیه: امام حسین علیه السلام میوه درخت پاک -
- ۳۳۱ ----- کد آیه: ۱۴/۲۸ اسم آیه: امام حسین علیه السلام نعمت خدا -
- ۳۳۳ ----- کد آیه: ۱۴/۳۷ اسم آیه: عشق به امام حسین علیه السلام -
- ۳۴۱ ----- سورة مباركة حجر -----
- ۳۴۱ ----- اشاره -----
- ۳۴۱ ----- کد آیه: ۱۵/۷۵ اسم آیه: هوش و فراست امام حسین علیه السلام -
- ۳۴۵ ----- سورة مباركة نحل : شماره: ۸۲ -----
- ۳۴۵ ----- کد آیه: ۱۶/۱۶ اسم آیه: علامت حسینی -
- ۳۴۷ ----- کد آیه: ۱۶/۴۳ اسم آیه: اهل ذکر -
- ۳۵۱ ----- کد آیه: ۱۶/۶۸ اسم آیه: تشبیه به زینور غسل -
- ۳۵۵ ----- کد آیه: ۱۶/۷۶ اسم آیه: امر کننده به عدالت -
- ۳۵۷ ----- کد آیه: ۱۶/۸۳ اسم آیه: نعمت خدا -
- ۳۵۸ ----- کد آیه: ۱۶/۸۹ اسم آیه: امام حسین علیه السلام شاهد و گواه امت -
- ۳۵۹ ----- کد آیه: ۱۶/۹۰ اسم آیه: ذی القربی -
- ۳۶۱ ----- سورة مباركة اسراء -----
- ۳۶۱ ----- اشاره -----
- ۳۶۱ ----- کد آیه: ۱۷/۴ تا ۶ اسم آیه: رجعت امام حسین علیه السلام و اصحابشان -
- ۳۶۴ ----- کد آیه: ۱۷/۵ و ۶ اسم آیه: رجعت سلمان با امام حسین علیه السلام -
- ۳۶۹ ----- کد آیه: ۱۷/۹ اسم آیه: هدایت حسینی -
- ۳۷۲ ----- کد آیه: ۱۷/۹ اسم آیه: بشارت حسینی -
- ۳۷۳ ----- کد آیه: ۱۷/۳۳ اسم آیه: امام حسین علیه السلام مظلوم و منصور -
- ۳۷۷ ----- کد آیه: ۱۷/۵۷ اسم آیه: وسیله -
- ۳۷۸ ----- کد آیه: ۱۷/۷۱ اسم آیه: امام حسین علیه السلام پیشوای دنیا و آخرت -

- سورة مباركة كهف : شماره: ۹۶ ----- ۳۸۱
- کد آیه: ۱۸/۲ اسم آیه: بشارت حسینی ----- ۳۸۱
- کد آیه: ۱۳_۱۸/۹ اسم آیه: معجزه سر مقدس امام حسین علیه السلام ----- ۳۸۲
- کد آیه: ۱۸/۲۹ اسم آیه: عذاب سخت دشمنان امام حسین علیه السلام ----- ۳۸۵
- کد آیه: ۱۸/۴۶ اسم آیه: بهترین عمل ----- ۳۸۸
- کد آیه: ۱۸/۸۸ اسم آیه: بشارت حسینی ----- ۳۹۰
- کد آیه: ۱۸/۱۱۰ اسم آیه: عمل صالح ----- ۳۹۲
- سورة مباركة مريم ----- ۳۹۴
- اشاره ----- ۳۹۴
- کد آیه: ۱۹/۱ اسم آیه: کربلای امام حسین علیه السلام در کهیص ----- ۳۹۴
- کد آیه: ۱۹/۷ اسم آیه: شباهت امام حسین علیه السلام به یحیی علیه السلام ----- ۳۹۷
- کد آیه: ۱۹/۵۴ اسم آیه: امام حسین علیه السلام الگوی اسماعیل صادق الوعد ----- ۴۰۰
- کد آیه: ۱۹/۹۶ اسم آیه: عشق حسینی ----- ۴۰۵
- سورة مباركة طه : شماره: ۱۰۶ ----- ۴۰۷
- کد آیه: ۲۰/۸ اسم آیه: زیباترین نام ----- ۴۰۷
- کد آیه: ۲۰/۸۲ اسم آیه: هدایت حسینی ----- ۴۱۰
- کد آیه: ۲۰/۱۱۵ اسم آیه: امام حسین علیه السلام، عهد الهی ----- ۴۱۳
- کد آیه: ۲۰/۱۲۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام، نشانه خدا ----- ۴۱۴
- کد آیه: ۲۰/۱۳۲ اسم آیه: نماز و امام حسین علیه السلام ----- ۴۱۵
- کد آیه: ۲۰/۱۳۵ اسم آیه: هدایت حسینی ----- ۴۱۸
- سورة مباركة انبياء : شماره: ۱۱۲ ----- ۴۲۰
- کد آیه: ۲۱/۷ اسم آیه: اهل ذکر ----- ۴۲۰
- کد آیه: ۲۱/۲۳ اسم آیه: حکمت امامت در نسل امام حسین علیه السلام ----- ۴۲۲
- کد آیه: ۲۱/۶۹ اسم آیه: شباهت امام حسین علیه السلام به ابراهیم علیه السلام ----- ۴۲۵
- کد آیه: ۲۱/۷۳ اسم آیه: امام حسین علیه السلام امام هدایت ----- ۴۲۷
- کد آیه: ۲۱/۱۰۵ اسم آیه: رجعت امام حسین علیه السلام ----- ۴۳۰

- سورة مباركة حج :شماره: ۱۱۷ ۴۳۲
- کد آیه: ۲۲/۱۹ اسم آیه: دشمنی بنی امیه با امام حسین علیه السلام ۴۳۲
- کد آیه: ۲۲/۲۴ اسم آیه: هدایت حسینی ۴۳۳
- کد آیه: ۲۲/۳۹ اسم آیه: خروج مظلومانة امام حسین علیه السلام ۴۳۴
- کد آیه: ۲۲/۴۰ اسم آیه: حرم را از حرم کردند بیرون ۴۳۵
- کد آیه: ۲۲/۴۱ اسم آیه: امام حسین علیه السلام و اجرای دستورات خدا ۴۳۸
- کد آیه: ۲۲/۷۸ اسم آیه: امام حسین علیه السلام شاهد و گواه امت ۴۴۲
- سورة مباركة مؤمنون : شماره: ۱۲۳ ۴۴۵
- کد آیه: ۱۱ _ ۲۳/۱ اسم آیه: امام حسین علیه السلام وارث بهشت ۴۴۵
- کد آیه: ۲۳/۷۴ اسم آیه: انحراف از راه امام حسین علیه السلام ۴۴۶
- کد آیه: ۲۳/۱۱۱ اسم آیه: نتیجه صبر امام حسین علیه السلام ۴۴۸
- سورة مباركة نور : شماره: ۱۲۶ ۴۴۹
- کد آیه: ۲۴/۳۵ اسم آیه: امام حسین علیه السلام چراغ هدایت ۴۴۹
- کد آیه: ۲۴/۳۶ اسم آیه: بیت النور حسینی ۴۵۱
- کد آیه: ۲۴/۵۵ اسم آیه: رجعت و خلافت امام حسین علیه السلام ۴۵۴
- سورة مباركة فرقان : شماره: ۱۲۹ ۴۵۶
- کد آیه: ۲۵/۲۰ اسم آیه: صبر امام حسین علیه السلام ۴۵۶
- کد آیه: ۲۵/۵۴ اسم آیه: نسب امام حسین علیه السلام ۴۵۸
- کد آیه: ۲۵/۷۴ اسم آیه: امام حسین علیه السلام نور چشم پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم ۴۶۰
- سورة مباركة شعراء : شماره: ۱۳۲ ۴۶۲
- کد آیه: ۲۶/۲۱۹ اسم آیه: ساجدین ۴۶۲
- کد آیه: ۲۶/۲۲۷ اسم آیه: معجزة سر مقدس امام حسین علیه السلام ۴۶۳
- سورة مباركة نمل : شماره: ۱۳۴ ۴۶۶
- کد آیه: ۲۷/۴۰ اسم آیه: تمام علم کتاب نزد امام حسین علیه السلام ۴۶۶
- کد آیه: ۲۷/۸۹ اسم آیه: بهترین حسنه، محبت امام حسین علیه السلام ۴۶۹
- سورة مباركة قصص : شماره: ۱۳۶ ۴۷۱

- ۴۷۱ کد آیه: ۲۸/۵ اسم آیه: امام حسین علیه السلام مستضعف و وارث زمین
- ۴۷۴ کد آیه: ۲۸/۶۸ اسم آیه: امام حسین علیه السلام برگزیده خدا
- ۴۷۷ کد آیه: ۲۸/۸۴ اسم آیه: پاداش محب امام حسین علیه السلام
- ۴۷۸ کد آیه: ۲۸/۸۸ اسم آیه: وجه خدا
- ۴۸۰ سورة مبارکه عنکبوت : شماره: ۱۴۰
- ۴۸۰ کد آیه: ۲۹/۸ اسم آیه: احسان به امام حسین علیه السلام
- ۴۸۱ کد آیه: ۲۹/۲۳ اسم آیه: یأس دشمن امام حسین علیه السلام
- ۴۸۳ کد آیه: ۲۹/۴۹ اسم آیه: صاحب علم
- ۴۸۵ سورة مبارکه روم : شماره: ۱۴۳
- ۴۸۵ کد آیه: ۳۰/۵۶ اسم آیه: علم و ایمان امام حسین علیه السلام
- ۴۸۷ سورة مبارکه لقمان : شماره: ۱۴۴
- ۴۸۷ کد آیه: ۳۱/۲۰ اسم آیه: نعمت باطن
- ۴۸۹ کد آیه: ۳۱/۲۲ اسم آیه: امام حسین علیه السلام دستگیره محکم خدا
- ۴۹۱ سورة مبارکه سجده : شماره: ۱۴۶
- ۴۹۱ کد آیه: ۳۲/۲۴ اسم آیه: امام حسین علیه السلام امام هدایت
- ۴۹۲ سورة مبارکه احزاب : شماره: ۱۴۷
- ۴۹۲ کد آیه: ۳۳/۶ اسم آیه: امامت در نسل امام حسین علیه السلام
- ۴۹۵ کد آیه: ۳۳/۲۳ اسم آیه: در انتظار شهادت
- ۴۹۸ کد آیه: ۳۳/۳۳ اسم آیه: عصمت و طهارت خامس اهل کساء
- ۵۰۷ کد آیه: ۳۳/۵۶ اسم آیه: صلوات بر امام حسین علیه السلام
- ۵۱۰ کد آیه: ۳۳/۷۱ اسم آیه: رستگاری بزرگ
- ۵۱۲ سورة مبارکه فاطر
- ۵۱۲ اشاره
- ۵۱۲ کد آیه: ۳۵/۱۹_۲۲ اسم آیه: مقایسه
- ۵۱۴ کد آیه: ۳۵/۳۲ اسم آیه: امام حسین علیه السلام پیشگام در نیکوکاری
- ۵۱۸ سورة مبارکه صفات

- ۵۱۸ اشاره
- ۵۱۸ کد آیه: ۳۷/۸۸و۸۹ اسم آیه: بیماری ابراهیم علیه السلام برای امام حسین علیه السلام
- ۵۱۹ کد آیه: ۳۷/۲۴ اسم آیه: سؤال از محبت امام حسین علیه السلام
- ۵۲۳ کد آیه: ۳۷/۱۰۷ اسم آیه: ذبح عظیم
- ۵۲۶ کد آیه: ۳۷/۱۳۰ اسم آیه: سلام خدا بر امام حسین علیه السلام
- ۵۲۸ کد آیه: ۳۷/۱۶۴ اسم آیه: مقام معلوم
- ۵۲۹ سورة مبارکه ص
- ۵۲۹ اشاره
- ۵۲۹ کد آیه: ۳۸/۷۵ اسم آیه: عالین
- ۵۳۱ سورة مبارکه زمر
- ۵۳۱ اشاره
- ۵۳۱ کد آیه: ۳۹/۹ اسم آیه: علم امام حسین علیه السلام
- ۵۳۴ کد آیه: ۳۹/۵۶ اسم آیه: جنب الله
- ۵۳۶ سورة مبارکه غافر
- ۵۳۶ اشاره
- ۵۳۶ کد آیه: ۴۰/۷ اسم آیه: ملائکه، خدمتگزاران امام حسین علیه السلام
- ۵۳۸ کد آیه: ۴۰/۵۱ اسم آیه: یاری امام حسین علیه السلام در رجعت
- ۵۴۱ سورة مبارکه فصلت
- ۵۴۱ اشاره
- ۵۴۱ کد آیه: ۴۱/۳۴ اسم آیه: حسنه
- ۵۴۲ سورة مبارکه شوری
- ۵۴۲ اشاره
- ۵۴۲ کد آیه: ۴۲/۲۳ اسم آیه: مودت امام حسین علیه السلام مزد رسالت نبوی
- ۵۴۷ سورة مبارکه زخرف
- ۵۴۷ اشاره
- ۵۴۷ کد آیه: ۴۳/۲۸ اسم آیه: امامت در نسل امام حسین علیه السلام

- کد آیه: ۴۳/۴۴ اسم آیه: اهل ذکر ۵۵۰
- کد آیه: ۴۳/۴۸ اسم آیه: نشانه بزرگ خدا ۵۵۲
- کد آیه: ۴۳/۷۹ و ۸۰ اسم آیه: شبیه روز شهادت امام حسین علیه السلام ۵۵۵
- سورة مبارکه دخان ۵۵۸
- اشاره ۵۵۸
- کد آیه: ۴۴/۲۹ اسم آیه: گریه آسمان و زمین بر امام حسین علیه السلام ۵۵۸
- کد آیه: ۴۴/۳۲ اسم آیه: بهترین انتخاب ۵۶۱
- کد آیه: ۴۲_ ۴۴/۴۰ اسم آیه: رحمت واسعة خدا ۵۶۲
- سورة مبارکه جاثیه ۵۶۴
- اشاره ۵۶۴
- کد آیه: ۴۵/۲۹ اسم آیه: امام حسین علیه السلام قرآن ناطق ۵۶۴
- سورة مبارکه احقاف ۵۶۵
- اشاره ۵۶۵
- کد آیه: ۴۶/۱۵ اسم آیه: تولد امام حسین علیه السلام و نگرانی مادرشان ۵۶۵
- سورة مبارکه محمدصلی الله علیه وآله وسلم ۵۶۹
- اشاره ۵۶۹
- کد آیه: ۴۷/۱۷ اسم آیه: هدایت ویژه حسینی ۵۶۹
- سورة مبارکه طور ۵۷۱
- اشاره ۵۷۱
- کد آیه: ۵۲/۲۱ اسم آیه: ذریه حضرت پیامبرصلی الله علیه وآله وسلم ۵۷۱
- سورة مبارکه قمر ۵۷۴
- اشاره ۵۷۴
- کد آیه: ۵۴/۵۴ اسم آیه: متقین ۵۷۴
- سورة مبارکه الرحمن ۵۷۵
- اشاره ۵۷۵
- کد آیه: ۵۵/۱۷ اسم آیه: یکی از دو مغرب ۵۷۵

- کد آیه: ۲۲_ ۵۵/۱۹ اسم آیه: گوهر ناب دو دریای نبوت و امامت ۵۷۶
- کد آیه: ۲۷ و ۲۶/ ۵۵ اسم آیه: وجه خدا ۵۷۹
- کد آیه: ۳۱/ ۵۵ اسم آیه: امام حسین علیه السلام، یکی از دو چیز گران بها ۵۸۰
- سورة مبارکه واقع ۵۸۲
- اشاره ۵۸۲
- کد آیه: ۱۱ و ۱۰/ ۵۶ اسم آیه: امام حسین علیه السلام، یکی از پیشگامان ۵۸۲
- کد آیه: ۷۹/ ۵۶ اسم آیه: مطهرین ۵۸۴
- کد آیه: ۸۹ و ۸۸/ ۵۶ اسم آیه: مقربین ۵۸۶
- سورة مبارکه حدید ۵۸۷
- اشاره ۵۸۷
- کد آیه: ۱۲/ ۵۷ اسم آیه: نور امام حسین علیه السلام، هادی بهشتیان ۵۸۷
- کد آیه: ۲۸/ ۵۷ اسم آیه: امام حسین علیه السلام بهره ای از رحمت خدا ۵۸۹
- سورة مبارکه حشر ۵۹۱
- اشاره ۵۹۱
- کد آیه: ۷/ ۵۹ اسم آیه: ذی القربی ۵۹۱
- کد آیه: ۹/ ۵۹ اسم آیه: ایثار حضرت امام حسین علیه السلام ۵۹۳
- سورة مبارکه جمعه ۵۹۵
- اشاره ۵۹۵
- کد آیه: ۱۱/ ۶۲ اسم آیه: امام حسین علیه السلام بی توجه به دنیا ۵۹۵
- سورة مبارکه طلاق ۵۹۷
- اشاره ۵۹۷
- کد آیه: ۱۱ و ۶۵/ ۱۰ اسم آیه: اهل ذکر ۵۹۷
- سورة مبارکه جن ۶۰۱
- اشاره ۶۰۱
- کد آیه: ۱۶/ ۷۲ اسم آیه: پاداش استقامت در راه امام حسین علیه السلام ۶۰۱
- کد آیه: ۱۷/ ۷۲ اسم آیه: امتحان مردم با شهادت امام حسین علیه السلام ۶۰۳

- سورة مباركة انسان ۶۰۴
- اشاره ۶۰۴
- كد آيه: ۷۶/۵ اسم آيه: ابرار ۶۰۴
- كد آيه: ۷۶/۷ اسم آيه: وفای به نذر امام حسين عليه السلام ۶۰۵
- سورة مباركة مرسلات ۶۰۷
- اشاره ۶۰۷
- كد آيه: ۴۴ _ ۷۷/۴۱ اسم آيه: متقين و محسنين ۶۰۷
- سورة مباركة نازعات ۶۰۹
- اشاره ۶۰۹
- كد آيه: ۷۹/۶ و ۷۹/۷ اسم آيه: رجعت امام حسين عليه السلام ۶۰۹
- سورة مباركة تكوير ۶۱۱
- اشاره ۶۱۱
- كد آيه: ۸۱/۸ و ۸۱/۹ اسم آيه: به کدامين گناه كشته شد ۶۱۱
- سورة مباركة انفطار ۶۱۳
- اشاره ۶۱۳
- كد آيه: ۱۴ و ۸۲/۱۳ اسم آيه: امام حسين عليه السلام در بهشت ۶۱۳
- سورة مباركة مطفيين ۶۱۴
- اشاره ۶۱۴
- كد آيه: ۲۱ _ ۸۳/۱۸ اسم آيه: مقام امام حسين عليه السلام در اعلى عليين ۶۱۴
- كد آيه: ۲۸ _ ۸۳/۲۲ اسم آيه: امام حسين عليه السلام از مقربين ۶۱۷
- سورة مباركة فجر ۶۲۰
- اشاره ۶۲۰
- كد آيه: ۳ _ ۸۹/۱ اسم آيه: سورة امام حسين عليه السلام ۶۲۰
- كد آيه: ۳۰ _ ۸۹/۲۷ اسم آيه: نفس مطمئنه ۶۲۲
- سورة مباركة بلد ۶۲۴
- اشاره ۶۲۴

- ۶۲۴ ----- کد آیه: ۹۰/۳ اسم آیه: سوگند به امام حسین علیه السلام
- ۶۲۶ ----- کد آیه: ۹۰/۸ و ۹۰/۹ اسم آیه: لبهای امام حسین علیه السلام
- ۶۲۷ ----- سورة مبارکه شمس
- ۶۲۷ ----- اشاره
- ۶۲۷ ----- کد آیه: ۳_ ۹۱/۱ اسم آیه: تجلی نور امام حسین علیه السلام
- ۶۳۰ ----- سورة مبارکه تین
- ۶۳۰ ----- اشاره
- ۶۳۰ ----- کد آیه: ۹۵/۱ اسم آیه: سوگند به زیتون
- ۶۳۲ ----- سورة مبارکه قدر
- ۶۳۲ ----- اشاره
- ۶۳۲ ----- کد آیه: ۵_ ۹۷/۱ اسم آیه: نزول ملائکه بر امام حسین علیه السلام
- ۶۳۵ ----- سورة مبارکه بینه
- ۶۳۵ ----- اشاره
- ۶۳۵ ----- کد آیه: ۹۸/۷ اسم آیه: امام حسین علیه السلام بهترین مخلوق خدا
- ۶۳۷ ----- سورة مبارکه تکوثر :
- ۶۳۷ ----- اشاره
- ۶۳۷ ----- کد آیه: ۱۰۲/۸ اسم آیه: سؤال از نعمت
- ۶۴۲ ----- سورة مبارکه کوثر :
- ۶۴۲ ----- اشاره
- ۶۴۲ ----- کد آیه: ۳_ ۱۰۸/۱ اسم آیه: کوثر
- ۶۴۴ ----- منابع و مأخذ
- ۶۵۶ ----- جدول فهرست سوره های قرآن کریم
- ۶۶۲ ----- درباره مرکز

کلید واژه‌ی آیات حسینی در قرآن کریم

مشخصات کتاب

کلید واژه‌ی آیات حسینی در قرآن کریم

روشی جدید برای حفظ و آموزش

آیات حسینی در قرآن کریم

مقدمه

علاّمه محقق حاج شیخ علی اکبر مهدی پور

تألیف

سید محمد جعفر روضاتی

سرشناسه: روضاتی، سید محمد جعفر، 1352 -

عنوان: کلید واژه‌ی آیات حسینی در قرآن کریم، روشی جدید برای حفظ و آموزش آیات حسینی در قرآن کریم / تکرار نام پدیدآور: تألیف: سید محمد جعفر روضاتی، با مقدمه علی اکبر مهدی پور

مشخصات نشر: مشهد: اعتقاد ما، 1400

مشخصات ظاهری: 622 ص. جدول

بهاء: 1400000 جدول ریال 4-66-6062-622-978 ISBN

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان دیگر: روشی جدید برای حفظ و آموزش آیات حسینی در قرآن کریم

یادداشت: کتابنامه: ص. [605] _ 615؛ همچنین به صورت زیر نویس

موضوع: حسین بن علی (علیه السلام)، امام سوم، 4_ 61ق. _ جنبه‌های قرآنی

موضوع: حسین بن علی (علیه السلام)، امام سوم، 4_ 61ق. _ احادیث

موضوع: حسین بن علی (علیه السلام)، امام سوم، 4_ 61ق. فضایل - احادیث

موضوع: قرآن - حفظ - راهنمای آموزشی

شناسه افزوده: مهدی پور، علی اکبر، 1324 -، مقدمه نویس

رده بندی کنگره: 1400,9 ر 5ح/104Bp

رده بندی دیویی: 297/ 159

شماره مدرک: 7758951

خیراندیش دیجیتال: انجمن مددکاری امام زمان (عج) اصفهان

ص: 1

اشاره

کلیدواژه آیات حسینی در قرآن کریم

تألیف: ...سید محمد جعفر روضاتی

مقدمه: ...استاد علی اکبر مهدی پور

ناشر: ...اعتقاد ما

چاپ اول: 1400

چاپخانه: ...بشارت

شمارگان: ... 500 جلد

شابک: ... 978_622_6062_66_4

قیمت: ... 140000 تومان

تلفن: ... 09109671518

ص: 2

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

ص: 3

تقديم به محضر مقدّس منتقم خون

حضرت اباعبدالله الحسين عليه السلام

حضرت بقيه الله الاعظم عجل الله تعالى فرجه الشريف

ص: 4

فهرست مطالب

- فهرست مطالب... 5
- مقدمه استاد مهدی پور... 19
- سیمای امام حسین علیه السلام در آئینه قرآن... 19
- گلوآژه حسین... 19
- جاودانگی نهضت حسینی... 19
- امام حسین علیه السلام در آئینه کتاب... 22
- 1_ اسرار شهادت... 22
- 2_ اسرار عزاداری حسینی... 22
- 3_ امام حسین پژوهی... 23
- 4_ امام حسین از نگاه دیگران... 23
- 5_ شعائر حسینی... 23
- 6_ تربیت حسینی... 23
- 7_ سخنان امام حسین علیه السلام... 24
- 8_ زیارت امام (علیه السلام)... 25
- 9_ روز عاشورا... 25
- 10_ زیارت عاشورا... 26
- 11_ زیارت اربعین... 27
- 12_ سرزمین کربلا... 28
- 13_ رأس مطهر... 29
- 14_ ویژگی های امام حسین (علیه السلام)... 29

15_ اصحاب امام حسين (عليه السلام) ...30

16_ فرزندان امام حسين (عليه السلام) ...30

17_ ياران خاص امام حسين (عليه السلام) ...38

18_ بانوان دشت كربلا...46

ص: 5

19_ شاعران حسینی... 52

20_ مجالس حسینی... 52

21_ مقتل... 53

(1) پند و اندرز امام حسین علیه السلام... 56

(2) یهود صفتانِ امت... 56

(3) انسان ها و انسان نماها... 58

(4) سرسلسلهٔ پاکان... 59

(5) احیاگر مرده ها... 59

(6) پیرو دین حنیف... 60

(7) کدام بهترین است... 60

(8) کرم حسینی... 61

(9) مهلت از روی نعمت... 61

(10) بازگشت به سوی دوزخ... 62

(11) ایل و تبار پیامبر صل الله علیه وآله وسلم... 63

(12) هوشیاران... 63

(13) سنت خدا تغییر ناپذیر است... 64

(14) سقوط کنندگان... 64

(15) کیفر مطابق جنایت... 65

(16) معنای پرستش خدا... 65

(17) خانه های بلند جایگاه... 66

(18) ساکنان برترین غرفه های بهشتی... 66

(19) بندگان برگزیده الهی... 67

(20) ترسان و نگران... 67

(21) کشتی نجات... 68

(13) درخشش نور امام حسین علیه السلام برای حضرت ابراهیم علیه السلام... 68

(23) آموزگاران تسبیح و تقدیس... 69

ص: 6

(24) شهادت امام حسین علیه السلام بزرگترین فساد در روی زمین... 70

(25) تقوا پیشگان... 70

(26) اصحاب صحیفه... 71

(27) صاحبان اراده آهنین... 71

(28) مشعل نور... 72

(29) رجعت حسینی... 73

(30) نیکان امت... 73

پیشگفتار... 77

وظیفه الهی امام حسین علیه السلام... 77

واکنش پیامبران علیهما السلام نسبت به امام حسین علیه السلام... 79

واکنش اهل بیت علیهم السلام نسبت به امام حسین علیه السلام... 82

مثلث سعادت... 84

درباره کتاب... 85

سوره مبارکه حمد... 89

1_ کد آیه: 6/1 اسم آیه: صراط مستقیم... 91

2_ کد آیه: 7/1 اسم آیه: نعمت حسینی... 95

سوره مبارکه بقره... 96

3_ کد آیه: 31/2 اسم آیه: یکی از اسماء... 96

4_ کد آیه: 35/2 اسم آیه: شجره... 97

5_ کد آیه: 37/2 اسم آیه: امام حسین علیه السلام یکی از کلمات... 102

6_ کد آیه: 54/2 اسم آیه: عامل پذیرش توبه... 111

7_ کد آیه: 58/2 اسم آیه: باب حطّه... 114

8_ کد آیه: 60/2 اسم آیه: باعث نزول برکات... 117

9_ کد آیه: 86/2 اسم آیه: تشبیه قاتلین امام حسین علیه السلام به یهود... 119

10_ کد آیه: 124/2 اسم آیه: از مصادیق کلمات الهی... 122

11_ کد آیه: 137 و 136/2 اسم آیه: ایمان به امام حسین علیه السلام... 124

ص: 7

12_ کد آیه: 143/2 اسم آیه: امام حسین علیه السلام گواه و الگویی اَمّت ... 126

13_ کد آیه: 154/2 اسم آیه: حیات امام حسین علیه السلام ... 128

14_ کد آیه: 193/2 اسم آیه: انتقام از دشمنان امام حسین علیه السلام ... 130

15_ کد آیه: 208/2 اسم آیه: ولایت امام حسین علیه السلام ... 133

16_ کد آیه: 238/2 اسم آیه: محافظت از امام حسین علیه السلام مثل نماز ... 134

17_ کد آیه: 255/2 اسم آیه: شفاعت امام حسین علیه السلام ... 136

18_ کد آیه: 256/2 اسم آیه: امام حسین علیه السلام دستگیره محکم خدا ... 139

19_ کد آیه: 261/2 اسم آیه: امام حسین علیه السلام خوشه پربار قرآن ... 141

20_ کد آیه: 269/2 اسم آیه: حکمت امام حسین علیه السلام ... 143

سوره آل عمران ... 144

21_ کد آیه: 7/3 اسم آیه: امام حسین علیه السلام عالم به تأویل قرآن ... 144

22_ کد آیه: 33/3 اسم آیه: امام حسین علیه السلام برگزیده خدا ... 146

23_ کد آیه: 61/3 اسم آیه: امام حسین علیه السلام و مباحله ... 151

24_ کد آیه: 101/3 اسم آیه: هدایت به امام حسین علیه السلام ... 157

25_ کد آیه: 102/3 اسم آیه: تقوای امام حسین علیه السلام ... 161

26_ کد آیه: 162/3 اسم آیه: رضوان خدا ... 163

27_ کد آیه: 183/3 اسم آیه: قاتلان امام حسین علیه السلام ... 165

28_ کد آیه: 185/3 اسم آیه: رستگاران ... 167

29_ کد آیه: 200/3 اسم آیه: صبر امام حسین علیه السلام ... 170

سوره مبارکه نساء ... 174

30_ کد آیه: 1/4 اسم آیه: نسب امام حسین علیه السلام ... 174

31_ کد آیه: 29/4 اسم آیه: امام حسین علیه السلام را نکشید... 175

32_ کد آیه: 31/4 اسم آیه: قتل امام حسین علیه السلام، بزرگترین گناه... 176

33_ کد آیه: 36/4 اسم آیه: لزوم احسان به امام حسین علیه السلام... 179

34_ کد آیه: 36/4 اسم آیه: امام حسین (علیه السلام)، خویشاوند ما هستید... 182

35_ کد آیه: 54/4 اسم آیه: حسادت به مقام امام حسین علیه السلام... 184

ص: 8

- 36_ کد آیه: 56/4 اسم آیه: عذاب قاتلان امام حسین علیه السلام... 186
- 37_ کد آیه: 59/4 اسم آیه: وجوب اطاعت از امام حسین علیه السلام... 188
- 38_ کد آیه: 69/4 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، بهترین نعمت خدا... 192
- 39_ کد آیه: 77/4 اسم آیه: جهاد در رکاب امام حسین علیه السلام... 196
- 40_ کد آیه: 83/4 اسم آیه: صاحبان امر... 197
- 41_ کد آیه: 175/4 اسم آیه: تمسک به امام حسین علیه السلام... 199
- سوره مبارکه مائده... 200
- 42_ کد آیه: 3/5 اسم آیه: ولایت امام حسین علیه السلام... 200
- 43_ کد آیه: 35/5 اسم آیه: توسل به امام حسین علیه السلام... 203
- 44_ کد آیه: 56/5 اسم آیه: امام حسین علیه السلام حزب پیروز خدا... 208
- سوره مبارکه انعام... 210
- 45_ کد آیه: 149/6 اسم آیه: حجّت بالغه... 210
- 46_ کد آیه: 153/6 اسم آیه: صراط مستقیم... 213
- 47_ کد آیه: 160/6 اسم آیه: حسنه... 214
- سوره مبارکه اعراف... 215
- 48_ کد آیه: 6/7 اسم آیه: سؤال از محبت آن حضرت... 215
- 49_ کد آیه: 43/7 اسم آیه: سینه بی کینه... 216
- 50_ کد آیه: 43/7 اسم آیه: شکر نعمت هدایت... 217
- 51_ کد آیه: 46/7 اسم آیه: امام حسین علیه السلام در اعراف... 219
- 52_ کد آیه: 69/7 اسم آیه: نعمت ولایت امام حسین علیه السلام... 223
- 53_ کد آیه: 7/96 اسم آیه: برکات الهی در رجعت امام حسین علیه السلام... 224

54_ کد آیه: 128/7 اسم آیه: امام حسین علیه السلام وارث زمین... 228

55_ کد آیه: 157/7 اسم آیه: اسم امام حسین علیه السلام در تورات... 230

56_ کد آیه: 157/7 اسم آیه: نور امام حسین علیه السلام... 232

57_ کد آیه: 161/7 اسم آیه: باب حطّه... 234

58_ کد آیه: 180/7 اسم آیه: زیباترین اسم... 236

ص: 9

سورة مبارکه انفال 238

59_ کد آیه: 33/8 اسم آیه: امان اهل زمین... 238

60_ کد آیه: 41/8 اسم آیه: ذی القربی... 240

61_ کد آیه: 75/8 اسم آیه: امام حسین علیه السلام از مصادیق اولوالارحام... 243

سورة مبارکه توبه 246...

62_ کد آیه: 16/9 اسم آیه: ولیجه... 246

63_ کد آیه: 32/9 اسم آیه: نور خدا... 250

64_ کد آیه: 36/9 اسم آیه: امام حسین علیه السلام یکی از دوازده امام... 252

65_ کد آیه: 105/9 اسم آیه: عرضه اعمال... 255

66_ کد آیه: 111/9 اسم آیه: معامله امام حسین علیه السلام، با خدا... 259

67_ کد آیه: 119/9 اسم آیه: بودن با امام حسین علیه السلام... 262

سورة مبارکه یونس 266...

68_ کد آیه: 62/10 اسم آیه: اولیای خدا... 266

69_ کد آیه: 64 و 63/10 اسم آیه: مژده دیدن امام حسین علیه السلام لحظه مرگ... 268

70_ کد آیه: 101/10 اسم آیه: آیات... 270

سورة مبارکه هود 271...

71_ کد آیه: 105/11 اسم آیه: خوشبخت و بدبخت... 271

سورة مبارکه یوسف 274...

72_ کد آیه: 108/12 اسم آیه: پیروی از امام حسین علیه السلام... 274

سورة مبارکه رعد 276...

73_ کد آیه: 7/13 اسم آیه: هدایت حسینی... 276

74_ کد آیه: 20/13 اسم آیه: میثاق با امام حسین علیه السلام... 278

75_ کد آیه: 28/13 اسم آیه: آرامش دلها... 280

76_ کد آیه: 29/13 اسم آیه: خوشا بحال محبّان امام حسین علیه السلام... 283

77_ کد آیه: 43/13 اسم آیه: علم امام حسین علیه السلام... 285

ص: 10

سورة مباركة ابراهيم... 288

78_ کد آیه: 25 و 24/14 اسم آیه: امام حسین علیه السلام میوه درخت پاک... 288

79_ کد آیه: 28/14 اسم آیه: امام حسین علیه السلام نعمت خدا... 292

80_ کد آیه: 37/14 اسم آیه: عشق به امام حسین علیه السلام... 294

سورة مباركة حجر... 302

81_ کد آیه: 75/15 اسم آیه: هوش و فراست امام حسین علیه السلام... 302

سورة مباركة نحل... 306

82_ کد آیه: 16/16 اسم آیه: علامت حسینی... 306

83_ کد آیه: 43/16 اسم آیه: اهل ذکر... 308

84_ کد آیه: 68/16 اسم آیه: تشبیه به زنبور عسل... 312

85_ کد آیه: 76/16 اسم آیه: امر کننده به عدالت... 316

86_ کد آیه: 83/16 اسم آیه: نعمت خدا... 318

87_ کد آیه: 89/16 اسم آیه: امام حسین علیه السلام شاهد و گواه امت... 319

88_ کد آیه: 90/16 اسم آیه: ذی القربی... 320

سورة مباركة اسراء... 322

89_ کد آیه: 6 تا 4/17 اسم آیه: رجعت امام حسین علیه السلام و اصحابشان... 322

90_ کد آیه: 6 و 5/17 اسم آیه: رجعت سلمان با امام حسین علیه السلام... 325

91_ کد آیه: 9/17 اسم آیه: هدایت حسینی... 330

92_ کد آیه: 9/17 اسم آیه: بشارت حسینی... 333

93_ کد آیه: 33/17 اسم آیه: امام حسین علیه السلام مظلوم و منصور... 334

94_ کد آیه: 57/17 اسم آیه: وسیله... 338

95_ کد آیه: 71/17 اسم آیه: امام حسین علیه السلام پیشوای دنیا و آخرت ... 339

سوره مبارکه کُهِف ... 342

96_ کد آیه: 2/18 اسم آیه: بشارت حسینی ... 342

97_ کد آیه: 9/18_13 اسم آیه: معجزه سر مقدس امام حسین علیه السلام ... 343

ص: 11

98_ کد آیه: 29/18 اسم آیه: عذاب سخت دشمنان امام حسین علیه السلام... 346

99_ کد آیه: 46/18 اسم آیه: بهترین عمل... 349

100_ کد آیه: 88/18 اسم آیه: بشارت حسینی... 351

101_ کد آیه: 110/18 اسم آیه: عمل صالح... 352

سوره مبارکه مریم... 355

102_ کد آیه: 1/19 اسم آیه: کربلای امام حسین علیه السلام در کهیعض... 355

103_ کد آیه: 7/19 اسم آیه: شباهت امام حسین علیه السلام به یحیی علیه اسلام... 358

104_ کد آیه: 54/19 اسم آیه: امام حسین علیه السلام الگوی اسماعیل صادق الوعد... 361

105_ کد آیه: 96/19 اسم آیه: عشق حسینی... 366

سوره مبارکه طه... 368

106_ کد آیه: 8/20 اسم آیه: زیباترین نام... 368

107_ کد آیه: 82/20 اسم آیه: هدایت حسینی... 371

108_ کد آیه: 115/20 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، عهد الهی... 374

109_ کد آیه: 126/20 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، نشانه خدا... 375

110_ کد آیه: 132/20 اسم آیه: نماز و امام حسین علیه السلام... 376

111_ کد آیه: 135/20 اسم آیه: هدایت حسینی... 379

سوره مبارکه انبیاء... 381

112_ کد آیه: 7/21 اسم آیه: اهل ذکر... 381

113_ کد آیه: 23/21 اسم آیه: حکمت امامت در نسل امام حسین علیه السلام... 383

114_ کد آیه: 69/21 اسم آیه: شباهت امام حسین علیه السلام به ابراهیم علیه السلام... 638

115_ کد آیه: 73/21 اسم آیه: امام حسین علیه السلام امام هدایت... 388

116_ كد آيه: 105/21 اسم آيه: رجعت امام حسين عليه السلام... 391

سوره مبارکه حج... 393

117_ كد آيه: 19/22 اسم آيه: دشمنی بنی امیّه با امام حسين عليه السلام... 393

118_ كد آيه: 24/22 اسم آيه: هدايت حسینی... 394

ص: 12

- 119_ کد آیه: 39/22 اسم آیه: خروج مظلومانه امام حسین علیه السلام ... 395
- 120_ کد آیه: 40/22 اسم آیه: حرم را از حرم کردند بیرون ... 396
- 121_ کد آیه: 41/22 اسم آیه: امام حسین علیه السلام و اجرای دستورات خدا ... 399
- 122_ کد آیه: 78/22 اسم آیه: امام حسین علیه السلام شاهد و گواه امت ... 403
- سوره مبارکه مؤمنون ... 406
- 123_ کد آیه: 11_ 1/23 اسم آیه: امام حسین علیه السلام وارث بهشت ... 406
- 124_ کد آیه: 74/23 اسم آیه: انحراف از راه امام حسین علیه السلام ... 407
- 125_ کد آیه: 111/23 اسم آیه: نتیجه صبر امام حسین علیه السلام ... 409
- سوره مبارکه نور ... 410
- 126_ کد آیه: 35/24 اسم آیه: امام حسین علیه السلام چراغ هدایت ... 410
- 127_ کد آیه: 36/24 اسم آیه: بیت النور حسینی ... 412
- 128_ کد آیه: 55/24 اسم آیه: رجعت و خلافت امام حسین ... 415
- سوره مبارکه فرقان ... 417
- 129_ کد آیه: 20/25 اسم آیه: صبر امام حسین علیه السلام ... 417
- 130_ کد آیه: 54/25 اسم آیه: نسب امام حسین علیه السلام ... 419
- 131_ کد آیه: 74/25 اسم آیه: امام حسین علیه السلام نور چشم پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ... 421
- سوره مبارکه شعراء ... 423
- 132_ کد آیه: 219/26 اسم آیه: ساجدین ... 423
- 133_ کد آیه: 227/26 اسم آیه: معجزه سر مقدس امام حسین علیه السلام ... 424
- سوره مبارکه نمل ... 427
- 134_ کد آیه: 40/27 اسم آیه: تمام علم کتاب نزد امام حسین علیه السلام ... 427

135_ کد آیه: 89/27 اسم آیه: بهترین حسنه، محبت امام حسین علیه السلام... 430

سوره مبارکه قصص... 432

136_ کد آیه: 5/28 اسم آیه: امام حسین علیه السلام مستضعف و وارث زمین... 432

137_ کد آیه: 68/28 اسم آیه: امام حسین علیه السلام برگزیده خدا... 435

ص: 13

138_ کد آیه: 84/28 اسم آیه: پاداش محبّ امام حسین علیه السلام ... 438

139_ کد آیه: 88/28 اسم آیه: وجه خدا... 439

سوره مبارکه عنکبوت... 441

140_ کد آیه: 8/29 اسم آیه: احسان به امام حسین علیه السلام... 441

141_ کد آیه: 23/29 اسم آیه: یأس دشمن امام حسین علیه السلام... 442

142_ کد آیه: 49/29 اسم آیه: صاحب علم... 444

سوره مبارکه روم... 446

143_ کد آیه: 56/30 اسم آیه: علم و ایمان امام حسین علیه السلام... 446

سوره مبارکه لقمان... 448

144_ کد آیه: 20/31 اسم آیه: نعمت باطن... 448

145_ کد آیه: 22/31 اسم آیه: امام حسین علیه السلام دستگیره محکم خدا... 450

سوره مبارکه سجده... 452

146_ کد آیه: 24/32 اسم آیه: امام حسین علیه السلام امام هدایت... 452

سوره مبارکه احزاب... 452

147_ کد آیه: 6/33 اسم آیه: امامت در نسل امام حسین علیه السلام... 453

148_ کد آیه: 23/33 اسم آیه: در انتظار شهادت... 456

149_ کد آیه: 33/33 اسم آیه: عصمت و طهارت خامس اهل کساء... 459

150_ کد آیه: 56/33 اسم آیه: صلوات بر امام حسین علیه السلام ... 468

151_ کد آیه: 71/33 اسم آیه: رستگاری بزرگ... 471

سوره مبارکه فاطر... 473

152_ کد آیه: 19/35_22 اسم آیه: مقایسه... 473

153_ کد آیه: 32/35 اسم آیه: امام حسین السلام پیشگام در نیکوکاری... 475

سوره مبارکه صفات... 479

154_ کد آیه: 89 و 88/37 اسم آیه: بیماری ابراهیم السلام برای امام حسین علیه السلام... 479

155_ کد آیه: 24/37 اسم آیه: سؤال از محبت امام حسین السلام... 480

ص: 14

- 156_ کد آیه: 107/37 اسم آیه: ذبیح عظیم... 484
- 157_ کد آیه: 130/37 اسم آیه: سلام خدا بر امام حسین علیه السلام... 487
- 158_ کد آیه: 164/37 اسم آیه: مقام معلوم... 489
- سوره مبارکه ص... 490
- 159_ کد آیه: 75/38 اسم آیه: عالین... 490
- سوره مبارکه زمر... 492
- 160_ کد آیه: 9/39 اسم آیه: علم امام حسین علیه السلام... 492
- 161_ کد آیه: 56/39 اسم آیه: جنب الله... 495
- سوره مبارکه غافر... 497
- 162_ کد آیه: 7/40 اسم آیه: ملائکه، خدمتگزاران امام حسین علیه اسلام... 497
- 163_ کد آیه: 51/40 اسم آیه: یاری امام حسین علیه السلام در رجعت... 499
- سوره مبارکه فصلت... 502
- 164_ کد آیه: 34/41 اسم آیه: حسنه... 502
- سوره مبارکه شوری... 503
- 165_ کد آیه: 23/42 اسم آیه: موّد امام حسین علیه السلام مزد رسالت نبوی... 503
- سوره مبارکه زخرف... 508
- 166_ کد آیه: 28/43 اسم آیه: امامت در نسل امام حسین علیه السلام... 508
- 167_ کد آیه: 44/43 اسم آیه: اهل ذکر... 511
- 168_ کد آیه: 48/43 اسم آیه: نشانه بزرگ خدا... 513
- 169_ کد آیه: 80 و 79/43 اسم آیه: شبیه روز شهادت امام حسین علیه السلام... 516
- سوره مبارکه دخان... 519

170_ کد آیه: 29/44 اسم آیه: گریه آسمان و زمین بر امام حسین علیه السلام... 519

171_ کد آیه: 32/44 اسم آیه: بهترین انتخاب... 522

172_ کد آیه: 40/44_42 اسم آیه: رحمت واسعة خدا... 523

سوره مبارکه جاثیه... 525

ص: 15

173_ کد آیه: 29/45 اسم آیه: امام حسین علیه السلام قرآن ناطق... 525

سوره مبارکه احقاف... 526

174_ کد آیه: 15/46 اسم آیه: تولّد امام حسین علیه السلام و نگرانی مادرشان... 526

سوره مبارکه محمد صلی الله علیه وآله و سلم... 530

175_ کد آیه: 17/47 اسم آیه: هدایت ویژه حسینی... 530

سوره مبارکه طور... 532

176_ کد آیه: 21/52 اسم آیه: ذریّه حضرت پیامبر صلی الله علیه وآله و سلم... 532

سوره مبارکه قمر... 535

177_ کد آیه: 54/54 اسم آیه: متّین... 535

سوره مبارکه الرحمن... 536

178_ کد آیه: 17/55 اسم آیه: یکی از دو مغرب... 536

179_ کد آیه: 22_ 19/55 اسم آیه: گوهر ناب دو دریای نبوت و امامت... 537

180_ کد آیه: 27 و 26/55 اسم آیه: وجه خدا... 540

181_ کد آیه: 31/55 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، یکی از دو چیز گران بها... 541

سوره مبارکه واقعه... 543

182_ کد آیه: 11 و 10/56 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، یکی از پیشگامان... 543

183_ کد آیه: 79/56 اسم آیه: مطهّرين... 545

184_ کد آیه: 89 و 88/56 اسم آیه: مقربین... 547

سوره مبارکه حدید... 548

185_ کد آیه: 12/57 اسم آیه: نور امام حسین علیه السلام، هادی بهشتیان... 548

186_ کد آیه: 28/57 اسم آیه: امام حسین علیه السلام بهره ای از رحمت خدا... 550

سورة مباركة حشر...552

187_ كد آيه:7/59 اسم آيه: ذى القربى...552

188_ كد آيه:9/59 اسم آيه: ايثار حضرت امام حسين عليه السلام...554

سورة مباركة جمعه...556

ص: 16

189_ کد آیه: 11/62 اسم آیه: امام حسین علیه السلام بی توجه به دنیا... 556

سوره مبارکه طلاق... 558

190_ کد آیه: 11 و 10/65 اسم آیه: اهل ذکر... 558

سوره مبارکه جن... 562

191_ کد آیه: 16/72 اسم آیه: پاداش استقامت در راه امام حسین علیه السلام... 562

192_ کد آیه: 17/72 اسم آیه: امتحان مردم با شهادت امام حسین علیه السلام... 564

سوره مبارکه انسان... 565

193_ کد آیه: 5/76 اسم آیه: ابرار... 565

194_ کد آیه: 7/76 اسم آیه: وفای به نذر امام حسین علیه السلام... 566

سوره مبارکه مرسلات... 566

195_ کد آیه: 44_41/77 اسم آیه: متّقین و محسنین... 568

سوره مبارکه نازعات... 570

196_ کد آیه: 7 و 6/79 اسم آیه: رجعت امام حسین علیه السلام... 570

سوره مبارکه تکویر... 572

197_ کد آیه: 9 و 8/81 اسم آیه: به کدامین گناه کشته شد... 572

سوره مبارکه انفطار... 574

198_ کد آیه: 14 و 13/82 اسم آیه: امام حسین علیه السلام در بهشت... 574

سوره مبارکه مطفّفين... 575

199_ کد آیه: 21_18/83 اسم آیه: مقام امام حسین علیه السلام در اعلیٰ علیین... 575

200_ کد آیه: 28_22/83 اسم آیه: امام حسین علیه السلام از مقربین... 578

سوره مبارکه فجر... 581

201_ کد آیه: 3_1/89 اسم آیه: سورة امام حسين عليه السلام... 581

202_ کد آیه: 30_27/89 اسم آیه: نفس مطمئنه... 583

سورة مبارکه بلد... 585

203_ کد آیه: 3/90 اسم آیه: سوگند به امام حسين عليه السلام... 585

ص: 17

204_ کد آیه: 9 و 8/90 اسم آیه: لبهای امام حسین علیه السلام... 587

سوره مبارکه شمس... 588

205_ کد آیه: 3_ 1/91 اسم آیه: تجلی نور امام حسین علیه السلام... 588

سوره مبارکه تین... 591

206_ کد آیه: 1/95 اسم آیه: سوگند به زیتون... 591

سوره مبارکه قدر... 593

207_ کد آیه: 5_ 1/97 اسم آیه: نزول ملائکه بر امام حسین علیه السلام... 593

سوره مبارکه بینه... 596

208_ کد آیه: 7/98 اسم آیه: امام حسین علیه السلام بهترین مخلوق خدا... 596

سوره مبارکه تکوین... 598

209_ کد آیه: 8/102 اسم آیه: سؤال از نعمت... 598

سوره مبارکه کوثر... 603

210_ کد آیه: 3_ 1/108 اسم آیه: کوثر... 603

منابع و مأخذ... 605

جدول فهرست سوره های قرآن کریم... 617

ص: 18

سیمای امام حسین علیه السلام در آئینه قرآن

گلوآژه حسین

هزاران سال پیش از خلقت حضرت آدم، خداوند مَنان لوح و قلم را آفرید.

به فرمان حق تعالی قلم بر فراز لوح چرخید و نخستین واژه ای که بر روی لوح نوشت، گلوآژه حسین بود.

امام جواد علیه السلام در این رابطه می فرماید:

أَوَّلُ مَا جَرَى بِهِ الْقَلَمُ عَلَى اللُّوحِ قَتْلُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛

نخستین واژه ای که قلم بر روی لوح نوشت، هنگامه شهادت امام حسین علیه السلام بود. (1)

جاودانگی نهضت حسینی

در زیارتنامه مأثور از معصوم می خوانیم:

أَشْهَدُ أَنَّ دَمَكَ سَكَنَ فِي الْخُلْدِ؛

من شهادت می دهم که خون تو به ابدیت پیوست. (2)

یکی از نشانه های جاودانگی نهضت آن حضرت، کاروان زیارتی اربعین است، که همه ساله بیش از 20 میلیون نفر از اقطار و اکناف جهان در حریم کربلا گرد آمده با شعار «لبیک یا حسین» با آن حضرت پیمان می بندند.

ص: 19

1- میرجهانی، البكاء للحسین، ص 227.

2- شیخ طوسی، تهذیب الأحكام، ج 6، ص 55.

رسول اکرم صلی الله علیه وآله و سلم بیش از نیم قرن پیش از شهادت آن حضرت، در بیان معجز آسای خود فرمود:

إِنَّ لِقَاتِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا؛

برای شهادت امام حسین علیه السلام حرارتی در دل های مؤمنان است که هرگز به سردی نمی گراید. (1)

صدیقه صغری، زینب کبری علیهما السلام، روز یازدهم محرم خطاب به فخر الساجدین امام زین العابدین علیه اسلام فرمود:

وَيُنْصَبُونَ لِهَذَا الطِّفِّ عِلْمًا لِقَبْرِ أَبِيكَ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ لَا يَدْرُسُ أَثَرُهُ، وَ لَا يَعْفُو رَسْمُهُ، عَلَى كُرُورِ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ؛

در سرزمین کربلا، بر فراز قبر پدرت حضرت سید الشهداء علیه السلام پرچمی بر افراشته می شود، که با گذشت روزها و شب ها، اثر آن از بین نمی رود و نشانه آن کهنه نمی شود. (2)

بعد از چهارده قرن سخن اعجاز آمیز قهرمان کربلا را با چشم خود می بینیم و پرچم همیشه در اهتزاز حرم امام حسین علیه السلام را هر روز باشکوه تر از روز قبل مشاهده می کنیم.

سیمای پر فروغ امام حسین علیه السلام در آئینه قرآن، احادیث، کتب سیره و تراجم، شعر و ادب، فضائل و مناقب، مصائب و مقاتل، در طول قرون و اعصار، در اقطار و اکناف جهان، نور افشانی کرده، دل های مستعد را از همه طوائف و قبایل به سوی آن مشعل هدایت رهنمون شده است.

«گاندی» مصلح بزرگ هند می گوید:

ص: 20

1- _ محدث نوری، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 10، ص 318.

2- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 28، ص 57.

من برای ملت هند چیز تازه ای نیاوردم، فقط نتیجه مطالعات خود را از زندگانی قهرمان کربلا، برای ملت هند ارمغان آوردم.

ما اگر بخواهیم، هند را نجات دهیم، باید همان راهی را برویم که حسین بن علی پیمود. (1)

محمد علی نجاح، قائد اعظم و بنیانگذار پاکستان می گوید:

هیچ نمونه ای از شجاعت بهتر از آن که امام حسین علیه السلام از لحاظ فداکاری و جانبازی ارائه داد، در جهان پیدا نمی شود.

به عقیده من باید تمامی مسلمانان از این شهید سر فراز که خود را در سرزمین کربلا فدا کرد، سرمشق بگیرند و از وی پیروی کنند. (2)

واژه هایی چون: شهامت، شجاعت، جانبازی، پاکبازی، رادمردی و جوانمردی، در طول تاریخ مصداق هایی داشت، ولی بی گمان بر قامت سالار شهیدان از همه راست تر و در سرشت او از همه استوار تر بود.

او وارث همه فضایل و کمالات پیامبران عظام از آدم ابوالبشر تا اشرف کاینات حضرت ختمی مرتبت و وارث شجاعت و سلحشوری پدر بزرگوارش حیدر کَرار بود.

بسیار شایسته است که محققان، پژوهش گسترده ای پیرامون سخنان، احادیث، خطبه ها، رجزها، نامه ها، اشعار نغز و پر مغز آن حضرت انجام بدهند و گامی در راه شناخت بهتر آن حضرت بر دارند و از مشعل فروزانش کسب نور نموده، راه عاشقان و سالکان را پر نور کنند.

ما در این سطور که به عنوان مقدمه بر این اثر ارزشمند تقدیم خوانندگان گرامی

ص: 21

1- _ مجله الغری، ربیع الاول 1381ق، چاپ نجف اشرف.

2- _ مجله نور دانش، سال 2، شماره 2، ص 96.

می شود، به شماری از آثار منتشر شده در ابعاد مختلف سیره و زندگی سالار شهیدان اشاره می کنیم:

امام حسین علیه السلام در آئینه کتاب

اشاره

در طول قرون و اعصار، هزاران عنوان کتاب پیرامون سالار شهیدان تألیف شده، که به شماری از آن ها فقط اشاره می کنیم:

1_ اسرار شهادت

(1) اسرار ذبح عظیم، از مولوی نبی بخش، چاپ 1364هـ-، هند.

(2) اسرار الشَّهادة، از نظام العلماء تبریزی.

(3) اسرار وقایع کربلا، از محمد علی بهبهانی.

(4) فلسفه شهادت، از علی اکبر رضوانی.

(5) نهضة الحسين، از سید هبة الدین شهرستانی.

2_ اسرار عزاداری حسینی

(1) أحسن الجزاء في إقامة العزاء، از سید محمد رضا فحّام، دو جلد.

(2) البكاء للحسين عليه السلام، از سید محمد حسن میرجهانی.

(3) تاریخچه عزاداری اهل تسنن، از شیخ حسین تهرانی.

(4) سیاهپوشی در سوگ ائمه نور، از شیخ علی ابوالحسنی (منذر).

(5) عزاداری سنتی، از سید حسین معتمدی، 7 جلد.

(6) فلسفه عزاداری، از حسینعلی راشد، 6 جلد.

(7) فلسفه عزاداری، از غلامحسین بن محمد علی.

3_ امام حسين پژوهی

- 1) امام حسين پژوهی، از گروه نویسندگان، زیر نظر محمدجعفر محلاتی، چاپ نگاه معاصر.
- 2) بررسی تاریخ نهضت کربلا، از دکتر محمد ابراهیم آیتی.
- مجموعه مقالات کنگره حماسه حسینی، از جمعی از ارباب
- 1) قلم، چاپ دار العرفان.

4_ امام حسين از نگاه دیگران

- 1) الحسين في الفكر المسيحي، از أنطون بارا، به 17 زبان ترجمه شده است.
- 2) فاجعة کربلا، از جرجی زیدان.
- 3) لقد شیعني الحسين، از ادريس حسینی.

5_ شعائر حسینی

- 1) الشعائر الحسينية، از شيخ عبدالحسين حلي، چاپ دمشق.
- 2) الشعائر الحسينية، از شيخ لطف الله صافي.
- 3) الشعائر الحسينية، از الشيخ محمد جمعة بادي.
- 4) الشعائر الحسينية، از ميرزا جواد تبریزی.
- 5) الشعائر الحسينية بين الأصاله والتجديد، از شيخ محمد سند، سه جلد.
- 6) الشعائر الحسينية بين الافراط والتفريط، از زهير قاسم عبد النبي التميمي.
- 7) رسائل الشعائر الحسينية، جلد 11، از محمد الحسون.

6_ تربت حسینی

- 1) الأرض و التربة الحسينية، از شيخ محمد حسين كاشف الغطاء.

(2) الإستشفاء بالتربة الحسينية، از ابوالمعالي كلباسي.

(3) تربة الحسين و تحوّلها الى دم عييط، از سيد على شهرستاني.

(4) السجود على التربة الحسينية، از سيد عبدالرضا شهرستاني.

(5) السجود على التربة الحسينية، از علامة اميني.

7_ سخنان امام حسين عليه السلام

(1) الألفين في أحاديث الحسن و الحسين، از شيخ على حيدر مؤيد، چهار جلد.

(2) أدب الحسين و حماسته، از احمد صابري همداني.

(3) خطب الإمام الحسين عليه السلام على طريق الشهادة، از لبيب بيضون، چاپ دمشق.

(4) خطب الحسين عليه السلام في كربلاء، از محمد مهدي الأصفى.

(5) سخنان حسين بن على عليهما السلام، از مهدي سهيلي.

(6) سخنان حسين بن على از مدينه تا كربلا، از محمد صادق نجمي.

(7) سخنان حضرت سيد الشهداء، از شمس الدين رشديّه.

(8) سخنان حضرت سيدالشهداء، ترجمه از جواد فاضل.

(9) سخنان حكمت آميز، جملات قصار حضرت حسين بن على عليهما السلام، از ابوالقاسم آوند.

(10) سخن سالار شهيدان، كلمات قصار، از مهدي انصاري قمي.

(11) شرح بلاغة الإمام الحسين عليه السلام، از شيخ محمد حسن علمي.

(12) شعله های آتش يا پاره ای از سخنان حسين عليه السلام و يارانش، از حسين شمس گيلاني.

(13) صحيفة الحسين عليه السلام، از جواد قیومی اصفهانی.

(14) الصحيفة الحسينية، مجموعة دعاهای منقول از امام حسين عليه السلام، از سيد

(15) فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام، از گروه حدیث پژوهشکده باقرالعلوم، ترجمه علی مؤیدی.

(16) فرهنگ سخنان امام حسین علیه السلام، از محمد دشتی.

(17) کلمات قصار امام حسین، از ابوالقاسم حالت.

(1) کلمة الإمام الحسين عليه السلام، از سید حسن شیرازی.

(2) من کلمات الإمام الحسين عليه السلام، از ام احمد حسینی شیرازی.

(3) موسوعة کلمات الإمام الحسين عليه السلام، از عده ای از اهل تحقیق.

8- زیارت امام علیه السلام

(1) أدب الزائر لمن یمم الحائر، از علامه امینی.

(2) فضل زیارة الحسين عليه السلام، از محمد بن علی شجری، قرن پنجم.

(3) کامل الزیارات، از ابن قولویه قمی.

(4) نبراس الزائر في زیارة الحائر، از راقم سطور.

(5) نور العين في المشي إلى زیارة قبر الحسين عليه السلام، از محمد حسن اصطهباناتی، انتشارات آرام دل.

9- روز عاشورا

(1) یوم الحسين عليه السلام، از سعدیه صباغ.

(2) یوم الحسين عليه السلام، از عباس محمود عقاد.

(3) یوم الحسين عليه السلام، از علی محمد علی دخیل.

(4) یوم الحسين عليه السلام، از یوسف رجب.

5) يوم الحسين عليه السلام الخالد، از سيد هبة الدين حسيني شهرستاني، چاپ نجف اشرف، (معجم ما كتب عن الرسول، ج 8، ص 150)

6) يوم الحسين عليه السلام الخالد، از عباس ابی طوس.

10_ زیارت عاشورا

1) أضواء علی زیارة عاشوراء، از شیخ علی حیدر مؤید.

2) بررسی سند زیارت عاشورا، از شیخ جعفر تبریزی.

3) الدر المنضود فی شرح زیارة العاشور، از میرزا آقا تبریزی باغمیشه ای.

4) رسالة فی زیارة العاشوراء و کیفیتها، از سید محمداقراصفهانی (حجة الاسلام شفتی)

5) رسالة فی کیفیت زیارة العاشوراء، از ملا محمد بن محمد اشرفی مازندرانی.

6) زیارة عاشوراء السنة الالهية العظمی، از فؤاد شیب.

7) زیارة عاشورا و آثارها العجیبة، از سید علی موحد ابطحی اصفهانی.

8) زیارت عاشورا در سیرة فقها و بزرگان، از ایوب نجفی سردودی.

9) شرح زیارت عاشورا، از ابوالمعالی کلباسی.

10) شرح زیارت عاشورا، از فاضل مازندرانی.

11) شرح زیارت عاشورا، از سعید هاشمی.

12) شرح زیارت عاشورا، از سیداحمد میرخانی.

13) شرح زیارت عاشورا، از سید عزالدین حسینی زنجانی.

14) شرح زیارة عاشورا، از شیخ مفید بن شیخ محمد نبی شیرازی، دو جلد.

15) شفاء الصدور فی شرح زیارة العاشور، از حاج میرزا ابوالفضل کلانتری تهرانی، دو جلد.

16) الكنز المخفی، از شیخ عبدالنّبی عراقی (اراکي).

17) اللؤلؤ التّضيد في شرح زيارة مولانا ابي عبدالله الشهيد، از شيخ نصر الله شبستري.

18) المداخلات الكاملة في رد مدعي التزوير على زيارة عاشوراء المتداولة، از الشيخ حبّ الحسين.

19) ميزان تشيع، بررسی سند، محتوا و نسخه های زیارت عاشورا، از محمد عندلیب همدانی.

20) نفحات عاشورا، از کاظم بهادلی.

21) نور علی نور في آداب زيارة العاشور، از میرزا حبیب الله بن شیر محمد همدانی.

11- زیارت اربعین

1) الأربعین الحسينية، از محمد اشراقی معروف به ارباب.

2) اربعین در فرهنگ شیعه، از سید محمد محسن حسینی طهرانی.

3) اربعین و چهل درس از کاروان آزادی آفرین کربلا، از مرتضی مهدوی یگانه.

4) اربعین و فضیلت پیاده روی در زیارت امام حسین علیه السلام، از جابر رضوانی.

5) از عاشورا تا اربعین، از حشمت الله قنبری همدانی.

6) أسرار زيارة الأربعین، از شیخ محمد سند.

7) تحقیق در باره اولین اربعین حضرت سید الشهداء علیه السلام، از سید محمد علی قاضی طباطبائی.

8) توشه اربعین، قطره ای از دریای معرفت حسین علیه السلام، شرحی بر زیارت اربعین، از سید مجتبی حسینی.

9) الخبر اليقين في رجوع السبايا لزيارة الأربعین، تاريخيا و فقہيا، از حسن البدوی.

10) درس نامه اربعین، از مجید جعفرپور.

- 11) رساله في أعمال عاشوراء و الأربعاء، از خواجه قیاض هندی.
- 12) زاد الأربعاء، أضواء على زيارة الأربعاء، از سيد مجتبی حسینی.
- 13) زيارة الأربعاء، از صدرالدین شرف الدین.
- 14) زيارة الأربعاء، أكبر مؤتمر بشري على مر التاريخ، از راقم سطور.
- 15) زيارة الأربعاء المباركة (دلالات و آفاق)، از محمد عبد الرضا هادی الساعدي.
- 16) فرهنگ نامه اربعین امام حسین علیه السلام، از سيد محمود هاشمی دهرخی، محمد جعفری پور.
- 17) فضل زيارة الامام الحسين عليه السلام يوم الأربعاء، از محمد علی النورانی یگانه الغروی القمي.
- 18) كتاب اربعین، از سيد مجتبی بحرینی.
- 19) مجالس الأربعاء في مصیبة رأس الحسين عليه السلام، از نورالله ذاکر قاضی عسگر.
- 20) مسيرة الأربعاء الحسينية، از علی حسین الخباز.
- 21) مسير السبايا و يوم الأربعاء و يليه اربعین الحسين في الادب القريض و الشعبي، از محمود الشریفی.
- 22) النور المبين في شرح زيارة الأربعاء، از مهدي تاج الدین.
- 23) يوم الأربعاء عند الحسين عليه السلام، از عبدالرزاق مقرم.
- 24) يوم الأربعاء في كربلا، از علی خاقانی.

12_ سرزمین کربلا

- 1) اسرار آشکار سرزمین کربلا، از سيد علی حسینی جورقانی.
- 2) فضیلت زمین و تربت کربلا، از محمد مهدی عباسی.
- 3) کربلا دیروز، امروز، مجموعه مقاله های کربلا پژوهی، از احمد نطنزی.

4) مجالی اللّطف بأرض الطّف، از شیخ محمد سماوی، چاپ عتبه عباسیه، کربلا.

5) موسوعة کربلاء، از لیب بیضون، دو جلد.

6) موسوعة العتبات المقدّسه، از جعفر خلیلی، جلد هشتم.

7) نور العین فی مشهد الحسین علیه السلام، از ابراهیم اسفراینی شافعی.

13_ رأس مطهر

1) تکلم امام حسین علیه السلام از ناحیه سر مقدّس و رگهای بریده در یکصد و بیست محل، از مرحوم شیخ علی فلسفی.

2) رأس الحسین علیه السلام، از ابن تیمیه، چاپ قاهره.

3) رأس الحسین علیه السلام، از سعید رشید زمیزم.

4) رأس الحسین علیه السلام، از حسین عبدالامیر النصرای.

5) رأس الحسین علیه السلام فی منازل من کربلاء إلى کربلاء، از علی حسینی.

6) رأس الحسین علیه السلام من احتزه؟ من طاف به؟ این دفن؟ از طاهر آل عکله.

7) سرهای سر افراز، از سید حسن سجادی.

8) عجائب و غرائب رأس الامام الحسین علیه السلام، از شیخ حافظ حدّاد.

9) مسجد و مشهد رأس الامام الحسین علیه السلام فی بعلبک، از جعفر المهاجر.

10) مصائب رأس الحسین علیه السلام، از سیدرضا موسی کاظمی نایینی.

11) مصائب رأس سید شباب أهل الجنة الحسین بن علی بن أبي طالب عليهم السلام، از السید علی الحسنی.

14_ ویژگی های امام حسین علیه السلام

1) امام حسین شریک قرآن، از شیخ محمود شریف زاده خراسانی.

(2) الخصائص الحسينية، از شیخ جعفر شوشتری.

(3) ویژگی های امام حسین علیه السلام، از حسین جلالی شاهرودی.

(4) ویژگی های امام حسین علیه السلام از دیدگاه خاندان وحی، از احمد تهرانی.

(5) ویژگی های شخصیت امام حسین علیه السلام، از فاطمه سلطان محمدی.

15_ اصحاب امام حسین علیه السلام

(1) إِبصار العين في أنصار الحسين عليه السلام، از شیخ محمد سماوی.

(2) أصحاب الحسين عليه السلام، از علي محمد علي دخيل.

(3) أنصار الحسين عليه السلام، از شیخ محمد مهدی شمس الدین.

(4) انصار الحسين عليه السلام، از سيدمهدی مرعشی نجفی.

(5) أنصار الحسين عليه السلام الثورة و الثوار، از السيد محمد علي الحلو.

(6) سلحشوران طفّ (شرح زندگانی اصحاب امام حسین علیه السلام)، از شیخ محمد سماوی.

(7) عنصر شجاعت یا هفتاد و دو تن و یک تن، از حاج میرزا خلیل کمره ای، 8 جلد.

(8) فرسان الهیجاء، از ذبیح الله محلاتی، دو جلد.

(9) مقتل اصحاب الحسين عليه السلام، شرح زندگانی یاران مظلوم امام حسین علیه السلام، ترجمه کتاب ابصار العين في انصار الحسين عليه السلام، مترجم: محمد صفری.

(10) وسیلة الدارين في أنصار الحسين عليه السلام، از سيد ابراهيم موسوی زنجانی.

16_ فرزندان امام حسین علیه السلام

الف: حضرت علی اکبر علیه السلام

(1) آشنایی با سیره و زندگانی حضرت علی اکبر علیه السلام، از عباس حیدرزاده.

(2) آیینة محمّد: فرازهایی از زندگی حضرت علی اکبر علیه السلام، محمدباقر انصاری.

- (3) بدرقه جان: سیری در زندگانی حضرت علی اکبر علیه السلام، از واحد پژوهش انتشارات مسجد مقدس جمکران.
- (4) پدر، عشق، و پسر، از مهدی شجاعی.
- (5) 55 درس زندگی از سیره عملی حضرت علی اکبر علیه السلام، از امیرحسین علیقلی.
- (6) حضرت علی اکبر علیه السلام، از سیدمحمدتقی مدرسی؛ مترجم محمد (امیر) شوشتری زاده.
- (7) حضرت علی اکبر علیه السلام، از سیدجواد معلم.
- (8) حضرت علی اکبر علیه السلام، از عبدالرزاق مقرّم؛ مترجم حسین طارمی.
- (9) حضرت علی اکبر علیه السلام در آینه امام زمان، از علی تقی پور.
- (10) حضرت علی اکبر علیه السلام: از ولادت تا شهادت، شامل 35 موضوع از زندگانی سراسر برکت حضرت علی اکبر علیه السلام، از لطیف راشدی و سعید راشدی.
- (11) خورشید جوانان: شرح زندگانی و کرامات حضرت علی اکبر علیه السلام، از سیدمحمد حسینی.
- (12) 200 داستان از فضائل، مصائب و کرامات علی اکبر علیه السلام، از عباس عزیزی.
- (13) شبه نبی: مجلس تعزیه حضرت علی اکبر علیه السلام، از امیر زینلی.
- (14) شخصیت حضرت علی اکبر علیه السلام، از محمد ابراهیم برادران.
- (15) علی اکبر علیه السلام، از کریم باوفا.
- (16) علی اکبر علیه السلام، از عباس قدیانی.
- (17) علیّ الاکبر، از سید عبد الرزاق مقرّم.
- (18) علیّ الاکبر، از علی محمد علی دخیل.
- (19) علی اکبر علیه السلام (الگوی جوانان)، از جواد محدّثی.
- (20) علیّ بن الحسین الاکبر، از محمد علی عابدین.

- (21) علی اکبر و علی اصغر، از حسن مظفر معارف.
- (22) علی اکبر، از احمد صدوق.
- (23) کتاب تعزیه حضرت علی اکبر علیه السلام، از ملوک السادات میرفندرسکی.
- (24) گل دسته های حرم: داستان ها و روایت هایی از زندگی حضرت علی اکبر علیه السلام، از عباس رضانی و صدیقه قاسمی.
- (25) لاله خونین حضرت علی اکبر علیه السلام، از احمد بانپور.
- (26) مصطفای کربلا «ریحانة الحسین» حضرت علی اکبر علیه السلام، از علی محمد سلطانی.
- (27) مقتل علی اکبر علیه السلام، از شیخ حسین بلادی.
- (28) مقتل علی اکبر علیه السلام: اولین مقتل مستند حضرت علی اکبر علیه السلام، از سیدعلی اکبر صداقت.
- (29) میوه دل امام حسین علیه السلام: مختصری از زندگانی حضرت علی اکبر علیه السلام، از سیدمحمدباقر حسینی.
- (30) یوسف لیلی: مروری بر احوالات حضرت علی اکبر علیه السلام، از محمدرضا راضی.

ب: حضرت علی اصغر

- (1) آشنایی با سیره و زندگانی حضرت علی اصغر علیه السلام، از عباس حیدرزاده.
- (2) اسم من علی اصغر است، از مصطفی رحماندوست.
- (3) اصحاب عاشورا: علی اصغر علیه السلام، از مهدی وحیدی صدر.
- (4) امضای کوچک: کتابی برای حضرت علی اصغر علیه السلام، از سیدعلی اصغر علوی.
- (5) باب الحوائج حضرت علی اصغر، از سید عبدالله حسینی دشتی.
- (6) تبسم خونین: سیری در زندگانی کوتاه حضرت علی اصغر علیه السلام، از حسن معینی.
- (7) تحقیقی جامع پیرامون سه طفل شهید سیدالشهداء علیه السلام در کربلا: علی اصغر،

عبدالله رضیع، علی رضیع علیه السلام، از علی سلیمانی بروجردی.

(8) تشنه تر از همه: داستان‌ها و روایت‌هایی از زندگی حضرت علی اصغر علیه السلام، از عباس رضانی و صدیقه قاسمی.

(9) تولدی برای عاشورا، از یوسف بدرالدین.

(10) حضرت علی اصغر علیه السلام، از جعفر ریوندی.

(11) حضرت علی اصغر علیه السلام، از سیدجواد معلم.

(12) حضرت علی اصغر علیه السلام از ولادت تا شهادت، از صادق طالبی (مازندرانی).

(13) خونی که به آسمان رفت، از علی اصغر شاطری.

(14) 200 داستان از فضائل، مصائب و کرامات علی اصغر علیه السلام، از عباس عزیزی.

(15) رزمنده شش ماهه حضرت علی اصغر علیه السلام، از طاهرخوش.

(16) رضیع مخضب بالدم، از محمد الهاشم.

(17) سرباز کوچک: باب الحوائج حضرت علی اصغر، از غلامحسین حسینی قضائی.

(18) شرح زیارت عاشورا نقش علی اصغر در کربلا، از سیدجلال حسینی اشرف زاده.

(19) شهید شیرخواره: نگاهی گذرا به زندگانی و مناقب حضرت علی اصغر علیه السلام، از مجید جعفرپور.

(20) عبد الله رضیع، از شیخ کاظم حلفی.

(21) عشق علی اصغر، از علی اصغر علیه السلام نکوگر.

(22) علی، اصغر نبود، از محسن عباسی ولدی.

(23) غنچه خونین حضرت علی اصغر علیه السلام، از احمد بانپور.

(24) غنچه خونین: شرح زندگانی و شهادت حضرت علی اصغر علیه السلام، از مجید زجاجی مجردکاشانی.

(25) قبيلة عشق، از گروهی از نویسندگان، چاپ تبریز.

(26) فنداقه سرخ: حضرت علی اصغر علیه السلام در آینه تاریخ و حدیث،

از محمد صدری.

(27) کوچترین سرباز عاشورا، از افسانه موسوی گرمارودی.

(28) گزارش لحظه به لحظه از شهادت حضرت علی اصغر، از محمدرضا انصاری.

(29) گهواره طوفان: علی اصغر علیه السلام، طوفانی در گهواره عاشورا، از محبوبه زارع.

(30) لالا لالا علی اصغر علیه السلام گل پرپر، از صادق طالبی.

(31) مقتل علی اصغر علیه السلام: اولین مقتل مستند حضرت علی اصغر علیه السلام، از علی اکبر صداقت.

(32) الياقوتة الحمراء، حياة و كرامات الطفل الشهيد بكر بلاء، از احمد بن حسين العبيدان.

ج: حضرت فاطمه بنت الحسين

(1) فاطمه بنت الحسين، از شيخ جعفر نقدي.

(2) فاطمه بنت الحسين، از علی محمد علی دخیل.

(3) فاطمه بنت الحسين، از دکتر هادی امینی.

د: حضرت سکینه

(1) آرام دل امام حسین علیه السلام، از راقم سطور.

(2) سکینه بنت الحسين، از توفیق فکیکی.

(3) سکینه بنت الحسين، از عایشه بنت الشاطی.

(4) سکینه بنت الحسين، از ماسیه (خاورشناس).

(5) سکینه بنت الامام الحسين، از علی محمد دخیل.

(6) سکینه پرده نشین قریش، از محمد خنیفرزاده.

(7) السیّده سکینه، از سید عبد الرزّاق مقرّم.

(8) سیّده التّسوان، از شیخ عبد الواحد مظفّر.

(9) عقیلة قریش، از سید محمدعلی حلّو.

(10) مجالس خیره التّسوان، از فاطمه علی الجعفر.

هـ - _ حضرت رقیه

(1) آشنایی با سیره و زندگانی حضرت رقیه علیها السلام، از عباس حیدرزاده.

(2) اسیر کوچک، از مریم صباغ زاده ایرانی.

(3) اشکی بر سه ساله، از محمّد حائری تبار (قحطانی).

(4) أنا رقیة بنت الحسين، از عبد الله هاشمی.

(5) بزرگترین دختر عالم، از سیّد مهدی شجاعی.

(6) تحقیق و پژوهش پیرامون حضرت رقیه، از شیخ جعفر تبریزی.

(7) پژوهشی تازه پیرامون حضرت رقیه بنت الحسين خاتون محشر، از مجید زجاجی مجرد.

(8) 55 درس زندگی از سیره عملی حضرت رقیه علیها السلام، از امیرحسین علیقلی.

(9) حضرت رقیه علیها السلام، از مهدی سلمان.

(10) حضرت رقیه علیها السلام، از شیخ علی فلسفی.

(11) حضرت رقیه علیها السلام، از عباس قدیانی.

(12) حضرت رقیه علیها السلام، از سیدجواد معلم.

(13) حضرت رقیه علیها السلام از ولادت تا شهادت، از محمدعلی قاسمی.

- (14) حضرت رقیه علیهما السلام، چاووش کربلا، از سید مجتبی موسوی زنجانی رودی.
- (15) حضرت رقیه علیها السلام در آینه شعر فارسی، از محمد خرم فر.
- (16) خاتون نیلوفری، از علیرضا شریف و سیدامیرحسین میرحسینی.
- (17) خدای مهربون حضرت رقیه علیها السلام، از مهدی سلمان.
- (18) خورشید خرابه شام، از سید علی موحد ابطحی.
- (19) داستان زندگی حضرت رقیه علیها السلام، از محمد مهدی فتاحی و علی رضا لک.
- (20) داستان غم انگیز حضرت رقیه علیها السلام، از علی شیرازی.
- (21) داستان هایی از حضرت رقیه علیها السلام، از احمد میرخلف زاده.
- (22) دختر خورشید، از جواد نعیمی.
- (23) دختر خورشید، حضرت رقیه علیها السلام، از مهدی وحیدی صدر.
- (24) دختری از شام، از حسین تاج و فاطمه بندرچی.
- (25) دختری در فراق بابا، تحقیقی درباره حضرت رقیه علیها السلام، از روح الدین دریکوند.
- (26) در یتیم دمشق، از محمد قاسمی.
- (27) دردانه کربلا: در بیان احوالات و مقامات حضرت رقیه و اشعار شاعران اهل بیت علیهم السلام، از جواد قربان پور.
- (28) دمعة رقیه، از سیدجلال سیدجمال حسینی.
- (29) 200 داستان از کرامات و مصائب حضرت رقیه علیها السلام، از عباس عزیزی.
- (30) رقیه بنت الحسین، از محمد حسن پاکدامن.
- (31) رقیه بنت الحسین، از نجم الدین طوسی.
- (32) رقیه خاتون علیها السلام، از احمد عزیزاده.
- (33) رقیه خوش زبون، از رضا علی نیا.
- (34) رقیه دختر امام حسین علیه السلام، از سید محمد خسرو نژاد و سید رضا مؤید.

- (35) رقيه عليها السلام در خرابه، از حسين صبوري.
- (36) رقيه عليها السلام، عبرت تاريخ، از اقدس كاظمي (مژگان).
- (37) ريحانه كربلا: تحقيقي درباره حضرت رقيه عليها السلام و بارگاه او، از عبدالحسين نيشابوري.
- (38) زبان حال حضرت رقيه خاتون عليها السلام در خرابه شام، از اشرف حيدري و غلامرضا حيدري.
- (39) زندگاني حضرت رقيه عليها السلام، جمع آوري شده از ناسخ التواريخ، از صادق طالبي (مازندراني).
- (40) زهراي كربلا، از محمدرضا حكيم زاده.
- (41) سايه ماه، از ابوالفضل هادي منش.
- (42) ستاره درخشان شام حضرت رقيه عليها السلام، از شيخ علي رباني خلخالي.
- (43) ستاره دمشق، از محمد نجاري سهل آبادي.
- (44) ستاره دمشق حضرت رقيه عليها السلام، از حبيب مقيمي.
- (45) ستاره صحرا، حضرت رقيه عليها السلام، از الهه نظام آبادي.
- (46) ستم هاي رقيه عليها السلام، از مدينه تا شام، از علي اكبر محمدي.
- (47) سرگذشت جانسوز حضرت رقيه عليها السلام، از شيخ محمّد محمدي اشتهاردی.
- (48) السيدة رقيه بنت الامام الحسين عليه السلام، از علي الرباني الخلخالي.
- (49) السيدة رقيه بنت الحسين عليه السلام، از عامر الحلوي.
- (50) سوگنامه دردانه حسيني، از دكتور سيد رضا موسوي.
- (51) سه ساله: مجموعه شعر سوگنامه حضرت رقيه عليها السلام، فرامرز عرب عامري.
- (52) شهيدة شام، از محمد حسن وكيلى.
- (53) الطفلة الشهيدة، از محمّد نور الدين.

- 54) غروب ستاره، اثری از 64 شاعر دلسوخته آستان ولایت، از محسن حافظی.
- 55) غنچه در خزان، از کربلا تا خرابه شام، از محمد تیموری.
- 56) قاصدک کربلا، حضرت رقیه علیها السلام، از محبوبه زارع.
- 57) قصه السیده رقیه علیها السلام، از محمد باقر ناصری.
- 58) کتاب شناسی حضرت رقیه علیها السلام، از مهدی آقابابایی.
- 59) کرامات حضرت رقیه علیها السلام سفیر سه سالة عاشورا، از سیروس تیموری.
- 60) کرامات السیده رقیه علیها السلام، از ابوالفضل الکاشانی.
- 61) المجالس النقیة عن حياة السیده رقیه علیها السلام، از شیخ مهدی تاج الدین.
- 62) معجزات حضرت رقیه علیها السلام، از شیخ علی فلسفی.
- 63) مقتل رقیه علیها السلام، از محمد علی قاسمی.
- 64) ودیعه کربلا حضرت رقیه بنت الحسین علیه السلام، از مجید زجاجی کاشانی.
- 65) نازدانه بابا، از فاطمه غلامزاده.
- 66) وفات حضرت رقیه علیها السلام، از ملوک السادات میرفندرسکی.

17_ یاران خاص امام حسین علیه السلام

الف: قمر منیر بنی هاشم:

- 1) ابوالفضل علیه السلام باب الحوائج، از علی علوی نژاد خمسه لوئی.
- 2) ابوالفضل علیه السلام سراج الشهداء، از محمودرضا ترابی پور.
- 3) ابوالفضل العباس علیه السلام، از قاسم رجبیان.
- 4) ابوالفضل باوفا علمدار کربلا، از رضا علی نیا.
- 5) ابوالفضل علیه السلام سقای تشنه، از محمود داوری.
- 6) ابوالفضل العباس علیه السلام، از حسین یزدی.

- 7) ابوالفضل العباس عليه السلام ساقی عطاشی کربلاء و حامل لواء الحسین، از علی العسلی العاملی.
- 8) ابوالفضل العباس عليه السلام، پژوهشی در سیره و سیمای عباس بن علی علیهما السلام، از جواد خرّمیان.
- 9) ابوالقربه، شرح زندگانی حضرت ابوالفضل علیه السلام، از مجید زجاجی کاشانی.
- 10) از قمر بنی هاشم حضرت عباس علیه السلام برام بگو، از صدیقه خداخواه.
- 11) اسوه های ایثار، نگاهی به زندگانی حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از عباس قدیانی.
- 12) اعجب القصص فی کرامات العباس علیه السلام، از سید محمد حسن صادق آل طعمه.
- 13) اعلام الناس فی فضائل العباس علیه السلام، از سید سعید بن سید ابراهیم بهبهانی.
- 14) باب الحوائج یا زندگانی ابوالفضل العباس علیه السلام، از عبدالحسین مؤمنی.
- 15) بطل العلقمی العباس الاکبر بن الامام امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیهم السلام، از عبدالواحد المظفر.
- 16) پرتوی از ماه، مجموعه 54 سخن از حضرت قمر بنی هاشم علیه السلام، از طاووس صدیقی.
- 17) پرچمدار کربلا، از محمد شرمی کاشانی.
- 18) پرچمدار نینوا، تحلیلی از زندگانی حضرت عباس علیه السلام، از محمد محمدی اشتهاردی.
- 19) تاریخ زندگانی قمر بنی هاشم حضرت ابوالفضل عباس بن علی بن ابیطالب علیهم السلام، از عمادالدین حسین اصفهانی.
- 20) تشنه ترین دریا، یکصد و پنجاه کرامت از قمر بنی هاشم علیه السلام، از محمد حسن آل طعمه.
- 21) چهره درخشان قمر بنی هاشم ابوالفضل العباس علیه السلام، از شیخ علی ربّانی

- (22) 480 داستان از فضائل، مصائب و کرامات حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از عباس عزیزی.
- (23) حدیث عشق و وفا، زندگانی حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از احمد فرقانی.
- (24) حضرت ابوالفضل علیه السلام مظهر کمالات و کرامات، از سید علی موحد ابطحی.
- (25) حضرت ابوالفضل علیه السلام مدافع حریم حسینی، شرح خطبه گرانقدر حضرت عباس علیه السلام بر بالای بام کعبه، از مجید زجاجی کاشانی و عباس ایزدی.
- (26) حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام جامع الفضائل، از علیرضا خاکپور مقدم.
- (27) خصائص العباسیة علیه السلام، از محمدابراهیم کلباسی نجفی.
- (28) خطیب کعبه، از مهندس علی اصغر یونسیان.
- (29) خورشید علقمه، از علی اکبر عربی قریه علی.
- (30) داستان های شگفت انگیزی از کرامات حضرت ابوالفضل علیه السلام، از حیدر قنبری.
- (31) در رثای حضرت ابوالفضل العباس، از یدالله نامدار.
- (32) دریای شعله ور، حاوی مناقب و مراثی برگزیده علمدار کربلا حضرت عباس علیه السلام، از محمدعلی مجاهدی (پروانه).
- (33) ذخیره الحسین علیه السلام، زندگینامه قمر بنی هاشم علیه السلام، از میرزا عنایت الله مهدی زاده.
- (34) زندگانی حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از باقر شریف قرشی، مترجم حسن اسلامی.
- (35) زندگانی حضرت ابوالفضل علیه السلام، از احمد صادقی اردستانی.
- (36) ساقی تشنه، از ابوالفضل هادی منش.
- (37) ساقی تشنگان فضیلت، از ابوالفضل موسوی گرمارودی.

(38) سردار تشنه کام، از سیدصادق موسوی گرمارودی.

(39) سردار کربلا حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از مقرّم، ترجمه ناصر پاک پرور.

(40) السّرّ الفیاض باب الحوائج إلى الله سیدنا و مولانا ابوالفضل العباس علیه السلام، از احمد شکر الحسنی.

(41) سقّای آب و ادب، از مهدی شجاعی.

(42) سیمای حضرت ابوالفضل علیه السلام در شعر فارسی، از سیدعلی موسوی.

(43) شخصیت حضرت ابوالفضل علیه السلام، از علی اصغر عطائی خراسانی.

(44) شناخت نامه ابوالفضل العباس علیه السلام، از علی رضا عظیمی فر.

(45) صحیفه وفا، حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از عبدالرزاق مقرّم، ترجمه حسین مهدی حسینی.

(46) العباس علیه السلام، ابن امیرالمؤمنین علیه السلام، از سید عبد الرزاق المقرّم.

(47) العباس بن امیرالمؤمنین علیهما السلام، از علی محمد علی دخیل.

(48) العباس بن علی علیهما السلام، از عبدالحمید مهاجر.

(49) عباس بن علی علیهما السلام، از جواد محدّثی.

(50) العباس بن علی علیهما السلام نصیر الحسین علیه السلام، از سید محمد تقی مدرسی.

(51) عباس کاشف الکرب، از سید علی موحد ابطحی.

(52) غیرة العباسیّة، تفسیری از زندگانی قمر بنی هاشم علیه السلام، همراه با 72 کرامات از آن بزرگوار، از صغری ظهیری.

(53) فرصتی برای عشق، داستان زندگی حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از حسن جلالی عزیزیان.

(54) فضائل العباس علیه السلام، قطره ای از دریای بیکران فضائل حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام به همراه ترجمه خطبه آن حضرت، از صادق طالبی (مازندرانی).

- (55) قمر بنی هاشم العباس بن امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیهم السلام، از عبدالرزاق المقرّم.
- (56) کتابنامه حضرت عباس علیه السلام، از مجید غلامی جلیسه و طاهره غلامی.
- (57) کرامات حضرت ابوالفضل علیه السلام و راه های توسّل به آن بزرگوار، از محمدرضا سعادت راد.
- (58) کرامات العباسیه علیه السلام، معجزات ابوالفضل العباس علیه السلام بعد از شهادت، از علی میرخلف زاده.
- (59) کرانه کرامت (بازکاوی پیوند امام مهدی عجل الله فرجه الشریف با حضرت عباس علیه السلام)، از محمدرضا فؤادیان.
- (60) گل علقمه، حاوی 133 گلبرگ پیرامون قمر بنی هاشم حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از محمد مطهر.
- (61) ماه خورشید مدینه، بخشی از زندگانی و کرامات حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، از غلامعلی موسوی سیستانی.
- (62) ماه در فرات، نگرشی تحلیلی به زندگانی حضرت عباس علیه السلام، از ابوالفضل هادی منش.
- (63) ماه هاشمی، از مهدی صدیقیان.
- (64) مثنوی عباسنامه، از جلال الدین نظری مفرد (امین).
- (65) معرفة العباس بطل کربلاء، از احمد معرفت.
- (66) مقتل عباس بن علی علیه السلام، سردار بلند قامت دین، از عبدالرحیم عقیقی بخشایشی.
- (67) مقتل و مصرع العباس، ابن امیرالمومنین علی بن ابی طالب علیه السلام، از حسین بن الشیخ حسن البلادی البحرانی.
- (68) نگاهی به مقام قمر بنی هاشم علیه السلام، از حسین انصاریان.

(69) النصّ الجلي في مولد العباس بن علي عليهما السلام، از محمد علي ناصري بحريني.

(70) ويژگي ها و فضاييل حضرت عباس عليه السلام، از حيدر قنبري.

(71) 72 درس زندگي از سيره عملي حضرت اباالفضل العباس عليه السلام، از امير حسين عليقلي.

ب: حضرت مسلم

(1) اسوه هاي ايتار، نگاهي به زندگاني مسلم بن عقيل عليه السلام، از عباس قدياني.

(2) اولين فدائي امام حسين عليه السلام، از محمد حسين رفوگران.

(3) زندگاني سفير حسين عليه السلام مسلم بن عقيل، از محمد علي عابدين، ترجمه سيد حسن اسلامي.

(4) سفر سرخ، از مجيد مسعودي.

(5) سفير الحسين عليه السلام، از شيخ احمد مظفر.

(6) سفير سعادت، از ابوالفضل هادي منش.

(7) الشهيد مسلم بن عقيل عليه السلام، از سيد عبدالرزاق مكرم.

(8) مبعوث الحسين عليه السلام، از محمد علي عابدين.

(9) مسلم بن عقيل عليه السلام، از جواد محدثي.

(10) مسلم بن عقيل عليه السلام، از علي محمد علي دخيل.

(11) مسلم بن عقيل شهيد جاويد، ترجمه حياة الشهيد الخالد مسلم بن عقيل، از علامه باقر شريف القرشي، مترجم مصطفى مهدوي آرا و سيد مهدوي نوري كيدقاني.

(12) مسلم بن عقيل و اسرار پايخت طوفاني، از ميرزا خليل كمره اي.

(13) المولى الغريب مسلم بن عقيل وقائع السفارة، از سيد علي جمال اشرف

(14) مولای غریب، از سید علی جمال اشرف حسینی، ترجمه محمد حسین خورشیدی، 7 جلد.

(15) مولای غریب و فرزندانش، محمد خرم فر.

ج: أسلم بن عمرو ترکی

(1) کیست مثل من، از عبدالامیر انصاری.

د: جون بن حوی

(1) رایحه دل‌ویز، از عبدالامیر انصاری.

ه- : حبیب بن مظاهر

(1) آشنایی با اسوه‌ها 5: حبیب بن مظاهر، از جواد محدثی.

(2) از دیار حبیب، از سید مهدی شجاعی.

(3) الی الحیب، از سید علی اصغر علوی.

(4) حبیب بن مظاهر، از کمال السید.

(5) حبیب بن مظاهر، از مجید مسعودی.

(6) حیاة حبیب بن مظاهر الأسدی، از سید علی القصیر.

(7) داستان یک مرد، قصه حضور حبیب بن مظاهر در کربلا، از مجید ملامحمدی.

(8) دلیران نامدار کربلا، حبیب بن مظاهر، از کریم باوفا.

(9) زندگی نامه حبیب بن مظاهر، از کمال السید، ترجمه نرگس بیگدلی.

(10) زندگی یگانه فرد برجسته فدائیان، از شیخ علی نمازی.

(11) کمیل و حبیب بن مظاهر، شهیدان وارسته، از محمد محمدی اشتهاردی.

و: جنادة بن كعب انصاری

(1) جنادة بن كعب انصاری، از علی محمد علی دخیل

ز: جناب حرّ

(1) این رستخیز عام (5)، مجلس تعزیه شهادت حرّ بن یزید ریاحی، از غلامعلی نادعلی زاده.

(2) حرّ کربلا، از مهدی اجلالیان.

(3) حرّ بن یزید ریاحی: آزاد مرد دشت کربلا، از رضی الدین صبای رازی.

(4) حرّ بن یزید ریاحی، دانشنامه جهان اسلام، از سیده رقیه میرابوالقاسمی.

(5) القول السدید فی الحرّ الشہید، از میرزا هادی خراسانی.

(6) مجلس حرّ بن یزید ریاحی، از علی معلم دامغانی.

ح: زهیر بن قین

(1) پاک نهادین دیرین، حضرت زهیر بن القین، از حیدر تربتی کربلایی.

(2) دلیران نامدار کربلا، (6) زهیر بن قین، از کریم باوفا.

(3) زهیر بن قین، از حسن آمنه پور.

(4) زهیر بن قین، شیعه ای که به پیشواز امام می رود، از سیدعلی سیدجمال اشرف.

(5) زهیر بن قین علوی یا عثمانی؟، از علی رفیعی دولت آبادی.

ط: مسلم بن عوسجه

(1) مسلم بن عوسجة الأسدی، از علی محمد علی دخیل.

(2) مسلم بن عوسجة، اول شهداء الله فی معسكر الحسين علیه السلام، از سید علی جمال اشرف الحسینی.

ی: عابس

(1) عابس بن ابي شبيب شاکري، از علي محمد علي دخیل.

ک: حضرت قاسم

(1) أحلی من العسل، از مجید زجاجی کاشانی.

(2) اشک و لبخند، حضرت قاسم علیه السلام، از مهدی وحیدی صدر.

(3) حضرت قاسم بن الحسن علیهما السلام شکوفه خونین کربلا، از غلامرضا گلی زواره.

(4) حضرت قاسم بن الحسن و حضرت عبدالله بن الحسن علیه السلام، از محمد حسین رفوگران.

(5) شیرین تر از عسل، قاسم بن الحسن علیهما السلام را بیشتر بشناسیم، از مهدی خدایان آرانی.

(6) قاسم بن الحسن علیهما السلام، از سید مهدی سویج.

(7) مرد و میدان، قاسم؛ فرزند حسن بن علی علیهم السلام، از طاهره ایبد.

(8) مقتل قاسم بن الحسن علیهما السلام، از شیخ حسین بلادی.

(9) مقتل قاسم بن الحسن علیهما السلام، از علی اکبر صداقت.

ل: طفلان مسلم

(1) مقتل اولاد مسلم علیه السلام، از شیخ حسین عصفوری.

18_ بانوان دشت کربلا

الف: حضرت زینب علیها السلام

(1) آشنای ناشناخته، از هادی آصفی.

(2) آن ها زنده اند، زندگی نامه زینب علیها السلام، از غلام رضا امامی.

- (3) آینه‌ علی نما، آشنایی با شخصیت زینب کبری علیها السلام، از جواد محدّثی.
- (4) إینه الزّهراء، بطله الفداء زینب علیها السلام، از علی احمد شلیبی، چاپ قاهره.
- (5) اساور من ذهب فی احوال امّ المصائب زینب علیها السلام، از حاج شیخ مهدی نجفی اصفهانی مسجدشاهی.
- (6) اسوه های ایثار، نگاهی به زندگانی حضرت زینب علیها السلام، از عبّاس قدیانی.
- (7) امرأة اسمها زینب علیها السلام، از کمال السیّد.
- (8) بانوی آفتاب، از معصومه فرهادی و مسعوده کرمی.
- (9) بانوی کربلا زینب دختر زهرا علیها السلام، از عایشه عبدالرحمان بنت الشاطی مصری، ترجمه سیّدرضا صدر.
- (10) بطله کربلا، از عایشه عبدالرحمان بنت الشاطی مصری.
- (11) بلاغت زینبیه، از محمّدلطیف انصاری.
- (12) پیام آور عاشورا بررسی سیر زندگی، اندیشه و جهاد زینب کبری علیها السلام، از سیّد عطاءالله مهاجرانی.
- (13) پیام آور کربلا حضرت زینب علیها السلام، از مرتضی فهمیم کرمانی.
- (14) تاریخ السیّده زینب علیها السلام، از محمّدعلی احمد مصری.
- (15) تاریخ و سیره حضرت زینب علیها السلام، از شیخ باقر شریف قرشی، ترجمه ابوالفضل هادی منش.
- (16) ثمرات الزّینب علیها السلام، از سیدسعید خاتمی، چاپ آرام دل.
- (17) جامع الزّیارات زینب کبری علیها السلام، از شکرالله جهان مهین.
- (18) چهره درخشان عقیده بنی هاشم، زینب کبری علیها السلام، از علی ربّانی خلخالی.
- (19) حضرت زینب علیها السلام، از علی فلسفی.
- (20) حضرت زینب علیها السلام بزرگ بانوی کربلا، از عبدالامیر فولادزاده حائری.

- (21) الخصائص الزينية، از سيد نور الدين جزائري.
- (22) داستان هايي از حضرت زينب عليها السلام، از احمد ميرخلف زاده.
- (23) الدرّة الفاخرة في شرح خطبة زينب الطاهرة، از جمال الدين بن ابوتراب شيرازي.
- (24) 200 داستان از فضاييل، مصائب و كرامات حضرت زينب عليها السلام، از عباس عزيزي.
- (25) الرسالة الزينية، از حافظ شمس الدين محمد بن طولون دمشقي.
- (26) رسالة في تصحيح قبر السيدة زينب عليها السلام، از سيد عبدالرزاق مقرّم.
- (27) زينب اخت الحسين عليه السلام، از محمد حسين اديب.
- (28) زينب عليها السلام بانوي قهرمان كربلا، از عايشه عبدالرحمان بنت الشاطي مصري، ترجمه سيد جعفر شهيدى.
- (29) زينب عليها السلام بانوي قهرمان كربلا، از عايشه عبدالرحمان بنت الشاطي مصري، ترجمه حبيب چايجان.
- (30) زينب عليها السلام بنت الامام اميرالمؤمنين عليه السلام، از على محمدعلى دُخيل.
- (31) زينب عقيلة بنى هاشم، از سيد هاشم رسولى محلاتي.
- (32) زينب الكبرى عليها السلام، از شيخ جعفر النقدي.
- (33) زينب الكبرى زينة اللوح المحفوظ، از سيد عادل علوي.
- (34) زينب الكبرى من المهد إلى اللحد، از سيد محمدكاظم حائري قزويني.
- (35) زينب الكبرى عليها السلام و دورها في النهضة الحسينية، از عبدالسلام الكاظم الجعفري.
- (36) زينب وصي الحسين عليه السلام، از شيخ قاسم تاج خواه.
- (37) سرّ نينوا، زينب كبرى عليها السلام، از محمدعلى محسن زاده.
- (38) سفرهاي حضرت زينب عليها السلام، از احمدبن حسن صادقي اردستاني.
- (39) سفرة و قصص السيدة زينب عليها السلام، از نرجس محمدعلى ملك. (407) (40) السيدة زينب عليها السلام رائدة الجهاد في الاسلام، از شيخ باقر شريف القرشي.

- 41) السيدة زينب عليها السلام عالمة غير معلّمة، از سيد محمد حسيني شيرازي.
- 42) السيدة زينب عليها السلام كعبة الزايات ورحلة البلاء العظيم، از ضوية السيد عبدالله البحرانية.
- 43) سيمای زينب كبرى عليها السلام، اسوة صبر و پايدارى، از على اكبر بابازاده.
- 44) شرح خطبة حضرت زينب عليها السلام در كوفه، از حيدرقلی سردار كابلی.
- 45) شیر زن كربلا، از عايشه عبدالرحمان بنت السّاطی مصری، ترجمه سيّد جعفر شهیدی.
- 46) الصديقة زينب عليها السلام شقيقة الحسين عليه السلام، از سيّد محمدتقی مدرّسی.
- 47) عقيلة بنی هاشم عليها السلام، از سيّدعلی بن حسين هاشمی خطيب.
- 48) عقيلة الوحی، از سيد عبدالحسين شرف الدين.
- 49) فضایل و خصائص زينب كبرى عليها السلام، از عباس عزيزی.
- 50) فی رحاب السيدة زينب عليها السلام، از سيّد محمد بحر العلوم.
- 51) قبله گاه عشق، از رضا يعقوبیان.
- 52) كرامات الزينبية، از سيد محمد حسين محمودی.
- 53) كلمة السيدة زينب عليها السلام، از شهيد سيد حسن الحسينی الشيرازي.
- 54) گلی به نام زينب عليها السلام، از حسن نقره شناس.
- 55) المجالس الزينبية، از شيخ مهدی تاج الدين.
- 56) المرأة العظيمة، از شيخ حسن صفّار.
- 57) مردآفرين روزگار، از حبيب الله فضائلی.
- 58) مرقد العقيلة زينب عليها السلام، از شيخ محمد حسنين سابقی پاكستانى.
- 59) مرقد عقيلة بنی هاشم، از شيخ محمد حسنين سابقی ترجمه عيسى سيلم پور اهری.
- 60) مصائب حضرت زينب عليها السلام، از سيدرضا موسى كاظمی نائینی

- (61) مقام السیّدۃ زینب علیها السلام، از مهدی بهبهانی.
- (62) ملیکۃ نشأتین حضرت زینب کبری أخت الحسین علیها السلام، از محمدرضا ربّانی.
- (63) مناقب و مصائب دختر علی کبری، از حسین علیزاده.
- (64) موسوعۃ زینب الکبری علیها السلام، از سید علی عاشور، 10 جلد.
- (65) نگاهی کوتاه به زندگی زینب کبری علیها السلام، از سیدهاشم رسولی محلاتی.
- (66) هفتاد و دو درس از سیره عملی حضرت زینب علیها السلام، از امیرحسین علیقلی.
- (67) یادگار یاس، از زکّیة السّادات امینی.

ب: حضرت امّ کلثوم

- (1) ازدواج امّ کلثوم افسانه یا حقیقت، از راقم سطور.
- (2) ازدواج امّ کلثوم با عمر، از سید علی میلانی.
- (3) ازدواج امّ کلثوم مظلومیّتی دیگر، از سعید داودی.
- (4) ازدواج عمر بن خطّاب با امّ کلثوم، از علی لُبّاف.
- (5) إفحام الأعداء و الخُصوم فی نفي عقد امّ کلثوم، از سید ناصر حسین هندی.
- (6) افسانه ازدواج، از فرید سائل.
- (7) افسانه ازدواج عمر با دختر علی علیه السلام، از مرتضی رضوی.
- (8) امّ کلثوم، دختر آفتاب، از راحله شاه مرادی زاده.
- (9) امّ کلثوم علیها السلام دختر امام علی علیه السلام از ابوالفضل هادی منش.
- (10) امّ کلثوم علیها السلام غریب تر از زینب علیها السلام، از سیدحمید بحق و مهدی فرازمند.
- (11) بانوی ملکوت، سرگذشت حضرت امّ کلثوم علیها السلام، از مهدی فصاحت.
- (12) بزرگتر از دروغ، از کلب العباس محمد علی.

(13) پژوهش های تاریخی، ازدواج عمر بن خطاب با امّ کلثوم علیها السلام، از علی لبّاف.

ص: 50

- 14) تزویج امّ کلثوم من عمر، از سید علی میلانی.
- 15) حضرت امّ کلثوم علیها السلام، از راقم سطور.
- 16) حکایت ازدواج عمر با حضرت امّ کلثوم علیها السلام، از دکتر محمد امینی.
- 17) داستان زندگی و ازدواج امّ کلثوم علیها السلام، از محمد حسین اجرائی.
- 18) دختر خورشید و ماه، از گروه خادمان مجمع الذّاکرین مشهد مقدّس.
- 19) دوّمین اختر در آسمان کوثر، از راقم سطور.
- 20) زواج امّ کلثوم، از سیدعلی شهرستانی.
- 21) الزّواج للغز تزویج عمر من امّ کلثوم بنت علی علیه السلام از السید علی الشهرستانی.
- 22) ظلامه امّ کلثوم علیها السلام، از سید جعفر مرتضی عاملی.
- 23) معمای یک ازدواج، از سیدعلی شهرستانی.
- 24) مظلومه رنج دیده کربلا، از محمد تقی اثنی عشری.
- 25) هل تزوّج عمر بامّ کلثوم علیها السلام، از خلیفه عبید کلبانی عمّانی.

ج: دیگر بانوان کربلا

- 1) زن در حماسه کربلا، از فاطمه رجبی.
- 2) زنان در نهضت عاشورا، از ملیحه خادری.
- 3) زنان عاشورایی، از حسین دوستی.
- 4) زنان عاشورایی، از زهره یزدان پناه قره تپه.
- 5) زنان کربلا، از کفاح الحدّاد ترجمه محمدجواد پورعابد.
- 6) المرأة في ثورة الحسين عليه السلام، از غاده جابر.
- 7) المرأة في حياة الإمام الحسين عليه السلام، از شیخ علی فتلاوی.

8) معجم أنصار الحسين عليه السلام_ النساء، از شيخ محمدصادق كلباسي، 3 جلد،

ص: 51

(9) نساء الطّفوف، از کفاح حدّاد.

(10) نقش زنان در حماسه عاشورا، از محمدصادق مزینانی.

د: اسرای کربلا

- (1) اسرار اسرای حسینی، از جمشید اسمعیل خانی.
- (2) اسیران کربلا، از مصطفی بیگم هندی، چاپ هند، به زبان اردو.
- (3) اسیران و جانبازان کربلا، از محمد مظفّری و سعید جمشیدی.
- (4) سبایا آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم، از سید نبیل الحسنی
- (5) سرگذشت اسرای کربلا، از عباس مستأجران گورتانی.
- (6) کاروان غم (اسیران کربلا)، از جعفر مهاجر، ترجمه سید حسین مرعشی.
- (7) من کربلاء إلی دمشق، از محمد عبدالغنی سعیدی.
- (8) موبک الإباء، من کربلاء إلی الکوفه إلی الشّام، از الدكتور لیب بیضون.

19_ شاعران حسینی

- (1) أدب الطّف از شهید سید جواد شبر، 10 جلد.
- (2) دانشنامه شعر عاشورایی، از دکتر مرضیه محمدزاده.
- (3) شعراء الحسین علیه السلام، از شیخ علی خاقانی، 4 جلد.
- (4) شعراء من کربلاء، از سلمان هادی آل طعمه.

20_ مجالس حسینی

- (1) تمنّای ابرار، از مهدی اجلاّیان.
- (2) ذخیره المعاد، از سید اسماعیل اردکانی، 3 جلد.

- (3) روشنگری در مجالس حسینی، از محمد باقر مقدّسی.
- (4) الروضة المنصورية في المجالس العاشورية، از زایر منصوری.
- (5) المجالس الحسينية، از الشيخ محمد حسين كاشف الغطاء.
- (6) المجالس الحسينية، از الشيخ محمد جواد مغنّية.
- (7) المجالس الفاخرة، از سيد عبدالحسين شرف الدين.
- (8) المجالس العاشورية في المآتم الحسينية، از الشيخ عبدالله ابن الحاج حسن آل درويش.

21_ مقتل

- (1) تسمية من قتل مع الحسين عليه السلام، از فضيل بن رسان كوفي.
- (2) در رواق چشم های اشکبار، ترجمه لهوف، از علی کرمی.
- (3) در سوگ امیر آزادی، ترجمه مثير الاحزان، از علی کرمی.
- (4) در کربلا چه گذشت، ترجمه نفس المهموم، از محمدباقر کمره ای.
- (5) دمع السجوم، ترجمه نفس المهموم، از میرزا ابوالحسن شعرانی.
- (6) ذخيرة الدارين فيما يتعلق بمصائب الحسين عليه السلام، از عبدالمجيد حسینی حائری شیرازی.
- (7) ذريعة النجاة، از محمد رفيع گرمودی تبریزی.
- (8) روضة الشهداء، از حسين بن علی کاشفی.
- (9) سوگنامه کربلا، ترجمه لهوف، از محمدطاهر دزفولی.
- (10) سه مقتل گویا در حماسه عاشورا، از عبدالرحيم عقیقی بخشایشی.
- (11) شرح غم حسین علیه السلام، ترجمه مقتل خوارزمی، از مصطفی صادقی.
- (12) غم نامه کربلا، ترجمه لهوف، از محمد محمدی اشتهاردی.

- (13) فاجعة الطّف، از سید محمدسعید حکیم.
- (14) فیض الدّموع، از محمد ابراهیم نواب تهرانی.
- (15) قیام جاوید، ترجمه مقتل ابی مخنف، از حجّت الله جودکی.
- (16) اللهوف علی قتلی الطفوف، از سید ابن طاوس.
- (17) لواعج الأشجان فی مقتل الحسین علیه السلام، از سید محسن امین عاملی.
- (18) مُثیر الاحزان و منیر سبیل الاشجان، از ابن نما حلّی.
- (19) مقتل اصحاب الحسین علیه السلام، از شیخ محمد سماوی.
- (20) مقتل امام حسین علیه السلام، براساس متون کهن، از دکتر مرضیه محمدزاده.
- (21) مقتل امام حسین علیه السلام و یاران، ترجمه نفس المهموم، از شیخ عباس قمی، ترجمه علی نظری منفرد.
- (22) مقتل الحسین علیه السلام، ابو مخنف لوط بن یحیی ازدی.
- (23) مقتل الحسین علیه السلام، از اخطب خوارزم.
- (24) مقتل الحسین علیه السلام، علی لسان جده رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم، از شیخ قیس بهجت العطار.
- (25) مقتل الحسین علیه السلام، از سید عبدالرزاق مقرّم.
- (26) مقتل مقرّم داستان کربلا، از سید عبدالرزاق مقرّم، ترجمه شیخ عزیز الله عطاردی.
- (27) نفس المهموم، از محدّث قمی.
- (28) یوم الطّف، از شیخ هادی نجفی.
- این بود نمی از یم، مشتی از خروار و اندکی از بسیار آثار تألیف شده پیرامون سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام که احصای آن به تألیف چندین مجلد نیاز دارد، که برخی از آن ها خود دائرة المعارفی در چند مجلد می باشد، مانند:

1. تاریخ امام حسین علیه السلام، به قلم جمعی از مؤلفان، در 24 مجلد.

2. دائرة المعارف امام حسین علیه السلام، به قلم محمدصادق کلباسی، در بیش از 500 مجلد که بیش از 300 مجلد آن به چاپ رسیده است، چاپ لندن.

3. الصّحیح من سیرة الامام الحسین بن علی علیهما السلام، به قلم محمدباقر شریف قرشی، سید هاشم بحرینی و سید مرتضی عسکری، در 20 مجلد.

4. موسوعة الامام الحسین علیه السلام، از جمعی از ارباب قلم، در 9 مجلد، چاپ دارالحدیث.

در کتابخانه شخصی بعضی از دوستان، بیش از 7000 عنوان کتاب پیرامون آن حضرت موجود است و بیش از 40 کتابنامه در این خصوص چاپ شده است.

در این میان جای یک عنوان خالی است و آن:

«سیمای امام حسین علیه السلام در آئینه قرآن»

در این رابطه فقط یک کتاب به دست ما رسیده و آن کتاب:

«الحسین علیه السلام فی القرآن»

از سید محمد واحدی (1)

اینک صدیق ارجمند، پژوهشگر توانمند، حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای سید محمد جعفر روضاتی از خاندان جلیل صاحب روضات، دامن همت به کمر بسته کتاب از شمندی تحت عنوان: «کلید واژه آیات حسینی در قرآن کریم» سامان داده و در آن 210 عنوان از آیات مرتبط با سالار شهیدان را بر اساس احادیث واصله از خاندان عصمت و طهارت، گرد آورده است.

ص: 55

و اینک 30 عنوان در این رابطه، به عنوان استدراک بر کتاب فوق، تقدیم می گردد:

(1) پند و اندرز امام حسین علیه السلام

{وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ}

آن ها به ما ستم نکردند، بلکه به خود ستم می کردند. (1)

حضرت سکینه از عمّه اش حضرت زینب علیهما السلام روایت کرده که عرضه داشت:

برادر جان! ما را به حرم جدّمان برگردان.

فرمود: خواهرم! راهی به این کار نیست.

گفت: پس جایگاه جد، پدر، مادر و برادرت را یاد آوری کن.

فرمود: یاد آوری کردم، پند و اندرز دادم، ولی پند نگرفتند و به سخنانم گوش ندادند، جز کشتن من هدفی ندارند و ناگزیر مرا نقش بر زمین خواهند دید ...

آنگاه هر دو، ساعتی گریستند و امام علیه السلام این آیه را تلاوت می کردند: «وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ». (2)

(2) یهود صفتانِ اُمّت

{وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ}

به یاد آورید زمانی را که از شما پیمان گرفتیم که خون همدیگر را نریزید. (3)

ص: 56

1- بقره، 57؛ اعراف، 160.

2- بهبهانی، الدّمْعة السّاکبة، ج4، ص272.

3- بقره، 84.

هنگامی که این آیه در مورد یهود نازل شد، پیامبر اکرم صلی الله و آله وسلم فرمود:

آیا به شما خبر بدهم از یهود این امت که شبیه آن ها هستند؟

عرض کردند: بلی یا رسول الله!

فرمود: قومی از امت من ادعا می کنند که از امت من هستند، ولی برترین ذریه ام و پاکیزگان تبارم را می کشند، سنت و شریعت مرا تغییر می دهند، دو

فرزندم حسن و حسین را به قتل می رسانند، همان گونه که نیاکان یهود حضرت زکریا و حضرت یحیی را به قتل رساندند.

آگاه باشید! که خداوند پیش از رستاخیز، بر بازماندگان آن ها هدایتگری را از تبار حسین مظلوم بر می انگیزاند، با شمشیرهای یارانش، آن ها را به سوی دوزخ سوق می دهد.

آگاه باشید! که خداوند آن ها را لعنت می کند.

آگاه باشید! که خداوند قاتلان امام حسین، دوستداران آنان، یاوران آن ها و کسانی را که در غیر حال تقیه از لعنت بر آن ها سکوت می کنند، لعنت می کند.

آگاه باشید! که خداوند درود می فرستد بر گریه کنندگان امام حسین از روی شفقت و مهربانی و بر لعنت کنندگان بر دشمنان آن ها و بر کسانی که آکنده از خشم و غضب بر آن ها می باشند.

آگاه باشید! که افرادی که بر قتل حسین علیه السلام رضایت بدهند، با قاتلان او شریک هستند.

آگاه باشید! که قاتلان او، یاوران آن ها و پیروان آن ها از دین خدا بری

می باشند. (1)

(3) انسان ها و انسان نماها

{ثُمَّ أَيْضًا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ}

سپس از همان جا که مردمان کوچ می کنند (به سوی

منی) کوچ کنید. (2)

از مولای متقیان علیه السلام پرسیدند:

انسان کیست؟ انسان نما کیست؟ نسناس کیست؟

مولای متقیان علیه السلام به امام حسین علیه السلام فرمود: حسین جان! به این مرد پاسخ بگو.

امام حسین علیه السلام فرمود: اما انسان ما هستیم، خداوند متان فرمود: از همان جا که مردمان کوچ می کنند، کوچ کنید.

این رسول خدا بود که مردمان را کوچ داد.

اما انسان نماها شیعیان ما هستند، که آن ها از ما هستند، لذا حضرت ابراهیم علیه السلام فرمود: «فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي» (3)، یعنی هر کس از من پیروی کند از من است.

اما نسناس، همین توده مردم هستند، پس این آیه را تلاوت نمود: إِنَّهُمْ إِلَّا

ص: 58

1- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 44، ص 304، ح 17.

2- _ بقره، 199.

3- _ ابراهیم، 36.

كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا» (1)، یعنی آن‌ها همچون چهارپایانند، بلکه گمراه‌ترند. (2)

(4) سرسلسله پاکان

{ ذُرِّيَّةٌ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ }

دودمانی که در پاکی_ بعضی از بعضی هستند. (3)

یک نفر اعرابی در مورد مشکلی که در سفر حج مواجه شده بود، از عمر پرسید، عمر او را به مولای متقیان علیه السلام ارجاع داد، حضرت فرمود:

از این نوجوان پرس، او نیز مشکل خود را از امام حسین علیه السلام پرسید، حضرت پاسخ داد، عمر توضیح خواست، وقتی که حضرت توضیح داد، عمر این آیه را خواند: «ذُرِّيَّةٌ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ». (4)

(5) احیاگر مرده‌ها

{ وَأُحْيِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ }

مردگان را به اذن خدا زنده می‌کنم. (5)

ص: 59

1- _ اعراف، 179.

2- _ کلینی، کافی، ج 8، ص 304، ح 339.

3- _ آل عمران، 34.

4- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 44، ص 197، ح 12.

5- _ آل عمران، 49.

ابوحزرة ثمالی از امام زین العابدین علیه السلام از تفسیر این آیه پرسید و گفت: آیا امامان نیز مرده را زنده می کنند؟

حضرت فرمود: خداوند متان به هیچ پیامبری معجزه ای نداده، جز این که به رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نیز عطا فرموده، و به آن حضرت معجزه ای نداده، جز این که به

امیر مؤمنان، امام حسن و امام حسین علیهم السلام نیز عطا فرموده است. (1)

(6) پیرو دین حنیف

{فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا}

از آیین ابراهیم پیروی کنید که تابع دین حنیف بود. (2)

امام حسین علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود: من کسی را پیرو آیین ابراهیم نمی شناسم جز ما و شیعیان ما. (3)

(7) کدام بهترین است؟

{كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ}

شما بهترین امتی بودید که به سود مردمان پدید آمدید. (4)

امام صادق علیه السلام در ضمن تفسیر این آیه فرمود: وه چه بهترین امتی که امیر مؤمنان،

ص: 60

1- صفار، بصائر الدرجات، ج 1، ص 481، ح 948.

2- آل عمران، 95.

3- عیاشی، تفسیر، ج 1، ص 322، ح 727.

4- آل عمران، 110.

امام حسن و امام حسین علیهم السلام را کشتند! (1)

(8) کرم حسینی

{وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ * وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ}

فروبرندگان خشم و عفو کنندگان از مردم. (2)

یکی از غلامان امام حسین علیه السلام مرتکب عملی شد که مستحق تأدیب شد، امام حسین علیه السلام امر فرمود که او را تأدیب کنند. گفت: «الْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ»، فرمود: رهایش کنید. گفت: «وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ»، فرمود: تو را عفو کردم. گفت: «وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ»، فرمود: تو را در راه خدا آزاد کردم و دو برابر آن چه به تو می دادم، عطا می کنم. (3)

(9) مهلت از روی نقت

{إِنَّمَا نُمَلِّئُ لَهُمْ لِيَزِدُوا إِثْمًا}

ما برای آن ها فقط از این جهت مهلت می دهیم که بر گناهان خود بیفزایند. (4)

امام صادق علیه السلام فرمود:

به هنگام شهادت امام حسین علیه السلام، هاتقی فریاد بر آورد که: رسول خدا تماشا می کند، گاهی به سوی زمین و گاهی به حزب شما، می ترسم که بر

ص: 61

1- _ علی بن ابراهیم، تفسیر قمی، ج 1، ص 164.

2- _ آل عمران، 134.

3- _ اربلی، کشف الغمّه، ج 2، ص 243.

4- _ آل عمران، 178.

اهل زمین نفرین کند و من نیز در میان آن ها هلاک شوم.

پس توّابین گفتند: ما عجب جنایتی کردیم، برای پسر سمیّه، سرور جوانان بهشت را کشتیم! پس بر علیه ابن زیاد خروج کردند.

امام صادق علیه السلام فرمود: اگر به او اجازه داده می شد، در میان آن ها بانگ بر می آورد، پس ارواحشان از بدنشان جدا می شد و به سوی دوزخ رهسپار می شدند، ولی خداوند به آن ها مهلت داد تا بر گناهان خود بیفزایند. (1)

(10) بازگشت به سوی دوزخ

{ثُمَّ رُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلِيْهِمْ الْحَقُّ}

سپس همگان به سوی خدا که مولای حقیقی آن هاست باز می گردند. (2)

مروان وارد مدینه شد، روی تخت دراز کشید. یکی از غلامان امام حسین علیه السلام آن جا حضور داشت. امام حسین علیه السلام از او پرسید که مروان چه گفت؟

غلام گفت: او دراز کشید و این آیه را تلاوت کرد: «ثُمَّ رُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلِيْهِمْ الْحَقُّ».

فرمود: آری من و اصحابم به سوی بهشت، او و اصحابش به سوی دوزخ برگردانده می شویم. (3)

ص: 62

1- ابن قولویه، کامل الزیارات، ص 337، باب 108، ح 14.

2- انعام، 62.

3- عیاشی، تفسیر، ج 2، ص 100، ح 1425.

(11) ایل و تبار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم

{وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ}

اگر ایل و تبار نبود، تو را سنگسار می کردیم. (1)

در ذیل آیه، ایل و تبار پیامبر علیه السلام را چنین بر می شمارد:

آن ها عبارتند از علی بن ابی طالب، حمزه، جعفر، حسن، حسین و آل محمد علیهم السلام. (2)

(12) هوشیاران

{إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ}

در این سرگذشت ها نشانه هایی است برای هوشیاران. (3)

امام رضا علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:

نخستین هوشیار رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم، سپس امیر مؤمنان علیه السلام، بعد از ایشان امام حسن، امام حسین و سایر امامان

از نسل امام حسین علیهم السلام تا روز رستاخیز می باشند. (4)

ص: 63

1- _ هود، 91.

2- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 25، ص 215.

3- _ حجر، 75.

4- _ شیخ صدوق، عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج 2، ص 200، باب 46، ح 1.

(13) سنّت خدا تغییر ناپذیر است

{وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلاً}

هرگز برای سنّت ما تغییر و دگرگونی نخواهی یافت. (1)

امام علیه السلام در تفسیر این آیه از قوم موسی و مخالفت آن ها با جناب هارون سخن گفته، سپس از عملکرد اصحاب سقیفه و رفتار آن ها با مولای متّقیان علیه السلام سخن گفته است. (2)

(14) سقوط کنندگان

{وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى}

بر هر کسی که غضبم وارد شود سقوط می کند. (3)

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مولای متّقیان علیه السلام را به عنوان صدّیق اکبر و فاروق امّت معرفی کرده، از امام حسن، امام حسین و امامان از نسل او سخن گفته، در پایان فرمود:

خداوند دانش و بیش مرا به آن ها عطا کرده، از آن ها پیروی کنید و جز آن ها اشخاص دیگری را بر نگرینید، که غضب خدا بر شما حلول کند و سقوط کنید. (4)

ص: 64

1- اسراء، 77.

2- عیاشی، تفسیر، ج 3، ص 69، ح 2576.

3- طه، 81.

4- شیخ صدوق، الأمالی، ص 180، مجلس 38، ح 7.

(15) کيفر مطابق جنایت

{وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوِّبَ بِهِ}

هر کس به همان مقدار مجازات کند که به او ستم شده است. (1)

به ناحق پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را آزار دادند، که از خانه و کاشانه اش دست کشیده و هجرت نمود، پس در جنگ بدر به سزای اعمال خود رسیدند، آنگاه امام حسین علیه السلام و دیگر آل پیامبر را به شهادت رسانیدند، خداوند منان به وسیله حضرت قائم علیه السلام او را یاری خواهد کرد. (2)

(16) معنای پرستش خدا

{وَأَعْبُدُوا رَبَّكُمْ}

پروردگارتان را پرستید. (3)

امام باقر علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:

فقط کسانی خدای را می پرستند که او را می شناسند.

ابوحمزه ثمالی پرسید: شناخت خدا چیست؟

فرمود: تصدیق خدا و رسول خدا در مورد موالات حضرت علی و امامان بعد از او.

ص: 65

1- حج، 60.

2- بحرانی، تفسیر البرهان، ج 6، ص 588.

3- حج، 77.

ابوحمزہ پرسید: اولیای خدا کیانند؟

فرمود: اولیای خدا رسول خدا، علی، حسن و حسین علیهما السلام است سپس این امر به ما منتهی شده، بعد از من فرزندم جعفر می باشد. (1)

(17) خانه های بلند جایگاه

{فِي بُيُوتٍ أذنَ اللهُ أَنْ تُرْفَعَ}

خانه هایی که خداوند اذن ترفیع داده است. (2)

امام کاظم علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:

خانه های آل محمد علیهم السلام، خانه امیر مؤمنان، حضرت فاطمه، امام حسن، امام حسین، حضرت حمزه و جناب جعفر علیهم السلام. (3)

(18) ساکنان برترین غرفه های بهشتی

{أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا}

آنهاست که بالاترین غرفه های بهشتی در مقابل شکیبایی هایشان به آن ها پاداش داده می شود. (4)

آن ها عبارتند از علی بن ابی طالب، امام حسن، امام حسین و حضرت

ص: 66

1- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 27، ص 57.

2- _ نور، 36.

3- _ نجفی، تأویل الآیات، ج 1، ص 362.

4- _ فرقان، 75.

(19) بندگان برگزیده الهی

{وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ}

درود بر بندگان برگزیده او. (2)

آن ها اهل بیت پیامبر خدا هستند، که عبارتند از علی بن ابی طالب، حضرت فاطمه، امام حسن، امام حسین و فرزندان شان تا روز قیامت، آن ها برگزیدگان خدا از میان آفریده های او می باشند. (3)

(20) ترسان و نگران

{فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ}

در حالت ترس و لرز و نگران حوادث، از آنجا خارج شد. (4)

امام حسین علیه السلام ترسان و نگران به سوی مکه عزیمت نمود و این آیه شریفه را تلاوت می کرد. (5)

ص: 67

1- _ حویزی، نورالثقلین، ج 4، ص 44.

2- _ نمل، 59.

3- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 43، ص 279.

4- _ قصص، 21.

5- _ شیخ مفید، ارشاد، ج 2، ص 35.

(21) کشتی نجات

{فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ}

اورا و ساکنان کشتی را نجات دادیم. (1)

امام صادق علیه السلام فرمود: مثل کشتی نوح در میان ما، امام حسین علیه السلام است که بیعت را برای معاویه رها کرد. (2)

(13) درخشش نور امام حسین علیه السلام برای حضرت ابراهیم علیه السلام

{وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِأَبْرَاهِيمَ}

بی گمان ابراهیم از شیعیان اوست. (3)

جابر بن یزید جعفی تفسیر این آیه را از امام باقر علیه السلام پرسید، فرمود:

خداوند منان پرده ها را از برابر دیدگان ابراهیم علیه السلام کنار زد، نوری را در کنار عرش خدا مشاهده کرد، پرسید: الهی! این چه نوری است؟ خطاب شد این نور علی بن ابی طالب است که یار و یاور دین من است.

سه نور دیگر در کنارش دید، پرسید: الهی! این ها چه نوری می باشند؟ خطاب شد: این نور فاطمه است که دوستدارانش را از آتش دوزخ بریده ام.

و این ها نور دو فرزندش حسن و حسین می باشند. (4)

ص: 68

1- _ عنكبوت، 15.

2- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 13، ص 307.

3- _ صافات، 83.

4- _ نوری، مستدرک وسائل، ج 4، ص 187.

{وَأَنَا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ}

ما همگی تسبیح گویان هستیم. (1)

امام صادق علیه السلام فرمود:

خدا بود و جز خدا چیزی نبود، پس پنج نور از نور عظمتش بیافرید و برای هر یک از آن ها نامی از نامهایش برگزید.

خداوند حمید بود، پیامبرش را محمد نام نهاد.

خداوند اعلا بود، و امیر مؤمنان را علی نامید.

خداوند اسامی نیکویی داشت، برای حسن و حسین از نام خود مشتق نمود.

خداوند فاطر بود و فاطمه را از نام خود مشتق ساخت.

خداوند آنان را آفرید در طرف راست عرش در میثاق قرار داد.

آنگاه فرشتگان را از نور آفرید.

هنگامی که فرشتگان به سوی آن ها نگرستند، به عظمت جایگاه آن ها پی بردند، پس به آن ها تلقین شد که خدای را تسبیح بگویند.

این است معنای آیه کریمه: «وَأَنَا لَنَحْنُ الصَّابِقُونَ»، «وَأَنَا لَنَحْنُ

ص: 69

(24) شهادت امام حسین علیه السلام بزرگترین فساد در روی زمین

{ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ}

فساد در خشکی و دریا به سبب اعمال مردمان آشکار شد. (2)

کعب الأحبار وقتی اظهار اسلام کرد از حوادث آینده سخن گفت، از جمله گفت:

بالاترین فسادى که خداوند در کتب انبیاء خبر داده و هرگز فراموش نمی شود و در کتاب شما در آیه: «ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ» از آن سخن گفته، هنگامه کشتاری است، که با قتل هاییل آغاز شده و با قتل امام حسین علیه السلام به پایان می رسد. (3)

(25) تقوا پیشگان

{وَيُنَجِّى اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ}

خداوند تقوا پیشگان را با رستگاری نجات می دهد. (4)

امام صادق علیه السلام در ضمن یک حدیث طولانی فرمود:

أَمَّا أَنْ عَدَّهَ از شیعیان ما که تقوا پیشه کردند، خداوند آن ها را با رستگاری

ص: 70

1- _ فرات بن ابراهیم، تفسیر فرات، ج 1، ص 56، ح 15.

2- _ روم، 41.

3- _ خوارزمی، مقتل الحسین، ج 1، ص 240.

4- _ زمر، 61.

نجات می دهد، هیچ ناپسندی بر آن ها پیش نمی آید و اندوهگین نمی شوند. (1)

(26) اصحاب صحیفه

{ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ }

هیچگاه سه نفر با هم نجوا نمی کنند، جز این که خداوند چهارمی آنهاست. (2)

امام صادق علیه السلام در مورد اصحاب صحیفه ملعونه سخن گفته، از آن ها نام برده و فرمود:

این آیه در حق آن ها نازل شده است. سپس فرمود:

لحظه ای که آن صحیفه را امضا کردند، امام حسین علیه السلام کشته شد و حکومت از بنی هاشم بیرون رفت. (3)

(27) صاحبان اراده آهنین

{ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ }

خداوند کسانی را دوست دارد که همانند بنیاد آهنین

در راه او نبرد

ص: 71

1- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 8، ص 47.

2- _ مجادله، 7.

3- _ کلینی، کافی، ج 8، ص 156، ح 202.

ابن عباس می گوید: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را دیدم که پنج سجده بدون رکوع انجام داد.

پرسیدم: یا رسول الله! سجده های بدون رکوع؟ فرمود:

پیک وحی آمد و گفت: خداوند متعال علی را دوست دارد، پس سجده کردم و سر بلند نمودم.

گفت: خداوند متعال فاطمه را دوست دارد، پس سجده کردم و سر از سجده بلند کردم.

گفت: خداوند عزوجل حسن را دوست دارد، پس سجده نمودم و سر از سجده برداشتم.

گفت: خداوند متعال حسین را دوست دارد، پس به سجده افتادم و سر از سجده برداشتم.

گفت: خداوند عزوجل دوستان آن ها را نیز دوست دارد، پس به سجده رفتم و سر از سجده بلند کردم. (2)

(28) مشعل نور

{ نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ }

ص: 72

1- _ صف، 4.

2- _ محدث نوری، مستدرک وسائل، ج 5، ص 150، ح 5537.

نورشان از پیشاپیش آن ها و از دست راستشان پیش می تازد. (1)

نور علی بن ابی طالب، حضرت فاطمه، امام حسن، امام حسین، حضرت حمزه و جناب جعفرعلیهم السلام، هفتاد برابر نور دنیا بر صراط، نور افشانی می کند، پس خاندان پیامبر چون برق از صراط عبور می کنند. (2)

(29) رجعت حسینی

{يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ}

روزی که در صور دمیده می شود. (3)

امام صادق علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:

امام حسین علیه السلام به دنبال حضرت قائم علیه السلام خارج می شود. (4)

(30) نیکان امت

{إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ}

نیکان در انواع نعمت ها غوطه ور هستند. (5)

این آیه و آیات بعدی در حق حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن،

ص: 73

1- _ تحریم، 8.

2- _ ابن شهر آشوب، مناقب آل ابی طالب، ج 2، ص 178.

3- _ نبأ، 18.

4- _ علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج 53، ص 103.

5- _ مطلقین، 22.

امام حسین، حضرت حمزه و جناب جعفر علیهم السلام نازل

شده است و فضیلتشان در این آیه آشکار است. (1)

این بود 30 مورد از آیات نورانی قرآن، که با وجود مقدس حضرت سید الشهداء علیه السلام ارتباط دارد.

مؤلف بزرگوار 210 آیه بر اساس روایات شرح و بسط دادند، ولی ما در فرصتی که بود 30 مورد به عنوان استدراک آوردیم، جز این که متن کامل احادیث را نیاوردیم، فقط به فرازی از ترجمه آن ها اشاره نمودیم، علاقمندان به منابع ذکر شده در پاورقی ها مراجعه می فرمایند.

این کتاب پنجمین اثر مؤلف بزرگوار است که به صورت ابتکاری تقدیم می گردد.

عناوین قبلی به شرح زیر است:

1_ کلید واژه آیات مهدوی در قرآن کریم، شامل 240 آیه

2_ کلید واژه آیات رجعت در قرآن کریم، شامل 80 آیه

3_ کلید واژه آیات علوی در قرآن کریم، در 2 جلد، شامل 440 آیه

4_ کلید واژه آیات فاطمی در قرآن کریم، شامل 135 آیه

بر این اساس، با احتساب کتاب حاضر (210 آیه) و 30 آیه در این مقدمه، 1135 آیه از آیات نورانی قرآن کریم در مورد مولای متقیان، حضرت فاطمه، سالار شهیدان، حضرت صاحب الزمان و رجعت آنان صلوات الله علیهم اجمعین، به شیعیان شیفته و پیروان دلباخته قرآن و عترت تقدیم می گردد و یکبار دیگر بر پیوند ناگسستنی «ثقلین» تأکید

ص: 74

1- ابن شهر آشوب، مناقب آل ابی طالب، ج3، ص268.

می شود، که فرمود:

وَإِنَّ اللَّطِيفَ الْخَبِيرَ أَخْبَرَنِي أَنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ

الْحَوْضَ. (1)

از خداوند متان توفیقات روز افزون مؤلف گرامی را خواهانم.

امید است چاپ و نشر این اثر گرانسنگ موجب قرب ظهور، تقرب به پیشگاه آن امام نور و لبخند رضایت یوسف زهرا بشود، ان شاء الله.

حوزه علمیه قم - دهم صفر الخیر 1443 هـ -

علی اکبر مهدی پور

ص: 75

1- در مورد سند و دلالت این حدیث شریف مراجعه شود به کتاب ارزشمند «نفحات الأزهار» تلخیص «عبقات الأنوار»، جلد اول تا سوم.

حمد و ستایش مخصوص خدایی است که برای تقدیر و سرنوشتش برگرداننده ای و برای بخششش بازدارنده ای و همانند ساخته اش ساخته هیچ سازنده ای نیست، و او سخاوتمند و سعت بخش است، انواع مخلوقات را پدید آورد و ساخته ها را با دانایی و فراستش استوار ساخت، پیش تازی ها بر او پوشیده نمی ماند و امانت ها نزد او ضایع نمی شود، او پاداش دهنده هر سازنده، و بی نیازکننده هر قناعت گر، و رحم کننده بر هر نالان، و فرستنده سودها، و نازل کننده کتاب جامع با نور درخشان است، او شنونده دعاها، و دورکننده نگرانی ها، و بالابرنده درجات، و کوبنده گردن کشان است، پس معبودی جز او نیست و چیزی با او برابری نمی کند و چیزی همانندش نیست، و اوست شنوا و بینا و مهربان و آگاه و بر هر کاری تواناست. (1)

و درود و صلوات بی پایان خداوند و ملائکه و پیامبران و مرسلین، و شهداء و صدیقین، و همه بندگان صالح خدا، بر عقل کلّ و هادی سبّل و خاتم رسل، حضرت محمّد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم، و بر خاندان پاک و معصومشان علیهم الله سلام، مخصوصاً حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام، باد که از هر گونه رجس و آلودگی دور هستند.

و لعنت خداوند بر دشمنان و مخالفینشان و منکران فضائل و مناقبشان، از حالا تا روز قیامت، باد.

وظیفه الهی امام حسین علیه السلام

شیعه بر این باور است که هر اقدامی که ائمه اطهار علیهم الله سلام در دوران امامت خود

ص: 77

انجام داده اند، وظیفه الهی آنها بوده است.

حمران بن أعین شیبانی به حضرت امام محمد باقر علیه السلام عرض کرد: در باره حرکت حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام و امام حسن و امام حسین علیه السلام، و قیام و اقدامشان برای دین خداوند عزوجل، در حالی که در این راه به دست طاغوتیان به شهادت رسیدند، و مغلوب گردیدند، چه می فرمایید؟

حضرت فرمودند: يَا حُمْرَانُ! إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ كَانَ قَدَّرَ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ، وَ قَضَاهُ وَ أَمَضَاهُ وَ حَتَمَهُ عَلَى سَبِيلِ الْإِخْتِيَارِ، ثُمَّ أَجْرَاهُ، فَبِتَقَدُّمِ عِلْمِ إِلَيْهِمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَامَ عَلَيَّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

ای حمران! خداوند تبارک و تعالی، این وقایع را برای آنان و به اختیارشان، مقدر کرد و حکم نمود و امضا کرد و قطعی نمود و به اجرا در آورد، و حضرت علی علیه السلام و امام حسن و امام حسین، با آگاهی و علمی که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم پیش تر به آنان داده بودند، حرکت و قیام کردند.

بر اساس این روایت، رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم وظیفه هر یک از امامان علیهم السلام را از طرف خدای متعال، قبلاً تعیین و به آن ها ابلاغ نموده اند، پس هر یک از آنان، در دوران امامت خود، طبق تکلیف الهی خویش، عمل می کردند.

بنا بر این، هر کدام از امامان علیهم السلام، اگر در فضای سیاسی دوران امام حسین علیه السلام قرار می گرفتند، همان کاری را انجام می دادند که آن حضرت انجام دادند، ولی به هر حال، موقعیت و آزمونی که در دوران کوتاه امامت امام حسین علیه السلام برایشان پیش آمد، برای هیچ یک از رهبران الهی در طول تاریخ، پیش نیامده است.

آری، حادثه با عظمت کربلا، که نظیر آن در تاریخ حیات بشر، اتفاق نیفتاده و

ص: 78

1- بحار الأنوار، ج 26، ص 150، ح 35 و ج 44، ص 276، ح 5؛ الکافی، ج 1، ص 262، ح 4.

نخواهد افتاد، با محوریت امام معصوم، یعنی حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام، رخ داد.

این واقعه، که در حقیقت جنگ حق علیه باطل، و نور علیه ظلمت، و ایمان علیه کفر، و انسان علیه شیطان، و زیبایی علیه زشتی بود، در اخلاص و نتیجه بخشی و اثرگذاری، بی مثل و مانند می باشد.

به عبارت دیگر، حادثه با عظمت و بی نظیر عاشورا در سرزمین کربلا، که قبله عاشقان با معرفت است، پشتوانه توحید، بازوی توانمند دین، ضامن بقاء و تداوم اسلام، سند قرآن و حیات عقل و نور قلب است.

واکنش پیامبران علیهم السلام نسبت به امام حسین علیه السلام

و بر اساس معارف رسیده و روایات ثبت شده در کتاب های مهم و با ارزش، بسیاری از پیامبران و اوصیای آنان، از این حادثه، پیش از وقوع آن خبر داشته اند، و به دیگران خبر داده اند و در مناسبت های مختلف، بر مظلومیت حضرت امام حسین علیه السلام گریه کرده اند، که در اینجا به چند نمونه اشاره می کنیم:

اشک و گریه حضرت آدم علیه السلام برای امام حسین علیه السلام:

هنگامی که خداوند خواست توبه آدم علیه السلام را قبول نماید، جبرئیل را نزد او فرستاد، جبرئیل به آدم یاد داد که خداوند را این گونه بخواند: «يَا حَمِيدُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ، يَا عَلِيُّ بِحَقِّ عَلِيٍّ، يَا فَاطِرُ بِحَقِّ فَاطِمَةَ، يَا مُحْسِنُ بِحَقِّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، وَ مِنْكَ الْإِحْسَانُ».

پس هنگامی که جبرئیل نام امام حسین علیه السلام را بر زبان جاری ساخت، قلب آدم شکست و اشک هایش جاری شد، پس گفت: ای جبرئیل! چرا وقتی نام پنجمین ایشان برده می شود، قلبم می شکند و اشکم جاری می شود؟ جبرئیل گفت: ای آدم! این فرزند تو به مصیبتی بزرگ دچار

می شود که تمامی مصیبت ها نزد آن کوچک است. آدم گفت: چه مصیبتی؟ جبرئیل گفت: حسین علیه السلام در حالی شهید می شود که تشنه و غریب و بی یار و یاور خواهد بود، ای آدم! اگر تو او را می دیدی، می شنیدی که می گوید: «وَاَعْطَشَاهُ وَاقِلَّةً نَاصِرَاهُ»، کار تشنگی آن حضرت به جایی می رسد، که آسمان به نظرش مثل دود خواهد آمد، و کسی جوایش را نمی دهد مگر با شمشیر، تا اینکه شربت مرگ را بیاشامد، پس او را مانند گوسفند، از قفا سر می برند، و خیمه هایش را غارت می کنند و سر مبارک او و اصحابش را در شهرها می گردانند و اهل و عیالش را به اسیری می برند، و این چنین در علم خدای متان، رقم خورده است، سپس حضرت آدم و جبرئیل، همچون زنی که جوان از دست داده، گریه کردند. (1)

لعن و نفرین حضرت نوح علیه السلام به قاتل امام حسین علیه السلام:

أَنَّ نُوحًا لَمَّا رَكِبَ فِي السَّفِينَةِ طَافَتْ بِهِ جَمِيعَ الدُّنْيَا، فَلَمَّا مَرَّتْ بِكَرْبَلَاءَ أَخَذَتْهُ الْأَرْضُ، وَ خَافَ نُوحُ الْغَرَقَ، فَدَعَا رَبَّهُ وَقَالَ: إِلَهِي! طُفْتُ جَمِيعَ الدُّنْيَا وَمَا أَصَابَنِي فَرْعٌ مِثْلُ مَا أَصَابَنِي فِي هَذِهِ الْأَرْضِ، فَنَزَلَ جِبْرَائِيلُ وَقَالَ: يَا نُوحُ! فِي هَذَا الْمَوْضِعِ يُقْتَلُ الْحَسَنُ بْنُ سَبْطٍ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ وَابْنِ خَاتَمِ الْأَوْصِيَاءِ، فَقَالَ: وَمَنْ الْقَاتِلُ لَهُ؟ يَا جِبْرَائِيلُ! قَالَ: قَاتِلُهُ لِعَيْنِ أَهْلِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ وَسَبْعِ أَرْضِينَ، فَلَعَنَهُ نُوحٌ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ، فَسَارَتِ السَّفِينَةُ، حَتَّى بَلَغَتِ الْجُودِيَّ وَاسْتَقَرَّتْ عَلَيْهِ. (2)

هنگامی که حضرت نوح علیه السلام بر کشتی سوار شد، تمام دنیا را گشت و وقتی گذرش به کربلا افتاد، زمین آنجا، کشتی او را گرفت. نوح از غرق

ص: 80

1- _ بحار الأنوار، ج 44، ص 245، ح 44.

2- _ بحار الأنوار، ج 44، ص 243، ح 38.

شدن ترسید، لذا دعا کرد و گفت: خدایا! من تمام زمین را گشتم، ولی دچار چنین رنجی که در این سرزمین گردیدم، نشدم. پس جبرئیل نازل شد و گفت: ای نوح! حسین که سبط آخرین انبیاء و پسر آخرین اوصیاء می باشد، در اینجا شهید خواهد شد.

نوح گفت: قاتل او کیست؟ فرمود: همان کسی است که اهل هفت آسمان و هفت زمین او را لعنت خواهند کرد. پس حضرت نوح چهار مرتبه قاتل امام حسین را لعنت کرد، آن گاه کشتی حرکت نمود تا در کوه جودی مستقر شد.

اشک و گریه حضرت عیسی علیه السلام برای امام حسین علیه السلام:

از ابن عباس روایت است که گفت: من در آن سفری که حضرت علی علیه السلام به سوی صفین می رفتند، با ایشان بودم. وقتی آن حضرت به نینوا که نزدیک شطّ فرات است رسیدند، با صدای بلند به من فرمودند: ای ابن عباس! آیا می دانی اینجا کجاست؟ گفتم: نه، ای امیر المؤمنین! حضرت فرمودند: اگر تو همچون من این مکان را می شناختی، از اینجا عبور نمی کردی، مگر این که همچون من گریه کنی. آن گاه آن حضرت به قدری گریه کردند که محاسن مبارکشان خیس شد و اشک هایشان به سینه اشان جاری شد، پس ما نیز با آن حضرت شروع به گریه کردیم.

سپس فرمودند: حضرت عیسی علیه السلام با حواریون از این زمین عبور کردند و آهوانی را دیدند که جمع شده بودند و گریه می کردند. حضرت عیسی علیه السلام با حواریون نشستند، پس عیسی علیه السلام شروع به گریه کرد و حواریون هم گریان شدند. ولی حواریون نمی دانستند که عیسی علیه السلام برای چه گریه می کند.

پس گفتند: ای روح خدا! برای چه گریان شدید؟ حضرت عیسی علیه السلام

فرمود: آیا می دانید این چه زمینی است؟ گفتند: نه. فرمود: این همان زمینی است که فرزند پیامبر خدا، احمد صلی الله علیه وآله وسلم و فرزند حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در آن شهید خواهد شد. همان زهرای بتولی که شبیه مادر من است. (1)

واکنش اهل بیت علیهم السلام نسبت به امام حسین علیه السلام

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و ائمه اطهار علیهم السلام نیز، که جز با تکیه بر وحی و الهامات الهیه سخن نمی گفتند، هر یک به زبانی و به مقتضای زمان خویش، به این واقعه محیر العقول اشاره کرده، به برپا کردن مجالس عزا برای حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام و اشک و گریه در مصائب ایشان، سفارش ها نموده اند، که همواره روایات بسیار مهمی در معتبرترین کتاب ها نقل شده و احادیث عجیبی در رابطه با گریه بر آن حضرت و مصائب ایشان و اهل بیت و اصحابشان، از معصومین علیهم السلام وارد شده است، تا جایی که از این روایات، بوی و جوب گریه نسبت به حادثه عاشورا، استشمام می شود.

در این جا به چند مورد اشاره می کنیم:

اشک و گریه رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم برای امام حسین علیه السلام:

زمانی که دو سال از تولد امام حسین علیه السلام گذشته بود، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به سفری رفتند، و در بین راه ایستادند و فرمودند: إنا لله و إنا إليه راجعون، پس چشمانشان پر از اشک شد. وقتی علت را از آن حضرت پرسیدند، فرمودند: جبرئیل درباره زمینی که در کنار فرات است و به آن کربلا می گویند و حسین در آن کشته می شود، با من گفتگو کرد، گویا من فرزندم

ص: 82

اشک ها و گریه های امام سجاد علیه السلام برای پدرشان امام حسین علیه السلام:

از ثابت بن ابی صفیه ثمالی نقل است که گفت: روزی امام سجاد علیه السلام نگاهشان به عید الله بن عباس بن علی بن ابی طالب علیهم السلام افتاد، پس شروع به گریه کردند و فرمودند: هیچ روزی برای رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم از جنگ احد سخت تر نبود، زیرا حضرت حمزه بن عبد المطلب علیه السلام که شیر خدا و شیر رسولش بود، در آن روز شهید شد. بعد از آن، جنگ موته بود که برای آن حضرت سخت گذشت، زیرا پسر عموی خود، یعنی جعفر بن ابی طالب علیه السلام، در آن روز شهید شد.

سپس امام سجاد علیه السلام فرمودند: «لَا يَوْمَ كَيَوْمِ الْحُسَيْنِ اِزْدَلْفَ اِلَيْهِ ثَلَاثُونَ اَلْفَ رَجُلٍ يَزْعُمُونَ اَنَّهُمْ مِنْ هَذِهِ الْاُمَّةِ كُلِّ يَتَقَرَّبُ اِلَى اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِدَمِهِ»، ولی هیچ روزی مثل روز عاشورای امام حسین علیه السلام نیست، زیرا تعداد سی هزار نفر که گمان می کردند از این امت هستند اطراف آن حضرت را گرفتند و هر کدام از آن ها می خواستند با ریختن خون امام حسین علیه السلام، به خدای عزوجل تقرّب بجویند. آن حضرت وجود خدا را به ایشان متذکر می شدند ولی آن ها نمی پذیرفتند، تا اینکه سرانجام آن حضرت را ظالمانه و از سر کینه و دشمنی شهید نمودند. (2)

اشک ها و گریه های امام رضا علیه السلام برای امام حسین علیه السلام:

حضرت امام رضا علیه السلام در این باره، خطاب به پسر شیب می فرمایند:

ص: 83

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 248.

2- بحار الأنوار، ج 44، ص 298، ح 4.

«فَعَلَىٰ مِثْلِ الْحُسَيْنِ فَلَيْتَ الْبَاكُونَ فَإِنَّ الْبُكَاءَ يَحُطُّ الذُّنُوبَ الْعِظَامَ» (1)

پس بر مثل امام حسین علیه السلام لازم است گریه کنندگان، گریه کنند، چرا که این گریه و اشک، گناهان بزرگ را می ریزد.

و این ها تنها قطره ای از فضائل و کراماتی است که از طریق روایات معصومین علیهم السلام، در باره امام حسین علیه السلام به ما رسیده است، و البته این نیمی از وصیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است، که مصداق اهل بیت، می باشد، و به قول سید قطب:

خداوند گروهی را اهل بیت نامید و برای بیت، هیچ وصفی ذکر نفرمود، گویا در عالم تنها یک خانه است که آن قدر معروف و مشهور است که نیازمند هیچ گونه شرح و توصیفی نبوده، و آن خانه، خانه اهل بیت

است. (2)

و اما نیمه دیگر وصیت آن حضرت، کتاب الله، یعنی قرآن کریم است، که اگر کسی جنبه انصاف را رعایت فرماید، خواهد دید که بسیاری از آیات آن، مربوط به حضرت امام حسین علیه السلام می باشد، ما در این کتاب، به تعدادی از آن ها اشاره نموده، آن ها را به صورت کُد، معرفی نموده ایم.

مثلث سعادت

ما مثلثی را ترسیم می کنیم که زاویه اولش معرفت، و زاویه دوم محبت، و زاویه سومش اطاعت است، و آن را مثلث سعادت می نامیم.

ص: 84

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 128، المجلس 27، ح 2؛ بحار الأنوار، ج 44، ص 284، ح 18؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 86؛ وسائل الشيعة، ج 14، ص 504، ح 19697.

2- _ سيد قطب، في ظلال القرآن، ج 6، ص 585.

حال اگر ما طالب مثلث سعادت هستیم، باید ابتدا شناخت و معرفت‌مان را نسبت به امام حسین علیه السلام بیشتر کنیم، و این امر محقق نمی‌شود مگر با شرکت در جلسات روضه آن حضرت، گوش دادن به سخنان علماء و بزرگان دین، رفتن به زیارت آن حضرت و خواندن زیارات ایشان، مخصوصاً زیارت عاشورا، و یا با مطالعه کتاب‌هایی که در باره ایشان نوشته شده است.

وقتی زاویه اول، یعنی معرفت تشکیل شد، عارف به امام حسین علیه السلام، یک دل نه، که هزار دل محبت آن حضرت در دلش قرار می‌گیرد، و عاشق آن حضرت می‌شود.

هنگامی که زاویه دوم، یعنی محبت تشکیل شد، محب امام حسین علیه السلام سعی و تلاشش در این است که کاری نکند که باعث خشم و ناراحتی محبوب خود، یعنی حضرت امام حسین علیه السلام بشود، بنا بر این فقط کارهایی را انجام می‌دهد که در مسیر اطاعت از ایشان است، و در نتیجه زاویه سوم یعنی اطاعت تشکیل شده، انسان به سعادت ابدی نائل می‌گردد.

در همین راستا، حقیر کمترین، شکر بی پایان و سپاس فراوان می‌گویم خداوند متعال را، که توفیق نگارش پنجمین اثر از مجموعه «کلید واژه‌ها»، با عنوان «کلید واژه آیات حسینی در قرآن کریم» را، به بنده عنایت فرمود.

در باره کتاب

این کتاب شریف، به عدد ابجد «امام حسین»، شامل 210 آیه در باره آن حضرت می‌باشد، که هر آیه دارای یک کُد و اسم می‌باشد و در ذیل آن روایات و احادیث معصومین علیهم السلام، به همراه ترجمه و اسناد آن (در پاورقی)، ذکر شده است.

البته تا کنون در این موضوع، علماء و اساتید بزرگوار، کتاب‌هایی را به زیور طبع

آراسته اند، ولی کتابی که در دست دارید، با به کارگیری روشی جدید، راه را جهت آموزش و حفظ آیات حسینی در قرآن کریم، برای اساتید گرامی و آموزگاران محترم هموار نموده، تا به کمک این روش، کُد آیات حسینی را به خاطر بسپارند، و آنها را به همه جویندگان معارف حسینی، به خصوص جوانان و دانشجویان عزیز، آموزش دهند، تا شناخت و معرفتشان نسبت به حضرت ابا عبد الله الحسین علیه السلام، بیشتر گردد، و شبهات و انحرافات دشمنان، بر اعتقاداتشان اثر نگذارد.

در این روش برای هر آیه، یک «کُد» و یک «اسم»، تعریف شده است، که اسم آیه، بیانگر موضوع و محتوای آن آیه است، و کُد آیه، که از یک عدد صحیح و یک عدد اعشاری تشکیل شده است، آدرس آیه را در قرآن کریم، به ما نشان می دهد.

عدد صحیح، معرف شماره سوره قرآن، در ردیف فهرست سوره ها است، و عدد اعشاری، شماره آیه را نشان می دهد.

به طور مثال: اسم آیه: وسیله، با کُد: 35/5، که عدد 5 یعنی سوره مبارکه مانده که پنجمین سوره قرآن است، و عدد 35 که شماره آیه مورد نظر را نشان می دهد.

البته برای این که در بعضی از نسخه های قرآن، شماره آیات متفاوت است، شماره آیات را، از نسخه «عثمان طه» انتخاب نموده، تا اشکالی در پیدا کردن آیات مورد نظر، پیش نیاید.

در اینجا بر خود لازم می دانم، تا از محقق ارجمند و دانشمند گرامی، جناب استاد، علامه حاج شیخ علی اکبر مهدی پور دام بقائه، تقدیر و تشکر فراوان نمایم، که همیشه بنده را مورد لطف و عنایت خویش قرار داده، این بار هم با قلم محققانه و عالمانه خویش، مقدمه جامع و زیبایی بر این کتاب شریف، مرقوم فرمودند.

از درگاه خداوند متعال، برای ایشان، و همه خدمت گزاران آستان ملک پاسبان

مولانا حضرت ابا عبدالله الحسین علیہ السلام، صحت، عافیت و طول عمر با عزت، خواهانم.

امید است این اثر حسینی، مورد قبول پروردگار متعال قرار گیرد، و توشه ای برای روز رستاخیز باشد، ان شاء الله.

25 صفر الخیر 1443

قم مقدّسه _ سید محمد جعفر روضاتی

ص: 87

کلید واژه‌ی

آیات حسینی

در قرآن کریم

کد آیه: 1/6 اسم آیه: صراط مستقیم

{ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ }

ما را به راه راست هدایت فرما.

1_ عَنْ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: حَدَّثَنِي ثَابِتُ الثَّمَالِيُّ، عَنْ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ حُجَّتِهِ حِجَابٌ، فَلَا لِلَّهِ دُونَ حُجَّتِهِ سِتْرٌ، نَحْنُ أَبْوَابُ اللَّهِ، وَنَحْنُ الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ، وَنَحْنُ عَيْبَةُ عِلْمِهِ، وَنَحْنُ تَرَاجِمَةُ وَحْيِهِ، وَنَحْنُ أَرْكَانُ تَوْحِيدِهِ، وَنَحْنُ مَوْضِعُ سِرِّهِ. (1)

از مفضل بن عمر نقل است که گفت: ثابت ثمالی برای من حدیثی بیان کرد که سید و سالار عبادت کنندگان، حضرت علی بن الحسین علیهما السلام فرمودند: بین خدا و حجت او حجاب و مانعی وجود ندارد، مائیم درهای رحمت خدا، و مائیم صراط مستقیم، و مائیم کانون علم او، و مائیم ترجمه کننده وحی او، و مائیم ارکان توحید او، و مائیم جایگاه راز نهانی او.

2_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ عَلَيَّ وَرُوحَهُ وَأَبْنَاءَهُ حُجَجَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، وَهُمْ أَبْوَابُ الْعِلْمِ فِي أُمَّتِي، مَنْ اهْتَدَى بِهِمْ «هُدِيَ إِلَى

ص: 91

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 12، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص: 114، ح 291؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 71؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 22، ح 97؛ معاني الأخبار، ص 35، ح 5.

از جابر بن عبد الله انصاری نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: همانا خداوند، علی و همسر و پسران او را حجت های خود بر مردم قرار داده و آنان در میان امت من، در بهای علم هستند، هر کس به وسیله آنان هدایت شود، به راه راست هدایت شده است.

3_ عَنْ أَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَجَاءَ ابْنُ الْكَوَّاءِ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! ...

سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَيْكَ أَنْ قَالَ:

وَذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَوْ شَاءَ عَرَّفَ لِلنَّاسِ نَفْسَهُ حَتَّى يَعْرِفُوهُ وَحَدَّهُ وَيَأْتُوهُ مِنْ بَابِهِ وَلَكِنَّهُ جَعَلَنَا أَبْوَابَهُ وَصِرَاطَهُ وَبَابَهُ الَّذِي يُؤْتَى مِنْهُ.

(الحدیث) (3)

از اصبع بن نباته نقل است که گفت: من خدمت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام نشسته بودم که ابن کواء آمد و گفت: ای امیر المؤمنین! ...

تا اینکه به این قسمت حدیث رسید:

حضرت فرمودند: و اگر خداوند عزوجل خواسته بود، خود را به مردم معرفی می کرد تا او را به یکتایی شناخته و از باب او در آیند، ولی پروردگار متعال ما را ابواب و صراط و

ص: 92

1- 101/3.

2- شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 76، ح 89.

3- الإحتجاج علی أهل اللجاج (للطبرسی)، ج 1، ص 227؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 328، ح 9 و ج 24، ص 248، ح 2؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 408، ح 916؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 142، ح 174.

سیل خود و همان بابی که از آن در آیند، قرار داده است.

4_ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ حَنَّانٍ، عَنْ أَبِي بُرَيْدَةَ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ»، قَالَ: صِرَاطٌ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ. (1)

از مسلم بن حنان نقل است که گفت: ابو بریده درباره این سخن خدای متعال: «اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ»، گفت: مقصود، راه محمد و خاندان او علیهم السلام می باشد.

توضیح: هر جا در روایات معصومین علیهم السلام عبارت نحن بیان شده، همه اهل بیت علیهم السلام را شامل می شود، بنا بر این یکی از مصادیق هدایت به صراط مستقیم، حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام می باشند.

یکی از حکمت های اصلی قیام حضرت امام حسین علیه السلام و نهضت عاشورا، برافروختن مشعل هدایت برای تمام جهانیان است، که آن حضرت چراغ هدایت هستند و کشتی نجات.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَكْتُوبٌ عَنِ يَمِينِ الْعَرْشِ: مِصْبَاحٌ هَادٍ وَ سَفِينَةٌ نَجَاةٍ. (2)

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم: فرمودند: در طرف راست عرش نوشته شده: (امام حسین علیه السلام) چراغ هدایت و کشتی نجات هستند.

ص: 93

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 16، ح 19 و ص 17، ح 24؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 117، ح 305؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 74، ح 86؛ عمدة عيون صحاح الأخبار في مناقب إمام الأبرار، ص 42، ح 29؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 1، ص 310؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 73.

2- كمال الدين و تمام النعمة، ج 1، ص 265، ح 11

ايضاً فرمودند: إِنَّهُ لَمَكْتُوبٌ عَنِ يَمِينِ عَرْشِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: مِصْبَاحُ هُدًى وَ سَفِينَةُ نَجَاةٍ. (1)

و ايضاً فرمودند: وَ إِسْمُهُ مَكْتُوبٌ عَنِ يَمِينِ الْعَرْشِ: إِنَّ الْحُسَيْنَ مِصْبَاحُ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النَّجَاةِ. (2)

ص: 94

1- _ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 1، ص 60، ح 29.

2- _ المنتخب، طريحي، ص 197.

کد آیه: 1/7 اسم آیه: نعمت حسینی

{صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ...}

راه کسانی که به آنان نعمت دادی.

عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْحَمْدِ: «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ»، يَعْنِي مُحَمَّدًا وَ ذُرِّيَّتَهُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از حنان بن سدیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این فرمایش خداوند عزوجل در سوره حمد: «صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ»، فرمودند: مقصود از نعمت داده شده ها، حضرت محمد و ذریه آن حضرت علیهم السلام می باشند

توضیح: حضرت امام حسین علیه السلام ذریه رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند، و پنجمین نفر از اصحاب کساء محسوب می شوند، پس این آیه شریفه در شأن ایشان نیز نازل شده و آن حضرت مصداق نعمت خداوند، می باشند.

ص: 95

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 13، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 114، ح 292؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 87؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 75؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 23، ح 101؛ معاني الأخبار، ص 36، ح 7.

کد آیه: 2/31 اسم آیه: یکی از اسماء

{ وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

سپس علم اسماء را همگی به آدم آموخت بعد آنها را به فرشتگان عرضه داشت و فرمود اگر راست می گوئید اسامی اینها را برشمارید!

قَالَ الْإِمَامُ أَبُو مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ):

ثُمَّ قَالَ: «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا»، أَسْمَاءَ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ، وَأَسْمَاءَ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ الطَّيِّبِينَ مِنْ آلِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَأَسْمَاءَ خِيَارِ شِيَعَتِهِمْ وَ عَتَاةِ أَعْدَائِهِمْ. (الحديث) (1)

حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در حدیثی طولانی فرمودند: مقصود از اسماء در آیه: «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا»، اسامی پیامبران خدا، و اسم های حضرات محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، و پاکان خاندان محمد و علی علیهما السلام، و اسامی بهترین شیعیان آنها، و نابودکنندگان دشمنان آنها، می باشد.

ص: 96

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 117، ح 48؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 164، ح 368؛ التفسير الإمام الحسن العسکري عليه السلام، ص 217، ح 100.

كد آيه: 2/35 اسم آيه: شجره

{ وَفُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ }

وگفتیم: ای آدم! تو با همسرت در بهشت سکونت کن، و از (نعمتهای) آن گوارا هر چه می خواهی بخورید (اما) نزدیک این درخت نشوید که از ستمگران خواهید شد!

1_ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَلَقَ الْأَزْوَاحَ قَبْلَ الْأَجْسَادِ بِالْفِي عَامٍ، فَجَعَلَ أَعْلَاهَا وَ أَشْرَفَهَا أَزْوَاحَ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ الْأَئِمَّةَ بَعْدَهُمْ، فَعَرَضَ بِهَا عَلَى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الْجِبَالِ، فَغَشِيَهَا نُورُهُمْ.

فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلْسَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الْجِبَالِ: هُوَلَاءِ أَحِبَّائِي وَ أَوْلِيَائِي وَ حُجَجِي عَلَى خَلْقِي وَ أئِمَّةُ بَرِيَّتِي، مَا خَلَقْتُ خَلْقًا هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُمْ، وَ لِمَنْ تَوَلَّاهُمْ خَلَقْتُ جَنَّتِي، وَ لِمَنْ خَالَفَهُمْ وَ عَادَاهُمْ خَلَقْتُ نَارِي، فَمَنْ ادَّعَى مَنْزِلَتَهُمْ مِنِّي وَ مَحَلَّهُمْ مِنْ عَظْمَتِي عَذَّبْتُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ، وَ جَعَلْتُهُ مَعَ الْمُشْرِكِينَ فِي أَسْفَلِ دَرَكٍ مِنْ نَارِي.

وَ مَنْ أَقْرَبَ بَوْلًا يَتَّبِعُهُمْ وَ لَمْ يَدَّعِ مَنْزِلَتَهُمْ مِنِّي وَ مَكَانَهُمْ مِنْ عَظْمَتِي، جَعَلْتُهُ مَعَهُمْ فِي رَوْضَاتِ جَنَّتِي، وَ كَانَ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ عِندِي وَ أَبْحَثُهُمْ كَرَامَتِي وَ أَحَلَلْتُهُمْ جِوَارِي وَ شَفَعْتُهُمْ فِي الْمَذْنِبِينَ مِنْ عِبَادِي وَ إِمَائِي، فَوَلَّيْتُهُمْ أَمَانَةً عِنْدَ خَلْقِي، فَأَيُّكُمْ يَحْمِلُهَا بِأَثْقَالِهَا وَ يَدَّعِيهَا لِنَفْسِهِ دُونَ خَيْرَتِي؟

فَأَبَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَالْجِبَالُ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا دَعَاءِ مَنْزِلَتِهَا وَتَمَنَّى مَحَلَّهَا مِنْ عِظَمَةِ رَبِّهَا.

فَلَمَّا أَسَكَنَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آدَمَ وَزَوْجَتَهُ الْجَنَّةَ، قَالَ لَهُمَا: «كُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ»، يَعْنِي شَجَرَةَ الْحِنْطَةِ، «فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ»، فَنَظَرَا إِلَى مَنْزِلَةِ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَالْأَيْمَةَ بَعْدَهُمْ، فَوَجَدَاهَا أَشْرَفَ مَنَازِلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَقَالَا: يَا رَبَّنَا لِمَنْ هَذِهِ الْمَنْزِلَةُ؟

فَقَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ: اذْفَعَا رُءُوسَكُمْ إِلَى سَاقِ عَرْشِي، فَرَفَعَا رُءُوسَهُمَا، فَوَجَدَا اسْمَ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَالْأَيْمَةَ بَعْدَهُمْ مَكْتُوبَةً عَلَى سَاقِ الْعَرْشِ بِنُورٍ مِنْ نُورِ الْجَبَّارِ جَلَّ جَلَالُهُ.

فَقَالَا: يَا رَبَّنَا مَا أَكْرَمَ أَهْلَ هَذِهِ الْمَنْزِلَةِ عَلَيْكَ وَمَا أَحَبَّهُمْ إِلَيْكَ وَمَا أَشْرَفَهُمْ لَدَيْكَ؟

فَقَالَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ: لَوْلَا هُمْ مَا خَلَقْتُكُمْ، هُوَ لَاءِ حَزَنَةٍ عِلْمِي وَأَمْنَائِي عَلَى سِرِّي، إِيَّاكُمْ أَنْ تَنْظُرُوا إِلَيْهِمْ بَعَيْنِ الْحَسَدِ وَتَتَمَنَّى مَنْزِلَتَهُمْ عِنْدِي وَمَحَلَّهُمْ مِنْ كَرَامَتِي، فَتَدْخُلَا بِذَلِكَ فِي نَهْيِي وَعِصْيَانِي، «فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ».

قَالَا: رَبَّنَا وَمِنْ الظَّالِمُونَ؟ قَالَ: الْمَدْعُونَ لِمَنْزِلَتِهِمْ بِغَيْرِ حَقِّ، قَالَا: رَبَّنَا فَأَرِنَا مَنَازِلَ الظَّالِمِينَ فِي نَارِكَ، حَتَّى نَرَاهَا كَمَا رَأَيْنَا مَنْزِلَتَهُمْ فِي جَنَّتِكَ، فَأَمَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى النَّارَ، فَأَبْرَزَتْ جَمِيعَ مَا فِيهَا مِنَ اللُّوَانِ النَّكَالِ وَالْعَذَابِ، وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ: مَكَانُ الظَّالِمِينَ لَهُمْ الْمَدْعِينَ لِمَنْزِلَتِهِمْ فِي آسَفَلِ دَرَكٍ مِنْهَا، «كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا» (1)، وَ«كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ» (2)، بَدَّلُوا سِوَاهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ، يَا آدَمُ! وَيَا حَوَاءُ! لَا تَنْظُرَا إِلَى أَنْوَارِي وَحُجَجِي بَعَيْنِ الْحَسَدِ، فَأَهْبِطُكُمْ عَنْ جِوَارِي وَأَحِلُّ بِكُمْ

ص: 98

از مفضل بن عمر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: خداوند تبارک و تعالی روح ها را دو هزار سال، قبل از بدن ها، آفرید و والاترین و گرامی ترین روح ها را روح های محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و امامان پس از ایشان، قرار داد و آنها را بر آسمان ها و زمین و کوه ها نمایان کرد، پس نور ایشان همه را فرا گرفت.

سپس خداوند تبارک و تعالی به آسمان ها و زمین و کوه ها فرمود: اینان دوستان و اولیاء و حجت های من بر آفریدگانم و پیشوایان مخلوقات من هستند. هیچ موجودی را نیافریدم که او را از ایشان بیشتر دوست داشته باشم، بهشت خود را برای آنان و هر که دوستشان بدارد، آفریده ام و آتش دوزخ را از برای دشمنان و ستیزه جویان آنها آفریده ام.

هر کس مقام و منزلتی که ایشان نزد من دارند و جایگاهی که از شکوه من دارند را، برای خودش ادعا کند، به چنان عذابی گرفتارش کنم که هیچ کس از جهانیان را آن چنان عذاب نکرده باشم و او را با کفرپیشگان در پست ترین مراتب دوزخم جای می دهم.

و هر کس به ولایت ایشان اقرار کند و منزلتی را که نزد من دارند و جایگاهی را که از شکوه من دارند برای خود ادعا نکند، او را با ایشان در باغ های بهشت خود، قرار دهم و هر آن چه خواهند در اختیارشان بگذارم و بزرگ منشی خود را نثار آنها سازم و در جوار خویش جایشان دهم و ایشان را شفیع بندگان و کنیزان گنهکارم کنم، از این رو ولایت آنان، امانتی در نزد آفریدگان من است. پس کدام یک از شما بار آن امانت را، با

ص: 99

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 172، ح 19 و ج 26، ص 320، ح 2؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 183، ح 409 و ج 4، ص 499، ح 8733؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 59 و ج 10، ص 450؛ تفسیر نور الثقلین، ج 2، ص 12، ح 35 و ج 4، ص 310، ح 259؛ معانی الأخبار، ص 108، ح 1.

همه سنگینی اش، می تواند به دوش گیرد و آن مقام را برای خود ادعا کند و آن را از برگزیدگان من سلب نماید؟

پس آسمان ها و زمین و کوه ها، خود را از به دوش گرفتن چنین باری کنار کشیدند و از این که منزلت ایشان را برای خود ادعا کنند و جایگاهی را که ایشان از شکوه خداوند دارند، برای خود آرزو کنند، پروا کردند.

پس چون خداوند عزّوجلّ، آدم و همسرش را در بهشت جای داد به آن دو فرمود: «و از (نعمتهای) آن گوارا هر چه می خواهید بخورید (اما) نزدیک این درخت نشوید»، یعنی درخت گندم، «که از ستمگران خواهید شد»، آن دو به مقام و منزلت حضرت محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و امامان پس از آنها نگریستند و آن را ارجمندترین سراهای بهشت یافتند. گفتند: پروردگارا، این منزلت از برای کیست؟ خداوند جلّ جلاله فرمود: سرتان را به سوی ساق عرش من بلند کنید. پس هنگامی که آدم و حوا سرشان را بالا آوردند، دیدند نام حضرت محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و امامان پس از ایشان، بر ساق عرش، به نوری از نورهای خداوند جبار جلّ و جلاله، نوشته شده است.

عرض کردند: پروردگارا! اهل این منزلت نزد تو چه گرامی اند و چقدر محبوب اند نزد تو و چه بزرگ و ارجمندند در درگاه تو!

خداوند جلّ جلاله فرمود: اگر آنان نمی بودند، من شما دو تن را نمی آفریدم. آنان گنجینه های علم من هستند و امینان اسرار من. مبادا به ایشان به دیده رشک و حسد بنگرید و منزلتشان نزد من و جایگاهشان از کرامت من را، برای خود آرزو کنید، که این گونه در راه سرکشی و نافرمانی من گام می گذارید و از ستمگران خواهید بود.

گفتند: پروردگارا! این ستمگران کیستند؟ فرمود: آنان که به ناحق، منزلت ایشان را

به عبارت دیگر، «کوثر» جز حضرت فاطمه علیها السلام مصداق دیگری ندارد، و سایر معانی کوثر که مفسران به آن اشاره نموده اند، مثل: شفاعت، نهری در بهشت، حوض بهشت، خیر کثیر، کثرت اصحاب و کثرت امت، همه از باب جری و انطباق است.

ص: 101

کد آیه: 2/37 اسم آیه: امام حسین علیه السلام یکی از کلمات

{فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ* إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ}

سپس آدم از پروردگار خود کلماتی دریافت نمود (تا اینکه با آنها توبه کند) پس خداوند توبه او را پذیرفت، خداوند تواب و رحیم است.

1_ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: يَا عِبَادَ اللَّهِ! إِنَّ آدَمَ لَمَّا رَأَى النَّوْرَ سَاطِعًا مِنْ صُلْبِهِ، إِذْ كَانَ اللَّهُ قَدْ نَقَلَ أَشْبَاحَنَا مِنْ ذُرْوَةِ الْعَرْشِ إِلَى ظَهْرِهِ، رَأَى النَّوْرَ، وَلَمْ يَتَّبِعِ الْأَشْبَاحَ.

فَقَالَ: يَا رَبِّ! مَا هَذِهِ الْأَنْوَارُ؟ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنْوَارُ أَشْبَاحِ نَقَلْتُهُمْ مِنْ أَشْرَفِ بَقَاعِ عَرْشِي إِلَى ظَهْرِكَ، وَلِذَلِكَ أَمَرْتُ الْمَلَائِكَةَ بِالسُّجُودِ لَكَ، إِذْ كُنْتَ وَعَاءً لِنَلِكِ الْأَشْبَاحِ، فَقَالَ آدَمُ: يَا رَبِّ! لَوْ يَبِينَتْهَا لِي، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: انْظُرْ، يَا آدَمُ! إِلَى ذُرْوَةِ الْعَرْشِ.

فَنَظَرَ آدَمُ، وَوَقَعَ نُورٌ أَشَدَّ بَاحِنًا مِنْ ظَهْرِ آدَمَ عَلَى ذُرْوَةِ الْعَرْشِ، فَانْطَبَعَ فِيهِ صُورُ أَنْوَارِ أَشْبَاحِنَا الَّتِي فِي ظَهْرِهِ كَمَا يَنْطَبِعُ وَجْهُ الْإِنْسَانِ فِي الْمِرْآةِ الصَّافِيَةِ، فَرَأَى أَشْبَاحَنَا، فَقَالَ: يَا رَبِّ! مَا هَذِهِ الْأَشْبَاحُ؟

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: يَا آدَمُ هَذِهِ أَشْبَاحُ أَفْضَلِ خَلْقِي وَبَرِيَّاتِي: هَذَا مُحَمَّدٌ وَأَنَا الْمُحَمَّدُ الْحَمِيدُ فِي أَعْلَالِي، شَقَقْتُ لَهُ اسْمًا مِنْ اسْمِي.

وَ هَذَا عَلِيٌّ، وَأَنَا الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، شَقَقْتُ لَهُ اسْمًا مِنْ اسْمِي.

وَ هَذِهِ فَاطِمَةُ وَأَنَا فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، فَاطِمَةُ أَعْدَانِي عَنْ رَحْمَتِي يَوْمَ فَضْلِ قَصَائِي، وَفَاطِمَةُ أَوْلِيَاتِي عَمَّا يَعْرُهُمُ وَيَسِيئُهُمْ، فَسَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنْ اسْمِي.

وَهَذَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَأَنَا الْمُحْسِنُ الْمُجْمَلُ، شَقَّقْتُ اسْمَيْهِمَا مِنْ اسْمِي، هُوَ لِأَخِي خَلِيقَتِي وَكَرَامَ بَرِيَّتِي، بِهِمْ أَخَذْتُ، وَبِهِمْ أُعْطِي، وَبِهِمْ أَعَاقِبُ، وَبِهِمْ أُثِيبُ، فَتَوَسَّلْ إِلَيَّ بِهِمْ. يَا آدَمُ! وَإِذَا دَهَنَتْكَ دَاهِيَةٌ، فَاجْعَلْهُمْ إِلَيَّ شُدَّ مَعَاذُكَ، فَإِنِّي آلَيْتُ عَلَى نَفْسِي قَسَمًا حَقًّا أَنْ لَا أُخَيِّبُ بِهِمْ أَمَلًا، وَلَا أُرَدِّدُ بِهِمْ سَائِلًا. فَلِذَلِكَ حِينَ زَلَّتْ مِنْهُ الْخَطِيئَةُ، دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِمْ فَتَابَ عَلَيْهِ وَغَفَرَ لَهُ. (1)

حضرت امام سجاده عليه السلام فرمودند: پدرم به من خبر دادند، از قول پدرشان، که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای بندگان خدا! همانا وقتی حضرت آدم دید نوری عظیم از صلب او ساطع است، و این زمانی بود که خداوند اشباح ما را از بالای عرش به پشت او منتقل نمود، او نور را می دید ولی اشباح برایش آشکار نبود، پس عرض کرد: پروردگارا! این نورها چیست؟

خداوند عزّ و جلّ فرمود: نورهای اشباحی است که از ارجمندترین جای عرشم به پشت تو انتقال دادم و برای همین به فرشتگان فرمان دادم که تو را سجده کنند، چرا که تو ظرف این نورها شدی.

آدم گفت: پروردگارا! ای کاش آنان را برایم نمایان می ساختی. خداوند عزّ و جلّ فرمود: ای آدم! به بالای عرش نگاه کن، پس چون آدم نگریست، نور اشباح ما، از صلب او بر فراز عرش افتاد و صورتهای انوار اشباح ما که در پشت او بود،

نقش بست، همان گونه که چهره انسان در آینه صاف، نقش می بندد، پس او اشباح ما را دید و گفت: پروردگارا! این اشباح چیست؟

ص: 103

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 150، ذیل ح 25 و ج 26، ص 327، ذیل ح 10؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 196، ح 428؛ التفسیر الإمام الحسن العسکری علیه السلام، ص 219، ح 102؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 48 و ص 51؛ تفسیر الصافی، ج 1، ص 115؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 376.

خداوند متعال فرمود: ای آدم! این ها اشباح بهترین مخلوقات و آفریدگان من هستند، این محمد صلی الله علیه وآله وسلم است و من در همه کارهایم محمود (ستوده شده) و حمید (ستودنی) هستم، پس برای او اسمی از اسم خودم برگرفتم.

و این علی علیه السلام است و من علی عظیم هستم، پس برای او اسمی از اسم خودم برگرفتم.

و این فاطمه علیها السلام است و من فاطر و شکافنده آسمان ها و زمین هستم و در روز داوری و فرجام، فاطم و قطع کننده رحمتم از دشمنانم هستم، و فاطم و جدا کننده دوستانم هستم، از هر چه که موجب سرافکندگی و ننگ ایشان شود، پس برای او اسمی از اسم خودم برگرفتم.

و این دو حسن و حسین علیهما السلام هستند و من محسن (نیکی کننده) و مجمل (نیکی آور) هستم، پس برای ایشان اسمی از اسم خودم برگرفتم.

اینان برگزیدگان مخلوقات من و گرامی ترین آفریدگانم هستند، به خاطر ایشان سلب می کنم و به خاطر ایشان عطا می کنم و می بخشم، به خاطر ایشان مجازات می کنم و به خاطر ایشان پاداش می دهم.

پس ای آدم! به وسیله ایشان، به سوی من، متوسل شو و اگر حادثه ای ناگوار به تو رسید، ایشان را در درگاه من شفیع خودت قرار ده، همانا من به خودم سوگند خورده ام، سوگند حقی، که امید هیچ امیدوارای به ایشان را نا امید نکنم و درخواست هیچ درخواست کننده به ایشان را رد نکنم، پس برای همین، هنگامی که آن خطا از آدم سر زد، او به حق ایشان، خداوند عز و جل را خواند، پس خداوند توبه اش را پذیرفت و او را آمرزید.

2_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَرَضَ عَلَيَّ أَدَمَ فِي الْمِيثَاقِ ذُرِّيَّتَهُ، فَمَرَّ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُتَكَبِّرٌ عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ

فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ تَتْلُوهُمَا وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَتْلَوَانِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ، فَقَالَ اللَّهُ: يَا آدَمُ! إِيَّاكَ أَنْ تَنْظُرَ إِلَيْهِ بِحَسَدٍ، أَهْبِطْكَ مِنْ جِوَارِي.

فَلَمَّا أَسْكَنَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ، مَثَّلَ لَهُ النَّبِيُّ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَنَظَرَ إِلَيْهِمْ بِحَسَدٍ، ثُمَّ عُرِضَتْ عَلَيْهِ الْوَلَايَةُ، فَأَنْكَرَهَا، فَرَمَتْهُ الْجَنَّةُ بِأُورَاقِهَا، فَلَمَّا تَابَ إِلَى اللَّهِ مِنْ حَسَدِهِ وَ أَقْرَبَ بِالْوَلَايَةِ وَ دَعَا بِحَقِّ الْخُمْسَةِ: مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ، وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ: «فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ»، الْآيَةُ (1).

از عبد الرحمن بن کثیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: همانا خداوند تبارک و تعالی در هنگام پیمان گرفتن از آدم، فرزندان او را بر وی نمایان ساخت. پس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم در حالی که به حضرت علی علیه السلام تکیه داده بودند و حضرت فاطمه علیها السلام در پی ایشان، و حسن و حسین علیهما السلام، در پشت سر حضرت فاطمه علیها السلام بودند، بر او گذشتند، پس خداوند فرمود: ای آدم! بر حذر باش که بر ایشان به دیده رشک نگاه نکنی که تو را از جوار خودم پایین می فرستم.

سپس هنگامی که خداوند او را در بهشت جای داد، پیامبر و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، پیش چشم او نمایان شدند، پس او به ایشان به دیده رشک و حسد نگریست، سپس ولایت ایشان بر او عرضه شد و او از آن سرباز زد. پس بهشت او را با برگهایش به بیرون پرتاب کرد. وقتی از رشک و حسادت که ورزیده بود به سوی خدا توبه نمود و به ولایت ایشان اقرار کرد و خداوند را به حق آن پنج تن، محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، خواند، و خداوند او را آمرزید و این همان فرمایش خداوند است که فرمود: «فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ».

ص: 105

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 187، ح 39 و ج 26، ص 326، ح 9؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 194، ح 425؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 41، ح 26.

3_ قال الإمام أبو محمد الحسن العسكري عليه السلام: فَلَمَّا زَلَّتْ مِنْ آدَمَ الْخَطِيئَةُ، وَاعْتَدَرَ إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ، قَالَ: يَا رَبِّ! تُبِّعْ عَلَيَّ، وَاقْبَلْ مَعْدِرَتِي، وَأَعِدْنِي إِلَى مَرْتَبَتِي، وَارْفَعْ لَدَيْكَ دَرَجَتِي، فَلَقَدْ تَبَيَّنَ نَقْصُ الْخَطِيئَةِ، وَذُلُّهَا فِي أَعْصَانِي وَسَائِرِ بَدَنِي.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: يَا آدَمُ! أَمَا تَذَكَّرُ أَمْرِي إِيَّاكَ، بَانَ تَدْعُونِي بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ عِنْدَ شِدَائِكَ وَدَوَاهِيكَ، وَفِي النَّوَازِلِ الَّتِي تَبْهَطُكَ؟ قَالَ آدَمُ: يَا رَبِّ! بَلَى.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَهُ: فَتَوَسَّلْ بِمُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ خُصُوصًا، فَادْعُنِي أُجِبْكَ إِلَى مُلْتَمَسِكَ، وَارْزُقْكَ فَوْقَ مُرَادِكَ.

فَقَالَ آدَمُ: يَا رَبِّ! يَا إِلَهِي! وَقَدْ بَلَغَ عِنْدَكَ مِنْ مَحَلِّهِمْ، أَنْكَ بِالتَّوَسُّلِ إِلَيْكَ بِهِمْ تَقْبَلُ تَوْبَتِي وَتَغْفِرُ خَطِيئَتِي، وَأَنَا الَّذِي أَسْجَدْتُ لَهُ مَلَائِكَتَكَ، وَأَبْحَثُهُ (أَسْكَنْتَهُ) جَنَّتَكَ وَرَوْجَتَهُ حَوَاءَ أُمَّتِكَ، وَأَخْدَمْتُهُ كِرَامَ مَلَائِكَتِكَ!

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: يَا آدَمُ! إِنَّهُمَا أَمَرْتُ الْمَلَائِكَةَ بِتَعْظِيمِكَ بِالسُّجُودِ لَكَ، إِذْ كُنْتَ وَعَاءً لِهَذِهِ الْأَنْوَارِ، وَ لَوْ كُنْتَ سَأَلْتَنِي بِهِمْ قَبْلَ خَطِيئَتِكَ أَنْ أَعْصِيَاكَ مِنْهَا، وَأَنْ أَفْطَنَكَ لِدَوَاعِي عَدُوِّكَ إِبْلِيسَ، حَتَّى تَحْتَرَزَ مِنْهَا لَكُنْتُ قَدْ جَعَلْتُ (فَعَلْتُ) ذَلِكَ، وَ لَكِنَّ الْمَعْلُومَ فِي سَابِقِ عِلْمِي يَجْرِي مُوَافِقًا لِعِلْمِي، فَالآنَ فِيهِمْ

فَادْعُنِي لِأَجْبِيكَ.

فَعَبَّدَ ذَلِكَ، قَالَ آدَمُ: «اللَّهُمَّ بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ، بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ وَفَاطِمَةَ، وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ وَ الطَّيِّبِينَ مِنْ آلِهِمْ لَمَّا تَفَضَّلْتَ عَلَيَّ بِقَبُولِ تَوْبَتِي وَغُفْرَانِ زَلَّتِي وَإِعَادَتِي مِنْ كِرَامَاتِكَ إِلَى مَرْتَبَتِي».

فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: قَدْ قَبِلْتُ تَوْبَتَكَ، وَاقْبَلْتُ بِرِضْوَانِي عَلَيْكَ، وَصَدَقْتُ آلَائِي وَنِعْمَائِي إِلَيْكَ، وَأَعَدْتُكَ إِلَى مَرْتَبَتِكَ مِنْ كِرَامَاتِي، وَوَفَّرْتُ نَصِيبَكَ مِنْ رَحْمَاتِي.

فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «فَتَلَقَى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ

حضرت امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند: وقتی آن خطا و لغزش از آدم سر زد و او از پروردگار عزّ و جلّ پوزش خواست، عرضه داشت: پروردگارا! توبه ام را بپذیر و پوزشم را دریاب و مرا به آن مرتبه ای که داشتم بازگردان، و مقامم را نزد خود بالا ببر، که کاستی و زیان و ذلّت آن گناه بر اعضا و جوارحم، آشکار شده و سرتاسر پیکرم را فرا گرفته است.

خداوند متعال فرمود: ای آدم! آیا به یاد نداری که تو را فرمان دادم هر گاه دشواری و گرفتاری به تو روی آورد و به سختی و مشقّت افتادی، مرا به محمّد و خاندان پاکش علیهم السلام بخوانی؟ آدم گفت: بله، ای پروردگار!

خداوند عزّ و جلّ فرمود: پس، فقط به دامان محمّد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام چنگ بزن و مرا بخوان تا در خواست تو را اجابت نمایم و بیشتر از آن چه خواسته ای به تو عنایت کنم.

آدم گفت: ای خدا! و ای پروردگار من! آیا مقام و جایگاه ایشان نزد تو تا آنجا رسیده که همانا تو فقط با توسّل به ایشان، توبه ام را می پذیری و از گناهم در می گذاری؟! و حال آنکه من آن کسی هستم که فرشتگان را به سویش به سجده درآوردی و در بهشت خود جای دادی و حوّا را که کنیز توست، همسرش قرار دادی و گرامی ترین فرشتگان را به خدمتش گماردی.

خداوند متعال فرمود: ای آدم! من فرشتگانم را از آن رو فرمان دادم تا به بزرگداشت تو، به سویت سجده آورند که تو ظرف این نورها بودی و اگر قبل از خطایت، به

ص: 107

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 192، ح 47؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 195، ح 427؛ التفسير الإمام الحسن العسكري عليه السلام، ص 225، ح 11؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 120؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 375؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 133، ح 4.

واسطه آن انوار، از من در خواست می کردی، تا تو را از آن گناه نگاه دارم و از مکرهای دشمنیت، شیطان، آگاه سازم تا از آن پروا کنی، هر آینه برایت انجام داده بودم. اما آن چه پیشتر بر علم من آشکار بود، اکنون به طور کامل و دقیق روی داده است، پس اکنون به حق ایشان مرا بخوان، تا تو را اجابت نمایم.

در این هنگام آدم گفت: خداوندا! به مقام و جایگاه محمد و خاندان پاکش علیهم السلام، به شکوه محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و پاکان خاندان ایشان، بر من مرحمت فرما و توبه ام را بپذیر و گناهم را ببخشای و مرا به آن مرتبه ای که از کرامت تو داشتیم، بازگردان.

پس خداوند عز و جل فرمود: به تحقیق توبه تو را قبول کردم و با رضایت و خشنودیم بر تو روی کردم و رحمت ها و نعمت هایم را به سویت برگرداندم و تو را به آن مرتبه کرامتی که داشتی بازگرداندم و بهره تو را از رحمت خود زیاد نمودم.

پس از این جاست که خداوند عز و جل فرمود: «فَتَلَقَى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ».

4_ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: سَدَّ بِلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَلَقَّاهَا آدَمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ رَبِّهِ، فَتَابَ عَلَيْهِ؟ قَالَ: سَأَلَهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامَ، إِلَّا مَا تُبَّتْ عَلَيَّ، فَتَابَ عَلَيْهِ. (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: از پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم، سؤال شد آن کلماتی که از

ص: 108

1- _ إرشاد القلوب إلى الصواب (للدیلمی)، ج 2، ص 210؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 183، ح 21 و ج 36، ص 56، ح 3 و ج 37، ص 65؛ دلائل الصدق لنهج الحق، ج 4، ص 411؛ الروضة في فضائل أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليهما السلام (لابن شاذان القمي)، ص 81، ح 71؛ الطرائف في معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 112، ح 166؛ كشف اليقين في فضائل أمير المؤمنين عليه السلام، ص 14؛ نهج الحق و كشف الصدق، ص 179.

سوی خداوند به آدم علیه السلام القاشد، و پس از آن توبه اش پذیرفته شد، چه بود؟

حضرت فرمودند: او خداوند را به حق محمد، علی، فاطمه، حسن و حسین علیهم السلام خواند، که توبه اش را بپذیرد، پس خداوند هم پذیرفت.

5_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَلَقَّاهَا آدَمُ مِنْ رَبِّهِ، فَتَابَ عَلَيْهِ، قَالَ: سَأَلَهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ إِلَّا تُبَّتَ عَلَيَّ، فَتَابَ عَلَيْهِ. (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: از پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم در باره‌ی کلماتی که آدم از پروردگارش آموخت و با آن به سوی پروردگارش توبه کرد، پرسیدم، ایشان فرمودند: او از خداوند، به حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام خواست که توبه اش را بپذیرد، پس خداوند هم پذیرفت.

6_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: لَمَّا نَزَلَتْ الْخَطِيئَةُ بِآدَمَ وَأُخْرِجَ مِنَ الْجَنَّةِ أَتَاهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: يَا آدَمُ! ادْعُ رَبَّكَ، قَالَ: يَا حَبِيبِي، جَبْرَائِيلُ! مَا أَدْعُو؟ قَالَ: قُلْ: رَبِّ أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الْخُمْسَةِ الَّذِينَ تُخْرِجُهُمْ مِنْ صَدْرِي آخِرَ الزَّمَانِ، إِلَّا تُبَّتَ عَلَيَّ وَرَحِمْتَنِي، فَقَالَ لَهُ آدَمُ: يَا جَبْرَائِيلُ! سَمَّهْمُ لِي، قَالَ: قُلْ: «اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ عَلِيِّ وَصِيِّ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ الْحَسَنِ وَالحُسَيْنِ سِبْطِي نَبِيِّكَ إِلَّا تُبَّتَ عَلَيَّ فَارْحَمْنِي»، فَدَعَا بِهِنَّ آدَمُ، فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ. وَذَلِكَ قَوْلُ

ص: 109

1- بحار الأنوار، ج 26، ص 324، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 193، ح 420؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 382؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 68، ح 147؛ الخصال، ج 1، ص 270، ح 8؛ دلائل الصدق لنهج الحق، ج 4، ص 413؛ معاني الأخبار، ص 125، ح 1؛ وسائل الشيعة، ج 7، ص 99، ح 8843.

اللَّهِ تَعَالَى: «فَتَلَقَى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ»، وَ مَا مِنْ عَبْدٍ مَكْرُوبٍ، يُخْلِصُ النَّيَّةَ وَيَدْعُو بِهِنَّ إِلَّا اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ. (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: هنگامی که آدم دچار آن خطیئه شد و از بهشت اخراج گردید، جبرئیل علیه السلام نزد او آمد و گفت: ای آدم! خدای خویش را بخوان! گفت: ای حبیبم، جبرئیل! چگونه بخوانم؟ گفت: بگو: «خدایا! از تو مسئلت می نمایم به حق پنج نور پاکی که در صلب من قرار داده ای و در آخرالزمان آنها را خارج خواهی ساخت، توبه مرا قبول فرما و مرا مورد رحمت خود قرار ده». آدم گفت: ای جبرئیل! اسامی آنها را برایم بگو، جبرئیل گفت: بگو: «خدایا! به حق محمد پیامبر تو، و به حق علی وصی او، و به حق فاطمه دختر پیامبر تو، و به حق حسن و حسین دو سبط پیامبرت، توبه مرا بپذیر و بر من ترحم فرما»، پس آدم خدا را این چنین خواند و خدا توبه او را پذیرفت. و این است

معنای سخن خدای متعال که می فرماید: «فَتَلَقَى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ»، و هیچ بنده دردمند و مبتلایی نیست که با نیت خالص خدا را به این اسماء بخواند، مگر اینکه خدا دعایش را مستجاب و حاجت او را بر آورده نماید.

ص: 110

1- بحار الأنوار، ج 26، ص 333، ح 15؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 57، ح 16؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 380؛ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 5، ص 238، ح 5771.

کد آیه: 2/54 اسم آیه: عامل پذیرش توبه

{وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَى بَارئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِندَ بَارئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ* إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ }

و هنگامی که موسی به قوم خود گفت: ای قوم! شما با انتخاب گوساله به خود ستم کردید، توبه کنید و به سوی خالق خود باز گردید، و خود را به قتل برسانید این کار برای شما در پیشگاه پروردگارتان بهتر است، سپس خداوند توبه شما را پذیرفت زیرا او تواب و رحیم است.

قال الإمام أبو محمد الحسن العسكري عليه السلام، في قصة التَّوْبَةِ عَنْ عِبَادَةِ الْعِجْلِ: فَلَمَّا اسْتَمَرَ الْقَتْلُ فِيهِمْ، وَهُمْ سِتُّ مِائَةَ أَلْفٍ إِلَّا اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا، الَّذِينَ لَمْ يَعْبُدُوا الْعِجْلَ، وَفَقَّ اللَّهُ بَعْضَهُمْ، فَقَالَ لِبَعْضِهِمْ وَالْقَتْلُ لَمْ يُفْضَ بَعْدَ إِلَيْهِمْ.

فَقَالَ: أَوْ لَيْسَ اللَّهُ قَدْ جَعَلَ التَّوَسُّلَ بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ، أَمْراً لَا يَخِيبُ مَعَهُ طَلِبَةٌ وَلَا يُرَدُّ بِهِ مَسْأَلَةٌ، وَهَكَذَا تَوَسَّلَتِ الْأَنْبِيَاءُ وَالرُّسُلُ، فَمَا لَنَا لَا نَتَوَسَّلُ بِهِمْ، قَالَ: فَاجْتَمَعُوا وَضَجُّوا: يَا رَبَّنَا بِجَاهِ مُحَمَّدٍ الْأَكْرَمِ، وَبِجَاهِ عَلِيِّ الْأَفْضَلِ الْأَعْظَمِ، وَبِجَاهِ فَاطِمَةَ الْفُضْلَى، وَبِجَاهِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سَيِّدَيْ النَّبِيِّينَ، وَ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَجْمَعِينَ، وَبِجَاهِ الذُّرِّيَّةِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ مِنْ آلِ طه وَ يس لَمَّا غَفَرْتَ لَنَا ذُنُوبَنَا، وَ غَفَرْتَ لَنَا هَفَوَاتِنَا، وَ أَرَلْتَ هَذَا الْقَتْلَ عَنَّا.

فَذَلِكَ حِينَ نُودِيَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنَ السَّمَاءِ: أَنْ كُفَّ الْقَتْلَ، فَقَدْ سَأَلَنِي بَعْضُهُمْ

مَسْأَلَةٌ وَأَقْسَمَ عَلَيَّ قَسْمًا، لَوْ أَقْسَمَ بِهِ هَؤُلَاءِ الْعَابِدُونَ لِلْعَجَلِ، وَسَأَلُوا الْعِصْمَةَ لِعَصْمَتِهِمْ حَتَّى لَا يَعْبُدُوهُ، وَ لَوْ أَقْسَمَ عَلَيَّ بِهَا إِبْلِيسُ لَهَدَيْتُهُ، وَ لَوْ أَقْسَمَ عَلَيَّ بِهَا نُمْرُودٌ أَوْ فِرْعَوْنٌ لَنَجَّيْتُهُ، فَرَفَعَ عَنْهُمْ الْقَتْلَ، فَجَعَلُوا يَقُولُونَ: يَا حَسْرَتَنَا! أَيْنَ كُنَّا عَنْ هَذَا الدُّعَاءِ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ، حَتَّى كَانَ اللَّهُ يَفِينَا شَرَّ الْفِتْنَةِ، وَيَعْصِمُنَا بِأَفْضَلِ الْعِصْمَةِ. (1)

حضرت امام حسن عسکری علیه السلام: در داستان توبه بنی اسرائیل از پرستش گوساله فرمودند: پس چون کشتار در میان آنان بالا گرفت و حال آنکه آنان ششصد هزار نفر بودند و فقط دوازده هزار نفر از آنان گوساله را پرستیده بودند. خداوند به یکی از کسانی که هنوز کشتن به او نرسیده بود (از کشتن در امان مانده بود)، توفیق داد پس او به یاران خود گفت: مگر نه این است که خداوند توسل به محمد و خاندان پاکش را وسیله ای قرار داده است که با آن هر کس از خداوند چیزی بخواهد هرگز نا امید نشده و خواسته اش رد نخواهد شد، و پیامبران و فرستادگان الهی نیز به آن بزرگواران توسل جستند، پس چرا ما توسل نجویم!؟

حضرت فرمودند: پس همگی جمع شدند و با گریه و زاری به درگاه پروردگار گفتند: پروردگارا! به مقام و منزلت محمد که گرامی است و به مقام علی که برترین و والاترین است و به مقام فاطمه که صاحب فضل و عصمت است و به مقام حسن و حسین که نوادگان سرور رسولان و سرور تمام جوانان اهل بهشت هستند و به مقام خاندان پاک آل طه و یس، قسم می دهیم که گناهان ما را بیامرزد و از کیفر ما درگذرد و

ص: 112

1- _ بحار الأنوار، ج 13، ص 235، ح 43 و ج 91، ص 8، ح 9؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 218، ح 475؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 65؛ التفسیر الإمام الحسن العسکری علیه السلام، ص 255، ح 11؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 438؛ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 5، ص 235، ح 5767.

این کشتار را از میان ما بردار. در این هنگام از آسمان به موسی ندا رسید: این کشتار را متوقف گردان، چرا که برخی از آنان از من درخواستی نموده و مرا به چیزی قسم داده اند که اگر آن گوساله پرستان مرا چنین سوگند می دادند و برخی از آنها از من می خواستند که آنها را از گوساله پرستی در امان نگهدارم همانا چنان می کردم که هرگز گوساله پرست نشوند، و اگر شیطان مرا این چنین قسم می داد، او را هدایت می کردم و اگر نمرود و فرعون مرا چنین قسم می دادند، نجاتشان می دادم. پس کشتار از میان آنان برچیده شد و آنان گفتند: ای افسوس و حسرت! چرا ما از اول با توسل به محمد و خاندان پاکش به درگاه خداوند دعا نکردیم، تا خداوند ما را از شر این فتنه ایمنی می داد و ما را به بهترین وجه از گناهان حفظ می نمود.

ص: 113

کد آیه: 2/58 اسم آیه: باب حطه

{وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ* وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ }

و هنگامی که گفتیم در این قریه (بیت المقدس) وارد شوید و از نعمتهای فراوان آن هر چه می خواهید بخورید، و از آن درب با خضوع و خشوع وارد شوید و بگوئید: خداوندا! گناهان ما را بریز تا ما شما را پیامرزم، و به نیکوکاران پاداش بیشتری خواهیم داد.

1_ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا ذَرٍّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ، مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ، وَ مَثَلِ بَابِ حِطَّةٍ، مَنْ دَخَلَهُ نَجَا وَ مَنْ لَمْ يَدْخُلْهُ هَلَكَ. (1)

از ابوذر نقل است که گفت: از رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم شنیدم که می فرمودند: مثل اهل بیت من در میان شما، مانند کشتی نوح است، هر که سوار آن شد، نجات یافت و هر که تخلف نمود، غرق شد و مانند درب حطه است، هر که از آن داخل گردید نجات یافت و هر که داخل نشد، هلاک گردید.

ص: 114

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 133، ح 397؛ الأملی (للطوسي)، ص 60، مجلس 2، ح 57؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 105، ح 3 و ص 120، ح 40؛ بشارة المصطفى لشعبة المرتضى، ج 2، ص 88؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 297؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 122، ح 12.

2_ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: قَدِمَ رَجُلٌ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: «أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ» (1)، قَالَ: قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الَّذِي كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَأَنَا الشَّاهِدُ لَهُ وَمِنْهُ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ! مَا أَحَدٌ جَرَتْ عَلَيْهِ الْمَوَاسِي مِنْ قُرَيْشٍ إِلَّا وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ مِنْ كِتَابِهِ طَائِفَةً، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ! لَأَنْ يَكُونُوا يَعْلَمُونَ مَا قَضَى اللَّهُ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَكُونَ لِي مِلٌّ هَذِهِ الرَّحْبَةَ ذَهَبًا، وَاللَّهِ! مَا مَثَلْنَا فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَّا كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ أَوْ كِتَابِ حِطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ. (2)

از عبّاد بن عبد الله نقل است که گفت: مردی به حضور امیر مؤمنان علی علیه السلام آمد و عرض کرد: ای امیر مؤمنان! به من خبر دهید از معنی فرمایش خدای متعال که می فرماید: «أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ».

راوی گفت: حضرت فرمودند: پیامبر خدا صلی الله علیه وآله وسلم همان کسی است که از سوی خدای متعال، دلیل و برهانی آشکار داشت، و من گواه او، و از او هستم. سوگند به آن کس که جانم به دست اوست! احدی از قریش نیست که تیغ سرتراشی بر سرش کشیده باشد، جز اینکه خداوند در باره او مطلبی در کتاب خود فرو فرستاده است، و سوگند به آن کس که جانم به دست اوست! اگر آنان بدانند آنچه را که خداوند در باره ما اهل بیت بر زبان پیامبر امی خود جاری ساخته، (این دانستن آنان) نزد من محبوب تر است از اینکه به اندازه ظرفیت این صحن (صحن مسجد کوفه) برایم طلا

ص: 115

1- _ 17/11.

2- _ الأُمالي (للمفيد)، مجلس 18، ص 145، ح 5؛ بحار الأنوار، ج 35، ص 390، ح 9؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 92، ح 5046؛ تفسير فرات الكوفي، ص 189، ح 242؛ شرح الأخبار في فضائل الأئمة الأطهار؟، ج 2، ص 480، ح 843؛ غاية المرام و حجة الخصام، ج 3، ص 23، ح 5 و ج 4، ص 68، ح 6؛ اللوامع النورانية في أسماء علي و اهل بيته القرآنية، ص 294، ح 489.

باشد. به خدا سوگند! مثل ما در میان این امت، همچون کشتی نوح و باب حطّه در بین بنی اسرائیل است.

توضیح: به یقین یکی از افراد اهل بیت علیهم السلام، حضرت امام حسین علیه السلام هستند.

ص: 116

کد آیه: 2/60 اسم آیه: باعث نزول برکات

{وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ* فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا* قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ* كَلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعَثُّوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ }

و (بخاطر بیاور) زمانی را که موسی برای قوم خویش طلب آب کرد به او دستور دادیم عصای خود را بر سنگ مخصوص بز ناکاه دوازده چشمه آب از آن جوشید، بطوری که هر یک (از طوائف دوازدهگانه بنی اسرائیل) چشمه مخصوص خود را می شناخت (گفتیم) از روزیهای الهی بخورید و بیاشامید و در زمین فساد نکنید و فساد را گسترش ندهید.

قال الإمام أبو محمد الحسن العسكري عليه السلام: «ثُمَّ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ»، قَالَ: وَادْكُرُوا، يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ! «إِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ»، طَلَبَ لَهُمُ السُّقْيَا، لَمَّا لَحِقَهُمُ الْعَطْشُ فِي التِّيهِ، وَضَجُّوا بِالْبُكَاءِ إِلَىٰ مُوسَى، وَقَالُوا: أَهْلَكْنَا الْعَطْشُ.

فَقَالَ مُوسَى: اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ، وَبِحَقِّ عَلِيِّ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ، وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ سَيِّدَةِ النَّسَاءِ، وَبِحَقِّ الْحَسَنِ سَيِّدِ الْأَوْلِيَاءِ، وَبِحَقِّ الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ وَبِحَقِّ عَنَتِهِمْ وَخُلَفَائِهِمْ سَادَةِ الْأَرْكَبِيَاءِ، لَمَّا سَقَيْتَ عِبَادَكَ هَؤُلَاءِ، فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَىٰ إِلَيْهِ: يَا مُوسَى! «اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ».

فَضْرَبَهُ بِهَا، فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا، «قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ»، أَيُّ كُلِّ قَبِيلَةٍ،

مِنْ بَنِي أَبِي، مِنْ أَوْلَادِ يَعْقُوبَ «مَشْرِبَهُمْ»، فَلَا يُزَاحِمُ الْآخَرِينَ فِي مَشْرِبِهِمْ. (1)

حضرت امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند: خداوند عزوجل می فرماید: «وَإِذِ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ»، یعنی بنی اسرائیل را به یاد آورید هنگامی که موسی برای قومش آب طلبید، و آن زمانی بود که آنان در سرگردانی بودند و تشنگی امان از آنها بریده بود، تا این که با گریه و زاری به سوی موسی آمده و گفتند: از تشنگی هلاک شدیم.

پس موسی علیه السلام گفت: خداوندا! به حق محمد سرور پیامبران، و به حق علی سرور اوصیاء، و به حق فاطمه بزرگ بانوی زنان، و به حق حسن سرور اولیاء و به حق حسین سرور شهیدان و به حق عترت و جانشینان آنان که سرور همه پاکان هستند، تو را سوگند می دهم که این بندگان را سیراب کن. پس خداوند متعال به او وحی کرد: ای موسی! «اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ»، یعنی با عصایت به سنگ بزن، موسی علیه السلام هم چنین کرد، «فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرِبَهُمْ»، پس از آن دوازده چشمه جوشید، و هر قبیله ای از فرزندان یعقوب، آبشخورش را پیدا کرد، تا مزاحمتی در آبشخور دیگری ایجاد نشود.

ص: 118

1- بحار الأنوار، ج 13، ص 184، ح 19 و ج 91، ص 8، ح 10؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 226، ح 487؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترۃ الطاهرة، ص 69؛ التفسیر الإمام الحسن العسکری علیه السلام، ص 261، ح 129؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 25.

کد آیه: 2/86 اسم آیه: تشبیه قاتلین امام حسین علیه السلام به یهود

{أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ* فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْصَرُونَ }

اینها همان کسانی که آخرت را به زندگی دنیا فروخته اند از این رو عذاب آنها تخفیف داده نمی شود و کسی آنها را یاری نخواهد کرد.

تفسیر الإمام علیه السلام قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَزَلَتْ: «وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ» الآية (1) فِي الْيَهُودِ، أَي الَّذِينَ تَقَضُوا عَهْدَ اللَّهِ، وَكَذَّبُوا رُسُلَ اللَّهِ، وَقَتَلُوا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ، أَفَلَا أَنْبَأُكُمْ بِمَنْ يُضَاهِيهِمْ مِنْ يَهُودِ هَذِهِ الْأُمَّةِ؟ قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ!

قَالَ: قَوْمٌ مِنْ أُمَّتِي يَنْتَحِلُونَ أَنَّهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِي، يَقْتُلُونَ أَفْضَلَ ذُرِّيَّتِي وَأَطْيَبَ أَرْوَمَتِي، وَيُبَدِّلُونَ شَرِيعَتِي وَسُنَّتِي، وَيَقْتُلُونَ وَلَدَيَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ كَمَا قَتَلَ أَسْلَافُ الْيَهُودِ زَكَرِيَّا وَيَحْيَى.

أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ يَلْعَنُهُمْ كَمَا لَعَنَهُمْ وَيَبْعَثُ عَلَى بَقَايَا ذُرَارِيِّهِمْ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ هَادِيًا مَهْدِيًّا مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ الْمَظْلُومِ، يُحْرِقُهُمْ بِسُيُوفِ أَوْلِيَائِهِ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ.

أَلَا وَلَعَنَ اللَّهُ قَتْلَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ وَمُحِبِّيهِمْ وَنَاصِرِيهِمْ وَالسَّامِكِينَ عَنْ لَعْنِهِمْ مِنْ غَيْرِ تَقِيَّةٍ يُسَكِّتُهُمْ.

أَلَا وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى الْبَاكِينَ عَلَى الْحُسَيْنِ رَحْمَةً وَشَفَقَةً وَاللَّاعِنِينَ لِأَعْدَائِهِمْ وَالْمُمْتَلِينَ عَلَيْهِمْ غِيظًا وَحَقًّا.

ص: 119

أَلَا وَإِنَّ الرَّاضِينَ بِقَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ شُرَكَاءُ قَتَلْتِهِ.

أَلَا وَإِنَّ قَتَلْتَهُ وَاعْوَانَهُمْ وَأَشْيَاعَهُمْ وَالْمُقْتَدِينَ بِهِمْ بِرَاءٍ مِنْ دِينِ اللَّهِ.

أَلَا إِنَّ اللَّهَ لَيَأْمُرُ مَلَائِكَتَهُ الْمُقَرَّبِينَ أَنْ يَتَلَقَّوْا دُمُوعَهُمْ الْمَصَّةَ بُوْبَةً لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ إِلَى الْخِزَانِ فِي الْجَنَانِ، فَيَمْرُجُوهَا بِمَاءِ الْحَيَوَانَ فَيَزِيدُ عَذُوبَتَهَا وَطَيِّبُهَا أَلْفَ ضِعْفِهَا، وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَيَتَلَقَّوْنَ دُمُوعَ الْفَرِحِينَ الضَّاحِكِينَ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ يَتَلَقَّوْنَهَا فِي الْهَوَايَةِ، وَيَمْرُجُونَهَا بِحَمِيمِهَا وَصَدِيدِهَا وَعَسَاقِهَا وَغَسَّاقِهَا، فَيَزِيدُ فِي شِدَّةِ حَرَارَتِهَا وَعَظِيمِ عَذَابِهَا أَلْفَ ضِعْفِهَا، يُشَدِّدُ بِهَا عَلَى الْمُتَّقِلِينَ إِلَيْهَا مِنْ أَعْدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ عَذَابَهُمْ. (1)

حضرت امام حسن عسکری علیه السلام می فرمایند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هنگامی که این آیه نازل شد: «وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ»، فرمودند: این آیه درباره آن یهودیانی نازل شد که عهد و پیمان خدا را شکستند، پیامبران خدا را تکذیب نمودند و اولیای خدا را به قتل رساندند.

سپس حضرت فرمودند: آیا می خواهید شما را از یهودیان این امت که شبیه به آن یهودیان هستند، آگاه سازم؟ گفتند: بله، ای رسول خدا!

فرمودند: گروهی از امت من هستند که خود را اهل ملت من می دانند، آنها با فضیلت ترین ذریه مرا شهید می کنند، پاکیزه ترین نسل مرا به قتل می رسانند، شریعت و سنت مرا تغییر می دهند، و دو فرزندم حسن و حسین علیهم السلام را می کشند، همان طور که پیشینیان یهود، زکریا و یحیی را کشتند.

آگاه باشید! همان طور که خدا آنها را لعنت کرد، اینها را نیز لعنت خواهد نمود، و خدای توانا قبل از روز قیامت یک هادی و مهدی (یعنی حضرت صاحب الزمان) را از

ص: 120

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 304، ح 17؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 268، ح 543؛ التفسیر الإمام الحسن العسکری علیه السلام، ص 368، ح 258.

اولاد حسین مظلوم برای فرزندان آنان مبعوث خواهد کرد، تا آنان را به وسیله شمشیرهای دوستانش به آتش جهنم بسوزاند.

آگاه باشید! خداوند قاتلین حسین علیه السلام و دوستان و یارانشان را لعنت می کند، و نیز کسانی که بدون تقیّه از لعن بر آنان خودداری نمایند را لعنت می کند.

آگاه باشید! خداوند بر گریه کنندگان امام حسین علیه السلام و کسانی که دشمنان ایشان را لعنت می کنند و قلبشان از غیظ و غضب بر آنان پر باشد، درود می فرستد.

آگاه باشید! کسانی که از قتل حسین علیه السلام خشنودند، در قتل آن حضرت شریکند.

آگاه باشید! کشندگان او و یاران و رهروان آنها، و کسانی که از آنان پیروی نمودند، از دین خدا دورند.

آگاه باشید! همانا خداوند به فرشتگان مقرب خود فرمان داده تا اشکهایی را که در عزای امام حسین علیه السلام ریخته می شود را بگیرند و به خازنهای بهشت تحویل دهند تا آنها را با آب حیات درآمیزند پس گوارائی و پاکی آن هزار برابر می شود.

و ملائکه اشکهای افراد خوشحال و خندان بر قتل امام حسین علیه السلام را برمی گیرند و به هاویه جهنم می برند و با آب جوشان و چرکین و کثیف آن درمی آمیزند، پس حرارت و عذاب آن هزار برابر شدیدتر شود و عذاب دشمنان آل محمد علیهم السلام که به آنجا منتقل می شوند، سخت و دشوار گردد.

کد آیه: 2/124 اسم آیه: از مصادیق کلمات الهی

{وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ ...}

و هنگامی که ابراهیم را پروردگارش با کلماتی آزمایش نمود.

عَنِ الْمُفْضَلِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ»، مَا هَذِهِ الْكَلِمَاتُ؟ قَالَ: هِيَ الْكَلِمَاتُ الَّتِي تَلَقَّاهَا آدَمُ مِنْ رَبِّهِ فَتَابَ عَلَيْهِ، وَهُوَ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَبِّ! أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ وَفَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ إِلَّا تُبْتَ عَلَيَّ، فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ. (الحديث) (1)

از مفصل بن عمر نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره ی فرمایش خداوند عز و جل: «وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ»، پرسیدم که این کلمات چیست؟ حضرت فرمودند: این ها، همان کلماتی هستند که آدم از پروردگارش دریافت نمود و توبه اش پذیرفته شد، و آن از این قرار بود که او به خدا عرض کرد:

ص: 122

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 65، ح 178 و ص 228، 784؛ إرشاد القلوب إلى الصواب (للديلمى)، ج 2، ص 421؛ بحار الأنوار، ج 11، ص 177، ح 24 و ج 12، ص 66، ح 12 و ج 24، ص 177، ح 8 و ج 26، ص 323، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 317، ح 603؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 82؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 186؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 135؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 68، ح 148 و ص 120، ح 338؛ الخصال، ج 1، ص 305، ح 84؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 2، ص 358، ح 57؛ معاني الأخبار، ص 126، ح 1؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 1، ص 283؛ وسائل الشيعة، ج 7، ص 99، ح 8844.

پروردگارا! به حق محمّد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، از تو مسألت دارم که توبه ی مرا بپذیری. پس خداوند هم توبه ی
اورا پذیرفت که او توبه پذیر و مهربان است.

توضیح: به یقین یکی مصادیق کلماتی که حضرت ابراهیم علیه السلام با آن امتحان شد، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، و این
مطلب تنها اختصاص به حضرت ابراهیم علیه السلام ندارد، بلکه در هر عصر و زمانی خداوند بسیاری از انسان ها را با حضرت امام
حسین علیه السلام امتحان نموده است، و حسن و شرّ عاقبت انسان ها به این امتحان الهی بستگی دارد.

ص: 123

کد آیه: 137 و 136/2 اسم آیه: ایمان به امام حسین علیه السلام

{قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَيْ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ} 136 فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا* وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ* فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ* وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ {137}

بگویند ما به خدا و به آنچه بر ما نازل شده و به آنچه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط نازل آمده و به آنچه به موسی و عیسی داده شده و به آنچه به همه پیامبران از سوی پروردگارشان داده شده، ایمان آورده ایم، میان هیچ یک از ایشان فرق نمی گذاریم و در برابر او تسلیم هستیم (136) پس اگر آنان به آنچه شما بدان ایمان آورده اید ایمان آوردند، قطعاً هدایت شده اند، ولی اگر روی برتافتند جز این نیست که سر ستیز دارند و به زودی خداوند (شر) آنان را از تو کفایت خواهد کرد که او شنوای داناست. (137)

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ التُّعْمَانِ عَنِ سَلَامٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا»، قَالَ: إِنَّمَا عَنَى بِذَلِكَ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ وَجَرَتْ بَعْدَهُمْ فِي الْأَيَّامِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ثُمَّ يَرْجِعُ الْقَوْلُ مِنَ اللَّهِ فِي النَّاسِ، فَقَالَ: «فَإِنْ آمَنُوا»، يَعْنِي النَّاسَ، «بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ»، بِهِ يَعْنِي عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ وَ

از محمد بن نعمان، از سلام، نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره قول خدای متعال: «قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا»، فرمودند: منظور از آن، تنها حضرت علی علیه السلام و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام است و این حکم در مورد امامان پس از ایشان نیز جاری است، سپس سخن را از خدا به مردم برگرداند و فرمود: «فَإِنْ آمَنُوا»، یعنی مردم، «بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ»، یعنی علی و فاطمه و حسن و حسین و ائمه علیهم السلام پس از آنها، «فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ»، یعنی پس اگر آنان هم به آنچه شما بدان ایمان آورده اید ایمان آوردند، قطعاً هدایت شده اند ولی اگر روی برتافتند، جز این نیست که سرستیز و جدایی دارند.

توضیح: طبق این آیه شریفه و روایت ذیل آن، هر کس بخواهد به آیات قرآن ایمان کامل داشته باشد، باید به امام حسین علیه السلام و بقیه اهل بیت علیهم السلام ایمان داشته باشد و در این صورت است که انسان، هدایتش کامل شده است.

ص: 125

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 19، ح 49؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 355، ح 6 و ج 24، ص 152، ح 41 و ج 64، ص 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 337، ح 654؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 85؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 62، ح 107؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 167؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 131، ح 391؛ الكافي، ج 1، ص 415، ح 19.

کد آیه: 2/143 اسم آیه: امام حسین علیه السلام گواه و الگوی امت

{وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا*...}

و بدین گونه شما را امتی میانه قرار دادیم تا بر مردم گواه باشید و پیامبر هم بر شما گواه باشد.

1_ عَنْ سَلِيمِ بْنِ قَيْسٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى إِيَّانَا عَنَى بِقَوْلِهِ: «لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ»، فَسُئِلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شَاهِدٌ عَلَيْنَا، وَنَحْنُ شُهَدَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، وَحُجَّتُهُ فِي أَرْضِهِ، وَنَحْنُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا». (1)

از سلیم بن قیس نقل است که گفت: حضرت علی علیه السلام فرمودند: همانا مقصود خدای متعال در آیه ی: «لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ»، فقط ما هستیم، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم گواه بر ما هستند و ما گواه بر مردم و حجّت او در زمین هستیم، و ما کسانی هستیم که خداوند در باره ی آنها فرموده: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا»

2_ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا»،

ص: 126

1- بحار الأنوار، ج 22، ص 441 و ج 23، ص 334 و ج 35، ص 389؛ تفسیر الصافی، ج 1، ص 197؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 179؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 134، ح 406؛ شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 119، ح 129؛ کتاب سلیم بن قیس الهمدانی، ج 2، ص 944، ح 80؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 87.

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنَّا شَهِيدٌ عَلَى كُلِّ زَمَانٍ، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي زَمَانِهِ، وَالْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي زَمَانِهِ، وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي زَمَانِهِ، وَكُلُّ مَنْ يَدْعُو مِنَّا إِلَى أَمْرِ اللَّهِ تَعَالَى. (1)

از میمون البان غلام بنی هاشم نقل است که گفت: حضرت ابو جعفر علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا»، فرمودند: از ما شاهد و گواهی است بر هر زمانی، علی بن ابی طالب علیه السلام در زمان خود، و حسن علیه السلام در زمان خود، و حسین علیه السلام نیز در زمان خویش، و هر یک از ما که مأموریت دعوت به سوی خدای متعال را دارد.

توضیح: خداوند عزوجل به خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام موهبتی عنایت فرموده و آنان را امت وسط و برگزیده خود قرار داده تا شاهد و گواه بر اعمال مردم باشند، و حضرت امام حسین علیه السلام هم یکی از این گواهان هستند.

ص: 127

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 337، ح 7؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 62، ح 27.

کد آیه: 2/154 اسم آیه: حیات امام حسین علیه السلام

{وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ * بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ }

و به آنها که در راه خدا کشته می شوند مرده مگوئید، بلکه آنها زندگانند، ولی شما نمی فهمید.

عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: جَاءَ النَّاسُ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالُوا: أَرِنَا مِنْ عَجَائِبِ آيِكَ الَّتِي كَانَتْ يُرِينَا، فَقَالَ: وَتُؤْمِنُونَ بِذَلِكَ؟ قَالُوا: نَعَمْ، نُؤْمِنُ وَاللَّهِ بِذَلِكَ، قَالَ: أَلَيْسَ تَعْرِفُونَ أَبِي؟ قَالُوا: جَمِيعاً بَلْ نَعْرِفُهُ، فَرَفَعَ لَهُمْ جَانِبَ السِّتْرِ، فَإِذَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَاعِدٌ، فَقَالَ: تَعْرِفُونَهُ؟ قَالُوا: بِأَجْمَعِهِمْ هَذَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَنَسَّ هَدُ أَنْتَ وَلِيِّ اللَّهِ حَقّاً وَالْإِمَامُ مِنْ بَعْدِهِ وَ لَقَدْ أَرَيْتَنَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ مَوْتِهِ كَمَا أَرَى أَبوكَ أَبَا بَكْرٍ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي مَسْجِدِ قُبَا بَعْدَ مَوْتِهِ.

فَقَالَ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَيَحْكُمُ! أَمَا سَمِعْتُمْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ»، فَإِذَا كَانَ هَذَا نَزَلَ فِيمَنْ قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، مَا تَقُولُونَ فِينَا؟ قَالُوا: آمَنَّا وَصَدَّقْنَا، يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! (1)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: گروهی به حضور حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام آمدند و گفتند: از آن معجزات و عجایبی که پدرتان به ما نشان می داد، شما نیز نشانمان بده، حضرت فرمودند: اگر از من معجزه ببینید ایمان می آورید؟ گفتند: آری، به خدا قسم! که ایمان می آوریم، فرمودند: آیا

ص: 128

1- بحار الأنوار، ج 43، ص 328، ح 8؛ رياض الأبرار في مناقب الأئمة الأطهار، ج 1، ص 104؛ فرج المهموم في تاريخ علماء النجوم، ص 224؛ الهداية الكبرى، ص 195.

شما پدرم را می شناسید؟ گفتند: بله، در این هنگام امام حسن علیه السلام گوشه پرده را کنار زدند و آن جماعت دیدند که امیرالمؤمنین علیه السلام در آنجا نشسته اند، حضرت فرمودند: ایشان را می شناسید؟ همگی پاسخ دادند: آری، ایشان امیرالمؤمنین علیه السلام هستند! اکنون ما شهادت می دهیم که شما ولی خدا و بعد از آن حضرت، امام هستید، شما پدرتان حضرت علی علیه السلام را به ما نشان دادید همان طور که پدرتان در مسجد قبا، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را پس از رحلتش، به ابوبکر نشان داد.

امام حسن علیه السلام فرمودند: وای بر شما! آیا نشنیده اید این سخن خداوند عزوجل را که می فرماید: «وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَ لَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ»، اگر این آیه درباره این گونه افراد که در راه خدا کشته شده اند نازل شده باشد، پس درباره ما امامان چه می گوید! گفتند: ایمان آوردیم و تصدیق کردیم، ای پسر رسول خدا!

کد آیه: 2/193 اسم آیه: انتقام از دشمنان امام حسین علیه السلام

{وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ * فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ }

و با آنها پیکار کنید! تا فتنه ای باقی نماند، و دین، مخصوص خدا گردد، پس اگر (از روش نادرست خود) دست برداشتند، ستم نباید کرد جز بر ستمکاران.

1_ عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ»، قَالَ: «أَوْلَادُ قَتَلَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ». (1)

از سماعة بن مهران نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای تبارک و تعالی: «فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ»، فرمودند: مقصود از «ظالمین»، فرزندان کشتندگان امام حسین علیه السلام است.

2_ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ بِيَّاعِ الْهَرَوِيِّ، يَرْفَعُهُ عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ»، قَالَ: «إِلَّا عَلَى ذُرِّيَّةِ قَتَلَةِ الْحُسَيْنِ». (2)

ص: 130

-
- 1- _ بحار الأنوار، ج 45، ص 297، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 409، ح 926؛ كامل الزيارات، ص 63، ح 6.
- 2- _ بحار الأنوار، ج 45، ص 298، ح 8؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 410، ح 927؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 86، ح 214؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 264؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 178، ح 627؛ وسائل الشيعة، ج 16، ص 142، ح 21191.

از حسن بیاع هروی، در حدیثی مرفوع، نقل است که گفت: امام باقر علیه السلام یا امام صادق علیه السلام، درباره آیه: «فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ»، فرمودند: منظور این است که تعدی جز بر فرزندان قاتلان امام حسین علیه السلام، روا نیست.

3_ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحِ الْهَرَوِيِّ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! مَا تَقُولُ فِي حَدِيثِ رُؤْيِي عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: إِذَا خَرَجَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَتَلَ ذُرَارِيَّ قَتَلَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِفِعَالٍ آبَائِهِمْ؟

فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هُوَ كَذَلِكَ، فَقُلْتُ: وَقَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى» (1)، مَا مَعْنَاهُ؟ قَالَ: صَدَقَ اللَّهُ فِي جَمِيعِ أَقْوَالِهِ، وَ لَكِنْ ذُرَارِيُّ قَتَلَةَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَرْضُونَ بِأَفْعَالِ آبَائِهِمْ وَيَفْتَحِرُونَ بِهَا، وَمَنْ رَضِيَ شَيْئاً كَانَ كَمَنْ أَتَاهُ، وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا قُتِلَ بِالْمَسْدَرِ، فَرَضِيَ بِقَتْلِهِ رَجُلٌ فِي الْمَغْرِبِ، لَكَانَ الرَّاضِي عِدَّةَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ شَرِيكَ الْقَاتِلِ، وَإِنَّمَا يَقْتُلُهُمُ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا خَرَجَ لِرِضَاهُمْ بِفِعْلِ آبَائِهِمْ.

قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: بِأَيِّ شَيْءٍ يَبْدَأُ الْقَائِمُ مِنْكُمْ إِذَا قَامَ؟ قَالَ: يَبْدَأُ بِبَنِي شَيْبَةَ فَيَقَاطِعُ أَيْدِيَهُمْ لِأَنَّهُمْ سُرَّاقُ بَيْتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (2)

از عبدالسلام بن صالح هروی نقل است که گفت: به حضرت علی بن موسی الرضا علیهما السلام عرض کردم: ای پسر رسول خدا! درباره حدیثی که از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده که فرموده اند: «هنگامی که حضرت قائم علیه السلام قیام کند،

ص: 131

1- 164/6.

2- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 5، ص 69، ح 82؛ بحار الأنوار، ج 45، ص 295، ح 1 و ج 52، ص 313، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 410، ح 929 و ج 2، ص 508، ح 3774 و ج 3، ص 528، ح 6354؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 229؛ علل الشرائع، ج 1، ص 229، باب 164، ح 1؛ عيون أخبار الرضا؟، ج 1، ص 273، ح 5؛ وسائل الشيعة، ج 16، ص 138، ح 21180.

فرزندان قاتلین امام حسین علیه السلام را به خاطر عمل پدرانشان، به قتل می رساند»، چه می فرمایید؟

حضرت رضا علیه السلام فرمودند: بله، همین طور است. پس عرض کردم: پس سخن خدای عزوجل که می فرماید: «وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى» به چه معنایی است؟

حضرت فرمودند: خداوند در تمام سخنان خود راست می گوید، ولی فرزندان قاتلین امام حسین علیه السلام از کاری که پدرانشان انجام دادند خشنودند و به آن افتخار می کنند، و کسی که از عملی خشنود باشد، مثل این است که آن را انجام داده است.

اگر مردی در مشرق کشته شود و مردی در مغرب به این عمل راضی باشد، او نیز در نزد خداوند عزوجل شریک قاتل می باشد، و همانا حضرت قائم علیه السلام هنگامی که قیام کند، ایشان را به خاطر رضایتی که به عمل پدرانشان دارند، خواهد کشت.

به حضرت عرض کردم: هنگامی که قائم شما قیام کند، اول کاری که می کند چیست؟ فرمودند: از قبیله بنی شیبه شروع می کند و دستان آنها را قطع می کند، زیرا آنان دزدان خانه خدای عزوجل هستند.

توضیح: از روایات فوق نتیجه می گیریم که دشمنان امام حسین علیه السلام که از مصادیق ستمکاران هستند، تا آخر الزمان وجود دارند، و امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف از آنها انتقام می گیرند. ان شاء الله

کد آیه: 2/208 اسم آیه: ولایت امام حسین علیه السلام

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ * إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ }

ای کسانی که ایمان آورده اید! همگی در صلح و آشتی در آیید! و از گامهای شیطان، پیروی نکنید، که او دشمن آشکار شماست!

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ»، قَالَ: فِي وَلَا يَتَّبِعُوا. (1)

از عبد الله بن عجلان نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره فرمایش خداوند عزوجل: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ»، فرمودند: یعنی در ولایت ما، وارد شوید.

توضیح: ضمیر «نا» در «ولایتنا»، به اهل بیت برمی گردد، و چون حضرت امام حسین علیه السلام از جمله اهل بیت هستند، پس این آیه در شأن ایشان هم نازل شده است.

ص: 133

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 18، ح 45؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 160، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 446، ح 1085؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 99؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 310؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 205، ح 764؛ الكافي، ج 1، ص 417، ح 29؛ الوافي، ج 3، ص 921، ح 1594.

کد آیه: 2/238 اسم آیه: محافظت از امام حسین علیه السلام مثل نماز

{ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ }

در انجام همه نمازها، (به خصوص) نماز وسطی (نماز ظهر) کوشا باشید! و از روی خضوع و اطاعت، برای خدا بپا خیزید.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ»، قَالَ: الصَّلَاةُ رَسُولُ اللَّهِ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ «الْوُسْطَى» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ»، طَائِعِينَ لِلْأُمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از عبد الرحمن بن کثیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ»، فرمودند: منظور از «صلوات»، رسول خدا و امیر المؤمنین و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام هستند، و منظور از «وسطی»، امیر المؤمنین علیه السلام می باشند، و منظور از «وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ»، یعنی مطیع و فرمانبردارمّه علیهم السلام باشید.

توضیح: آیات قرآن دارای ظاهر و باطنی است، ظاهر آیه راجع به نماز است ولی باطن آن درباره رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و ائمه اطهار علیهم السلام می باشد، و تأکید ظاهری آن بر

ص: 134

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 302، ح 12؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 498، ح 1320؛ تفسیر العیاشی، ج 1، ص 128، ح 421؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 369؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 237، ح 941.

محافظت از نماز و اهمیّت دادن به آن است، ولی در باطن منظور محافظت از ائمهٔ علیهم السلام و اهمیّت دادن به آنها است، که یکی از آنها حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام می باشند.

بنابراین همان طور که غفلت، بی توجهی و سهل انگاری نسبت به نماز موجب خسارت و محرومیّت از شفاعت می شود، غفلت، بی توجهی و سهل انگاری نسبت به امام حسین علیه السلام نیز موجب خسران، حسرت و محرومیّت از شفاعت رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و ائمهٔ اطهار علیهم السلام، خصوصاً امام حسین علیه السلام، خواهد شد.

ص: 135

کد آیه: 2/255 اسم آیه: شفاعت امام حسین علیه السلام

{... مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ* يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ*...}

کیست که در نزد او، جز به فرمان او شفاعت کند؟! آنچه را در پیش روی آنها و پشت سرشان است می داند.

في المحاسن أحمد بن محمد بن خالد البرقي، بِإِسْنَادِهِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَوْلُهُ: «مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ»، أَيُّ مَنْ هُمْ؟ قَالَ: نَحْنُ أَوْلِيكَ الشَّافِعُونَ. (1)

در کتاب محاسن، جناب احمد بن محمد بن خالد برقی با اسنادش گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این فرمایش خداوند: «مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ»، پرسیدم که یعنی چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: آن شفاعت کنندگان، ما هستیم.

توضیح: همانطور که می دانید، شفاعت عبارت است از این که در روز قیامت، پیامبران و اولیاء و صالحان درباره کسانی که پیوند ایمانی خود را با خدا قطع نموده و از طرفی رابطه معنوی خود را با شفاعت کنندگان درگاه الهی حفظ نموده اند، وساطت و میانجی گری خواهند کرد و یکی از کسانی که در روز قیامت در مقام شفاعت قرار می گیرند حضرت امام حسین علیه السلام هستند.

ص: 136

1- بحار الأنوار، ج 8، ص 41، ح 30؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 516، ح 1384؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 136، ح 450؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 400؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 258، ح 1032؛ المحاسن، ج 1، ص 183، ح 184.

هر جا در روایات معصومین علیهم السلام عبارت «نحن» بکار برده شود، همه ائمه را شامل می شود و امام حسین علیه السلام نیز یکی از مصادیق آن می باشند، بنابر این خداوند در آیه فوق، به مقام شفاعت آن حضرت هم اشاره فرموده است.

و هنگامی که به زیارات آن حضرت توجه می کنیم می بینیم زائر از ایشان درخواست شفاعت دارد.

در اعمال حرم مطهر آن حضرت می خوانیم: ... فَإِنَّ لَكَ عِنْدَ اللَّهِ جَاهًا وَقَدْرًا وَمَنْزِلَةً رَفِيعَةً إِنَّ سَأَلْتَ أُعْطِيتَ وَإِنْ سَأَلْتَ شَفَعْتَ (1). یعنی: همانا تو را نزد خداوند جایگاه و شأن و منزلتی بلند است که اگر مسألت نمایی، عطایت گرداند و اگر شفاعت نمایی، خداوند شفیعیت گرداند.

در زیارت نیمه ماه رجب می خوانیم: ... يَا مَوْلَايَ زُرْتُكَ مُشْتَقًّا فَكُنْ لِي شَفِيعًا إِلَى اللَّهِ (2). یعنی: ای مولای من! مشتاقانه به زیارت آمده ام، پس مرا نزد خدا شفاعت نما.

و در سجده آخر زیارت عاشورا نیز می خوانیم: ... اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ (3). یعنی: خدایا! شفاعت امام حسین علیه السلام را در روز ورود به محشر نصیبم نما.

البته در بسیاری از روایات به این مطلب اشاره شده که باب شفاعت امام حسین علیه السلام برای محبتان آن حضرت، کسانی که در دنیا نسبت به عزای آن حضرت بی تفاوت و غافل بوده، و در مصائب آن حضرت اشک از دیدگانشان جاری شده، باز است، به این روایت توجه کنید:

رُوي أَنَّهُ لَمَّا أَخْبَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ابْنَتَهُ فَاطِمَةَ بِقَتْلِ وَلَدِهَا الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَكَتْ فَاطِمَةُ

ص: 137

- 1- __ مفاتيح الجنان، اعمال حرم مطهر امام حسين عليه السلام.
- 2- __ مفاتيح الجنان، زیارت امام حسين عليه السلام در نیمه ماه رجب.
- 3- __ مفاتيح الجنان، زیارت امام حسين عليه السلام در روز عاشورا.

بُكَاءٌ شَدِيدًا، وَقَالَتْ: يَا أَبَه! مَتَى يَكُونُ ذَلِكَ؟ قَالَ: فِي زَمَانٍ حَالٍ مِنِّي وَ مِنْكَ وَ مِنْ عَلِيٍّ، فَاشْتَدَّ بُكَاءُهَا، وَقَالَتْ: يَا أَبَه! فَمَنْ يَبْكِي عَلَيْهِ وَ مَنْ يَلْتَزِمُ بِإِقَامَةِ الْعَزَاءِ لَهُ؟

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا فَاطِمَةُ! إِنَّ نِسَاءَ أُمَّتِي يَبْكُونَ عَلَى نِسَاءِ أَهْلِ بَيْتِي، وَرِجَالُهُمْ يَبْكُونَ عَلَى رِجَالِ أَهْلِ بَيْتِي، وَ يُجَدِّدُونَ الْعَزَاءَ جِيلًا بَعْدَ جِيلٍ فِي كُلِّ سَنَةٍ، فَإِذَا كَانَ الْقِيَامَةُ تُشْفَعِينَ أَنْتِ لِلنِّسَاءِ، وَأَنَا أَشْفَعُ لِلرِّجَالِ، وَكُلُّ مَنْ بَكَى مِنْهُمْ عَلَى مُصَابِ الْحُسَيْنِ أَخَذْنَا بِيَدِهِ وَ أَدْخَلْنَاهُ الْجَنَّةَ، يَا فَاطِمَةُ! كُلُّ عَيْنٍ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَيْنُ بَكْتٍ عَلَى مُصَابِ الْحُسَيْنِ، فَإِنَّهَا ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ بِنَعِيمِ الْجَنَّةِ. (1)

هنگامی که پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فاطمه علیها السلام را از شهادت فرزندش حسین علیه السلام باخبر ساختند، حضرت فاطمه علیها السلام به شدت گریه کردند و گفتند: پدر جان! چنین مصائبی در چه زمانی رخ می دهد؟ حضرت فرمودند: در آن زمانی که من و تو و علی در دنیا نیستیم! پس گریه حضرت زهرا علیها السلام شدیدتر شد و گفتند: پدر جان! پس چه کسی برای او گریه خواهد کرد و چه کسی ملتزم به عزاداری او خواهد شد؟

پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای فاطمه! زنان ائمت بر زنان اهل بیت من و مردان ایشان بر مردان اهل بیت من گریه خواهند کرد، و نسل اندر نسل هر ساله این عزاداری را تجدید می کنند، پس هنگامی که روز قیامت فرا رسد، تو زانشان را

شفاعت می کنی و من مردان آنها را شفاعت خواهیم کرد، هر کسی از ایشان که در مصیبت امام حسین علیه السلام گریه کرده باشد، ما دست او را می گیریم و وارد بهشت می کنیم.

ای فاطمه! هر چشمی در روز قیامت گریان است مگر چشمی که در مصیبت های حسین گریه کرده باشد، پس همانا او خندان و شادمان به نعمت های بهشت است.

ص: 138

کد آیه: 2/256 اسم آیه: امام حسین علیه السلام دستگیره محکم خدا

{لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ * قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ * فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا * وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ}

در قبول دین، اکراهی نیست. (زیرا) راه درست از راه انحرافی، روشن شده است. بنابراین، کسی که به طاغوت کافر شود و به خدا ایمان آورد، به دستگیره محکمی چنگ زده است، که گسستن برای آن نیست. و خداوند، شنوا و داناست.

1_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَتَمَسَّكَ بِعُرْوَةِ اللَّهِ الْوُثْقَى الَّتِي قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ، فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ، فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى يُحِبُّهُمَا مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ. (1)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: هر که می خواهد به ریسمان محکمی که خداوند عزوجل در قرآن فرموده چنگ بزند، باید علی بن ابی طالب و حسن و حسین علیهم السلام را دوست داشته باشد، همانا خدای تبارک و تعالی از بالای عرش، این دو را دوست می دارد.

2_ عَنْ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: الْأَيْمَةُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ مَنْ أَطَاعَهُمْ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ، وَ مَنْ عَصَاهُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ، هُمُ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى، وَ هُمْ

ص: 139

1- بحار الأنوار، ج 43، ص 270، ح 31 و ج 107، ص 10؛ کامل الزیارات، ص 51، ح 6.

حضرت رضا علیه السلام از قول پدرانشان فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: امامان از فرزندان حسین هستند، به تحقیق هر کس از ایشان اطاعت کند خدا را اطاعت کرده، و هر کس از ایشان نافرمانی کند، قطعاً خدا را معصیت کرده است؛ آن‌ها همان عروة الوثقی (دستگیره محکم الهی) هستند و وسیله ای برای رسیدن به خدای عزوجل.

توضیح: با توجه به روایات فوق، نتیجه می‌گیریم که امام حسین علیه السلام یکی از مصادیق دستگیره و ریسمان محکم خداوند، می‌باشند. بنابراین هر کس می‌خواهد به دستگیره محکم الهی چنگ بزند و نجات یابد، پس باید به امام حسین علیه السلام تمسک جوید و از ایشان پیروی نماید.

ص: 140

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 57، ح 149؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 244، ح 54؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 523، ح 1410 و ج 4، ص 379، ح 8441؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 33؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 408؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 263، ح 1057؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 2، ص 58، ح 217.

کد آیه: 2/261 اسم آیه: امام حسین علیه السلام خوشه پربار قرآن

{مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ * وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ * وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ }

کسانی که اموال خود را در راه خدا انفاق می کنند، همانند بذری هستند که هفت خوشه برویاند، که در هر خوشه، یکصد دانه باشد، و خداوند آن را برای هر کس بخواهد، دو یا چند برابر می کند، و خدا وسیع، و (به همه چیز) داناست.

عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ مُحَمَّدِ الْجُعْفِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ»، قَالَ: الْحَبَّةُ فَاطِمَةُ، عَلَيْهَا السَّلَامُ وَ «السَّبْعُ السَّنَابِلُ»، سَبْعَةٌ مِنْ وُلْدِهَا سَابِعُهُمْ قَائِمُهُمْ، قُلْتُ: الْحَسَنُ قَالَ: إِنَّ الْحَسَنَ إِمَامًا مِنَ اللَّهِ مُفْتَرَضٌ طَاعَتُهُ وَ لَكِنْ لَيْسَ مِنَ السَّنَابِلِ السَّبْعَةِ، أَوْلَاهُمْ الْحُسَيْنُ وَ آخِرُهُمُ الْقَائِمُ.

فَقُلْتُ: قَوْلُهُ: «فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ»، قَالَ: يُوَلِّدُ الرَّجُلُ مِنْهُمْ فِي الْكُوفَةِ مِائَةً مِنْ صُلْبِهِ وَ لَيْسَ ذَلِكَ إِلَّا هَؤُلَاءِ السَّبْعَةُ. (1)

از مفصل بن محمد جعفی نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خداوند: «كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ»، سؤال کردم، حضرت فرمودند: منظور از حبه، فاطمه علیها السلام است و «السَّبْعُ السَّنَابِلُ»، هفت تن از

فرزندان اوست، که هفتمین آنها، قائم آنان است، عرض کردم: امام حسن علیه السلام فرمودند:

ص: 141

1- الزام الناصب، ج 1، ص 54؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 542، ح 1461؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 147، ح 480؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 435؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 282، ح 1106.

حسن علیه السلام امامی است از جانب خداوند که اطاعتش واجب است، ولی جزء این هفت خوشه نمی باشد، اولین ایشان حسین علیه السلام است، و آخرین آنها قائم علیه السلام.

عرض کردم: منظور از اینکه خداوند فرموده: «فِي كُلِّ سَبْتٍ نُبَلِّغُ مَائَةً حَبَّةٍ»، چیست؟ حضرت فرمودند: از هر یک از مردان آنها در کوفه، صد نفر به وجود می آید، و آنها جز این هفت تن نیستند.

توضیح: امام حسین علیه السلام خوشه پر باری هستند که از دانه پر برکت کوثر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم، یعنی حضرت فاطمه علیها السلام متولد شدند، و امامان معصوم تا حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، از نسل ایشان می باشند.

کد آیه: 2/269 اسم آیه: حکمت امام حسین علیه السلام

{ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ* وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا* وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ }

خداوند حکمت را به هر کس بخواهد می دهد، و آنکه به او حکمت داده شود، بی تردید به او خیر فراوانی داده شده است، و جز خردمندان، کسی متذکر نمی گردد.

عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَضَى فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَأَعْجَبَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْحِكْمَةَ فِينَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

حضرت امیر المؤمنین، علی علیه السلام فرمودند: من، در دوران رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، قضاوتی انجام دادم، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم تعجب نمودند و فرمودند: شکر و سپاس مخصوص خداوندی است که حکمت را در میان ما اهل بیت، قرار داد.

توضیح: همانطور که قبلاً هم اشاره شد، چون حضرت امام حسین علیه السلام یکی از مصادیق اهل بیت علیهم السلام هستند، پس طبق حدیث فوق، این آیه در شأن ایشان نیز می باشد.

ص: 143

1- بحار الأنوار، ج 40، ص 175، ذیل ح 56؛ شرح الأخبار فی فضائل الأئمة الأطهار علیهم السلام، ج 2، ص 309، ح 631؛ مناقب آل أبي طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 355.

کد آیه: 3/7 اسم آیه: امام حسین علیه السلام عالم به تأویل قرآن

{ ... وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا * وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ }

در حالی که تفسیر آنها را، جز خدا و راسخان در علم، نمی دانند. می گویند: «ما به همه آن ایمان آوردیم، همه از طرف پروردگار ماست.» و جز صاحبان عقل، متذکر نمی شوند.

1_ عَنْ أَبِي بصيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: إِنَّ الْقُرْآنَ رَاجِرٌ وَآمِرٌ، يَأْمُرُ بِالْجَنَّةِ وَيُزْجِرُ عَنِ النَّارِ، وَفِيهِ مُحْكَمٌ وَ مُشَابِهٌ، فَأَمَّا الْمُحْكَمُ فَيُؤْمِنُ بِهِ وَيَعْمَلُ بِهِ وَيُدَبِّرُ بِهِ، وَأَمَّا الْمُشَابِهُ فَيُؤْمِنُ بِهِ وَلَا يَعْمَلُ بِهِ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ: «فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا»، وَآلٌ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می فرمودند: همانا قرآن، بازدارنده و امرکننده است، به سوی بهشت امر می کند و از آتش جهنم باز می دارد، و در آن، آیات محکم و متشابه وجود دارد، پس آیات

محکم، آنهایی هستند که به آنها ایمان آورده می شود و بدان ها عمل می شود و از آنها پند و عبرت گرفته می شود، و آیات متشابه، آیاتی هستند که به آنها ایمان آورده می شود

ص: 144

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 191، ح 12؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 598، ح 1602؛ تفسير القمي، ج 2، ص 451؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 43؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 315، ح 29.

ولی به آنها عمل نمی شود، و این فرمایش خداوند است که می فرماید: «فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا»، و آل محمد علیهم السلام، همان راسخان در علم هستند.

2_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: نَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ، وَنَحْنُ نَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: ما راسخان در علم هستیم و ما تأویل و تفسیر قرآن را می دانیم.

توضیح: آیه فوق از راسخان و استواران در علم سخن می گوید و در روایات، مصداق این راسخان را، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و اهل بیت علیهم السلام معرفی می کنند، که از جمله آنها، امام حسین علیه السلام نیز می باشند. آنانکه به تأویل قرآن و تمام مراتب بطون آن، آگاهی کامل دارند. زیرا هم عبارت «آل محمد» شمول دارد، و هم ضمیر «نحن».

ص: 145

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 199، ح 31 و ج 89، ص 92، ح 41؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 45، ح 143 و ص 597، ح 1598؛ بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد علیهم السلام، ج 1، ص 204، ح 5؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 107؛ تفسیر العیاشی، ج 1، ص 164، ح 8؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 36 و ص 44؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 316، ح 34؛ الکافی، ج 1، ص 213، ح 1؛ الوافی، ج 3، ص 531، ح 1056؛ وسائل الشیعة، ج 27، ص 179، ح 33536.

کد آیه: 3/33 اسم آیه: امام حسین علیه السلام برگزیده خدا

{إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ}

خداوند، آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را بر جهانیان برگزید.

1_ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ الْخَوْلَانِيِّ قَالَ: دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ وَعَائِشَةَ، وَهُمَا تَفْتَخِرَانِ وَقَدْ أَحْمَرَّتْ وَجُوهَهُمَا، فَسَأَلَهُمَا عَنْ خَبْرِهِمَا، فَأَخْبَرَتَاهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا عَائِشَةُ! أَوْ مَا عَلِمْتِ «أَنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ _ وَعَلِيًّا وَ الْحَسْنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ حَمْزَةَ وَ جَعْفَرَ وَ فَاطِمَةَ وَ خَدِيجَةَ _ عَلَى الْعَالَمِينَ». (1)

از ابو مسلم خولانی نقل است که گفت: پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم بر فاطمه زهرا علیها السلام و عایشه وارد شدند، در حالی که آن دو با یکدیگر مفاخره می کردند و رخسارشان سرخ شده بود، پس آن حضرت ماجرا را از ایشان پرسیدند، و آن ها ایشان را باخبر نمودند، سپس پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: ای عایشه! آیا نمی دانی که خداوند آدم و نوح و آل ابراهیم و آل عمران و علی و حسن و حسین و حمزه و جعفر و فاطمه و خدیجه را، بر عالمیان برگزید؟!

2_ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: سَمِعْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَقُولُ: كَانَ يَقْرَأُ: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ وَآلَ

ص: 146

1- بحار الأنوار، ج 37، ص 63، ح 32؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 80، ح 56.

از ابراهیم بن عبد الصمد بن محمد بن ابراهیم نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می خواندند: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ وَ آلَ مُحَمَّدٍ عَلَى الْعَالَمِينَ»، و فرمودند: آیه، این گونه نازل شده است.

3_ فی تفسیر القمی، قَالَ الْعَالِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَزَلَ: «وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ وَ آلَ مُحَمَّدٍ عَلَى الْعَالَمِينَ»، فَأَسَدٌ قَطُّوا آلَ مُحَمَّدٍ مِنَ الْكِتَابِ. (2)

جناب علی بن ابراهیم قمی در تفسیرش نقل کرده که امام علیه السلام فرمودند: آیه، اینچنین نازل شده است: «وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ وَ آلَ مُحَمَّدٍ عَلَى الْعَالَمِينَ»، پس عبارت «آل محمد علیهم السلام» را از قرآن، حذف کرده اند.

4_ فی تفسیر العیاشی: عَنْ أُيُوبَ، قَالَ: سَمِعَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَنَا أَقْرَأُ: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ»، فَقَالَ لِي: وَ آلَ مُحَمَّدٍ كَانَتْ فَمَحْوُهَا، وَ تَرَكُوا آلَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلَ عِمْرَانَ. (3)

ص: 147

1- _ الأُمَالِي (لِلطُّوسِي)، ص 300، المَجْلِس 11، ح 39؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 222، ح 26؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 612، ح 1659؛ بشارة المصطفى لشيعه المرتضى، ج 2، ص 197.

2- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 222، ح 25؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 612، ح 1660؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 329؛ تفسير القمي، ج 1، ص 100؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 73؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 330، ح 104.

3- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 207، ح 695؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 227، ح 48؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 615، ح 1671؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 329؛ تفسير العیاشی، ج 1، ص 169، ح 34.

عیاشی در تفسیرش از ایوب نقل کرده که گفت: من، در حال خواندن آیه: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ»، بودم که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدند، پس به من فرمودند: در این آیه «و آل محمد علیهم السلام» هم بوده، ولی آن را حذف کرده اند، و فقط آل ابراهیم و آل عمران را باقی گذاشته اند.

5_ فی تفسیر العیاشی: عَنْ أَبِي عَمْرٍو الزُّبَيْرِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: مَا الْحُجَّةُ فِي كِتَابِ اللَّهِ أَنَّ آلَ مُحَمَّدٍ هُمُ أَهْلُ بَيْتِهِ؟ قَالَ: قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ وَآلَ مُحَمَّدٍ - هَكَذَا نَزَلَتْ - عَلَى الْعَالَمِينَ»، «ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ» (1)، وَ لَا يَكُونُ الذُّرِّيَّةُ مِنَ الْقَوْمِ إِلَّا نَسَلُهُمْ مِنْ أَصْلَابِهِمْ. (الحديث) (2)

عیاشی در تفسیرش از ابو عمرو زبیری نقل کرده که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام پرسیدم: چه دلیلی در کتاب خدا وجود دارد که ثابت کند آل محمد علیهم السلام، همان اهل بیت پیامبر علیهم السلام، هستند؟ حضرت فرمودند: فرمایش خداوند تبارک و تعالی که می فرماید: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ وَآلَ مُحَمَّدٍ، که آیه، این گونه نازل شده است، عَلَى الْعَالَمِينَ»، «ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ»، و ذرّیه هر قومی از نسل و تبار آن قوم می باشند.

6_ عَنْ بَعْضِ وُلْدِ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ

ص: 148

1- 34/3.

2- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 207، ح 696؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 227، ح 49؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 615، ح 1672؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 330؛ تفسير العیاشی، ج 1، ص 169، ح 35؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 77؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 331، ح 109.

الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَقُلْتُ: حَدَّثَنِي عَنْ مَقْتَلِ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: ...

سَأَلَ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

ثُمَّ أَقْبَلَ آخَرَ مِنْ عَسَاكِرِ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ، يُقَالُ لَهُ مُحَمَّدٌ بْنُ أَشْعَثَ بْنِ قَيْسِ الْكِنْدِيِّ، فَقَالَ: يَا حُسَيْنَ بْنَ فَاطِمَةَ! أَيَّةَ حُرْمَةٍ لَكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ لَيْسَتْ لِغَيْرِكَ؟

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَذِهِ الْآيَةُ: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ»، «ذُرِّيَّةً»، الْآيَةُ، ثُمَّ قَالَ: وَاللَّهِ! إِنَّ مُحَمَّدًا لَمِنْ آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَإِنَّ الْعِتْرَةَ الْهَادِيَةَ لَمِنْ آلِ مُحَمَّدٍ. (الحديث) (1)

از یکی از فرزندان زید بن علی علیهما السلام نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: برای من حدیثی از مقتل پسر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم بفرمایید: ...

تا آنجا که فرمودند: سپس شخص دیگری از لشکر عمر بن سعد، که او را محمد بن اشعث بن قیس کندی می گفتند پیش آمد و گفت: ای حسین بن فاطمه! تو از طرف رسول خدا چه احترامی داری که دیگران ندارند؟ امام حسین علیه السلام این آیه را تلاوت کردند که می فرماید: «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ»، «ذُرِّيَّةً» بقیة آیه، سپس فرمودند: به خدا قسم! حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم از آل ابراهیم است و عترت هدایتگر هم از آل محمد علیهم السلام هستند.

توضیح: در این آیه شریفه به برگزیدگان الهی اشاره شده، که یک قسم از آنها آل

ص: 149

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 157، المجلس 30، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 44، ص 317، باب 37، ح 1؛ تفسیر الصافی، ج 1، ص 328؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 78؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 330، ح 106؛ روضة الواعظین و بصیرة المتعظین، ج 1، ص 185؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 3، ص 475، ح 989.

ابراهیم علیه السلام هستند، و در روایات فوق به مصداق آن، که اهل بیت علیهم السلام هستند، اشاره شده، و چون امام حسین علیه السلام، از اهل بیت علیهم السلام هستند پس ایشان هم از نسل حضرت ابراهیم علیه السلام می باشند، بنابراین خداوند، امام حسین علیه السلام را بر تمام جهانیان برگزیده و برتری بخشیده، و آن حضرت، از برگزیدگان الهی محسوب می شوند.

ص: 150

کد آیه: 3/61 اسم آیه: امام حسین علیه السلام و مباحله

{فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ }

هر گاه بعد از علم و دانشی که (درباره مسیح) به تو رسیده، کسانی با تو به محاجّه و ستیز برخیزند، به آنها بگو: بیاید ما فرزندان خود را دعوت می کنیم، شما هم فرزندان خود را، ما زنان خویش را دعوت می کنیم، شما هم زنان خود را، ما از نفوس خود دعوت می کنیم، شما هم از نفوس خود را، آنگاه مباحله می کنیم، و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار می دهیم.

1_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: لَمَّا أَجْمَعَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَلَى صُدُوحِ مُعَاوِيَةَ، خَرَجَ حَتَّى لَقِيَهُ، فَلَمَّا اجْتَمَعَا، قَامَ مُعَاوِيَةُ خَطِيبًا، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ وَأَمَرَ الْحَسَنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَقُومَ أَسْفَلَ مِنْهُ بِدِرَجَةٍ، ثُمَّ تَكَلَّمَ مُعَاوِيَةُ، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ! هَذَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ وَابْنُ فَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، رَأَا لِلْخِلَافَةِ أَهْلًا، وَ لَمْ يَرِ نَفْسُهُ لَهَا أَهْلًا، وَقَدْ أَتَانَا لِيَبَايَعَ طَوْعًا، ثُمَّ قَالَ: قُمْ يَا حَسَنُ! فَقَامَ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَخَطَبَ، فَقَالَ:...

وَسَاقَ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حِينَ جَحَدَهُ كَفَرَةُ أَهْلِ الْكِتَابِ وَحَاجُّوهُ: «فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ

لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»، فَأَخْرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَآلَهُ مِنَ الْأَنْفُسِ مَعَهُ أَبِي، وَمِنَ الْبَنِينَ إِيَّايَ وَأَخِي، وَمِنَ النِّسَاءِ أُمَّي فَاطِمَةَ مِنَ النَّاسِ جَمِيعاً، فَتَحَنُّ أَهْلُهُ وَلَحْمُهُ وَدَمُهُ وَنَفْسُهُ، وَنَحْنُ مِنْهُ وَهُوَ مِنَّا. (الحديث) (1)

از عبد الرحمان بن كثير نقل است كه گفت: حضرت امام جعفر صادق عليه السلام به نقل از پدرشان روايت کرده اند كه جدشان، امام علي بن الحسين عليهما السلام فرمودند: وقتي كه امام حسن مجتبي عليه السلام تصميم گرفتند، با معاويه صلح كنند، از خانه خود خارج شدند، و به دیدارش رفتند.

هنگامي كه مردم جمع شدند، معاويه بپا خاست و بالای منبر رفت، و به امام حسن عليه السلام گفت: شما يك پله پائين تر بنشينيد، و شروع به سخنراني كرد، و گفت: اي مردم! اين حسن، پسر علي و فاطمه عليهما السلام است، كه ما را شايسته خلافت دانسته، و خود را سزاوار آن نمي داند، به همين جهت آمده است تا به اختيار، نه به اجبار، با ما بيعت كند، سپس گفت: اي حسن! برخيز.

امام حسن عليه السلام برخاستند، و شروع به سخنراني کرده، فرمودند:...

تا آنجا كه فرمودند:

و خداوند متعال به حضرت محمد صلی الله عليه وآله وسلم، هنگامي كه كافران اهل كتاب او را انكار كردند و با ايشان به بحث و مجادله پرداختند، فرمود: «فَقُلْ تَعَالَوْا نُدْعِ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَةُ اللَّهِ عَلَى

ص: 152

1- _ الأماي (للطوسي)، ص 564، مجلس 21، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 10، ص 141، ح 5 و ج 69، ص 154، ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 630، ح 1718 و ج 2، ص 830، ح 4665 و ج 4، ص 456، ح 8606؛ حلية الأبرار في أحوال محمد وآله الأطهار؟ عهم؟، ج 2، ص 75، باب 9، ح 1.

الْكَادِبِينَ»، آنگاه رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم خارج شدند، در

حالی که از بین همه مردم، از «انفس» پدرم را، و از «ابناء» من و برادرم را، و از «نساء» مادرم، فاطمه را، به همراه خود آوردند. پس ما، خانواده او، و گوشت و خون و جان او هستیم، و ما از اویم و او از ما است.

2_ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: لَمَّا أَمَرَهُمْ هَارُونُ الرَّشِيدُ بِحَمَلِي، دَخَلْتُ عَلَيْهِ، فَسَلَّمْتُ، فَلَمْ يَرِدْ السَّلَامَ وَرَأَيْتُهُ مُغْضَبًا، فَرَمَى إِلَيَّ بِطُومَارٍ فَقَالَ: اقْرَأْهُ ...

وَسَاقَ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

فَقُلْتُ: اجْتَمَعَتِ الْأُمَّةُ بِرُهَا وَفَاجِرُهَا أَنْ حَدِيثَ التَّجْرَانِيِّ حِينَ دَعَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمُبَاهَلَةِ، لَمْ يَكُنْ فِي الْكِسَاءِ إِلَّا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ»، فَكَانَ تَأْوِيلُ أَبْنَائِنَا الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ، وَ نِسَائِنَا فَاطِمَةَ، وَ أَنْفُسِنَا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ: أَحْسَنْتَ. (الحديث) (1)

حضرت ابا الحسن موسی بن جعفر علیهما السلام فرمودند: وقتی هارون الرشید دستور داد مرا پیش او ببرند، داخل شدم و بر او سلام کردم، پس جواب سلام مرا نداد و دیدم خشمگین است، پس نامه ای جلوی من انداخت و گفت: بخوان ...

... تا آنجا که حضرت فرمودند:

ص: 153

1- _ الإختصاص، ص 54؛ بحار الأنوار، ج 48، ص 121، باب 6، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 630، ح 1719 و ج 2، ص 713، ح 4374.

سپس گفتیم: خوب و بد این امت متفق اند که در حدیث آن نجرانی، هنگامی که پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم او را به مباحله دعوت نمودند، در زیر کساء، به غیر از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، هیچ کس نبود، آنگاه خداوند تبارک و تعالی فرمود: «فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ»، پس تأویل فرزندان، حسن و حسین علیهم السلام هستند و تأویل زنان، فاطمه علیها السلام، و تأویل «انفسنا» علی بن ابی طالب علیه السلام می باشند، پس او گفت: احسنت.

3_ فی تفسیر العیاشی: عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ مُعَاوِيَةُ لِأَيِّي: مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَسُبَّ أَبَا تَرَابٍ؟ قَالَ: لِثَلَاثٍ رَوَيْتُهُنَّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَزَلَتْ آيَةُ الْمُبَاهَلَةِ: «تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ» الْآيَةَ، أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ بِيَدِ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: هَؤُلَاءِ أَهْلِي. (1)

در تفسیر عیاشی آمده: از عامر بن سعد نقل است که گفت: معاویه به پدرم گفت: چه چیزی تو را از دشنام دادن به ابوتراب (علی بن ابی طالب علیه السلام) باز می دارد؟ گفت: به خاطر سه روایتی که، از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم خبر دارم، (و یکی از آنها این است) هنگامی که آیه مباحله: «تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ» تا آخر آیه، نازل شد، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم دست حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را گرفتند و فرمودند: اینان، اهل بیت من هستند.

ص: 154

1- _ بحار الأنوار، ج 21، ص 342، ح 10؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 637، ح 1730؛ تفسیر العیاشی، ج 1، ص 177، ح 59.

... إِلَى أَنْ قَالَ:

فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ غَدَا مُتَحَضِّناً الْحَسَّ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَخِذاً بِيَدِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ تَمَشِي خَلْفَهُ وَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَلْفَهَا وَ هُوَ يَقُولُ لَهُمْ: إِذَا أَنَا دَعَوْتُ فَأَمُّنُوا.

فَقَالَ أَسَدُ قُفُ نَجْرَانَ: يَا مَعْشَرَ النَّصَارَى! إِنِّي لَأَرَى وَجُوهًا لَوْ سَأَلُوا اللَّهَ أَنْ يُزِيلَ جَبَلًا مِنْ مَكَانِهِ، لَأَزَالَهُ، فَلَا تَبْتَهَلُوا، فَتَهْلِكُوا، وَ لَا يَبْقَى عَلَيَّ وَجْهٌ الْأَرْضِ نَصْرَانِيٍّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (الخبر) (1)

ثعلبي در تفسیرش از قول مقاتل و کلبی نقل کرده که گفت: ...

تا آنجا که گفت:

روز بعد، آنان نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آمدند و این در حالی بود که آن حضرت، حسین علیه السلام را در آغوش گرفته، و دست حسن علیه السلام را در دست گرفته بودند و پشت سر وی فاطمه و علی علیهم السلام می آمدند، و به ایشان می فرمودند: هنگامی که من دعا کردم شما «آمین» بگوئید.

با دیدن این صحنه، آسقف نصرانی ها به هم کیشان خود گفت: ای گروه نصاری! من چهره هایی را می بینم که اگر آنها از خداوند بخواهند که کوهی را از جای بکنند، او انجام می دهد، پس با ایشان مباحله نکنید که هلاک خواهید شد و دیگر تا روز قیامت هیچ نصرانی بر روی زمین، باقی نمی ماند.

ص: 155

1- بحار الأنوار، ج 21، ص 281 و ج 35، ص 258، باب 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 638، ح 1732؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 343؛ الطرائف في معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 42، ح 37 و ص 45، ح 40؛ عمدة عيون صحاح الأخبار في مناقب إمام الأبرار، ص 189، ح 290؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 1، ص 234، و ص 308.

توضیح: در واقعه مباحله، اسلام و نبوت رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم زیر سؤال بود و قرار بود دروغ گویان رسوا شوند، بنابراین، اگر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم، همراه خود کسانی را می بردند که در طول عمر خود، حتی یک مرتبه دروغ گفته اند، دیگر نمی توانستند نتیجه مطلوبی از این واقعه الهی بگیرند، لذا رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فقط اهل بیت خود را به همراه بردند.

بنابراین از این آیه شریفه و روایات ذیل آن، دو نتیجه مهم می گیریم:

1_ امام حسین علیه السلام پسر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند، زیرا در آیه شریفه جزء «ابناءنا»، محسوب می شوند.

2_ امام حسین علیه السلام معصوم هستند، زیرا با این که در آن زمان در سن کودکی بودند، هیچگاه در زندگی خود دروغ نگفته، و مصداق اتم و اکمل صداقت و راستگوئی می باشند، و این فضیلت الهی، عظمت و مقام آن حضرت را نشان می دهد.

ص: 156

کد آیه: 3/101 اسم آیه: هدایت به امام حسین علیه السلام

{وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ* وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}

و چگونه ممکن است شما کافر شوید با اینکه آیات خدا بر شما خوانده می شود، و پیامبر او در میان شماست؟! و هر کس به خدا تمسک جوید، به راه راست، هدایت شده است.

1_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ اصْطَفَانِي وَاخْتَارَنِي وَجَعَلَنِي رَسُولًا وَ أَنْزَلَ عَلَيَّ سَيِّدَ الْكُتُبِ. فَقُلْتُ: إِلَهِي وَ سَيِّدِي! إِنَّكَ أُرْسِلْتَ مُوسَىٰ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ، فَسَأَلَكَ أَنْ تَجْعَلَ مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا تَشُدُّ بِهِ عَضُدَهُ وَ تُصَدِّقُ بِهِ قَوْلَهُ، وَإِنِّي أَسْأَلُكَ، يَا سَيِّدِي وَ إِلَهِي! أَنْ تَجْعَلَ لِي مِنْ أَهْلِي وَزِيرًا تَشُدُّ بِهِ عَضُدِي، فَجَعَلَ اللَّهُ لِي عَلِيًّا وَزِيرًا وَ أَخًا، وَ جَعَلَ الشَّجَاعَةَ فِي قَلْبِهِ وَ الْبَسَةَ الْهَيْبَةَ عَلَىٰ عُدُوِّهِ، وَ هُوَ أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِي وَ صَدَّقَنِي، وَ أَوَّلُ مَنْ وَحَدَّ اللَّهُ مَعِي.

وَ إِنِّي سَأَلْتُ ذَلِكَ رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ فَأَعْطَانِيهِ، فَهُوَ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ، اللَّهُوَقُّ بِهِ سَعَادَةٌ، وَ الْمَوْتُ فِي طَاعَتِهِ شَهَادَةٌ، وَ اسْمُهُ فِي التَّوْرَةِ مَقْرُونٌ إِلَىٰ اسْمِي، وَ زَوْجَتُهُ الصِّدِّيقَةُ الْكُبْرَى ابْنَتِي، وَ ابْنَاهُ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ابْنَائِي، وَ هُوَ وَ هُمَا وَ الْأَيْمَةُ بَعْدَهُمْ حُجَجُ اللَّهِ عَلَىٰ خَلْقِهِ بَعْدَ النَّبِيِّينَ، وَ هُمْ أَبْوَابُ الْعِلْمِ فِي أُمَّتِي، مَنْ تَبِعَهُمْ نَجَا مِنَ النَّارِ وَ مَنْ اقْتَدَىٰ بِهِمْ، «هُدْيِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»، لَمْ يَهَبِ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَحَبَّتَهُمْ لِعَبْدٍ إِلَّا

از جابر بن عبدالله انصاری نقل است که گفت: پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: همانا خدای تبارک و تعالی مرا برگزید و انتخاب نموده و رسول گردانید و سید کتاب ها را بر من نازل فرمود، پس عرض کردم: ای خدای من و ای آقای من! تو موسی را به سوی فرعون فرستادی و او از تو درخواست نمود که برادرش هارون را با او همراه کنی تا وزیرش باشد و بازویش را به وسیله او قوی گرداند و سخنش را تصدیق کند، من نیز ای سرورم و ای خدای من! از تو می خواهم از خاندانم وزیری برای من قرار دهی که بازوی مرا به وسیله او قوی گردانی، پس خداوند، علی علیه السلام را وزیر و برادر من قرار داد، و شجاعت را در دل او قرار داد و هیبت او را در دل دشمنش افکند، و او نخستین کسی است که به من ایمان آورده، و مرا تصدیق نمود، و اولین کسی است که به همراه من خدا را به یکتایی می پرستید.

پس همانا من، او را از پروردگار عزوجل خود، در خواست نمودم، پس او را به من عطا فرمود، پس او سید اوصیاست و رسیدن به او سعادت است و مرگ در راه فرمانبرداریش شهادت است، و نام او در تورات مقرون نام من است، و همسرش صدیقه کبری دختر من است، و دو پسرش دو سرور جوانان اهل بهشت، پسران من هستند، او و آن ها و امامان بعد از ایشان، حجت های خدا بر خلق او پس از پیامبرانند، و آن ها دروازه های علم در اُمت من هستند، هر کس از آن ها پیروی کند از آتش جهنم نجات می یابد و هر که به ایشان اقتدا نماید به سوی صراط مستقیم رهنمون گردد، و خدای عزوجل مهر و محبت آن ها را در دل بنده ای قرار نداده مگر اینکه او را وارد بهشت نماید.

ص: 158

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 100، ح 281؛ الأمالي (للصدوق)، ص 22، المجلس 6، ح 5؛ بحار الأنوار، ج 38، ص 92، ح 6؛ حلیة الأبرار فی أحوال محمد و آله الأطهار علیهم السلام، ج 2، ص 36، ح 5.

2_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ عَلِيًّا وَرَوْجَتَهُ وَأَبْنَاءَهُ حُجَجَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، وَهُمْ أَبْوَابُ الْعِلْمِ فِي أُمَّتِي، مَنْ اهْتَدَى بِهِمْ «هُدًى إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» (1).

از جابر بن عبد الله انصاری نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: همانا خداوند، علی و همسر و پسران او را حجت های خود بر مردم قرار داده و آنان در میان امت من، در بهای علم هستند، هر کس به وسیله آنان هدایت شود، به راه راست هدایت شده است.

توضیح: یکی از صفات ائمه اطهار علیهم السلام، هدایت است که در آیات متعدد قرآن کریم و روایات معصومین علیهم السلام، به آن اشاره شده است، و ما ان شاء الله در ادامه به آن ها می پردازیم، خصوصاً درباره امام حسین علیه السلام که در روایات، آن حضرت را چراغ هدایت معرفی نموده اند:

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَاصِمٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ مُوسَى، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ أَبِي بْنُ كَعْبٍ، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَرْحَبًا بِكَ، يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ! يَا زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ!

فَقَالَ لَهُ أَبِي: وَكَيْفَ يَكُونُ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! زَيْنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَحَدٌ غَيْرُكَ؟

فَقَالَ: يَا أَبِي! وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا! إِنَّ الْحَسَّ بْنَ عَلِيٍّ فِي السَّمَاءِ أَكْبَرُ مِنْهُ فِي الْأَرْضِ، فَإِنَّهُ لَمَكْتُوبٌ عَنْ يَمِينِ عَرْشِ اللَّهِ: مِصْبَاحُ هُدًى وَ سَفِينَةٌ

ص: 159

از علی بن عاصم نقل است که گفت: حضرت جواد علیه السلام از قول پدرانشان، از حسین بن علیهِما السلام فرمودند: من بر رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم وارد شدم در حالی که اَبی بن کعب نزد آن حضرت بود، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به من فرمودند: مرحبا به تو، ای ابا عبدالله! ای زینت آسمان و زمین ها! پس اَبی به ایشان عرض کرد: ای رسول خدا! چگونه ممکن است شخص دیگری غیر از شما، زینت آسمان و زمین باشد؟!

حضرت فرمودند: ای اَبی! سوگند به آن که مرا به حقّ به نبوّت مبعوث فرمود! بی تردید مقام حسین بن علی در آسمان، بزرگ تر است از مقام او در زمین، پس همانا در طرف راست عرش خدا نوشته شد که او: چراغ هدایت است و کشتی نجات.

تذکّر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 160

کد آیه: 3/102 اسم آیه: تقوای امام حسین علیه السلام

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ }

ای کسانی که ایمان آورده اید! آن گونه که حق تقوا و پرهیزکاری است، از خدا بپرهیزید! و از دنیا نروید، مگر اینکه مسلمان باشید!

تفسیر وکیع، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ مُرَّةَ الْهَمْدَانِيُّ، عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ»، قَالَ: وَاللَّهِ! مَا عَمِلَ بِهَذَا غَيْرُ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ، نَحْنُ ذَكَرْنَا اللَّهَ فَلَا نَنْسَاهُ، وَنَحْنُ شَكَرْنَا اللَّهَ فَلَا نَكْفُرُهُ، وَنَحْنُ أَطَعْنَا اللَّهَ فَلَا نَعْصِيهِ. فَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ قَالَتِ الصَّحَابَةُ: لَا نَطِيقُ ذَلِكَ! فَأَنْزَلَ اللَّهُ: «فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ» (1)، قَالَ وَكَيْعٌ: يَعْنِي مَا أَطَقْتُمْ، ثُمَّ قَالَ: «وَأَسْمَعُوا»، مَا تُؤْمَرُونَ بِهِ، «وَأَطِيعُوا»، يَعْنِي أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَأَهْلَ بَيْتِهِ فِيمَا يَأْمُرُونَكُمْ بِهِ. (2)

تفسیر وکیع: سفیان بن مرّه همدانی از عبد خیر نقل کرده است که گفت: از حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام درباره کلام خدای متعال: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: به خدا سوگند! هیچ کس به جز اهل بیت رسول خدا علیهم السلام به این آیه عمل نکرد، ما خدا را یاد کردیم و هرگز او را فراموش نمی کنیم، و ما شکر او را به جا آوردیم و به او کفر نمی ورزیم، و ما از او اطاعت نموده و

ص: 161

1- _ 16/64.

2- _ بحار الأنوار، ج 38، ص 63؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 667، ح 1856 و ج 5، ص 400، ح 10792؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 177.

نافرمانیش نمی کنیم. هنگامی که این آیه نازل شد، صحابه گفتند: ما طاقت این را نداریم! پس خداوند این آیه را نازل فرمود: «فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسَّ تَطَعْتُمْ»، وکیع گوید: یعنی به اندازه ای که طاقت آن را دارید، سپس فرمودند: «وَاسَّ مَعُوا»، و آنچه را که به آن امر شده اید، بشنوید، «وَ أَطِيعُوا»، یعنی از خدا و رسولش و اهل بیت او علیهم السلام، در آنچه به شما فرمان می دهند، اطاعت کنید.

توضیح: بنا بر روایت فوق، این آیه در شأن حضرت فاطمه علیها السلام نیز نازل شده، یعنی وجود مقدس آن حضرت، یک نمونه آشکار در اجرای حقیقت تقوا می باشند، که این امر در جای جای زندگی پر برکت ایشان، نمایان است.

کد آیه: 3/162 اسم آیه: رضوان خدا

{أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ* وَيُسَّ الْمَصِيرُ}

آیا کسی که از رضای خدا پیروی کرده، همانند کسی است که به خشم و غضب خدا بازگشته؟! و جایگاه او جهنم، و پایان کار او بسیار بد است.

عَنْ عَمَّارِ السَّابَّاطِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَيُسَّ الْمَصِيرُ»، «هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ»، فَقَالَ: الَّذِينَ اتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ هُمْ الْأَيْمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَهُمْ، وَاللَّهُ! يَا عَمَّارُ! دَرَجَاتٌ لِلْمُؤْمِنِينَ، وَبِوَالِيَّتِهِمْ وَمَعْرِفَتِهِمْ إِيَّانَا يَصَاعِفُ اللَّهُ لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ، وَيَرْفَعُ اللَّهُ لَهُمُ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى. (1)

از عمار ساباطی نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام، در باره این سخن خدای عزوجل: «أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَيُسَّ الْمَصِيرُ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: کسانی که در پی خشنودی خداوند بودند، ائمه علیهم السلام هستند، ای عمار! به خدا سوگند! آن ها درجات برای مؤمنان هستند، و به اندازه دوستی ایشان با ما، و شناخت و معرفت ایشان

ص: 163

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 92، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 710، ح 1974؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 129؛ تفسير كنز الدقائق، ج 3، ص 256؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 406، ح 422؛ الكافي، ج 1، ص 430، ح 84؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 118، ح 84؛ مناقب آل أبي طالب؟ عهم؟ (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 179.

نسبت به ما، خداوند اعمال ایشان و ثواب آن‌ها را چندین برابر می‌کند، و خداوند درجات آن‌ها را عالی تر می‌سازد.

توضیح: یکی از ویژگی‌های ائمه علیهم السلام داشتن مقام رضا و خشنودی پروردگار می‌باشد، از جمله حضرت امام حسین علیه السلام که تسلیم در برابر رضای الهی در ایشان تجلی نمود.

آن حضرت، در خطبه خود، لحظه خروج از مکه به سمت عراق، فرمودند: «رَضِيَ اللَّهُ رِضَانًا أَهْلَ الْبَيْتِ»، یعنی: رضای خدا، رضای ما اهل بیت است.

و در روز عاشورا در لحظات آخر می‌فرمودند: «صَبْرًا عَلَىٰ قَضَائِكَ لَا مَعْبُودَ سِوَاكَ»، یعنی: خدایا! بر قضا و مشیت تو صبر می‌کنم و جز تو را نمی‌پرستم».

و این مقام نفس مطمئنه است که در سخت‌ترین شرایط هم، راضی به رضای خدا بوده، لحظه‌ای دم از شکایت و نارضایتی نمی‌زند.

خداوند در سوره مبارکه فجر، در مدح آن حضرت، می‌فرماید:

{ يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ۖ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۚ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۚ وَادْخُلِي جَنَّاتٍ ۙ } 30

کد آیه: 3/183 اسم آیه: قاتلان امام حسین علیه السلام

{ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عِندَ الْإِنسَاءِ لَا نُؤْمِنُ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِينَا بَقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ * قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُتِلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ }

(اینها) همان کسانی هستند که گفتند: «خداوند از ما پیمان گرفته که به هیچ پیامبری ایمان نیاوریم تا این معجزه را انجام دهد: قربانی بیاورد، که آتش (صاعقه آسمانی) آن را بخورد!» بگو: «پیامبرانی پیش از من، برای شما آمدند؛ و دلایل روشن، و آنچه را گفتید آوردند؛ پس چرا آنها را به قتل رساندید اگر راست می گوید؟!»

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَرْقَطِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ لِي: نَزَلَ الْكُوفَةُ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَتَرَوْنَ قَتْلَةَ الْحَسَنِ بْنِ أَبِي مَرْثَدَةَ؟ قُلْتُ: قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! مَا رَأَيْتُ مِنْهُمْ أَحَدًا.

قَالَ: فَإِذَا أَنْتَ لَا تَرَى الْقَاتِلَ إِلَّا مَنْ قَتَلَ، أَوْ مَنْ وَلِيَ الْقَتْلَ، أَلَمْ تَسْمَعْ إِلَى قَوْلِ اللَّهِ: «قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُتِلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»، فَأَيُّ رَسُولٍ قَتَلَ الَّذِينَ كَانَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ، وَلَمْ يَكُنْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ عَيْسَى رَسُولٌ، إِنَّمَا رَضُوا قَتْلَ أَوْلِيكَ فَسُمُّوا قَاتِلِينَ. (1)

از محمد بن ارقط نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام به من

ص: 165

1- بحار الأنوار، ج 97، ص 95، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 718، ح 2004؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 209، ح 165؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 279؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 417، ح 461؛ وسائل الشيعة، ج 16، ص 141، ح 21190.

فرمودند: در کوفه ساکن هستی؟ عرض کردم: بله، فرمودند: پس آیا قاتلان حسین علیه السلام را در بین خود می بینید؟ عرض کردم: فدایتان گردم! احدی از آن ها را نمی بینم.

حضرت فرمودند: پس تو قاتل را تنها کسی می دانی که کسی را به قتل برساند و یا عده دار قتل شود، آیا فرمایش خداوند را نشنیده ای که می فرماید: «قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالذِّكْرِ فَلِمَ قُتِلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ»؟ پس کدام رسول قبل از حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم بین آنان بوده است؟ در صورتی که بین آن حضرت و حضرت عیسی علیه السلام رسولی نبوده است، (پس آن ها پیامبری را نکشته اند) و تنها به قتل پیامبران راضی بودند، به همین دلیل قاتل نامیده شده اند.

توضیح: طبق آیه فوق، خداوند، یهودیانی را که در زمان پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم بودند، قاتل نامیده چون به کشته شدن پیامبران به دست یهودیانی که قرن ها قبل می زیستند، راضی بودند. این قاعده، درباره قاتلان امام حسین علیه السلام نیز صادق است، یعنی هر کس در هر زمانی، به کردار قاتلان امام حسین علیه السلام راضی باشد، در گناه آن ها شریک است و در حکم قاتل می باشد.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 193/2 نیز مراجعه فرمایید.

کد آیه: 3/185 اسم آیه: رستگاران

{كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ * وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ * فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ * وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ }

هر کس مرگ را می چشد و شما پاداش خود را بطور کامل در روز قیامت خواهید گرفت، پس آنها که از تحت جاذبه آتش (دوزخ) دور شدند و به بهشت وارد گشتند، نجات یافته و به سعادت نائل شده اند، و زندگی دنیا چیزی جز کالای فریبنده نیست!

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ دُعِيَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَيُكْسَى حُلَّةً وَرَدِيَّةً، ثُمَّ يُقَامُ عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ، ثُمَّ يُدْعَى بِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُكْسَى حُلَّةً بَيْضَاءَ فَيَقَامُ عَنْ يَسَارِ الْعَرْشِ، ثُمَّ يُدْعَى بِعَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُكْسَى حُلَّةً وَرَدِيَّةً فَيَقَامُ عَنْ يَمِينِ النَّبِيِّ، ثُمَّ يُدْعَى بِإِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُكْسَى حُلَّةً بَيْضَاءَ فَيَقَامُ عِنْدَ يَسَارِ إِبْرَاهِيمَ، ثُمَّ يُدْعَى بِالْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُكْسَى حُلَّةً وَرَدِيَّةً فَيَقَامُ عَنْ يَمِينِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ يُدْعَى بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُكْسَى حُلَّةً وَرَدِيَّةً فَيَقَامُ عَنْ يَمِينِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ يُدْعَى بِالْأَيْمَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَيُكْسَوْنَ حُلَلًا وَرَدِيَّةً فَيَقَامُ كُلُّ وَاحِدٍ عَنْ يَمِينِ صَاحِبِهِ، ثُمَّ يُدْعَى بِالشَّيْعَةِ فَيَقُومُونَ أَمَامَهُمْ، ثُمَّ يُدْعَى بِفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ وَنِسَائِهَا مِنْ ذُرِّيَّتِهَا وَشَبَابِهَا فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ، ثُمَّ يُنَادِي مُنَادٍ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ مِنْ قِبَلِ رَبِّ الْعِزَّةِ وَالْأَفُقِ الْأَعْلَى: نَعَمْ الْأَبُّ أَبُوكَ، يَا مُحَمَّدُ! وَهُوَ إِبْرَاهِيمُ، وَنَعَمْ الْأَخُّ أَخُوكَ وَهُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، وَنَعَمْ السَّبْطَانِ سِبْطَاكَ وَهُمَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ، وَنَعَمْ الْجَنِينُ جَنِينُكَ وَهُوَ مُحَسِّنٌ، وَنَعَمْ الْأَيْمَةُ الرَّاشِدُونَ ذُرِّيَّتُكَ وَهُمْ فُلَانٌ وَفُلَانٌ، وَ

أَلَا إِنَّ مُحَمَّدًا وَوَصِيَّهُ وَسِبْطِيهِ وَالْأَيْمَةَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ هُمُ الْفَائِزُونَ، ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَذَلِكَ قَوْلُهُ: «فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ» (1).

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: هنگامی که روز قیامت فرا برسد، حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم فرا خوانده می شوند و بر ایشان لباسی گلی رنگ پوشانده می شود، سپس در سمت راست عرش، جای داده می شوند، بعد از آن، حضرت ابراهیم علیه السلام فرا خوانده می شود و لباسی سفید بر تن او می کنند و در سمت چپ عرش، جای داده می شود، سپس علی امیرالمؤمنین علیه السلام فراخوانده شده و به ایشان لباس گلی رنگی می پوشانند و ایشان را در سمت راست پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم قرار می دهند، سپس اسماعیل علیه السلام فراخوانده می شود و به او لباس سفید می پوشانند و در سمت چپ ابراهیم علیه السلام قرار می گیرد، سپس حسن علیه السلام فراخوانده شده، و لباسی گلی رنگ به تن او پوشانده می شود و او را در سمت راست امیر المؤمنین علیه السلام جای می دهند، سپس حسین علیه السلام فراخوانده شده و لباسی گلی رنگ به تن او پوشانده می شود و او را در سمت راست حسن علیه السلام جای می دهند، سپس ائمه علیهم السلام فراخوانده می شوند و به تن هر کدام لباسی گلی رنگ پوشانده و هر یک را (به ترتیب) در سمت راست دیگری جای می دهند.

سپس شیعه، فرا خوانده می شوند و مقابل آنها می ایستند، سپس فاطمه علیها السلام و زنانی که از ذریه او و یا از شیعیان او هستند، فرا خوانده می شوند و بدون حسابرسی وارد بهشت می شوند.

ص: 168

1- بحار الأنوار، ج 7، ص 328، ح 3 و ج 12، ص 6، ح 14 و ج 23، ص 130، ح 63؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 719، ح 2006؛ تفسير القمي، ج 1، ص 128؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 283؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 420، ح 471.

سپس از درون عرش، یک منادی از سوی پروردگار عزّت و از جانب افق اعلیٰ، ندا می دهد: بهترین پدر، پدر توست، ای محمد! و او ابراهیم است، و بهترین برادر، برادر توست و او، علی بن ابی طالب است، و بهترین نوه ها، نوه های تو هستند و آن دو حسن و حسین می باشند، و بهترین جنین، جنین توست و او محسن است، و بهترین ائمه هدی علیهم السلام از ذریه تو هستند و آنان فلان و فلان، می باشند، و بهترین شیعه، شیعیان تو هستند.

آگاه باش! همانا محمد و وصی او و دو نوه او و امامان از نسل او رستگارند، سپس به آنها امر می شود که وارد بهشت شوند و این، همان سخن خدای متعال است که: «فَمَنْ رُحِّحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ».

توضیح: از بررسی آیه و روایت فوق، نتیجه می گیریم که امام حسین علیه السلام در روز قیامت در نزد خداوند، مقام و جایگاه ویژه ای دارند و اهل بهشت و رستگارانند و شیعیان ایشان نیز اهل بهشت و رستگار می باشند، پس هر که می خواهد رستگار و بهشتی شود و از آتش جهنم نجات یابد، باید محب و پیرو امام حسین علیه السلام گردد.

کد آیه: 3/200 اسم آیه: صبر امام حسین علیه السلام

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ }

ای کسانی که ایمان آورده اید! شکیبایی کنید، و دیگران را هم به شکیبایی وادارید، و با یکدیگر پیوند و ارتباط برقرار کنید و از خدا پروا نمایید تا رستگار شوید.

عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ بَعَثَ إِلَيْهِ مَنْ يَسْأَلُهُ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا»، فَغَضِبَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَقَالَ لِلْسَّائِلِ: وَدِدْتُ أَنَّ الَّذِي أَمَرَكَ بِهَذَا وَاجْهَنِي بِهِ، ثُمَّ قَالَ: نَزَلَتْ فِي أَبِي وَفِينَا، وَلَمْ يَكُنِ الرَّبَاطُ الَّذِي أَمَرْنَا بِهِ بَعْدُ، وَسَيَكُونُ ذَلِكَ ذُرِّيَّةً مِنْ نَسَلِنَا الْمُرَابِطِ.

ثُمَّ قَالَ: أَمَا إِنَّ فِي صَلَواتِهِ، يَعْنِي ابْنَ عَبَّاسٍ، وَدِيعةً ذُرِيَّتْ لِنَارِ جَهَنَّمَ، سَيُخْرِجُونَ أَقْوَاماً مِنْ دِينِ اللَّهِ أَقْوِجاً، وَسَتُصَبِّغُ الْأَرْضُ بِدِمَاءِ فِرَاحٍ مِنْ فِرَاحِ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ تَنْهَضُ تِلْكَ الْفِرَاحُ فِي غَيْرِ وَقْتٍ وَتَطْلُبُ غَيْرَ مَدْرَكٍ، وَرَبِاطُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَصْبِرُونَ وَيُصَابِرُونَ، حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ. (1)

از ابو طفیل نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام از پدرشان حضرت علی بن الحسین علیهما السلام روایت فرمودند: همانا ابن عباس شخصی را نزد آن حضرت فرستاد تا از ایشان تفسیر این آیه را بپرسد: «یا ایها الذین آمنوا اصبروا وصابروا و

ص: 170

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 219، ح 15؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 731، ح 2050؛ الغيبة (للنعماني)، ص 199، ح 12.

رابطوا»، پس حضرت علی بن الحسین علیهما السلام خشمگین شدند و به سؤال کننده فرمودند: دوست می داشتیم آن کسی که تو را برای این امر فرستاده با من روبرو می شد، سپس فرمودند: آیه درباره پدرم و ما خاندان نازل شده است، و آن مرابطه ای که به آن امر شده ایم هنوز فرا نرسیده، و به زودی گروهی از نسل ما این مرابطه را انجام خواهند داد.

آنگاه فرمودند: بدان که در صلب او (یعنی ابن عباس) سپرده ای است که طعمه آتش جهنم است، و به زودی مردم را دسته دسته از دین خدا خارج می کند و زمین با خون جوجگانی از جوجگان آل محمد علیهم السلام رنگین خواهد شد، آن جوجگان بی موقع قیام می کنند و چیزی که می طلبند را به چنگ نخواهند آورد. ولی آنان که اهل ایمانند مراقب بوده، صبر می کنند و یکدیگر را به بردباری سفارش می نمایند، تا خداوند حکم فرماید، که او بهترین حاکمان است.

توضیح: یکی از ویژگی های امام حسین علیه السلام که هر انسان عاقلی را به اندیشه و تعجب وادار می دارد، صبر آن حضرت در برابر مشکلات و مصائب است، و این صبر، آن قدر عظمت پیدا کرد که حتی ملائکه آسمان را به تعجب واداشت.

در یکی از زیارت های آن حضرت می خوانیم:

«وَقَدْ عَجَبْتُ مِنْ صَبْرِكَ مَلَائِكَةُ السَّمَاوَاتِ»

روز عاشورا، یکی از عرصه هایی است که صبر امام حسین علیه السلام، برای همه عالمیان جلوه گری کرد. آن حضرت هم خود صبر و استقامت داشتند و هم فرزندان و اصحاب و یارانشان را به صبر و بردباری دعوت می نمودند.

لذا در اولین سخنانی خود، به اصحابشان فرمودند:

«أَيُّهَا النَّاسُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَصْبِرُ عَلَى حَدِّ السَّيْفِ وَطَعْنِ الْأَسَدِ نَهَ فُلَيْقَمَ مَعَنَا، وَإِلَّا فَلْيَنْصَرِفْ عَنَّا»، یعنی: ای مردم! هر کس از شما که صبر و استقامت بر تیزی شمشیرها و زخم نیزه‌ها دارد، همراه ما بماند و گرنه باز گردد.

پس از نماز ظهر عاشورا نیز یاران خود را به صبر دعوت نموده، فرمودند: «فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاصْبِرُوا».

پس از شهادت حضرت قاسم علیه السلام، عموزادگان و اهل بیت خود را به صبر دعوت نموده، فرمودند: «صَبْرًا يَا بَنِي عُمَوْتِي! صَبْرًا يَا أَهْلَ بَيْتِي!»، یعنی: ای عموزادگانم! صبر کنید. ای خانواده من! صبر کنید.

و در سخت‌ترین لحظات روز عاشورا به یاران و اصحاب خود سفارشی کردند و فرمودند:

«صَبْرًا يَا بَنِي الْكِرَامِ فَمَا الْمَوْتُ إِلَّا قَنْطَرَةٌ يُعْبَرُ بِكُمْ عَنِ الْبُؤْسِ وَالضَّرَاءِ إِلَى الْجَنَانِ الْوَاسِيَةِ وَالتَّعِيمِ الدَّائِمَةِ». یعنی: صبر و مقاومت کنید، ای بزرگ‌زادگان! چرا که مرگ، تنها پلی است که شما را از رنج و سختی عبور می‌دهد و به سوی بهشت گسترده و نعمت‌های همیشگی می‌برد.

نحوه شهادت آن حضرت نیز، یکی از مظاهر و جلوه‌های صبر ایشان است.

امام سجاد علیه السلام فرمودند: «أَنَا ابْنُ مَنْ قُتِلَ صَبْرًا وَكَفَى بِذَلِكَ فَخْرًا»، یعنی من فرزند کسی هستم که او را با شکنجه کشتند و همین فخر او را بس است.

امام باقر علیه السلام نیز در این باره فرمودند:

كَانَ أَبِي مَبْطُونًا يَوْمَ قُتِلَ أَبُوهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا، وَكَانَ فِي الْخَيْمَةِ، وَكُنْتُ أَرَى مَوَالِينَا كَيْفَ يَخْتَلِفُونَ مَعَهُ يُتْبِعُونَهُ بِالْمَاءِ يَسُدُّ عَلَى الْمَيْمَنَةِ مَرَّةً وَعَلَى الْمَيْسَرَةِ مَرَّةً وَعَلَى الْقَلْبِ مَرَّةً، وَلَقَدْ قَتَلُوهُ قَتْلَةً نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقْتَلَ بِهَا الْكِلَابُ، لَقَدْ قُتِلَ

بِالسَّيْفِ وَالسِّنَانِ وَالْحِجَارَةِ وَالْخَشَبِ وَالْعَصَا وَلَقَدْ أُطْمِئِنُّوا الْخَيْلَ بَعْدَ ذَلِكَ.

یعنی: پدرم، در آن روزی که پدرشان امام حسین علیه السلام شهید شدند، دچار درد شکم بودند و در میان خیمه بودند، من می دیدم که یاران ما چگونه با ایشان آمد و رفت می کردند و آب به دنبالشان می بردند. ایشان گاهی بر میمنه لشکر، و گاهی بر میسر و گاهی بر قلب آن حمله می نمود. آن حضرت را به نحوی کشتند که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم از این نوع کشتن نهی کرده بودند، و اینکه حتی سگ ها را بدین نحو بکشند. همانا آن مظلوم به وسیله شمشیر و نیزه و سنگ و چوب و عصا شهید شدند، و بعداً بدن مبارکشان را پایمال سم ستوران، نمودند.

«صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ»

ص: 173

کد آیه: 4/1 اسم آیه: نسب امام حسین علیه السلام

{ ... وَ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ * إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا }

و از خدایی که به نام او از یکدیگر درخواست می کنید، و از (قطع رابطه با) خویشاوندان بهره‌یزید، یقیناً خداوند مراقب شما است.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ: ...

وَقَوْلِهِ: «وَ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ»، نَزَلَتْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ ذَوِي أَرْحَامِهِ، وَ ذَلِكَ أَنْ كُلَّ سَبَبٍ وَ نَسَبٍ مُنْقَطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَا كَانَ مِنْ سَبَبِهِ وَ نَسَبِهِ، «إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا»، يَعْنِي حَفِيزًا. (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: و اما در باره فرمایش خداوند: «وَ اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ»، این آیه درباره رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت و خویشاوندان آن حضرت نازل شده است، و این برای آن است که در روز قیامت هر سبب و نسبی قطع می شود مگر آنچه مربوط به سبب و نسب آن حضرت باشد، «إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا»، که منظور از «رقیب» نگهدارنده و مراقب می باشد.

ص: 174

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 269، ح 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 15، ح 2084؛ بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية، ص 393؛ تفسير فرات الكوفي، ص 101، ح 88؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 318؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 174، ح 186؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 168.

کد آیه: 4/29 اسم آیه: امام حسین علیه السلام را نکشید

{... وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ* إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا }

و خودکشی نکنید! خداوند نسبت به شما مهربان است.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ»، قَالَ: لَا تَقْتُلُوا أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: «تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ»، وَكَانَ أَبْنَاؤُنَا الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، وَكَانَ نِسَاؤُنَا فَاطِمَةَ، وَأَنْفُسُنَا النَّبِيَّ وَعَلِيًّا عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابن عباس نقل است که درباره فرمایش خدای متعال: «وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ»، گفت: یعنی اهل بیت پیامبران را نکشید، چون همانا خداوند می فرماید: «تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ»، که منظور از «أَبْنَاؤُنَا»، فرزندان ما، حسن و حسین علیهما السلام هستند و منظور از «نِسَاءَنَا»، زنان ما، فاطمه علیها السلام است و منظور از «أَنْفُسَنَا»، جان های ما، پیامبر و حضرت علی علیهما السلام می باشند.

ص: 175

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 66، ح 2318؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 182، ح 194.

کد آیه: 4/31 اسم آیه: قتل امام حسین علیه السلام، بزرگترین گناه

{إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا }

اگر از گناهان بزرگی که از آن نهی شده اید اجتناب کنید گناهان کوچک شما را می پوشانیم و در جایگاه خوبی شما را وارد می سازیم.

عَنْ أَبِي الصَّامِتِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: أَكْبَرُ الْكَبَائِرِ سَبْعٌ، الشُّرْكَ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا بِالْحَقِّ، وَ أَكْلُ أَمْوَالِ الْيَتَامَى، وَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَ قَذْفُ الْمُحْصَنَةِ، وَ الْفِرَارُ مِنَ الرَّحْفِ، وَ إِنْكَارُ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ.

فَأَمَّا الشُّرْكَ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ فَقَدْ بَلَّغَكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَ مَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَرُدُّوا عَلَى اللَّهِ وَ عَلَى رَسُولِهِ.

وَ أَمَّا قَتْلُ النَّفْسِ الْحَرَامِ فَقَتْلُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَصْحَابِهِ، وَ أَمَّا أَكْلُ أَمْوَالِ الْيَتَامَى فَقَدْ ظَلَمُوا فَيَتَنَا وَ ذَهَبُوا فِيهِ، وَ أَمَّا عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ فَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ: «الَّتِي أُولَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَ أَرْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ» (1)، وَ هُوَ أَبٌ لَهُمْ فَعَقُّهُ فِي ذُرِّيَّتِهِ وَ فِي قَرَابَتِهِ، وَ أَمَّا قَذْفُ الْمُحْصَنَةِ فَقَدْ قَذَفُوا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ عَلَى مَنْابِرِهِمْ، وَ أَمَّا الْفِرَارُ مِنَ الرَّحْفِ فَقَدْ أَعْطَوْا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْبَيْعَةَ طَائِعِينَ غَيْرَ كَارِهِينَ، ثُمَّ فَرُّوا عَنْهُ وَ خَذَلُوهُ، وَ أَمَّا إِنْكَارُ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَقَدْ أَنْكَرُوا حَقَّنَا وَ جَحَدُوا لَهُ هَذَا مِمَّا لَا يَتَعَاجَمُ فِيهِ أَحَدٌ وَ اللَّهُ يَقُولُ: «إِنْ تَجْتَنِبُوا

ص: 176

كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكْفَرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلُكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا» (1).

از ابو صامت نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: بزرگترین گناهان، هفت گناه است، شرک به پروردگار بزرگ، قتل نفس که خداوند عزوجل آن را حرام کرده، مگر به حق، (مثل قصاص یا کشتن دشمن در جنگ) خوردن مال یتیم، عاق والدین، تهمت و دشنام به زنان پاکدامن، فرار از جهاد و با دشمن، و انکار آن چه خداوند عزوجل نازل کرده است.

اما در مورد شرک به خداوند بزرگ، بازگرداندن آن چه که خداوند در شأن ما نازل فرموده و به شما رسیده، و آن چه که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرموده، به خدا و رسولش، شرک می باشد، و اما قتل نفس حرام، همان کشتن حسین علیه السلام و اصحاب ایشان است، و اما خوردن اموال یتیمان، به راستی که در مورد غنیمت ما (غنیمتی که توسط پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم به ما اهل بیت رسیده بود) به ما ظلم کردند و آن را بردند، و اما عاق والدین، پس همانا خدای عزوجل در کتابش فرموده: «النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ»، پیامبر به منزله پدر برای ایشان است، ولی آن حضرت را در رعایت حال فرزندان و نزدیکانش نافرمانی کرده، و مستحق عاق شدند، و اما قذف المحصنات، همانا بر منابر خود، نسبت به فاطمه زهرا علیها السلام دشنام دادند، و اما فرار از نبرد و جهاد، با امیرالمؤمنین علیه السلام بدون اجبار و اکراه و از روی فرمانبرداری بیعت نمودند، سپس از او روی گردان شدند و تنهایش گذاشتند، و اما انکار آن چه خداوند عزوجل فرموده، همانا حق ما را منکر شدند و او را تکذیب نمودند، و این ها همه اموری است که هیچ کس نمی تواند از آن ها اظهار بی خبری نماید و خداوند می فرماید: «إِن تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكْفَرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلُكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا».

ص: 177

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 67، ح 2320؛ تفسير فرات الكوفي، ص 102، ح 91؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 390؛ تهذيب الأحكام (تحقيق خراسان)، ج 4، ص 150، ح 417؛ ملاذ الأخيار في فهم تهذيب الأخبار، ج 6، ص 435؛ الوافي، ج 2، ص 240، ح 713.

توضیح: بر اساس آیات و روایات، «قتل» یکی از گناهان کبیره است، که وعده آتش جهنم، به قاتل داده شده است، و این برای کشتن یک انسان عادی است، ولی به مراتب، کشتن شخصیتی با فضیلت و الهی، مثل امام حسین علیه السلام، که برگزیده و محبوب خدا و پیامبرش است، گناهی بس بزرگتر و جنایتی بس عظیم است که موجب ارتداد و کفر می شود و سپس عقوبت و عذاب الهی را در پیش دارد.

ص: 178

کد آیه: 4/36 اسم آیه: لزوم احسان به امام حسین علیه السلام

{وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا* وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ* إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَلًا فُجُورًا}

و خدا را بپرستید! و هیچ چیز را شریک او قرار ندهید! و به پدر و مادر، نیکی کنید؛ و همجنین به خویشاوندان و یتیمان و مسکینان، و همسایه نزدیک، و همسایه دور، و دوست و همنشین و واماندگان در سفر و بردگانی که مالک آنها هستید، زیرا خداوند، کسی که متکبر و فخر فروش است را، دوست نمی دارد.

1_ قَالَ الْإِمَامُ أَبُو مُحَمَّدٍ الْعَسْكَرِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَفْضَلُ وَالِدَيْكُمْ وَأَحَقُّهُمَا لِشُكْرِكُمْ مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ.

و قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَنَا وَعَلِيٌّ أَبَوَا هَذِهِ الْأُمَّةِ، وَلَحَقْنَا عَلَيْهِمْ أَعْظَمُ مِنْ حَقِّ أَبِي وَوَلَدَيْهِمْ، فَإِنَّهَا تُنْفَذُهُمْ إِنْ أَطَاعُونَا مِنَ النَّارِ إِلَى دَارِ الْقَرَارِ وَنَلْحَقُهُمْ مِنَ الْعُبُودِيَّةِ بِخِيَارِ الْأَحْرَارِ. (1)

حضرت امام حسن عسکری علیه السلام فرمودند: خداوند عزوجل فرموده است: «وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ»، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم

فرمودند: برترین والدین شما که بیش از هر کس

ص: 179

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 259، ح 8 و ج 36، ص 9، ح 11 و ج 66، ص 343؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 264، ح 534 و ج 4، ص 307، ح 8243؛ التفسير الإمام الحسن العسكري عليه السلام، ص 330، ح 190؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 150؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 65.

سزاوارتر به سپاسگزاری شما هستند، محمد و علی علیهما السلام می باشند.

و حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام فرمودند: از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم شنیدم که می فرمودند: من و علی دو پدر این امت هستیم، همانا حقی که ما بر گردن آن ها داریم از حق والدینشان بیشتر است، زیرا اگر از ما اطاعت کنند، از آتش نجاتشان می دهیم و به بهشت روانه می سازیم و آن ها را از بردگی به میان برترین آزادگان می رسانیم.

2_ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَرْوٍ، فَاجْتَمَعْنَا فِي الْجَامِعِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فِي بَدْءِ مَقْدِمِنَا، فَأَذَارُوا أَمْرَ الْإِمَامَةِ وَ ذَكَرُوا كَثْرَةَ اخْتِلَافِ النَّاسِ فِيهَا، فَدَخَلْتُ عَلَى سَيِّدِي عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَأَعْلَمْتُهُ خَوْضَ النَّاسِ فِيهِ، فَتَبَسَّمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ قَالَ: ...

سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَيَّ أَنْ قَالَ:

الْإِمَامُ الْأَيْسُّ الرَّفِيقُ وَالْوَالِدُ الشَّقِيقُ وَالْأَخُ الشَّقِيقُ. (الحديث) (1)

از عبد العزيز بن مسلم نقل است که گفت: در مرو همراه حضرت امام رضا علیه السلام بودیم، در لحظه ورودمان به مسجد جامع شهر، در روز جمعه، گرد آمدیم و سخن از امامت و کثرت اختلاف مردم درباره آن به میان آمد. پس بر سرورم امام رضا علیه السلام وارد شدم و آن حضرت را، از آن چه که مردم با هم

گفتگو می کردند، باخبر ساختم، پس امام علیه السلام تبسمی کردند و سپس فرمودند: ...

تا آنجا که فرمودند: امام، همدمی است همراه، و پدری است مهربان، و برادری

ص: 180

1- _ الأُمالي (لِلصَّدُوقِ)، ص 677، المجلس 97، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 25، ص 123، ح 4 و ج 25، ص 131؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 283، ح 8182؛ عيون أخبار الرضا؟؛ ج 1، ص 219، باب 20، ح 1؛ الغيبة (للنعماني)، ص 219، ح 6؛ الكافي، ج 1، ص 200، ح 1؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 2، ص 678، ح 32؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 385، ح 1.

است تنی.

توضیح: با توجه به آیه شریفه و روایات مذکوره، نتیجه می گیریم که احسان به حضرت امام حسین علیه السلام، به عنوان اینکه آن حضرت پدر امت هستند، برای هر کس که خودش را جزء امت پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم می داند، ضروری و لازم است.

البته مصداق این التزام برای ما، که در زمان غیبت آخرین فرزند امام حسین علیه السلام، زندگی می کنیم، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف می باشند، که آن حضرت، همچون پدری مهربان نسبت به شیعیان و محبینشان، رأفت و رحمت دارند.

پس وظیفه ماست که بر مبنای آیه شریفه: «هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ»، و این فقره از زیارت جامعه کبیره: «عَادَتُكُمْ الْإِحْسَانُ وَ سَجِيَّتُكُمْ الْكِرَامُ»، سعی و تلاش کنیم، تا با قدم در مسیر رضایت ایشان و انجام دستوراتشان (عمل به واجبات و ترک محرمات) حق احسان نسبت به آن حضرت را، ادا نماییم.

«يَا مَوْلَايَ شَفِي مَن خَالَفَكَ وَسَعِدَ مَن أَطَاعَكَ»

ص: 181

کد آیه: 4/36 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، خویشاوند ما هستند

{وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا* وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ* إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَلًا فُجُورًا}

و خدا را بپرستید! و هیچ چیز را شریک او قرار ندهید! و به پدر و مادر، نیکی کنید؛ و همچنین به خویشاوندان و یتیمان و مسکینان، و همسایه نزدیک، و همسایه دور، و دوست و همنشین و واماندگان در سفر و بردگانی که مالک آنها هستید، زیرا خداوند، کسی که متکبر و فخر فروش است را، دوست نمی دارد.

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ الْأَحْمَسِيِّ، مُعْنَعًا، عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُمَا الْوَالِدَانِ، «وَبِذِي الْقُرْبَى» قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از جعفر بن محمد بن سعید احمسی، معنعناً، نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»، فرمودند: همانا رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و علی بن ابی طالب علیه السلام دو پدر هستند، و درباره: «وَبِذِي الْقُرْبَى»، فرمودند: حسن و حسین علیهما السلام هستند.

توضیح: طبق آیه شریفه و روایات وارده، حضرت امام حسین علیه السلام خویشاوند ما

ص: 182

هستند، زیرا طبق آیه مباحله، آن حضرت پسر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند، و طبق روایات معصومین علیهم السلام رسول خدا علیهم السلام و حضرت علی علیه السلام پدران امت هستند، بنا بر این فرزند ایشان یعنی امام حسین علیه السلام در حکم برادر بزرگ تر ما، و خویشاوند ما می باشند.

ص: 183

کد آیه: 4/54 اسم آیه: حسادت به مقام امام حسین علیه السلام

{ أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ*... }

با اینکه به مردم (پیامبر و خاندانش) در برابر آنچه خدا از فضلش به آنها بخشیده، حسد می ورزند.

1_ عَنْ بُرَيْدِ الْعَجَلِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» (1)، فَكَانَ جَوَابُهُ: ...

إِلَى أَنْ قَالَتْ: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ»، نَحْنُ النَّاسُ الْمَحْسُودُونَ عَلَى مَا آتَانَا اللَّهُ مِنَ الْإِمَامَةِ دُونَ خَلْقِ اللَّهِ أَجْمَعِينَ. (الحدیث) (2)

از برید عجلی نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره فرمایش خداوند عزوجل: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، پرسیدم: پس آن حضرت اینچنین جواب فرمودند: ...

تا اینکه فرمودند: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ»، ما همان مردمی هستیم که به ما حسادت ورزیدند، چون خداوند از بین همه مردم، مقام امامت را، فقط به ما اهل بیت عطا نمود.

ص: 184

1- 4/59.

2- بحار الأنوار، ج 23، ص 289، ح 17؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 92، ح 2424؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 136؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 246، ح 153؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 490، ح 299؛ الكافي، ج 1، ص 205، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 407، ح 1؛ الوافي، ج 3، ص 518، ح 1030.

2_ عَنْ ابْنِ عَمِيرَةَ، عَنِ الْكِنَانِيِّ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا أَبَا الصَّبَّاحِ! نَحْنُ قَوْمٌ فَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَنَا، لَنَا الْأَنْفَالُ وَ لَنَا صَدَقَاتُ الْمَالِ وَ نَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ وَ نَحْنُ الْمُحْسُدُونَ، الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ». (1)

از ابن عمیره، از ابو صبح کنانی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: ای ابا صبح! ما کسانی هستیم که خداوند، اطاعت از ما را واجب گردانیده است، انفال از آن ماست، مال پاک از آن ماست، ما راسخان در علم هستیم و ما همان کسانی هستیم که به ما حسادت کردند، همان هایی که خداوند فرموده: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ».

3_ عَنْ جَابِرٍ، عَنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ»، قَالَ: نَحْنُ النَّاسُ. (2)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ»، فرمودند: ما همان مردم هستیم.

توضیح: همانطور که قبلاً هم بیان شد، ضمیر «نحن» در همه اهل بیت علیهم السلام شمول دارد و چون حضرت امام حسین علیه السلام یکی از اهل بیت علیهم السلام هستند، پس این آیه در باره ایشان هم صدق می کند.

ص: 185

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 194، ح 20 و ص 199، ح 32 و ص 291، ح 19؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 45، ح 142 و ج 2، ص 93، ح 2429 و ص 97، ح 2442؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 202، باب 10، ح 1؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 247، ح 155.

2- _ الأُمالي (للطوسي)، ص 272، المجلس 10، ح 49؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 304، ح 65؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 96، ح 2440.

کد آیه: 4/56 اسم آیه: عذاب قاتلان امام حسین علیه السلام

{ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِ- آيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا* كَلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بِدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ* إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا }

همانا کسانی که به آیات ما کافر شدند به زودی آنها را در آتشی وارد می کنیم که هر گاه پوستهای تن آنها بسوزد و بریان گردد پوستهای دیگری به جای آن قرار می دهیم تا کیفر را بچشند، خداوند توانا و حکیم است.

عَنِ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ قَاتِلَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي تَابُوتٍ مِنْ نَارٍ، عَلَيْهِ نَصْفُ عَذَابِ أَهْلِ الدُّنْيَا، وَقَدْ شَدَّ يَدَاهُ وَرِجْلَاهُ بِسَلْسِلٍ مِنْ نَارٍ مُنْكَسٍ فِي النَّارِ، حَتَّى يَقَعَ فِي قَعْرِ جَهَنَّمَ، وَلَهُ رِيحٌ يَتَعَوَّذُ أَهْلُ النَّارِ إِلَى رَبِّهِمْ مِنْ شِدَّةِ نَتْنِهِ، وَهُوَ فِيهَا خَالِدٌ ذَائِقُ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ مَعَ جَمِيعِ مَنْ شَايَعَ عَلَى قَتْلِهِ، «كَلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ»، بَدَّلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِمُ الْجُلُودَ غَيْرَهَا، حَتَّى يَذُوقُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ، لَا يُفْتَرَّ عَنْهُمْ سَاعَةٌ وَ يُسَمِّقُونَ مِنْ حَمِيمِ جَهَنَّمَ، فَالْوَيْلُ لَهُمْ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ تَعَالَى فِي النَّارِ. (1)

از حضرت امام رضا علیه السلام، از قول پدرانشان علیهم السلام که فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: همانا قاتل حسین بن علی علیهما السلام در تابوتی از آتش است، و عذاب نیمی از اهل دنیا نصیب او خواهد شد، دست و پای او با زنجیرهای آتشین بسته شده و در جهنم سرازیر می شود تا

ص: 186

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 300، ح 3؛ تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 743؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 433؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 495، ح 317؛ رياض الأبرار في مناقب الأئمة الأطهار، ج 1، ص 193؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 2، ص 47، ح 178.

اینکه به قعر جهنم می رسد، و دارای بوی گند و ناراحت کننده ای است به طوری که همه دوزخیان از شدت بوی تعفن او، به خدایشان پناه می جویند.

او به همراه همه کسانی که در کشتن حسین علیه السلام همکاری کردند، در جهنم در عذابی دردناک همیشه خواهند بود، که هر چه پوست بدنشان بسوزد، خداوند عزوجل پوست دیگری جایگزین نماند، تا دوباره آن عذاب دردناک را بچشند، و حتی یک ساعت از آن عذاب آزاد نباشند، و آنان را از آب جوشان و گنداب جهنم سیراب کنند، پس وای بر ایشان از عذاب خدای متعال در آتش!

ص: 187

کد آیه: 4/59 اسم آیه: وجوب اطاعت از امام حسین علیه السلام

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ*... }

ای کسانی که ایمان آورده اید! خدا را اطاعت کنید و فرستاده خدا و صاحبان امرتان را اطاعت نمایید.

1_ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَبِيِّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ عَرَفْنَا اللَّهَ وَرَسُولَهُ، فَمَنْ أُولُو الْأَمْرِ الَّذِينَ قَرَنَ اللَّهُ طَاعَتَهُمْ بِطَاعَتِكَ؟ فَقَالَ: هُمْ خُلَفَائِي، يَا جَابِرُ! وَأَيُّهَا الْمُسْلِمِينَ بَعْدِي، أُولُهُمْ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، ثُمَّ الْحَسَنُ، ثُمَّ الْحُسَيْنُ. (الحديث)(1)

از جابر بن یزید جعفی نقل است که گفت: از جابر بن عبدالله انصاری شنیدم که می گفت: هنگامی که خدای عزوجل آیه: «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم»، را بر پیامبرش حضرت محمد صلی الله علیه واله وسلم نازل فرمود، عرض کردم: ای رسول خدا! خدا و رسولش را شناختیم، پس

اولو الامری که خداوند اطاعت از آن ها را مقرون به اطاعت از شما نموده، چه کسانی هستند؟

ص: 188

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 74، ح 212؛ إعلام الوری بأعلام الهدی، ج 2، ص 181؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 250، ح 67؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 141؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 2، ص 103، ح 2476؛ تفسیر الصافی، ج 1، ص 464؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 499، ح 331؛ قصص الأنبياء علیهم السلام (للراوندي)، ص 361، ح 436؛ كشف الغمة فی معرفة الأئمة، ج 2، ص 509؛ كفاية الأثر فی النص على الأئمة الإثني عشر، ص 53؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 1، ص 253، ح 3.

حضرت فرمودند: ای جابر! آن‌ها جانشینان من و ائمهٔ مسلمین پس از من هستند، نخستین آن‌ها علی بن ابی طالب علیه السلام است، و سپس حسن علیه السلام، و بعد حسین علیه السلام.

2_ عَنْ أَبِي بصيرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قُلْتُ لَهُ: إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ لَنَا: فَمَا مَنَعَهُ أَنْ يَسْمَى عَلِيًّا وَأَهْلَ بَيْتِهِ فِي كِتَابِهِ؟ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قُولُوا لَهُمْ: إِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ عَلَى رَسُولِهِ الصَّلَاةَ وَلَمْ يَسْمَ ثَلَاثًا وَلَا أَرْبَعًا حَتَّى كَانَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَأَنْزَلَ الْحَجَّ فَلَمْ يَنْزِلْ طُوفُوا أُسْبُوعًا حَتَّى فَسَّرَ ذَلِكَ لَهُمْ، وَنَزَلَ عَلَيْهِ الزَّكَاةَ وَلَمْ يَسْمَ لَهُمْ مِنْ كُلِّ أَرْبَعِينَ دِرْهَمًا حَتَّى كَانَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَأَنْزَلَ «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره فرمایش خدای تعالی: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: در باره علی بن ابی طالب علیه السلام نازل شده است، به حضرت عرض کردم: مردم می‌گویند: چرا نام علی و خانواده اش در قرآن برده نشده؟ حضرت فرمودند: به آنها بگو: آیهٔ نماز، بر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم نازل شد و سه رکعتی و چهار رکعتی آن بیان نشد، تا اینکه پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم خود برای مردم بیان کردند، و آیهٔ زکات بر آن حضرت نازل شد و بیان نشد که زکات از هر چهل درهم یک درهم است، تا اینکه خود پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم آن را

ص: 189

1- بحار الأنوار، ج 35، ص 210، ح 12؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 111، ح 2493؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 250، ح 169؛ تفسير فرات الكوفي، ص 110، ح 112؛ شواهد التنزيل، ج 1، ص 191، ح 203.

برای مردم شرح دادند، و امر به حج نازل شد و به مردم نگفت هفت دور طواف کنید، تا اینکه خود پیامبر صلی الله علیه و اله وسلم برای آنها توضیح دادند، و آیه: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، که نازل شد، در باره علی و حسن و حسین علیهم السلام نازل شد.

3_ عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِهِ: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، قَالَ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ الْأَوْصِيَاءُ مِنْ بَعْدِهِ. (1)

از عمرو بن سعید نقل است که گفت: از حضرت امام کاظم علیه السلام در باره آیه: «أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: منظور، علی بن ابی طالب علیهما السلام و اوصیاء بعد از آن حضرت می باشند.

4_ عَنْ بُرَيْدِ الْعَجَلِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: ... «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، إِيَّانَا عَنَى خَاصَّةً، أَمْرَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ بِطَاعَتِنَا. (الحديث) (2)

از برید عجلی نقل است که گفت: از امام باقر علیه السلام پرسیدم منظور از فرمایش خداوند عزوجل: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ»، چیست؟ حضرت فرمودند: مقصود از اولی الامر فقط ما اهل بیت علیهم السلام هستیم، که

ص: 190

1- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 209، ح 702؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 293، ح 30؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 114، ح 2500؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 253، ح 176.

2- _ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 105، ح 2479؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 140؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 462؛ تفسير كنز الدقائق، ج 3، ص 451؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 497، ح 328؛ الكافي، ج 1، ص 276، ح 1؛ الوافي، ج 3، ص 524، باب 64، ح 1.

خداوند همه مؤمنان را تا روز قیامت، به اطاعت از ما امر فرموده است.

توضیح: بر اساس این آیه شریفه، و با دقت در روایات مذکور، نتیجه می گیریم که:

اولاً: همان گونه که اطاعت از خدا و رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم واجب است، پس اطاعت از اولی الامر نیز واجب است.

ثانیاً: چون اطاعت از اولی الامر مقرون به اطاعت از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم است و اطاعت از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم مطلق و بدون قید و شرط است، پس اطاعت از اولی الامر نیز باید مطلق و بدون قید و شرط باشد، بنا بر این باید اولی الامر نیز مثل رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم که دارای مقام عصمت هستند، معصوم باشند و به مقام عصمت رسیده باشند.

ثالثاً: مصداق اولی الامر، فقط و فقط ائمه اثنا عشر علیهم السلام هستند که یکی از آن بزرگواران حضرت امام حسین علیه السلام می باشند که اطاعت از امر ایشان، همان اطاعت از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم است و مخالفت با دستوراتشان، مخالفت با رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم می باشد.

کد آیه: 4/69 اسم آیه: امام حسین علیه السلام ، بهترین نعمت خدا

{وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ* وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا}

و کسی که خدا و پیامبر را اطاعت کند، همنشین کسانی خواهد بود که خدا، نعمت خود را بر آنان تمام کرده از پیامبران و صدیقان و شهدا و صالحان و آنها رفیقهای خوبی هستند!

1_ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ سُبحَانَهُ: «فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا»، قَالَ: «الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ»، أَنَا «وَالصِّدِّيقِينَ»، عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ «وَالشُّهَدَاءِ»، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ «وَالصَّالِحِينَ»، حَمْزَةٌ «وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا»، الْأَيْمَةُ الْإِثْنَا عَشَرَ بَعْدِي. (1)

از ام سلمه نقل است که گفت: از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم در باره آیه: «فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا»، سؤال کردم، حضرت فرمودند: «الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ»، من هستم، «وَالصِّدِّيقِينَ»، علی علیه السلام است، «وَالشُّهَدَاءِ»، حسن و حسین علیهما السلام هستند، «وَالصَّالِحِينَ»، حمزه است، «وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا»، ائمه دوازده گانه بعد از من هستند.

ص: 192

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 347، ح 214؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 125، ح 2544؛ كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، ص 183؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 1، ص 283.

2_ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ الْأَيَّامِ صَلَاةَ الْفَجْرِ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، فَقُلْتُ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنْ رَأَيْتَ أَنْ تُسَّرَ لَنَا قَوْلُهُ تَعَالَى: «فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا»، فَقَدْ مَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَمَّا النَّبِيُّونَ فَأَنَا، وَأَمَّا الصِّدِّيقُونَ فَأَخِي عَلِيٌّ، وَأَمَّا الشُّهَدَاءُ فَعَمِّي حَمْزَةُ، وَأَمَّا الصَّالِحُونَ فَابْنَتِي فَاطِمَةُ وَأَوْلَادُهَا الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ.

قَالَ: وَكَانَ الْعَبَّاسُ حَاضِرًا رَافِئًا وَجَلَسَ بَيْنَ يَدَي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ: أَلَسْنَا أَنَا وَأَنْتَ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ مِنْ نَبْعَةٍ وَاحِدَةٍ؟ قَالَ: وَمَا ذَاكَ يَا عَمُّ؟ قَالَ: لِأَنَّكَ تُعَرِّفُ بِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ دُونَنَا.

قَالَ: فَتَبَسَّمَ النَّبِيُّ! وَقَالَ: أَمَّا قَوْلُكَ، يَا عَمُّ! أَلَسْنَا مِنْ نَبْعَةٍ وَاحِدَةٍ، فَصَدَقْتَ! وَ لَكِنْ، يَا عَمُّ! إِنَّ اللَّهَ خَلَقَنِي وَ خَلَقَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ لَا سَمَاءَ مَبْنِيَّةً وَلَا أَرْضَ مَدْحِيَّةً وَلَا ظُلْمَةَ وَلَا نُورَ وَلَا شَمْسَ وَلَا قَمَرَ وَلَا جَنَّةَ وَلَا نَارَ. (الحديث) (1)

از انس بن مالک نقل است که گفت: روزی با رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم نماز صبح را خواندیم، در این موقع آن حضرت صورت مبارکش را به جانب ما برگرداندند، من عرض کردم: ای رسول خدا! برای ما این آیه را تفسیر بفرمائید: «فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا»، حضرت فرمودند: منظور از پیامبران، من هستم، و صدیقین، برادر من علی علیه السلام است، اما شهداء، عمویم حمزه علیه السلام می باشد، و صالحین، دخترم فاطمه علیها السلام و اولاد او حسن و حسین علیهم السلام هستند.

ص: 193

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 31، ح 2 و ج 37، ص 83، ح 51؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 125، ح 2546؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 143؛ تفسير كنز الدقائق، ج 3، ص 464؛ حلية الأبرار في أحوال محمد وآله الأطهار عليهم السلام، ج 4، ص 97، باب 1، ح 1؛ مدينة معاجز، ج 3، ص 221، ح 840.

چون این سخنان را عباس، عموی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم شنید، از جای خود برخاست و مقابل آن حضرت نشست و عرض کرد: مگر ما و شما و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام از یک منبع نیستیم؟ رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: چطور، ای عمو؟! عباس عرض کرد: شما تنها علی و فاطمه و حسن و حسین را معرفی می کنید و ما را از خودتان نمی دانید!

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم تبسم نمودند و فرمودند: اما اینکه گفتم ما از یک منبع و ریشه هستیم، راست می گویی، ولی خداوند، من و علی و فاطمه و حسن و حسین را قبل از خلقت آدم آفرید، در حالی که هنوز آسمان و زمین و نور و ظلمت و خوشید و ماه و بهشت و جهنم و ... را خلق نکرده بود.

3_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ»، يَعْنِي فِي فَرَائِضِهِ، «وَالرَّسُولَ»، فِي سُنَّتِهِ، «فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ»، يَعْنِي مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، «وَالصَّادِقِينَ»، يَعْنِي عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَكَانَ أَوَّلَ مَنْ صَدَّقَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، «وَالشُّهَدَاءَ»، يَعْنِي عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَجَعْفَرَ الطَّيَّارَ، وَحَمْزَةَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، هَؤُلَاءِ سَادَاتُ الشُّهَدَاءِ. (الحديث) (1)

از عبد الله بن عباس نقل است که گفت: «وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ»، یعنی کسی که خدا را در واجباتش اطاعت کند، «وَالرَّسُولَ»، و پیامبر را در سنتش، «فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ»، یعنی حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم، «وَالصَّادِقِينَ»، یعنی علی بن ابی طالب علیه السلام و او نخستین کسی بود که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را تصدیق نمود، «وَالشُّهَدَاءَ»،

ص: 194

1- _ بحار الأنوار، ج 35، ص 390؛ شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 196، ح 206؛ مناقب آل ابی طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 87.

یعنی علی بن ابی طالب علیه السلام و جعفر طیار و حمزة بن عبد المطلب و حسن و حسین علیهم السلام، اینان سروران شهیدان هستند.

توضیح: یکی از مصادیق شهداء در آیه شریفه، سید الشهداء، حضرت امام حسین علیه السلام هستند، و یکی از بهترین نعمتهای خدای متعال، برای کسانی که از خدا و رسولش صلی الله علیه وآله وسلم اطاعت کنند، بودن با امام حسین علیه السلام است که آن حضرت برای مؤمنان، بهترین رفیق می باشند.

ص: 195

کد آیه: 4/77 اسم آیه: جهاد در رکاب امام حسین علیه السلام

{الَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ ... }

آیا ندیدی کسانی را که به آنان گفته شد: دست از جنگ بازدارید و نماز را بر پا دارید، و زکات بپردازید. ولی هنگامی که جنگ بر آنان لازم و مقرر شد.

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زِيَادِ الْعَطَّارِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَمْرَهُ اللَّهُ بِالْكَفِّ، قَالَ: قُلْتُ: «فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ أَنْ يُقَاتِلُوا مَعَهُ. (1)

از حسن بن زیاد عطار نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ»، فرمودند: درباره امام حسن بن علی علیهما السلام نازل شده است، چون خدای متعال او را امر کرد که از جنگ خودداری نماید، راوی گفت: عرض کردم: «فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ»، فرمودند: در باره امام حسین بن علی علیهما السلام نازل شده است، زیرا خداوند بر آن حضرت و بر تمام اهل زمین واجب کرد که در رکاب امام، بجنگند.

ص: 196

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 217، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 130، ح 2566؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 258، ح 198؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 478؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 518، ح 412.

کد آیه: 4/83 اسم آیه: صاحبان امر

{ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ* وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ*... }

و هنگامی که خبری، چه ایمنی و چه ترس به آنها برسد، آن را در همه جا فاش می کنند. و حال آنکه اگر در آن به پیامبر و اولو الامرشان رجوع می کردند، حقیقت امر را از آنان درمی یافتند.

1_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ»، قَالَ: هُمُ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از عبد الله بن عجلان نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام، در باره آیه: «وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ»، فرمودند: آنها، ائمه عليهم السلام هستند.

2_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جُنْدَبٍ، عَنِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي حَدِيثٍ قَالَ: ... أَنَّ اللَّهَ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: «وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ»، يَعْنِي آلَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَهُمْ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَ مِنْهُمْ الْقُرْآنَ، وَيَعْرِفُونَ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ، وَ

ص: 197

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 295، ح 35؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 135، ح 2583؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 260، ح 205؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 200، ح 33592.

عبد الله بن جندب، در حدیثی از امام رضا علیه السلام روایت کرده که حضرت فرمودند: ... خداوند در قرآن می فرماید: «وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ»، یعنی، آل محمد علیهم السلام، و آنان کسانی هستند که از قرآن استنباط می کنند، و حلال و حرام را تشخیص می دهند، و حجت خداوند بر مردم هستند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 59/4 نیز مراجعه نمایید.

ص: 198

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 296، ح 36؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 136، ح 2584؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 474؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 260، ح 206؛ تفسير كنز الدقائق، ج 3، ص 486؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 523، ح 429؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 171، ح 33519.

کد آیه: 4/175 اسم آیه: تمسک به امام حسین علیه السلام

{فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا}

اما آنها که به خدا ایمان آوردند و به آن چنگ زدند، بزودی همه را در رحمت و فضل خود، وارد خواهد ساخت و در راه راستی، به سوی خودش هدایت می کند.

فی تفسیر علی بن ابراهیم القمی فی قوله: «یا ایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم و انزلنا لیکم نورا مبینا» (1)، فالنور، امامة امیر المؤمنین علیه السلام، ثم قال: «فأما الذين آمنوا بالله و اعتصموا به فسید دخلهم فی رحمة»، هم الذين تمسکوا بولاية امیر المؤمنین علیه السلام و الائمة علیهم السلام. (2)

علی بن ابراهیم قمی در تفسیر فرمایش خداوند تعالی: «یا ایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم و انزلنا لیکم نورا مبینا»، گفته: مقصود از نور، امامت امیرالمؤمنین علیه السلام است و سپس در باره: «فأما الذين آمنوا بالله و اعتصموا به فسید دخلهم فی رحمة»، گفته: آنها کسانی هستند که، به ولایت امیر المؤمنین علیه السلام و ائمه علیهم السلام، تمسک می جویند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر، به کد: 256/4 مراجعه نمایید.

ص: 199

1- 174/4.

2- البرهان فی تفسیر القرآن، ج 2، ص 204، ح 2856؛ تفسیر القمی، ج 1، ص 159؛ تفسیر الصافی، ج 1، ص 525؛ تفسیر کنز الدقائق، ج 3، ص 599؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 579، ح 699.

كد آیه: 5/3 اسم آیه: ولایت امام حسین علیه السلام

{...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا*...}

امروز، دین شما را برایتان کامل کردم، و نعمت خود را بر شما تمام نمودم، و اسلام را برای شما به عنوان دین پذیرفتم.

عَنْ سَلِيمِ بْنِ قَيْسِ الْهَلَالِيِّ عَنِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ، أَنَّهُ قَالَ فِي مَجْلِسٍ عَظِيمٍ فِيهِ أَكْثَرُ مِنْ مِائَتَيْ رَجُلٍ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي خِلَافَةِ عُمَانَ، ...

... الى ان قال عليه السلام: ثُمَّ خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي غَدِيرِ خُمٍ، ...

فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ! أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ مَوْلَايَ وَأَنَا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ، وَأَنَا أَوْلَى بِهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ؟ قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: قُمْ، يَا عَلِيُّ! فَنُصِّمْتُ، فَقَالَ: مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ، اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ، فَقَامَ سَلْمَانُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَلاَءٌ كَمَا ذَا؟ قَالَ: وَلاَءٌ كَوَلَائِي، مَنْ كُنْتُ أَوْلَى بِهِ مِنْ نَفْسِهِ فَعَلِيٌّ أَوْلَى بِهِ مِنْ نَفْسِهِ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا»، فَكَبَّرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَقَالَ: اللَّهُ أَكْبَرُ تَمَامَ بُنُوتِي وَتَمَامَ دِينِ اللَّهِ وَلاَئُهُ عَلَيَّ بَعْدِي.

فَقَامَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَقَالَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذِهِ الْآيَاتُ خَاصَّةٌ فِعَلِيٍّ؟ قَالَ: بَلَى! فِيهِ وَفِي

سلیم بن قیس، در خبری طولانی، روایت کرده که حضرت علی علیه السلام فرمودند: در زمان حکومت عثمان، در مجلسی بزرگ که در مسجد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم با حضور بیش از دویست نفر از قریش و انصار تشکیل شد...

تا آنجا که فرمودند: سپس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم در غدیر خم خطبه ای ایراد کردند و فرمودند:

ای مردم! آیا می دانید که خداوند عزوجل صاحب اختیار من است و من صاحب اختیار مؤمنین هستم و من از خود آنان به ایشان صاحب اختیارترم؟ گفتند: بله، ای رسول خدا!

پس فرمودند: برخیز، ای علی! من برخاستم و حضرت فرمودند: «هر کس من صاحب اختیار او هستم این علی صاحب اختیار اوست. پروردگارا! هر کس او را دوست می دارد دوست بدار و هر کس او را دشمن می دارد دشمن بدار.»

پس سلمان برخاست و عرض کرد: ای رسول خدا! ولایت و صاحب اختیاری او چگونه است؟ پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ولایت و صاحب اختیاری او همچون ولایت من است. هر کس من نسبت به او از خودش صاحب اختیارترم، علی هم نسبت به او از خودش صاحب اختیارتر است، پس خداوند عزوجل این آیه را نازل فرمود: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا»، سپس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم تکبیر گفتند و بعد فرمودند: الله اکبر، تمام نبوت من و تمام دین خدا، ولایت علی علیه السلام بعد از من است.

ص: 201

1- _ إثبات الهداة، ج 2، ص 82، ح 228؛ الإحتجاج (طبرسی)، ج 1، ص 147؛ بحار الأنوار، ج 31، ص 410، ح 1؛ کتاب سلیم بن قیس الهلالی، ج 2، ص 644، ح 11؛ کمال الدین (صدوق)، ج 1، ص 276، ح 25؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 645، ح 261.

ابو بکر و عمر برخاستند و گفتند: ای رسول خدا! آیا این آیات مخصوص علی است؟! حضرت فرمودند: آری! در باره او و جانشینانم تا روز قیامت است.

توضیح: با توجه به روایت فوق نتیجه می گیریم که اکمال دین و اتمام نعمت، به ولایت امام علی علیه السلام و پس از ایشان، ائمه علیه السلام می باشد، و حضرت امام حسین علیه السلام یکی از آن ها هستند.

به عبارتی دیگر، همان طور که دین اسلام با امامت امیرالمؤمنین علی علیه السلام کامل شد و محافظت گردید، به وسیله شهادت حضرت امام حسین علیه السلام و حماسه آن حضرت در روز عاشورا، از انحراف حفظ گردید و زنده و پاینده راهش را تا روز قیامت ادامه می دهد.

ص: 202

کد آیه: 5/35 اسم آیه: توسل به امام حسین علیه السلام

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ }

ای کسانی که ایمان آورده اید! از خدا بپرهیزید! و وسیله ای برای تقرب به او بجوئید! و در راه او جهاد کنید، باشد که رستگار شوید!

1_ عَنْ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: فِي الْجَنَّةِ لَوْلُوتَانِ إِلَى بُطْنَانِ الْعَرْشِ، إِحْدَاهُمَا بَيْضَاءُ وَالْأُخْرَى صَفْرَاءُ، فِي كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا سَبْعُونَ أَلْفَ غُرْفَةٍ أَبْوَابُهَا وَأَكْوَابُهَا مِنْ عَرَقٍ وَاحِدٍ، فَالْبَيْضَاءُ الْوَسِيلَةُ لِمُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ، وَالصَّفْرَاءُ لِإِبْرَاهِيمَ وَأَهْلِ بَيْتِهِ. (1)

از اصبع بن نباته نقل است که گفت: حضرت علی علیه السلام فرمودند: در بهشت دو لؤلؤ است که تا دل عرش وسعت دارد، یکی سفید است و دیگری زرد، و در هر کدام هفتاد هزار غرفه است، و درها و جامهای آنها، همه از یک جنس هستند، لؤلؤ سفید همان وسیله است که برای حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم و اهل بیتش علیهم السلام می باشد، و لؤلؤ زرد، برای حضرت ابراهیم علیه السلام و اهل بیت اوست.

2_ فِي تَفْسِيرِ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، قَوْلُهُ: «اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ»، فَقَالَ: تَقَرَّبُوا

ص: 203

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 294، ح 3082؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 4، ص 104؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 626، ح 177؛ مجمع البيان في تفسير القرآن، ج 3، ص 293؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 399.

علی بن ابراهیم در باره آیه شریفه: «اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ»، می فرماید: یعنی به وسیله امام، به خداوند نزدیک شوید.

3_ رَوَاهُ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى: «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ»، (2) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ نُورِي ابْتَدَعَهُ مِنْ نُورِهِ وَاشْتَقَّهَ مِنْ جَلَالِ عَظَمَتِهِ ...

إلى أن قال:

وَمَنْ أَطَاعَنَا أَطَاعَ اللَّهَ، وَنَحْنُ الْوَسِيلَةُ إِلَى اللَّهِ وَالْوَصْلَةُ إِلَى رِضْوَانِ اللَّهِ، وَلَنَا الْعِصْمَةُ وَالْخِلَافَةُ وَالْهُدَايَةُ، وَفِينَا النَّبُوءَةُ وَالْوَلَايَةُ وَالْإِمَامَةُ. (الحدیث) (3)

جابر بن عبد الله روایت کرده که در تفسیر این سخن خدای متعال: «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ»، گفت: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: اولین چیزی که خداوند آفرید نور من بود، که آن را از نور خود آفرید و از جلال عظمت خویش جدا نمود.

تا آنجا که فرمودند: و هر که از ما اطاعت کند، خدا را اطاعت نموده است، ما وسیله به سوی خدا و رساننده به رضوان او هستیم، عصمت و خلافت و هدایت متعلق به ما است، و نبوت و امامت و ولایت در بین ما می باشد.

ص: 204

1- بحار الأنوار، ج 67، ص 271؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 292، ح 3077؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 33؛ تفسير القمي، ج 1، ص 168؛ تفسير كنز الدقائق، ج 4، ص 104، تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 627، ح 179.

2- 110/3.

3- بحار الأنوار، ج 25، ص 22، ح 38؛ مشارق أنوار اليقين في أسرار أمير المؤمنين عليه السلام، ص 61.

توضیح: طبق روایات نقل شده، حضرت امام حسین علیه السلام هم، که یکی از اهل بیت علیهم السلام هستند، مصداق «وسيله» برای تقرب و توسل می باشند، و حتی خداوند به بعضی از پیامبران علیهم السلام هم دستور داده برای رهایی از مشکلاتشان، به آن حضرت متوسل شوند و ما برای نمونه به یک مورد از آن ها اشاره می کنیم:

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: يَا عِبَادَ اللَّهِ! إِنَّ آدَمَ لَمَّا رَأَى النَّوْرَ سَاطِعًا مِنْ صُلْبِهِ، إِذْ كَانَ اللَّهُ قَدْ نَقَلَ أَشْبَاحًا مِنْ ذُرْوَةِ الْعَرْشِ إِلَى ظَهْرِهِ، رَأَى النَّوْرَ، وَلَمْ يَتَّبِعَنَّ الْأَشْبَاحَ.

فَقَالَ: يَا رَبِّ! مَا هَذِهِ الْأَنْوَارُ؟ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنْوَارُ أَشْبَاحِ نَقَلْتُهُمْ مِنْ أَشْرَفِ بَقَاعِ عَرْشِي إِلَى ظَهْرِكَ، وَلِذَلِكَ أَمَرْتُ الْمَلَائِكَةَ بِالسُّجُودِ لَكَ، إِذْ كُنْتَ وَعَاءً لِنَتْلِكَ الْأَشْبَاحِ، فَقَالَ آدَمُ: يَا رَبِّ! لَوْ بَيَّنَّتَهَا لِي، فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: انظُرْ، يَا آدَمُ! إِلَى ذُرْوَةِ الْعَرْشِ.

فَنظَرَ آدَمُ، وَوَقَعَ نُورٌ أَسَدَّ بَاحِنًا مِنْ ظَهْرِ آدَمَ عَلَى ذُرْوَةِ الْعَرْشِ، فَانطَبَعَ فِيهِ صُورُ أَنْوَارِ أَشْبَاحِنَا الَّتِي فِي ظَهْرِهِ كَمَا يَنْطَبِعُ وَجْهُ الْإِنْسَانِ فِي الْمِرْآةِ الصَّافِيَةِ، فَرَأَى أَشْبَاحَنَا، فَقَالَ: يَا رَبِّ! مَا هَذِهِ الْأَشْبَاحُ؟

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: يَا آدَمُ! هَذِهِ أَشْبَاحُ أَفْضَلِ خَلْقِي وَبَرِيَّاتِي: هَذَا مُحَمَّدٌ وَآنَا الْمُحَمَّدُ الْحَمِيدُ فِي أَعَالِي، شَقَقْتُ لَهُ اسْمًا مِنْ اسْمِي.

وَ هَذَا عَلِيٌّ، وَآنَا الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، شَقَقْتُ لَهُ اسْمًا مِنْ اسْمِي.

وَ هَذِهِ فَاطِمَةُ وَآنَا فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ، فَاطِمٌ أَعْدَائِي

عَنْ رَحْمَتِي يَوْمَ فَضْلِ قَضَائِي، وَ فَاطِمٌ أَوْلِيَّائِي عَمَّا يَعْرَهُمْ وَيُسِيئُهُمْ، فَشَقَقْتُ لَهَا اسْمًا مِنْ اسْمِي.

وَ هَذَانِ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ آنَا الْمُحْسِنُ الْمُجْمَلُ، شَقَقْتُ اسْمَيْهِمَا مِنْ اسْمِي، هُوَ لَأَخِي خَلِيقَتِي وَ كِرَامُ بَرِيَّتِي، بِهِمْ آخُذُ، وَ بِهِمْ أُعْطِي، وَ بِهِمْ أَعَاقِبُ، وَ بِهِمْ

أَثِيبُ، فَتَوَسَّلَ إِلَيَّ بِهِمْ. يَا آدَمُ! وَإِذَا دَهَتَكَ دَاهِيَةٌ، فَاجْعَلْهُمْ إِلَيَّ شَفَعَاءَكَ، فَإِنِّي آلَيْتُ عَلَى نَفْسِي قَسَمًا حَقًّا أَنْ لَا أَحْيِبُّ بِهِمْ آمِلًا، وَلَا أُرَدُّ بِهِمْ سَانِلًا. فَلِذَلِكَ حِينَ زَلَّتْ مِنْهُ الْحَطِيئَةُ، دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ بِهِمْ فَتَابَ عَلَيْهِ وَغَفَرَ لَهُ. (1)

حضرت علی بن الحسین علیه السلام فرمودند: پدرم علیه السلام به من خبر دادند، از قول پدرشان علیه السلام، که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای بندگان خدا! همانا وقتی حضرت آدم دید نوری عظیم از صلب او ساطع است، و این زمانی بود که خداوند اشباح ما را از بالای عرش به پشت او منتقل نمود، او نور را می دید ولی اشباح برایش آشکار نبودند، پس عرض کرد: پروردگارا! این نورها چیست؟

خداوند عزوجل فرمود: نورهای اشباحی است که از ارجمندترین جای عرشم به پشت تو انتقال دادم و برای همین به فرشتگان، فرمان دادم که تو را سجده کنند، چرا که تو ظرف این نورها شدی.

آدم گفت: پروردگارا! ای کاش آنان را برایم نمایان می ساختی. خداوند عزوجل فرمود: ای آدم! به بالای عرش نگاه کن، پس چون آدم نگرست، نور اشباح ما، از صلب او بر فراز عرش افتاد و صورتهای انوار اشباح ما که در پشت او بود، نقش

بست، همان گونه که چهره انسان در آینه صاف، نقش می بندد، پس او اشباح ما را دید و گفت: پروردگارا! این اشباح چیست؟

خداوند متعال فرمود: ای آدم! این ها اشباح بهترین مخلوقات و آفریدگان من هستند، این محمد صلی الله علیه وآله وسلم است و من در همه کارهایم محمود (ستوده شده) و حمید

ص: 206

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 150، ذیل ح 25 و ج 26، ص 327، ذیل ح 10؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 1، ص 196، ح 428؛ التفسیر الإمام الحسن العسکری علیه السلام، ص 219، ح 102؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 48 و ص 51؛ تفسیر الصافی، ج 1، ص 115؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 1، ص 376.

(ستودنی) هستم، پس برای او اسمی از اسم خودم برگرفتم.

و این علی علیه السلام است و من علیّ عظیم هستم، پس برای او اسمی از اسم خودم برگرفتم.

و این فاطمه علیها السلام است و من فاطر و شکافنده آسمان ها و زمین هستم و در روز داوری و فرجام، فاطم و قطع کننده رحمتم از دشمنانم هستم، و فاطم و جدا کننده دوستانم هستم، از هر چه که موجب سرافکندگی و ننگ ایشان شود، پس برای او اسمی از اسم خودم برگرفتم.

و این دو حسن و حسین علیهم السلام هستند و من محسن (نیکی کننده) و مجمل (نیکی آور) هستم، پس برای ایشان اسمی از اسم خودم برگرفتم.

اینان برگزیدگان مخلوقات من و گرامی ترین آفریدگانم هستند، به خاطر ایشان سلب می کنم و به خاطر ایشان عطا می کنم و می بخشم، به خاطر ایشان مجازات می کنم و به خاطر ایشان پاداش می دهم.

پس، ای آدم! به وسیله ایشان، به سوی من، متوسّل شو و اگر حادثه ای ناگوار به تو رسید، ایشان را در درگاه من شفیع خودت قرار ده، همانا من به خودم سوگند خورده ام، سوگند حقّی، که امید هیچ امیدوارای به ایشان را نا امید نکنم و درخواست هیچ درخواست کننده به ایشان را رد نکنم.

پس برای همین، هنگامی که آن خطا از آدم سر زد، او به حقّایشان، خداوند عزوجل را خواند، پس خداوند توبه اش را پذیرفت و او را آمرزید.

کد آیه: 5/56 اسم آیه: امام حسین علیه السلام حزب پیروز خدا

{وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ}

و کسانی که ولایت خدا و پیامبر او و افراد باایمان را بپذیرند، پیروزند (زیرا) حزب و جمعیت خدا پیروز است.

عَنْ مُوسَى بْنِ عَقْبَةَ أَنَّهُ قَالَ: لَقَدْ قِيلَ لِمُعَاوِيَةَ إِنَّ النَّاسَ قَدْ رَمَوْا أَبْصَارَهُمْ إِلَى الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَلَوْ قَدْ أَمَرْتَهُ يَصْعَدُ الْمِنْبَرَ وَيَخْطُبُ، فَإِنَّ فِيهِ حَصْرًا أَوْ فِي لِسَانِهِ كَلَامٌ، فَقَالَ لَهُمْ: مُعَاوِيَةُ قَدْ ظَنَّنَا ذَلِكَ بِالْحَسَنِ، فَلَمْ يَزَلْ حَتَّى عَظَّمَ فِي أَعْيُنِ النَّاسِ وَفَضَحَنَا فَلَمْ يَزَالُوا بِهِ، حَتَّى قَالَ لِلْحُسَيْنِ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ! لَوْ صَعِدْتَ الْمِنْبَرَ فَخَطَبْتَ، فَصَعِدَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمِنْبَرَ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَآثَنَى عَلَيْهِ وَصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَسَمِعَ رَجُلًا يَقُولُ: مَنْ هَذَا الَّذِي يَخْطُبُ؟ فَقَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَحْنُ حِزْبُ اللَّهِ الْغَالِبُونَ، وَعِترَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْأَقْرَبُونَ، وَأَهْلُ بَيْتِهِ الطَّيِّبُونَ. (الحديث) (1)

از موسی بن عقبه نقل است که گفت: به معاویه گفته شد: مردم برای مقام خلافت چشم به امام حسین علیه السلام دوخته اند، کاش به او می گفتی که بر فراز منبر برود و سخنرانی کند، چرا که در سخن گفتن ناتوان و در زبانش گرفتگی است، پس معاویه به آن ها گفت: ما چنین گمانی در باره حسن داشتیم، ولی او در نظر مردم تا حدی بزرگ شد که ما را رسوا کرد.

خلاصه، به قدری در باره این موضوع به معاویه گفتند کهسرانجام او به امام حسین علیه السلام گفت: ای ابا عبدالله! ای کاش بر فراز منبر می رفتی و خطبه می خواندی!

ص: 208

1- _ الإحتجاج على أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 2، ص 298؛ بحار الأنوار، ج 44، ص 205، باب 27، ح 1؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 67.

امام حسین علیه السلام بر فراز منبر رفتند و حمد و ثنای خدا را به جا آوردند و بر پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم درود فرستادند، آنگاه شنیدند که مردی می گوید: این چه کسی است که خطبه می خواند؟

امام حسین علیه السلام فرمودند: ما همان حزب پیروز خداوند، و عترت نزدیک رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، و اهل بیت پاک او هستیم.

توضیح: طبق آیه شریفه و روایت مذکور، امام حسین علیه السلام و شیعیان و اصحابشان مصداق حزب خدا هستند که همیشه غالب و پیروزند، و اگر کسی بگوید: آن ها که در کربلا شکست خوردند، هم جوابش این است که پیروز کسی است که بر دلها حکومت می کند و این عشق و محبت و حرارت نسبت به امام حسین علیه السلام را خداوند در دلهای بعضی از مردم قرار داده، و هم جوابش را امام سجاد علیه السلام در روایت زیر بیان فرموده اند:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَيَّابَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، اسْتَقْبَلَهُ إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ وَقَالَ: يَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ! مَنْ غَلَبَ؟ وَهُوَ يُغَطِّي رَأْسَهُ وَهُوَ فِي الْمَحْمِلِ، قَالَ: فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ مَنْ غَلَبَ وَدَخَلَ وَقْتُ الصَّلَاةِ فَأَذِّنْ ثُمَّ أَقِم.

از عبد الله بن سیابہ نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: هنگامی که حضرت علی بن الحسین علیهما السلام وارد شدند در حالی که امام حسین علیه السلام را به شهادت رسانده بودند، ابراهیم بن طلحه بن عبیدالله رو به آن حضرت کرد و گفت: ای علی بن الحسین! چه کسی پیروز شد؟ در حالی که آن حضرت سرشان را پوشانده بودند و در کجاوه بودند، امام صادق علیه السلام فرمودند: امام سجاد علیه السلام به او فرمودند: هر وقت خواستی بدانی چه کسی پیروز شد، هنگام نماز، اذان و اقامه بگو!

کد آیه: 6/149 اسم آیه: حجت بالغه

{قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ* فَلَوْ شَاءَ لَهَدَىٰكُمْ أَجْمَعِينَ}

بگو: دلیل و برهان رسا مخصوص خداست، و اگر خدا می خواست قطعاً همه شما را (به طور جبر) هدایت می کرد.

1_ عَنْ سَدِيدٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! مَا أَنْتُمْ؟ قَالَ: نَحْنُ خُزَّانُ عِلْمِ اللَّهِ، وَنَحْنُ تَرَاجِمَةُ وَحْيِ اللَّهِ، وَنَحْنُ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ عَلَى مَنْ دُونَ السَّمَاءِ وَمَنْ فَوْقَ الْأَرْضِ. (1)

از سدید نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام پرسیدم: فدایتان شوم! شما که هستید؟ حضرت فرمودند: ما خزانه دار علم خدا هستیم، و ما مترجمان وحی خدائیم، و ما حجت رسائیم بر هر که در زیر آسمان و روی زمین است.

2_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ عَلَيَّ أَوْ زَوْجَتَهُ وَابْنَاءَهُ حُجَجَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ. (الحديث) (2)

ص: 210

1- بحار الأنوار، ج 26، ص 105، ح 4؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 104، ح 6؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 4، ص 475؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 776، ح 333؛ الكافي، ج 1، ص 192، ح 3؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 347، ح 3.

2- شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 76، ح 89.

از جابر بن عبد الله انصاری نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: : همانا خداوند، علی و همسر و پسران او را حجت های خود بر مردم قرار داده است.

3_ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، أَنَّهُ جَاءَ إِلَيْهِ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا أَبَا الْحَسَنِ! إِنَّكَ تُدْعَى أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، فَمَنْ أَمَرَكَ عَلَيْهِمْ؟ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ أَمَرَنِي عَلَيْهِمْ.

فَجَاءَ الرَّجُلُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيْصَدُّقٌ عَلَيَّ فِيمَا يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَهُ عَلَى خَلْقِهِ؟ فَغَضِبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ عَلِيًّا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ بِوِلَايَةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، عَقَدَهَا لَهُ فَوْقَ عَرْشِهِ وَأَسَدَ هَدَى عَلَى ذَلِكَ مَلَائِكَتُهُ إِنَّ عَلِيًّا خَلِيفَةُ اللَّهِ وَحُجَّةُ اللَّهِ وَإِنَّهُ لِأَمَامُ الْمُسْلِمِينَ ...

الی ان قال:

ثُمَّ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَنَا وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالحَسَنُ وَالحُسَيْنُ وَتِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الحُسَيْنِ حُجَجُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ، أَعْدَاؤُنَا أَعْدَاءُ اللَّهِ وَأَوْلِيَاؤُنَا أَوْلِيَاءُ اللَّهِ. (1)

از ابو حمزه نقل است که گفت: حضرت امام سجاد علیه السلام از پدرشان علیه السلام نقل کردند که حضرت علی علیه السلام فرمودند: مردی نزد ایشان آمده و عرض کرد: ای ابا الحسن! شما را امیرالمؤمنین خطاب می کنند، چه کسی این مقام را به شما داده است؟ حضرت فرمودند: خدای بزرگ مرتبه مرا امیر آنان قرار داده است.

پس آن مرد نزد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! آیا علی راست می گوید، که خداوند او را امیر برای خلقش قرار داده است؟ پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به

ص: 211

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 131، المجلس 27، ح 8؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 227، ح 5؛ بشارة المصطفى لشيعة المرتضى، ج 2، ص 24؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 121، ح 5.

خشم آمده، سپس فرمودند: همانا علی با ولایت خدای عزوجل امیر مؤمنان گشته است، و این پیمان را خداوند بر بالای عرش خود برای او بست و فرشتگان را گواه گرفت که علی خلیفه خدا و حجت خدا و همانا او امام مسلمانان است...

تا آنجا که فرمودند:

سپس پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: من، علی، فاطمه، حسن، حسین و نه نفر از فرزندان حسین علیهم السلام، حجت های خدا بر مردم هستیم، دشمنان ما، دشمنان خدا و دوستان ما، دوستان خدا هستند.

ص: 212

کد آیه: 6/153 اسم آیه: صراط مستقیم

{وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ*...}

و راه راست من این است، پس از آن پیروی کنید.

عَنْ سَعْدٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ»، قَالَ: آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ الصِّرَاطُ الَّذِي دَلَّ عَلَيْهِ. (1)

از سعد نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ»، فرمودند: آل محمد علیهم السلام، همان راهی هستید که خداوند به آن راهنمایی نموده است.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1 و کُد: 101/3 مراجعه نمایید.

ص: 213

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 209، ح 708؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 14، ح 14؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 498، ح 3727؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 384، ح 126؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 4، ص 483؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 778، ح 344؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 79، ح 94.

{ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا* وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ }

هر کس کار نیکی بجا آورد، ده برابر آن پاداش دارد، و هر کس کار بدی انجام دهد، جز بمانند آن، کیفر نخواهد دید و ستمی بر آنها نخواهد شد.

في تفسير العياشي، قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عَيْسَى فِي رِوَايَةِ شَرِيفٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَ مَا رَأَيْتُ مُحَمَّدِيًّا مِثْلَهُ قَطُّ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا»، قَالَ: الْحَسَنَةُ الَّتِي عَنِ اللَّهِ وَلَا يَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ السَّيِّئَةُ عَدَاوَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

عیاشی در تفسیرش می فرماید: محمد بن عیسی گفت: در روایت شریف از حضرت امام محمد باقر علیه السلام، که من هرگز مثل ایشان، محمدی ندیده ام، در باره این سخن خدای متعال: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا»، فرمودند: معنی حسنه ای که خداوند بیان فرموده، ولایت ما اهل بیت است، و سینه، عداوت و دشمنی با ما اهل بیت می باشد.

توضیح: هر جا عبارت «ما اهل بیت» بیاید، یکی از مصادیق آن، وجود پر برکت حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، پس ولایت و محبت آن حضرت، حسنه است.

ص: 214

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 41، باب 28، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 505، ح 3758؛ تفسير العياشي، ج 1، ص 386، ح 137.

کد آیه: 7/6 اسم آیه: سؤال از محبت آن حضرت

{فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ}

پس حتماً از کسانی که پیامبران را به سوی آنها فرستادیم، سؤال خواهیم کرد و از پیامبران (نیز) سؤال می کنیم.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: لَا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ: عَنْ عُمْرِهِ فِيْمَا أَفْنَاهُ، وَشَدِّ بَابِهِ فِيْمَا أَبْلَاهُ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ كَسَبَهُ وَفِيْمَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ حُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: هیچ بنده ای در روز قیامت قدمی بر نمی دارد، تا اینکه در باره چهار چیز از او سؤال شود: از عمرش که در چه چیزی گذرانده، و از جوانی اش که در چه راهی به سر رسانده، و از مالش که از کجا آورده و در چه راهی مصرف نموده، و از محبت و دوستی ما اهل بیت.

توضیح: یکی از سؤالاتی که در روز قیامت از بندگان می پرسند، در باره حضرت امام حسین علیه السلام است، که آیا نسبت به آن حضرت، محبت و دوستی داشته ای و یا از دشمنان ایشان بوده ای؟ و اینجاست که سعادت و شقاوت افراد مشخص می شود.

ص: 215

1- _ الأماالي (للصدوق)، ص 39، المجلس 10، ح 9؛ بحار الأنوار، ج 7، ص 258، ح 1 و ج 68، ص 180، ح 33؛ الخصال، ج 1، ص 253، ح 125؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 121؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 402، ح 19؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 336، ح 9.

کد آیه: 7/43 اسم آیه: سینه بی کینه

{وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ ...}

و آنچه از کینه و خشم در سینه های آنان است، بر می کنیم.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَلِيلٍ، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ» الْآيَةِ، قَالَ: نَزَلَتْ فِيْنَا. (1)

از عبد الله بن خلیل نقل است که گفت: حضرت علی علیه السلام در باره فرمایش خدای متعال: «وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ»، فرمودند: این آیه در باره ما نازل شده است.

توضیح: همانطور که قبلاً هم متذکر شدیم، هر وقت یکی از ائمه علیهم السلام در بیاناتشان، از ضمیر «ما» استفاده کنند، همه ایشان را شامل می شود، لذا آیه فوق در باره حضرت امام حسین علیه السلام نیز صادق است؛ یعنی وجود مقدس آن حضرت، از هر گونه عیب و کینه ای، پاک و مطهر می باشند.

ص: 216

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 257، ح 2؛ شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 266، ح 259؛ مناقب آل ابی طالب؟ عهم؟ (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 330.

کد آیه: 7/43 اسم آیه: شکر نعمت هدایت

{... وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَىَٰنَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَىَٰنَا اللَّهُ... }

وگفتند: ستایش مخصوص خدایی است که ما را به این (نعمت ها) رهنمون شد و اگر خدا ما را راهنمایی نکرده بود، ما هرگز هدایت نمی یافتیم.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»، فَقَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ، دُعِيَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَبِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَبِالْأَيْمَةِ مِنْ وُلْدِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَيُنْصَبُونَ لِلنَّاسِ، فَإِذَا رَأَتْهُمْ شِعْتَهُمْ، قَالُوا: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»، يَعْنِي هَدَانَا اللَّهُ فِي وِلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأَيْمَةِ مِنْ وُلْدِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره فرمایش خدای عزوجل: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»، فرمودند: هنگامی که روز قیامت بر پا شود، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و امیر المؤمنین علیه السلام و ائمه از فرزندان ایشان، را می طلبند، و ایشان را برای (شفاعت) مردم، منصوب می نمایند، پس، چون شیعیانشان، آنها را ببینند، می گویند: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ»، یعنی: سپاس خدایی را که ما را به وسیله ولایت امیر المؤمنین علیه السلام و

ص: 217

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 152، ح 42؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 545، ح 3886؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 197؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 88؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 31، ح 117؛ الكافي، ج 1، ص 418، ح 33؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 33، ح 33.

توضیح: یکی از بزرگترین نعمت های الهی، هدایت به صراط مستقیم است، و ما در آیات گذشته (کُد: 6/1 و کُد: 101/3 و کُد: 153/6) ثابت کردیم که صراط مستقیم، امام حسین علیه السلام هستند.

بنا بر این کسانی که عشق و محبت امام حسین علیه السلام را در دل دارند، باید شکر این نعمت بزرگ را، با عمل به دستورات آن حضرت (عمل به واجبات و ترک محرمات) انجام دهند، تا خداوند این عشق و محبت را در جان و دلشان، روزافزون گرداند که:

«لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ * وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ»

و یکی از دستوراتی که از ائمه علیهم السلام در باره شکر نعمت، به ما رسیده است، سجده شکر است، امام صادق علیه السلام در روایتی فرمودند: هرگاه یکی از شماها نعمت خدا را به یاد آوردید، باید گونه بر خاک نهاده و به شکرانه آن سجده کنید.

از این جاست که زائر امام حسین علیه السلام، سر بر تربت می گذارد و عرضه می دارد:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدَ الشَّاكِرِينَ لَكَ عَلَى مُصَابِهِمُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ رِزْيَتِي»

کد آیه: 7/46 اسم آیه: امام حسین علیه السلام در اعراف

{وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ* وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ* وَنَادُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ* لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ }

و در میان آندو (بهشتیان و دوزخیان) حجابی است، و بر «اعراف» مردانی هستند که هر يك از آندورا از سیمایشان می شناسند و خطاب به بهشتیان می گویند: درود بر شما باد، اینها هنوز داخل بهشت نشده اند ولی امید آن را دارند.

1_ عَنْ بَشْرِ بْنِ حَبِيبٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سَمِعَ مَلَأَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ»، قَالَ: سُورَةُ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، فَأَيْمٌ عَلَيْهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ وَالحَسَنُ وَالحُسَيْنُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَيَنَادُونَ: أَيُّنَ مُحِبُّونَا؟ أَيُّنَ شَيْعَتِنَا؟ فَيَقْبَلُونَ إِلَيْهِمْ فَيَعْرِفُونَهُمْ بِأَسْمَاءِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى: «يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ»، فَيَأْخُذُونَ بِأَيْدِيهِمْ، فَيَجُوزُونَ بِهِمُ الصَّرَاطَ وَيَدْخُلُونَهُمُ الْجَنَّةَ. (1)

از بشیر بن حبیب نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این فرمایش خداوند عزوجل: «وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ»، سؤال شد، حضرت فرمودند: آن، فاصله و حصارى است که بین بهشت و جهنم قرار دارد، در

ص: 219

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 255، ح 21؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 549، ح 3903؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 182؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 95؛ مختصر البصائر، ص 174، ح 152.

حالی که، حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم و علی و حسن و حسین و فاطمه و خدیجه، بر روی آن ایستاده اند، پس ندای دهند: دوستداران ما کجایند؟ شیعیان ما کجایند؟

پس شیعیان و محبان به سوی آنان می آیند در حالی که آنان را با نام هایشان و اسامی پدرانیشان می شناسند، و این همان سخن خدای متعال است که: «يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ»، پس دست آنان را می گیرند و از صراط عبور می دهند و وارد بهشت می کنند.

2_ عَنْ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَأَتَاهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْكُوَّاءِ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ»، فَقَالَ: وَيْحَكَ! يَا ابْنَ الْكُوَّاءِ! نَحْنُ نُوقِفُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ، فَمَنْ نَصَرَ رَنَا عَرَفْنَا بِسِيمَاهُ فَأَدْخَلْنَاهُ الْجَنَّةَ، وَمَنْ أَبْغَضَنَا عَرَفْنَا بِسِيمَاهُ فَأَدْخَلْنَاهُ النَّارَ. (1)

از اصبح بن نباته نقل است که گفت: نزد حضرت علی علیه السلام نشسته بودم که ابن کواء خدمت آن حضرت آمد و عرض کرد: ای امیر مؤمنان! مرا از معنی این سخن خداوند: «وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ»، با خبر کنید، پس ایشان فرمودند: وای بر تو! ای ابن کواء! این ما هستیم که در روز قیامت بین بهشت و جهنم می ایستیم، پس هر کس ما را یاری کرده باشد، ما او را با چهره اش می شناسیم و او را وارد بهشت می کنیم، و هر کس با ما دشمنی کرده باشد، پس ما او را با چهره اش می شناسیم و وارد جهنم می کنیم.

3_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِهِ: «وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ»، قَالَ: نَحْنُ أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ، فَمَنْ عَرَفْنَا كَانَ مِنَّا، وَمَنْ

ص: 220

1- بحار الأنوار، ج 8، ص 332؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 553، ح 3914؛ تفسير فوات الكوفي، ص 144، ح 176؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 263، ح 256.

از ابو بصير نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام که درباره آیه: «وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: اصحاب اعراف ما هستیم، هر که ما را می شناسد، از ما است، و هر که از ما شد سرنوشتش بهشت است و هر که ما را انکار کند، سرنوشتش آتش است.

4_ عَنْ أَبِي ذَرِّرِضَى اللَّهِ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ تَقُولُ: سَأَلْتُ أَبِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ»؟ قَالَ: هُمُ الْأَيْمَةُ بَعْدِي، عَلِيٌّ وَسِبْطَايَ وَتِسْعَةٌ مِنْ صُلْبِ الْحُسَيْنِ هُمْ رِجَالُ الْأَعْرَافِ، لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ يَعْرِفُهُمْ وَيَعْرِفُونَهُ، وَلَا يَدْخُلُ النَّارَ إِلَّا مَنْ أَنْكَرَهُمْ وَيُنْكِرُونَهُ، لَا يُعْرِفُ اللَّهُ إِلَّا بِسَبِيلِ مَعْرِفَتِهِمْ. (2)

از ابوذر نقل است که گفت: شنیدم که حضرت فاطمه علیها السلام می فرمودند: از پدرم درباره این سخن خدای تبارک و تعالی: «وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: آنان، امامان پس از من هستند، علی و دو سبط من و نه تن دیگر از صلب حسین، ایشان مردان اعراف هستند، کسی وارد بهشت نمی شود مگر اینکه آن ها را بشناسد و آن ها نیز او را بشناسند، و کسی داخل جهنم نمی شود مگر اینکه آن ها را انکار کند و آن ها نیز او را انکار نمایند، خداوند شناخته نمی شود مگر از طریق شناخت و معرفت آن ها.

ص: 221

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 251، ح 10؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 499، ح 13.

2- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 176، ح 563؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 351، ح 220؛ كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، ص 194.

توضیح: آیه فوق، در باره جایگاه مردان بزرگی است که شناخته شده اند، و طبق احادیث مذکور، یکی از مصادیق این مردان بزرگ، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند.

وقتی عبارت «اعراف» را با عبارت «عرفات» کنار هم قرار می دهیم، می بینیم هر دو از ریشه «عرف»، به معنی شناخت، هستند، و دارای مشترکاتی می باشند، یکی از آن ها این است که همانطور که حاجی در مناسک حج، در روز عرفه، باید در سرزمین «عرفات» وقوف داشته باشد، تا تفکر کند و از معرفت خودشناسی به معرفت خداشناسی برسد و با خواندن دعای عرفه امام حسین علیه السلام، و توسل به آن حضرت، در محضر پروردگار عزوجل توبه کند و به مقام قرب الهی نائل شود و اهل بهشت گردد.

در «اعراف» نیز، که سرزمینی است بین بهشت و جهنم، بندگان خدا در آن جا وقوف داشته، کسانی که در دنیا محبت امام حسین علیه السلام را داشته و در مصائب آن حضرت اشک ریخته و در مسیر زیارت آن حضرت، رنج ها و سختی ها کشیده اند، آن حضرت را می شناسند و امام حسین علیه السلام هم آن ها را می شناسند و این شناخت و معرفت، باعث نجات و بهشتی شدن آن ها می گردد.

کد آیه: 7/69 اسم آیه: نعمت ولایت امام حسین علیه السلام

{... فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ}

پس نعمتهای خدا را به یاد آورید، شاید رستگار شوید!

عَنْ أَبِي يُوسُفَ الْبُرَّازِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: تَلَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَذِهِ الْآيَةَ: «فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ»، قَالَ: أَتَدْرِي مَا آلَاءُ اللَّهِ؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ: هِيَ أَعْظَمُ نِعْمٍ اللَّهُ عَلَى خَلْقِهِ، وَهِيَ وَلَا يَتَنَا. (1)

از ابو یوسف بزاز نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که: ایشان این آیه را خواندند: «فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ»، و فرمودند: آیا معنای «آلاء الله» را می دانی؟ عرض کردم: خیر، حضرت فرمودند: آن، بزرگترین نعمت خدای متعال، بر آفریدگان خویش است، و آن، ولایت ما می باشد.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/1، کُد: 69/4 و کُد: 5/3 مراجعه فرمایید.

ص: 223

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 59، ح 36 و ج 64، ص 147، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 560، ح 3937؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 81، ح 3؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 183؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 211؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 119؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 44، ح 178؛ الكافي، ج 1، ص 217، ح 3؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 448، ح 3؛ الوافي، ج 3، ص 538، ح 1070.

کد آیه: 7/96 اسم آیه: برکات الهی در رجعت امام حسین علیه السلام

{وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ}

و اگر مردم شهر و روستاها ایمان می آوردند و خداترس و پرهیزکار می شدند، ما برکات آسمان و زمین را برای آنان می گشودیم. ولی آنان حقایق را تکذیب کردند. ما نیز آنها را به کیفر اعمالشان گرفتار ساختیم.

عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِأَصْحَابِهِ قَبْلَ أَنْ يَقْتَلَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِي: يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ! إِنَّكَ سَتَسَاقُ إِلَى الْعِرَاقِ وَهِيَ أَرْضٌ قَدِ اتَّقَى بِهَا النَّبِيُّونَ وَأَوْصِيَاءُ النَّبِيِّينَ، وَهِيَ أَرْضٌ تُدْعَى عَمُورَاءَ، وَإِنَّكَ تَسْتَشِدُّ بِهَا وَيَسْتَشِدُّ بِهَا مَعَكَ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِكَ، لَا يَجِدُونَ أَلَمَ مَسِّ الْحَدِيدِ، وَتَلَا قُلْنَا: «يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ» (1)، تَكُونُ الْحَرْبُ عَلَيْكَ وَ عَلَيْهِمْ بَرْدًا وَسَلَامًا، فَابْشُرُوا، فَوَ اللَّهُ! لَئِنْ قَتَلُونَا فَإِنَّا نَرُدُّ عَلَىٰ نَبِيِّنَا، ثُمَّ أَمَكْتُ مَا شَاءَ اللَّهُ، فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ تَشَقَّقُ عَنْهُ الأَرْضُ فَأَخْرُجُ خَرَجَةً يُوَافِقُ ذَلِكَ خَرَجَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقِيَامَ قَائِمِنَا وَحَيَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ لَيُنزِلَنَّ عَلَيَّ وَفَدُّ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَمْ يَنْزِلُوا إِلَى الأَرْضِ قَطُّ، وَ لَيُنزِلَنَّ إِلَيَّ جَبْرَائِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ وَ جُنُودٌ مِنَ المَلَائِكَةِ، وَ لَيُنزِلَنَّ مُحَمَّدٌ وَ عَلِيٌّ وَ أَنَا وَ أَخِي وَ جَمِيعٌ مِّنْ مَنْ لَّهِ عَلَيْهِ فِي حَمُولَاتٍ مِنْ حَمُولَاتِ الرَّبِّ خَيْلٌ بُلِقِي مِنْ نُورٍ لَمْ يَرَكِبْهَا مَخْلُوقٌ، ثُمَّ لَيَهْزَنَنَّ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لِوَاءِهِ وَ لَيُدْفَعَنَّهُ إِلَى قَائِمِنَا مَعَ سَيْفِهِ.

ص: 224

ثُمَّ إِنَّا نَمَكْتُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ مَا شَاءَ اللَّهُ، ثُمَّ إِنَّ اللَّهَ يَخْرِجُ مِنْ مَسْجِدِ الْكُوفَةِ عَيْنًا مِنْ دُهْنٍ، وَعَيْنًا مِنْ لَبَنٍ، وَعَيْنًا مِنْ مَاءٍ، ثُمَّ إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامَ يَدْفَعُ إِلَيَّ سَيْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَيَبْعَثُنِي إِلَى الشَّرْقِ وَالْعَرَبِ وَلَا أَنِي عَلَى عَدُوٍّ إِلَّا أَهْرَقْتُ دَمَهُ، وَلَا أَدْعُ صَنَمًا إِلَّا أَحْرَقْتُهُ، حَتَّى أَقَعُ إِلَى الْهِنْدِ، فَأَفْتَحَهَا، وَإِنَّ دَانِيَالَ وَيُونُسَ يَخْرُجَانِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامَ يَقُولَانِ صَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَ يَبْعَثُ مَعَهُمَا إِلَى الْبَصْرَةِ سَبْعِينَ رَجُلًا فَيَقْتُلُونَ مُقَاتِلَتَهُمْ، وَيَبْعَثُ بَعثًا إِلَى الرُّومِ، فَيَفْتَحُ اللَّهُ لَهُمْ، ثُمَّ لَا قَتْلَ كُلَّ دَابَّةٍ حَرَّمَ اللَّهُ لِحَمِّهَا، حَتَّى لَا يَكُونَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ إِلَّا الطَّيِّبُ، وَأَعْرِضْ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى وَسَائِرِ الْمَلَلِ وَلَا تُخَيِّرْتَهُمْ بَيْنَ الْإِسْلَامِ وَالسَّيْفِ، فَمَنْ أَسْلَمَ مَنَنْتُ عَلَيْهِ، وَمَنْ كَرِهَ الْإِسْلَامَ أَهْرَقَ اللَّهُ دَمَهُ، وَلَا يَبْقَى رَجُلٌ مِنْ شَيْءٍ بَعَثْنَا إِلَّا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْهِ مَلَكًا يَمْسُحُ عَنْ وَجْهِهِ التُّرَابَ، وَيُعْرِفُهُ أَرْوَاجَهُ وَمَنَازِلَهُ فِي الْجَنَّةِ، وَلَا يَبْقَى عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ أَعْمَى وَلَا مُقْعَدٌ وَلَا مُبْتَلَى إِلَّا كَشَفَ اللَّهُ عَنْهُ بِلَاءَهُ بِنَا أَهْلِ الْبَيْتِ، وَلَتَنْزِلَنَّ الْبُرْكَاتُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ، حَتَّى إِنَّ الشَّجَرَةَ لَتَقْصِفُ بِمَا يُرِيدُ اللَّهُ فِيهَا مِنَ الثَّمَرِ وَلَيُؤْكَلَنَّ ثَمَرَةُ الشَّتَاءِ فِي الصَّيْفِ وَ ثَمَرَةُ الصَّيْفِ فِي الشَّتَاءِ، وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا»، ثُمَّ إِنَّ اللَّهَ لَيَهْبُ لِشَيْعَتِنَا كَرَامَةً لَا يَخْفَى عَلَيْهِمْ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ، وَ مَا كَانَ فِيهَا حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ مِنْهُمْ يُرِيدُ أَنْ يَعْلَمَ عِلْمَ أَهْلِ بَيْتِهِ، فَيُخَيِّرُهُمْ بِعِلْمٍ مَا يَعْلَمُونَ. (1)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام

فرمودند: امام حسین علیه السلام قبل از اینکه به شهادت برسند، به اصحاب خود می فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به من فرمودند: ای پسر عزیزم! تو به زودی به سوی عراق رانده خواهی شد، زمین عراق همان زمینی است که پیامبران و اوصیای آنان، در آن با یکدیگر ملاقات کردند، آن زمین را عمور

ص: 225

1- _ الإيقاظ من الهجعة بالبرهان على الرجعة، ص 352؛ بحار الأنوار، ج 45، ص 80، ح 6 و ج 53: ص 61، ح 52؛ الخرائج و الجرائح، ج 2: ص 848، ح 63؛ مختصر البصائر: ص 139، ح 107؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 286، ح 5.

می خوانند، تو در آن زمین شهید خواهی شد، و گروهی که با تو شهید می شوند، درد نیزه و شمشیر را احساس نمی کنند، سپس این آیه را تلاوت کردند: «قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ»، جنگ برای تو و یارانت سرد و سلامت خواهد شد.

سپس امام حسین علیه السلام به اصحاب خود فرمودند: مژده باد شما را! گر چه دشمنان، ما را می کشند، ولی ما بر پیامبران وارد خواهیم شد، سپس من به قدری که خدا بخواهد مکث خواهم نمود! سپس اول کسی که زمین برایش شکافته خواهد شد، و او خارج می شود، من خواهم بود.

پس من با خروج حضرت امیر المؤمنین علیه السلام و قیام حضرت قائم علیه السلام، و زنده شدن رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، خروج خواهم کرد، سپس افرادی از آسمان از طرف خدا نزد من می آیند، که هرگز در زمین نازل نشده اند.

جبرئیل، میکائیل، اسرافیل و گروهی از ملائکه بر من نازل خواهند شد، حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم و علی علیه السلام و من و برادرم و جمیع آن افرادی که خدا بر آنان منت نهاده، به وسیله شترانی از نور، که احدی از مخلوقین بر آنها سوار نشده، فرود می آئیم، سپس حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم پرچم خود را به اهتزاز در می آورند، و آن را با شمشیر خود به قائم ما می دهند.

سپس ما به اندازه ای که خدا بخواهد مکث می نمایم، بعداً خدای توانا چشمه ای از روغن و چشمه ای از آب و چشمه ای از شیر، در مسجد کوفه ایجاد می کند. پس از آن امیر المؤمنین علیه السلام شمشیر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را به من می دهند، و مرا به سوی مشرق و مغرب زمین می فرستند، پس من به هیچ یک از دشمنان خدا بر نمی خورم، مگر اینکه خون او را می ریزم، هیچ بُتی را نمی بینم مگر اینکه آن را می سوزانم، تا اینکه به هند می رسم، و آن را فتح می نمایم! دانیال و یوشع خارج می شوند، و به حضرت امیر المؤمنین علیه السلام می گویند: خدا و رسول، راست گفته اند. سپس ایشان با تعداد هفتاد مرد، به سوی بصره می روند، و

دشمنان خود را می کشند. گروهی به جانب روم اعزام می شوند، و خدای توانا پیروزی را نصیب آنان می نماید.

بعداً من هر حیوانی را که خدا گوشت آن را حرام کرده می کشم، تا اینکه در روی زمین غیر از گوشت پاک و حلال چیزی نباشد. من بر یهود و نصارا و سائر ملل اسلام، شمشیر را عرضه می کنم، و آنان را بین اسلام و شمشیر مخیر می نمایم، هر کسی از آنان اسلام بیاورد، منت بر او می گذارم، و هر کس که از اسلام بیزار باشد، خدا خون او را خواهد ریخت.

هیچ مردی از شیعیان ما روی زمین نیست، مگر اینکه خدا ملکی می فرستد تا خاک را از روی او پاک نماید، و زنان و مقام و منزلت او را در بهشت به وی معرفی نماید، در روی زمین شخص کور و زمین گیر و مبتلایی نخواهد بود، مگر اینکه خدا به وسیله ما اهل بیت، بلا را از او بر طرف می کند.

به قدری برکت از آسمان به زمین نازل می شود، که شاخه درخت، از زیادی میوه می شکند! میوه زمستانی در تابستان، و میوه تابستانی در زمستان خورده می شود. همین است معنای قول خداوند سبحان که می فرماید: «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ لَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ»، سپس خدای رؤف کرامتی به شیعیان ما عطا می کند، که چیزی در زمین بر آنان پنهان نخواهد

بود. تا آنجا که مردی از ایشان تصمیم می گیرد، که علم اهل بیت خود را بداند، پس خداوند او را از آنچه آنها می دانند آگاه می نماید.

کد آیه: 7/128 اسم آیه: امام حسین علیه السلام وارث زمین

{... إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ* وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ }

همانا زمین از آن خداست، و آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد، واگذار می کند و سرانجام (نیک) برای پرهیزکاران است!

1_ عَنْ أَبِي خَالِدٍ الْكَابِلِيِّ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: وَجَدْنَا فِي كِتَابِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ»، أَنَا وَ أَهْلُ بَيْتِي الَّذِينَ أَوْرَثْنَا الْأَرْضَ وَ نَحْنُ الْمُتَّقُونَ، وَ الْأَرْضُ كُلُّهَا لَنَا. (الحدیث) (1)

از ابو خالد کابلی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: ما در کتاب حضرت علی علیه السلام این نوشته را: «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ»، یافته ایم، که آن حضرت، در آن کتاب فرموده اند: خداوند زمین را، به من و اهل بیتم به ارث داد، و پرهیزکاران، ما هستیم، و همه زمین از آن ما است.

2_ عَنْ عَمَّارِ السَّابَّاطِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ»، قَالَ: فَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ لِرَسُولِهِ وَ مَا كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ فَهُوَ لِلْإِمَامِ بَعْدَ

ص: 228

1- _ بحار الأنوار، ج 97، ص 58، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 570، ح 3960؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 184؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 228؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 25، ح 66؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 155؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 56، ح 222؛ الكافي، ج 5، ص 279، ح 5؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 19، ص 370، ح 5؛ الوافي، ج 10، ص 285، ح 9589 و ج 18، ص 982، ح 18676.

از عمار سباطی نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که فرمودند: «إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ»، آنچه که برای خدا است، برای رسولش نیز هست، و آنچه برای رسول او است، برای امام پس از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم نیز، می باشد.

توضیح: طبق روایات مذکور، یکی از مصادیق وارثان زمین، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند.

ص: 229

1- بحار الأنوار، ج 97، ص 58، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 571، ح 3962؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 227، تفسير العياشي، ج 2، ص 25، ح 65؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 155؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 56؛ ح 221.

کد آیه: 7/157 اسم آیه: اسم امام حسین علیه السلام در تورات

{ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ ... }

همانها که از فرستاده (خدا)، پیامبر «امی» پیروی می کنند، پیامبری که صفاتش را، در تورات و انجیلی که نزدشان است.

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: جَاءَ تَقَرُّ مِنَ الْيَهُودِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ! ...

سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَوَّلُ مَا فِي التَّوْرَةِ مَكْتُوبٌ: «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ»، وَهِيَ بِالْعِبْرَانِيَّةِ طَابَ، ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ الْآيَةَ: «يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ»، «وَمُبَشَّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ» (1)، وَفِي السَّطْرِ الثَّانِي اسْمُ وَصِيِّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَالثَّلَاثِ وَالرَّابِعِ سِبْطِي الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، وَفِي السَّطْرِ الْخَامِسِ أُمَّهُمَا فَاطِمَةُ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا، وَفِي التَّوْرَةِ اسْمُ وَصِيِّ إِلِيَّا، وَاسْمُ السَّبْطَيْنِ شَبْرَ وَشَبِيرٍ، وَهُمَا نُورَا فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ، قَالَ الْيَهُودِيُّ: صَدَقْتَ، يَا مُحَمَّدُ! (2)

از حسن بن عبدالله از پدرش از جدش حضرت امام حسن علیه السلام روایت کرده که آن حضرت فرمودند: یک نفر یهودی خدمت رسول خداصلی الله علیه وآله وسلم رسید و عرض کرد: ای محمد!

ص: 230

1- _ 6/61.

2- _ الإختصاص، ص 37؛ الأمالي (للصدوق)، ص 192، المجلس 35، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 9، ص 298، ح 5 و ج 13، ص 331، ح 11 و ج 37، ص 36، ح 4.

تا اینکه حدیث به این جا رسید:

سپس پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: اولین کلمه ای که در تورات نوشته شده: «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» است که به زبان عبرانی طاب می باشد، سپس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم این آیه را تلاوت فرمودند: «يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ»، «وَأَمَّا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنَ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ»، و در سطر دوم، نام وصی من علی بن ابی طالب است، و سوم و چهارم، دو نوه من حسن و حسین، و در سطر پنجم مادر آنها، فاطمه سرور زنان جهان صلوات الله علیهم می باشند، و در تورات نام وصی من ایلیا، و اسم دو نوه من شبر و شبیر است و آن دو، نور چشم فاطمه علیها السلام هستند. یهودی گفت: درست گفتم، ای محمد!

توضیح: از آیه و روایت فوق نتیجه می گیریم که نام و نشانی از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و ائمه علیهم السلام، در کتاب های آسمانی ادیان گذشته، بوده و در آن ها بشارتهایی به وجود این بزرگواران داده شده است. ولی در طول زمان، دشمنان، مخصوصاً یهود، تلاش کرده اند تا آن ها را حذف نمایند، و یکی از این اسامی، اسم مبارک حضرت امام حسین علیه السلام است، که هر چه می گذرد، پرفروغ تر و درخشان تر می شود، چرا که امام حسین علیه السلام، نور الهی می باشند.

ص: 231

کد آیه: 7/157 اسم آیه: نور امام حسین علیه السلام

{... فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ }

پس کسانی که به او ایمان آوردند، و حمایت و یاریش کردند، و از نوری که با او نازل شده پیروی نمودند، آنان رستگارانند.

عَلَىٰ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بِإِسْنَادِهِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَجْلُلُ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيَحْرِمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ»، إِلَى قَوْلِهِ: «... وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»، قَالَ: التَّوْرُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ، عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأَيْمَّةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

علی بن ابراهیم با سند خود از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که درباره این فرمایش خدای عز و جل: «الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَجْلُلُ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيَحْرِمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ»، تا این سخن خدای متعال: «وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ»، فرمودند: نور در این جا، امیر مؤمنان علیه السلام و ائمه علیهم السلام هستند.

ص: 232

1- _ إثبات الهداة، ج 2، ص 5، ح 2؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 310، ح 10؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 593، ح 4006؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 83، ح 300؛ الكافي، ج 1، ص 194، ح 2؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 354، ح 2.

توضیح: طبق این آیه شریفه و روایت مذکور، ائمه علیهم السلام مظهر نور پروردگار هستند، که یکی از آن بزرگواران، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، و این نور، چون متصل به نور خداوند است، هیچگاه خاموش نمی شود.

دشمنان امام حسین علیه السلام گمان می کردند با کشتن آن حضرت، دیگر نامی از ایشان برده نمی شود، ولی غافل از این که خداوند وعده داده که:

«يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ» (1)

می خواهند نور خدا را با دهان هایشان خاموش کنند، در حالی که خداوند کامل کننده نور خود است؛ گرچه کافران خوش نداشته باشند.

دشمنت کشت ولی نور تو خاموش نشد *** آری آن جلوه که فانی نشود نور خداست

ص: 233

کد آیه: 7/161 اسم آیه: باب حطه

{وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ* سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ }

و (به خاطر بیاورید) هنگامی را که به آنها گفته شد در این قریه ساکن شوید و از هر جا بخواهید از آن بخورید و بگوئید خداوندا! گناهان ما را بریز، و از آن در، با تواضع وارد شوید، اگر چنین کنید گناهان شما را می بخشیم و نیکوکاران را پاداش بیشتر خواهیم داد.

1_ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا ذَرٍّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّمَا مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ، مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ، وَ مَثَلُ بَابِ حِطَّةٍ، مَنْ دَخَلَهُ نَجَا وَ مَنْ لَمْ يَدْخُلْهُ هَلَكَ. (1)

از ابوذر نقل است که گفت: از رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم شنیدم که می فرمودند: مثل اهل بیت من در میان شما، مانند کشتی نوح است، هر که سوار آن شد، نجات یافت و هر که تخلف نمود، غرق شد، و مانند باب حطه است، هر که از آن داخل گردید نجات یافت و هر که داخل نشد، هلاک گردید.

ص: 234

1- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 133، ح 397؛ الأملی (للطوسي)، ص 60، مجلس 2، ح 57؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 105، ح 3 و ص 120، ح 40؛ بشارة المصطفى لشعبة المرتضى، ج 2، ص 88؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 297؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 122، ح 12.

2_ قَالَ أَبُو ذَرٍّ: دَخَلْتُ ذَاتَ يَوْمٍ فِي صَدْرِ نَهَارِهِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي مَسْجِدِهِ، فَلَمْ أَرِ فِي الْمَسْجِدِ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ إِلَّا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى جَانِبِهِ جَالِسٌ، فَأَعْتَمْتُ حُلُوءَ الْمَسْجِدِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! بِأبي أنتَ و أمي! أَوْصِنِي بِوَصِيَّةٍ يَنْفَعُنِي اللَّهُ بِهَا، فَقَالَ: ...

الى ان قال:

وَ اعْلَمْ، يَا أَبَا ذَرٍّ! أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ أَهْلَ بَيْتِي كَسَفِينَةِ النَّجَاةِ فِي قَوْمِ نُوحٍ، مَنْ رَكِبَهَا نَجَا، وَ مَنْ رَغِبَ عَنْهَا غَرِقَ، وَ مَثَلُ بَابِ حِطَّةٍ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مَنْ دَخَلَهَا كَانَ آمِنًا. (1)

ابو ذر غفاری گفت: روزی هنگام ظهر در مسجد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، خدمت آن حضرت رسیدم، پس هیچکس را ندیدم به جز رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، و حضرت علی علیه السلام که در کنار هم نشسته بودند، فرصت را غنیمت شمرده و عرض کردم: ای رسول خدا! پدر و مادرم به فدایتان! سفارشی به من بفرمایید تا خداوند با آن مرا سود دهد، حضرت فرمودند: ...

تا آنجا که فرمودند:

و بدان، ای ابو ذر! که خدای متعال اهل بیت مرا همچون کشتی نجات در قوم نوح قرار داده، که هر کس در آن سوار شد نجات یافت و هر که از آن روی گرداند غرق شد، و همچنین آنها را مثل باب حطه در بنی اسرائیل قرار داده، که هر کس از آن داخل شد ایمنی یافت.

ص: 235

1- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 127، ح 379؛ أعلام الدين في صفات المؤمنين، ص 189؛ الأملی (للطوسي)، ص 525، المجلس 19، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 74، ص 75، ح 3؛ مكارم الأخلاق، ص 459؛ الوافي، ج 26، ص 186.

کد آیه: 7/180 اسم آیه: زیباترین اسم

{وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا* وَذُرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ* سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ}

و برای خدا، نامهای نیکی است، خدا را به آن (نامها) بخوانید! و کسانی را که در اسماء خدا تحریف می کنند، رها سازید! آنان به زودی جزای اعمالی را که انجام می دادند، می بینند!

1_ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ: قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَا تَقُولُ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: ذَاكَ نَفْسِي، قُلْتُ: فَمَا تَقُولُ فِي الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: هُمَا زَوْحَاي، وَفَاطِمَةُ أُمَّهُمَا ابْنَتِي، يَسُوؤُنِي مَا سَاءَ هَا، وَيَسُرُّنِي مَا سَرَّهَا، أَشْهَدُ اللَّهُ أَنِّي حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ، وَسَلْمٌ لِمَنْ سَأَلَهُمْ.

يا جَابِرُ! إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَدْعُو اللَّهَ فَيَسْتَجِيبَ لَكَ، فَادْعُهُ بِأَسْمَائِهِمْ، فَإِنَّهَا أَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (1)

از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت است که فرمودند: جابر بن عبد الله انصاری گفت: به رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم عرض کردم: ای رسول خدا! درباره علی ابن ابی طالب علیه السلام چه می فرمائید؟ حضرت فرمودند: او خود من است، عرض کردم:

پس درباره حسن و حسین علیهم السلام چه می فرمائید؟ حضرت فرمودند: آنان جان من هستند، و مادرشان فاطمه علیها السلام، دختر من است، و هر چه او را ناراحت می کند، مرا نیز

ص: 236

1- _ الإختصاص، ص 222، ح 14؛ بحار الأنوار، ج 22، ص 347، ح 63 و ج 37، ص 76، ح 43 و ج 91، ص 21، ح 16؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 2، ص 618، ح 4095.

ناراحت می کند، و هر چه موجب خوشحالی او شود، موجب خوشحالی من نیز

هست، خدا را گواه می گیرم! با کسی که با آنان می جنگد، در جنگم و با کسی که به صلح با آنان رفتار می کند، در صلحم.

ای جابر! اگر خواستی طوری خدا را بخوانی که دعایت مستجاب شود، پس با نام های آنان دعا کن، همانا نام ایشان، دوست داشتنی ترین نام ها نزد خدای عزوجل می باشد.

2_ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا»، قَالَ: نَحْنُ، وَاللَّهُ! الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ، الَّتِي لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الْعِبَادِ عَمَلًا، إِلَّا بِمَعْرِفَتِنَا. (1)

از معاویه بن عمار نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای تبارک و تعالی: «وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا»، فرمودند: قسم به خدا! اسامی حسنی ما هستیم، چرا که خداوند عمل هیچ یک از بندگان را نمی پذیرد، مگر به وسیله معرفت و شناخت ما.

توضیح: یکی از مصادیق اسماء الحسنی، اسم زیبای امام حسین علیه السلام است.

چقدر نام تو زیباست اباعبدالله *** زائر کربلا حق شفاعت دارد

چشم تو خالق دنیا است اباعبدالله *** قطره در کوی تو دریاست اباعبدالله

ص: 237

1- بحار الأنوار، ج 91، ص 6، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 617، ح 4091؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 194؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 251؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 103، ح 372؛ الكافي، ج 1، ص 143، ح 4؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 116، ح 4.

{وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ* وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبُهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ}

ولی خداوند، تا تو در میان آنها هستی آنها را مجازات نخواهد کرد، و تا وقتی استغفار می کنند خدا عذابشان نمی کند.

1_ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لِأَيِّ شَيْءٍ يَحْتَاجُ إِلَى النَّبِيِّ وَالْإِمَامِ؟ فَقَالَ: لِبَقَاءِ الْعَالَمِ عَلَى صِدْقِهِ وَذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَرْفَعُ الْعَذَابَ عَنْ أَهْلِ الْأَرْضِ إِذَا كَانَ فِيهَا نَبِيٌّ أَوْ إِمَامٌ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ»، وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: التُّجُومُ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ وَأَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ، فَإِذَا ذَهَبَتِ التُّجُومُ أَتَى أَهْلَ السَّمَاءِ مَا يَكْرَهُونَ، وَإِذَا ذَهَبَ أَهْلُ بَيْتِي أَتَى أَهْلَ الْأَرْضِ مَا يَكْرَهُونَ. (الحديث) (1)

از جابر بن یزید جعفی نقل است که گفت: به حضرت امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: چرا به پیامبر و امام نیاز است؟ حضرت فرمودند: برای این که جهان سالم و پایدار بماند، و همانا خداوند عزوجل تا وقتی که پیامبر یا امامی در میان اهل زمین باشد، عذابش را از آنها دور می کند، خداوند عزوجل می فرماید: «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَ»

ص: 238

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 1، ص 147، ح 179؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 19، ح 14؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 108، ح 2486؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 446 و ج 5، ص 334؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 501، ح 339 و ج 2، ص 152، ح 86؛ علل الشرائع، ج 1، ص 123، باب 103، ح 1؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 113، ح 1.

أَنْتَ فِيهِمْ»، و پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: ستارگان، امان برای اهل آسمان هستند، و اهل بیت من امان اهل زمین اند، اگر ستارگان بروند، خداوند بر اهل آسمان، هر آن چه را که خوش ندارند، نازل خواهد کرد، و اگر اهل بیت من بروند، بر اهل زمین هر آن چه را که خوش ندارند و ناگوار است، فرود می آورد.

2_ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: جَعَلَ اللَّهُ النُّجُومَ أَمَانًا لِأَهْلِ السَّمَاءِ، وَ جَعَلَ أَهْلَ بَيْتِي أَمَانًا لِأَهْلِ الْأَرْضِ. (1)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: خداوند ستارگان را امان برای اهل آسمان قرار داده، و اهل بیت مرا امان برای اهل زمین.

توضیح: با توجه به این روایات نتیجه می گیریم که وجود با برکت حضرت امام حسین علیه السلام مثل وجود جد گرامی شان، رحمت للعالمین است و مایه حفظ و امان برای اهل زمین می باشند.

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَحْمَةَ اللَّهِ الْوَاسِعَةَ يَا بَابَ النَّجَاةِ الْأُمَّةِ»

ص: 239

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 342، ح 21 و ج 24، ص 67 و ج 27، ص 308، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 912؛ تفسير القمي، ج 2، ص 88؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 192؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 46، ح 47.

کد آیه: 8/41 اسم آیه: ذی القربی

{وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ...}

و بدانید از هر غنیمتی که بدست آورید یک پنجم آن برای خدا و پیامبر و خویشان پیامبر، و یتیمان و بی نوایان و در راه ماندگان است.

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ»، قَالَ: هُمْ قَرَابَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَالْخُمُسُ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِنَا. (1)

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ»، فرمودند: آنان نزدیکان رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند و خمس برای خدا و رسول و از برای ما می باشد.

2_ عَنْ مَسْعَدَةَ بْنِ صَدَقَةَ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ قَالَ: خَطَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: ...

ص: 240

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 690، ح 4276؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 303؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 344؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 155، ح 99؛ الكافي، ج 1، ص 539، ح 2؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 6، ص 255، ح 2؛ وسائل الشيعة، ج 9، ص 512، ح 12604.

وَاعْظَمَ مِنْ ذَلِكَ سَهْمُ ذَوِي الْقُرْبَى، الَّذِي قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ

تَعَالَى فِيهِ: «وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ»، وَ ذَلِكَ لَنَا خَاصَّةً، «إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَ مَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ»، نَحْنُ، وَ اللَّهُ! غَنِيٌّ بِذَوِي الْقُرْبَى، الَّذِينَ قَرَنَهُمُ اللَّهُ بِنَفْسِهِ وَ نَبِيِّهِ، وَ لَمْ يَجْعَلْ لَنَا فِي الصَّدَقَةِ نَصِيبًا، أَكْرَمَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى نَبِيِّهِ وَ أَكْرَمَنَا أَنْ يُطْعِمَنَا أَوْسَاخَ أَيْدِي النَّاسِ. (1)

از مسعدة بن صدقه نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: امیر المؤمنین علی علیه السلام در خطبه ای فرمودند:

تا آنجا که فرمودند:

و بالاتر از همه، سهم ذوی القربی یا همان خویشاوندانی است که خداوند درباره ی آنها فرموده: «وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ»، و این تنها مخصوص ما است، «إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَ مَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ»، به خدا سوگند! که منظور از ذوی القربی ما هستیم، همان کسانی که خداوند آنها را به خود و پیامبرش نزدیک نموده، و برای ما، هیچ نصیبی در صدقه قرار نداد، خداوند سبحان پیامبر خود و ما را گرامی داشته از اینکه به ما، چرک و باقی مانده در دست مردم را بخوراند.

3_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى»، قَالَ: أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ

ص: 241

1- _ الإحتجاج علی أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 1، ص 264؛ بحار الأنوار، ج 34، ص 168، ح 975؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 285، ح 292.

عبد الرحمن بن كثير از حضرت صادق عليه السلام نقل کرده که حضرت در باره آیه شریفه: «وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى» فرمودند: امیر المؤمنین و ائمه عليهم السلام هستند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 36/4 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 242

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 690، ح 4275؛ الكافي، ج 1، ص 414، ح 12.

کد آیه: 8/75 اسم آیه: امام حسین علیه السلام از مصادیق اولوالارحام

{وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ} * وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ * إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ {

و آنها که بعداً ایمان آوردند و هجرت کردند و با شما جهاد نمودند از شما هستند و خویشاوندان نسبت به یکدیگر در احکامی که خدا مقرر داشته سزوارترند، خداوند به همه چیز دانا است.

عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَىٰ هَذِهِ الْآيَةَ: «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ»، سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنْ تَأْوِيلِهَا، فَقَالَ: وَاللَّهِ! مَا عَنَىٰ بِهَا غَيْرُكُمْ وَأَنْتُمْ أُولُوا الْأَرْحَامِ، فَإِذَا مِتُّ فَأَبُوكَ عَلَيَّ أَوْلَىٰ بِي وَبِمَكَانِي، فَإِذَا مَضَىٰ أَبُوكَ فَأَخُوكَ الْحَسَنُ أَوْلَىٰ بِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ الْحَسَنُ فَأَنْتَ أَوْلَىٰ بِهِ.

قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَمَنْ بَعْدِي أَوْلَىٰ بِي؟ فَقَالَ: ابْنُكَ عَلِيُّ أَوْلَىٰ بِكَ مِنْ بَعْدِكَ، فَإِذَا مَضَىٰ فَابْنُهُ مُحَمَّدٌ أَوْلَىٰ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ مُحَمَّدٌ فَابْنُهُ جَعْفَرٌ أَوْلَىٰ بِهِ بِمَكَانِهِ مِنْ بَعْدِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ جَعْفَرٌ فَابْنُهُ مُوسَىٰ أَوْلَىٰ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ عَلِيُّ أَوْلَىٰ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ عَلِيُّ فَابْنُهُ مُحَمَّدٌ أَوْلَىٰ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ مُحَمَّدٌ فَابْنُهُ عَلِيُّ أَوْلَىٰ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ، فَإِذَا مَضَىٰ الْحَسَنُ وَقَعَتِ الْغَيْبَةُ فِي التَّاسِعِ مِنْ وُلْدِكَ، فَهَذِهِ الْأَيْمَةُ التَّسْعَةُ مِنْ صُلْبِكَ، أَعْطَاهُمُ اللَّهُ عِلْمِي وَفَهَمِي طِينَتَهُمْ مِنْ طِينَتِي، مَا لِقَوْمٍ يُؤْذُونِي فِيهِمْ لَا

از اسماعیل بن عبدالله نقل است که گفت: حضرت حسین بن علی فرمودند: هنگامی که خدای تبارک و تعالی این آیه را نازل فرمود: «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ»، از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم درباره تأویل آن پرسیدم، آن حضرت فرمودند: به خدا سوگند! منظور آیه کسی غیر از شما نیست، شما همان خویشاوندان هستید، پس هنگامی که من بمیرم، پدرت علی از هرکسی نسبت به من و جانشینی من اولویت دارد، و هنگامی که پدرت درگذرد، برادرت حسن سزاوار جانشینی اوست، و هنگامی که حسن درگذرد، تو به جانشینی او سزاوار هستی.

عرض کردم: ای رسول خدا! پس از من چه کسی سزاوار و شایسته آن است، که جای من باشد؟ حضرت فرمودند: پس از تو، پسرت علی از هرکس دیگر سزاوارتر به جانشینی توست، و هنگامی که درگذرد، پس از او فرزندش محمد شایسته جانشینی اوست، پس هنگامی که درگذرد، پس از او پسرش جعفر شایستگی جانشینی او را دارد، و هنگامی که درگذرد، پس از او پسرش موسی شایسته جانشینی اوست، و هنگامی که درگذرد، پس از او پسرش علی شایستگی جانشینی او را دارد، و هنگامی که درگذرد، پس از او پسرش محمد شایسته جانشینی اوست، و هنگامی که درگذرد، پس از او پسرش علی شایستگی جانشینی او را دارد، و هنگامی که درگذرد، پس از او پسرش حسن شایسته جانشینی اوست، و هنگامی که درگذرد، غیبت در زمان نهمین فرزند تو واقع می شود، پس این نه امام از صُلب تو هستند.

خداوند علم و فهم مرا به ایشان داده و آنها از طینت من آفریده شده اند، چرا گروهی،

ص: 244

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 344، ح 209؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 415، ح 8536؛ کفایة الأثر فی النص علی الأئمة الإثني عشر، ص 175؛ منتخب الأثر فی الإمام الثاني عشر علیه السلام، ج 1، ص 194، ح 261.

با آزردهن آنها مرا آزار می دهند؟! خداوند شفاعت مرا به آنان نرساند!

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر، به کُد: 1/4 مراجعه فرمایید.

ص: 245

{أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً* وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ}

آیا گمان کردید که (به حال خود) رها می شوید در حالی که هنوز کسانی که از شما جهاد کردند، و غیر از خدا و رسولش و مؤمنان را محرم اسرار خویش انتخاب ننمودند، (از دیگران) مشخص نشده اند؟! و خداوند به آنچه عمل می کنید، آگاه است!

1_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً»، يَعْنِي بِالْمُؤْمِنِينَ الْأَيُّمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، لَمْ يَتَّخِذُوا الْوَلَايَةَ مِنْ دُونِهِمْ. (1)

از عبدالله بن عجلان نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای تبارک و تعالی: «أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً»، فرمودند: منظور از مؤمنان، ائمه علیهم السلام هستند، یعنی آن ها جز ائمه علیهم السلام، کسی را پناهگاه و دوست خود نگرفته اند.

ص: 246

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 18، ح 40؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 244، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 746، ح 4459؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 204؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 414؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 192، ح 72؛ الكافي، ج 1، ص 415، ح 15؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 19، ح 15؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 421؛ الوافي، ج 3، ص 886، ح 1525.

2_ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ مُحَمَّدٍ النَّخَعِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي سُفْيَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ الضَّبْعِيُّ، قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، أَسْأَلُهُ عَنِ الْوَلِيَّةِ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: «وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً»، قُلْتُ فِي نَفْسِي: لَا فِي الْكِتَابِ مَنْ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ هَاهُنَا؟ فَرَجَعَ الْجَوَابُ: الْوَلِيَّةُ الَّتِي يَدَامُ دُونِ وَلِيِّ الْأَمْرِ، وَحَدَّثْتُكَ نَفْسُكَ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ مَنْ هُمْ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ؟ فَهُمْ الْأَيُّمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ عَلَى اللَّهِ، فَيَحْيِرُ أَمَانَهُمْ. (1)

از اسحاق بن محمد نخعی نقل است که گفت: سفیان بن محمد ضبعی، روایت کرد برای من و گفتم: به حضرت ابو محمد، امام حسن عسکری علیه السلام نامه ای نوشتم، و از ایشان در باره ولیجه پرسیدم، یعنی همان فرمایش خداوند متعال که می فرماید: «وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً»، و در همان وقت، فقط با خودم گفتم: مقصود از مؤمنین در این جا چه می تواند باشد؟ ولی این مطلب را در نامه نوشتم.

پس پاسخ آن نامه، چنین به من رسید: ولیجه (یار و همساز) کسی را گویند، که او را به جای ولی امر، نصب کنند، و این که با خود اندیشیدی، که مقصود از مؤمنین در آیه چه کسانی هستند؟ آنان ائمه علیهم السلام هستند، که با ضمانت الهی امان می دهند، و خداوند امان آنها را قبول می کند.

3_ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ الصَّلْتِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرِ الْبَاقِرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: خُذُوا بِحُجْرَةِ هَذَا الْأَنْزِعِ يَعْنِي عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَإِنَّهُ الصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ وَهُوَ الْفَارُوقُ يُفَرِّقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ، مَنْ أَحَبَّهُ هَدَاهُ اللَّهُ، وَ مَنْ أَبْغَضَهُ أَبْغَضَهُ اللَّهُ، وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُ

ص: 247

1- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 245، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 746، ح 4460؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 326؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 414؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 192، ح 74؛ الكافي، ج 1، ص 508، ح 9؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 7، ص 546، ح 2527؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 6، ص 154، ح 9؛ الوافي، ج 3، ص 851، ح 1464.

مَحْفَهُ اللَّهُ، وَ مِنْهُ سِبْطُ أُمَّتِي الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَ هُمَا ابْنَايَ، وَ مِنَ الْحَسَنِ أَيْمَةٌ هُدَاةٌ، أَعْطَاهُمُ اللَّهُ عِلْمِي وَ فَهْمِي، فَتَوَلَّوهُمْ وَ لَا تَتَّخِذُوا
وَلِيَجَةً مِنْ دُونِهِمْ، فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ، وَ مَنْ يَحِلِّ عَلَيْهِ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِ فَقَدْ هَوَى، (وَ مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ) (1). (2)

از حکم بن صلت نقل است که گفت: حضرت ابو جعفر، امام محمد باقر علیه السلام از پدران بزرگوارشان علیهم السلام روایت فرمودند که رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم فرمودند: دامن این انزع (کسی که موهای دو طرف پیشانی‌اش ریخته) یعنی علی علیه السلام را بگیرد، زیرا او بزرگترین صدیق است و فاروق است، یعنی جداکننده حق از باطل، پس هر کس او را دوست بدارد، خداوند هدایتش می کند و هر کس با او دشمنی کند، خداوند با او دشمن است و هر کس با او مخالفت نماید، خداوند محو و نابودش می کند.

و از اوست دو سبط اُمّت من، حسن و حسین علیهم السلام که فرزندان من هستند و امامان هدایت گر، از نسل حسین علیه السلام می باشند که خداوند علم و فهم مرا به آن ها عطا می فرماید، پس ایشان را به دوست بدارید و به کسی جز آن ها پناه نبرید و تکیه نکنید که مشمول خشم پروردگارتان خواهید شد، و هر کس پروردگارش به او خشم کند، حتماً سقوط خواهد کرد، که «زندگی دنیا جز متاعی فریبنده نیست».

توضیح: ولیجه یعنی پناه و امان، و بهترین پناه و امان، حضرت امام حسین علیه السلام

ص: 248

1- 185/3

2- الأُمالي (للصدوق)، ص 216، المجلس 38، ح 7 و ص 673، المجلس 96، ح 8؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 129، ح 60 و ج 36، ص 228، ح 7؛ بشارة المصطفى لشيعة المرتضى، ج 2، ص 210؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 53، ح 2؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 334؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 385، ح 88.

می باشند، که در زیارت آن حضرت می خوانیم: «وَأَبْرَأُ مِنْ كُلِّ وَلِيَجَةٍ دُونَكُمْ»، یعنی ما از هر ولیجه ای غیر از شما برائت می جوئیم.

وقتی «سرجون بن منصور رومی» مسیحی، همه کاره و مشاور معاویه و یزید می شود، نتیجه آن حادثه جانگداز کربلا است، به همین دلیل همیشه اهل بیت علیهم السلام در مورد نفوذی ها هشدار می دادند.

حضرت امام محمد باقر علیه السلام به ابوالصباح کنانی فرمودند: «يَا أَبَا الصَّبَّاحِ! يَا كُمْ وَالْوَلَايَجَ فَإِنَّ كُلَّ وَلِيَجَةٍ دُونَنَا فَهِيَ طَاغُوتٌ أَوْ قَالَ نِدٌّ»،⁽¹⁾ ای ابوالصباح! پرهیزید از پشت و پناه گرفتن ها، پس هر پشت و پناهی جز ما، طاغوت است، و یا فرمودند: رقیب و مخالف خدا است.

ص: 249

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 246، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 747، ح 4463؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 83، ح 33؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 191، ح 70؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 134، ح 33408.

کد آیه: 9/32 اسم آیه: نور خدا

{ يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلًّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ }

آنها می خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند، ولی خداوند جز این که نور خود را کامل کند نمی خواهد، هر چند کافران خوش نداشته باشند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ، قَالَ: ذَكَرَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي حَمْزَةَ عِنْدَ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَلَعَنَهُ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي حَمْزَةَ أَرَادَ أَنْ لَا يُعْبَدَ اللَّهُ فِي سَمَائِهِ وَأَرْضِيهِ، فَأَبَى اللَّهُ «إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ»، «وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ» (1)، وَلَوْ كَرِهَ اللَّعِينُ الْمُشْرِكُ، قُلْتُ: الْمُشْرِكُ؟ قَالَ: نَعَمْ، وَاللَّهِ! وَإِنْ رَغِمَ أَنْفُهُ كَذَلِكَ وَهُوَ فِي كِتَابِ اللَّهِ: «يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ»، وَقَدْ جَرَّتْ فِيهِ وَفِي أَمْثَالِهِ أَنَّهُ أَرَادَ أَنْ يُطْفِئَ نُورَ اللَّهِ. (2)

از محمد بن سنان نقل است که گفت: در محضر امام رضا علیه السلام صحبت از علی بن ابی حمزه به میان آمد، پس آن حضرت، او را لعنت کردند و سپس فرمودند: علی بن ابی حمزه خواست که خدا در زمین و آسمانش پرستش نشود، ولی خداوند نورش را تمام می کند، اگر چه مشرکان بدشان بیاید، و اگر چه آن ملعون مشرک، بدش بیاید.

عرض کردم: مشرک؟! فرمودند: بله، به خدا قسم! دماغش به خاک مالیده شود،

ص: 250

1- 33/9.

2- بحار الأنوار، ج 48، ص 257؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 5، ص 443؛ تفسیر نور الثقلین، ج 2، ص 210، ح 118؛ الغيبة (للطوسي) / کتاب الغيبة للحجة، ص 70.

که او در کتاب خدا این چنین است: «يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ»، این، در مورد او و آن ها که مثل او هستند، جاری است. او می خواست نور خدا را خاموش کند.

توضیح: بدون شک یکی از مصادیق «نور الله»، وجود نورانی حضرت امام حسین علیه السلام هستند، که البته هزاران نفر جمع شدند تا این نور الهی را خاموش کنند ولی خدا نخواست و آن را پر فروغ تر نمود.

در یکی از زیات های امام حسین علیه السلام می خوانیم:

«أَشْهَدُ أَنَّكَ نُورُ اللَّهِ الَّذِي لَمْ يُطْفَأْ وَلَا يُطْفَأُ أَبَدًا»

شهادت می دهم که شما نور خدا هستید که خاموش نشد و هرگز خاموش نمی شود.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 157/7 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 251

کد آیه: 9/36 اسم آیه: امام حسین علیه السلام یکی از دوازده امام

{ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ * ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ * ... }

تعداد ماه ها نزد خداوند در کتاب (آفرینش) الهی از آن روز که آسمانها و زمین را آفریده، دوازده ماه است، که از آن ها چهار ماه، ماه حرام است، این است آئین استوار و پایدار.

عَنْ دَاوُدَ بْنِ كَثِيرٍ الرَّقِّيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامَ، فَقَالَ لِي: ...

سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا سَمَاعَةَ بْنَ مِهْرَانَ! ابْتِنِي بِتِلْكَ الصَّحِيفَةِ، فَأَتَاهُ بِصَحِيفَةٍ بَيِّضَاءَ، فَدَفَعَهَا إِلَيَّ وَقَالَ لِي: إِفْرَأْ هَذِهِ مِمَّا أُخْرِجُ إِلَيْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يَرِئُهُ كَابِرٌ عَنْ كَابِرٍ مِمَّا مِنْ لَدُنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ آلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَرَأْتُهَا، فَإِذَا فِيهَا سَطْرَانِ: السَّطْرُ الْأَوَّلُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، وَ السَّطْرُ الثَّانِي: «إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ»، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، وَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ، وَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ، وَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ، وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ، وَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، وَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ، وَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى، وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ، وَ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ، وَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ، وَ الْخَلْفُ مِنْهُمْ الْحُجَّةُ لِلَّهِ، ثُمَّ قَالَ لِي: يَا دَاوُدُ! أَ تَدْرِي أَيْنَ كَانَ وَ مَتَى كَانَ مَكْتُوبًا؟ قُلْتُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! اللَّهُ أَعْلَمُ وَرَسُولُهُ وَ أَنْتُمْ! قَالَ: قَبْلَ أَنْ يُخْلَقَ

از داود رقی نقل است که گفت: خدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام رسیدم، پس حضرت فرمودند: ای داود! ...

تا اینکه به این قسمت حدیث رسید:

پس امام صادق علیه السلام فرمودند: ای سماعة بن مهران! آن نوشته را برای من بیاور، پس صحیفه ای سفید برای آن حضرت آورد و امام آن را به من دادند و فرمودند: این را بخوان بین چه چیزی به ما اهل بیت داده شده که از زمان رسول خدا صلی الله علیه آله و سلم، فرزندان بزرگ به ترتیب از پدران خود به ارث برده اند. پس من خواندم و دیدم دو سطر است: در سطر اول نوشته شده: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ»، و در سطر دوم نوشته شده: «إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكََ الدِّينُ الْقَيِّمُ»، علی بن ابی طالب، و حسن بن علی، و حسین بن علی، و علی بن الحسین، و محمد بن علی، و جعفر بن محمد، و موسی بن جعفر، و علی بن موسی، و محمد بن علی، و علی بن محمد، و حسن بن علی و خلف صالح آنها حجّت خدا.

آنگاه به من فرمودند: ای داود! آیا می دانی این صحیفه در چه وقت و کجا نوشته شده؟ عرض کردم: ای پسر رسول خدا! خدا و رسولش و شما آگاه ترید، فرمودند: دو هزار سال قبل از خلقت آدم.

ص: 253

1- بحار الأنوار، ج 38، ص 46، ح 4 و ج 46، ص 173، ح 26؛ الصراط المستقیم إلى مستحقی التقدیم، ج 2، ص 157؛ مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الإثني عشر، ص 30؛ مناقب آل أبي طالب؟ عهم؟ (لابن شهر آشوب)، ج 1، ص 307.

توضیح: خداند در آیه شریفه به دوازده ماه اشاره فرموده،

که در کلام امام صادق علیه السلام به دوازده امام معصوم علیهم السلام تفسیر شده، پس یکی از مصادیق آن ها، حضرت امام حسین علیه السلام هستند.

بنا بر این همان طور که ماه ها در نظام خلقت، موجب تنظیم امور مردم هستند، امام حسین علیه السلام نیز دارای جایگاه ویژه ای در نظام هستی می باشند، و هر گونه ظلم به ایشان، در حقیقت ظلم به خویش است و باعث خسران و عذاب الهی می گردد.

ص: 254

کد آیه: 9/105 اسم آیه: عرضه اعمال

{ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ * وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ }

بگو عمل کنید، خداوند و فرستاده او و مؤمنان اعمال شما را می بینند و به زودی به سوی کسی باز می گردید که پنهان و آشکار را می داند و شما را به آنچه عمل می کردید خبر می دهد.

1_ عَنْ مُعَلَّى بْنِ خُنَيْسٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، قَالَ: هُوَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَالْأَيُّمَةُ، تُعْرَضُ عَلَيْهِمْ أَعْمَالُ الْعِبَادِ كُلِّ حَمِيسٍ. (1)

از معلی بن خنیس نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای تبارک و تعالی: «اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، فرمودند: او رسول خدا و ائمه علیهم السلام هستند که اعمال بندگان در هر پنجشنبه بر آنها عرضه می شود.

2_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَوْلِهِ: «قُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، قَالَ: هُمْ الْأَيُّمَةُ تُعْرَضُ عَلَيْهِمْ أَعْمَالُ الْعِبَادِ كُلِّ يَوْمٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (2)

از عبدالرحمن بن کثیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره

ص: 255

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 345، ح 39؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 427، ح 2.

2- بحار الأنوار، ج 23، ص 345، ح 41؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد؟، ج 1، ص 427، ح 4.

این سخن خدای متعال: «اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، فرمودند: آنها ائمه عليهم السلام هستند، که اعمال بندگان تا روز قیامت، هر روز بر آنها عرضه می شود.

3_ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ شُعَيْبٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، قَالَ: هُمْ الْأَيَّمَةُ. (1)

از یعقوب بن شعیب نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای عزوجل: «وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: آنها ائمه عليهم السلام هستند.

4_ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، أَنَّ عَمَّارًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَدِدْتُ أَنَّكَ عُمَرْتُ فِينَا عُمَرَ نُوحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا عَمَّارُ! حَيَاتِي خَيْرٌ لَكُمْ وَوَفَاتِي لَيْسَ بِشَرِّ لَكُمْ، أَمَّا حَيَاتِي فَتَحَدِّثُونَ وَأَسْأَلُ تَغْفِرُ لَكُمْ، وَأَمَّا بَعْدُ وَوَفَاتِي فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَحْسِنُوا الصَّلَاةَ عَلَيَّ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِي، فَإِنَّكُمْ تُعْرَضُونَ عَلَيَّ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِكُمْ، فَإِنْ يَكُنْ خَيْرٌ حَمِدْتُ اللَّهَ وَإِنْ يَكُنْ سِوَى ذَلِكَ أَسْأَلُ تَغْفِرُ لَكُمْ لِدُنُوبِكُمْ.

فَقَالَ الْمُنَافِقُونَ وَالشُّكَّاءُ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ: يَزْعُمُونَ أَنَّ الْأَعْمَالَ تُعْرَضُ عَلَيْهِ بَعْدَ وَفَاتِهِ بِأَسْمَاءِ الرِّجَالِ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ وَأَسْمَائِهِمْ إِلَى قَبَائِلِهِمْ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْإِفْكُ!

فَأَنْزَلَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ: «وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»، فَقِيلَ

ص: 256

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 353، ح 73؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 839، ح 4693؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 428، ح 11؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 213؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 263، ح 326؛ الكافي، ج 1، ص 219، ح 2؛ وسائل الشيعة، ج 16، ص 107، ح 21104.

لَهُ: وَمِنَ الْمُؤْمِنُونَ؟ فَقَالَ: عَامَّةٌ وَخَاصَّةٌ، أَمَّا الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ وَالْمُؤْمِنُونَ، فَهُمْ آلُ مُحَمَّدٍ الْأَيْمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ثُمَّ قَالَ: «وَسُتَرُدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيَبَيِّنُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»، مِنْ طَاعَةٍ وَمَعْصِيَةٍ. (1)

از ابو سعید خدری نقل است که گفت: همانا عمار به رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم عرض کرد: دوست داشتم میان ما به اندازه عمر نوح، عمر می کردید، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای عمار! زنده بودنم برای شما خیر است، اما وفات من برای شما شر نیست، زیرا در زمان حیاتم با من سخن می گوید و من برای شما از خداوند طلب آمرزش می کنم، اما پس از مرگم از خداوند بپرهیزید و به احسن وجه، بر من و بر اهل بیت من درود و صلوات بفرستید، همانا شما به نامهایتان و نامهای پدران و قبیله تان بر من عرضه خواهید شد، پس اگر خوب باشد خدای را سپاس می گذارم، و اگر بد باشد برای گناهانتان از خداوند برای شما طلب آمرزش خواهم کرد.

پس منافقان و اشخاص شکاک و کسانی که در دلشان مرض هست گفتند: او گمان می کند که پس از وفاتش، اعمال، با اسامی مردان و اسامی پدرانشان و انساب آنها به قبایلشان، بر او عرضه می شود، همانا این، دروغ بزرگی است، پس خداوند متعال نازل فرمود: «وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ»،

پس به آن حضرت گفته شد: مؤمنان چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: عامه دارد و خاصه، و اما کسانی که خداوند فرموده: «وَالْمُؤْمِنُونَ»، آن ها امامان از آل محمد علیهم السلام هستند، سپس فرمودند: «وَسُتَرُدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيَبَيِّنُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»، آنچه که از طاعت و معصیت انجام می دادید.

ص: 257

1- بحار الأنوار، ج 17، ص 144، ذیل ح 31 و ج 23، ص 353، ح 75؛ سعد السعود للنفوس منضود، ص 98؛ محاسبة النفس، محاسبة النفس للسید، ص 18.

توضیح: با توجه به آیه شریفه و روایات مذکور، استفاده می شود که همچون خدا و رسولش، ائمه علیهم السلام نیز، ناظر بر اعمال و کردار ما می باشند، که یکی از آن بزرگواران حضرت امام حسین علیه السلام هستند.

لذا داستان ها و حکایت های فراوانی نقل شده، که امام حسین علیه السلام نسبت به وضعیت و حال و روز شیعیان و محبان و زائرانشان، آگاهی داشته و حتی در بعضی موارد آن ها را یاری نموده اند.

برای نمونه به یک مورد اشاره می کنیم:

یکی از علمای بزرگ حوزه علمیه قم فرمود: چند نفر از دوستانم قصد زیارت عتبات را داشتند، من هم علاقه مند بودم که با آنها مشرف شوم، ولی پول نداشتم.

تعدادی از کتاب هایم را به نزد یکی از کتاب فروشی ها بردم که در نزد او رهن بگذارم و از او سیصد تومان قرض بگیرم. ولی قبول نکرد، و دوستانم رفتند و من ماندم.

بسیار دلتنگ شدم، شب در عالم خواب، به محضر امام حسین علیه السلام رسیدم، از علت ناراحتی ام پرسیدند، عرض کردم: دوستانم رفتند و من ماندم، فرمودند: ناراحت نباش، من هفته ای یک بار ناظر شما هستم.

بیدار شدم و در مورد بیان امام علیه السلام فکر کردم، یادم آمد که پدرم هر هفته، روضه هفتگی دارد و این مجلس مورد عنایت آن حضرت، قرار گرفته است. (1)

ص: 258

کد آیه: 9/111 اسم آیه: معامله امام حسین علیه السلام، با خدا

{إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ * يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ * وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَ
الْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ * وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ * فَاسْتَبْشِرُوا بِنِعْمَتِ اللَّهِ الَّتِي بُعِثَ بِهَا * وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ }

خداوند از مؤمنان جان ها و اموالشان را خریداری می کند که (در برابرش) بهشت برای آنان باشد پس در راه خدا بیکار می کنند، می کشند و کشته می شوند، این وعده حقیقی است بر او که در تورات و انجیل و قرآن ذکر فرموده، و چه کسی از خدا به عهدش وفادارتر است، اکنون بشارت باد بر شما به داد و ستدی که با خدا کرده اید و این همان پیروزی بزرگ است.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: كَانَ الْحَسَّ بْنَ مَعِ أُمِّهِ تَحْمِلُهُ، فَأَخَذَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ: لَعَنَ اللَّهُ قَاتِلَكَ وَ لَعَنَ اللَّهُ سَابِلَكَ، وَ أَهْلَكَ اللَّهُ الْمُتَوَازِينَ عَلَيْكَ، وَ حَكَمَ اللَّهُ بَيْنِي وَ بَيْنَ مَنْ أَعَانَ عَلَيْكَ، قَالَتْ فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ: يَا أَبَتِ! أَيِّ شَيْءٍ تَقُولُ؟ قَالَ: يَا بِنْتَاهُ! ذَكَرْتُ مَا يُصِيبُهُ بَعْدِي وَ بَعْدَكَ مِنَ الْأَذَى وَ الظُّلْمِ وَ الغَدْرِ وَ البَغْيِ ...

وَ سَأَقَ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

فَقَالَتْ فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ عَلَيْهَا السَّلَامُ: يَا أَبُ! إِنَّا لِلَّهِ، وَ بَكَتْ، فَقَالَ لَهَا: يَا بِنْتَاهُ! إِنَّ أَفْضَلَ أَهْلِ الْجَنَانِ هُمُ الشُّهَدَاءُ فِي الدُّنْيَا بَدَلُوا «أَنْفُسَهُمْ وَ
أَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ يُقْتَلُونَ وَ وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا»، فَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا،

فَتَلَّهُ أَهْوَنُ مِنْ مِيتَةٍ، وَ مَنْ كُتِبَ عَلَيْهِ الْقَتْلُ خَرَجَ إِلَى مَضْجَعِهِ، وَ مَنْ لَمْ يُقْتَلْ فَسَوْفَ يَمُوتُ. (الحديث) (1)

حضرت امام جعفر صادق عليه السلام فرمودند: امام حسين عليه السلام در آغوش مادرشان بودند که پیامبر اکرم صلی الله عليه وآله وسلم او را گرفتند و فرمودند: خدا قاتل و ربایندگان و سایل تو را لعنت کند! خدا افرادی را که بر علیه تو قیام می کنند، هلاک نماید! خدا بین من و آن افرادی که بر علیه تو قیام می کنند، و کسانی که آن ها را یاری می کنند، حکم فرماید! حضرت فاطمه زهرا علیها السلام گفتند: پدر جان! این ها چیست که می گوید؟ حضرت فرمودند: دختر عزیزم! به یاد آن آزار و ظلم و ستم و مکر و دشمنی افتادم که بعد از من و تو، حسین دچار آن خواهد شد ...

تا اینکه به این قسمت حدیث رسید:

پس حضرت فاطمه زهرا علیها السلام گفتند: آه ای پدر جان! إِنَّا لِلَّهِ و إِنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ، و سپس گریه کردند، پس رسول خدا صلی الله عليه وآله وسلم به آن حضرت فرمودند: ای دخترم! همانا با فضیلت ترین اهل بهشت، افرادی هستند که در دنیا شهید شده باشند، جانها و اموال خود را دادند که در عوض بهشت را دارا شوند، آنان در راه خدا می جنگند و دشمن را می کشند و یا کشته می شوند و این وعده حقی است که خدا داده است، پس آن چه که نزد خداست بهتر است از دنیا و آنچه در آن است، شهید شدن از مردن آسان تر است، و کسی که شهادت نصیبش شده باشد به جایگاه خود خواهد رفت، و کسی که کشته نشود یقیناً خواهد مُرد.

توضیح: خداوند در این آیه شریفه، به معامله ای پر سود بین خود و بعضی از

ص: 260

مؤمنین اشاره فرموده، که خدا جان و مالشان را، به بهای بهشت آن ها می خرد، پس به عبارتی دیگر خداوند در این کریمه به مقام و جایگاه شهید اشاره می فرماید، و در روایت مذکور به یکی از مصادیق کامل آن، یعنی حضرت امام حسین علیه السلام اشاره شده است.

حضرت امام حسین علیه السلام با ایثار جان و مال خود، نه تنها بهشت را برای خود و یارانشان به ارمغان آوردند، بلکه با شهادتشان، باعث شدند یک باب رحمت و مغفرت الهی به روی همه گنه کاران امت اسلام باز شود، تا هر کس به هر طریقی (یا با زیارت آن حضرت، یا با گریه و عزاداری برای ایشان و یا ...) موجبات بهشتی شدنش فراهم گردد.

ص: 261

کد آیه: 9/119 اسم آیه: بودن با امام حسین علیه السلام

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ }

ای کسانی که ایمان آورده اید! از خدا بپرهیزید و با صادقان باشید.

1_ جَابِرُ الْأَنْصَارِيِّ، عَنِ الْبَاقِرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»، أَي مَعَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از جابر انصاری نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»، فرمودند: یعنی با آل محمد علیهم السلام باشید.

2_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»، قَالَ: مَعَ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (2)

از جابر بن عبد الله انصاری نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»، گفت: یعنی با حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم و اهل بیت ایشان علیهم السلام باشید.

3_ رَوَى أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنِ الصَّادِقِينَ هَا هُنَا؟ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: هُمْ عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ

ص: 262

-
- 1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 191، ح 617؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 31، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 865، ح 4799؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 218؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 343، ح 353؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 179.
- 2- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 33، ح 9؛ الفضائل (لابن شاذان القمي)، ص 138، با کمی اختلاف.

وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ ذُرِّيَّتُهُمُ الطَّاهِرُونَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (1)

روایت است از پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم سؤال شد که صادقین چه کسانی هستند؟ پس حضرت فرمودند: آنها علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و فرزندان پاک آنها تا روز قیامت هستند.

4_ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ نَافِعٍ، عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ»، قَالَ: أَمَرَ اللَّهُ الصَّحَابَةَ أَنْ يَخَافُوا اللَّهَ، ثُمَّ قَالَ: «وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»، يَعْنِي مَعَ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (2)

از ابن عمر نقل است که گفت: «یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله»، یعنی خداوند به صحابه دستور داده که از خدا بترسید، سپس گفت: «و کونوا مع الصادقین»، یعنی با محمد و اهل بیت ایشان علیهم السلام باشید.

5_ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثَّمَالِيِّ قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا أَبَا حَمْزَةَ! إِنَّمَا يَعْبُدُ اللَّهَ مَنْ عَرَفَ اللَّهَ وَ أَمَّا مَنْ لَا يَعْرِفُ اللَّهَ كَانَتْهُ يَعْْبُدُ غَيْرَهُ هَكَذَا ضَالًّا. قُلْتُ: أَصَلَحَكَ اللَّهُ! وَ مَا مَعْرِفَةُ اللَّهِ؟ قَالَ: يُصَدِّقُ اللَّهَ وَ يُصَدِّقُ مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ فِي مَوْلَاةٍ عَلَيَّ وَ الْإِيْتِمَامِ بِهِ وَ بِأَنْمَةِ الْهُدَى مِنْ بَعْدِهِ، وَ الْبِرَاءَةِ إِلَى اللَّهِ مِنْ عَدُوِّهِمْ، وَ كَذَلِكَ عَرَفَانُ اللَّهِ.

قَالَ: قُلْتُ: أَصَلَحَكَ اللَّهُ! أَيُّ شَيْءٍ إِذَا عَمِلْتُهُ أَنَا اسْتَكْمَلْتُ حَقِيقَةَ الْإِيْمَانِ؟

قَالَ: تُوَالِي أَوْلِيَاءَ اللَّهِ، وَ تُعَادِي أَعْدَاءَ اللَّهِ، وَ تَكُونُ مَعَ الصَّادِقِينَ، كَمَا أَمَرَكَ اللَّهُ.

ص: 263

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 865، ح 4801.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 33، ح 8؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 865، ح 4796؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 92.

قَالَ: قُلْتُ: وَمَنْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ؟ فَقَالَ: أَوْلِيَاءُ اللَّهِ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، وَعَلِيٌّ، وَالْحَسَنُ، وَالْحُسَيْنُ، وَعَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ، ثُمَّ انْتَهَى الْأَمْرُ إِلَيْنَا، ثُمَّ ابْنِي جَعْفَرٌ وَأَوْمَاءٌ إِلَى جَعْفَرٍ وَهُوَ جَالِسٌ، فَمَنْ وَالَى هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَالَى أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَكَانَ مَعَ الصَّادِقِينَ كَمَا أَمَرَهُ اللَّهُ.

قُلْتُ: وَمَنْ أَعْدَاءُ اللَّهِ؟ أَصْلَحَكَ اللَّهُ! قَالَ: الْأَوْثَانُ الْأَرْبَعَةُ، قَالَ: قُلْتُ: مَنْ هُمْ؟

قَالَ: أَبُو الْفَصِيلِ وَرُمَعٌ وَنَعْتَلٌ وَمُعَاوِيَةُ، وَمَنْ دَانَ دِينَهُمْ، فَمَنْ عَادَى هَؤُلَاءِ فَقَدْ عَادَى أَعْدَاءَ اللَّهِ. (1)

از ابو حمزه ثمالی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر؟س؟ فرمودند: ای ابا حمزه! همانا هر که خدا را بشناسد او را می پرستد، ولی کسی که خدا را نمی شناسد گویا دیگری را پرستش می کند و این چنین گمراه می شود.

عرض کردم: خدا خیرتان بدهد! شناخت خدا چیست؟ حضرت فرمودند: خدا را تصدیق کند و محمد صلی الله علیه وآله وسلم را به عنوان رسول خدا، در موالات علی علیه السلام تصدیق کند و از او و ائمه بعد از آن حضرت پیروی نماید و از دشمنان آنها بیزارى جوید، شناخت خداوند این چنین است.

گفت: عرض کردم: خدا خیرتان بدهد! چه عملی انجام دهم تا به وسیله آن، حقیقت ایمان را کامل نمایم؟ حضرت فرمودند: دوست داشتن اولیای خدا و دشمنی با دشمنان او، و با صادقان باشی، همان طور که خدا به تو دستور داده است.

گفت: عرض کردم: اولیای خدا چه کسانی هستند؟ فرمودند: اولیای خدا: محمد رسول الله، و علی، و حسن، و حسین، و علی بن الحسین، سپس این امر به من منتهی شده، سپس پسرم جعفر، و به جعفر در حالی که نشسته بود، اشاره کردند، پس هر که آنها را دوست داشته

ص: 264

1- بحار الأنوار، ج 27، ص 57، ح 16؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 864، ح 4793؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 116، ح 155.

باشد، اولیای خدا را دوست دارد و با صادقان است، همان طور که خدا او را امر کرده است.

گفتم: دشمنان خدا چه کسانی هستند؟ خدا خیرتان بدهد! حضرت فرمودند: بت های چهارگانه، عرض کردم: آن بت ها کیانند؟ فرمودند: ابوفصیل، ورمع، و نعتل و معاویه، و هر که از آنها پیروی کند، هر که با این ها دشمنی کند، با دشمن خدا دشمنی کرده است.

توضیح: خداوند در این آیه به همه مؤمنان دستور داده که پس از کسب تقوای الهی، با راستگویان و راست کرداران باشند، و مصداق آن ها (یعنی صادقین) در روایات مذکور، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و اهل بیت ایشان علیهم السلام می باشند، که یکی از آن بزرگواران حضرت امام حسین علیه السلام هستند.

بنا بر این مؤمنانی که طالب رسیدن به ثواب ها و فضیلت های الهی هستند، باید ابتدا کسب تقوای الهی نموده، و سپس بودن با امام حسین علیه السلام را در تمام مراحل زندگی رعایت نمایند.

یکی از شخصیت هایی که به این آیه شریفه عمل نمود و به مقام و منزلت بزرگی نائل شد، حضرت قمر منیر بنی هاشم، ابا الفضل العباس علیه السلام است. ایشان در تمام مراحل زندگی با امام حسین علیه السلام بودند، تا جایی که جان خویش را فدا نموده به مقام باب الحوائج رسیدند، در زیارت آن حضرت می خوانیم:

«السَّلَامُ عَلَى الْعَبَّاسِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ الْمُؤَاسِي أَخَاهُ بِنَفْسِهِ

الْآخِذِ لِعَدُوِّهِ مِنْ أَمْسِهِ الْفَادِي لَهُ الْوَاقِي السَّاعِي إِلَيْهِ بِمَانِهِ الْمَقْطُوعَةَ يَدَاهُ».

و ما نیز از خدای متعال می خواهیم که:

«يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزاً عَظِيماً».

کد آیه: 10/62 اسم آیه: اولیای خدا

{أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ}

آگاه باشید همانا اولیای خدا، نه ترسی دارند و نه غمگین می شوند!

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَالِمٍ الْأَشْلِيِّ، عَنْ بَعْضِ الْفُقَهَاءِ، قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ»، ثُمَّ قَالَ: تَدْرُونَ مَنْ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ؟ قَالُوا: مَنْ هُمْ، يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ؟! فَقَالَ: هُمْ نَحْنُ وَاتَّبَاعُنَا، فَمَنْ تَبِعَنَا مِنْ بَعْدِنَا، طُوبَى لَنَا وَطُوبَى لَهُمْ، أَفْضَلُ مِنْ طُوبَى لَنَا.

قَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! مَا شَأْنُ طُوبَى لَهُمْ، أَفْضَلُ مِنْ طُوبَى لَنَا؟ أَلَسْنَا نَحْنُ وَهُمْ عَلَيَّ أَمْرٍ؟ قَالَ: لَا، لِأَنَّهُمْ حَمَلُوا مَا لَمْ تَحْمَلُوا عَلَيْهِ، وَ أَطَافُوا مَا لَمْ تُطِيقُوا. (1)

از عبد الرحمن بن سالم اشلی، از یکی از فقها روایت کرده که امیر المؤمنین علیه السلام این آیه را تلاوت فرمودند: «أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ»، و سپس فرمودند: آیا می دانید اولیای خدا چه کسانی هستند؟ گفتند: چه کسانی هستید، ای امیر مؤمنان؟! حضرت فرمودند: آنان، ما هستیم و پیروان ما، پس هر کسی که بعد از ما از ما تبعیت و پیروی کند، هم خوشا به حال ما و خوشا به سعادت آنان، البته بیشتر برای آنان مایه خشنودی و سعادت است.

ص: 266

1- بحار الأنوار، ج 65، ص 34، ح 72 و ج 66، ص 277، ح 10؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 39، ح 4929؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 124، ح 30؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 72؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 309، ح 91.

گفته شد: ای امیر مؤمنان! منظور شما از این که فرمودید بیشتر برای آنان مایهٔ خشنودی و سعادت است، چیست؟ مگر ما و آنان، هم عقیده نیستیم؟

حضرت فرمودند: خیر، آنها چیزهایی را تحمّل کردند که شما تحمّل نکردید و چندان بردباری نمودند که شما نداشتید.

توضیح: یکی از مصادیق اولیای خدا، حضرت امام حسین علیه السلام هستند، و این آیهٔ شریفه دو جلوه دارد، یکی در دنیا و دیگری در آخرت، که هر دو در امام حسین علیه السلام صدق می‌کند، جلوهٔ دنیوی آن را خداوند در روز عاشورا به جهانیان نشان داد، آن حضرت به مقامی از ایمان و ایمنی رسیدند که هیچ مصیبت و بلا و خطری ایشان را متزلزل نکرد و از راه شان باز نداشت، و جلوهٔ اخروی آن، در بهشت است که جای خوف و حزن نمی‌باشد، بلکه سراسر امنیت و بهجت و سرور است.

ص: 267

کد آیه: 64 و 10/63 اسم آیه: مزده دین امام حسین علیه السلام لحظه مرگ

{ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ 63 لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ * لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ * ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ 64 }

کسانی که ایمان آوردند، و پرهیز می کردند. (63) در زندگی دنیا و در آخرت، شاد (و مسرور) ند و وعده های الهی تخلف ناپذیر است! این است آن رستگاری بزرگ! (64)

عَنْ عَبْدِ الرَّحِيمِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّمَا أَحَدَكُمْ حِينَ يَبْلُغُ نَفْسُهُ إِلَى هَاهُنَا، فَيَنْزِلُ عَلَيْهِ مَلَكُ الْمَوْتِ، فَيَقُولُ لَهُ: أَمَّا مَا كُنْتَ تَرْجُوهُ فَقَدْ أُعْطِيَتْهُ وَ أَمَّا مَا كُنْتَ تَخَافُهُ فَقَدْ أَمِنْتَ مِنْهُ، وَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى مَنْزِلِهِ فِي الْجَنَّةِ، فَيَقُولُ لَهُ: انْظُرْ إِلَى مَسَكِنِكَ مِنَ الْجَنَّةِ، فَهَذَا رَسُولُ اللَّهِ وَ هَذَا عَلِيٌّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ، هُمْ رُفَقَاؤُكَ فِي الْجَنَّةِ، وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ»، «لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ». (1)

از عبد الرحيم نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر عليه السلام فرمودند: همانا هر کدام از شما زمانی که جانش به گلویش برسد، فرشته مرگ بر او فرود می آید و می گوید: هر چه که به آن امید داشتی به تو داده شد، و از هر چه که می ترسیدی نسبت به آن ایمنی یافتی، و برای او دری به سوی منزلش در بهشت، باز می شود، پس به او گفته

ص: 268

1- بحار الأنوار، ج 6، ص 177، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 40، ح 4931؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 225؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 410؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 124، ح 32؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 78؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 312، ح 104؛ دعائم الإسلام، ج 1، ص 75؛ شرح الأخبار في فضائل الأئمة الأطهار عليهم السلام، ج 3، ص 481، ح 1386.

می شود: به منزلت در بهشت نگاه کن و بنگر این رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم و علی و حسن و حسین علیهم السلام، همراهان و دوستان تو هستند، و این همان فرمایش خدای عزوجل است که فرمود: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ»، «لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ».

توضیح: به فرمایش امام رضا علیه السلام انسان سه موقع خیلی تنهاست، و یکی از آن ها لحظه جان دادن است، لذا ترس و وحشت به سراغش می آید، ولی طبق این آیه شریفه و روایات معصومین علیهم السلام، خداوند توسط ملک الموت به مؤمنان با تقوا، بشارت دیدار با رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم و اهل بیت علیهم السلام را می دهد، که این دیدار باعث رسیدن به آرامش و امنت شده، ترس و وحشت مؤمن را بر طرف می نماید.

یکی از این دیدارها، دیدار با حضرت امام حسین علیه السلام می باشد و اگر کسی به فیض این بشارت و دیدار نائل آید، یقیناً اهل بهشت است و به رستگاری بزرگی رسیده است.

کد آیه: 10/101 اسم آیه: آیات

{قُلْ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ * وَمَا تُغْنِي الءِآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ }

بگو: «نگاه کنید چه چیز در آسمانها و زمین است!» اما این آیات و انذارها به حال کسانی که ایمان نمی آورند مفید نخواهد بود!

عَنْ دَاوُدَ الرَّقِّيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَمَا تُغْنِي الءِآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ»، قَالَ: الءِآيَاتُ هُمْ الءِئِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَالنُّذُرُ هُمُ الءِنْبِيَاءُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از داود رقی نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این فرمایش خدای تبارک و تعالی: «وَمَا تُغْنِي الءِآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: آیات، ائمه عليهم السلام هستند، و بیم دهندگان، پیامبران عليهم السلام می باشند.

توضیح: یکی از مصادیق آیات، حضرت امام حسین علیه السلام هستند، که نشانه ای از بزرگی و عظمت خدای متعال می باشند.

ص: 270

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 206، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 67، ح 4990؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 228؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 113؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 332، ح 147؛ الكافي، ج 1، ص 207، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 414، ح 1؛ الوافي، ج 3، ص 522، ح 1039.

کد آیه: 11/105 اسم آیه: خوشبخت و بدبخت

{يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ* فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ}

آن روز که (قیامت) فرارسد هیچکس جز به اجازه او سخن نمی گوید گروهی از آنها بدبخت اند و گروهی نیک بخت.

1_ عَنْ زَيْدِ بْنِ يُثَيْعٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا بَكْرٍ يَقُولُ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَقَدْ خِيَمَ خَيْمَةٌ وَهُوَ مُتَّكِيٌّ عَلَى قَوْسٍ عَرَبِيَّةٍ، وَفِي الْخَيْمَةِ عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ! أَنَا سَلِّمٌ لِمَنْ سَأَلَ أَهْلَ الْخَيْمَةِ، حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ، وَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاهُمْ، لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا سَعِيدُ الْجَدِّ طَيْبُ الْمَوْلِدِ، وَلَا يُبْغِضُهُمْ إِلَّا شَقِيُّ الْجَدِّ رَدِيءُ الْوِلَادَةِ. (1)

از زید بن یثیع نقل است که گفت: از ابو بکر شنیدم که می گفت: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را دیدم که خیمه ای برپا کرده بودند و درون خیمه، حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام حضور داشتند، پس در حالی که به یک کمان عربی تکیه زده بودند، فرمودند: ای گروه مسلمانان! من با هر کس که با اهل این خیمه سازگاری دارد، سازگارم و با هر کس که با ایشان بجنگد، جنگ می کنم و دوست می دارم هر کسی را که آنان را دوست بدارد.

ص: 271

1- _ الأربعون حديثا (للرازي)، ص 19، ح 1؛ بناء المقالة الفاطمية في نقض الرسالة العثمانية، ص 233؛ شرح الأخبار في فضائل الأئمة الأطهار عليهم السلام، ج 3، ص 515، ح 928؛ الصحيح من سيرة الإمام علي عليه السلام، ج 8، ص 283؛ طرف من الأنبياء والمناقب، ص 400.

دوست نمی دارد ایشان را، مگر آن کسی که نیای او از نیکبختی برخوردار و نطفه اش از آلودگی پاک باشد، و دشمن نمی دارد ایشان را، مگر آن کسی که نیای او دچار بدبختی گردیده و نطفه اش ناپاک و آلوده به پلیدی است.

2_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرِ الْحَمِيرِيِّ، أَنَّهُ قَالَ: خَرَجَ تَوْفِيعٌ مِنَ النَّاحِيَةِ الْمُقَدَّسَةِ (المشهور بزيارة آل ياسين) ...

الی ان قال:

يَا مَوْلَايَ! شَقِيٌّ مَنْ خَالَفَكَ، وَ سَعِدَ مَنْ أَطَاعَكَ، فَاشْهَدْ عَلَيَّ مَا أَشَدَّ هَدْيَكَ عَلَيَّ، وَأَنَا وَلِيُّ لَكَ، بَرِيءٌ مِنْ عَدُوِّكَ، فَالْحَقُّ مَا رَضِيَ تَيْمُوهُ، وَ الْبَاطِلُ مَا سَخَطَ تَيْمُوهُ، وَ الْمَعْرُوفُ مَا أَمَرْتُمْ بِهِ، وَ الْمُنْكَرُ مَا نَهَيْتُمْ عَنْهُ. (الزيارة) (1)

از محمد بن عبد الله بن جعفر حمیری نقل است که گفت: توفیعی از ناحیه مقدسه خارج شد (مشهور به زیارت آل یاسین):

تا آنجا که فرمودند:

ای مولای من! بدبخت کسی است که با شما مخالفت کند، و خوشبخت کسی است که از شما اطاعت کند، پس بر آنچه تو را شاهد گرفتم، شهادت بده، در حالی که من دوست شمایم و از دشمنانتان بیزارم. پس حق آن چیزی است که موجب رضایت شما شود و باطل آن چیزی است که موجب خشم شما گردد، و معروف آن چیزی است که شما به آن امر فرمودید و منکر آن چیزی است که شما از آن نهی کنید.

ص: 272

1- _ الإحتجاج علی أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 2، ص 494؛ بحار الأنوار، ج 53، ص 172، ح 5؛ مفاتیح الجنان، زیارت آل یاسین.

توضیح: بر مبنای این آیه شریفه و روایات رسیده معلوم می شود که ملاک و معیار خوشبختی، محبت و رضایت اهل بیت علیهم السلام است و ملاک و معیار بدبختی، خشم و مخالفت با ایشان می باشد، که یکی از آن بزرگواران حضرت امام حسین علیه السلام هستند.

به این روایت توجه فرماید:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: بِي أَنْذَرْتُمْ وَبِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ اهْتَدَيْتُمْ، وَقَرَأَ: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ» (1)، وَبِالْحَسَنِ أُعْطِيتُمْ الْإِحْسَانَ، وَبِالْحُسَيْنِ تَسَدُّوْنَ وَبِهِ تَشَقُّوْنَ، أَلَا وَإِنَّ الْحُسَيْنَ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ مَنْ عَادَاهُ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ. (2)

از عبد الله بن عمر نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: به وسیله من هشدار داده شدید، و به وسیله علی علیه السلام هدایت یافتید و خواندند: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ»، و به وسیله حسن احسان می شوید، و به وسیله حسین خوشبخت و یا بدبخت می گردید، (یعنی بدون او بدبخت می شوید)؛ بدانید که حسین دری از درهای بهشت است، هر کس با او دشمنی کند، خداوند بوی بهشت را بر او حرام می کند.

با دقت در این روایت، نتیجه می گیریم که سعادت و خوشبختی یا شقاوت و بدبختی هر کس در زندگی دنیوی و سپس در آخرت، بستگی به رفتار او در قبال حضرت امام حسین علیه السلام دارد.

ص: 273

1- 7/13.

2- بحار الأنوار، ج 35، ص 405، ح 28؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 232، ح 5461؛ مائة منقبة من مناقب أمير المؤمنين و الأئمة، ص 22، المنقبة 4.

کد آیه: 12/108 اسم آیه: پیروی از امام حسین علیه السلام

{قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي * وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ }

بگو: این طریقه و راه من است که من و هر کس پیرو من است با بصیرت و بینایی مردم را به سوی خدا دعوت می کنیم، و خدا از هر عیب و نقصی منزّه است و من از مشرکان نیستم.

1_ وَفِي رِوَايَةِ أَبِي الْجَارُودِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ: «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي»، يَعْنِي نَفْسَهُ وَمَنْ تَبِعَهُ، يَعْنِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابو جارود نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي»، منظور خود پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم هستند، و آن که پیرو من است، یعنی حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام و آل محمد علیهم السلام.

2_ عَنْ أَبَانَ بْنِ تَغْلِبٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي هَذِهِ الْآيَةِ: «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي»، قَالَ: هِيَ، وَاللَّهِ! وَلَا يَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، لَا يُنْكِرُهُ

ص: 274

1- بحار الأنوار، ج 9، ص 215، ذیل ح 93 و ج 36، ص 51، باب 33، ح 1؛ تفسیر القمی، ج 1، ص 358؛ تفسیر نور الثقلین، ج 2، ص 477؛ مناقب آل ابی طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 72.

از ابان بن تغلب نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این آیه: «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي»، فرمودند: به خدا سوگند! این، ولایت ما اهل بیت است، که آن را جز کسی که گمراه است انکار نمی کند، و جز گمراه کسی بر حضرت علی علیه السلام خرده نمی گیرد.

توضیح: از آیه شریفه و روایات مذکور نتیجه می شود که پیروی از راه امام حسین علیه السلام، پیروی از راه رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم می باشد، و دعوت به راه ایشان، بر اساس بصیرت و آگاهی می باشد.

امام حسین علیه السلام در مقابل دشمنان، ابتدا به موعظه و تبیین حق از باطل پرداختند و پس از اینکه با آنان اتمام حجت کردند، وارد جنگ با آنها شدند، ایشان در وصیستان به محمد حنفیه، پس از ذکر اهداف قیام خویش فرمودند:

أُرِيدُ أَنْ أَمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَسِيرَ بِسَبِيلِ جَدِّي وَأَبِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَمَنْ قَبِلَنِي بِقَبُولِ الْحَقِّ، فَاللَّهُ أَوْلَى بِالْحَقِّ، وَمَنْ رَدَّ عَلَيَّ هَذَا أَصْبِرُ حَتَّى يَفْضِيَ اللَّهُ بَيْنِي وَبَيْنَ الْقَوْمِ بِالْحَقِّ، وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ.

من قصد دارم امر به معروف و نهی از منکر نمایم، سیره و راه و روش من همان سیره و راه و روش جدّم رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم و پدرم علی بن ابی طالب علیه السلام است، کسی که مرا قبول کند مثل قبول کردن حقّ، پس خداوند به حقّ، سزاوارتر است، و کسی که مرا رد کند، من صبر می کنم تا خدا بین من و آن گروه داوری نماید، که او بهترین حکم کنندگان است.

ص: 275

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 23، ح 46؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 201، ح 263؛ شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 374، ح 394.

کد آیه: 13/7 اسم آیه: هدایت حسینی

{... إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ * وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ}

همانا تو فقط بیم دهنده ای! و برای هر گروهی هدایت کننده ای است.

1_ عَنْ بُرَيْدِ الْعَجَلِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ»، قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ الْمُنذِرُ، وَ فِي كُلِّ زَمَانٍ مِّنَّا هَادِيًّا (هَادٍ) يَهْدِيهِمْ إِلَى مَا جَاءَ بِهِ نَبِيُّ اللَّهِ ثُمَّ الْهُدَاةُ مِنْ بَعْدِهِ عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ الْأَوْصِيَاءُ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ. (1)

از برید عجلی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خداوند: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ»، فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم منذر هستند، و در هر زمانی یک هادی و راهنما از ما خانواده هست که آنها را به دستورات پیامبر خدا صلی الله علیه و اله وسلم راهنمایی می کند، سپس هدایت کنندگان بعد از ایشان، علی بن ابی طالب علیه السلام هستند سپس جانشینان و اوصیای آن حضرت، یکی پس از دیگری، می باشند.

2_ عَنْ عَبْدِ الرَّحِيمِ الْقَصِيرِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ»، فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ الْمُنذِرُ وَ عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْهَادِي أَمَا وَ اللَّهُ مَا

ص: 276

1- _ إثبات الهداة، ج 2، ص 210، ح 713؛ بحار الأنوار، ج 16، ص 358، ح 50 و ج 23، ص 3، ح 3 و ج 35، ص 404، ح 23؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 231، ح 5459؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 29، ح 1؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 204، ح 8؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 413؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 483، ح 21؛ الكافي، ج 1، ص 191، ح 1.

از عبد الرحيم قصير نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر عليه السلام در باره اين سخن خدای تبارک و تعالی: «إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَ لِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ»، فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، منذر هستند و حضرت علی علیه السلام، هادی می باشند، آگاه باشید! به خدا قسم! این ویژگی از میان ما بیرون نرفته، و همواره در میان ما خواهد بود تا روز قیامت.

توضیح: همواره یکی از ویژگی های ائمه عليهم السلام هدایت امت اسلام بوده و می باشد، و یکی از آن بزرگواران حضرت امام حسین علیه السلام هستند که این ویژگی در تمام آنچه که مربوط به آن حضرت می باشد، تجلی نموده است. حیات امام حسین علیه السلام، احادیث، شهادت، حرم و مجالس ایشان همه عامل هدایت امت، بوده و می باشد.

آری، امام حسین علیه السلام هادی هستند که هر کس ایشان را اجابت نماید، از جهل و گمراهی نجات یافته، و در آخرت به سوی بهشت هدایت می شود.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1 و کُد: 101/3 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 277

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 3، ح 5 و ج 35، ص 401، ح 14؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 229، ح 5448؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 30، ح 7؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 413؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 483، ح 23؛ الغيبة (للنعماني)، ص 110، ح 40؛ الكافي، ج 1، ص 192، ح 4؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 346، ح 4.

كد آيه: 13/20 اسم آيه: ميثاق با امام حسين عليه السلام

{ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْفُضُونَ الْمِيثَاقَ }

آنها كه به عهد الهی وفا می کنند، و پیمان را نمی شکنند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ، عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ رَجَمَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ، يَقُولُ: اللَّهُمَّ صَلِّ مَنْ وَصَلَنِي، وَاقْطَعْ مَنْ قَطَعَنِي، وَهِيَ تَجْرِي فِي كُلِّ رَجْمٍ. وَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

و ما عاهدهم عليه، و ما أخذ عليهم من الميثاق في الدر من ولاية أمير المؤمنين و الأئمة عليهم السلام بعده، و هو قوله: «الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْفُضُونَ الْمِيثَاقَ» الآية، ثم ذكر أعداهم، فقال: «وَالَّذِينَ يَنْفُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ»، (2) يعني في أمير المؤمنين عليه السلام، و هو الذي أخذ الله عليهم في الدر، و أخذ عليهم رسول الله عليهم السلام بغدير خم ثم قال: «أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ» (3). (4)

از محمد بن فضیل نقل است که گفت: حضرت ابا الحسن امام موسی بن

ص: 278

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 265، ح 9 و ج 71، ص 89، ح 3 و ص 98، ح 39؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 247، ح 5534؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 238؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 208، ح 29؛ تفسير القمي، ج 1، ص 363؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص: 435؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 495، ح 89؛ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 15، ص 236، ح 18104.

2- _ 25/13.

3- _ همان.

4- _ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 246، ح 5529؛ تفسير القمي، ج 1، ص 363؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 433؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 493، ح 80.

جعفر علیهم السلام فرمودند: همانا رحم آل محمد علیهم السلام به عرش الهی آویخته است، و می گوید: پروردگارا! با کسی که با من پیوند کند، پیوند کن، و از کسی که پیوند من را بگسلد، پیوندت را قطع نما، و این در هر رحمی جاری است.

این آیه در باره آل محمد علیهم السلام و عهد و میثاقی که برای آنان در عالم ذر گرفته شده، نازل شده است، و میثاق آنان چنین بود که ولایت امیر المؤمنین علیه السلام و امامان پس از ایشان را بپذیرند.

خداوند در این زمینه چنین می فرماید: «الَّذِينَ يُوْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَ لَا يَنْفُضُونَ الْمِيثَاقَ»، سپس دشمنان اهل بیت را ذکر کرده، می فرماید: «وَ الَّذِينَ يَنْفُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ»، یعنی امیر المؤمنین علیه السلام، و او همان کسی است که خداوند از بندگانش در عالم ذر برای او پیمان گرفت، و رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم هم در غدیر خم از مردم برای او عهد و پیمان گرفت. سپس می فرماید: «أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ».

توضیح: یکی از عوامل سعادت بشر، وفای به عهد و میثاق با ائمه اطهار علیهم السلام می باشد، و یکی از آن ها حضرت امام حسین علیه السلام هستند، که بالاترین درسی که آن حضرت در روز عاشورا به ما دادند این است که وفاداری به امام و پیشوای حق، ضامن خوشبختی و سعادت بشر است.

کد آیه: 13/28 اسم آیه: آرامش دلها

{ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ * أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ }

آنها کسانی هستند که ایمان آورده اند و دل‌هایشان به یاد خدا آرامش می‌گیرد، آگاه باشید! دلها فقط با یاد خدا آرامش می‌گیرند.

1_ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، قَالَ: ذَلِكَ مِنْ أَحَبِّ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَحَبِّ أَهْلِ بَيْتِي صَادِقًا غَيْرَ كَاذِبٍ. (الحديث) (1)

از حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام روایت است که فرمودند: همانا رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم هنگامی که این آیه: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، نازل شد، فرمودند: این در باره کسی است که خدا و رسولش را دوست بدارد و اهل بیت مرا صادقانه، نه به دروغ، دوست داشته باشد.

2_ فُرَاتٌ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ بْنِ عُبَيْدٍ مُعَنَّأً عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لِإِلْيَ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَدْرِي فِيمَنْ نَزَلَتْ؟ قَالَ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فِيمَنْ صَدَّقَ بِي وَآمَنَ بِي، وَأَحَبَّكَ وَعَثَرَتْكَ

مِنْ بَعْدِكَ، وَسَلَّمَ لَكَ الْأَمْرَ وَالْأَيْمَةَ مِنْ بَعْدِكَ. (2)

ص: 280

-
- 1- _ الجعفریات (الأشعثیات)، ص 224؛ الدر المنثور فی التفسیر بالمأثور، ج 4، ص 58؛ شرح الأخبار فی فضائل الأئمة الأطهار علیهم السلام، ج 3، ص 7، ح 925؛ فضائل الخمسة من الصحاح الستة، ج 2، ص 75.
- 2- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 231، ح 799؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 367، ح 36؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 207، ح 274.

فراة كوفى كفت: محمد بن قاسم بن عبىء براى من ءءىشى كفت (با اءءصار در سناء) كه ءضرت امام ءعفر صاءق علىه السلام در باره آيه : «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا- بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، فرمءءء: رسول ءءا صلى الله عليه واله وسلم از على بن ابى طالب علىه السلام پرسىءءء: آيا مى ءانى اين آيه در باره چه كسى نازل شده اسء؟

ءضرت على علىه السلام عرض كرءءء: ءءا و پيامبرش ءانا ءرءء! رسول ءءا صلى الله عليه واله وسلم فرمءءءء: در باره كسى اسء كه مرا ءصءىق كءء و به من ايمان آورد، و ءورا و پس از ءو، ءانءان ءورا ءوسء بءارء، و ءسليم ءو و اءمه بعء از ءو باشء.

3_ فى ءفسىر على بن ابراهىم القمى، قوله: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ»، قَالَ: «الَّذِينَ آمَنُوا»، الشَّيْعَةُ، وَ «ذِكْرُ اللَّهِ»، أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَيْمَةَ؟ سَهْمٌ؟، ثُمَّ قَالَ: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ». (1)

على بن ابراهىم قمى در باره آيه : «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ»، كفته اسء: «الَّذِينَ آمَنُوا»، شىعه هسءءء و «ذكر الله»، امىر المؤمنىن و اءمه علىهم السلام هسءءء، سپس اين آيه را ءوانء: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ».

4_ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا- بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، أ تَدْرِيمَن هُمْ، يَا ابْنَ أُمَّ سَلِيمٍ؟ قُلْتُ: مَنْ هُمْ، يَا رَسُولَ اللَّهِ؟

ص: 281

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 185، ح 53؛ البرهان فى تفسير القرآن، ج 3، ص 253، ح 5561؛ تفسير الصافى، ج 3، ص 70؛ تفسير القمى، ج 1، ص 365؛ تفسير كنز ءقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 447؛ تفسير نور ءءقلىن، ج 2، ص 502، ح 119.

از انس بن مالک نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم فرمودند: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»، ای پسر ام سلیم! آیا می دانی آنها چه کسانی هستند؟ عرض کردم: چه کسانی هستند؟ ای رسول خدا! حضرت فرمودند: ما اهل بیت و شیعیان ما.

توضیح: به یقین یکی از مصادیق این آیه مبارکه، حضرت امام حسین علیه السلام هستند، که یاد و نام آن وجود مقدس، باعث اطمینان و آرامش دل ها می گردد.

انسان در طول زندگی با خطرات، مکرها و فریب های شیاطین جن و انس، مواجه می شود و اضطراب و پریشانی به سراغش می آید، اما شیعیان و محبان امام حسین علیه السلام، از آموزه های اهل بیت علیهم السلام، آموخته اند که با یاد و نام امام حسین علیه السلام و ذکر مصائب ایشان، بر تمام این نامالایمات پیروز گردند.

و شاید یکی از حکمت های سفارش به خواندن زیارت عاشورا، هر روز، و یا رفتن به کربلا و زیارت آن حضرت، به همین دلیل باشد.

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا فِي الدُّنْيَا زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ وَفِي الْآخِرَةِ شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ»

ص: 282

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 184، ح 47 و ج 35، ص 405، ذیل ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 253، ح 5563؛ تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 239؛ الدر النظيم في مناقب الأئمة اللهايم، ص 806.

کد آیه: 13/29 اسم آیه: خوشا بحال محبتان امام حسین علیه السلام

{ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ }

کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، خوشا بر ایشان و نیک سرانجامی دارند.

عَنْ بِلَالِ بْنِ حَمَامَةَ، قَالَ: طَلَعَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَوَجْهُهُ مُشْرِقٌ كَدَارَةِ الْقَمَرِ، فَقَامَ إِلَيْهِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا هَذَا التُّورُ؟

قَالَ: بِشَارَةٌ أَتَيْتَنِي مِنْ رَبِّي فِي أَخِي وَابْنِ عَمِّي وَابْنَتِي، وَأَنَّ اللَّهَ زَوَّجَ عَلِيًّا مِنْ فَاطِمَةَ، وَأَمَرَ رِضْوَانَ خَازِنَ الْجَنَانِ فَهَزَّ شَجَرَةَ طُوبَى، فَحَمَلَتْ رِقَاعًا يُعْنِي صِدْكَ كَأَبْعَدِدُ مُجِيبِي أَهْلِي بَيْتِي، وَأَنْشَأَ مِنْ تَحْتِهَا مَلَائِكَةً مِنْ نُورٍ وَدَفَعَ إِلَى كُلِّ مَلِكٍ صَدَّكَ، فَإِذَا اسْتَوَتْ الْقِيَامَةُ بِأَهْلِهَا نَادَتْ الْمَلَائِكَةُ فِي الْخَلَائِقِ، فَلَا يَبْقَى مُحِبٌّ لِأَهْلِ الْبَيْتِ إِلَّا دَفَعَتْ إِلَيْهِ صَدَّكَ فِيهِ فَكَأَنَّهُ مِنَ النَّارِ، بِأَخِي وَابْنِ عَمِّي وَابْنَتِي فَكَأَنَّ رِقَابَ رِجَالٍ وَنِسَاءٍ مِنْ أُمَّتِي مِنَ النَّارِ. (1)

از بلال بن حمامه نقل است که گفت: روزی رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم بر ما وارد شدند، در حالی که صورت مبارکشان مثل ماه شب چهارده می درخشید، عبد الرحمن بن عوف برخاسته به سوی آن حضرت رفت و از ایشان پرسید: ای رسول خدا! این چه نوری است؟

حضرت فرمودند: این، به خاطر بشارتی است که پروردگارم درباره برادر و پسرعمویم و دخترم به من داده است، همانا خداوند، فاطمه علیها السلام را به ازدواج علی علیه السلام درآورد و به

ص: 283

1- بحار الأنوار، ج 27، ص 117، ح 96 و ج 43، ص 123، ذیل ح 31؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 259، ح 5588؛ فضائل أمير المؤمنين عليه السلام (ابن عقده کوفی)، ص 105، ح 102؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 1، ص 352؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 346.

رضوان، دربان بهشت، فرمان داد که درخت طوبی را حرکت دهد، تا آن درخت، برگه هایی، را به تعداد محبین اهل بیت من، حمل کند، و در زیر آن درخت فرشتگانی از نور آفریده و به هر یک از آنان یک برگه عطا کرده است، پس چون قیامت فرا رسد این فرشتگان در میان خلایق ندا دهند، پس هیچ یک از محبین اهل بیت علیهم السلام باقی نمی ماند، مگر آن که فرشتگان یکی از آن برگه ها را به او می دهند که باعث رهایی اش از آتش می شود؛ به واسطه برادر و پسرعمویم و دخترم، مردان و زنان بسیاری از امت من، از آتش رهایی خواهند یافت.

توضیح: یکی از مصادیق درخت طوبی، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، آن حضرت در بهترین منازل بهشت، جایگاهی بس والا و رفیع دارند، پس خوشا به حال کسانی که در دنیا با محبت ایشان زندگی کردند و در آخرت از شفاعتشان بهرمنند شده، به طوبی و سعادت واقعی نائل می گردند، به روایت زیر توجه فرمایید:

قَالَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ: طُوبَى لِشِيعَتِنَا الْمُتَمَسِّكِينَ بِحَبْلِنَا فِي غَيْبَةِ قَائِمِنَا، الثَّابِتِينَ عَلَى مَوْلَاتِنَا، وَالْبَرَاءَةَ مِنْ أَعْدَائِنَا، أُولَئِكَ مِنَّا وَنَحْنُ مِنْهُمْ، قَدْ رَضُوا بِنَا أَيْمَةً وَرَضِينَا بِهِمْ شِيعَةً، فَطُوبَى لَهُمْ ثُمَّ طُوبَى لَهُمْ، وَهُمْ وَاللَّهِ مَعَنَا فِي دَرَجَاتِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (1)

حضرت موسی بن جعفر علیهم السلام فرمودند: خوشا به حال شیعیان ما، کسانی که در غیبت قائم ما به ریسمان ما چنگ زده، بر ولایت ما ثابت قدم اند و از دشمنان ما بیزارند، آنها از ما و ما از آنها هستیم، آنها به امامت ما خشنودند و ما نیز به شیعه بودن آن ها خشنود هستیم، پس خوشا به حال آنها! پس خوشا به حال آنها! به خدا قسم! آنها در روز قیامت در درجه ما خواهند بود.

ص: 284

کد آیه: 13/43 اسم آیه: علم امام حسین علیه السلام

{وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا* قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ }

و آنها که کافر شدند می گویند تو پیامبر نیستی، بگو کافی است که خداوند و کسی که علم کتاب نزد اوست گواه (من) باشند.

عَنْ سَدِيدٍ، قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَ أَبُو بَصِيرٍ وَ يَحْيَى الْبَرَّازُ وَ دَاوُدُ بْنُ كَثِيرٍ فِي مَجْلِسِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، إِذْ خَرَجَ إِلَيْنَا وَ هُوَ مُغْضَبٌ، فَلَمَّا أَخَذَ مَجْلِسَهُ، قَالَ: يَا عَجَبًا! لِأَقْوَامٍ يَزْعُمُونَ أَنَّا نَعْلَمُ الْغَيْبَ، مَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ، لَقَدْ هَمَمْتُ بِضَرْبِ جَارِيَّتِي فَلَانَّةً، فَهَرَبَتْ مِنِّي، فَمَا عَلِمْتُ فِي أَيِّ بُيُوتِ الدَّارِ هِيَ.

قَالَ سَدِيدٌ: فَلَمَّا أَنْ قَامَ مِنْ مَجْلِسِهِ وَ صَارَ فِي مَنْزِلِهِ، دَخَلْتُ أَنَا وَ أَبُو بَصِيرٍ وَ مَيْسَرٌ وَ قُلْنَا لَهُ: جُعِلْنَا فِدَاكَ! سَدِّ مِعْنَاكَ وَ أَنْتَ تَقُولُ كَذَا وَ كَذَا فِي أَمْرِ جَارِيَّتِكَ، وَ نَحْنُ نَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ عِلْمًا كَثِيرًا وَ لَا تَنْسُبُكَ إِلَى عِلْمِ الْغَيْبِ!

قَالَ: فَقَالَ: يَا سَدِيدُ! أَلَمْ تَقْرَأِ الْقُرْآنَ؟ قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: فَهَلْ وَجَدْتَ فِيهَا قِرَاءَتَ مَنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ» (1)، قَالَ: قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! قَدْ قَرَأْتُهُ، قَالَ: فَهَلْ عَرَفْتَ الرَّجُلَ وَ هَلْ عَلِمْتَ مَا كَانَ عِنْدَهُ مِنْ عِلْمِ الْكِتَابِ؟ قَالَ: قُلْتُ: أَخْبِرْنِي بِهِ، قَالَ: قَدْ رُفِطَ مِنَ الْمَاءِ فِي الْبَحْرِ الْأَخْضَرِ، فَمَا يَكُونُ ذَلِكَ مِنْ عِلْمِ الْكِتَابِ؟ قَالَ: قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! مَا أَقَلَّ هَذَا، فَقَالَ: يَا سَدِيدُ! مَا أَكْثَرَ هَذَا أَنْ يُنْسَبَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ، إِلَى الْعِلْمِ الَّذِي أُخْبِرُكَ بِهِ.

ص: 285

يَا سَدِيرُ! فَهَلْ وَجَدْتَ فِيمَا قَرَأْتَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَيْضًا: «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»؟ قَالَ: قُلْتُ: قَدْ قَرَأْتُهُ، جُعِلْتُ فِدَاكَ!

قَالَ: أَفَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ كُلُّهُ أَفَهُمْ، أَمْ مَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ بَعْضُهُ؟ قُلْتُ: لَا، بَلْ مَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ كُلُّهُ، قَالَ: فَأَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى صَدْرِهِ، وَقَالَ: عِلْمُ الْكِتَابِ وَاللَّهِ! كُلُّهُ عِنْدَنَا، عِلْمُ الْكِتَابِ وَاللَّهِ! كُلُّهُ عِنْدَنَا. (1)

از سدیر نقل است که گفت: من و ابو بصیر و یحیی بزاز و داود بن کثیر در مجلس حضرت امام جعفر صادق علیه السلام بودیم که آن حضرت با عصبانیت وارد شدند و در جای خود نشستند و فرمودند: تعجب می کنم! از کسانی که به ما نسبت علم غیب می دهند، با اینکه جز خدا کسی علم غیب ندارد! قصد داشتم فلان کنیزم را مجازات کنم، اما او فرار کرده و نفهمیدم در کدام اتاق مخفی شده و کجا است.

سدیر گفت: پس هنگامی که آن حضرت از جایشان برخاستند و داخل منزل شدند، من و ابو بصیر و میسر خدمت ایشان رفتیم و عرض کردیم: فدایتان شویم! شنیدیم که در باره کنیزتان چنین و چنان فرمودید، با اینکه ما می دانیم شما دارای علم زیادی هستید و علم غیب را به شما نسبت نمی دهیم.

حضرت فرمودند: ای سدیر! مگر قرآن نمی خوانی؟ عرض کردم: چرا، فدایتان شوم! فرمودند: پس آیا ندیده ای این آیه را که می فرماید: «قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ»؟

گفت: عرض کردم: بله، فدایتان شوم! من آن را خوانده ام، حضرت فرمودند: آیا

ص: 286

1- بحار الأنوار، ج 26، ص 197، ح 8؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 273، ح 5641؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 230، ح 5؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 6، ص 481؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 522، ح 208؛ الكافي، ج 1، ص 257، ح 3؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 3، ص 112، ح 3.

می دانی آن مرد کیست و چقدر از علم کتاب نزدش بوده؟ گفت: عرض کردم: مرا از آن آگاه فرمایید، فرمودند: به اندازه یک قطره آب از دریای سبز (مدیترانه)، این مقدار چیست، نسبت به تمام علم کتاب؟ عرض کردم: فدایتان شوم، چقدر کم است! حضرت فرمودند: ای سدیر! چقدر زیاد است آن مقداری که خداوند عزوجل نسبت داده است به علمی که حالا به تو خبر می دهم.

ای سدیر! پس آیا در آنچه که از کتاب خدای عزوجل خوانده ای، این آیه را نیز دیده ای: «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيداً بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»؟ گفت: عرض کردم: فدایتان شوم! این آیه را هم خوانده ام، فرمودند: آیا کسی که تمام علم کتاب را دارد دانایتر است، یا کسی که جزئی از علم کتاب نزد اوست؟ عرض کردم: نه، بلکه کسی که تمام علم کتاب نزد اوست، سپس با دست به سینه خود اشاره کرده و فرمودند: به خدا سوگند! تمام علم کتاب نزد ما است، به خدا سوگند! تمام علم کتاب نزد ما است.

توضیح: یکی از ویژگی هایی که خداوند به ائمه اطهار علیهم السلام، عنایت فرموده، علم است، و قسمتی از این علم، علم کتاب است، که نه تنها به اسرار و محکمت و متشابهات قرآن کریم عالم هستند، بلکه به تمام کتب آسمانی، واقف و عالمند.

حضرت امام حسین علیه السلام نیز دارای این ویژگی می باشند، که البته در کُذ: 7/3 اشاره ای به این موضوع شد و ما ان شاء الله در این باره در کُذ: 40/27، روایت مخصوص به امام حسین علیه السلام را بیان خواهیم کرد.

کد آیه: 25 و 24/14 اسم آیه: امام حسین علیه السلام میوه درخت پاک

{الَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ 24 تُوْتِي أكلها كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا*...}

ایا ندیدی چگونه خداوند کلمه طیبه را به درخت پاکیزه ای مثال زده که ریشه آن (در زمین) ثابت و شاخه آن در آسمان است؟! (24) میوه های خود را هر زمان به اذن پروردگارش می دهد. (25)

1_ عَنْ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْبَاقِرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ»، «تُوْتِي أكلها كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا»، قَالَ: أَمَّا الشَّجَرَةُ فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَفَرْعُهَا عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَغُصْنُ الشَّجَرَةِ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَثَمَرُهَا أَوْلَادُهَا عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَوَرَقُهَا شَيْعَتُنَا، ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ مِنْ شَيْعَتِنَا لَيَمُوتُ فَيَسْقُطُ مِنَ الشَّجَرَةِ وَرَقَةً، وَإِنَّ الْمُؤَلُودَ مِنْ شَيْعَتِنَا لَيُولَدُ فَتُورِقُ الشَّجَرَةُ وَرَقَةً. (1)

از جابر جعفی نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ»، «تُوْتِي أكلها كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا»، پرسیدم، حضرت فرمودند: اما مقصود از درخت، رسول

خدا صلی الله علیه وآله وسلم می باشد، و شاخه آن علی علیه السلام و جوانه شاخه آن فاطمه دختر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و میوه آن، فرزندان

ص: 288

1- بحار الأنوار، ج 16، ص 363، ح 65 و ج 24، ص 138، ح 1 و ج 65، ص 26، ح 48؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 298، ح 5714؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 53؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 536، ح 58؛ معاني الأخبار، ص 400، ح 61.

فاطمه علیها السلام و برگهای آن، شیعیان ما می باشند. سپس فرمودند: هنگامی که مؤمنی از شیعیان ما بمیرند، برگی از آن درخت می افتد، و چون نوزادی از شیعیان ما متولد شود، برگی بر آن درخت، سبز شود.

2_ عَنْ سَلَامِ بْنِ الْمُسْتَنَبِرِ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ»، «تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا»، فَقَالَ: الشَّجَرَةُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نَسَبُهُ ثَابِتٌ فِي بَنِي هَاشِمٍ، وَفَرْعُ الشَّجَرَةِ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَعُنْصُرُ الشَّجَرَةِ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ، وَأَغْصَانُهَا الْأَيُّمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَوَرَقُهَا الشَّيْعَةُ، وَإِنَّ الرَّجُلَ مِنْهُمْ لَيَمُوتُ فَتَسْقُطُ مِنْهَا وَرَقَةٌ، وَإِنَّ الْمَوْلُودَ مِنْهُمْ لَيُولَدُ فَتُورِقُ وَرَقَةٌ. (الحديث) (1)

از سلام بن مستنبر نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این فرمایش خدای متعال: «كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ»، «تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا»، پرسیدم، پس حضرت فرمودند: آن درخت، رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم هستند که نسب ایشان در بنی هاشم، استوار است، و شاخه آن درخت، حضرت علی علیه السلام هستند و اصل و ریشه آن، حضرت فاطمه علیها السلام می باشند و شاخه هایش ائمه علیهم السلام می باشند و برگهای آن، شیعیان هستند که هر گاه کسی از آنان بمیرد، برگی از این درخت بیافتد، و کسی از آنها متولد شود، برگی بر آن بروید.

3_ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ بْنِ هَمَّامِ بْنِ نَافِعٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مِينَا مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ، قَالَ: قَالَ لِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ: يَا مِينَا! أَحَدْتُكَ

ص: 289

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 139، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 297، ح 5712؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 59، ح 2.

بِحَدِيثِ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: أَنَا شَجَرَةٌ وَفَاطِمَةٌ عَلَيْهَا السَّلَامُ فَرَعُهَا، وَعَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِقَاحُهَا، وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ثَمَرَتُهَا، وَمُحِبُّوهُمْ مِنْ أُمَّتِي وَرَقَّتْهَا. (1)

از مینا، غلام عبد الرحمن بن عوف نقل است که گفت: عبد الرحمن به من گفت: ای مینا! آیا برای تو حدیثی را که از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم شنیدم، نقل نکنم؟ گفتم: بله، گفت: از آن حضرت شنیدم که می فرمودند: من درختی هستم که فاطمه علیه السلام شاخه آن است، و علی علیه السلام بارور ساز آن، و حسن و حسین علیهم السلام میوه آن، و دوستانشان از امت من، برگهای آن درخت هستند.

4_ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَالِمٍ صَاحِبِ السَّابِرِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ: «أَصَدُّ لَهَا ثَابِتٌ وَفَرَعُهَا فِي السَّمَاءِ»، قَالَ: أَصَدُّ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَفَرَعُهَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ثَمَرُهَا، وَتِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ أَغْصَانُهَا، وَالشَّيْعَةُ وَرَقَّتْهَا، وَاللَّهُ! إِنَّ الرَّجُلَ مِنْهُمْ لَيَمُوتُ فَتَسْقُطُ وَرَقَّةٌ مِنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ. (2)

از عمر بن سالم صاحب سابری نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام از معنی این آیه: «أَصَدُّ لَهَا ثَابِتٌ وَفَرَعُهَا فِي السَّمَاءِ»، پرسیدم، فرمودند: اصل آن رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند و فرع آن امیر المؤمنین علیه السلام و میوه آن حسن و

ص: 290

-
- 1- _ الأُمالي (للطوسي)، ص 19، المجلس 1، ح 20؛ الأُمالي (للمفيد)، ص 245، المجلس 28، ح 5؛ بحار الأنوار، ج 27، ص 103، ح 68 و ج 37، ص 39، ح 9؛ بشارة المصطفى لشيعة المرتضى، ج 2، ص 40؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 407، ح 429.
 - 2- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 141، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 298، ح 5715؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 52؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 2، ص 345، ح 30.

حسین علیهم السلام و شاخه های آن ائمه نه گانه از فرزندان حسین علیه السلام می باشند و برگهای آن شعیانند، به خدا سوگند! همانا هر وقت مردی از آنها می میرد، پس برگی از آن درخت فرو می افتد.

توضیح: با توجه به آیه شریفه و روایت مذکور، مصداق شجره طیبه، اهل بیت علیهم السلام هستند و امام حسین علیه السلام ثمره و میوه این درخت پاک می باشند. حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در حدیث شریف کساء، در جواب سلام فرزندشان امام حسین علیه السلام می فرمایند: «وَعَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَيَا قُرَّةَ عَيْنِي وَثَمْرَةَ فُؤَادِي»، یعنی: و بر تو باد سلام، ای فرزندم! و ای نور دیده ام و میوه دلم!

پس هر که طالب پاکی و برکت است باید مسیر زندگی را در جهت امام حسین علیه السلام، قرار دهد، که آن حضرت تماماً مصداق طهارت و پاکی می باشند، نامشان پاک، نسلشان پاک، حیاتشان پاک، عقیده و اخلاقشان پاک، شهادتشان پاک و تربت و حریشان پاک و مطهر است.

ص: 291

کد آیه: 14/28 اسم آیه: امام حسین علیه السلام نعمت خدا

{ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا... }

آیا ندیدی کسانی را که نعمت خدا را به کفران تبدیل کردند.

1_ عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ غَيْرُوا سُنَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَعَدَلُوا عَنْ وَصِيهِ لَا يَتَخَوَّفُونَ أَنْ يَنْزَلَ بِهِمُ الْعَذَابُ، ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ»، «جَهَنَّمَ»، ثُمَّ قَالَ: نَحْنُ النِّعْمَةُ الَّتِي أَنْعَمَ اللَّهُ بِهَا عَلَيَّ عِبَادِهِ، وَبِنَا يُفُوزُ مَنْ فَازَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (1)

از اصبع بن نباته نقل است که گفت: حضرت امیر مؤمنان علیه السلام فرمودند: برخی از مردمان را چه شده که سیره و سنت رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را تغییر داده اند و از جانشین او روی برتافته اند؟ آیا نمی ترسند که این عذاب، بر آنان فرود آید؟ و سپس این آیه را تلاوت فرمودند: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ»، «جَهَنَّمَ»، سپس فرمودند: ما همان نعمتی هستیم که خداوند، بندگان خود را از آن برخوردار کرد و به وسیله ما است که افراد در روز قیامت به رستگاری دست می یابند.

2_ عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا

ص: 292

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 306، ح 5738؛ تأويل الآيات، ص 250؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 88؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 63؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 542، ح 79؛ الكافي، ج 1، ص 217، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 446، ح 1.

نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا»، قَالَ: نَحْنُ نِعْمَةُ اللَّهِ الَّتِي أَنْعَمَ بِهَا عَلَي الْعِبَادِ. (1)

از اصبع بن نباته نقل است که گفت: حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام در باره این آیه: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا»، فرمودند: ما همان نعمت خدا هستیم که آن را به بندگانش ارزانی داشته است.

توضیح: منظور از «نعمت خدا» حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم و اهل بیت ایشان می باشد، که وجود مقدس حضرت امام حسین علیه السلام را نیز، شامل می شود، و خداوند انسان ها را با این نعمت عظمی امتحان می کند، پس آنان که شکر این نعمت را بجا آورند، اهل بهشتند، و کسانی که این نعمت الهی را کفران کنند، اهل جهنم خواهند بود.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/1 و کُد: 69/4 و کُد: 69/7 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 293

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 55، ح 18؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 307، ح 5745؛ تفسیر العیاشی، ج 2، ص 229، ح 24؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 64؛ تفسیر نور الثقلین، ج 2، ص 544، ح 84.

کد آیه: 14/37 اسم آیه: عشق به امام حسین علیه السلام

{ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ }

پروردگارا! من بعضی از فرزندانم را در سرزمین بی آب و علفی، در کنار خانه ای که حرم توست، ساکن ساختم تا نماز را برپا دارند تو دل‌های گروهی از مردم را متوجه آنها ساز و از ثمرات به آنها روزی ده شاید آنان شکر تو را بجای آورند!

1_ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّا أَهْلُ بَيْتِ دَعَا اللَّهِ لَنَا أَبْنَاؤُنَا إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: «فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ»، فَإِنَّا عِنَى اللَّهُ بِذَلِكَ خَاصَّةً. (1)

حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام فرمودند: ما اهل بیتی هستیم که پدرمان ابراهیم علیه السلام برایمان دعا کرده و فرموده است: «فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ»، مقصود خداوند از این آیه فقط ما هستیم.

2_ وَفِي الإِحْتِجَاجِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَالْأَفْنِدَةُ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْنَا، وَذَلِكَ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَيْثُ قَالَ: «فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ». (2)

ص: 294

1- کتاب سلیم بن قیس الهمالی، ج 2، ص 885.

2- الإحتجاج علی أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 1، ص 160؛ بحار الأنوار، ج 27، ص 74 و ج 32، ص 97، ح 67؛ تفسیر الصافی، ج 3، ص 91؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 76 و ص 79؛ تفسیر نور الثقلین، ج 2، ص 551، ح 111؛ المسترشد فی إمامة علی بن أبی طالب علیه السلام، ص 399، ح 132.

و در احتجاج از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام روایت است که فرمودند: قلب های مردم، میل به سوی ما دارد، و این مصداق دعای ابراهیم علیه السلام است، آنجا که گفت: «فَجَعَلَ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ».

3_ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: أَنَّ سَائِلًا سَأَلَهُ، فَقَالَ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي عَنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمْ أَهْلُ بَيْتِهِ خَاصَّةً ...

قَالَ السَّائِلُ: وَمَا الْحُجَّةُ فِي أَنْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ هُمْ أَهْلُ بَيْتِ مُحَمَّدٍ، الَّذِينَ ذَكَرْتَ دُونَ غَيْرِهِمْ؟ قَالَ: ... وَ الْحُجَّةُ فِي الْمَسْكَانِ وَ الدِّيَارِ قَوْلُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَ ارزُقُهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ»، وَ لَمْ يَقُلْ: لِيَعْبُدُوا الْأَصْدَ نَامَ، فَهَذِهِ الْآيَةُ تَدُلُّ عَلَى أَنَّ الْأئِمَّةَ وَ الْأُمَّةَ الْمُسْلِمَةَ الَّتِي دَعَا لَهَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ مِمَّنْ لَمْ يَعْبُدْ غَيْرَ اللَّهِ قَطُّ، ثُمَّ قَالَ: «فَجَعَلَ أَفْنِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ»، فَخَصَّ دُعَاءَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْأئِمَّةَ وَ الْأُمَّةَ الَّتِي مِنْ ذُرِّيَّتِهِ، ثُمَّ دَعَا لِشِعْبَتِهِمْ كَمَا دَعَا لَهُمْ، فَاصْحَابُ دَعْوَةِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْأئِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ مَنْ كَانَ مُتَوَلِّيًا لَهُؤُلَاءِ مِنْ وُلْدِ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِ دَعْوَتِهِمَا، لِأَنَّ جَمِيعَ وُلْدِ إِسْمَاعِيلَ قَدْ عَبَدُوا الْأَصْدَ نَامَ غَيْرَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ كَانَتْ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ لَهُمْ. (1)

از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت است که سؤال کننده ای از آن حضرت پرسید: ای فرزند رسول خدا! از آل محمد علیهم السلام به من خبر بدهید که آن ها چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: آن ها فقط اهل بیتش هستند...

ص: 295

سؤال کننده عرض کرد: به چه دلیل امت محمد صلی الله علیه واله وسلم اهل بیت او هستند، با آن بیانی که فرمودید، نه غیر آن ها؟ حضرت فرمودند: ... و دلیل، در مورد محل سکونت و سرزمین، این سخن ابراهیم علیه السلام است که فرمود: «رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ»، و نگفت: ساکن ساختم تا بت ها را پرستش کنند، پس این آیه دلالت می کند بر اینکه ائمه و امتی که حضرت ابراهیم علیه السلام برای آن ها از ذریه خود دعا کرده، هرگز غیر خدا را پرستش نکرده اند، سپس گفت: «فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ»، پس دعای ابراهیم علیه السلام مخصوص ائمه و امتی است که از ذریه او می باشند، سپس همچنان که برای آن ها دعا کرد برای شیعیانشان هم دعا کرد، پس افرادی که در دعای ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام بودند عبارتند از: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، علی و فاطمه و حسن و حسین و ائمه علیهم السلام و هر کس این ها را، که از فرزندان ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام هستند، دوست بدارد، پس او هم از اهل دعای ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام می باشد، چون تمام فرزندان اسماعیل علیه السلام بت ها را پرستش کردند غیر از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام که دعای ابراهیم و اسماعیل علیهما السلام در حق آن هاست.

4_ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ: «إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي

بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ، إِلَى قَوْلِهِ: لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ»، فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَحْنُ هُمْ، وَنَحْنُ بَقِيَّةُ تِلْكَ الذُّرِّيَّةِ. (1)

ص: 296

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 224، ح 40؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 314، ح 5770؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 90؛ تفسير العياشي، ج 2، ص: 231، ح 35؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 75؛ تفسير نور الثقلين، ج 2، ص 549، ح 107.

حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي رِزْقٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ، تَا إِنْ كِه فرمود: لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ»، پس حضرت فرمودند: منظور از آن ها ما هستیم، و ما بقیه و ادامه آن ذریه می باشیم.

5_ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ»، نَحْنُ بِقِيَّةِ تِلْكَ الْعِتْرَةِ، وَقَالَ: كَانَتْ دَعْوَةُ إِبْرَاهِيمَ لَنَا خَاصَّةً. (1)

حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن حضرت ابراهیم علیه السلام که گفت: «رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ»، فرمودند: ما باقیمانده نسل ابراهیم علیه السلام هستیم، و فرمودند: دعای ابراهیم علیه السلام فقط اختصاص به ما دارد.

6_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «فَأَجْعَلْ أَقْنِدَةً مِنَ النَّاسِ»، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: هِيَ قُلُوبُ شَيْعَتِنَا تَهْوِي إِلَى مَحَبَّتِنَا. (2)

از ابن عباس نقل است که درباره این سخن خدای متعال:

«فَأَجْعَلْ أَقْنِدَةً مِنَ النَّاسِ»، كَقَوْلِكَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمودند: منظور، قلب های شیعیان ماست که شیفته محبت ما می گردد.

7_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ، قَالَ: وَقَدْ عَلِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَهْلُ الْيَمَنِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: جَاءَكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ يَبْسُونَ بَسِيْسًا، فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، قَالَ:

ص: 297

1- بحار الأنوار، ج 12، ص 89 و ج 23، ص 223، ح 36؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 251؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 180.

2- بحار الأنوار، ج 23، ص 224، ح 38؛ تفسير فرات الكوفي، ص 224، 301.

قَوْمٌ رَقِيقَةٌ قُلُوبُهُمْ، رَاسِخٌ إِيمَانُهُمْ، وَ مِنْهُمْ الْمُنْصُورُ، يُخْرَجُ فِي سَبْعِينَ أَلْفًا، يَنْصُرُ خَلْفِي وَ خَلْفَ وَصِيِّ، حَمَائِلُ سُبُوفِهِمُ الْمِسْكُ.

فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَمَنْ وَصِيكَ؟ فَقَالَ: هُوَ الَّذِي أَمَرَكُمُ اللَّهُ بِالْإِعْتِصَامِ بِهِ فَقَالَ جَلٌّ وَعَزٌّ: «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» (1).

... سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! بِالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا أَرَنَاةً فَقَدِ اسْتَبَقْنَا إِلَيْهِ، فَقَالَ: هُوَ الَّذِي جَعَلَهُ اللَّهُ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ الْمُتَوَسِّمِينَ، فَإِنْ نَظَرْتُمْ إِلَيْهِ نَظَرَ مَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَ هُوَ شَهِيدٌ عَرَفْتُمْ أَنَّهُ وَصِيٌّ، كَمَا عَرَفْتُمْ أَنِّي نَبِيُّكُمْ، فَتَخَلَّلُوا الصُّفُوفَ وَ تَصَفَّحُوا الْوُجُوهَ، فَمَنْ أَهْوَتْ إِلَيْهِ قُلُوبُكُمْ، فَإِنَّهُ هُوَ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ: «فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ»، أَيِ إِلَيْهِ وَ إِلَى ذُرِّيَّتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

ثُمَّ قَالَ: فَقَامَ أَبُو عَامِرٍ الْأَشَدُّ عَرِيٌّ فِي الْأَشَدِّ عَرِيَيْنِ، وَ أَبُو غَرَّةَ الْخَوْلَانِي فِي الْخَوْلَانِيَيْنِ، وَ ظَبْيَانُ وَ عُثْمَانُ بْنُ قَيْسٍ فِي بَنِي قَيْسٍ، وَ عُرْنَةُ الدَّوْسِي فِي الدَّوْسِيَيْنِ، وَ لَاحِقُ بْنُ عِلَاقَةَ، فَتَخَلَّلُوا الصُّفُوفَ وَ تَصَفَّحُوا الْوُجُوهَ، وَ أَخَذُوا بِيَدِ الْأَنْزَعِ الْأَصْلَحِ الْبَطِينِ، وَ قَالُوا: إِلَى هَذَا أَهْوَتْ أَفْئِدَتُنَا، يَا رَسُولَ اللَّهِ!

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَنْتُمْ نَجَبَةُ اللَّهِ حِينَ عَرَفْتُمْ، وَصِي رَسُولِ اللَّهِ قَبْلَ أَنْ تُعْرِفُوهُ، فِيمَ عَرَفْتُمْ أَنَّهُ هُوَ؟ فَرَفَعُوا أَصْوَاتَهُمْ يَبْكُونَ وَ يَقُولُونَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! نَظَرْنَا إِلَى الْقَوْمِ فَلَمْ تَحْنَنَّ لَهُمْ قُلُوبُنَا وَ لَمَّا رَأَيْنَاهُ رَجَفَتْ قُلُوبُنَا، ثُمَّ اطْمَأَنَّتْ نُفُوسُنَا وَ انْجَاشَتْ أَكْبَادُنَا وَ هَمَلَتْ أَعْيُنُنَا وَ انْتَلَجَتْ صُدُورُنَا، حَتَّى كَانَتْ لَنَا أَبٌّ وَ نَحْنُ لَهُ بَنُونَ. (2)

ص: 298

1- 103/3.

2- بحار الأنوار، ج 36، ص 17، ح 6 و ص 112، ح 60؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 125، ح 7780؛ غاية المرام و حجة الخصام، ج 3، ص 31، ح 41؛ الغيبة (نعماني)، ص 39، باب 2، ح 1؛ اللوامع النورانية في أسماء علي و أهل بيته القرآنية، ص 141، ح 186؛ الهداية القرآنية إلى الولاية الامامية، ج 2، ص 163، ح 962.

از جابر بن عبد الله انصاری نقل است که گفت: اهالی یمن نزد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم شرفیاب شدند، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: اهالی یمن نزد شما آمدند در حالی که به شدت دارند تلاش می کنند، هنگامی که نزد آن حضرت آمدند، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم به آنها فرمودند: قومی نازک دل و با ایمانی استوار هستند که فردی به نام منصور جزو آنهاست، با هفتاد هزار خراج می شوند، و جانشین من و جانشین وصیّ مرا یاری می رسانند، در حالی که بند شمشیرشان از چرم است.

سپس آنها گفتند: ای رسول خدا! وصیّ شما کیست؟ حضرت فرمودند: او آن کسی است که خداوند شما را به چنگ زدن به او امر کرده است، چرا که خداوند عزّ و جل فرموده است: «وَإِعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا».

... تا اینکه روایت به اینجا رسید:

آنها گفتند: ای رسول خدا! شما را سوگند به کسی که به حق شما را به پیامبری برگزید! آن را به ما نشان بده، چرا که ما مشتاق او گشته ایم.

پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: او همان کسی است که خداوند او را برای مؤمنین چهره شناس و با فراست نشانه ای قرار داده، اگر شما مانند صاحب دل، یا ناظر آگاهی که گوش فرا می دارد، به او بنگرید، خودتان خواهید دانست، همان گونه که من پیامبر شما هستم، او نیز وصیّ من است، حال به میان صفها بروید و چهره ها را از نظر بگذرانید، پس هر کس که دلهای شما به جانب او گرایش پیدا کند، حتماً خود اوست، چرا که خداوند در کتابش می فرماید: «فَأَجْعَلِ أُمَّدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ»، منظور از ضمیر «هم» در این آیه، پیامبر و خاندان او هستند.

سپس راوی می گوید: در این هنگام ابو عامر اشعریّ از میان اشعریان برخاست، و ابو غرّه خولانی از میان خولانی ها، و ظبیان و عثمان بن قیس در میان بنی قیس، و عرنه دوسی از میان دوسی ها، و لاحق بن علاقه، برخاستند و وارد صف ها شدند و چهره ها را از نظر گذرانیده و بعد دست مردی را گرفتند که دو طرف پیشانی و جلو سرش، موداشته، و شکمی بزرگ داشت، و گفتند: ای رسول خدا! دل های ما شیفته این مرد شده است.

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: حال که شما وصیّ رسول خدا را قبل از این که او را به شما معرفی کنم، شناختید، برگزیدگان خداوند می باشید، از کجا دانستید که این مرد، همان شخص مورد نظر من است؟

پس آنها صدایشان را به گریه بلند کردند و عرض کردند: ای رسول خدا! ما به همه جمعیت نگاه کردیم، دل های ما به هیچ کدام از آنان تمایلی نشان نداد، ولی وقتی او را دیدیم، دل های ما به طیش افتاد، و سپس آرامشی در ما پدید آمد، و کبدهایمان تکان خورد، و اشک از دیدگانمان سرازیر شد، و قلبهایمان آرامش یافت، تا آنجا که گوئی او پدر ما است، و ما فرزندان او هستیم.

توضیح: با استفاده از این کریمه و روایات ذیل آن، نتیجه می گیریم که محمّد و آل محمّد علیهم السلام از فرزندان حضرت ابراهیم علیه السلام هستند و آن پیامبر الهی در حقّ آنان دعا کرده و از خدا خواسته تا دل های بعضی از مردم، یعنی شیعیان را به سوی آن بزرگواران متمایل سازد، و یکی از مصادیق آن، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، که خداوند عشق و محبت آن حضرت را در دل های بعضی از مردم قرار می دهد.

همان طور که حضرت امام زین العابدین علیه السلام در فرازی از زیارت جدّشان امیر المؤمنین علیه السلام (یعنی زیارت امین الله) عرضه می دارند: «اللَّهُمَّ إِنَّ قُلُوبَ الْمُحِبِّينَ

إِلَيْكَ وَالْهَيْمَةَ»، یعنی خدایا! همانا دل های خاشعان، شیفته تو است، خدای متعال هم این دل های خاشع را، عاشق و شیفته حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام می گرداند.

به قول یکی از اساتید می فرمودند: امام حسین علیه السلام قطب نمای قلب ما هستند، که در روایتی حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ الْخَيْرَ قَدَفَ فِي قَلْبِهِ حُبَّ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَحُبَّ زِيَارَتِهِ،⁽¹⁾ یعنی کسی که خداوند، خیر او را بخواهد، در قلبش محبت امام حسین علیه السلام و علاقه به زیارت ایشان را قرار می دهد.

آه، چه بوده ای که شد *** عرش و دو عالم عاشقت

آه، چه کرده ای که شد *** روح مسلم عاشقت

باد اسیر موی تو *** مست وصال بوی تو

ابر به زیر پای تو *** بارش نم نم عاشقت

آینه آب می شود *** خانه خراب می شود

تشنه تر از لبان تو *** چشمه زمزم عاشقت

ص: 301

کد آیه: 15/75 اسم آیه: هوش و فراست امام حسین علیه السلام

{إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ}

همانا در آن، نشانه هایی است برای هوشیاران!

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»، قَالَ: هُمْ الْآ نَمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ، فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ فِي قَوْلِهِ: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ». (1)

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره کلام خدای عزوجل: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»، فرمودند: آنان، ائمه هستند، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: از فراست و هوشیاری مؤمن بهره‌یازید همانا او با نور خدا می بیند، و این در فرمایش خدای متعال است که فرمود: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ».

2_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْمُتَوَسِّمَ، وَأَنَا مِنْ بَعْدِهِ وَ

ص: 302

1- بحار الأنوار، ج 64، ص 75، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 378، ح 5905؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 355، ح 4 و ص 357، ح 11؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 247، ح 28؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 148؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 23، ح 82؛ الكافي، ج 1، ص 218، ح 3.

از جابر نقل است كه گفت: حضرت امام محمد باقر عليه السلام فرمودند: حضرت اميرالمؤمنين عليه السلام درباره اين كلام خداى متعال: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»، فرمودند: رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم هوشيار بودند و پس از ايشان من و ائمه از نسل من، هوشياران هستيم.

3_ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ، قَالَ: حَضَرْتُ مَجْلِسَ الْمَأْمُونِ يَوْمًا، وَعِنْدَهُ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ اجْتَمَعَ الْفُقَهَاءُ وَأَهْلُ الْكَلَامِ مِنَ الْفِرَقِ الْمُخْتَلِفَةِ، فَسَأَلَهُ بَعْضُهُمْ، فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! بَأَيِّ شَيْءٍ تَصِحُّ الْإِمَامَةُ لِمُدَّعِيهَا؟

قَالَ: بِالنِّصِّ وَالذَّلِيلِ، قَالَ لَهُ: فَدَلَالَةُ الْإِمَامِ فِيْمَا هِيَ؟

قَالَ: فِي الْعِلْمِ وَاسْتِجَابَةِ الدَّعْوَةِ، قَالَ: فَمَا وَجْهُ إِخْبَارِكُمْ بِمَا يَكُونُ؟

قَالَ: ذَلِكَ بَعْدُ مَعَهُودِ الْإِنِّتَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: فَمَا وَجْهُ إِخْبَارِكُمْ بِمَا فِي قُلُوبِ النَّاسِ؟

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَهُ: أَمَا بَلَغَكَ قَوْلُ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «انْتَقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ».

قَالَ: بَلَى، قَالَ: وَمَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَ لَهُ فِرَاسَةٌ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ عَلَى قَدْرِ إِيمَانِهِ وَ مَبْلَغِ اسْتِبْصَارِهِ وَ عِلْمِهِ، وَ قَدْ جَمَعَ اللَّهُ لِلْأئِمَّةِ مِنَّا مَا فَرَّقَهُ فِي جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ، وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»، فَأَوَّلُ الْمُتَوَسِّمِينَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ، ثُمَّ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْأئِمَّةُ مِنْ وُلْدِ

ص: 303

1- بحار الأنوار، ج 17، ص 130، ح 2؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 255؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 118؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 149؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 23، ح 84؛ الكافي، ج 1، ص 218، ح 5.

از حسن بن جهم نقل است که گفت: روزی در مجلس مأمون حضور یافتم در حالی که حضرت امام رضا علیه السلام، نزد او بودند، فقها و علمای علم کلام، از فرقه های مختلف نیز جمع بودند. یکی از آن ها از حضرت رضا علیه السلام پرسید: ای پسر رسول خدا! با چه چیزی امامت، برای مدعی آن ثابت می شود؟ حضرت فرمودند: با نصّ و تصریح بر امامت او و دلایلیش.

سائل پرسید: دلایل امامت در چیست؟ فرمودند: علم و دانش و مستجاب شدن دعای او، باز پرسید: چگونه شما از آینده خبر می دهید؟ فرمودند: طبق عهدی که از رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم به ما رسیده است. عرض کرد؟ چگونه از دل مردم خبر می دهید؟

فرمودند: مگر این فرمایش رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم به تو نرسیده است که: «از فراست و هوشیاری مؤمن بر حذر باشید که او با نور خدا می بیند»؟! گفت: بله، فرمودند: هر مؤمنی دارای فراستی است که به نسبت ایمان و هوشیاری و علمش با نور خدا می بیند، و خداوند برای ما امامان، به اندازه همه مؤمنین، از این فراست عنایت کرده است، و خداوند عزوجل در کتاب محکمش فرموده: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»، پس اولین متوسّمان رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم هستند و پس از ایشان امیرالمؤمنین علیه السلام، و سپس حسن و حسین و ائمه از فرزندان حسین علیهم السلام تا روز قیامت، می باشند.

4_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي

ص: 304

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 128، ح 13 و ج 25، ص 134، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 380، ح 5909؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 150؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 24، ح 89؛ حلية الأبرار في أحوال محمد و آله الأطهار عليهم السلام، ج 4، ص 345، ح 3؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 2، ص 200، باب 46، ح 1.

طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ! أَنَا نَذِيرُ أُمَّتِي، وَأَنْتَ هَادِيهَا، وَالْحَسَنُ قَائِدُهَا، وَالْحُسَيْنُ سَائِقُهَا، وَعَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ جَامِعُهَا، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَارِفُهَا، وَجَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ كَاتِبُهَا، وَمُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ مُحْصِيُّهَا، وَعَلِيُّ بْنُ مُوسَى مُعَبِّرُهَا وَمُنْجِيهَا وَطَارِدُ مُبْغِضِيهَا وَمُدْنِي مُؤْمِنِيهَا، وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَائِدُهَا وَسَائِقُهَا، وَعَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ سَائِرُهَا وَعَالِمُهَا، وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ نَادِيهَا وَمُعْطِيهَا، وَالْقَائِمُ الْخَلْفُ سَائِقِيهَا وَنَاشِدُهَا وَشَاهِدُهَا، «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ» (1).

از عبدالله بن عمر نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم به علی بن ابی طالب علیه السلام فرمودند: ای علی! من بيم-دهنده ائمت هستم و توهادی آن هابی، و حسن پیشوای آنان است و حسین راهنما و هدایت کننده آن، و علی بن الحسین گردآورنده آن، و محمد بن علی عارف آن، و جعفر بن محمد کاتب آن است، و موسی بن جعفر حسابگر ائمت، و علی بن موسی عبور دهنده و نجات دهنده ائمت و دور کننده کینه توزان آن و نزدیک کننده مؤمنان به آن است، و محمد بن علی پیشوا و راهبر آن، و علی بن محمد پیش برنده و عالم آن، و حسن بن علی ندا کننده و بخشنده آن، و خلف قائم، جلو برنده و معرف و شاهد ائمت هستند، (سپس پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم این آیه را تلاوت فرمودند: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ»).

توضیح: از مجموع روایات ذکر شده استفاده می شود که یکی از مصادیق «متوسمین»، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند.

ص: 305

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 284، ح 106 و ج 2، ص 307، ح 210؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 270؛ الدر النظيم في مناقب الأئمة اللهايم، ص 795؛ العدد القوية لدفع المخاوف اليومية، ص 88؛ مائة منقبة من مناقب أمير المؤمنين والأئمة، ص 24، منقبة 6؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 1، ص 292.

{وَعَلَامَاتٍ*وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ}

و علاماتى قرار داد و به وسیله ستارگان هدایت می شوند.

1_ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ الْجَصَّاصُ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ»، قَالَ: «النَّجْمُ»، رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَ «الْعَلَامَاتُ»، هُمُ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابو داود مُسْتَرِقِ نقل است كه گفت: حديث کرد ما را داود جصاص و گفت: شنيدم از حضرت امام جعفر صادق عليه السلام كه در باره آيه: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ»، فرمودند: اين «ستاره»، رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم هستند، و اين «نشانه ها»، ائمه عليهم السلام مى باشند.

2_ عَنِ الْوَشَاءِ، قَالَ: سَأَلْتُ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ»، قَالَ: نَحْنُ الْعَلَامَاتُ، وَ النَّجْمُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. (2)

ص: 306

1- بحار الأنوار، ج 16، ص 359، ح 54؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 408، ح 5981؛ الكافي، ج 1، ص 206، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 412، ح 1.

2- البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 408، ح 5983؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 257؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 191؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 45، ح 39؛ الكافي، ج 1، ص 207، ح 3؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 413، ح 3.

از وشاء نقل است که گفت: از حضرت امام رضا علیه السلام درباره سخن خدای متعال: «وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: ما همان علامات هستیم و رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم نَجْم هستند.

توضیح: یکی از ویژگی های ائمه علیهم السلام هدایت امت است، و همان طور که خداوند ستارگان را علامت هایی در شب، برای هدایت و نجات بشر قرار داده، تا راه را گم نکنند و به هدف و مقصد اصلی خود برسند، (1) ائمه اطهار علیهم السلام را نیز علامت هایی قرار داده، تا در دنیایی که ظلمت کفر و جهل و انحراف، آن را تیره و تاریک کرده، هر کس مشتاق هدایت و سعادت است، به وسیله این علامات، به سوی نور علم و معرفت، هدایت شود، و یکی از زیباترین این علامات، وجود مقدس حضرت ابا عبد الله الحسین علیه السلام می باشند.

ص: 307

1- 97/6، «وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ»، و خداوند کسی است که ستارگان را برای شما قرار داد، تا در تاریکی های صحرا و دریا به وسیله آنها هدایت شوید.

کد آیه: 16/43 اسم آیه: اهل ذکر

{... فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ }

پس اگر نمی دانید از اهل ذکر سؤال کنید.

1_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «الذِّكْرُ» أَنَا، وَالْأَيْمَةُ «أَهْلُ الذِّكْرِ». (1)

از عبدالله بن عجلان نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این فرمایش خدای عزوجل: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: «ذکر»، من هستم و «اهل ذکر»، ائمه می باشند.

2_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، قَالَ: نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (2)

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این فرمایش خدای متعال: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، فرمودند: ما، اهل ذکر هستیم و از ما باید سؤال شود.

ص: 308

- 1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 9، ح 14؛ بحار الأنوار، ج 16، ص 359، ح 55؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 423، ح 6029 و ج 4، ص 867، ح 9622؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 259؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 55، ح 89؛ الكافي، ج 1، ص 210، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص: 427؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 63.
- 2- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 179، ح 22؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 40، ح 9.

3_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، قَالَ: الذِّكْرُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ أَهْلُهُ، وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (1)

از عبد الرحمن بن كثير نقل است كه گفت: حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره اين سخن خداى متعال: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، فرمودند: ذكر، حضرت محمد صلى الله عليه وآله وسلم هستند و ما خاندان ايشان هستيم و از ما درخواست مى شود.

4_ عَنْ مُعَلَّى بْنِ خُنَيْسٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، قَالَ: هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (2)

از معلى بن خنيس نقل است كه گفت: حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره اين سخن خداوند عزوجل: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، فرمودند: آنها، خاندان حضرت محمد صلى الله عليه وآله وسلم هستند.

5_ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ أَبِي دِيْلَمٍ، عَنْ جَعْفَرِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: لِلذِّكْرِ مَعْنِيَانِ: الْقُرْآنُ وَ

ص: 309

-
- 1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 179، ح 24؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 40، ح 11؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 64، ح 33208. و با كمى اختلاف: تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 259؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 212؛ الكافي، ج 1، ص 210، ح 2؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 428، ح 2.
- 2- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 178، ح 20؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 39، ح 7. و با كمى اختلاف: تفسير فرات الكوفي، ص 235، ح 316.

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَنَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ بِكَلِمَاتٍ مَعْنِيَةٍ، أَمَا مَعْنَاهُ الْقُرْآنُ فَقَوْلُهُ تَعَالَى: «وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ»، وَقَوْلُهُ تَعَالَى: «وَ إِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْئَلُونَ»، وَ أَمَا مَعْنَاهُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَآيَةٌ فِي سُورَةِ الطَّلَاقِ. (1)

از عبد الحمید بن ابی دینار نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: برای ذکر دو معنی است: یکی قرآن و دیگری حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم، و ما اهل بیت علیهم السلام بر مبنای هر دو معنی، اهل ذکر هستیم، پس اگر به معنی قرآن باشد بنا به این سخن خدای متعال: «وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ»، و در جای دیگر که می فرماید: «وَ إِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْئَلُونَ»، است، و اگر به معنای حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم باشد به خاطر آیه ای در سوره طلاق است. (منظور: «ذکر، رسلاً»، که در سوره طلاق، آیه 10 و 11 می باشد)

6- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَسَدُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ»، قَالَ: هُوَ مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ هُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ وَ الْعِلْمِ وَ الْعَقْلِ وَ النَّبِيَانِ، وَ هُمْ أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ وَ مَعْدِنِ الرِّسَالَةِ وَ مُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ، وَ اللَّهُ! مَا سَمِّيَ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا إِلَّا كَرَامَةً لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (2)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «فَسَدُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ»، گفت: ایشان حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، هستند و ایشانند اهل ذکر و اهل علم و عقل و بیان، و ایشانند خاندان نبوت و کانون رسالت و

ص: 310

1- احقاق الحق و ازهاق الباطل، ج 13، ص 85؛ ینابیع المودة لذوی القربی، ج 1، ص 357، ح 14.

2- بحار الأنوار، ج 23، ص 186، ح 54؛ دلائل الصدق لنهج الحق، ج 5، ص 371، ح 83؛ الطرائف فی معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 94، ح 131؛ نهج الحق و كشف الصدق، ص 210، ح 83.

محل رفت و آمد ملائکه، به خدا قسم! مؤمن، مؤمن نامیده نشده است مگر به خاطر گرامی داشت امیر المؤمنین علی علیه السلام.

توضیح: از مجموع این روایات نتیجه می گیریم که وجود مقدس حضرت امام حسین علیه السلام، یکی از مصادیق «اهل ذکر» می باشند، و یکی از اهداف قیام آن حضرت، نجات مردم از تاریکی جهل و نادانی، و هدایت به سوی نور علم و ایمان، بود که در یکی از زیارت های آن حضرت به این مطلب اشاره شده است:

«وَبَدَلَ مُهْجَتَهُ فِيكَ لِيَسْتَنْفِذَ عِبَادَكَ مِنَ الضَّلَالَةِ وَالْجَهَالَةِ وَالْعَمَى وَالشُّكِّ وَالْإِزْتِيَابِ إِلَى بَابِ الْهُدَى».

و جانش را در راه تو بذل و ایثار کرد، تا بندگان را از گمراهی و نادانی و تاریکی و شک و شبهه نجات داده و به سوی هدایت و رهائی سوق داد.

ص: 311

کد آیه: 16/68 اسم آیه: تشبیه به زنبور عسل

{وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ}

و پروردگار توبه زنبور عسل الهام کرد که از کوه ها و درختان و آنچه که مردم برمی افرازند، برای خود خانه هایی برگزیند!

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا»، قَالَ: هُمُ الْأَوْصِيَاءُ. (الحديث) (1)

از محمد بن فضیل نقل است که گفت: از حضرت امام موسی بن جعفر علیهما السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا»، سؤال کردم، حضرت فرمودند: منظور از نحل، ائمه علیهم السلام هستند.

2_ عَنْ مَسْعَدَةَ بِنِ صَدَقَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ»، إِلَى «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ»، فَالْتَّحَلُّ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَالْجِبَالُ الْعَرَبُ، وَالشَّجَرُ الْمَوَالِي عِتَاقَةٌ، «وَمِمَّا يَعْرِشُونَ»، يَعْنِي الْأَوْلَادَ وَالْعَبِيدَ مِمَّنْ لَمْ يَعْتَقْ، وَهُوَ يَتَوَلَّى اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْأَيْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَالشَّرَابُ الْمُخْتَلَفُ أَلْوَانُهُ فُنُونُ الْعِلْمِ قَدْ يَعْلَمُهَا الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ شِعْتَهُمْ، «فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ»، يَقُولُ فِي الْعِلْمِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ، وَالشَّيْعَةُ هُمُ النَّاسُ، وَغَيْرُهُمُ اللَّهُ أَعْلَمُ بِهِمْ مَا هُمْ.

ص: 312

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 113، ح 7؛ تفسير فرات الكوفي، ص 235، ح 318.

قَالَ: وَلَوْ كَانَ كَمَا يُزَعَمُ أَنَّهُ الْعَسَلُ الَّذِي يَأْكُلُهُ النَّاسُ، إِذَا مَا أَكَلَ مِنْهُ فَلَا يَشْرَبُ ذُو عَاهَةِ إِلَّا بَرَأَ لِقَوْلِ اللَّهِ «فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ»، وَ لَا خُلْفَ لِقَوْلِ اللَّهِ، وَ إِنَّمَا الشِّفَاءُ فِي عِلْمِ الْقُرْآنِ لِقَوْلِهِ: «وَ نُنزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ» (1)، فَهُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِأَهْلِهِ لَا شَكَّ فِيهِ وَ لَا مَرِيَّةَ وَ أَهْلُهُ الْأَيُّمَةُ الْهُدَى؟ السَّهْمُ؟ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا» (2). (3)

از مسعدة بن صدقه نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «وَ أَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَ مِنَ الشَّجَرِ وَ مِمَّا يَعْرِشُونَ»، تا «إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ»، فرمودند: نحل، ائمه عليهم السلام هستند، و جبال عرب، و شجر بردگان آزاد شده هستند، «وَ مِمَّا يَعْرِشُونَ»، اولاد و برده هائی که آزاد نشده اند، در صورتی که دوستدار خدا و رسول و ائمه عليهم السلام باشند.

و آشامیدنی رنگارنگ، انواع علم است که ائمه عليهم السلام به شیعیان خود می آموزند که «فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ»، یعنی در علم شفا برای مردم است، که منظور از ناس شیعیان هستند، و دیگران، خدا می داند چه هستند.

اگر آن طور که خیال می کنند منظور همان عسلی باشد که مردم می خورند، باید هر بیماری که آن را می خورد، شفا یابد، چون خداوند می فرماید: «فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ»، و هرگز خدا وعده خلاف نمی دهد، بلکه شفا در علم قرآن است، به دلیل این آیه: «وَ

ص: 313

1- 82/17

2- 32/35

3- بحار الأنوار، ج 24، ص 112، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 435، ح 6074؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 144؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 263، ح 43؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 233؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 65، ح 132.

نَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ»، پس قرآن شفا و رحمت است برای اهلش، که بدون شک و تردید، اهل قرآن، ائمه هدی علیهم السلام هستند، که در این آیه ذکر شده اند: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا».

3_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ»، قَالَ: مَا بَلَغَ مِنَ النَّحْلِ أَنْ يُوحَىٰ إِلَيْهَا، بَلْ فِينَا نَزَلَتْ، فَنَحْنُ النَّحْلُ وَنَحْنُ الْمُقِيمُونَ لِلَّهِ فِي أَرْضِهِ بِأَمْرِهِ، وَالْجِبَالُ شَيْعَتُنَا، وَالشَّجَرُ النَّسَاءُ الْمُؤَمَّنَاتُ. (1)

از ابوبصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای عزوجل: «وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ»، فرمودند: زنبور عسل را با وحی چه کار؟! این آیه درباره ما نازل شده است، پس زنبور عسل، ما هستیم و ما به امر خدا در زمین اوساکن و مقیم هستیم، کوه ها، شیعیان ما، و درخت، زنان مؤمن هستند.

توضیح: طبق روایات مذکور، ائمه اطهار علیهم السلام به زنبور عسل تشبیه شده اند، که این صفت در حضرت امام حسین علیه السلام نیز وجود دارد.

اگر ویژگی های زنبور عسل را بدانیم، کمی از حکمت این وجه تشابه آگاهی پیدا می کنیم:

ص: 314

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 110، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 436، ح 6078؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 260؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 232؛ غرر الأخبار، ص 182.

1_ زنبور عسل چیزهای طیب و پاکیزه می خورد و چیز پاک و مصفّایی مثل عسل از خود بجای می گذارد، امام حسین علیه السلام هم طبق آیه تطهیر، پاک و مطهر هستند و آنچه که از آن حضرت مانده همه و همه مصداق پاکی و طهارت است.

2_ پرندگان و دیگر موجودات، زنبور عسل را ضعیف می شمارند چون از برکت زنبور عسل غافلند و نمی دانند که خداوند در وجود او چه برکتی قرار داده، مردم هم در طول تاریخ ائمه علیهم السلام را ضعیف شمردند، خصوصاً امام حسین علیه السلام را، که اگر می دانستند در وجود آن حضرت چه برکاتی نهفته است، هرگز چنین رفتاری با ایشان نمی کردند.

3_ داشتن زنبور عسل همه اش سود و منفعت است، بودن با امام حسین علیه السلام نیز همه اش سود و منفعت است، خصوصاً در روز قیامت برای بهره مندی از شفاعت ایشان. (اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ)

4_ طبق آیه شریفه، آنچه که زنبور عسل تولید می کند شفا است، و خداوند این شفا را در وجود امام حسین علیه السلام نیز قرار داده، تا جایی که تربت آن حضرت نیز، در اثر هم جواری با ایشان، شفا می باشد.

در فرازی از یکی از زیارت های آن حضرت می خوانیم:

«السَّلَامُ عَلَيَّ مَنْ جَعَلَ اللَّهُ الشَّفَاءَ فِي تَرْبَتِهِ».

کد آیه: 16/76 اسم آیه: امر کننده به عدالت

{وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ}

خداوند مثالی زده است: دو نفر را، که یکی از آن دو، گنگ مادرزاد است و قادر بر هیچ کاری نیست و سربار صاحبش می باشد او را در پی هر کاری بفرستد، خوب انجام نمی دهد آیا چنین انسانی، با کسی که امر به عدل و داد می کند، و بر راهی راست قرار دارد، برابر است؟!!

عن علی بن ابراهیم فی تفسیره: فی قوله تعالی: «وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»، قَالَ: كَيْفَ يَسْتَوِي هَذَا؟! وَهَذَا الَّذِي يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ، أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأَيْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

علی بن ابراهیم قمی در تفسیرش در باره فرمایش خداوند متعال: «وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ»، فرمود: چگونه ممکن است این ها با هم مساوی باشند؟! در حالیکه منظور از آنکه به سوی عدل، امر می کند، امیر المؤمنین علیه السلام و ائمه علیهم السلام می باشند.

ص: 316

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 187، ح 2؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 440، ح 6101؛ تفسیر القمی، ج 1، ص 387؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 242؛ تفسیر نور الثقلین، ج 3، ص 70، ح 161.

توضیح: یکی از ویژگی های ائمه اطهار علیهم السلام این است که در تمام حالاتشان، مردم را به عدالت امر می کنند، و این صفت، در حضرت امام حسین علیه السلام نیز وجود داشت، تا جایی که یکی از اهداف قیام آن حضرت، بشمار می رود.

یکی از فرائض الهی، اجرای امر به معروف و نهی از منکر است، و از نظر امام حسین علیه السلام مهم ترین راه اجرای عدالت، عمل در چارچوب این فریضه الهی می باشد، که با تحقق آن، می توان از هر گونه ظلم فردی و اجتماعی رهایی یافت و جامعه را، به سوی سعادت دنیوی و اخروی هدایت نمود، و این امر، آن قدر مهم است، که امام حسین علیه السلام برای اقامه آن، جان خویش و عزیزانشان را ایثار نمودند.

البته خداوند در این کریمه، عبارت «یا مُرُّ» بکار برده، که نشان از استمرار دارد، یعنی امام معصوم در هر عصر و زمانی وظیفه دارد تا امر به عدالت نماید و در اجرای آن کوشا باشد، و مصداق فعلی آن، وجود پر برکت حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله فرجه الشریف می باشند.

ص: 317

کد آیه: 16/83 اسم آیه: نعمت خدا

{يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ}

آنها نعمت خدا را می شناسند سپس آن را انکار می کنند و بیشترشان کافرند.

قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَحْنُ، وَاللَّهِ! نِعْمَةُ اللَّهِ الَّتِي أَنْعَمَ بِهَا عَلَيَّ عِبَادِهِ، وَبِنَا فَازَ مَنْ فَازَ. (1)

حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: به خدا سوگند! ما آن نعمت خداوند هستیم که بندگانش را از آن برخوردار نموده، و رستگاران به واسطه ما رستگار می شوند.

توضیح: از آنجا که مولای ما حضرت امام حسین علیه السلام، از اهل بیت علیهم السلام هستند، این آیه در باره ایشان نیز صادق است، که وجود مطهر ایشان، یکی از مصادیق نعمت خدا، می باشند، و همه ما فردای قیامت در قبال این نعمت الهی مسؤولیم، پس وای به حال کسانی که در حق این نعمت الهی، کفران و ناسپاسی کنند.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/1، کُد: 5/3، کُد: 69/4 و کُد: 28/14 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 318

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 51، ح 3 و ج 55، ص 22، ذیل ح 38؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 442، ح 6108؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 149؛ تفسير القمي، ج 1، ص 388.

کد آیه: 16/89 اسم آیه: امام حسین علیه السلام شاهد و گواه امت

{ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ* وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ... }

و (به یاد آورید) روزی را که از هر امتی، گواهی از خودشان بر آنها برمی انگیزیم و تورا گواه بر آنان قرار می دهیم!

فی تفسیر القمی، «وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ»، یعنی مِنَ الْأُمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ثُمَّ قَالَ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «وَجِئْنَا بِكَ»، يَا مُحَمَّدُ، «شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ»، يَعْنِي عَلَى الْأُمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَسُئِلَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ شَهِيدًا عَلَى الْأُمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَهُمْ شُهَدَاءُ عَلَى النَّاسِ. (1)

علی بن ابراهیم در تفسیرش در باره آیه: «وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ»، می گوید: روزی که بر می انگیزیم در میان هر امتی از میان خودشان گواهی، منظور ائمه علیهم السلام هستند، آنگاه به پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم می فرماید: «وَجِئْنَا بِكَ»، یعنی تورا می آوریم، ای محمد! «شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ»، تا گواه بر ائمه علیهم السلام باشی، پس پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم گواه بر ائمه علیهم السلام هستند، و ائمه علیهم السلام گواه بر مردم.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 17/11 نیز مراجعه نمایید.

ص: 319

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 341، ح 18؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 443، ح 6111؛ تفسیر الصافی، ج 3، ص 150؛ تفسیر القمی، ج 1، ص 388؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 252.

کد آیه: 16/90 اسم آیه: ذی القربی

{ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ * يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ }

خداوند به عدل و احسان و بخشش به نزدیکان فرمان می دهد و از فحشا و منکر و ستم، نهی می کند خداوند به شما اندرز می دهد، شاید متذکر شوید!

1_ عَنْ عَطِيَّةِ بْنِ الْحَارِثِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ»، الْآيَةِ، قَالَ: «الْعَدْلُ» شَهَادَةُ الْإِحْسَانِ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَ «الْإِحْسَانُ» وَآيَةُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ الْإِيتَاءُ بِطَاعَتِهِمْ أَوْ «إِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى»، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَيُّمَةُ مِنْ وُلْدِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ «يَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ»، هُوَ مَنْ ظَلَمَهُمْ وَقَتْلَهُمْ وَمَنْعَ حُقُوقِهِمْ. (1)

از عطیه بن حارث نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ»، فرمودند: «عدل» گواهی به یگانگی خداوند و رسالت پیامبر صلی الله علیه واله وسلم، است، و «احسان» ولایت امیر المؤمنین علیه السلام و پیروی از آن دو است، و «إِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى» امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام و ائمه از نسل امام حسین علیه السلام هستند، و «يَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ»، هر کس به

ص: 320

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 188، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 449، ح 6138؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 264؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 259؛ اللوامع النورانية في أسماء عليّ و اهل بيته القرآنية، ص 346، ح 604.

آنها ستم روا دارد و بکشد ایشان را و مانع رسیدن به حقوقشان شود.

2_ عَنْ سَعْدٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ»، قَالَ: يَا سَعْدُ! «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ»، وَهُوَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، «وَإِحْسَانٍ»، وَهُوَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى»، وَهُوَ قَرَابَتُنَا أَمَرَ اللَّهُ الْعِبَادَ بِمَوَدَّتِنَا وَإِيتَائِنَا وَنَهَاهُمْ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ مَنْ بَغَى عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ وَدَعَا إِلَى غَيْرِنَا. (1)

از سعد نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ»، فرمودند: ای سعد! «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ»، یعنی حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم، و «احسان»، یعنی حضرت علی علیه السلام، «وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى»، که همان خویشاوندی ما است. خدا مردم را مأمور به مودت و محبت و رسیدگی به ما نموده و از کارهای زشت و فحشاء بازداشته و از کسی که بر ما خانواده ستم روا دارد و مردم را دعوت به غیر ما کند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 41/8 نیز مراجعه نمایید.

ص: 321

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 268، ح 15؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 448، ح 6133؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 267، ح 59؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 258؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 79، ح 203.

کد آیه: 6 تا 17/4 اسم آیه: رجعت امام حسین علیه السلام و اصحابشان

{وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا 4 فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ * وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا 5 ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا 6 }

ما به بنی اسرائیل در کتاب (تورات) اعلام کردیم که دوبار در زمین فساد خواهید کرد، و برتری جوئی بزرگی خواهید نمود. (4) هنگامی که نخستین وعده فرارسد بندگان نیرومند و قوی خود را بر شما می فرستیم پس خانه ها را جستجو می کنند، و این وعده ای است قطعی. (5) سپس شما را بر آنها چیره می کنیم و شما را به وسیله اموال و فرزندان تقویت می کنیم، و نفرات شما را بیشتر می گردانیم. (6)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ الْبَطَلِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ»، قَالَ: قَتَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَطَعَنُ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا»، قَالَ: قَتَلَ الْحَسَنُ بْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا»، إِذَا جَاءَ نَصْرُ دَمِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ»، قَوْمٌ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ قَبْلَ خُرُوجِ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَلَا يَدْعُونَ وَتَرَا لَأَلِ مُحَمَّدٍ إِلَّا قَتْلُوهُ، «وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا»، خُرُوجِ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

«ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ»، خُرُوجِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَصْحَابِهِ عَلَيْهِمُ

الْبَيْضُ الْمُدْهَبَةُ لِكُلِّ بَيْضَةٍ وَجَهَانِ الْمُؤَدُّونَ إِلَى النَّاسِ، إِنَّ هَذَا الْحُسَيْنَ قَدْ خَرَجَ حَتَّى لَا يَشْكُ الْمُؤْمِنُونَ فِيهِ، وَإِنَّهُ لَيْسَ بِدَجَالٍ وَلَا شَيْطَانٍ، وَالْحُجَّةُ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ، فَإِذَا اسْتَقَرَّتِ الْمَعْرِفَةُ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ أَنَّهُ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَاءَ الْحُجَّةَ الْمَوْتُ، فَيَكُونُ الَّذِي يُغَسَّلُهُ وَيُكَفَّنُهُ وَيَحْنَطُهُ وَيَلْحَدُهُ فِي حُفْرَتِهِ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَلَا يَلِي الْوَصِيَّ إِلَّا الْوَصِيُّ. (1)

از عبد الله بن قاسم بطل نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَقَصَدْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لِنُفْسِدَنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ»، فرمودند: منظور از این دو فساد، کشتن حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام و نیزه زدن به امام حسن علیه السلام است، و «وَلَتَعْلَنَ عَلُوًّا كَبِيرًا»، منظور از این سرکشی، کشتن امام حسین علیه السلام می باشد، «فَإِذَا جَاءَ وَعَدُ أُولَاهُمَا»، یعنی هنگامی که پیروزی خون خواهان حسین علیه السلام فرارسد، «بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ»، آنها گروهی هستند که خداوند قبل از قیام قائم علیه السلام برمی انگیزد، پس آنان هر کس که خونی از آل محمد علیهم السلام به گردش باشد را می کشند، «وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا»، منظور قیام حضرت قائم علیه السلام است.

«ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمْ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ»، منظور، خروج امام حسین علیه السلام به همراه هفتاد نفر از اصحابشان است که کلاه خودهای طلائی که دو رو دارد بر سر دارند، و به مردم می گویند:

ص: 323

1- _ إلزام الناصب في إثبات الحجة الغائب عجل الله فرجه الشريف، ج 2، ص 298؛ الإيقاظ من الهجعة بالبرهان على الرجعة، ص 309، ح 11؛ بحار الأنوار، ج 53، ص 93، ح 103؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 502، ح 6248؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 271؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 361؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 138، ح 77؛ حلية الأبرار في أحوال محمد وآله الأطهار عليهم السلام، ج 6، ص 362، ح 5؛ مختصر البصائر، ص 164، ح 138؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 26، ص 121، ح 250؛ الكافي، ج 8، ص 206، ح 250.

این حسین است که خروج کرده، تا هیچ شک و تردیدی برای مؤمنان باقی نماند

که او دجال و شیطان نیست و حجت قائم علیه السلام هم بین مردم است، هنگامی که معرفت در قلوب مؤمنان به اینکه ایشان امام حسین علیه السلام هستند، ثابت و مستقر شد، حضرت حجت علیه السلام را مرگ در می یابد، پس کسی که ایشان را غسل داده، کفن و حنوط کرده و به خاک می سپارد، همان حسین بن علی علیهما السلام هستند، و جز وصی و امام، هیچ کس عهده دار تجهیز پیکر وصی، نگردد.

توضیح: البته خداوند در باره رجعت در قرآن کریم به صراحت سخن گفته و آیاتی را به این موضوع، اختصاص داده است، به نمونه هایی از زنده شدن مردگان در همین دنیا، در امت های گذشته اشاره فرموده است، مثل زنده شدن مردگان به دست حضرت عیسی علیه السلام. (1)

از کریمه مذکور و روایت ذیل آن، استفاده می شود که یکی از مصادیق آن، رجعت حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، و خداوند به آن حضرت وعده رجعت داده است، که وعده خدا راست است (2) و محقق می شود. (إِنَّ شَاءَ اللَّهِ تَعَالَى)

ص: 324

1- در کتاب «کلید واژه آیات رجعت در قرآن کریم»، از نویسنده، به 80 آیه در موضوع رجعت، امکاناً و استدلالاً، اشاره شده است.

2- «إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ»، 9/3.

کد آیه: 6 و 5 و 17 اسم آیه: رجعت سلمان با امام حسین علیه السلام

{وَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولِيهِمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَىٰ بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ*وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا 5 ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا 6}

هنگامی که نخستین وعده فرا رسد بندگان نیرومند و قوی خود را بر شما می فرستیم پس خانه ها را جستجو می کنند، و این وعده ای است قطعی. (5) سپس شما را بر آنها چیره می کنیم و شما را به وسیله اموال و فرزندان تقویت می کنیم، و نفرات شما را بیشتر می گردانیم. (6)

عَنْ سَلْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا وَلَا رَسُولًا إِلَّا جَعَلَ لَهُ
اثنَى عَشَرَ نَبِيًّا.

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَقَدْ عَرَفْتُ هَذَا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابَيْنِ، فَقَالَ: يَا سَلْمَانُ! هَلْ عَلِمْتَ مَنْ نُبَّائِي وَمَنِ الْاِثْنَيْ عَشَرَ الَّذِينَ اخْتَارَهُمُ اللَّهُ لِلْأُمَّةِ
مِنْ بَعْدِي؟

فَقُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَقَالَ: يَا سَلْمَانُ! خَلَقَنِي اللَّهُ مِنْ صَفْوَةِ نُورِهِ، وَدَعَانِي فَاطِمَةُ، وَخَلَقَ مِنْ نُورِي عَلِيًّا، وَدَعَاهُ فَاطِعَهُ، وَخَلَقَ مِنْ
نُورِ عَلِيٍّ فَاطِمَةَ، وَدَعَاهَا فَاطِعَتَهُ، وَخَلَقَ مِنِّي وَمِنْ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ: الْحَسَنَ، وَدَعَاهُ فَاطِعَهُ، وَخَلَقَ مِنِّي وَمِنْ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ: الْحُسَيْنَ، فَدَعَاهُ
فَاطِعَهُ.

ثُمَّ سَمَانًا بِخَمْسَةِ أَسْمَاءٍ مِنْ أَسْمَائِهِ، فَاللَّهُ الْمُحْمَدُ وَآنَا مُحَمَّدٌ، وَاللَّهُ الْعَلِيُّ وَهَذَا عَلِيٌّ، وَاللَّهُ الْفَاطِرُ وَهَذِهِ فَاطِمَةُ، وَاللَّهُ ذُو الْإِحْسَانِ وَ
هَذَا الْحَسَنُ، وَاللَّهُ الْمُحْسِنُ وَهَذَا الْحُسَيْنُ.

ثُمَّ خَلَقَ مِنَّا وَمِنْ نُورِ الْحُسَيْنِ: تِسْعَةَ أَيْمَةٍ، فَدَعَاهُمْ فَطَاعُوهُ، قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ سَمَاءً مَبِيئَةً، وَأَرْضاً مَدْحِيَّةً، وَلَا مَلَكاً وَلَا بَشَرًا، وَكُنَّا نُورًا نُسَبِّحُ اللَّهَ، وَنَسْمَعُ لَهُ وَنُطِيعُ.

قَالَ سَلْمَانُ: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! بِأَيِّ أَنْتَ وَأُمِّي! فَمَا لِمَنْ عَرَفَ هُوَ لَاءٌ؟ فَقَالَ: يَا سَلْمَانُ! مَنْ عَرَفَهُمْ حَقَّ مَعْرِفَتِهِمْ، وَافْتَدَى بِهِمْ، وَوَالَى وَلِيَّهُمْ، وَتَبَّرًا مِنْ عَدُوِّهِمْ، فَهُوَ، وَاللَّهِ! مِنَّا، يَرِدُ حَيْثُ نَرُدُّ، وَيَسْكُنُ حَيْثُ نَسْكُنُ.

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَهَلْ يَكُونُ إِيمَانُ بِهِمْ بِغَيْرِ مَعْرِفَةٍ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَنْسَابِهِمْ؟ فَقَالَ: لَا يَا سَلْمَانُ.

فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَانْتَبِهْ لِي بِهِمْ وَقَدْ عَرَفْتُ إِلَى الْحُسَيْنِ؟ قَالَ: ثُمَّ سَيِّدُ الْعَابِدِينَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ، ثُمَّ ابْنُهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بَاقِرُ عِلْمِ الْأَوْلِيَيْنِ وَالْآخِرِينَ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ، ثُمَّ ابْنُهُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ لِسَانُ اللَّهِ الصَّادِقِ، ثُمَّ ابْنُهُ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ الْكَاطِمُ عَيْظَةُ صَبْرًا فِي اللَّهِ، ثُمَّ ابْنُهُ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضِيِّ لِأَمْرِ اللَّهِ، ثُمَّ ابْنُهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمُخْتَارِ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ، ثُمَّ ابْنُهُ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَادِي إِلَى اللَّهِ، ثُمَّ ابْنُهُ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّامِتِ الْأَمِينِ لِسِرِّ اللَّهِ، ثُمَّ ابْنُهُ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْهَادِي الْمُهَدِي النَّاطِقُ الْقَائِمُ بِحَقِّ اللَّهِ.

ثُمَّ قَالَ: يَا سَلْمَانُ! إِنَّكَ مُدْرِكُهُ، وَمَنْ كَانَ مِثْلَكَ، وَمَنْ تَوَلَّاهُ بِحَقِيقَةِ الْمَعْرِفَةِ.

قَالَ سَلْمَانُ: فَشَكَرْتُ اللَّهَ كَثِيرًا، ثُمَّ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَإِنِّي مُوجِبٌ إِلَى عَهْدِهِ؟

قَالَ: يَا سَلْمَانُ! اقْرَأْ: «فَإِذَا جَاءَ وَعْدٌ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا»، «ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَيْنَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا».

قَالَ سَلْمَانُ: فَاشْتَدَّ بُكَائِي وَشَوْقِي، ثُمَّ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَبْعُدُ مِنْكَ؟ فَقَالَ: إِي، وَاللَّهِ! الَّذِي أَرْسَلَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ، مِنِّي وَمِنْ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالتَّسْعَةِ، وَ

از سلمان فارسی رضی الله عنه نقل است که گفت: محضر مبارک رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم وارد شدم، چون نظرشان به من افتاد، فرمودند: ای سلمان! خداوند متعال، هیچ پیامبر و رسولی را مبعوث نفرموده، جز اینکه برای او دوازده نقیب قرار داده، عرض کردم: ای رسول خدا! این مطلب را از اهل کتاب تورات و انجیل دانسته ام، نقبای شما کیانند؟

حضرت فرمودند: ای سلمان! خداوند مرا از برگزیده نور خود آفرید، پس مرا خواند و من اطاعتش کردم، و علی را از نور من آفرید، پس او را خواند و او اطاعتش کرد، و از نور من و علی، فاطمه را آفرید، سپس او را خواند و او اطاعت کرد، و از من و علی و فاطمه، حسن را آفرید و خواندش و او اطاعت کرد، و از من و علی و فاطمه و حسن، حسین را آفرید و او را خواند و او اطاعت کرد، و ما را به پنج نام از نامهای خودش نام نهاد.

خداوند محمود است و من محمد، خدا عالی است و این علی، خدا فاطر است و این فاطمه، خدا احسان است و این حسن، خدا محسن است و این حسین، پس از آن خداوند از ما و از صلب حسین نه امام آفرید و آنان را خواند و آنها اطاعت کردند، و این قبل از آن بود که خداوند آسمان برافراشته، یا زمین پهناور، یا هوا، یا فرشته، یا آب و بشری را بیافریند، و ما به علم او نوری بودیم که وی را تسبیح می نمودیم، و دستورات و فرامین او را می شنیدیم و اطاعت می کردیم.

سلمان عرض کرد: ای رسول خدا! پدر و مادرم به فدایتان! چه ثواب و اجری است

ص: 327

1- _ إلزام الناصب، ج 2، ص 274؛ بحار الأنوار، ج 25، ص 6، ح 9 و ج 53، ص 142، ح 162؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 503، ح 6249 و ج 4، ص 252، ح 8096؛ دلائل الإمامة، ص 448، ح 424؛ مصباح الشریعة، ص 63؛ مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الإثنی عشر، ص 6؛ نوادر الأخبار فیما یتعلق بأصول الدین (للفیض)، ص 128، ح 26؛ الهدایة الکبری، ص 375.

برای کسی که ایشان را بشناسد؟

حضرت فرمودند: ای سلمان! هر که ایشان را بشناسد و به حقیقت معرفت به آنان پیدا کند، و از ایشان پیروی کند، و دوست بدارد هر که آنان را دوست دارد، و دشمن بدارد دشمنان آنها را، به خدا سوگند! او از ما است، وارد شود هر کجا که ما وارد شویم، و منزل کند هر جا که ما منزل کنیم.

عرض کردم: ای رسول خدا! آیا بدون شناختن نامهای ایشان، ایمان به آنها کافی است؟ حضرت فرمودند: نه، ای سلمان! عرض کردم: ای رسول خدا! من تا حسین بیشتر نمی شناسم، بقیه را از چه راهی بشناسم؟

حضرت فرمودند: پس از حسین، آقای عبادت کنندگان، فرزندش علی بن الحسین، سپس محمد بن علی باقر، (شکافنده) علم اولین و آخرین از پیامبران و مرسلین، و پس از او جعفر بن محمد صادق، زبان گویای خدا، سپس موسی بن جعفر کاظم، فرو نشاننده غیظ و غضب خود به بردباری در راه خدای عزوجل، سپس علی بن موسی الرضا، راضی به امر پروردگار، سپس محمد بن علی، برگزیده از خلق خدا، و پس از او علی بن محمد، راهنمای به سوی خدا، سپس حسن بن علی، صامت (خاموش) و امین بر اسرار خدا، پس از او محمد بن الحسن مهدی، هادی و ناطق و قائم به امر خدای عزوجل.

سلمان گوید: گریان شدم و عرض کردم: سلمان کجاست که او را درک کند؟

حضرت به من فرمودند: تو و امثال تو از کسانی هستید، که به حقیقت شناخت و معرفت، آنها را دوست دارید و او را درک می کنید.

سلمان گوید: خدای را بسیار سپاسگزاری کردم، سپس عرض کردم: ای رسول خدا! آیا من به زمان او می رسم؟

فرمودند: ای سلمان! بخوان این آیه را: «فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا

أولى بأسٍ شديدٍ فجاؤوا خِلالَ الدِّيارِ وَ كانَ وَعْداً مَفْعُولاً»، «ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَ أَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَ بَيْنَ وَ جَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا».

پس گریه شوقم زیادت‌تر شد و عرض کردم: ای رسول خدا! آیا اینها در حضور شما اتفاق می افتد؟ فرمودند: آری، به خدایی که محمد را فرستاده! با حضور من و علی و فاطمه و حسن و حسین و نه امام علیهم السلام، و هر مؤمنی که بخاطر ما به او ستم شده است، می باشد.

ص: 329

کد آیه: 17/9 اسم آیه: هدایت حسینی

{إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا}

این قرآن، به راهی که استوارترین راه هاست، هدایت می کند و به مؤمنانی که اعمال صالح انجام می دهند، بشارت می دهد که برای آنها پاداش بزرگی است.

1_ عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ سَيَابَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ»، قَالَ: يَهْدِي إِلَى الْإِمَامِ. (1)

از علاء بن سیابه نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ»، فرمودند: به سوی امام، راهنمایی می کند.

2_ عَنْ الْفَضِيلِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ»، قَالَ:

ص: 330

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 145، ح 12؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 509، ح 6267؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 477، ح 12؛ تأويل الآيات الظاهرة، ص 273؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 140، ح 86؛ الكافي، ج 1، ص 216، ح 2؛ اللوامع النورانية في أسماء علي واهل بيته القرآنية، ص 352، ح 614؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 446، ح 2.

از فضيل نقل است كه گفت: حضرت امام محمد باقر عليه السلام در باره آيه: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ»، فرمودند: اينقرآن، به سوى ولايت، هدايت مى كند.

3_ معانى الاخبار: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمُقْرِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ الْمُقْرِي الْجُرْجَانِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَصِّلِي بِبَغْدَادَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَاصِمِ الطَّرِيفِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ الْحَسَنِ الْكَحَّالُ مَوْلَى زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ: الْإِمَامُ مِتًّا لَا يَكُونُ إِلَّا مَعْصُومًا، وَ لَيْسَتْ الْعِصْمَةُ فِي ظَاهِرِ الْخَلْقَةِ، فَيَعْرِفَ بِهَا وَ لِذَلِكَ لَا يَكُونُ إِلَّا مَنْصُوصًا، فَقِيلَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! فَمَا مَعْنَى الْمَعْصُومِ؟

فَقَالَ: هُوَ الْمُعْتَصِمُ بِحَبْلِ اللَّهِ، وَ حَبْلُ اللَّهِ هُوَ الْقُرْآنُ لَا يَفْتَرِقَانِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ الْإِمَامُ يَهْدِي إِلَى الْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنُ يَهْدِي إِلَى الْإِمَامِ، وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ». (2)

از عباس كحال غلام زيد بن علي نقل است كه گفت: پدرم برايم گفت: حضرت موسى بن جعفر عليهما السلام، از پدرشان عليه السلام، از جدشان عليه السلام، از امام سجّاد عليه السلام روايت کرده اند

ص: 331

1- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 145، ح 13؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 510، ح 6271؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 180؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 283، ح 25؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 141، ح 90؛ اللوامع النورانية في اسماء عليّ و اهل بيته القرآنية، ص 354، ح 618.

2- _ بحار الأنوار، ج 25، ص 194، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 509، ح 6268؛ تفسير الصافي، ج 1، ص 365؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 364؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 141، ح 89؛ اللوامع النورانية في اسماء عليّ و اهل بيته القرآنية، ص 353، ح 615؛ معاني الأخبار، ص 132، ح 1.

که آن حضرت فرمودند: از ما خاندان جز معصوم، شخص دیگری نمی تواند امام باشد، و عصمت صفتی نیست که در ظاهر بدن باشد تا با چشم دیده شود و شناخته گردد، و به همین جهت نمی توان معصوم بودن کسی را تشخیص داد، مگر اینکه خداوند به وسیله پیغمبرش آن را به صراحت بیان فرموده باشد.

شخصی عرض کرد: ای فرزند گرامی رسول خدا! معنی معصوم چیست؟ حضرت فرمودند: معصوم شخصی است که به واسطه چنگ زدنش به ریسمان الهی و جدا نشدنش از آن، هرگز به گناهی آلوده نگردد، و رشتۀ محکم خدا قرآن است که آن دو تا روز قیامت از یک دیگر جدا نگردند، و تا رستاخیز امام هدایت می کند به قرآن، و قرآن راهنمایی می نماید به امام، و این است فرموده خدا: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ».

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3 و کُد: 7/13 نیز مراجعه فرمایید.

کد آیه: 17/9 اسم آیه: بشارت حسینی

{إِنَّ هَذَا الْقُرْءَانَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا}

این قرآن، به راهی که استوارترین راه هاست، هدایت می کند و به مؤمنانی که اعمال صالح انجام می دهند، بشارت می دهد که برای آنها پاداش بزرگی است.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، قَالَ: يُبَشِّرُ مُحَمَّدًا بِالْجَنَّةِ عَلِيًّا وَجَعْفَرًا وَعَقِيلًا وَحَمْرَةَ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، «الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، قَالَ: الطَّاعَاتِ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، گفت: حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم، به حضرت علی، و جعفر، و عقیل، و حمزه، و فاطمه، و حسن و حسین علیهم السلام، که اعمال صالح انجام می دادند، بهشت را بشارت می دهند، و گفت: مقصود از «الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، عبادات است.

ص: 333

1- بحار الأنوار، ج 41، ص 17؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 122.

کد آیه: 17/33 اسم آیه: امام حسین علیه السلام مظلوم و منصور

{وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ* وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ* إِنَّهُ كَانَ مُنْصُورًا }

و کسی را که خداوند خودش را حرام شمرده به قتل نرسانید، جز به حق، و آن کس که مظلوم کشته شده برای ویش سلطه (حق قصاص) قرار دادیم، اما در قتل زیاده روی نکنند، چرا که او مورد حمایت است.

1_ عَنْ صَالِحِ بْنِ الْحَجَّالِ، عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، لَوْ قُتِلَ أَهْلُ الْأَرْضِ بِهِ مَا كَانَ سَرَفًا. (1)

از صالح بن حجّال از یکی از یارانش نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: درباره امام حسین علیه السلام نازل شده است که اگر تمام اهل زمین به خاطر شهادت آن حضرت کشته شوند، اسراف و زیاده روی نیست.

2_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، قَاتِلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «إِنَّهُ كَانَ

ص: 334

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 219، ح 10؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 527، ح 6351؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 191؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 403؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 162، ح 199؛ الكافي، ج 8، ص 255، ح 364؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 26، ص 238، ح 364.

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: این آیه در باره امام حسین علیه السلام نازل شده: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سَلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا»، قَاتِلَ حُسَيْنٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا»، فرمودند: یعنی امام حسین علیه السلام منصور است.

3_ عَنْ سَلَامِ بْنِ الْمُسْتَنَبِطِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سَلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا»، قَالَ: هُوَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قُتِلَ مَظْلُومًا وَنَحْنُ أَوْلِيَاؤُهُ، وَالْقَائِمُ مِنَّا إِذَا قَامَ طَلَبَ بِنَارِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَيَقْتُلُ حَتَّى يَقَالَ: قَدْ أَسْرَفَ فِي الْقَتْلِ، وَقَالَ: الْمَقْتُولُ، الْحُسَيْنُ بْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَوَلِيُّهُ، الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالْإِسْرَافُ فِي الْقَتْلِ، أَنْ يَقْتُلَ غَيْرَ قَاتِلِهِ، «إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا»، فَإِنَّهُ لَا يَذْهَبُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُنْتَصَرَ بِرِجْلِ مَنْ آلِ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، يَمَلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جَوْرًا وَظُلْمًا. (2)

از سلام بن مستنیر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره آیه: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سَلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا»، فرمودند: او، حسین بن علی علیهما السلام است که مظلومانه کشته شد، و ما ولی دم او هستیم و قائم از ما علیه السلام وقتی ظهور کند، انتقام خون حسین علیه السلام را می گیرد و آن قدر می کشد تا این که گفته می شود: در کشتن زیاده روی کرد، سپس فرمودند: مقتول، حسین علیه السلام است، و ولی او قائم علیه السلام است، و اسراف در قتل آن است که غیر از قاتلش را بکشد، «إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا».

ص: 335

-
- 1- بحار الأنوار، ج 44، ص 218، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 529، ح 6357؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 290، ح 65؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 403؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 163، ح 200.
 - 2- بحار الأنوار، ج 44، ص 218، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 529، ح 6359؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 290، ح 67؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 404؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 163، ح 201؛ حلية الأبرار في أحوال محمد و آله الأطهار عليهم السلام، ج 6، ص 405، ح 4.

مَنْصُورًا»، پس همانا دنیا به پایان نمی رسد تا این که مردی از خاندان رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم یاری شود که زمین را پر از عدل و داد کند، همان طور که از ظلم و جور پُر شده است.

4_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ، عَنْ رَجُلٍ، قَالَ: سَأَلْتُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، قَالَ: ذَلِكَ قَائِمُ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ يَخْرُجُ، فَيَقْتُلُ بِدَمِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَلَوْ قَتَلَ أَهْلَ الْأَرْضِ لَمْ يَكُنْ سَرَفًا، وَقَوْلُهُ تَعَالَى: «فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، لَمْ يَكُنْ لِيَصَّ نَعَّ شَيْئًا يَكُونُ سَرَفًا، ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَمُتُّ، وَاللَّهِ! ذَرَارِيَّ قَتَلَهُ الْحُسَيْنُ بِفِعَالٍ آبَائِهَا.

از محمد بن سنان از قول مردی نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق عایه السلام درباره این سخن خدای متعال: «وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: آن، قائم آل محمد علیهم السلام است که خروج می کند و گروهی را به خون خواهی امام حسین علیه السلام می کشد، پس اگر او، تمام اهل زمین را به قتل برساند، اسراف نیست، و معنای سخن خدای متعال: «فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ»، این است که آن حضرت عملی انجام نمی دهد که اسراف باشد.

سپس امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: به خدا قسم! حضرت قائم علیه السلام نوادگان قاتلین امام حسین علیه السلام را، به خاطر جنایت پدرانشان، می کشد.

توضیح: مظلومیّت حضرت امام حسین علیه السلام ابعاد گوناگون و گسترده ای دارد که در واقعه کربلا دیده می شود، و این مظلومیّت به حدّی رسید که حتّی دشمن ظالم و بی رحم نیز بر آن گریه می کرد، مثلاً آنجا که حضرت زینب کبری علیها السلام خطاب به عمر بن سعد فرمودند: «يَا عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ! أَيَقْتُلُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَ أَنْتَ تَنْظُرُ إِلَيْهِ»، یعنی: ای عمر سعد!

حضرت ابوعبدالله را می کشند و تو ایستاده ای نگاه می کنی!

که در آن هنگام، اشک عمر سعد جاری شد و بر چهره زشت و ناپاکش غلطید، به گونه ای که از شرم، روی خود از آن حضرت برگرداند.

البته خداوند امام زمان عجل الله فرجه الشریف را به عنوان ولیّ دم و منتقم آن حضرت قرار داده، تا در زمان ظهور، از قاتلان و ظالمان به ایشان، انتقام بگیرند، به همین جهت یکی از القاب ایشان در قرآن کریم، منصور می باشد.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 193/2 و کُد: 183/3 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 337

کد آیه: 17/57 اسم آیه: وسیله

{أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ...}

آنها کسانی هستند که خودشان وسیله ای (برای تقرّب) به پروردگارشان می طلبند، وسیله ای هر چه نزدیکتر، و به رحمت او امیدوارند.

عَنْ عِكْرَمَةَ، فِي قَوْلِهِ: «أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ»، قَالَ: هُمُ النَّبِيُّ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از عکرمه نقل است که در باره آیه: «أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ»، گفت: آنها، پیامبر و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام هستند.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 35/5 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 338

کد آیه: 17/71 اسم آیه: امام حسین علیه السلام پیشوای دنیا و آخرت

{يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ* فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا }

(به یاد آورید) روزی را که هر گروهی را با پیشوایشان می خوانیم! کسانی که نامه عملشان به دست راستشان داده شود، آن را می خوانند و به قدر رشته شکاف هسته خرمایی به آنان ستم نمی شود!

1_ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ شُعَيْبٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ»، فَقَالَ: نَدْعُو كُلَّ قَرْنٍ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ بِإِمَامِهِمْ، قُلْتُ: فَيَجِيءُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي قَرْنِهِ، وَعَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَرْنِهِ، وَالْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَرْنِهِ، وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَرْنِهِ، وَكُلُّ إِمَامٍ فِي قَرْنِهِ الَّذِي هَلَكَ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ؟ قَالَ: نَعَمْ. (1)

از یعقوب بن شعیب نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ»، حضرت فرمودند: یعنی خداوند می فرماید هر نسلی از این امت را با رهبر و امامش فرا می خوانیم، عرض کردم: یعنی رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم با نسل خود می آیند و علی علیه السلام با نسل خود، و حسن علیه السلام با نسل خود، و حسین علیه السلام با نسل خود می آیند و هر امامی با نسلی که در میان آن ها کشته شده است، می آید؟ حضرت فرمودند: آری، اینچنین است.

ص: 339

1- بحار الأنوار، ج 8، ص 11، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 552، ح 6451؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 455؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 190، ح 325؛ المحاسن، ج 1، ص 144، ح 44.

2_ قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ»، فَقَالَ: بِمَنْ كَانُوا يَأْتُمُونَ بِهِ فِي الدُّنْيَا يَدْعَى عَلَيَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالْقُرْنِ الَّذِي كَانَ فِيهِ، وَالحَسَنُ بِالْقُرْنِ الَّذِي كَانَ فِيهِ، وَالحُسَيْنُ بِالْقُرْنِ الَّذِي كَانَ فِيهِ، وَعَدَدَ الْأَيْمَةِ؟ سَهْمٌ؟، ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ مَاتَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَ دَهْرِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً. (1)

حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره اين سخن خداوند عزوجل: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ»، فرمودند: هر گروهی با کسانی که در دنيا پيشواي آن ها بودند، فرا خوانده می شوند، حضرت علی عليه السلام با نسلی که در بين آن ها بودند، امام حسن عليه السلام با نسلی که در بين آن ها بودند، و امام حسين عليه السلام با نسلی که در بين آن ها بودند، فرا خوانده می شوند، و يکایک امامان عليهم السلام را برشمردند، سپس فرمودند: رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم فرمودند: کسی که بميرد و امام روزگارش را نشناسد، به مرگ جاهلیت از دنيا رفته است.

3_ عَنِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ»، قَالَ: يُدْعَى كُلُّ قَوْمٍ بِإِمَامِ زَمَانِهِمْ وَكِتَابِ رَبِّهِمْ وَسُنَّةِ نَبِيِّهِمْ. (2)

حضرت امام رضا عليه السلام از قول پدرانشان عليهم السلام روايت فرمودند که رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم در باره اين سخن خدای تبارک و تعالی: «يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ»، فرمودند: هر گروهی با امام زمانشان و کتاب پروردگارشان و سنت پیامبرشان، فرا خوانده می شود.

ص: 340

1- _ دعائم الإسلام، ج 1، ص 27؛ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 18، ص 182، ح 22450.

2- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 1، ص 127، ح 104؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 264، ح 24؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 552، ح 6452؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 276؛ صحيفة الإمام الرضا عليه السلام، ص 49، ح 34؛ عمدة عيون صحاح الأخبار في مناقب إمام الأبرار، ص 352، ح 677؛ عيون أخبار الرضا؟ ع؟، ج 2، ص 33، ح 61؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 2، ص 269.

توضیح: بر اساس این کریمه و روایات ذیل آن، حضرت امام حسین علیه السلام یکی از امامانی هستند که در قیامت با پیروان خود، پا به عرصه محشر می گذارند.

به راستی هر کس از امام حسین علیه السلام پیروی نماید و در زندگیش نسبت به زیارت و عزای آن حضرت، بی تفاوت و غافل نباشد، در روز قیامت هم با امام حسین علیه السلام خواهد بود، تا آن حضرت از پیروان خود دستگیری و شفاعت کنند و مایه نجات آن ها شوند. به عبارت دیگر، هر کس در دنیا حسینی باشد، در آخرت هم حسینی خواهد بود.

ص: 341

{قِيَمًا لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا}

در حالی که ثابت و استوار و نگاهبان کتابهای (آسمانی) دیگر است تا (بدکاران را) از جانب او از عذاب شدیدی بترساند، و مؤمنانی را که کارهای شایسته انجام می دهند، بشارت دهد که پاداش نیکویی برای آنهاست.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، قَالَ: يُبَشِّرُ مُحَمَّدٌ بِالْجَنَّةِ عَلِيًّا وَ جَعْفَرًا وَ عَقِيلًا وَ حَمْزَةَ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، «الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، قَالَ: الطَّاعَاتِ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، گفت: حضرت محمد صلی الله علیه و اله وسلم، به حضرت علی، و جعفر، و عقیل، و حمزه، و فاطمه، و حسن و حسین علیهم السلام، که اعمال صالح انجام می دادند، بهشت را بشارت می دهند، و گفت: مقصود از «الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ»، عبادات است.

ص: 342

کد آیه: 13_18/9 اسم آیه: معجزه سر مقدس امام حسین علیه السلام

{أُمِّ حَسَبَتْ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا 9 ... الى: نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ * إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ ءَامَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى 13}

آیا گمان کردی اصحاب کهف و رقیم از آیات عجیب ما بودند؟! ... تا: ما داستان آنان را بحق برای تو بازگو می کنیم، آنها جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آوردند، و ما بر هدایتشان افزودیم.

1_ عَنِ الْمُنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: أَنَا، وَاللَّهِ! رَأَيْتُ رَأْسَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ، حِينَ حُمِلَ، وَ أَنَا بِدِمَشْقَ، وَ بَيْنَ يَدَيْهِ رَجُلٌ يَقْرَأُ الْكَهْفَ حَتَّى بَلَغَ قَوْلَهُ: «أُمِّ حَسَبَتْ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا»، فَأَنْطَقَ اللَّهُ الرَّأْسَ بِلِسَانٍ ذَرِبٍ ذَلِيقٍ، فَقَالَ: أَعْجَبُ مِنْ أَصْحَابِ الْكَهْفِ قَتْلِي وَ حَمْلِي. (1)

از منهال بن عمرو نقل است که گفت: به خدا قسم! من سر بریده امام حسین علیه السلام را، هنگامی که در دمشق حمل می کردند، دیدم، و جلوی سر، مردی سوره کهف را قرائت می کرد، تا به این آیه رسید: «أُمِّ حَسَبَتْ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا»، پس خداوند سر را به سخن در آورد، که با شیوائی تمام فرمود: عجیب تر از ماجرای اصحاب کهف، کشتن و بردن من است.

ص: 343

1- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 4، ص 46، ح 32؛ بحار الأنوار، ج 45، ص 188، ح 32؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 36؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 243، ح 15؛ الخرائج و الجرائح، ج 2، ص 577، ح 1؛ الدر النظيم في مناقب الأئمة اللهميم، ص 565.

2_ فَرَوِي عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ، أَنَّهُ قَالَ: مُرِّبَهُ عَلِيٌّ وَهُوَ عَلِيٌّ رُوحٌ وَأَنَا فِي غُرْفَةٍ، فَلَمَّا حَادَانِي سَمِعْتُهُ يَقْرَأُ: «أُمِّ حَسِبْتُ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا»، فَفَفَّ، وَاللَّهِ! شَعْرِي، وَنَادَيْتُ: رَأْسُكَ، وَاللَّهِ! يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! أَعْجَبَ وَأَعْجَبَ. (1)

از زید بن ارقم نقل است که گفت: من در حجرة خود نشسته بودم که آن سر مقدس را از برابر من عبور دادند، پس در این هنگام شنیدم که این آیه را تلاوت فرمود: «أُمِّ حَسِبْتُ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا»، از دیدن این صحنه، موی بر بدنم راست شد، پس صدا زدم: به خدا سوگند! ای پسر رسول خدا! کار سر مقدس تو، بسی عجیب تر از قصه اصحاب کهف است.

3_ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ وَكَيْدَةَ، قَالَ: كُنْتُ فِيمَنْ حَمَلَ رَأْسَ الْحَسَنِ، فَسَمِعْتُهُ يَقْرَأُ سُورَةَ الْكَهْفِ، فَجَعَلْتُ أَشْكُ فِي نَفْسِي وَأَنَا أَسْمَعُ نِعْمَةَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ لِي: يَا بَنَ وَكَيْدَةَ! أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ مَعْشَرَ الْأَيِّمَةِ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّنَا نُزْرَقُ؟

قَالَ: فَقُلْتُ فِي نَفْسِي: أَسْرِقُ رَأْسَهُ، فَنَادَى: يَا بَنَ وَكَيْدَةَ! لَيْسَ لَكَ إِلَى ذَلِكَ سَبِيلٌ، سَمِعْتُهُمْ دَمِي أَعْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ تَسْبِيهِمْ رَأْسِي، فَذَرَهُمْ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ، «إِذِ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ» (2). (3)

از حارث بن وکیده نقل است که گفت: من در میان کسانی بودم که سر بریده

ص: 344

1- _ الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج 2، ص 117؛ إعلام الوری بأعلام الهدی، ص 252؛ بحار الأنوار، ج 45، ص 121؛ الدر النظیم في مناقب الأئمة اللھامیم، ص 561؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 2، ص 67؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 4، ص 135، ح 1136.

2- _ 71/40.

3- _ دلائل الإمامة، ص 188، ح 108؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 3، ص 462، ح 979؛ نوادر المعجزات في مناقب الأئمة الهداة عليهم السلام، ص 246، ح 81.

حسین علیه السلام را می بردند، و شنیدم که سر، سوره کُهِف را می خواند، پس به شک افتادم که آیا واقعاً این صدای ابا عبد الله علیه السلام است که می شنوم، پس سر مقدّس امام حسین علیه السلام به من فرمود: ای پسر وکیده! آیا نمی دانی که ما ائمه هدی، زنده هستیم و در نزد پروردگارمان روزی می خوریم؟!!

راوی گفت: با خودم گفتم سر را می دزدم (تا بخاک بسپارم)، پس آن سر ندا داد: ای پسر وکیده! تو را به این کار راهی نیست، (یعنی موفق نمی شوی)، مصیبت ریخته شدن خون من نزد خداوند، بسی بزرگتر است از چرخاندن سر بریده من، پس آن ها را رها کن که به زودی می فهمند، آن گاه که با غل و زنجیر در گردن، با صورت کشیده می شوند.

توضیح: با توجه به روایات معتبر، شکی نیست که سر مقدّس امام حسین علیه السلام، در طی مسیر کوفه تا شام، و به مناسبت های مختلف، قرآن تلاوت فرموده، و این معجزه ای الهی است تا خداوند حقایق آن حضرت را به همگان نشان بدهد، البته ما ان شاء الله مطالب دیگری در این موضوع، در کُد: 227/26 بیان خواهیم کرد.

کد آیه: 18/29 اسم آیه: عذاب سخت دشمنان امام حسین علیه السلام

{وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ* فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ* إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا* وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ* بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا }

بگو: «این حق است از سوی پروردگارتان! هر کس می خواهد ایمان بیاورد، و هر کس می خواهد کافر گردد!» ما برای ستمگران آتشی آماده کردیم که سرپرده اش آنان را از هر سو احاطه کرده است! و اگر تقاضای آب کنند، آبی برای آنان می آورند که همچون فلز گداخته صورتها را بریان می کند! چه بد نوشیدنی، و چه بد محل اجتماعی است!

عَنْ أَبِي حَمْرَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: نَزَلَ جَبْرَائِيلُ بِهَذِهِ الْآيَةِ هَكَذَا: «فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ - بِوَلَايَةِ عَلِيٍّ - إِلَّا كُفُورًا»، (1) قَالَ: وَنَزَلَ جَبْرَائِيلُ؟ س؟ بِهَذِهِ الْآيَةِ هَكَذَا: «وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ - فِي وِلَايَةِ عَلِيٍّ - فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ - آلَ مُحَمَّدٍ - نَارًا». (2)

از ابو حمزه نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: جبرئیل علیه السلام این آیه را اینچنین فرود آورد که: «پس بیشتر مردم - از ولایت علی علیه السلام - سرباز زدند و

ص: 346

1- 50/25

2- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 21، ح 61؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 379، ح 66؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 631، ح 6660؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 241؛ تفسير القمي، ج 2، ص 35؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 69؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 258، ح 70؛ الكافي، ج 1، ص 425، ح 64؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 80، ح 64؛ الوافي، ج 3، ص 927، ح 1610.

نخواستند، مگر ناسپاسی کردن را که آن انکار حق است»، و همچنین جبرئیل علیه السلام این آیه را هم، این چنین آورده: «و بگو حق از جانب پروردگار شما است، در باره علی علیه السلام، هر که مایل است ایمان آورد، و هر که می خواهد انکار کند و کافر شود، که ما برای ستمگران در حق آل محمد علیهم السلام، آتشی آماده کرده ایم».

توضیح: به یقین خداوند عزوجل برای دشمنان، قاتلان و ظالمان به حضرت امام حسین علیه السلام، عذاب سختی آماده کرده است، به این دو روایت توجه فرمایید:

1_ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: الْوَيْلُ لِظَالِمِي أَهْلِ بَيْتِي، كَأَنِّي بِهِمْ غَدَاً مَعَ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ. (1)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: وای بر ستمگران به اهل بیت من، گویا می بینم آنان را که فردای قیامت، با منافقان در پائین ترین طبقه آتش می باشند.

2_ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ قَاتِلَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي تَابُوتٍ مِنْ نَارٍ، وَعَلَيْهِ نِصْفُ عَذَابِ أَهْلِ الدُّنْيَا، وَ قَدْ شَدَّتْ يَدَاہُ وَ رَجَلَاہُ بِسَلْسِلٍ مِنْ نَارٍ، مُنْكَسٌّ فِي النَّارِ حَتَّى يَقَعَ فِي قَعْرِ جَهَنَّمَ، وَ لَهُ رِيحٌ يَتَعَوَّذُ أَهْلُ النَّارِ إِلَى رَبِّهِمْ مِنْ شِدَّةِ نَتْنِهِ، وَ هُوَ فِيهَا خَالِدٌ ذَائِقُ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ، مَعَ جَمِيعِ مَنْ شَابَعَ عَلَى قَتْلِهِ، كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْهِمُ الْجُلُودَ، حَتَّى يَذُوقُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ لَا يُفْتَرُّ عَنْهُمْ سَاعَةً، وَ يُسْتَقُونَ مِنْ حَمِيمِ

ص: 347

1- بحار الأنوار، ج 27، ص 205، ح 10؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 743؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 150؛ صحيفة الإمام الرضا عليه السلام، ص 58، ح 79؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 2، ص 47، ح 177.

رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم فرمودند: همانا قاتل حسین بن علی علیهما السلام در تابوتی (صندوقی) آتشین است، و نیمی از عذاب اهل دنیا برای اوست، و دست ها و پاهاى او با زنجیرهایی آتشین بسته شده پس آن صندوق را در آتش جهنم سرازیر می کنند تا در قعر جهنم می افتد. او بوی متعفن و ناراحت کننده ای دارد که همه اهل جهنم از شدت بوی تعفن او به پروردگار خود پناه می برند، ولی او با تمام همدستانش که در کشتن امام حسین علیه السلام دخالت داشتند، در آن همیشه ماندنی هستند و از عذاب دردناک آن می چشند، و هر چه پوستشان بسوزد خداوند عزوجل برای آن ها پوست دیگری قرار می دهد، تا مرتب آن شکنجه و عذاب پُر درد را بچشند و لحظه ای از آن عذاب آزاد نیستند، آنان از آب جوش جهنم سیراب می شوند، پس وای بر آن ها از عذاب خدای متعال در آتش.

ص: 348

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 300، ح 3؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 433؛ تفسیر نور الثقلین، ج 1، ص 495، ح 317؛ عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج 2، ص 47، ح 178.

کد آیه: 18/46 اسم آیه: بهترین عمل

{... وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمْلاً }

و اعمال صالح که (تا قیامت) باقی است، نزد پروردگارت از جهت پاداش بهتر، و از لحاظ امید داشتن به آنها نیکوتر است.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُعْفِيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا وَ عَمِّي الْحُصَيْنُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَذْنَاهُ، وَقَالَ: ابْنُ مَنْ هَذَا مَعَكَ؟ قَالَ: ابْنُ أَخِي إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: رَحِمَهُ اللَّهُ، وَ تَجَاوَزَ عَنْ سَيِّئِ عَمَلِهِ، كَيْفَ مُخَلَّفُوهُ؟ قَالَ: نَحْنُ جَمِيعاً بِخَيْرٍ، مَا أَبَقَى اللَّهُ لَنَا مَوَدَّتْكُمْ، قَالَ: يَا حُصَيْنُ! لَا تَسْتَصْغِرْ مَوَدَّتَنَا، فَإِنَّهَا مِنَ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ، فَقَالَ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! مَا أَسْتَصْغِرُ بِغُرْهَا، وَ لَكِنْ أَحْمَدُ اللَّهُ عَلَيْهَا، لِقَوْلِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ: مَنْ حَمِدَ فَلْيُقَلِّ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى أَوَّلِ النَّعْمِ، قِيلَ: وَ مَا أَوَّلُ النَّعْمِ؟ قَالَ: وَلَا يَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

از محمد بن اسماعیل بن عبد الرحمن جعفی نقل است که گفت: من و عمویم حصین بن عبد الرحمن خدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام رسیدیم، پس عمویم به امام سلام کرد، و امام علیه السلام جوابش را دادند، و او را نزدیک خود نشانند، و فرمودند: این کسی که همراه تو است، پسر کیست؟

ص: 349

1- _ الإختصاص، ص86؛ بحار الأنوار، ج 24، ص304، ح 16 و ج 27، ص75، ح 3 و ج 47، ص340، ح22؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص640، ح 6691؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص290؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص87.

او گفت: این پسر برادرم، اسماعیل است، حضرت فرمودند:

خداوند اسماعیل را رحمت کند، و از کردار بدش درگذرد، حال بازماندگانش چگونه است؟

عمویم گفت: ما همه حالمان خوب است، تا وقتی که خداوند مودت و ولایت شما را برای ما نگه دارد، حضرت فرمودند: ای حصین! مودت و محبت ما را کوچک مشمار، که آن از باقیات الصالحات است.

عرض کرد: ای پسر رسول خدا! من آن را کوچک نمی شمارم، بلکه خداوند را بر این نعمت سپاسگزارم، چون از پدران شما نقل شده است: هر که بخواهد شکر خدا را به جای آورد و او را سپاس گوید، پس باید بگوید: سپاس خدای عزّ و جلّ را به خاطر اولین نعمت ها، گفته شد: اولین نعمت ها چیست؟ فرمودند: ولایت ما اهل بیت علیهم السلام است.

ص: 350

کد آیه: 18/88 اسم آیه: بشارت حسینی

{وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ نَحْنُ الْحُسْنَى * وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا}

و اما کسی که ایمان بیاورد و عمل صالح انجام دهد پاداش نیکو خواهد داشت، و ما دستور آسانی به او خواهیم داد.

عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَوْلَايَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَىٰ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَتَانِي جِبْرَائِيلُ عَنْ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ يَقُولُ رَبِّي يُقْرِنُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ لَكَ: يَا مُحَمَّدًا! بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ وَيُؤْمِنُونَ بِكَ وَ بِأَهْلِ بَيْتِكَ بِالْجَنَّةِ، فَلَهُمْ عِندِي جَزَاءُ الْحُسْنَى، يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ أَيَّ جَزَاءِ الْحُسْنَى. (1)

از هیثم بن عبد الله نقل است که گفت: مولایم حضرت علی بن موسی علیهما السلام برای ما حدیثی فرمودند از قول پدرانشان، که حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: جبرئیل از جانب خداوند عزوجل پیام آورد که پروردگارت سلام می رساند و می فرماید: ای محمد! مؤمنانی را که عمل صالح انجام می دهند و به تو و اهل بیت تو ایمان می آورند، به بهشت بشارت بده، که آنها در نزد من پاداشی نیک خواهند داشت و به زودی وارد بهشت می شوند.

ص: 351

1- بحار الأنوار، ج 10، ص 367، ح 5 و ج 24، ص 269، ح 39 و ج 65، ص 19، ح 27؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 674، ح 6785؛ تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 290؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 149؛ صحیفه الإمام الرضا علیه السلام، ص 49، ح 37؛ عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج 2، ص 33، ح 64.

توضیح: بر اساس آیه شریفه خداوند دو بال برای رسیدن به نعمت‌ها و لذت‌های بهشتی، قرار داده، یکی ایمان و دیگری عمل صالح.

کسانی که ایمان آوردند ولی عمل صالحی انجام ندادند، برای آن‌ها راهی به سوی بهشت نیست.

آن هزاران نفری که روز عاشورا، در مقابل امام حسین علیه السلام ایستادند، و بزرگترین مصیبت عالم را بوجود آوردند، به حسب ظاهر، به خداوند ایمان داشتند، ولی عملشان صالح نبود، چون حجت خدا را کشتند، بنا بر این عذاب خدا دامن‌گیر آن‌ها می‌شود.

ولی هر کس ایمان به راه و روش امام حسین علیه السلام داشته باشد و در محبت و ولایت آن حضرت ثابت قدم بماند، و کارهای شایسته حسینی انجام دهد، مثل: زیارت کربلا، خدمت به زوّار الحسین علیه السلام، برپا کردن مجلس حسینی، خدمت در جلسات آن حضرت، عزاداری و خواندن مرثیه و شعر و ... برای امام حسین علیه السلام، این‌ها هر کدام عمل صالحی است که خداوند به عامل آن، بهشت را بشارت داده است.

ص: 352

محمد صلی الله علیه واله وسلم، ولایت دیگران را شریک نکنید، و عمل صالح، همان ولایت خاندان رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم است، هر کس در عبادت خداوند، کسی را شریک قرار دهد، به ولایت ما، شرک ورزیده، و به ولایت ما کافر شده، و به امیرالمؤمنین علیه السلام جفا نموده، و به ولایتش کافر گشته است.

2_ عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا»، قَالَ: الْعَمَلُ الصَّالِحُ، الْمَعْرِفَةُ بِالْإِثْمَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از سماعة بن مهران نقل است که گفت: از امام جعفر صادق علیه السلام در مورد آیه: «فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا»، پرسیدم، حضرت فرمودند: مقصود از عمل صالح، معرفت و شناخت ائمه علیهم السلام است.

ص: 354

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 106، ح 54؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 691، ح 6828؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 270؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 353، ح 97؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 183؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 317، ح 279.

کد آیه: 19/1 اسم آیه: کربلاى امام حسين عليه السلام در كهيعص

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

{كهيعص}

كاف، ها، یا، عین، صاد

عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْقَمِيِّ قَالَ: ...

فَلَمَّا انْصَرَفَ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ لِيَأْتِيَهُ بِالتُّوبِ نَظَرَ إِلَيَّ مَوْلَانَا أَبُو مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فَقَالَ: مَا جَاءَ بِكَ يَا سَعْدُ! فَقُلْتُ: شَوَّقَنِي أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَلَى لِقَاءِ مَوْلَانَا، قَالَ: وَالْمَسَائِلُ الَّتِي أَرَدْتَ أَنْ تَسْأَلَهُ عَنْهَا، قُلْتُ: عَلَى حَالِهَا يَا مَوْلَايَ، قَالَ: فَسَلْ قُرَّةَ عَيْنِي، وَأَوْمَأَ إِلَيَّ الْغُلَامُ.

فَقَالَ لِي الْغُلَامُ: سَلْ عَمَّا بَدَأَ لَكَ مِنْهَا، ...

قُلْتُ: فَأَخْبِرْنِي، يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! عَنْ تَأْوِيلِ: «كهيعص»، قَالَ: هَذِهِ الْحُرُوفُ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ أَطْلَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا عَبْدَهُ زَكَرِيَّا، ثُمَّ قَصَّهَا عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَذَلِكَ أَنْ زَكَرِيَّا سَأَلَ رَبَّهُ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَسْمَاءَ الْخَمْسَةِ، فَأَهْبَطَ عَلَيْهِ جِبْرِيْلُ، فَعَلَّمَهُ إِيَّاهَا، فَكَانَ زَكَرِيَّا إِذَا ذَكَرَ مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ سَرِّيَ عَنْهُ هَمُّهُ وَانْجَلَى كَرْبُهُ، وَإِذَا ذَكَرَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَنَقَتْهُ الْعَبْرَةُ وَوَقَعَتْ عَلَيْهِ الْبُهْرَةُ.

فَقَالَ ذَاتَ يَوْمٍ: يَا إِلَهِي! مَا بَالِي إِذَا ذَكَرْتُ أَرْبَعًا مِنْهُمْ تَسَّ لَيْتُ بِأَسْمَائِهِمْ مِنْ هُمُومِي وَإِذَا ذَكَرْتُ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَدَمَعُ عَيْنِي وَتَثُورُ زَفْرَتِي؟

فَأَنْبَأَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَنْ قِصَّتِهِ، وَقَالَ: «كهيعص»، فَالْكَافُ اسْمُ كَرْبَلَاءَ، وَالْهَاءُ هَلَاكُ

الْعِتْرَةَ، وَ الْيَاءُ يَزِيدُ وَ هُوَ ظَالِمُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ الْعَيْنُ عَطَشُهُ، وَ الصَّادُ صَبْرُهُ.

فَلَمَّا سَمِعَ ذَلِكَ زَكَرِيَّا لَمْ يُفَارِقْ مَسْجِدَهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَ مَنْعَ فِيهَا النَّاسَ مِنَ الدُّخُولِ عَلَيْهِ وَ أَقْبَلَ عَلَى الْبُكَاءِ وَ النَّحِيبِ. (الخبر) (1)

از سعد بن عبد الله قمی نقل است که گفت: ...

پس هنگامی که احمد بن اسحاق رفت تا آن پارچه را بیاورد، حضرت ابو محمد امام حسن عسکری علیه السلام به من نظر کرده و فرمودند: ای سعد! تو برای چه آمده ای؟

عرض کردم: احمد بن اسحاق مرا به دیدار مولایم تشویق کرد، فرمودند: و مسائلی را که می خواستی بررسی چه کردی! عرض کردم: ای مولای من! همچنان به حال خود مانده اند، فرمودند: آن ها را از نور چشمم بپرس! و به آن آقازاده اشاره فرمودند.

پس آقازاده به من فرمودند: از آن چه می خواهی بپرس...

عرض کردم: ای پسر رسول خدا! مرا از تأویل «کهیصص»، آگاه سازید، حضرت فرمودند: این حروف از اخبار غیبی است که خداوند بنده اش زکریا علیه السلام را از راز آن ها باخبر ساخت، سپس آن را برای حضرت محمد صلی الله علیه و اله وسلم نیز حکایت کرده، و آن این گونه بود که: زکریا از خداوند خواست که اسامی پنج تن را به او بیاموزد، پس جبرئیل علیه السلام فرود آمد و آن ها را به او آموخت.

از آن روز به بعد زکریا هر وقت حضرت محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین را یاد

ص: 356

1- _ الإحتجاج علی أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 2، ص 463؛ بحار الأنوار، ج 14، ص 178، ح 14 و ج 44، ص 223، ح 1 و ج 52، ص 84، باب 19، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 698، ح 6834؛ تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 293؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 272؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 191؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 319، ح 3؛ الدر النظيم في مناقب الأئمة اللهايم، ص 766؛ دلائل الإمامة، ص 513، ح 96؛ کمال الدين و تمام النعمة، ج 2، ص 461، ح 21؛ منتخب الأنوار المضيئة في ذکر القائم الحجة عجل الله تعالى فرجه الشريف، ص 152.

می کرد، مسرور می شد و غم هایش برطرف می گردید، ولی هنگامی که به نام امام حسین علیه السلام می رسید، اشک در چشمانش حلقه می زد و نفسهایش به شماره می افتاد.

روزی گفت: خداوندا! مرا چه می شود که وقتی اسامی چهار نفر اول را می برم، با نام آن ها آسوده خاطر می شوم و غمهایم برطرف می شود، ولی وقتی نام حسین علیه السلام را می برم اشکم جاری می گردد و ناله ام بلند می شود!؟

پس خدای متعال داستان امام حسین علیه السلام را برای او نقل کرد و فرمود: «کهیحص»، پس «کاف» اشاره به اسم کربلا است، و «ها» اشاره به شهادت خاندان امام حسین علیه السلام دارد، و «یاء» اشاره به یزید ملعون دارد، همان ظالم به حسین علیه السلام، و «عین» اشاره به عطش و تشنگی آن حضرت است، و «صاد» علامت صبر و بردباری امام حسین علیه السلام می باشد.

پس هنگامی که زکریا این داستان را شنید، تا سه روز از مسجدش خارج نشد و به هیچ یک از مردم اجازه نمی داد که نزدش بروند، و مشغول گریه و ناله و بی قراری شد.

توضیح: آنچه که از روایات معصومین علیهم السلام به دست می آید این است که، عده ای از انبیاء الهی علیهم السلام، در زمان نبوتشان توسط جبرئیل علیه السلام از مصیبت بزرگ امام حسین علیه السلام باخبر شده اند و بر این مصیبت گریسته اند و یا گذرشان به محل شهادت آن حضرت، یعنی کربلای معلّی افتاده و در آن سرزمین به یاد مصائب آن حضرت، عزاداری و گریه نموده اند، و خداوند در این کریمه به صورت رمز (حروف مقطعه)، به یکی از این موارد یعنی حضرت زکریا علیه السلام، اشاره فرموده است.

ای حسینی که زداغت درودیوار گریست *** هر دل زنده و هر دیده بیدار گریست

انبیاء را همه دل سوخت به مظلومی تو *** اولیاء را همگی دیده و دل زار گریست

کد آیه: 19/7 اسم آیه: شباهت امام حسین علیه السلام به یحیی علیه السلام

{ يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ نِ اسْمُهُ يُحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا }

ای زکریا! ما تو را به فرزندی بشارت می دهیم که نامش یحیی است، پسری همنامش پیش از این نبوده است.

1_ عَنْ عَبْدِ الْخَالِقِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ «مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا»، الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَمْ يَكُنْ لَهُ «مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا»، وَيَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَمْ يَكُنْ لَهُ «مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا»، وَلَمْ تَبْكِ السَّمَاءُ إِلَّا عَلَيْهَا أَرْبَعِينَ صَبَاحًا، قَالَ: قُلْتُ: مَا بُكَأُوهَا؟ قَالَ: كَانَتْ تَطْلُعُ حَمْرَاءَ وَتَغْرُبُ حَمْرَاءَ. (1)

از عبدالخالق بن عبد ربه نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که در باره آیه: «لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا»، می فرمودند: حسین بن علی علیهما السلام قبلاً همنامی نداشتند و یحیی بن زکریا علیهما السلام نیز قبلاً همنامی برای او نبوده است، و آسمان جز برای ایشان به مدت چهل روز، بر کسی گریه نکرده است. راوی گفت: من عرض کردم: گریه آسمان چگونه بود؟ فرمودند: آسمان، در هنگام طلوع و غروب سرخ بود.

2_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ

ص: 358

1- بحار الأنوار، ج 45، ص 211، ح 22؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 700، ح 6842؛ حلية الأبرار في أحوال محمد وآله الأطهار عليهم السلام، ج 4، ص 115، ح 1؛ كامل الزيارات، ص 90، ح 8؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 3، ص 444، ح 962.

قَبْلُ سَمِيًّا»، قَالَ: ذَلِكَ يَحْيَى، وَفَرَّةُ عَيْنِي الْحُسَيْنِ». (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم در باره این سخن خداوند عزوجل: «لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا»، فرمودند: منظور از آن، یحیی، و نور چشمان من، حسین علیه السلام است.

3_ عَنْ حَنَّانِ بْنِ سَدِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: مَا تَقُولُ فِي زِيَارَةِ قَبْرِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ؟ فَقَالَ: زُرَّهُ وَلَا تَجْفُهُ، فَإِنَّهُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ، وَ سَيِّدُ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَ شَبِيهُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا، وَعَلَيْهِمَا بَكَتِ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ. (2)

از حنان بن سدير نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: در باره زیارت مرقد حضرت امام حسین علیه السلام چه می فرمایید؟ حضرت فرمودند: آن حضرت را زیارت کرده و به ایشان جفا نکنید، که همانا ایشان سید شهادت و سید جوانان اهل بهشت، و شبیه یحیی بن زکریاست، و بر این دو آسمان و زمین گریسته اند.

4_ عَنْ عَبْدِ الْخَالِقِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: كَانَ قَاتِلُ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَلَدَ زَنَا، وَقَاتِلُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَلَدَ زَنَا. (3)

از عبد الخالق نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: قاتل امام حسین علیه السلام زنازاده بود و قاتل یحیی بن زکریا علیهما السلام نیز زنازاده بوده است.

ص: 359

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 700، ح 6841.

2- بحار الأنوار، ج 98، ص 5، ح 22؛ کامل الزیارات، ص 291، ح 2.

3- بحار الأنوار، ج 44، ص 303، ح 14؛ کامل الزیارات، ص 78، ح 4.

5_ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَمَا نَزَلَ مَنْزِلًا وَلَا ارْتَحَلَ مِنْهُ إِلَّا ذَكَرَ يَحْيَى بْنَ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَقَتْلَهُ، وَقَالَ يَوْمًا: وَمِنْ هَوَانِ الدُّنْيَا عَلَيَّ اللَّهُ، أَنَّ رَأْسَ يَحْيَى بْنَ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أُهْدِيَ إِلَيَّ بِغِيٍّ مِنْ بَعَايَا بَنِي إِسْرَائِيلَ. (1)

از علی بن زید نقل است که گفت: حضرت امام علی بن الحسین علیهما السلام فرمودند: ما با امام حسین علیه السلام خارج شدیم، آن حضرت در هر منزلگاهی که فرود می آمدند و از هر منزلگاهی که بیرون می رفتند، جناب یحیی بن زکریا علیهما السلام را و شهادت او را یاد می کردند، تا اینکه یک روز فرمودند: خواری و بی ارزشی دنیا، نزد خدای متعال از آنجا آشکار است که سر بریده یحیی بن زکریا علیهما السلام، به عنوان هدیه، برای زنی از زنان بدعمل بنی اسرائیل فرستاده شد.

ص: 360

1- _ الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج 2، ص 132؛ إعلام الوری بأعلام الهدی، ص 219؛ بحار الأنوار، ج 14، ص 175 و ج 45، ص 90، ح 28 و ص 298، ذیل ح 10؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 198؛ تفسیر نور الثقلین، ج 3، ص 324، ح 28؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 85.

کد آیه: 19/54 اسم آیه: امام حسین علیه السلام الگوی اسماعیل صادق الوعد

{وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ* إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا}

در کتاب آسمانی خود از اسماعیل یاد کن که او در وعده هایش صادق و رسول و پیامبر بزرگی بود.

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ، عَمَّنْ ذَكَرَهُ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: إِنَّ إِسْمَاعِيلَ الَّذِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ: «وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا»، لَمْ يَكُنْ إِسْمَاعِيلَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، كَانَ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ، بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى قَوْمِهِ، فَأَخَذُوهُ فَسَلَّحُوا فِرَّةَ رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ، فَأَتَاهُ مَلَكٌ عَنِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي إِلَيْكَ، فَمُرْنِي بِمَا شِئْتِ، فَقَالَ: لِي أُسْوَةٌ بِمَا يُصْنَعُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

از محمد بن سنان، از کسی که ذکرش نموده، نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: همانا آن اسماعیل که خداوند در کتابش در باره او فرموده: «وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا»، اسماعیل فرزند ابراهیم علیهما السلام نیست، بلکه یکی از پیامبرانی است که خداوند او را به سوی قومش فرستاد، ولی قومش او را گرفته و پوست سر و صورتش را کردند، پس فرشته ای از جانب خدای تبارک و تعالی نزد او آمد و گفت: خدای متعال مرا به سوی تو فرستاده است، پس هر چه که می خواهی به من دستور بده، او فرمود: اسوه و الگوی من همان است که با

ص: 361

1- بحار الأنوار، ج 13، ص 388، ح 2 و ج 44، ص 227، ح 7؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 719، ح 6897؛ تفسیر الصافی، ج 3، ص 285؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 237؛ تفسیر نور الثقلین، ج 3، ص 342، ح 101؛ علل الشرائع، ج 1، ص 77، باب 67، ح 2؛ کامل الزیارات، ص 64، ح 1.

2_ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ مُعَاوِيَةَ الْعَجَلِيِّ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي عَنْ إِسْمَاعِيلَ الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ حَيْثُ يَقُولُ: «وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا»، أَمَا كَانَ إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ؟ فَإِنَّ النَّاسَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُ إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ!

فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِسْمَاعِيلُ مَاتَ قَبْلَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَإِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ حُبَّةً لِلَّهِ فَإِنَّمَا صَاحِبَ شَرِيعةٍ، فَإِلَى مَنْ أُرْسِلَ إِسْمَاعِيلُ إِذَا؟ قُلْتُ: فَمَنْ كَانَ؟ جُعِلْتُ فِدَاكَ!

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ذَلِكَ إِسْمَاعِيلُ بْنُ حَزْقِيلَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَى قَوْمِهِ، فَكَذَّبُوهُ وَفَتَلُوهُ وَسَلَخُوا وَجْهَهُ، فَغَضِبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ عَلَيْهِمْ، فَوَجَّهَ إِلَيْهِ سَطَاطِينًا، مَلَكُ الْعَذَابِ، فَقَالَ لَهُ: يَا إِسْمَاعِيلُ! أَنَا سَطَاطِينُ مَلَكُ الْعَذَابِ، وَجَهَنِي رَبُّ الْعِزَّةِ إِلَيْكَ، لِأَعَذَّبَ قَوْمَكَ بِأَنْوَاعِ الْعَذَابِ إِنْ شِئْتُ، فَقَالَ لَهُ إِسْمَاعِيلُ: لَا حَاجَةَ لِي فِي ذَلِكَ، يَا سَطَاطِينُ!

فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ: مَا حَاجَتُكَ؟ يَا إِسْمَاعِيلُ! فَقَالَ إِسْمَاعِيلُ: يَا رَبِّ إِنَّكَ أَخَذْتَ الْمِيثَاقَ لِنَفْسِكَ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَلِمُحَمَّدٍ بِالنَّبُوَّةِ، وَلِأَوْصِيَاءِهِ بِالْوَلَايَةِ، وَأَخْبَرْتَ خَيْرَ خَلْقِكَ بِمَا تَفْعَلُ أُمَّتَهُ بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مِنْ بَعْدِ نَبِيِّهَا، وَإِنَّكَ وَعَدْتَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ تَكْرَهُ إِلَيَّ الدُّنْيَا حَتَّى يَنْتَقِمَ بِنَفْسِهِ مِمَّنْ فَعَلَ ذَلِكَ بِهِ، فَحَاجَتِي إِلَيْكَ، يَا رَبِّ! أَنْ تَكْرِنِي إِلَى الدُّنْيَا، حَتَّى أَنْتَقِمَ مِمَّنْ فَعَلَ ذَلِكَ بِي مَا فَعَلَ، كَمَا تَكْرَهُ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَوَعَدَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِسْمَاعِيلَ بْنَ حَزْقِيلَ ذَلِكَ، فَهُوَ يَكْرَهُ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

1- _ الإيقاظ من الهجعة بالبرهان على الرجعة، ص 328، ح 42؛ بحار الأنوار، ج 13، ص 390، ح 6 و ج 44، ص 237، ح 28 و ج 53، ص 105، ح 132؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 720، ح 6901؛ كامل الزيارات، ص 65، ح 3؛ مختصر البصائر، ص 430، ح 509.

از برید بن معاویه عجلای نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: ای پسر رسول خدا! مرا آگاه سازید از اسماعیلی که خداوند در کتابش ذکر نموده، آنجا که می فرماید: «وَ اذْکُرْ فِی الْکِتَابِ اِسْمَاعِیْلَ اِنَّهٗ کَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَ کَانَ رَسُوْلًا نَبِیًّا»، آیا او اسماعیل فرزند ابراهیم علیه السلام است؟ پس همانا مردم می پندارند که او اسماعیل فرزند ابراهیم علیه السلام می باشد!

حضرت فرمودند: اسماعیل قبل از ابراهیم علیه السلام از دنیا رفت، پس ابراهیم علیه السلام، حجّت خدا، قائم و صاحب شریعت بود، پس با این حال اسماعیل بر چه قومی می توانست مبعوث شود؟

عرض کردم: پس او کیست؟ فدای شما شوم! حضرت فرمودند: او اسماعیل فرزند حزقیل نبی علیه السلام است که خدای متعال او را به سوی قومش فرستاد، ولی آن ها او را تکذیب کردند و او را کشتند و پوست سر و صورتش را کردند، پس خداوند بر آن ها خشمگین شد و فرشته عذاب را که نامش سطاطایل بود، بر او فرستاد، پس به او گفت: ای اسماعیل! من سطاطایل فرشته عذاب هستم، خداوند بلند مرتبه مرا به سوی تو فرستاده تا اگر تو می خواهی، قومت را به انواع عذاب مبتلا نمایم.

پس اسماعیل به او گفت: ای سطاطایل! من به این کار احتیاجی ندارم، پس خداوند بر او وحی فرستاد: ای اسماعیل! پس چه خواسته ای داری؟

پس اسماعیل عرض کرد: پروردگارا! تو برای خداوندی خود و نبوت حضرت محمد صلی الله علیه واله وسلم و امامت و ولایت اوصیایش از مردم پیمان گرفته ای، و مصیبت های حسین بن علی علیهما السلام را به مردم خیر داده ای که بعد از پیامبرشان بر سر او چه می آوردند، و تو به حسین علیه السلام وعده داده ای که او را به دنیا بازگردانی تا انتقامش را از دشمنانش بگیرد.

پروردگارا! پس خواسته من این است که همان طور که حسین علیه السلام را به دنیا باز

می گردانی، مرا نیز به دنیا بازگردان، تا از کسانی که این کار را با من انجام دادند، انتقام بگیرم، پس این را خداوند عزوجل به اسماعیل بن حزقیل وعده داد، پس او همراه با حسین بن علی علیهما السلام به دنیا رجعت می کند.

3_ عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَقُولُ: إِنَّ الَّذِي قَالَ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ: «وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا»، سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ قَوْمَهُ، فَكَشَتْ طُؤًا وَجْهَهُ وَفَرَوَةَ رَأْسِهِ، فَبَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ مَلَكًا، فَقَالَ لَهُ: إِنَّ رَبَّ الْعَالَمِينَ يُقْرِنُكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ: إِنَّهُ قَدْ رَأَيْتُ مَا صَنَعَ بِكَ قَوْمُكَ، فَسَلِّني مَا شِئْتَ.

فَقَالَ: يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ! لِي بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أُسْوَةٌ. قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَكَأَيُّ هُوَ إِسْمَاعِيلَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از سماعة بن مهران نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می فرمودند: همانا آن کسی که خداوند در کتابش فرموده: «وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا»، پیامبری بود که قومش بر او چیره شدند و پوست صورت و سرش را کردند، پس خداوند فرشته ای به سوی او فرستاد و به او گفت: همانا خدای جهانیان بر تو سلام می فرستد و می فرماید: دیدم که قومت با تو چه کار کردند، پس بخواه از من، هر چه که می خواهی، پس ایشان عرضه داشت: ای پروردگار جهانیان! اسوه من حسین بن علی بن ابی طالب علیهما السلام می باشد. امام صادق علیه السلام فرمودند: و او اسماعیل فرزند ابراهیم علیه السلام نیست.

ص: 364

1- _ الأُمالي (للمفيد)، ص 39، المجلس 5، ح 7؛ بحار الأنوار، ج 13، ص 391، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 719، ح 6899.

توضیح: بر اساس روایات مذکور، حضرت امام حسین علیه السلام الگوی جناب اسماعیل صادق الوعد می باشند. معمولاً الگورا، از پیشینیان انتخاب می کنند، ولی در باره امام حسین علیه السلام قضیه برعکس است. و البته این موضوع، در بازگشت بعضی از انسان ها در دوران رجعت به اثبات رسیده است. (1)

ص: 365

1- _ به کتاب «کلید واژه آیات رجعت در قرآن کریم»، از نویسنده، که به 80 آیه در موضوع رجعت، امکاناً و استدلالاً، اشاره شده، مراجعه کنید.

کد آیه: 19/96 اسم آیه: عشق حسینی

{إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا}

کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام داده اند خداوند رحمن محبت آنها را در دلها قرار می دهد.

1_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ! قُلْ: رَبِّ أَقْذِفْ لِي الْمَوَدَّةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ، رَبِّ اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ عَهْدًا، رَبِّ اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ وُدًّا. فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»، فَلَا تَلْقَى مُؤْمِنًا وَلَا مُؤْمِنَةً إِلَّا وَفِي قَلْبِهِ وُدٌّ لِأَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از جابر بن عبد الله نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به علی بن ابی طالب علیه السلام فرمودند: ای علی! بگو: پروردگارا! محبت مرا در دل های مؤمنان بیانداز، پروردگارا! برای من نزد خود پیمانی قرار بده، پروردگارا! برای من نزد خودت محبتی قرار بده. آنگاه خدای متعال این آیه را نازل فرمود: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»، پس هیچ مؤمن و مؤمنه ای را پیدا نمی کنی که در سینه اش مودت و محبت او (علی علیه السلام) و اهل بیت علیهم السلام نباشد.

2_ عَنْ ابْنِ الْحَنَفِيَّةِ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»، قَالَ: لَا تَلْقَى مُؤْمِنًا

ص: 366

إِلَّا وَفِي قَلْبِهِ وَدُّ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از محمد بن حنفیه نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»، فرمود: هیچ مؤمنی را نمی بینی مگر اینکه در قلب او محبت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام و اهل بیت او علیهم السلام قرار داشته باشد.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 56/5 و کُد: 37/14 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 367

1- بحار الأنوار، ج 39، ص 289، ح 87؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 251، ح 340؛ شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 476، ح 508.

{ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ * لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى }

او خداوندی است که معبودی جز او نیست و نیکوترین نامها از آن اوست.

1_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى كَانَ وَلَا شَيْءَ، فَخَلَقَ خَمْسَةَ مِنْ نُورِ جَلَالِهِ، وَاشْتَقَّ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ اسْمًا مِنْ أَسْمَائِهِ الْمُنْزَلَةِ، فَهُوَ الْحَمِيدُ وَسَمَّى النَّبِيَّ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَهُوَ الْأَعْلَى وَسَمَّى أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ«لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى»، فَاشْتَقَّ مِنْهَا حَسَنًا وَحُسَيْنًا عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَهُوَ فَاطِرٌ فَاشْتَقَّ لِفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ مِنْ أَسْمَائِهِ اسْمًا. (الحديث) (1)

از عبد الرحمن بن زید نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: همانا خداوند تبارک و تعالی بود و دیگر هیچ نبود، سپس از نور جلال خود پنج تن را آفرید و برای هر یک از آن ها، نامی از نام های نازل شده خود را، مشتق نمود، پس او حمید است و پیامبر را محمد صلی الله علیه و آله وسلم نامید، او اعلی است و امیرالمؤمنین را علی علیه السلام نامید، و «بهترین نام ها از آن اوست»، پس حسن و حسین علیهما السلام را از آن مشتق نمود، و او فاطر است و برای فاطمه علیها السلام نامی از نام های خود، مشتق نمود.

2_ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ، ...

ص: 368

ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنِّي لَأَعْرِفُ بِطُرُقِ السَّمَاوَاتِ مِنْ طُرُقِ الْأَرْضِ، نَحْنُ الْأَسْمُ الْمَخْزُونُ الْمَكْنُونُ، نَحْنُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى، الَّتِي إِذَا سُئِلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهَا أَجَابَ، نَحْنُ الْأَسْمَاءُ الْمَكْتُوبَةُ عَلَى الْعَرْشِ، وَلِأَجْلِئْنَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَالْعَرْشَ وَالْكَرْسِيَّ وَالْجَنَّةَ وَالنَّارَ. (الحديث) (1)

از سلمان فارسی رضی الله عنه نقل است که گفت: امیر المؤمنین علیه السلام در حدیثی طولانی فرمودند: من به راه های آسمان ها را، از راه های زمین بهتر می شناسم، ما همان اسم ذخیره شده و پنهان هستیم، ما همان نام های زیبایی هستیم که هرگاه به واسطه این نام ها از خدای عزوجل درخواست شود، اجابت نماید، نام های ما بر عرش نوشته شده، و به خاطر ما خدای عزوجل آسمان و زمین و عرش و کرسی و بهشت و جهنم را آفرید.

3- عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ أَرْبَعَةَ عَشَرَ نُورًا مِنْ نُورِ عَظَمَتِهِ قَبْلَ خَلْقِ آدَمَ بِأَرْبَعَةِ عَشَرَ أَلْفَ عَامٍ، فَهِيَ أَرْوَاحُنَا، فَقِيلَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! عَدَّاهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ، فَمَنْ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَةَ عَشَرَ نُورًا؟ فَقَالَ: مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَتِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَتَاسِعُهُمْ قَائِمُهُمْ، ثُمَّ عَدَّاهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ...

ثُمَّ قَالَ: نَحْنُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى الَّتِي لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الْعِبَادِ عَمَلًا إِلَّا بِمَعْرِفَتِنَا. (الحديث) (2)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: همانا خدای متعال چهارده هزار سال قبل از خلقت آدم، چهارده نور را از نور عظمت خود آفرید، که آن ها ارواح

ص: 369

1- _ بحار الأنوار، ج 27، ص 38، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 678، ح 6788؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 1، ص 556، ح 351.

2- _ بحار الأنوار، ج 25، ص 4، ح 7.

ما می‌باشند، به آن حضرت عرض شد: ای فرزند رسول خدا! اسامی آن‌ها را نام ببرید که این چهارده نور، چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: آنها، محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام، و نه نفر از فرزندان حسین علیه السلام هستند، که نهمین آن‌ها، قائم ایشان است، سپس حضرت، آن‌ها را با اسامی شان نام بردند...

سپس فرمودند: ما آن اسم‌های زیبایی هستیم که خداوند جز با معرفت ما، عملی را از بندگان قبول نخواهد کرد.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می‌توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 180/7 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 370

کد آیه: 20/82 اسم آیه: هدایت حسینی

{وَأَيُّ لَغْفَارٍ لِمَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى}

همانا من کسی که توبه کند و ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد، آنگاه هدایت شود را می آموزم.

1_ قَالَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «ثُمَّ اهْتَدَى»، إِلَى وَلَايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره: «ثُمَّ اهْتَدَى»، فرمودند: یعنی، به ولایت ما اهل بیت هدایت شود.

2_ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «ثُمَّ اهْتَدَى»، إِلَى وَلَايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، فَوَاللَّهِ! لَوْ أَنَّ رَجُلًا عَبَدَ اللَّهَ عُمُرَهُ مَا بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ، ثُمَّ مَاتَ وَ لَمْ يَجِئْ بِوَلَايَتِنَا، لَأَكْبَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ عَلَى وَجْهِهِ. (2)

حضرت ابو جعفر، امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «ثُمَّ اهْتَدَى»، فرمودند: مقصود، هدایت به سوی ولایت ما اهل بیت می باشد، پس به خدا قسم! اگر مردی تمام عمر خود را بین رکن و مقام به عبادت خدا سپری کند و بدون ولایت ما از دنیا برود، خداوند او را با

ص: 371

1- _ بحار الأنوار، ج 13، ص 207؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 317؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 337؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 492، ح 519.

2- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 149، ذيل ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 771، ح 7034؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 309؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 314؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 337؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 387، ح 95؛ مجمع البيان في تفسير القرآن، ج 7، ص 39.

3_ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ يَحْيَى، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ: «وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى»، قَالَ: أَلَا تَرَى كَيْفَ اشْتَرَطَ، وَ لَمْ يَنْفَعَهُ التَّوْبَةُ وَالْإِيمَانُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ حَتَّى اهْتَدَى. وَاللَّهِ! لَوْ جَهَدَ أَنْ يَعْمَلَ بِعَمَلٍ مَا قُبِلَ مِنْهُ حَتَّى يَهْتَدِيَ، قُلْتُ: إِلَى مَنْ؟ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ! قَالَ: إِلَيْنَا. (1)

از حارث بن یحیی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این فرمایش خداوند: «وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى»، فرمودند: آیا نمی بینی که چگونه شرط شده است؟ که نه توبه، نه ایمان و نه عمل صالح برای انسان سودی ندارد، مگر آن که هدایت یابد. به خدا قسم! اگر هر قدر هم تلاش کند تا عمل صالحی انجام دهد، از او پذیرفته نمی شود، تا این که هدایت یابد. عرض کردم: خدا مرادایتان کند! به سوی چه کسی هدایت شود؟ حضرت فرمودند: به سوی ما (اهل بیت).

4_ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيِّ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا»، قَالَ: وَاللَّهِ! لَوْ أَنَّهُ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا، وَ لَمْ يَهْتَدِ إِلَى وَلَا بَيْتِنَا وَ مَوَدَّتِنَا وَ مَعْرِفَةِ فَضْلِنَا، مَا أَغْنَى عَنْهُ ذَلِكَ شَيْئًا. (2)

ص: 372

-
- 1- بحار الأنوار، ج 27، ص 168، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 770، ح 7028؛ تفسير القمي، ج 2، ص 61؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 336؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 387، ح 93؛ وسائل الشيعة، ج 1، ص 124، ح 315.
- 2- الأمالي (للطوسي)، ص 259، المجلس العاشر، ح 6؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 81، ح 19؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 771، ح 7032.

از ابو سعید همدانی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه: «إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا»، فرمودند: به خدا سوگند! اگر کسی توبه کند و ایمان آورد و عمل

صالحی انجام دهد، ولی به سوی ولایت و محبت ما، و شناخت فضائل ما، هدایت نشده باشد، توبه و ایمان و عمل صالح او برایش، هیچ سودی نخواهد داشت.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13 و کُد: 9/17 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 373

کد آیه: 20/115 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، عهد الهی

{ وَ لَقَدْ عَاهَدْنَا إِيَّاهُ مِنْ قَبْلُ فَانْسِيَ وَ لَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا }

ما از آدم از قبل پیمان گرفته بودیم، اما او فراموش کرد، عزم استواری برای او نیافتیم!

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «وَ لَقَدْ عَاهَدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلُ»، كَلِمَاتٍ فِي مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ الْأَيْمَةَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، «فَنَسِيَ»، هَكَذَا، وَ اللَّهُ! نَزَلَتْ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ. (1)

از عبد الله بن سنان نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این آیه: «وَ لَقَدْ عَاهَدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلُ»، فرمودند: به خدا قسم! این آیه بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم این گونه نازل شده: و پیش از این، از آدم در باره کلمات محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و ائمه از فرزندان آنان علیهم السلام، عهد و پیمان گرفته بودیم، ولی او فراموش کرد.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 37/2 و کُد: 124/2 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 374

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 195، ح 49 و ج 24، ص 176، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 781، ح 7058؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 71، ح 4؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 313؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 323؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 361؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 400، ح 150؛ الكافي، ج 1، ص 416، ح 23؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 26، ح 23.

کد آیه: 20/126 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، نشانه خدا

{ قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَّتَهَا * وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى }

می فرماید: این بخاطر آن است که آیات من به تو رسید و آنها را فراموش کردی. امروز نیز تو فراموش خواهی شد.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ...

«قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَّتَهَا»، قَالَ: الْآيَاتُ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، «فَنَسِيَّتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى»، يَعْنِي تَرَكْتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُتْرَكُ فِي النَّارِ كَمَا تَرَكْتَ الْأَيْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَلَمْ تُطِعْ أَمْرَهُمْ وَلَمْ تَسْمَعْ قَوْلَهُمْ. (الحديث) (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره کلام خداوند عزوجل : ...

«قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَّتَهَا»، فرمودند: آیات، ائمه عليهم السلام هستند، «فَنَسِيَّتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى»، یعنی همان طور که آن ها را رها کردی، امروز در آتش رها می شوی، چنان که ائمه عليهم السلام را رها کردی و امرشان را اطاعت نکردی و گفتارشان را نشنیدی.

ص: 375

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 22، ح 67؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 348، ح 60 و ج 36، ص 101؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 784، ح 7065؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 316؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 325؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 370؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 405، ح 170؛ الكافي، ج 1، ص 435، ح 92؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 158، ح 92؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 97.

کد آیه: 20/132 اسم آیه: نماز و امام حسین علیه السلام

{وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا* لَا نَسْ - لَكَ رِزْقًا* نَحْنُ نَرْزُقُكَ* وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى }

و خانواده خود را به نماز دستور ده و بر انجام آن شکیبا باش ما از تو روزی نمی خواهیم بلکه ما به تو روزی می دهیم و عاقبت نیک برای تقوا است.

1_ عَنْ زُرَّارَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحُسَيْنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، يَأْتِي بَابَ فَاطِمَةَ كُلَّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ، فَيَقُولُ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، الصَّلَاةُ يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ، «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيَطَهِّرَكُمُ تَطْهِيرًا» (1). (2)

از زراره نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام، از پدرشان علیه السلام روایت کردند که آن حضرت در باره این فرمایش خداوند عزوجل: «وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا»، فرمودند: این آیه درباره علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام نازل شده است، چرا که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم هر روز سحرگاهان به در خانه حضرت فاطمه علیها السلام، می آمدند و می فرمودند: سلام و رحمت خداوند بر شما اهل بیت باد، برای نماز آماده شوید،

ص: 376

1- 33/33.

2- بحار الأنوار، ج 25، ص 220، ح 19؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 790، ح 7084؛ تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 316.

خداوند شما را رحمت کند، این اراده الهی است که می خواهد پلیدیها و ناشایستگیها را از شما خانواده دور کند، و شما را پاک و پاکیزه گرداند.

2_ عَنِ الرَّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ، قَالَ: حَضَرَ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَجْلِسَ الْمَأْمُونِ بِمَرُوءٍ، وَقَدِ اجْتَمَعَ فِي مَجْلِسِهِ جَمَاعَةٌ مِنْ عُلَمَاءِ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَ خُرَاسَانَ ...

الی ان قال:

وَأَمَّا الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ: فَقَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَأُمِرَ أَهْلُكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا»، فَخَصَّصْنَا اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهَذِهِ الْخُصُوصِيَّةِ، إِذْ أَمَرْنَا مَعَ الْأُمَّةِ بِإِقَامَةِ الصَّلَاةِ، ثُمَّ خَصَّصْنَا مِنْ دُونِ الْأُمَّةِ، فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَجِيءُ إِلَى بَابِ عَلِيِّ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ بَعْدَ نُزُولِ هَذِهِ الْآيَةِ تِسْعَةَ أَشْهُرٍ كُلَّ يَوْمٍ عِنْدَ حُضُورِ كُلِّ صَلَاةٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، فَيَقُولُ: الصَّلَاةُ، رَحِمَكُمُ اللَّهُ. (الخبر) (1)

از ریّان بن صلت نقل است که گفت: حضرت امام رضا علیه السلام، در مرو، در مجلس مأمون حاضر شدند، در حالی که در آن مجلس عدّه ای از دانشمندان عراق و خراسان جمع شده بودند.

تا آنجا که فرمودند:

أَمَّا آيَةُ دَوَاذِمِهِمْ: كَلَامُ خَدَاوَنَدِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَأُمِرَ أَهْلُكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا»، پَسِ خَدَاي تَبَارَكَ وَتَعَالَى مَا رَا بَهْ اَيْنِ خُصُوصِيَّةِ اِمْتِيَازِ دَادَه، زِيْرَا يَكْ بَارِ مَا رَا بَا اِمْتِ دَسْتُورِ بَهْ نِمَازِ دَادَه، وَ سِپَسِ جَدَا اَزْ اِمْتِ، اَيْنِ وَيژْگِي رَا بَهْ مَا اِخْتِصَاصِ دَادَه، پَسِ رَسُوْلِ

ص: 377

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 533، المجلس 79، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 25، ص 233، ح 20 و ج 79، ص 196؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 790، ح 7083؛ بشارة المصطفى لشيعه المرتضى، ج 2، ص 235؛ تحف العقول، ص 436؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 327؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 376؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 1، ص 240، باب 23، ح 1.

خدا صلی الله علیه وآله وسلم بعد از نزول این آیه، تا نُه ماه، هر روز پنج مرتبه در وقت هر نماز، به درِ خانهٔ علی و فاطمه علیهما السلام می آمدند و می فرمودند: وقت نماز است، رحمت خدا بر شما باد.

توضیح: خداوند در این کریمه به پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم می فرماید که خانواده ات را به اقامهٔ نماز دستور بده، البته این نشان دهندهٔ اهمیت نماز است، که از بین تمام فروع دین، خداوند فقط راجع به نماز این چنین با پیامبرش سخن می گوید، تا اهمیت این واجب الهی برای همهٔ مردم مشخص شود.

در سیرهٔ اهل بیت علیهم السلام نیز تأکید فراوانی به اقامهٔ نماز شده است، و به ویژه حضرت امام حسین علیه السلام که حتی در روز عاشورا در وسط میدان جنگ، اقامهٔ نماز نمودند، و یا در روز نهم محرم به حضرت ابا الفضل علیه السلام فرمودند: به نزد ایشان بازگرد و اگر می توانی خواستهٔ آن ها را تا فردا به تأخیر بیانداز، و آن ها را امشب بازشان گردان، بلکه امشب را برای پروردگاران نماز بخوانیم و به درگاهش دعا نماییم، و از او آمرزش بخواهیم، که او خود می داند همانا من نماز خواندن برای او، و تلاوت کتابش قرآن، و دعای بسیار و استغفار را دوست دارم. (1)

و در زیارت آن حضرت عرضه می داریم: «أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ»، یعنی شهادت می دهم که شما نماز را به پا داشتید.

به هر حال شاخصهٔ هر مسلمان معتقد به اهل بیت علیهم السلام، نماز است، خصوصاً کسانی که ادعای محبت امام حسین علیه السلام را دارند، باید به این فریضهٔ الهی اهمیت دهند.

ص: 378

1- اَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَإِنَّ سَيِّئَاتِهِمْ أَنْ تُؤَخَّرَهُمْ إِلَى الْغُدْوَةِ وَتَدْفَعَهُمْ عَنَّا الْعَشِيَّةَ، لَعَلَّنَا نُصَلِّيَ لِرَبِّنَا اللَّيْلَةَ وَنَدْعُوهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، فَهُوَ يَعْلَمُ أَنِّي قَدْ أَحْبَبْتُ الصَّلَاةَ لَهُ وَتِلَاوَةَ كِتَابِهِ وَالدُّعَاءَ وَالِاسْتِغْفَارَ. الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج 2، ص 90؛ بحار الأنوار، ج 44، ص 392.

کد آیه: 20/135 اسم آیه: هدایت حسینی

{قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبِّصُوا* فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى }

بگو همه در انتظارند، پس شما هم انتظار بکشید، که به زودی خواهید دانست چه کسی از اصحاب صراط مستقیم است و چه کسی هدایت یافته است.

1_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى»، قَالَ: عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، صَاحِبُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ، وَ «مَنِ اهْتَدَى»، أَيْ، إِلَى وَايْتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره آیه شریفه: «فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى»، فرمودند: حضرت علی علیه السلام، صاحب صراط مستقیم هستند، و «مَنِ اهْتَدَى»، یعنی به سوی ولایت ما اهل بیت، هدایت می شود.

2_ عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: سُئِلَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ:

ص: 379

1- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 150، ح 33؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 317؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 381.

«فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى»، قَالَ: اهْتَدَى إِلَى وَلَايَتِنَا. (1)

از جابر نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى»، پرسیدم، حضرت فرمودند: به سوی ولایت ما، هدایت می شود.

2_ الْأَعْمَشُ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ: «فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ»، هُوَ، وَاللَّهُ! مُحَمَّدٌ وَأَهْلُ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (2)

از ابو صالح نقل است که گفت: ابن عباس در باره آیه: «فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ»، گفت: به خدا قسم! او، محمد صلی الله علیه واله وسلم و اهل بیتش علیهم السلام است.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13، کُد: 9/17 و کُد: 82/20 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 380

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 150، ح 32؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 791، ح 7090؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 317؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 381.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 16، ح 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 793، ح 7094؛ الصراط المستقيم إلى مستحقي التقديم، ج 1، ص 284؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 73.

{... فَسئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ }

پس اگر نمی دانید از اهل ذکر سؤال کنید.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنَّ مَنْ عِنْدَنَا يَزْعُمُونَ أَنَّ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَسئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، أَنَّهُمُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى؟

قَالَ: إِذَنْ يَدْعُونَكُمْ إِلَى دِينِهِمْ، قَالَ: ثُمَّ أَوْمَى بِيَدِهِ إِلَى صَدْرِهِ وَقَالَ: نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (1)

وَلِلذِّكْرِ مَعْنِيَانِ: النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَدْ سُمِّيَ ذِكْرًا لِقَوْلِهِ تَعَالَى: «ذِكْرًا»، «رَسُولًا» (2)، وَالْقُرْآنُ لِقَوْلِهِ: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ» (3)، وَهُمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَهْلُ الْقُرْآنِ وَأَهْلُ

ص: 381

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 180، ح 30 و ج 23، ص 183، ح 43؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 424، ح 6033 و ص 428، ح 6047؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 41، ح 17؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 319؛ تفسير الصافي، ج 3، ص 137 و ص 331؛ تفسير العياشي، ج 2، ص 260، ح 32؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 213 و ج 8، ص 388؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 56، ح 94؛ الكافي، ج 1، ص 211، ح 7؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 430، ح 7؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 63، ح 33205.

2- 10/65 و 11/65.

3- 9/15.

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: به حضرت ابا جعفر، امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: همانا بعضی از ما، گمان می کنند که مقصود از این سخن خداوند عزوجل: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، یهود و نصاری هستند؟ حضرت فرمودند: اگر چنین باشد آنها شما را به دینشان فرا می خوانند.

راوی گفت: سپس ایشان با دستشان به سینه خود اشاره کردند و فرمودند: ما اهل ذکر هستیم، و از ما باید سؤال شود.

و برای «ذکر» دو معنی نقل شده: یکی به معنی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم، چون آن حضرت را به خاطر این سخن خدای متعال: «ذِكْرًا»، «رَسُولًا»، با عنوان «ذکر» نامیده اند، و دیگری به معنای قرآن، به خاطر این سخن خدا: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ»، و ایشان (اهل بیت علیهم السلام) هم اهل قرآن هستند و هم اهل و خاندان پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 43/16 نیز مراجعه نمایید.

ص: 382

کد آیه: 21/23 اسم آیه: حکمت امامت در نسل امام حسین علیه السلام

{ لَا يُسْتَلَّ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْتَلُونَ }

هیچکس بر کار او نمی تواند خرده بگیرد، ولی در کارهای آنها جاس سؤال و ایراد است.

1_ عَنْ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: ...

قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! فَكَيْفَ صَارَتْ الْإِمَامَةُ فِي وُلْدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دُونَ وُلْدِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُمَا جَمِيعاً وَلَدَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَسِبْطَاءَ، وَسَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟

فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ مُوسَى وَهَارُونَ كَانَا نَبِيَّيْنِ مُرْسَلَيْنِ أَخَوَيْنِ، فَجَعَلَ اللَّهُ التُّبُوَّةَ فِي صُلْبِ هَارُونَ، دُونَ صُلْبِ مُوسَى، وَلَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ أَنْ يَقُولَ: لِمَ فَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ؟ وَإِنَّ الْإِمَامَةَ خِلَافَةٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، لَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَقُولَ: لِمَ جَعَلَهَا اللَّهُ فِي صُلْبِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دُونَ صُلْبِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ؟ لِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكِيمُ فِي أَفْعَالِهِ، «لَا يُسْتَلَّ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْتَلُونَ».(1)

از مفضل بن عمر نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: چرا امامت به اولاد امام حسین علیه السلام رسید نه به فرزندان امام حسن علیه السلام، با

ص: 383

1- _ إرشاد القلوب إلى الصواب (للديلمي)، ج 2، ص 421؛ بحار الأنوار، ج 12، ص 66، ح 12 و ج 23، ص 70، ح 6 و ج 25، ص 260، ح 26 و ج 26، ص 323، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 1، ص 317، ح 603 و ج 4، ص 854، ح 9591؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 541؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 135 و ج 8، ص 400؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 420، ح 36؛ الخصال، ج 1، ص 305، ح 84؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 2، ص 359، ح 57؛ معاني الأخبار، ص 126، ح 1.

اینکه هر دو فرزند پیامبر و نواده او و سرور جوانان بهشت بودند؟

حضرت فرمودند: همانا موسی و هارون علیهما السلام هر دو پیامبر مرسل و برادر بودند، خداوند نبوت را در نسل هارون قرار داد، نه در نسل موسی، و هیچ کس نمی تواند بگوید: چرا خدا چنین کرده؟ و همانا امامت، که خلافتی از طرف خدای عزوجل است را نیز کسی نمی تواند بگوید: چرا خدا در اولاد امام حسین علیه السلام قرار داده و در اولاد امام حسن علیه السلام قرار نداده است؟ زیرا او در کارهایش حکیم است و هیچ کاری را جز با مصلحت انجام نمی دهد، «لَا يُسْتَلُّ عَمَّا يَفْعَلُ وَ هُمْ يُسْتَلُونَ».

2_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ الْبَلْخِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقُلْتُ لَهُ: لِأَيِّ عِلَّةٍ صَارَتْ الْإِمَامَةُ فِي وُلْدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ دُونَ وُلْدِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ فَقَالَ: لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَعَلَهَا فِي وُلْدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ وَ لَمْ يَجْعَلَهَا فِي وُلْدِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ، وَ اللَّهُ «لَا يُسْتَلُّ عَمَّا يَفْعَلُ» (1).

از محمد بن ابو یعقوب بلخی نقل است که گفت: از حضرت امام رضا علیه السلام پرسیدم: به چه علت امامت در فرزندان امام حسین علیه السلام قرار گرفت، نه در فرزندان امام حسن علیه السلام حضرت فرمودند: زیرا خداوند عزوجل امامت را در فرزندان حسین علیه السلام قرار داد و در فرزندان حسن علیه السلام قرار نداد، و خداوند از آنچه انجام دهد، سؤال نشود.

توضیح: خداوند حکیم، که همه کارهایش از روی حکمت و مصلحت است،

ص: 384

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 118، ح 350؛ بحار الأنوار، ج 25، ص 260، ح 23؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 400؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 420، ح 35؛ علل الشرائع، ج 1، ص 208، ح 10؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 2، ص 82، ح 17.

کد آیه: 21/69 اسم آیه: شباهت امام حسین علیه السلام به ابراهیم علیه السلام

{قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ}

گفتیم: ای آتش! بر ابراهیم سرد و سالم باش.

عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِأَصْحَابِهِ قَبْلَ أَنْ يُقْتَلَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يَا بُنَيَّ! إِنَّكَ سَتُسَاقَى إِلَى الْعِرَاقِ، وَهِيَ أَرْضٌ قَدِ اتَّقَى بِهَا النَّبِيُّونَ وَأَوْصِيَاءُ النَّبِيِّينَ، وَهِيَ أَرْضٌ تُدْعَى عَمُورًا، وَإِنَّكَ تُسْتَشَدُّ هَهُنَا وَهَهُنَا مَعَكَ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِكَ لَا يَجِدُونَ أَلَمَ مَسِّ الْحَدِيدِ، وَتَلَا: «قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ»، تَكُونُ الْحَرْبُ عَلَيْكَ وَ عَلَيْهِمْ بَرْدًا وَسَلَامًا، فَأَبَشِرُوا، فَوَاللَّهِ! لَئِنْ قَتَلُونَا فَإِنَّا نَرُدُّ عَلَىٰ نَبِيِّنَا. (الخبر) (1)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: حضرت حسین بن علی علیهما السلام قبل از اینکه کشته شوند، به اصحابشان فرمودند: همانا رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: ای پسر عزیزم! توبه زودی به سوی عراق کشانده می شود، و آن سرزمینی است که پیامبران و اوصیائشان، آن را دیده اند، و آن سرزمینی است که عمورا خوانده می شود، و تودر آن جا شهید خواهی شد، و گروهی از اصحابت با توبه شهادت می رسند که درد نیزه و شمشیر را احساس نخواهند کرد، و این آیه را تلاوت فرمودند: «قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ»، جنگ برای تو و یارانت سرد و سلامت

ص: 386

1- بحار الأنوار، ج 45، ص 80، ح 6 و ج 53، ص 61، ح 52؛ الخرائج و الجرائح، ج 2، ص 848، ح 63؛ مختصر البصائر، ص 139، ح 107 و ص 169، ح 146؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 3، ص 504، ح 1020؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 286، ح 5.

خواهد شد، سپس امام حسین علیه السلام به اصحابشان فرمودند: پس بشارت باد بر شما! به خدا سوگند! اگر ما را کشتند، بر پیامبران وارد می شویم.

توضیح: خداوند در این کریمه، آتش را برای حضرت ابراهیم علیه السلام سرد و سلامت نموده، و بر اساس روایت مذکور شبیه آن را برای حضرت امام حسین علیه السلام و اصحاب پاک آن حضرت، قرار داده است.

البته بلا تشبیه، می توانیم به داستان زلیخا و زنان مصر نیز اشاره ای کنیم، که آن زنان آن چنان محو زیبایی حضرت یوسف علیه السلام شده بودند که نه اینکه دستشان را ببرند، بلکه قرآن می فرماید: «... فَلَمَّا رَأَيْتَهُ أُكْبِرْتَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ»⁽¹⁾، یعنی آن قدر دستشان را بریدند تا اینکه قطع کردند، و در حین این کار، هیچ درد و سوزشی احساس نمی کردند.

البته باز هم تأکید می کنم: بلا تشبیه، اصحاب امام حسین علیه السلام هم، آن قدر عاشق مولای خود بودند و آن قدر شیفته جمال دلربای آن حضرت شده بودند، که هیچ درد و سوزشی بخاطر زخم ها و جراحات شان احساس نمی کردند.

شاهد این مطلب، تبسم طفل شش ماهه، حضرت علی اصغر علیه السلام هنگامی که تیر سه شعبه گلویش را درید، و یا عریان شدن جناب عابس در وسط میدان، و یا ایستادن جناب سعید بن عبد الله حنفی جلوی امام حسین علیه السلام و سپر قرار دادن بدنش برای نماز خواندن آن حضرت و ...

«صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ»

ص: 387

کد آیه: 21/73 اسم آیه: امام حسین علیه السلام امام هدایت

{ وَجَعَلْنَاهُمْ أئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ * وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ }

و آنها را پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما (مردم را) هدایت می کردند، و انجام کارهای نیک و برپا داشتن نماز و ادای زکات را به آنها وحی کردیم، و آنها فقط مرا عبادت می کردند.

1_ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَجَعَلْنَاهُمْ أئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا»، قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَعْنِي الْأئِمَّةَ مِنْ وُلْدِ فَاطِمَةَ، يُوحَى إِلَيْهِمْ بِالرُّوحِ فِي صُدُورِهِمْ. (1)

از ابو حمزه نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَجَعَلْنَاهُمْ أئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا»، فرمودند: یعنی امامانی که از نسل حضرت فاطمه علیها السلام هستند، به وسیله روح در سینه هایشان به آنان وحی می شود.

2_ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهِ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ، فَبَيْنَمَا هُوَ يُحَدِّثُهُ، إِذْ خَرَجَ أَخِي مُحَمَّدٌ مِنْ بَعْضِ الْحَجْرِ، فَأَشْخَصَ جَابِرٌ بَبَصَرِهِ نَحْوَهُ، ثُمَّ قَامَ إِلَيْهِ، فَقَالَ: يَا غُلَامُ! أَقْبِلْ، فَأَقْبَلَ، ثُمَّ قَالَ: أَدْبِرْ، فَأَدْبَرَ، فَقَالَ: سَمَائِلُ كَسَمَائِلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، مَا اسْمُكَ يَا

غُلَامُ! قَالَ: مُحَمَّدٌ، قَالَ: ابْنُ مَنْ؟

ص: 388

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 158، ح 21؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 829، ح 7171؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 323.

قَالَ: ابْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَ: أَنْتَ إِذَا الْبَاقِرُ؟ قَالَ: فَانْكَبْ عَلَيْهِ وَاقْبَلْ رَأْسَهُ وَيَدَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ! إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يُفَرِّقُكَ السَّلَامَ، قَالَ: عَلَى رَسُولِ اللَّهِ أَفْضَلُ السَّلَامِ وَعَلَيْكَ يَا جَابِرُ! بِمَا أَبْلَغْتَ السَّلَامَ، ثُمَّ عَادَ إِلَى مُصَلَّاهُ.

فَاقْبَلْ يُحَدِّثُ أَبِي وَيَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِي يَوْمًا: يَا جَابِرُ! إِذَا أَدْرَكْتَ وَآدِي الْبَاقِرَ، فَاقْرَأْهُ مِنِّي السَّلَامَ، فَإِنَّهُ سَمِيٌّ وَأَشَدُّ بِهِ النَّاسُ بِي، عِلْمُهُ عِلْمِي وَحُكْمُهُ حُكْمِي، سَبْعَةٌ مِنْ وُلْدِهِ أُمَّنَاءُ مَعْصُومُونَ، أُمَّةٌ أَبْرَارٌ، وَالسَّابِعُ مَهْدِيهِمْ الَّذِي يَمَلَأُ الدُّنْيَا قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مَلَأَتْ جَوْرًا وَظُلْمًا، ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ» (1).

از جناب زید بن علی علیهما السلام نقل است که گفت: نزد پدرم حضرت علی بن حسین علیهما السلام بودم که جابر بن عبدالله انصاری وارد شد و با پدرم مشغول صحبت شد که برادرم محمد از یکی از اتاق‌ها بیرون آمد، پس جابر به او خیره شد و به طرف او رفت و گفت: پسر جان! بیا، پس او آمد، بعد گفت: برگرد، پس او برگشت، سپس جابر گفت: سیمایت همانند سیمای رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم است، ای پسر جان! نامت چیست؟ ایشان فرمود: محمد، او گفت: فرزند چه کسی هستی؟ فرمود: فرزند علی بن حسین بن ابی طالب علیهم السلام، جابر عرض کرد: بنا بر این باقر تو هستی، و سر و دستهایش را غرق بوسه کرد، سپس گفت: ای محمد! همانا رسول خدا به تو سلام می‌رساند، پس برادرم فرمود: بهترین درود و سلام بر رسول خدا باد و همچنین بر تو ای جابر! که سلام آن حضرت را به من رسانی، سپس به جایگاه نمازش بازگشت.

سپس جابر با پدرم مشغول صحبت شد و عرض کرد: روزی رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم به من

ص: 389

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 360، ح 230؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 829، ح 7169؛ حلیة الأبرار فی أحوال محمد و آله الأطهار علیهم السلام، ج 4، ص 361، ح 4؛ کفایة الأثر فی النص علی الأئمة الإثني عشر، ص 302.

فرمودند: ای جابر! هنگامی که فرزندم باقر را دیدی، از جانب من به او سلام برسان، همانا او همانم من و شبیه ترین مردم به من است، علم او علم من، و حکمش حکم من است، هفت نفر از فرزندانش امین و معصومند، آنان امامانی نیکوکار هستند و هفتمین آنان مهدی علیه السلام ایشان است که زمین را از عدل و داد پر می کند، همان طور که از ظلم و ستم پر شده باشد، سپس رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم این آیه را تلاوت فرمودند: «وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ».

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13، کُد: 16/16، کُد: 9/17، کُد: 82/20 و کُد: 135/20 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 390

كد آيه: 21/105 اسم آيه: رجعت امام حسين عليه السلام

{وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ}

ما در زبور بعد از ذکر (تورات) نوشتیم که بندگان صالح من وارث (حکومت) زمین خواهند شد.

1_ عَنْ أَبِي الْوَرْدِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»، هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابو ورد نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای عزوجل: «أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»، فرمودند: آن ها، خاندان حضرت محمد صلی الله علیه و آله وسلم هستند.

2_ فِي تَفْسِيرِ الْقَمِيّ: أَنَّ اللَّهَ أَخْبَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَبَشَّرَهُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَبْلَ حَمْلِهِ، وَأَنَّ الْإِمَامَةَ تَكُونُ فِي وُلْدِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ أَخْبَرَهُ بِمَا يُصِيبُهُ مِنَ الْقَتْلِ وَالْمُصِيبَةِ فِي نَفْسِهِ وَوَلْدِهِ، ثُمَّ عَوَّضَهُ بِأَنْ جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي عَقِبِهِ، وَأَعْلَمَهُ أَنَّهُ يُقْتَلُ، ثُمَّ يَرُدُّهُ إِلَى الدُّنْيَا وَيَنْصُرُهُ حَتَّى يَقْتُلَ أَعْدَاءَهُ وَيَمْلِكَهُ الْأَرْضَ، وَهُوَ قَوْلُهُ: «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ»، (2)

الآيَةِ وَقَوْلُهُ: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ»، فَبَشَّرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَهْلَ بَيْتِكَ يَمْلِكُونَ الْأَرْضَ وَيَرْجِعُونَ

ص: 391

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 358، ح 78؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 847، ح 7217؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 326؛ تفسير كنز الدقائق وبحر الغرائب، ج 8، ص 483.

2- 5/28.

در تفسیر جناب علی بن ابراهیم قمی آمده: همانا خداوند قبل از حمل حسین علیه السلام، به رسولش صلی الله علیه وآله وسلم بشارت او را داد، و این که امامت، تا روز قیامت در فرزندان اوست، سپس او را به مصیبت‌هایش و مصیبت شهادت خود و فرزندانش، خبر داد، پس به او در عوض شهادتش، این را عنایت فرمود که امامت را در نسل او قرار داد، و به او خبر داد که همانا او کشته می‌شود، سپس به دنیا برگردانده می‌شود و خدا او را یاری می‌کند تا دشمنانش را بکشد و او را در زمین حاکم می‌گرداند، و این همان سخن خدای متعال است که: «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ»، تا آخر آیه، و این سخن او که: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ».

پس خداوند پیامبرش صلی الله علیه وآله وسلم را بشارت داد که اهل بیت تو در زمین حاکم می‌شوند و به دنیا بر می‌گردند و دشمنانشان را می‌کشند.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می‌توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 96/7، کُد: 4/17_6، کُد: 6/17 و 5/17 و کُد: 54/19 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 392

1- بحار الأنوار، ج 43، ص 246، ح 21 و ج 53، ص 102، ح 126؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 297؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 179؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 11، ح 12؛ مختصر البصائر، ص 159، ح 128.

کد آیه: 22/19 اسم آیه: دشمنی بنی امیه با امام حسین علیه السلام

{ هَذَا خِصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ * فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ }

این دو (گروه) دشمنان یکدیگرند که درباره پروردگارشان کشمکش می کنند، پس کسانی که کفر ورزیدند، لباس هایی از آتش برای آنان بریده شده است، در حالی که از بالای سرشان، آب سوزان ریخته می شود.

عَنِ النَّضْرِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قُلْتُ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ! حَدَّثَنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «هَذَا خِصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ»، قَالَ: نَحْنُ وَبَنُو أُمَّيَّةَ اخْتَصَمْنَا فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، قُلْنَا: صَدَقَ اللَّهُ، وَقَالُوا: كَذَبَ اللَّهُ، فَنَحْنُ وَإِيَّاهُمْ الْخِصْمَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. (1)

از نصر بن مالک نقل است که گفت: به حضرت حسین بن علی علیهما السلام عرض کردم: ای ابا عبد الله! مرا با خبر کنید از معنی این سخن خداوند عزوجل: «هَذَا خِصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ»، حضرت فرمودند: ما هستیم و بنی امیه، که در باره خداوند عزوجل با هم دشمنی کردیم، ما گفتیم: خداوند راست می گوید، آنها گفتند: خداوند دروغ می گوید، ما و آنها در روز قیامت با هم دشمن هستیم.

ص: 393

1- بحار الأنوار، ج 31، ص 517، ح 16؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 862، ح 7248؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 60؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 476، ح 28؛ الخصال، ج 1، ص 43، ح 35.

کد آیه: 22/24 اسم آیه: هدایت حسینی

{وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ}

آنها به سوی سخنان پاکیزه راهنمایی شدند و به راه پسندیده هدایت گردند.

عَنْ صَدْرِ رَيْسِ الْكِنَاسِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ»، فَقَالَ: هُوَ، وَاللَّهِ! هَذَا الْأَمْرُ، الَّذِي أَنْتُمْ عَلَيْهِ. (1)

از ضریس کناسی نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام، در باره فرمایش خدای متعال: «وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهْدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: به خداوند سوگند! آن، همین عقیده ای است که شما دارید، و آن، ولایت آل محمد علیهم السلام، است.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13، کُد: 9/17 و کُد: 82/20 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 394

1- بحار الأنوار، ج 64، ص 40 و ج 65، ص 92، ح 33؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 866، ح 7257؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 66؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 480، ح 37؛ المحاسن، ج 1، ص 169، باب 35، ح 133.

کد آیه: 22/39 اسم آیه: خروج مظلومانه امام حسین علیه السلام

{ اُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلِمُوا * وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ }

به آنها که جنگ بر آنان تحمیل شده اجازه جهاد داده شده است، چرا که مورد ستم قرار گرفته اند و خدا قادر بر نصرت آنها است.

عَنْ عَيْسَى بْنِ دَاوُدَ، عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ جَدِّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ خَاصَّةً: «أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ»، «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ»، إِلَى قَوْلِهِ: «وَ لِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» (1). (2)

از عیسی بن داود نقل است که گفت: حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام، از پدرشان، از قول جد بزرگوارشان علیه السلام نقل کرده اند که آن حضرت فرمودند: این آیه مخصوصاً در باره خاندان محمد علیهم السلام نازل شده است: «أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ»، «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ» سپس تا «وَ لِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ»، ادامه دادند.

ص: 395

1- 40/22 و 41

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 226، ح 20؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 888، ح 7352؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 334؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 102.

کد آیه: 22/40 اسم آیه: حرم را از حرم کردند بیرون

{ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ*... }

همان کسانی که از سرزمینشان به ناحق، بلکه از آن روی که می گفتند خداوند پروردگار ماست، بیرون رانده شدند.

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ، مَوْلَى أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلْتُ مَوْلَى أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قُلْتُ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَلِيِّ وَحَمَزَةَ وَجَعْفَرَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ثُمَّ جَرَتْ فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

از محمد بن زید، غلام امام محمد باقر علیه السلام، از قول پدرش نقل است که گفت: از مولایم، حضرت ابو جعفر محمد بن علی علیهما السلام، پرسیدم، که معنای این سخن خداوند عزوجل: «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ»، چیست؟ حضرت فرمودند: این آیه درباره حضرت علی و حمزه و جعفر علیهم السلام، نازل شده، و سپس درباره امام حسین علیه السلام نیز، محقق گشته است.

2_ عَنْ سَلَامِ بْنِ الْمُسَدِّ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيِّ وَ

ص: 396

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 227، ح 24؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 888، ح 7355؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 335؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 103؛ شواهد التنزيل، ج 1، ص 521، ح 552.

حَمْزَةٌ وَجَعْفَرٌ وَجَرَتْ فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَجْمَعِينَ (1)

از سلام بن مستنیر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن خدای تبارک و تعالی: «الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ»، فرمودند: این آیه درباره رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم و علی و حمزه و جعفر علیهم السلام نازل شده، و درباره امام حسین علیه السلام نیز جاری شده است.

توضیح: حضرت امام حسین علیه السلام در هفتم ذی الحجّه سال 60 هجری در مکه مکرمه، به برادرشان محمد حنفیه فرمودند: من، نگرانم که یزید به وسیله مأموران، مرا در حرم امن الهی، غافل گیر کند، و حرمت این خانه با کشته شدن من شکسته شود.

محمد حنفیه عرض کرد: پس به یمن، یا یکی از بیابانهای دور دست بروید، تا دشمن نتواند به شما آسیبی برساند.

امام حسین علیه السلام فرمودند: راجع به پیشنهادات فکر می کنم. ولی سحر یوم الترویبه (هشتم ذی الحجّه)، امام حسین علیه السلام با همراهانشان از مکه به سوی عراق خارج شدند. محمد حنفیه به محض اطلاع از حرکت آن حضرت، با شتاب خودش را به آن ها رساند و افسار شتر حضرت را گرفت و عرض کرد: مگر شما قول ندادید که درباره پیشنهاد من بیندیشید؟! حضرت فرمودند: بله، او پرسید: پس چرا به این زودی، تصمیم به رفتن گرفتید؟!

امام حسین علیه السلام فرمودند: پس از آنکه از تو جدا شدم، رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم به خواب من

ص: 397

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 146، ح 118؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 3، ص 888، ح 7351؛ تفسیر الصافی، ج 3، ص 381؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 103؛ تفسیر نور الثقلین، ج 3، ص 501، ح 155؛ الکافی، ج 8، ص 337، ح 534؛ مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، ج 26، ص 494، ح 534.

من آمدند و فرمودند: «يَا حُسَيْنُ! اُخْرِجْ فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ شَاءَ أَنْ يَرَكَ قَتِيلًا»، یعنی: ای حسین! خارج شو، همانا خداوند می خواهد تو را کشته ببیند.

محمد حنفیه گفت: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، پس اگر عزم رفتن دارید، چرا این زنان را با خود می برید؟

حضرت فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به من فرمودند: «إِنَّ اللَّهَ قَدْ شَاءَ أَنْ يَرَاهُنَّ سَبَايَا»، یعنی: همانا خداوند می خواهد آنان را اسیر و گرفتار ببیند، سپس امام حسین علیه السلام با محمد حنفیه خداحافظی کردند و به سوی عراق حرکت نمودند. (1)

به یوم الترویة محمل بیستند *** خواتین جمله در محمل نشستند

حرم را از حرم کردند بیرون *** همه سرگشته اندر دشت و هامون

کسانی را که بر عالم پناهند *** برون کردند از بیت خداوند

همه قربانیان کعبه دل *** برون خرگه زدند از کعبه گل

ص: 398

کد آیه: 22/41 اسم آیه: امام حسین علیه السلام و اجرای دستورات خدا

{ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ * وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ }

کسانی که اگر در زمین به آنها قدرت دهیم، نماز را بر پا می دارند و زکات را می پردازند و به کار پسندیده فرمان می دهند و از کار ناپسند باز می دارند، و سرانجام همه کارها، از آن خدا است.

1_ عَنْ عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أُمِّهِ عَلَيْهَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ»، قَالَ: هَذِهِ نَزَلَتْ فِيْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

از عمرو بن ثابت نقل است که گفت: حضرت ابا عبد الله الحسین علیه السلام، از قول مادرشان علیها السلام، از حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام، روایت کرده اند که آن حضرت در باره این سخن خداوند عزوجل: «الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ»، فرمودند: این آیه در باره ما اهل بیت، نازل شده است.

2_ عَنْ عِيسَى بْنِ دَاوُدَ، عَنِ الْإِمَامِ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي يَوْمًا فِي الْمَسْجِدِ، إِذْ أَتَاهُ رَجُلٌ فَوَقَفَ أَمَامَهُ وَقَالَ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! أَعْيَتْ عَلَيَّ آيَةٌ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، سَأَلْتُ عَنْهَا جَابِرَ بْنَ يَزِيدَ، فَأَرْشَدَنِي إِلَيْكَ.

ص: 399

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 892، ح 7365؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 338؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 111؛ فضائل أمير المؤمنين عليه السلام، ص 198، ح 201.

فَقَالَ: وَمَا هِيَ؟ قَالَ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «الَّذِينَ إِذَا مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ»، فَقَالَ أَبِي: نَعَمْ، فِينَا نَزَلَتْ، وَذَلِكَ لِأَنَّ فُلَانًا وَفُلَانًا وَطَائِفَةً مَعَهُمْ وَسَمَاهُمْ اجْتَمَعُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِلَى مَنْ يَصِيرُ هَذَا الْأَمْرُ بَعْدَكَ؟ فَوَاللَّهِ! لَئِنْ صَارَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ إِنَّا لَنَخَافُهُمْ عَلَى أَنْفُسِنَا، وَلَوْ صَارَ إِلَى غَيْرِهِمْ لَعَلَّ غَيْرَهُمْ أَقْرَبُ وَأَرْحَمُ بِنَا مِنْهُمْ!

فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مِنْ ذَلِكَ غَضَبًا شَدِيدًا، ثُمَّ قَالَ: أَمَا، وَاللَّهِ! لَوْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ مَا أَبْغَضْتُمُوهُمْ، لِأَنَّ بَغْضَهُمْ بُغْضِي وَبُغْضِي هُوَ الْكُفْرُ بِاللَّهِ، ثُمَّ نَعَيْتُمْ إِلَى نَفْسِي، فَوَاللَّهِ! لَئِنْ مَكَتَاهُمْ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ لَيُتَمِيمُونَ الصَّلَاةَ لَوْ قَتَلْتَهَا، وَلَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ لِمَحَلِّهَا، وَلَيَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَيَنْهَيْنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ، إِنَّمَا يُرْغِمُ اللَّهُ أَنْفَ رَجُلٍ يُبْغِضُونِي وَيُبْغِضُونَ أَهْلَ بَيْتِي وَذُرِّيَّتِي، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «الَّذِينَ إِذَا مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ»، فَلَمْ يَقْبَلِ الْقَوْمُ ذَلِكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ: «وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ»، «وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ»، «وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَى فَأْمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ» (1). (2)

از عیسی بن داود نقل است که گفت: حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام فرمودند: روزی خدمت پدرم در مسجد بودم، که مردی آمد و در مقابل ایشان ایستاد و گفت: ای فرزند رسول خدا! آیه ای در قرآن مرا عاجز نموده، تفسیر آن را از جابر بن یزید پرسیدم، او مرا خدمت شما فرستاده است.

پدرم فرمودند: کدام آیه؟ عرض کرد: «الَّذِينَ إِذَا مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا

ص: 400

1- 42/22_44

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 165، ح 8 و ج 31، ص 651، ح 190؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 892، ح 3766؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 338؛ تفسير كنز الدقائق وبحر الغرائب، ج 9، ص 111.

الزَّكَاةَ وَ أَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ»، پدرم فرمودند: آری، این آیه در باره ما نازل شده است، و جریان چنین است که فلانی و فلانی و گروهی که با آنها بودند _ و پدرم نام آنها را ذکر کردند خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم آمدند و پرسیدند: خلافت پس از شما به چه کسی خواهد رسید؟ به خدا سوگند! اگر به یکی از خویشاوندان شما برسد، ما بر جان خود بیمناکیم، و اگر به دیگری برسد، شاید او، از آنها به ما مهربان تر باشد.

پس رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم، از شنیدن این سخن بسیار ناراحت شدند و فرمودند: به خدا قسم! اگر به خدا و پیامبر، ایمان داشته باشید، هرگز با خویشاوندان من، دشمنی نمی کنید، زیرا دشمنی با آنها، دشمنی با من است، و دشمنی با من، کفر به خداوند است، سپس شما از مرگم، به من خبر می دهید!

به خدا سوگند! اگر خداوند به آنها در زمین قدرت دهد، نماز را در وقت آن به پای می دارند، و زکات را در محلش می پردازند، و امر به معروف و نهی از منکر می نمایند.

خداوند، بینی کسانی را که با من و خانواده ام دشمنی کنند، به خاک می مالد، پس در این هنگام خداوند عزوجل این آیه را نازل فرمود: «الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَ آتَوْا الزَّكَاةَ وَ أَمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَ نَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَ لِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ»، ولی این گروه، آن را نپذیرفتند، پس خداوند این آیات را نازل فرمود: «وَ إِنْ يَكْفُرْ بِكُفْرَانٍ فَعَدَا فَعَدَا وَ تَمُودُ»، «وَ قَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَ قَوْمُ لُوطٍ»، «وَ أَصْحَابُ مَدْيَنَ وَ كَذَّبَ مُوسَى فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ».

توضیح: یکی از ویژگی های ائمه اطهار علیهم السلام اجرای فرامین و دستورات خداوند عزوجل است، و بخصوص امام حسین علیه السلام که در حماسه انسان ساز کربلا، هدفشان را اجرای احکام و دستورات الهی، مثل اقامه نماز و امر به معروف و نهی از منکر، بیان می فرمایند.

همان گونه که در زیارت آن حضرت می خوانیم:

«أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَعَبَدْتَ اللَّهَ مُخْلِصاً حَتَّى آتَاكَ الْيَقِينَ السَّلَامَ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»

یعنی: من گواهی می دهم که شما نماز را برپا داشتید و زکات را پرداختید و امر به معروف و نهی از منکر نمودید و خدای را خالصانه پرستش نمودید، تا آنکه به شهادت رسیدید، سلام و رحمت و برکات خداوند بر شما باد.

ص: 402

کد آیه: 22/78 اسم آیه: امام حسین علیه السلام شاهد و گواه امت

{وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِمْ* هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ* مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ* هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ* فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ* فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ}

و در راه خدا جهاد کنید، و حق جهادش را ادا نمایید! او شما را برگزید، و در دین کار سنگین و سختی بر شما قرار نداد، از آیین پدرتان ابراهیم پیروی کنید، خداوند شما را در کتابهای پیشین و در این کتاب آسمانی «مسلمان» نامید، تا پیامبر گواه بر شما باشد، و شما گواهان بر مردم! پس نماز را برپا دارید، و زکات را بدهید، و به خدا تمسک جوید، که او مولا و سرپرست شماست! چه مولای خوب، و چه یاور شایسته ای!

1_ عَنْ عَيْسَى بْنِ دَاوُدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْإِمَامُ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: ...

«مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ»، يَا آلَ مُحَمَّدٍ! يَا مَنْ قَدْ اسْتَوْدَعَكُمْ الْمُسْلِمِينَ وَافْتَرَضَ طَاعَتَكُمْ عَلَيْهِمْ، «وَتَكُونُوا»، أَنْتُمْ «شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ»، بِمَا قَطَعُوا مِنْ رَحِمِكُمْ، وَضَيَعُوا مِنْ حَقِّكُمْ، وَ مَزَقُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، وَ عَدَلُوا حُكْمَ غَيْرِكُمْ بِكُمْ، فَالزُّمُوا الْأَرْضَ، «فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ»، يَا آلَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلَ بَيْتِهِ! «هُوَ مَوْلَاكُمْ»، أَنْتُمْ وَ شَيْعَتُكُمْ، «فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَ

از عیسی بن داود نقل است که گفت: حضرت امام کاظم علیه السلام از پدر بزرگوارشان، امام جعفر صادق علیه السلام نقل فرمودند که آن حضرت در باره آیه: «مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ»، ای خاندان محمد! ای کسانی که خداوند، مسلمانان را به شما سپرده، و اطاعت شما را بر آنها واجب نمود، «وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ»، و شما گواه بر مردم باشید، در مورد اینکه با شما قطع رابطه نمودند، و حقوق شما را نابود ساختند، و به کتاب خدا بی احترامی نمودند، و حکومت دیگران را با حکومت شما برابر قرار دادند، صبر کنید و پایدار باشید، «فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ»، ای خاندان محمد و اهل بیت او! «هُوَ مَوْلَاكُمْ»، خداوند مولای شما و شیعیان شما است، «فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ».

2- سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ فِي كِتَابِهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامِ، فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ، قَالَ: ... سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَيَّ أَنْ قَالَ:

فَقَامَ سَلْمَانُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَنْتَ عَلَيْهِمْ شَهِيدٌ، وَهُمْ شُهَدَاءُ عَلَى النَّاسِ، الَّذِينَ اجْتَبَاهُمُ اللَّهُ، وَ مَا جَعَلَ عَلَيْهِمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ، مِلَّةَ أَبِيهِمْ إِبْرَاهِيمَ؟ قَالَ: عَنِي بِذَلِكَ ثَلَاثَةٌ عَشَرَ إِنْسَانًا، أَنَا وَ أَخِي، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَحَدَ عَشَرَ مِنْ وُلْدِي. (2)

ص: 404

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 362، ح 88؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 911، ح 7429؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 348؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 153.

2- إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 246، ذیل ح 854؛ بحار الأنوار، ج 33، ص 150، ذیل ح 421؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 911، ح 7432؛ کتاب سلیم بن قیس الهلالي، ج 2، ص 762، ذیل ح 25.

از سلیم بن قیس در کتابش نقل است که گفت: امیر المؤمنین علی علیه السلام در حدیثی طولانی فرمودند: ...

تا اینکه حدیث به این قسمت رسید:

پس سلمان برخاست و عرض کرد: ای رسول خدا! آنها چه کسانی هستند، که شما بر آنان شاهی، و آنان بر مردم شاهدند، و خداوند آنان را برگزیده، و در دین بر آنان سختی قرار نداده، همان ها که بر آئین پدرشان ابراهیم علیه السلام هستند؟

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: اینها فقط سیزده نفر هستند، من و برادرم علی علیه السلام، و یازده نفر از فرزندان علی علیه السلام.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 143/2، کُد: 17/11 و کُد: 89/16 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 405

کد آیه: 11_23/1 اسم آیه: امام حسین علیه السلام وارث بهشت

{قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ 1 ... الَّذِينَ يَرْتُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ 11}

مؤمنان رستگار شدند(1) ... تا: کسانی که بهشت برین را ارث می برند، و جاودانه در آن خواهند ماند! (11)

عَنْ عَيْسَى بْنِ دَاوُدَ، عَنِ الْإِمَامِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ»، «الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ»، إِلَى قَوْلِهِ: «الَّذِينَ يَرْتُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَفِي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. (1)

از عیسی بن داود نقل است که گفت: حضرت امام موسی بن جعفر علیهما السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ»، «الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ»، تا آیه: «الَّذِينَ يَرْتُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»، فرمودند: این آیات در شأن رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، و در باره امیر المؤمنین و حضرت فاطمه و امام حسن و امام حسین علیهم السلام، نازل شده است.

ص: 406

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 382، ح 74؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 11، ح 7438؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 349؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 166.

کد آیه: 23/74 اسم آیه: انحراف از راه امام حسین علیه السلام

{وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ}

همانا کسانی که به آخرت ایمان ندارند از این صراط منحرفند!

1_ عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، غُلَامِ الْخَلِيلِ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ مُوسَى، عَنْ أَبِيهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ»، قَالَ: عَنْ وَلَايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

از زید بن موسی، از قول آباء و اجداد خود، نقل است که گفت: حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام در باره فرمایش خداوند عزوجل: «وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ»، فرمودند: یعنی از ولایت ما اهل بیت، منحرف می شود.

2_ عَنْ الْهَيْثَمِ بْنِ وَقْدٍ، عَنْ مُقَرَّنٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: جَاءَ ابْنُ الْكَوَّاءِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! ...

سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

قال عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَوْ شَاءَ لَعَرَّفَ الْعِبَادَ نَفْسَهُ، وَلَكِنْ جَعَلْنَا أَبْوَابَهُ وَصِرَاطَهُ وَسَبِيلَهُ وَالْوَجْهَ الَّذِي يُؤْتَى مِنْهُ، فَمَنْ عَدَلَ عَنْ وَلَايَتِنَا أَوْ فَضَّلَ عَلَيْنَا غَيْرَنَا، فَإِنَّهُمْ «عَنِ

ص: 407

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 22، ح 43؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 31، ح 7505؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 352؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 203.

از هيثم بن واقد، از مقرن، نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق عليه السلام شنيدم که فرمودند: ابن کواء نزد حضرت امير المؤمنين عليه السلام آمد و عرض کرد: ای امير مؤمنان! ...

تا اینکه به این قسمت حديث رسید:

حضرت فرمودند: به درستی که، اگر خداوند تبارک و تعالی می خواست، می توانست خود را به مردم معرفی کند، تا او را بشناسند، ولی او، ما را ابواب و راه و گذرگاه، به در خانه خود قرار داده، که از آن درب و گذرگاه باید بیایند، هر که، از ولایت ما منحرف شود، و یا دیگری را بر ما ترجیح دهد، همانا او از صراط و راه راست منحرف شده است.

توضیح: بر اساس آیه فوق و احادیث ذیل آن، هر کس به آخرت ایمان نداشته باشد، از مسیر ولایت و محبت اهل بیت عليهم السلام، خصوصاً راه حضرت امام حسين عليه السلام منحرف گردیده، بهره ای از آن نصیبش نمی گردد.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13، کُد: 9/17، کُد: 82/20 و کُد: 24/22 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 408

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 253، ح 16؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 547، ح 3894؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 497، ح 8؛ الكافي، ج 1، ص 184، ح 9؛ مختصر البصائر، ص 179، ح 158؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 316، ح 9.

کد آیه: 23/111 اسم آیه: نتیجه صبر امام حسین علیه السلام

{لَنْ يَجْزِيَهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ}

براستی من امروز آنان را به خاطر شکیبایی شان، پاداش دادم، که تنها آنان رستگارانند.

عَنْ عَلْقَمَةَ، عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا»، يَعْنِي صَبَرَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فِي الدُّنْيَا عَلَى الطَّاعَاتِ وَعَلَى الْجُوعِ وَعَلَى الْفَقْرِ وَصَبَرُوا عَلَى الْبَلَاءِ لِلَّهِ فِي الدُّنْيَا، «أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ». (1)

از ابن مسعود نقل است که گفت: در این سخن خدای متعال: «إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا» یعنی، صبر حضرت علی بن ابی طالب و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام در دنیا، بر طاعت خداوند و بر گرسنگی و فقر، که ایشان، به خاطر خداوند، در بلاهای این دنیا صبر کردند، «أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ».

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 200/3 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 409

1- بحار الأنوار، ج 41، ص 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 40، ح 7542؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 531، ح 565؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 120.

کد آیه: 24/35 اسم آیه: امام حسین علیه السلام چراغ هدایت

{ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ * مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ * نِ الْمِصْبَاحِ فِي زُجَاجَةٍ * نِ الْمِصْبَاحِ فِي زُجَاجَةٍ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ... }

خدا نور آسمان ها و زمین است، مثال نور او همانند چراغدانی است که در آن چراغی باشد، که آن چراغ در بلوری است، آن بلور مانند ستاره ای درخشان است.

1_ تظاهرت الروایات عن النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ»، أَنَّهُ قَالَ: يَا عَلِيُّ! التُّورُ اسْمِي، وَالْمِشْكَاةُ أَنْتَ يَا عَلِيُّ! «مِصْبَاحُ الْمِصْبَاحِ»، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ، «الزُّجَاجَةُ»، عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ، «كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ»، مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ، «يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ»، جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، «مُبَارَكَةٌ»، مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ، «رَيْتُونَةٌ»، عَلِيُّ بْنُ مُوسَى، «لَا شَرْقِيَّةَ»، مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ، «وَلَا غَرْبِيَّةَ»، عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ، «يَكَادُ زَيْتُهَا»، الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ، «يُضِيءُ»، الْقَائِمُ الْمَهْدِيُّ. (1)

از پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم روایت شده که در باره این فرمایش خدای متعال: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ»، فرمودند: ای علی! نور، نام من است، و مشکات، تو هستی، ای علی! «مِصْبَاحُ الْمِصْبَاحِ»، حسن و حسین علیهما السلام هستند، «الزُّجَاجَةُ»، علی بن حسین علیهما السلام، «كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ»، محمد بن علی علیهما السلام، «يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ»، جعفر بن محمد علیهما السلام،

ص: 410

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 253، ح 888؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 1، ص 280.

«مُبَارَكَةٌ»، موسى بن جعفر عليهما السلام، «رَيْتُونَةٌ»، علي بن موسى عليهما السلام، «لَا شَرَّ رَيْتِيَّةٍ»، محمد بن علي عليهما السلام، «وَلَا عَزْبِيَّةٍ»، علي بن محمد عليهما السلام، «يَكَادُ رَيْتُهَا»، حسن بن علي عليهما السلام، «يُضِيءُ»، مهدى قائم عليه السلام می باشند.

2_ عَنْ صَالِحِ بْنِ سَهْلِ الْهَمْدَانِيِّ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَى السَّلَامِ: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ»، فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ، «فِيهَا مِصْبَاحٌ»، الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ»، الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (الحديث) [\(1\)](#)

از صالح بن سهل همدانی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ»، فرمودند: مقصود، حضرت فاطمه علیها السلام هستند، و «فِيهَا مِصْبَاحٌ»، امام حسن علیه السلام هستند و «الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ»، امام حسین علیه السلام می باشند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُذ: 6/1، کُذ: 101/3، کُذ: 7/13، کُذ: 16/16، کُذ: 9/17، کُذ: 82/20، کُذ: 135/20، کُذ: 73/21 و کُذ: 24/22 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 411

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 67، ح 7628 و ج 4، ص 71، ح 7639؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 357؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 308؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 602، ح 169؛ الكافي، ج 1، ص 195، ح 5؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 358، ح 5؛ مسائل علي بن جعفر و مستدرکاتها، ص 316، ح 795.

کد آیه: 24/36 اسم آیه: بیت النور حسینی

{فِي بُيُوتِ الَّذِينَ اللَّهُ أَنْ تَرْفَعَهُ وَيُذَكِّرَ فِيهَا اسْمَهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ}

در خانه هایی که خدا رخصت داده که (قدر و منزلت) آنها رفعت یابد و نامش در آنها یاد شود در آن خانه ها هر بامداد و شامگاه او را نیایش می کنند.

1_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ قَالَ: كُنْتُ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ قَرَأَ الْقَارِئُ: «فِي بُيُوتِ الَّذِينَ اللَّهُ أَنْ تَرْفَعَهُ وَيُذَكِّرَ فِيهَا اسْمَهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ»، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا الْبُيُوتُ؟ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: بُيُوتُ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَأَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَى بَيْتِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ. (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: در مسجد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم بودم که قاری این آیه را خواند: «فِي بُيُوتِ الَّذِينَ اللَّهُ أَنْ تَرْفَعَهُ وَيُذَكِّرَ فِيهَا اسْمَهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ»، پس عرض کردم: ای رسول خدا! کدام خانه ها است؟ و حضرت فرمودند: خانه های پیامبران علیهم السلام، و با دست خود به خانه حضرت فاطمه زهرا علیها السلام اشاره فرمودند.

2_ عَنْ عِيسَى بْنِ دَاوُدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْإِمَامُ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ

ص: 412

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 326، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 76، ح 7654؛ الروضة في فضائل أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليهما السلام (لابن شاذان القمي)، ص 42، ح 27؛ غاية المرام و حجة الخصام في تعيين الإمام من طريق الخاص و العام، ج 3، ص 269، ح 9؛ الفضائل (لابن شاذان القمي)، ص 103.

اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فِي بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ»، قَالَ: بُيُوتُ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، بَيْتُ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ وَحَمْرَةَ وَجَعْفَرَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از عیسی بن داود نقل است که گفت: حضرت امام موسی بن جعفر علیهما السلام، از پدرشان علیه السلام روایت کردند که در باره این سخن خداوند عزوجل: «فِي بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ»، فرمودند: آنها خانه های آل محمد علیهم السلام هستند، خانه علی و فاطمه و حسن و حسین و حمزه و جعفر علیهم السلام.

3- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَا: قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ الْآيَةَ: «فِي بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ»، إِلَى قَوْلِهِ: «وَ الْأَبْصَارُ» (2)، فَقَدَّمَ رَجُلٌ إِلَيْهِ وَقَالَ: أَيُّ بُيُوتِ هِيَ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَقَالَ: بُيُوتُ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، قَالَ: فَقَامَ إِلَيْهِ أَبُو بَكْرٍ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! هَذَا الْبَيْتُ مِنْهَا؟ وَأَشَارَ إِلَى بَيْتِ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: نَعَمْ، مِنْ أَفْضَلِهَا. (3)

از انس بن مالک و بریده نقل است که گفتند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم این آیه را خواندند: «فِي بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ»، تا «وَ الْأَبْصَارُ»، پس در این هنگام مردی برخاست و به سوی آن حضرت متوجه شد و عرض کرد: ای رسول خدا!

ص: 413

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 326، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 76، ح 7653؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 359؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 318.

2- 37/24.

3- بحار الأنوار، ج 23، ص 325، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 76، ح 7651؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 359؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 533، ح 567.

این‌ها کدام خانه‌ها هستند؟ حضرت فرمودند: خانه‌های پیامبران علیهم‌السلام، سپس ابوبکر برخاست و در حالی که به خانه حضرت علی و فاطمه علیهم‌السلام اشاره کرده بود و عرض کرد: ای رسول خدا! آیا این خانه هم از آنهاست؟ حضرت فرمودند: بله، از برترین آنهاست.

توضیح: طبق روایات مذکور، حقیقت اهل بیت علیهم‌السلام نور است، و خدای متعال این انوار را در خانه‌های اهل بیت علیهم‌السلام، قرار داده تا مردم بتوانند در دنیا با آن‌ها ارتباط برقرار کنند، و یکی از مصادیق این خانه‌ها، محل قبور مطهرشان می‌باشد، که محل قبر مطهر حضرت امام حسین علیه‌السلام نیز یکی از آنهاست، که خداوند ثواب‌های فراوانی برای زواری آن حضرت قرار داده است.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الطَّحَّانِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَمِعْتُهُ وَهُوَ يَقُولُ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا وَهُوَ يَتَمَنَّى أَنَّهُ مِنْ زُورِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ، لِمَا يَرَى مِمَّا يُصْنَعُ بِزُورِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ، مِنْ كَرَامَتِهِمْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى. (1)

از عبد الله طحان نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه‌السلام شنیدم که می‌فرمودند: هیچ‌کس نیست در روز قیامت مگر اینکه آرزو می‌کند ای کاش از زوار امام حسین علیه‌السلام بودم، آن هنگامی که می‌بیند با زوار امام حسین علیه‌السلام چه می‌کنند، و چه قدر نزد خدای متعال مورد کرامت قرار می‌گیرند.

و در زیارت جامعه کبیره می‌خوانیم:

«خَلَقَكُمُ اللَّهُ أَنْوَارًا، فَجَعَلَكُمْ بَعْرِشَهُ مُحَدِّقِينَ، حَتَّىٰ مَنْ عَلَيْنَا بِكُمْ، فَجَعَلَكُمْ فِي بُيُوتِ أذنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ».

خداوند، شما را به صورت نورهایی آفرید، و گرداگرد عرش خود قرار داد، تا آن‌گاه که به وجود شما بر ما منت نهاده، و شما را در خانه‌هایی قرار داده که فرمان داده است که گرامی داشته شوند و نامش در آنها یاد گردد.

ص: 414

کد آیه: 24/55 اسم آیه: رجعت و خلافت امام حسین علیه السلام

{وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ...}

خدا به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، وعده داده است که حتماً آن ها را در این زمین جانشین خود قرار دهد همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند جانشین خود قرار داد.

1_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِدَانٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَالْأُئِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از عبد الله بن سنان نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره آیه: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: این آیه در باره حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام و ائمه از فرزندان ایشان علیهم السلام، نازل شده است.

2_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ص: 415

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 90، ح 7699؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 365؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 339؛ حلية الأبرار في أحوال محمد و آله الأطهار عليهم السلام، ج 6، ص 275، باب 26، ح 1؛ غرر الأخبار، ص 164، ح 79.

لَيْسَتْ خُلْفَتُهُمْ فِي الْأَرْضِ»، إِلَى آخِرِ الْآيَةِ، قَالَ: نَزَلَتْ فِي آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسِّرَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ»، تا آخر آیه، گفت: در باره آل محمد علیهم السلام نازل شده است.

3_ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَوْفٍ، قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مُحَمَّدٍ، يَقُولُ: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ»، إِلَى آخِرِ الْآيَةِ، قَالَ: هِيَ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (2)

از قاسم بن عوف نقل است که گفت: از عبد الله بن محمد (یعنی پسر محمد حنفیه) شنیدم که می گفت: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ»، تا آخر آیه، سپس گفت: این آیه برای ما اهل بیت می باشد.

توضیح: بر اساس این آیه شریفه، حضرت امام حسین علیه السلام هم جزء کسانی هستند که خداوند به آن ها، رجعت و خلافت در زمین را، وعده داده است.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 96/7، کُد: 4/17_6، کُد: 6 و 5/17، کُد: 54/19 و کُد: 105/21 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 416

1- _ إحقاق الحق وإزهاق الباطل، ج 14، ص 474؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 166، ح 12؛ تفسير فرات الكوفي، ص 288، ح 389؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 537، ح 571.

2- _ إحقاق الحق وإزهاق الباطل، ج 14، ص 474؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 166، ح 13؛ تفسير فرات الكوفي، ص 289، ح 391؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 1، ص 537، ح 572.

{... وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَنْتَصِرُونَ* وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا }

و بعضی از شما را، وسیله امتحان بعض دیگر قرار دادیم، آیا صبر و شکیبائی می کنید؟ و پروردگار تو همواره بصیر و بیناست.

عَنْ عِيسَى بْنِ دَاوُدَ النَّجَّارِ، قَالَ: حَدَّثَنِي مَوْلَايَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَأَغْلَقَ عَلَيْهِمْ وَ عَلَيْهِمُ الْبَابَ، وَقَالَ: يَا أَهْلِي وَأَهْلَ اللَّهِ! إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقْرَأُ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ، وَهَذَا جَبْرَائِيلُ مَعَكُمْ فِي الْبَيْتِ، وَيَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ: إِنِّي قَدْ جَعَلْتُ عَدُوَّكُمْ لَكُمْ فِتْنَةً، فَمَا تَقُولُونَ؟ قَالُوا: نَصْبِرُ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! لِأَمْرِ اللَّهِ وَ مَا نَزَلَ مِنْ قَضَائِهِ، حَتَّى نُقَدِّمَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ نَسَّ تَكْمِلَ جَزِيلِ ثَوَابِهِ، فَقَدْ سَمِعْنَاهُ يُعِدُّ الصَّابِرِينَ الْخَيْرَ كُلَّهُ، فَبَكَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حَتَّى سَمِعَ نَجِيئَهُ مِنْ خَارِجِ الْبَيْتِ، فَتَرَلَّتْ هَذِهِ الْآيَةُ: « وَ جَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَنْتَصِرُونَ وَ كَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا»، أَنَّهُمْ سَيَصْبِرُونَ أَيَّ سَيَصْبِرُونَ كَمَا قَالُوا عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از عیسی بن داود نجار نقل است که گفت: مولایم حضرت ابو الحسن موسی بن جعفر علیهما السلام، از پدرشان علیه السلام، از امام محمد باقر علیه السلام روایت کردند که ایشان فرمودند: رسول

ص: 417

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 219، ح 16 و ج 28، ص 81، ح 41؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 117، ح 7760؛ تأویل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 368؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 378.

خدا صلی الله علیه وآله وسلم، امیر المؤمنین علی بن ابی طالب و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را در اتاقی جمع کردند و در را بستند و فرمودند: ای اهل من و ای اهل خداوند! همانا خداوند عزوجل بر شما سلام می رساند، و اکنون جبرئیل با شما در این خانه است و می گوید: همانا خداوند عزوجل می فرماید: من دشمن شما را وسیلهٔ آزمایش شما قرار دادم، پس شما چه می گوید؟

آنها گفتند: ای رسول خدا! ما در برابر فرمان خدا و حکمی که نازل فرموده صبر می کنیم تا زمانی که به پیشگاه خداوند عزوجل وارد شویم و پاداش فراوانش را به طور کامل دریافت کنیم، و از خدا شنیده ایم که او به صابران، همهٔ خوبی ها را وعده داده است؛ پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم گریه کردند به اندازه ای که صدای نالهٔ ایشان از بیرون خانه شنیده می شد، پس در این هنگام این آیه نازل شد: «وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا»، همانا آنها صبر می کنند، یعنی همانطور که خودشان علیهم السلام فرمودند، صبر خواهند کرد.

تذکر: البته شما خوانندهٔ عزیز می توانید، برای مطالعهٔ بیشتر در این زمینه، به کُد: 200/3 و کُد: 111/23 نیز مراجعه فرمایید.

کد آیه: 25/54 اسم آیه: نَسَبِ امام حسين عليه السلام

{ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا* وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا }

و او کسی است که از آب، انسانی را آفرید سپس برای او (خویشاوندی) نَسَبی و دامادی قرار داد و پروردگار تو همواره توانا است.

1_ فِي الْمَنَاقِبِ لِابْنِ شَهْرَآشُوبٍ: ابْنُ عَبَّاسٍ وَ ابْنُ مَسْعُودٍ وَ جَابِرٌ وَ الْبَرَاءُ وَ أَنَسٌ وَ أُمُّ سَلَمَةَ وَ الشَّدِيٌّ وَ ابْنُ سِيرِينَ، وَ الْبَاقِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: « وَ هُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَ صِهْرًا»، قَالُوا: هُوَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

در کتاب مناقب ابن شهر آشوب: ابن عباس و ابن مسعود و جابر و براء و انس و ام سلمه و سدی و ابن سیرین و حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: « وَ هُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَ صِهْرًا»، گفتند: این آیه در باره حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم و حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام و امام حسن و امام حسین علیهم السلام است.

2_ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «هُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَ صِهْرًا»،

ص: 419

1- بحار الأنوار، ج 43، ص 106، ح 22؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 143، ح 7808؛ تسلية المجالس و زينة المجالس (مقتل الحسين عليه السلام)، ج 1، ص 271؛ الصراط المستقيم إلى مستحقي التقديم، ج 1، ص 172؛ غاية المرام و حجة الخصام في تعيين الإمام من طريق الخاص و العام، ج 4، ص 114، ح 3؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 181.

قَالَ: خَلَقَ اللَّهُ نُطْفَةً بَيضاءً مَكْنُونَةً، فَجَعَلَهَا فِي صُلْبِ آدَمَ، ثُمَّ نَقَلَهَا مِنْ صُلْبِ آدَمَ إِلَى صُلْبِ شِيثٍ، وَ مِنْ صُلْبِ شِيثٍ إِلَى صُلْبِ أَنْوَشٍ، وَ مِنْ صُلْبِ أَنْوَشٍ إِلَى صُلْبِ قَيْنَانَ، حَتَّى تَوَارَثَتْهَا كِرَامُ الْأَصْدَلَابِ وَ مُطَهَّرَاتُ الْأَرْحَامِ، حَتَّى جَعَلَهَا اللَّهُ فِي صُلْبِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، ثُمَّ قَسَمَهَا نِصْفَيْنِ فَأَلْقَى نِصْفَهَا إِلَى صُلْبِ عَبْدِ اللَّهِ، وَ نِصْفَهَا إِلَى صُلْبِ أَبِي طَالِبٍ، وَ هِيَ سُلَالَةٌ، فَوُلِدَ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ مِنْ أَبِي طَالِبٍ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: «وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا»، زَوْجَ فَاطِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ، فَعَلِيٌّ مِنْ مُحَمَّدٍ وَ مُحَمَّدٌ مِنْ عَلِيٍّ، وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ فَاطِمَةُ نَسَبٌ، وَ عَلِيُّ الصَّهْرُ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا»، گفت: خداوند نطفه ای سفید و مکنون آفرید و آن را در صلب آدم قرار داد، سپس آن را از صلب آدم به صلب شیت منتقل فرمود، و از او به صلب انوش، و از صلب انوش به صلب قینان، و همین طور به وراثت در صلب مردان پاک و رحم زنان پاکیزه منتقل کرد، تا اینکه آن را در صلب عبدالمطلب قرار داد، سپس آن را به دو قسمت تقسیم کرد، یک قسمت آن را در صلب عبدالله و قسمت دیگر را در صلب ابوطالب قرار داد، که آن، خلاصه و چکیده ای از همه آن ها بود، آنگاه از عبدالله، محمد صلی الله علیه وآله وسلم، و از ابوطالب، علی علیه السلام متولد گردیدند، و این معنی کلام خدای متعال است: «وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا»، چون علی علیه السلام، همسر فاطمه دختر حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم، است، پس علی از محمد، و محمد از علی علیهما السلام است، و حسن و حسین و فاطمه علیهم السلام نَسَب هستند و علی علیه السلام صهر (داماد) می باشند.

ص: 420

1- بحار الأنوار، ج 35، ص 360، ح 1 و ج 43، ص 145، ح 48؛ تفسیر فرات الکوفی، ص 292، ح 394.

کد آیه: 25/74 اسم آیه: امام حسین علیه السلام نور چشم پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم

{وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا}

آنها کسانی هستند که می گویند پروردگارا! از همسران و فرزندان ما، مایه روشنی چشم ما قرار ده و ما را پیشوای پرهیزگاران بنما!

1_ عَنْ ابَانَ بْنِ تَغْلِبٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِهِ: «وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا»، قَالَ: نَحْنُ هُمْ أَهْلُ الْبَيْتِ.

وَرَوَى غَيْرُهُ: أَنَّ «أَزْوَاجِنَا» خَدِيجَةُ، وَ «ذُرِّيَّاتِنَا» فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ، وَ «قُرَّةَ أَعْيُنٍ» الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَ «اجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا» عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

از ابان بن تغلب نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره آیه: «وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا»، پرسیدم، حضرت فرمودند: آنها، ما اهل بیت هستیم.

و دیگری نیز روایت کرده: که منظور از «أَزْوَاجِنَا» حضرت خدیجه، و «ذُرِّيَّاتِنَا» حضرت فاطمه علیها السلام، و «قُرَّةَ أَعْيُنٍ» حضرت امام حسن و حضرت امام حسین علیهما السلام، و «اجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا» حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است.

ص: 421

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 134، ح 5؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 155، ح 8754؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 27؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 117؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 446؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 43، ح 140.

2_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهَبٍ، عَنْ أَبِي هَارُونَ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا»، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: قُلْتُ لِجَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا جَبْرِئِيلُ! مَنْ أَزْوَاجِنَا؟ قَالَ: خَدِيجَةُ، قَالَ: قُلْتُ: وَمَنْ ذُرِّيَّاتِنَا؟ قَالَ: فَاطِمَةُ، قُلْتُ: وَمَنْ قُرَّةُ أَعْيُنٍ؟ قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ، قُلْتُ: وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا؟ قَالَ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

از عبد الله بن وهب، از ابی هارون، از ابی سعید خدری نقل است که گفت: در باره سخن خدای متعال: «هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا»، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: به جبرئیل علیه السلام گفتیم: ای جبرئیل! منظور از «أَزْوَاجِنَا» کیست؟ او گفت: خدیجه، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: گفتیم: «ذُرِّيَّاتِنَا» کیست؟ جبرئیل گفت: فاطمه علیها السلام، گفتیم: «قُرَّةُ أَعْيُنٍ» چه کسانی هستند؟ گفت: حسن و حسین علیهما السلام، گفتیم: «وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا» کیست؟ گفت: علی بن ابی طالب علیه السلام.

توضیح: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، امام حسین علیه السلام را در دامان خود می نشانند، و او را نوازش می کردند و می خندیدند، از آن حضرت پرسیده شد: ای رسول خدا! چقدر این کودک را دوست دارید و با دیدار او شاد می شوید؟ حضرت می فرمودند: چرا با دیدار او شاد نشوم! که او میوه قلب و نور چشم من است.

ص: 422

1- _ تفسیر فرات الکوفی، ص 294، ح 399؛ شواهد التنزیل لقواعد التفضیل، ج 1، ص 539، ح 576؛ با کمی تغییر: بحار الأنوار، ج 24، ص 135، ح 9؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 156، ح 7859؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 381، تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 448.

{وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّاجِدِينَ}

و حرکت تورا در میان سجده کنندگان مشاهده می کند.

عَنْ أَبِي الْجَارُودِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّاجِدِينَ»، قَالَ: فِي عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ أَهْلَ بَيْتِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. (1)

از ابی جارود نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در بارة این سخن خداوند عزوجل: «وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّاجِدِينَ»، فرمودند: این آیه در شأن حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین و اهل بیتشان، صلوات الله عليهم اجمعين، می باشد.

توضیح: به تحقیق یکی از نزدیک ترین حالات انسان به خداوند، سجده است، که در این حالت بنده خدا بهترین عضو از اعضاء خود را در مقابل خالق خود، بر خاک می گذارد. یکی از افتخارات انبیاء و اولیاء الهی این بوده که با سجده به درگاه خدای متعال، بندگی خود را ثابت می کردند، و امام حسین علیه السلام نیز این گونه بودند.

ص: 423

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 372، ح 97 و ج 25، ص 213، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 191، ح 7957؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 392؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 516.

کد آیه: 26/227 اسم آیه: معجزه سر مقدس امام حسین علیه السلام

{... وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ }

و کسانی که ستم کردند بزودی خواهند دانست که بازگشتشان به کجاست!

1_ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ خَالِدٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَتَمَسَّكَ بِدِينِي وَيَرْكَبَ سَفِينَةَ النَّجَاةِ بَعْدِي فَلْيُقْتَدِ بِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَ لِيَعَادِ عِدْوَهُ، وَ لِيُوَالِ وَلِيَّهُ، ...

ثُمَّ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ إِمَامَا أُمَّتِي بَعْدَ أَبِيهِمَا، وَ سَيَدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَ أُمَّهُمَا سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ، وَ أَبُوهُمَا سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ، وَ مِنْ وُلْدِ الْحَسَنِ بْنِ سَيِّدَةِ أُمَّةٍ، تَأْسَى لَهُمْ الْقَائِمُ مِنْ وُلْدِي، طَاعَتُهُمْ طَاعَتِي، وَ مَعْصِيَتُهُمْ مَعْصِيَتِي، إِلَى اللَّهِ أَشْكَو الْمُنْكَرِينَ لِقَضَاءِ لِهِمْ وَ الْمُضِيَّ يَعْينَ لِحُرْمَتِهِمْ بَعْدِي، وَ كَفَى بِاللَّهِ وَلِيَا وَ نَاصِرًا لِعِتْرَتِي وَ أُمَّةٍ أُمَّتِي، وَ مُنْتَقِمًا مِنَ الْجَا حِدِينَ لِحَقِّهِمْ: «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ» (1).

از حسین بن خالد نقل است که گفت: حضرت امام رضا علیه السلام، از پدران بزرگوارشان علیهم السلام، روایت کرده اند که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: هر که دوست دارد به دین من چنگ بزند، و پس از من بر کشتی نجات سوار گردد، از علی بن ابی طالب پیروی کند، و دشمنش را دشمن، و دوستش را دوست بدارد...

تا آنجا که فرمودند: حسن و حسین بعد از پدرشان دو پیشوای امّت هستند، و دو

ص: 424

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 78، ح 217؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 254، 70؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 195، ح 7971؛ التحصين لأسرار ما زاد من كتاب اليقين، ص 553، ح 14؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 1، ص 260، ح 6.

آقای جوانان اهل بهشتند، و مادرشان بانوی زنان عالمیان، و پدرشان آقای اوصیاء (پیمبران) است، و از فرزندان حسین نه امامند که نهمین آن‌ها، قائم فرزندان من است، اطاعت از آنها اطاعت از من، و نافرمانی از آنها نافرمانی از من است، به خدا شکایت می‌برم از کسانی که منکر فضل ایشان، و پس از من نابودکننده حق آنهایند، و خداوند متعال برای دوستی و یاری عترت من و امامان امت، و برای انتقام گرفتن از منکرین حقشان کافی است، «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ».

2- رَوَى أَبُو مَخْنَفٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، أَنَّهُ صَدَّ لِبَ رَأْسِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالصَّيَّارِفِ فِي الْكُوفَةِ، فَتَنَحَّحَ الرَّأْسُ وَقَرَأَ سُورَةَ الْكَهْفِ إِلَى قَوْلِهِ: «إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى» (1)، فَلَمْ يَزِدْهُمْ ذَلِكَ إِلَّا ضَلَالًا.

وَفِي آثَرِ أَنَّهُمْ لَمَّا صَلَبُوا رَأْسَهُ عَلَى الشَّجَرِ سَمِعَ مِنْهُ: «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ» (2). (الخبر)

از شعبی نقل است که گفت: همانا سر مطهر امام حسین علیه السلام را در بازار صرافان کوفه آویزان کردند، پس آن سر بریده، حرکتی کرد و شروع کرد به خواندن سوره کهف، تا این آیه شریفه: «إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى»، پس این معجزه روشن چیزی بر آن‌ها نیافزود، مگر بر ضلالت و گمراهی آن‌ها.

و در جای دیگر روایت شده، هنگامی که سر مقدس امام حسین علیه السلام را به درختی

ص: 425

1- 13/18.

2- بحار الأنوار، ج 45، ص 304؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 8، ص 36؛ تفسیر نور الثقلین، ج 3، ص 243، ح 16؛ مدینه معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 4، ص 115؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 61.

آویزان کردند، شنیده شد که می فرمود: «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ».

توضیح: مرحوم ملاً حسین واعظ کاشفی در کتاب روضه الشهداء نقل کرده: هنگامی که سر مقدس امام حسین علیه السلام را به شام می بردند، به محلی رسیدند که آن را حرّان می گفتند، و بر روی تپه ای خانه یک یهودی بود که به او یحیی حرّانی می گفتند، پس وقتی به استقبال آن گروه بیرون آمد و آن سرها را نظاره می کرد، ناگهان چشمش به سر منور امام حسین علیه السلام افتاد، و دید لبهای آن حضرت حرکت می کند. پس نزدیک رفت و با دقت گوش داد و دید سر بریده امام حسین علیه السلام این آیه را می خواند: «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ».

یحیی از مشاهده این معجزه، متعجب پرسید: این سر کیست؟ گفتند: سر حسین بن علی علیهما السلام است. گفت: مادرش کیست؟ گفتند: فاطمه زهرا دختر محمد مصطفی صلی الله علیه واله وسلم، یحیی یهودی گفت: اگر دین جدّ او حق نبود، اینچنین معجزه ای از او آشکار نمی شد. پس شهادتین را بر زبان جاری ساخت و عمامه اش را از سر برداشت و قطعه قطعه کرد به علویّه ها و سادات داد و لباسی که پوشیده بود را به همراه هزار درهم خدمت حضرت سجاد علیه السلام، فرستاد تا در مایحتاج خود صرف نمایند.

نگهبانان سر بریده به او نهیب زدند: این چه کاری است که می کنی و از دشمنان والی شام حمایت می کنی؟ از بین این اسیران دور شو و گرنه گردنت را می زنیم.

یحیی که عشق و محبت امام حسین علیه السلام در وجودش رخنه کرده بود، به خادمانش گفت: شمشیر مرا بیاورید، پس تکبیر گویان بر آنها حمله کرد و پنج نفر از آنان را کشت و سپس خود به شهادت رسید. امروزه تربت او در دروازه شهر حرّان، معروف و مشهور است و او را یحیای شهید می گویند و در کنار مرقد او، دعا مستجاب می شود.

کد آیه: 27/40 اسم آیه: تمام علم کتاب نزد امام حسین علیه السلام

{ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ * فَلَمَّا رآه مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي - أَشَدَّ كُرْأَمَ أَكْفُرًا * وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ * وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ }

کسی که دانشی از کتاب (آسمانی) داشت گفت: من آن را پیش از آنکه چشم بر هم بزنی نزد تو خواهم آورد! و هنگامی که (سلیمان) آن را نزد خود مستقر دید گفت: این از فضل پروردگار من است، تا مرا آزمایش کند که آیا شکر او را بجا می آورم یا کفران می کنم؟

الْأَصْبَغُ بْنُ نُبَاتَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ الْحَسَّ بْنَ عَلِيهِ السَّلَامَ، فَقُلْتُ: سَيِّدِي! أَسْأَلُكَ عَنْ شَيْءٍ أَنَا بِهِ مُوقِنٌ وَأَنْتَ مِنْ سِرِّ اللَّهِ، وَأَنْتَ الْمَسْرُورُ إِلَيْهِ ذَلِكَ السَّرُّ، فَقَالَ: يَا أَصْبَغُ! أَتُرِيدُ أَنْ تَرَى مُخَاطَبَةَ رَسُولِ اللَّهِ لِأَيِّ دُونَ يَوْمِ مَسْجِدِ قُبَا؟ قَالَ: هَذَا الَّذِي أُرَدُّتُ، قَالَ: قُمْ.

فَإِذَا أَنَا وَهُوَ بِالْكَوْفَةِ، فَتَنَظَرْتُ فَإِذَا الْمَسَّحِدُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيَّ بَصَرِي، فَتَبَسَّسَ فِي وَجْهِهِ، فَقَالَ: يَا أَصْبَغُ! إِنَّ سَلِيمَانَ بْنَ دَاوُدَ أُعْطِيَ الرِّيحَ غُدُوَّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ، وَأَنَا قَدْ أُعْطِيتُ أَكْثَرَ مِمَّا أُعْطِيَ سَلِيمَانُ.

فَقُلْتُ: صَدَقْتَ، وَاللَّهِ! يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! فَقَالَ: نَحْنُ الَّذِينَ عِنْدَنَا عِلْمُ الْكِتَابِ وَبَيَانُ مَا فِيهِ، وَلَيْسَ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ مَا عِنْدَنَا، لِأَنَّا أَهْلُ سِرِّ اللَّهِ، فَتَبَسَّسَ فِي وَجْهِهِ، ثُمَّ قَالَ: نَحْنُ آلُ اللَّهِ، وَوَرَثَةُ رَسُولِهِ.

فَقُلْتُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى ذَلِكَ، ثُمَّ قَالَ لِي: ادْخُلْ، فَدَخَلْتُ، فَإِذَا أَنَا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

مُحْتَبٍ فِي الْمِحْرَابِ بِرِدَائِهِ، فَنَظَرْتُ فَإِذَا أَنَا بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ قَابِضٌ عَلَى تَلَايِبِ الْأَعْسَرِ، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَعْصُ عَلَى الْأَنَامِلِ، وَهُوَ يَقُولُ: بِسِّمِ الْحَلْفِ خَلَفْتَنِي أَنْتَ وَاصْحَابُكَ، عَلَيْكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَلَعْنَتِي. (الْخَبَر) (1)

اصبغ بن نباته می گوید: به حضرت امام حسین علیه السلام عرض کردم: ای آقای من! در باره چیزی از شما سؤال می کنم که به آن یقین دارم و از اسرار خدا است که شما به آن آگاهی دارید. حضرت فرمودند: ای اصبغ! می خواهی ببینی که چگونه پیامبر صلی الله علیه واله وسلم با خصم پدرم، (ابو بکر) در مسجد قبا، گفتگو کردند؟ عرض کرد: بله، همین را می خواهم، حضرت فرمودند: برخیز! ناگهان خود را در کوفه دیدم، و کمتر از چشم بر هم زندنی، خود و آن حضرت را در مسجد دیدم، پس امام حسین علیه السلام به روی من لبخندی زدند و فرمودند: ای اصبغ! همانا خداوند، باد را در اختیار سلیمان بن داود قرار داده بود که صبحگاه به قدر یک ماه و شبانگاه هم به قدر یک ماه راه طی می کرد، و خداوند به من، بیشتر از آن چه به سلیمان داده شده، عطا کرده است. عرض کردم: ای پسر رسول خدا! به خدا سوگند! راست می گوید.

پس حضرت فرمودند: آن ها که علم کتاب نزدشان است، ما هستیم، و ما بیان آنچه در کتاب است را می دانیم، و آنچه که نزد ما است، نزد احدی از خلق خدا نیست، برای اینکه ما اهل بیت محل اسرار خدا هستیم.

سپس به صورت من خندیدند و فرمودند: ما، آل الله و وارثان رسول او هستیم. عرض کردم: خدا را بر این الطاف حمد و سپاس می گویم، سپس به من فرمودند: داخل مسجد شو! وقتی داخل شدم دیدم که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم ردای خود را جمع کرده و در میان

ص: 428

1- بحار الأنوار، ج 31، ص 592، ح 20 و ج 44، ص 184، ح 44؛ تسلیة المجالس و زینة المجالس (مقتل الحسین علیه السلام)، ج 2، ص 100؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 470؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 318، ح 18؛ مناقب آل ابی طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 52.

محراب نشسته اند، پس در این هنگام دیدم حضرت امیر المؤمنین علیه السلام را که گریبان ابو بکر را محکم گرفته است، پس رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم انگشت خود را به دندان گرفته و به ابو بکر اشاره کرده و فرمودند: تو و یارانت بد بازماندگانی بعد از من بودید، لعنت خدا و لعنت من، بر شما باد!

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/3 و کُد: 43/13 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 429

کد آیه: 27/89 اسم آیه: بهترین حسنه، محبت امام حسین علیه السلام

{ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ }

کسانی که کار نیکی انجام دهند پاداشی بهتر از آن خواهند داشت و آنان از وحشت آن روز در امانند!

1_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: دَخَلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْجَدَلِيَّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ؟: يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ! أَلَا أُخْبِرُكَ بِقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ»، «وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكَبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»،؟ قَالَ: بَلَى، يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! جُعِلْتُ فِدَاكَ! فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: الْحَسَنَةُ مَعْرِفَةُ الْوَلَايَةِ وَحُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، وَالسَّيِّئَةُ انْكَارُ الْوَلَايَةِ وَبُغْضُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، ثُمَّ قَرَأَ عَلَيْهِ هَذِهِ الْآيَةَ. (1)

از عبد الرحمن بن کثیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: امام باقر علیه السلام فرمودند: ابو عبد الله جدلی بر امیر المؤمنین علیه السلام وارد شد، حضرت فرمودند: ای ابو عبد الله! آیا نمی خواهی تو را خبر دهم از فرمایش خدای عزوجل: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ»، «وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكَبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ»؟ عرض کرد: بله، ای امیر مؤمنان! قربانت گردم!

حضرت فرمودند: «حسنة» شناختن ولایت و دوستی ما اهل بیت است، و «سئئه»،

ص: 430

1- بحار الأنوار، ج 7، ص 304، ح 76؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 232، ح 8062؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 603؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 104، ح 127؛ الکافی، ج 1، ص 185، ح 14؛ مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 322، ح 14؛ الوافی، ج 2، ص 89، ح 13.

انکار ولایت و دشمنی ما اهل بیت است، و باز هم آن آیه را تلاوت فرمودند.

2_ عَنْ عَمَّارِ السَّابَّاطِيِّ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَسَأَلَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي يَعْفُورٍ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ»، فَقَالَ: وَهَلْ تَدْرِي مَا الْحَسَنَةُ؟ إِنَّهَا الْحَسَنَةُ، مَعْرِفَةُ الْإِمَامِ وَطَاعَتُهُ، وَطَاعَتُهُ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ. (1)

از عمّار ساباطی نقل است که گفت: نزد حضرت امام جعفر صادق علیه السلام بودم که عبد الله بن ابی یعفور، درباره آیه: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فِرْعَ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ»، از آن حضرت سؤال کرد، حضرت فرمودند: آیا می دانی «حسنه» چیست؟ همانا «حسنه» شناخت امام و اطاعت از اوست، و اطاعت از او، اطاعت از خدا می باشد.

توضیح: بر اساس این کریمه و روایات ذیل آن، یکی از مصادیق حسنه ای که خداوند بیان فرموده، محبت امام حسین علیه السلام می باشد. اما نکته ای که در این آیه شریفه باید مورد توجه قرار گیرد این است که خداوند فرموده: مَنْ عَمَلَ، بلکه می فرماید: مَنْ جَاءَ، یعنی هر کس این حسنه را با خودش بیاورد، از وحشت و فزع روز قیامت در امان است، و این مطلب به نوعی، به بحث شفاعت اشاره دارد، یعنی اگر کسی با محبت امام حسین علیه السلام در روز قیامت محشور شود، خداوند به او ایمنی از عذاب می دهد.

لذا ما باید در این زندگی چند روزه دنیا، از کارهایی که باعث سلب این محبت می شود خودداری کنیم تا همانطور که با محبت امام حسین علیه السلام زندگی کردیم، با محبت ایشان هم از دنیا برویم و با این محبت نیز محشور شویم.

ص: 431

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 42، ح 4؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 234، ح 8069؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 404؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 9، ص 605.

کد آیه: 28/5 اسم آیه: امام حسین علیه السلام مستضعف و وارث زمین

{وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ}

ما می خواهیم بر مستضعفان زمین منت نهاده و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین قرار دهیم!

1_ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، يَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نَظَرَ إِلَى عَلِيِّ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَبَكَى، وَقَالَ: أَنْتُمْ الْمُسْتَضْعَفُونَ بَعْدِي، قَالَ الْمُفَضَّلُ: فَقُلْتُ لَهُ: مَا مَعْنَى ذَلِكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! قَالَ: مَعْنَاهُ أَنْكُمْ الْأَئِمَّةُ بَعْدِي إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ: «وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»، فَهَذِهِ الْآيَةُ جَارِيَةٌ فِينَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (1)

از مفضل بن عمر نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدیم که فرمودند: پیامبر خدا صلی الله علیه وآله وسلم به حضرت علی و حسن و حسین علیهم السلام نگاه کردند پس گریه کردند و فرمودند: شما مستضعفین بعد از من هستید.

مفضل گفت: به ایشان عرض کردم: ای پسر رسول خدا! معنای این سخن چیست؟ حضرت فرمودند: معنایش این است که شما امامان پس از من هستید، چون خداوند می فرماید: «وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ

ص: 432

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 168، ح 1؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 249، ح 8088؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 81؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 110، ح 14؛ شواهد التنزیل، ج 1، ص 555، ح 589؛ معانی الأخبار، ص 79، ح 1.

الْوَارِثِينَ»، پس این آیه تا روز قیامت دربارهٔ ما ائمه جریان دارد.

2_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ عَلَيْهِ السَّلَام، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَام فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»، قَالَ: هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ يَبْعَثُ اللَّهُ مَهْدِيَّهُمْ بَعْدَ جَهْدِهِمْ، فَيُعِزُّهُمْ وَيُذِلُّ عَدُوَّهُمْ. (1)

از محمد بن حسین، از پدرش، از جدش امام سجاد علیه السلام، روایت نقل کرده که حضرت علی علیه السلام در بارهٔ این فرمایش خدای متعال: «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»، فرمودند: آن‌ها، خاندان محمد علیهم السلام هستند، که خداوند پس از سختی‌ها، مهدی ایشان را برمی‌انگیزد، پس به آنان عزت می‌بخشد و دشمنانشان را خوار می‌سازد.

توضیح: یکی از مصیبت‌های اهل بیت علیهم السلام پس از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، همین مطلب بوده، که آن‌ها در بین امت اسلام، مستضعف بوده‌اند. امیرالمؤمنین علیه السلام در کنار قبر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، آن حضرت را مورد خطاب قرار داده عرضه داشتند: «يَا ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعَّ عَفُونِي وَكَادُوا يَفْتُلُونَنِي»، یعنی: ای پسر مادر! این قوم مرا به استضعاف کشیدند و نزدیک بود مرا به قتل برسانند.

ولی اراده و مشیت خداوند بر این است که همین مستضعفان را پیروز گردانند، و نمومهٔ تحقق این وعده الهی، حکومت رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و غلبهٔ بر قدرت‌های ستمگر دنیا به

ص: 433

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 5، ص 122، ح 298؛ بحار الأنوار، ج 51، ص 54، ح 35؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 32؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 110، ح 11؛ الغيبة (للطوسي) / کتاب الغيبة للحجة، ص 184.

همراه یاران مستضعفشان، می باشد.

و از جمله مصادیق آن حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، که مستضعفان می باشند، ولی این استضعاف در دوران باشکوه ظهور تنها بازمانده آنان، یعنی حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله فرجه الشریف به پایان می رسد و خداوند با وراثت کل زمین و حکومت جهانی به ایشان، آن ها را از استضعاف خارج می نماید.

البته این آیه شریفه و روایت ذیل آن، بشارتی است برای رجعت امام حسین علیه السلام، زیرا باید آن حضرت به این دنیا بازگردند، تا رفع استضعاف ایشان صورت پذیرد. ان شاء الله

ص: 434

کد آیه: 28/68 اسم آیه: امام حسین علیه السلام برگزیده خدا

{وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ* مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ* سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ }

و پروردگار تو هر چه بخواهد می آفریند، و هر چه بخواهد برمی گزیند آنان (در برابر او) اختیاری ندارند، منزه است خداوند، و برتر است از همتایانی که برای او قائل می شوند!

1_ عَنْ حَمَادِ بْنِ مَسْلَمَةَ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ طِينٍ كَيْفَ يَشَاءُ، ثُمَّ قَالَ: «وَيَخْتَارُ»، إِنَّ اللَّهَ اخْتَارَنِي وَأَهْلَ بَيْتِي عَلَى جَمِيعِ الْخَلْقِ، فَانْتَجَبْنَا فَجَعَلَنِي الرَّسُولَ وَجَعَلَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْوَصِيَّ، ثُمَّ قَالَ: «مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ»، يَعْنِي مَا جَعَلْتُ لِلْعِبَادِ أَنْ يَخْتَارُوا، وَ لَكِنِّي اخْتَارُ مَنْ أَسَاءَ فَأَنَا وَأَهْلُ بَيْتِي صَفْوَةُ اللَّهِ وَ خَيْرُهُ مِنْ خَلْقِهِ، ثُمَّ قَالَ: «سُبْحَانَ اللَّهِ»، يَعْنِي تَنْزِيهَاً لِلَّهِ عَمَّا يَشْرِكُونَ بِهِ كَفَّارُ مَكَّةَ، ثُمَّ قَالَ: «وَرَبُّكَ»، يَا مُحَمَّدُ «يَعْلَمُ مَا تَكُنُّ صُدُورُهُمْ»، مِنْ بُغْضِ الْمُنَافِقِينَ لَكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِكَ، «وَ مَا يَعْلُونُ»، بِالسَّنَنِتِهِمْ مِنَ الْحُبِّ لَكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِكَ. (1)

از حماد بن مسلمه، و او از انس نقل کرده که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: همانا خداوند آدم را از گلی، هر طور که خواست، آفرید، سپس حضرت فرمودند: «و یختار» یعنی بدرستی که خداوند من و اهل بیتم را از بین جمیع مردم انتخاب کرد، پس ما را برگزید، به

ص: 435

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 74، ح 22 و ج 36، ص 167؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 286، ح 8183 و 8184؛ الطرائف فی معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 97، ح 136؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 1، ص 256؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 118، ح 6.

من رتبة نبوت را داد و علی بن ابی طالب علیه السلام را وصی نمود، سپس فرمودند: «ما كان لهمُ الخيرةُ»، یعنی خداوند اختیار انتخاب را به مردم نداده است، ولی من هر کس را که بخواهم بر می‌گزینم، پس من و اهل بیتم برگزیده خدا و از میان مردم اختیار شده‌ام او هستیم، بعد فرمودند: «سُبْحَانَ اللَّهِ»، یعنی منزّه است خداوند از آنچه که مشرکان و کفار مکه می‌گویند، بعد فرمودند: پروردگار تو، ای محمد! آنچه که از کینه تو و اهل بیت تو، در دل‌هایشان پنهان کرده اند را می‌داند، و آنچه که از محبت تو و اهل بیت تو، با زبانشان آشکار می‌کنند را نیز می‌داند.

2_ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُسْلِمٍ، قَالَ: كُنَّا فِي أَيَّامِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَرَوْ، فَاجْتَمَعْنَا فِي الْجَامِعِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ بَدْءِ مَقْدَمِنَا، فَأَذَّوْا أَمْرَ الْإِمَامَةِ، وَذَكَرُوا كَثْرَةَ اخْتِلَافِ النَّاسِ فِيهَا، فَدَخَلْتُ عَلَى سَيْدِي عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَأَعْلَمْتُهُ حَوْصَانَ النَّاسِ، فَتَبَسَّمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ: يَا عَبْدَ الْعَزِيزِ بْنِ مُسْلِمٍ! جَهْلَ الْقَوْمِ وَخُدَعُوا عَنْ أَدْيَانِهِمْ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَقْبِضْ نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَكْمَلَ لَهُ الدِّينَ، وَ أَنْزَلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنَ، فِيهِ تَفْصِيلُ كُلِّ شَيْءٍ، بَيْنَ فِيهِ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ وَالْحُدُودَ وَالْأَحْكَامَ، وَ جَمِيعَ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ النَّاسُ كَمَلًّا...

الی ان قال:

رَغِبُوا عَنِ اخْتِيَارِ اللَّهِ وَ اخْتِيَارِ رَسُولِهِ إِلَى اخْتِيَارِهِمْ، وَ الْقُرْآنَ يَدَايِهِمْ: «وَرُبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخَيْرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ». (الحديث) (1)

از عبد العزيز بن مسلم نقل است که گفت: ما، در روزگار امامت حضرت امام

ص: 436

1- _ الإحتجاج على أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 2، ص 433؛ الأمالی (للصدوق)، ص 674، مجلس 97، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 25، ص 120، ح 4؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 282، ح 8182؛ عیون أخبار الرضا؟؛ ج 1، ص 216، باب 20، ح 1؛ کمال الدین و تمام النعمة، ج 2، ص 675، ح 32؛ الکافی، ج 1، ص 198، ح 1؛ مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 376، ح 1؛ الوافی، ج 3، ص 480، باب 54، ح 1.

رضا علیه السلام در شهر مرو بودیم، و در نخستین روز ورودمان، در مسجد جامع گرد آمدیم، و حاضران مجلس از مسأله امامت و کثرت اختلاف مردم در این باب سخن می گفتند، من بر مولایم حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام وارد شدم و ایشان را از گفتگوهای مردم با خبر ساختم، آن حضرت تبسمی کرده و فرمودند:

ای عبد العزیز! این مردم آگاهی ندارند و فریب عقائد خود را خورده اند، به راستی خداوند جلیل و عزیز، پیامبرش را قبض روح نکرد، تا اینکه دین اسلام را برایش به کمال رسانید و کامل ساخت، و قرآن را که حاوی تفصیل هر چیزی هست، بر او نازل ساخته، و در آن حلال و حرام، حدود و احکام، و جمیع نیازمندیهای مردم به طور کلی بیان شده است.

تا آنجا که فرمودند:

از انتخاب خدا و انتخاب رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم، روی گردان شده، و به سوی انتخاب خود روی آوردند، در حالی که قرآن این گونه ندایشان می دهد: «وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ».

ص: 437

کد آیه: 28/84 اسم آیه: پاداش محبّ امام حسین علیه السلام

{ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا* وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ }

کسی که کار نیکی انجام دهد، برای او پاداشی بهتر از آن است و به کسانی که کارهای بد انجام دهند، مجازات بدکاران جز (به مقدار) اعمالشان نخواهد بود.

الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: الْحَسَنَةُ حُبُّ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

حضرت امام حسن بن علی علیهما السلام فرمودند: حسنه، محبت اهل بیت علیهم السلام است.

توضیح: بر اساس آنچه که قبلاً هم اشاره کردیم، چون حضرت امام حسین علیه السلام یکی از اهل بیت علیهم السلام هستند، پس این آیه در شأن ایشان نیز می باشد، بنا بر این محبت و دوستی آن حضرت، حسنه ای است که خداوند به خاطر آن، پاداشی فراوان عنایت می فرماید.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 160/6 و کُد: 89/27 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 438

1- _ بحار الأنوار، ج 39، ص 256، ذیل ح 33؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 197.

کد آیه: 28/88 اسم آیه: وجه خدا

{...كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ * لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ}

همه چیز جز وجه او فانی می شود حاکمیت تنها از آن اوست و همه بسوی او بازگردانده می شوید!

1_ رَوَى أَبُو حَمْرَةَ، عَنِ الْبَاقِرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَضُرَيْسِ الْكُنَاسِيِّ، عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ»، قَالَ: نَحْنُ الْوَجْهُ الَّذِي يُؤْتِي اللَّهُ مِنْهُ. (1)

ابو حمزه از امام محمد باقر علیه السلام روایت کرده، و ضریس کناسی از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده که در باره این کلام خدای متعال: «كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ»، فرمودند: ما آن وجهی هستیم که از طریق آن، به سوی خدای متعال می روند.

2_ عَنْ صَالِحِ بْنِ سَهْلٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ»، قَالَ: نَحْنُ وَجْهُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. (2)

از صالح بن سهل نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می فرمایند: «كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ»، حضرت فرمودند: ما، وجه خدای عزوجل هستیم.

ص: 439

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 192، ح 7 و ص 196، ح 21؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 295، ح 8212 و 8213؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 1، ص 231، ح 33 و 34؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 214.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 193، ح 12؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 297، ح 8220؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 417؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 113.

3_ عَنْ سَلَامِ بْنِ الْمُسْتَنَبِرِ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ

اللَّهِ: «كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا وَجْهَهُ»، قَالَ: نَحْنُ، وَاللَّهِ! وَجْهَهُ الَّذِي قَالَ، وَلَنْ يَهْلِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ أَتَى اللَّهَ بِمَا أَمَرَ بِهِ مِنْ طَاعَتِنَا وَمُؤَالَاتِنَا، ذَلِكَ الْوَجْهُ الَّذِي قَالَ اللَّهُ: «كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا وَجْهَهُ»، لَيْسَ مِنَّا مَيِّتٌ يَمُوتُ إِلَّا خَلَفَ مِنْهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (1)

از سلام بن مستنیر نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این کلام خدا: «كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا وَجْهَهُ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: به خدا سوگند! ما همان وجه خدا هستیم که فرموده، و در روز قیامت، کسی که با اطاعت از ما و محبت و دوستی ما، به پیشگاه خداوند بیاید، هرگز هلاک نمی شود، این است همان وجهی که خدا فرموده: «كُلُّ شَيْءٍ إِلَّا وَجْهَهُ»، هیچ یک از ما نمی میرد، مگر اینکه جانشینی از خود بر جای می گذارد و این امر تا روز قیامت خواهد بود.

توضیح: بر اساس آنچه که قبلاً هم بیان کردیم، این آیه در شأن حضرت امام حسین علیه السلام نیز می باشد، و آن حضرت یکی از مصادیق «وجه خدا» هستند، یعنی همه چیز از بین می رود مگر یاد و نام و کرامات و فضائل و معجزات حضرت امام حسین علیه السلام.

دشمنت کشت ولی نور تو خاموش نشد *** آری آن جلوه که فانی نشود نور خداست

نه بقا کرد ستمگر، نه بجا ماند ستم *** ظالم از دست شد و پایه مظلوم بجاست

تو در اول سر و جان باختی اندر ره عشق *** تا بدانند خلائق که فنا شرط بقاست

ص: 440

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 200، ح 30؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 296، ح 8219؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 65، ح 2؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 417؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 113.

{ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ... }

ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند.

عَنْ أَبِي الْجَارُودِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: وَذَكَرَ هَذِهِ الْآيَةَ: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا»، فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَحَدُ الْوَالِدَيْنِ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَجَلَانَ: مَنْ الْآخَرُ؟ قَالَ: عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَنِسَاؤُهُ عَلَيْنَا حَرَامٌ، وَهِيَ لَنَا خَاصَّةٌ. (1)

از ابو جارود نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق عیه السلام شنیدم که این آیه را تلاوت می فرمودند: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا»، سپس فرمودند: رسول خدا؟ صلی الله علیه واله وسلم یکی از والدین هستند، پس عبد الله بن عجلان عرض کرد: و دیگری کیست؟ حضرت فرمودند: حضرت علی علیه السلام می باشند، که زنان ایشان بر ما حرام هستند، و این آیه در شأن ما نازل شده است و مخصوص ما می باشد.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 36/4 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 441

1- بحار الأنوار، ج 22، ص 209، ح 35؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 485، ح 8687؛ الكافي، ج 5، ص 420، ح 2؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 20، ص 176، ح 2.

کد آیه: 29/23 اسم آیه: یأس دشمن امام حسین علیه السلام

{وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِ- آيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}

و کسانی که به آیات خدا و لقای او کافر شدند از رحمت من مأیوسند، و برای آنها عذاب دردناکی است.

عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا قَبِلَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهُ صَلَاتَهُ وَصِيَامَهُ وَقِيَامَهُ، وَاسْتَجَابَ دُعَاءَهُ، أَلَا وَ مَنْ أَحَبَّ عَلِيًّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ عَرْقٍ فِي بَدَنِهِ مَدِينَةً فِي الْجَنَّةِ، أَلَا وَ مَنْ أَحَبَّ آلَ مُحَمَّدٍ أَمِنَ مِنَ الْحِسَابِ وَالْمِيزَانِ وَالصَّرَاطِ، أَلَا وَ مَنْ مَاتَ عَلَى حُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ فَأَنَا كَفِيلُهُ بِالْجَنَّةِ مَعَ الْأَنْبِيَاءِ، أَلَا وَ مَنْ أَبْغَضَ آلَ مُحَمَّدٍ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَكْتُوبًا بَيْنَ عَيْنَيْهِ آيَسٌ مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ. (1)

از ابن عمر نقل است که گفت: رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: هر کس علی علیه السلام را دوست بدارد، خداوند متعال نماز و روزه و عبادت او را قبول می کند و دعایش را مستجاب می نماید.

آگاه باشید! و هر کس علی را دوست بدارد، خداوند به تعداد هر رگی که در بدنش هست، شهری در بهشت به او عنایت می کند.

آگاه باشید! و هر کس آل محمد علیهم السلام را دوست بدارد، از حساب و میزان و صراط در

ص: 442

1- _ إرشاد القلوب إلى الصواب (للديلمي)، ج 2، ص 235؛ بحار الأنوار، ج 27، ص 120، ح 100 و ج 65، ص 40، ذیل ح 84؛ طرف من الأنبياء و المناقب، ص 598؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 1، ص 104؛ كشف اليقين في فضائل أمير المؤمنين عليه السلام، ص 227؛ نهج الحق و كشف الصدق، ص 260.

امان است.

آگاه باشید! و هر کس با محبت آل محمد علیهم السلام بمیرد، من ضمانت می کنم که با پیامبران وارد بهشت شود.

آگاه باشید! و هر کس با آل محمد علیهم السلام دشمنی کند، روز قیامت می آید در حالی که میان دو چشمش نوشته شده: «نا امید و مأیوس از رحمت خداست».

توضیح: یکی از مصادیق آل محمد علیهم السلام، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، بنا بر این محبت ایشان، عامل سعادت و ورود به بهشت است، و دشمنی و عداوت با ایشان، باعث ناامیدی و یأس از رحمت خدا می باشد.

ص: 443

{بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ* وَمَا يُجْحَدُ بِ- آيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ}

ولی این آیات روشنی است که در سینه دانشوران جای دارد و آیات ما را جز ستمگران انکار نمی کنند!

1- عَنْ أَبِي بصير، عَنْ أَبِي جَعْفَرِ عَلَيْهِ السَّلَام، أَنَّهُ قَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»، ثُمَّ قَالَ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ! وَاللَّهِ! مَا قَالَ بَيْنَ دَفْتَيِ الْمُصْحَفِ، قُلْتُ: مَنْ هُمْ؟ جُعِلْتُ فِدَاكَ! قَالَ: مَنْ عَسَى أَنْ يَكُونُوا غَيْرِنَا؟ (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام این آیه را قرائت نمودند: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»، سپس فرمودند: ای ابا محمد! به خدا قسم! خداوند نفرموده که این آیات، در میان دو جلد قرآن است، (بلکه فرموده در سینه حاملین علم است)، من عرض کردم: فدایتان شوم! آنها کیستند؟ حضرت فرمودند: به غیر از ما، چه کسی می تواند باشد؟

2- عَنْ هَارُونَ بْنِ حَمْرَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَام، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ

ص: 444

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 201، ح 38؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 326، ح 8291؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 205، ح 3؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 120؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 157؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 166، ح 77؛ الکافی، ج 1، ص 214، ح 3؛ وسائل الشیعة، ج 27، ص 180، ح 11.

فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»، قَالَ:

هُمُ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ خَاصَّةً. (1)

از هارون بن حمزه نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که در باره آیه: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»، می فرمودند: آنها اختصاصاً، ائمه علیهم السلام هستند.

3_ عَنْ حُمْرَانَ وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَجَلَانَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»، قَالَ: نَحْنُ الْأَيْمَةُ خَاصَّةً، «وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ» (2)، فَرَعَمَ أَنَّ مَنْ عَرَفَ الْإِمَامَ وَالْآيَاتِ مِمَّنْ يَعْقِلُ ذَلِكَ. (3)

از حمران و عبد الله بن عجلان نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در تفسیر آیه: «بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ»، فرمودند: این آیه اختصاص به ما ائمه علیهم السلام دارد، و این را جز عالمان در نمی یابند، و فقط کسی که امام و آیات را بشناسد، این مطلب را در می یابد.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/3 و کُد: 43/13 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 445

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 201، ح 40؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 327، ح 8296؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 205، ح 5؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 165، ح 73؛ وسائل الشیعة، ج 27، ص 180، باب 13، ح 12.

2- 43/29.

3- بحار الأنوار، ج 23، ص 202، ح 46؛ بصائر الدرجات، ج 1، ص 206، ح 11.

کد آیه: 30/56 اسم آیه: علم و ایمان امام حسین علیه السلام

{وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِئْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ* فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ }

کسانی که علم و ایمان به آنها داده شده می گویند: شما به فرمان خدا تا روز قیامت (در عالم برزخ) درنگ کردید، و اکنون روز رستاخیز است ولی شما نمی دانستید!

عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُسْلِمٍ، قَالَ: كُنَّا فِي أَيَّامِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ بِمَرْوَ، فَاجْتَمَعْنَا فِي الْجَامِعِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنْ بَدءِ مَقْدَمِنَا، فَأَدَّارُوا أَمْرَ الْإِمَامَةِ، وَذَكَرُوا كَثْرَةَ اخْتِلَافِ النَّاسِ فِيهَا، فَدَخَلْتُ عَلَى سَيِّدِي عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَأَعْلَمْتُهُ خَوْضَانَ النَّاسِ، فَتَبَسَّمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ: يَا عَبْدَ الْعَزِيزِ بْنَ مُسْلِمٍ! جَهَلِ الْقَوْمُ وَخُدِعُوا عَنْ أَدْيَانِهِمْ ...

الی ان قال:

فَصَدَّارَتْ فِي ذُرِّيَّتِهِ الْأَصْفِيَاءَ الَّذِينَ آتَاهُمُ اللَّهُ الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ، لِقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِئْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، فَهِيَ فِي وُلْدِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَاصَّةً إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، إِذْ لَا دَبِي بَعْدَ مُحَمَّدٍ؟ صَل؟، فَمِنْ أَيْنَ يَخْتَارُ هَؤُلَاءِ الْجُهَّالُ؟

إِنَّ الْإِمَامَةَ هِيَ مَنْزِلَةُ الْأَنْبِيَاءِ، وَإِثُ الْأَوْصِيَاءِ، إِنَّ الْإِمَامَةَ خِلَافَةُ اللَّهِ تَعَالَى وَخِلَافَةُ

الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ مَقَامُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ مِيرَاثُ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از عبد العزيز بن مسلم نقل است که گفت: ما، در روزگار امامت حضرت امام رضا علیه السلام در شهر مرو بودیم، و در نخستین روز ورودمان، در مسجد جامع گرد آمدیم، و حاضران مجلس از مسأله امامت و کثرت اختلاف مردم در این باب سخن می گفتند، من بر مولایم حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام وارد شدم و ایشان را از گفتگوهای مردم با خبر ساختم، آن حضرت تبسمی کرده و فرمودند: ای عبد العزیز! این مردم آگاهی ندارند و فریب عقائد خود را خورده اند.

تا آنجا که فرمودند:

و از آن پس امامت در فرزندان برگزیده اش، آنان که خداوند علم و ایمانشان بخشید، قرار گرفت، و این همان فرمایش خدای عزوجل است که فرمود: «وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبُعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبُعْثِ وَلَكِنِّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، پس امامت تا روز قیامت، اختصاص به اولاد علی علیه السلام دارد، زیرا پس از حضرت محمد صلی الله علیه و آله سلم، هیچ پیامبری نبود، پس این جاهلان، چگونه می خواهند امام انتخاب کنند!؟

به راستی امامت، جایگاه و مرتبه انبیاء، و میراث اوصیاء است، امامت، خلافت خدای عزوجل و خلافت رسول او، و مقام امیر المؤمنین علیه السلام و میراث حسن و حسین علیهما السلام است.

توضیح: در این کریمه و روایت ذیل آن، به دو ویژگی از فضائل و نشانه هایی که مخصوص ائمه اطهار علیهم السلام است اشاره شده، و آن ها علم و ایمان است، که در شأن حضرت امام حسین علیه السلام نیز می باشد.

ص: 447

1- _ الإحتجاج علی أهل اللجاج (للطبرسی)، ج 2، ص 433؛ الأمالی (للصدوق)، ص 674، مجلس 97، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 25، ص 120، ح 4؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 282، ح 8182؛ عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج 1، ص 216، باب 20، ح 1؛ الغیبة (للنعمانی)، ص 216، ح 6؛ کمال الدین و تمام النعمة، ج 2، ص 675، ح 32؛ الکافی، ج 1، ص 198، ح 1؛ مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص 376، ح 1؛ معانی الأخبار، ص 96، ح 2؛ الوافی، ج 3، ص 480، باب 54، ح 1.

{الَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً* وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّبِينٍ}

آیا ندیدید خداوند آنچه را در آسمانها و زمین است مسخر شما کرده، و نعمتهای آشکار و پنهان خود را به طور فراوان بر شما ارزانی داشته است؟! ولی بعضی از مردم بدون هیچ دانش و هدایت و کتاب روشنگری درباره خدا مجادله می کنند!

عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَرَأَ رَجُلٌ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً»، قَالَ: أَمَّا «النَّعْمَةُ الظَّاهِرَةُ»، فَهُوَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَمَا جَاءَ بِهِ مِنْ مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَتَوْحِيدِهِ، وَأَمَّا «النَّعْمَةُ الْبَاطِنَةُ»، فَوَلَايَتُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَعَقْدُ مَوَدَّتِنَا، فَاعْتَقَدَ وَاللَّهِ قَوْمٌ هَذِهِ النَّعْمَةَ الظَّاهِرَةَ وَالْبَاطِنَةَ، وَاعْتَقَدَهَا قَوْمٌ ظَاهِرَةً، وَلَمْ يَعْتَقِدُوهَا بَاطِنَةً، فَأَنْزَلَ اللَّهُ: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ الَّذِينَ يَسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ» (1)، فَفَرِحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ نُزُولِهَا، إِذْ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ

تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِيْمَانَهُمْ، إِلَّا بِعَقْدِ وَلَايَتِنَا وَمَحَبَّتِنَا. (2)

از جابر نقل است که گفت: مردی خدمت حضرت امام محمد باقر علیه السلام این آیه را

ص: 448

1- _ 41/5.

2- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 52، ح 7؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 376، ح 8429؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 165؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 261؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 212، ح 83.

خواند: «وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً»، حضرت فرمودند: اما «نعمت ظاهری»، پیامبر اکرم صلی الله علیه واله وسلم هستند و آنچه برای مردم از معرفت خدا و توحید آورده اند، اما «نعمت باطنی»، ولایت ما خانواده و پیوند محبت با ما می باشد، و گروهی اعتقاد به نعمت ظاهر و باطن هر دو داشتند، و گروهی نعمت ظاهری را معتقد بودند (به حسب ظاهر)، اما به نعمت باطنی اعتقادی نداشتند، پس خداوند این آیه را نازل فرمود: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يَسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنُ قُلُوبُهُمْ»، ای پیامبر ما! مبدا اندوهگین شوی از کسانی که به سرعت جانب کفر را پیش می گیرند، از کسانی که به زبان ایمان دارند، ولی در دل ایمانی ندارند، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم از نزول این آیه شادمان شدند، زیرا خدای متعال ایمان آنها را نپذیرفت، مگر با پیمان ولایت و محبت اهل بیت علیهم السلام.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/1، کُد: 5/3، کُد: 69/4، کُد: 28/14 و کُد: 83/16 نیز مراجعه فرمایید.

کد آیه: 31/22 اسم آیه: امام حسین علیه السلام دستگیره محکم خدا

{وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ * وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ }

و هرکس همه وجود خود را به سوی خدا کند در حالی که نیکوکار باشد بی تردید به محکم ترین دستگیره چنگ زده است و سرانجام همه کارها فقط به سوی خداست.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْفَجْرِ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا، فَقَالَ: مَعَاشِرَ أَصْحَابِي! مَنْ أَحَبَّ أَهْلَ بَيْتِي حُسْرًا مَعَنَا، وَمَنْ اسْتَمْسَكَ بِأَوْصِيَائِي مِنْ بَعْدِي فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى.

فَقَامَ إِلَيْهِ أَبُو ذَرٍّ الْغِفَارِيُّ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَيْفَ الْأَيْمَةُ بَعْدَكَ؟ قَالَ: عَدَدَ نَبَأِ بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَقَالَ: كُلُّهُمْ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ؟ قَالَ: كُلُّهُمْ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي، تِسْعَةٌ مِنْ صُلْبِ الْحُسَيْنِ وَالْمَهْدِيِّ مِنْهُمْ. (1)

از انس بن مالک نقل است که گفت: نماز صبح را با رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم خواندیم سپس آن حضرت رو به سوی ما کردند و فرمودند: ای گروه اصحاب من! هر کس اهل بیت مرا دوست بدارد با ما محشور می شود، و هر کس به اوصیای بعد از تمسک کند به دستگیره محکم الهی چنگ زده است.

پس ابوذر غفاری برخاست و رو به سوی آن حضرت کرد و عرض کرد: ای رسول خدا!

ص: 450

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 310، ح 150؛ كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، ص 74؛ منتخب الأثر في الإمام الثاني عشر عليه السلام، ج 1، ص 86، ح 127.

ائمه پس از شما چند نفرند؟ حضرت فرمودند: به تعداد نقبای بنی اسرائیل، ابوذر پرسید: آیا همه از اهل بیت شما هستند؟ حضرت فرمودند: همه آن ها از اهل بیت من هستند، نه نفر آنان از فرزندان حسین علیه السلام هستند و مهدی علیه السلام نیز، از آنان است.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 256/2 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 451

کد آیه: 32/24 اسم آیه: امام حسین علیه السلام امام هدایت

{وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا* وَكَانُوا بـ اِيَاتِنَا يُوقِنُونَ }

و از آنان امامان (و پیشوایانی) قرار دادیم که به فرمان ما (مردم را) هدایت می کردند چون شکیبایی نمودند، و به آیات ما یقین داشتند.

عَنْ جَابِرِ الْجَعْفِيِّ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي وُلْدِ فَاطِمَةَ خَاصَّةً، «وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَ كَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ».(1)

از جابر جعفری نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: این آیه مخصوص اولاد حضرت فاطمه علیها السلام نازل شده است، «وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَ كَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ».

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13، کُد: 9/17، کُد: 82/20، کُد: 135/20 و کُد: 73/21 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 452

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 158، ح 23؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 402، ح 8509؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 437؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 306.

کد آیه: 33/6 اسم آیه: امامت در نسل امام حسین علیه السلام

{الَّتِي أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ* وَأَزْوَاجُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ* وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَيَّ أُولِيَاءُ كُمْ مَعْرُوفًا* كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا }

پیامبر نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است و همسرانش مادران ایشانند و خویشاوندان در کتاب خدا، برخی آنان نسبت به برخی از مؤمنان و مهاجران، سزاوارترند، مگر آنکه نسبت به دوستانتان کار پسندیده ای انجام دهید، این در کتاب نوشته شده است.

1_ عَنْ سَلِيمِ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرِ الطَّيَّارِ، يَقُولُ: كُنَّا عِنْدَ مُعَاوِيَةَ، أَنَا، وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ، وَعُمَرُ بْنُ أُمِّ سَلَمَةَ، وَأَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ، فَجَرَى بَيْنِي وَبَيْنَ مُعَاوِيَةَ كَلَامٌ، فَقُلْتُ لِمُعَاوِيَةَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَنَا أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ، ثُمَّ أَخِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ، فَإِذَا اسْتُشْهِدَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ، ثُمَّ ابْنِي الْحَسَنِ مِنْ بَعْدِهِ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ، فَإِذَا اسْتُشْهِدَ فَابْنُهُ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ، وَاسْتَدْرِكُهُ، يَا عَلِيُّ! ثُمَّ ابْنُهُ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ، وَاسْتَدْرِكُهُ، يَا حُسَيْنُ! ثُمَّ يَكْمُلُهُ اثْنَيْ عَشَرَ إِمَامًا، تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ.

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ: وَاسْتَشْهَدْتُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَعَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ وَعُمَرَ ابْنَ أُمِّ سَلَمَةَ وَأَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ، فَشَهِدُوا لِي عِنْدَ مُعَاوِيَةَ.

قَالَ سُلَيْمٌ: وَقَدْ سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ سَلْمَانَ وَ أَبِي ذَرٍّ وَ الْمَقْدَادِ وَ ذَكَرُوا أَنَّهُمْ سَمِعُوا ذَلِكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. (1)

از سلیم بن قیس هلالی روایت شده است که گفت: از عبد الله پسر جعفر طیار شنیدم که می گفت: من، و امام حسن و امام حسین علیهما السلام، و عبد الله بن عباس، و عمر بن ابی سلمه، و اسامه بن زید، نزد معاویه بودیم، میان من و معاویه سخنانی رد و بدل شد، و من (عبد الله بن جعفر) به معاویه گفتم: از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم که می فرمودند:

«ولایت من بر مؤمنین از ولایت آنها بر خودشان بیشتر است، سپس فرمودند: بعد از من برادرم علی بن ابی طالب علیه السلام نسبت به مؤمنین ولایت دارد، و ولایت او بر مؤمنین از ولایت آنها بر خودشان اولویت دارد، و وقتی حضرت علی علیه السلام به شهادت رسید، فرزندم حسن علیه السلام، بر مؤمنین اولی است، سپس فرزندم حسین علیه السلام نسبت به مؤمنین اولویت دارد، وقتی حسین علیه السلام شهید شد، فرزندش علی بن الحسین علیهم السلام نسبت به مؤمنین اولی است، و ای عبد الله! تو او را خواهی دید، سپس فرزندم محمد بن علی الباقر علیه السلام از مؤمنین نسبت به خودشان اولی است، و تو ای حسین! او را خواهی دید، و سپس یکی پس از دیگری، تا دوازده امام کامل نمودند، که نه امام، از اولاد حسین علیه السلام، خواهند بود.

عبد الله بن جعفر گفت: آنگاه امام حسن و امام حسین علیهما السلام و عبد الله بن عباس و عمر بن ابی سلمه و اسامه بن زید را گواه گرفتم، که همگی نزد معاویه به نفع من گواهی دادند.

سلیم بن قیس گفت: من نیز این مطلب را، از سلمان و ابو ذر و مقداد شنیده بودم، و آنها گفتند که آن را از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم شنیده اند.

ص: 454

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 28، ح 74؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 231، ح 13؛ حلیة الأبرار فی أحوال محمد و آله الأطهار علیهم السلام، ج 4، ص 329، ح 2؛ الخصال، ج 2، ص 477، ح 41؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 166؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 239، ح 21؛ عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج 1، ص 47، ح 8؛ الکافی، ج 1، ص 529، ح 4.

2_ عَنْ عَبْدِ الرَّحِيمِ بْنِ رَوْحِ الْقَصِيرِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: إِنَّهُ سَدَّ يَدَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي وَدِّدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! نَزَلَتْ فِي الْفَرَائِضِ؟ قَالَ: لَا، قُلْتُ: فَفِي الْمَوَارِيثِ؟ فَقَالَ: لَا، قَالَ: نَزَلَتْ فِي الْإِمْرَةِ. (1)

از عبد الرحيم بن روح القصير نقل است كه گفت: از حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره اين فرمايش خداى عزوجل: «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ»، پرسيدم، حضرت فرمودند: اين آيه در باره اولاد امام حسين عليه السلام نازل شده است، راوى گفت: عرض كردم: فدايتان شوم! آيا در باره واجبات نازل شده است؟ حضرت فرمودند: نه، عرض كردم: پس در باره ارث و ميراث نازل شده؟ فرمودند: نه، آنگاه فرمودند: اين آيه در باره حاكميت و فرمانروايى نازل شده است.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 23/21 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 455

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 257، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 416، ح 8537؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 440؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 326.

کد آیه: 33/23 اسم آیه: در انتظار شهادت

{ مِنْ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ * فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ * وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ * وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا }

در میان مؤمنان مردانی هستند که بر سر عهده‌ای که با خدا بستند، صادقانه ایستاده‌اند، بعضی پیمان خود را به آخر بردند (و در راه او به شهادت رسیدند)، و بعضی دیگر در انتظارند (تا شهید شوند)، و هرگز تغییر و تبدیلی در عهد و پیمان خود ندادند.

1_ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: فِينَا نَزَلَتْ: «رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ»، الْآيَةَ، فَأَنَا، وَاللَّهُ! الْمُنْتَظَرُ، وَمَا بَدَّلْتُ تَبْدِيلًا. (1)

از ابی اسحاق نقل است که گفت: حضرت امام علی علیه السلام فرمودند: آیه کریمه: «رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ»، در شأن و منزلت ما نازل شد، به خدا سوگند! من، منتظر شهادت هستم، و هیچ وقت، تبدیل و تغییری در آن ندادم.

2_ فِي إِرْشَادِ الْمُفِيدِ رَحِمَهُ اللَّهُ فِي مَقْتَلِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَشَىٰ إِلَىٰ مُسْلِمِ بْنِ عَوْسَجَةَ لَمَّا صُرِعَ فَقَالَ: رَحِمَكَ اللَّهُ، يَا مُسْلِمُ! «مِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ * وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَ»

ص: 456

1- بحار الأنوار، ج 35، ص 408 و ص 418؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 181؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 354؛ شواهد التنزیل، ج 2، ص 5، ح 627؛ مناقب آل ابی طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 92.

مرحوم شیخ مفید رحمه الله عنه در کتاب ارشاد، در مقتل حضرت امام حسین علیه السلام نقل کرده، همانا امام حسین علیه السلام هنگامی که مسلم بن عوسجه در میدان جنگ بر روی زمین افتاد، بر بالین او حاضر شدند (و او هنوز رمقی در بدن داشت)، پس به او فرمودند: ای مسلم! خدا تو را رحمت کند، و این آیه را تلاوت فرمودند: «فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا».

3_ فِي كِتَابِ الْمَنَاقِبِ، لِابْنِ شَهْرَآشُوبٍ: إِنَّ أَصْحَابَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ بِكَرْبَلَاءَ كَانُوا، وَكَانَ كُلُّ مَنْ أَرَادَ الْخُرُوجَ وَدَعَّ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامَ، وَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! فَيَجِيبُهُ: وَعَلَيْكَ السَّلَامُ وَنَحْنُ خَلْقُكَ، وَيَقْرَأُ: «فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ» (2).

مرحوم ابن شهر آشوب در کتاب مناقب نقل کرده: همانا هر یک از اصحاب امام حسین علیه السلام در کربلا، هنگامی که قصد رفتن به میدان جنگ را داشت، با آن حضرت وداع می کرد و می گفت: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! پس آن حضرت در جوابش می فرمودند: و عليك السَّلَام، و ما هم به دنبال تو می آییم، و این آیه را تلاوت می کردند: «فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ».

توضیح: ابو مخنف کوفی، در کتاب شریف «وقعة الطَّف» نقل کرده: وقتی کاروان

ص: 457

1- _ الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، ج 2، ص 103؛ بحار الأنوار، ج 45، ص 20؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 355؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 259، ح 55.

2- _ بحار الأنوار، ج 45، ص 15؛ تسليمة المجالس و زينة المجالس (مقتل الحسين عليه السلام)، ج 2، ص 282؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 181؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 355؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 260، ح 57؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 100.

حضرت امام حسین علیه السلام به عذیب الهجانات(1) رسید، چهار نفر از کوفه، برای یاری آن حضرت، به ایشان ملحق شدند، پس امام حسین علیه السلام به آن ها فرمودند: به من بگوئید آیا فرستاده من، نزد شما آمد؟ گفتند: چه کسی بود؟ حضرت فرمودند: قیس بن مسهر صیداوی، گفتند: بله، حصین بن تمیم او را دستگیر کرد و نزد ابن زیاد فرستاد، ابن زیاد به او دستور داد تا به شما و پدرتان را جسارت کند، ولی او بر شما و پدرتان درود فرستاد و ابن زیاد و پدرش را لعن کرد، و مردم را به یاری شما فراخواند و آمدنتان را به آنها خبر داد، به همین خاطر ابن زیاد دستور داد که او را بکشند، پس قیس را از بالای قصر به زمین انداختند.

امام حسین علیه السلام نتوانستند خودداری کنند، در حالی که اشک از دیدگانشان سرازیر شده بود، این آیه را قرائت نمودند: «مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا»، سپس اینچنین دعا کردند: اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا وَ لَهُمُ الْجَنَّةَ نُزُلًا ، وَ اجْمَعْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُمْ فِي مُسَدِّ تَقَرُّ رَحْمَتِكَ وَ رَعَائِبِ مَدْخُورِ ثَوَابِكَ، یعنی: خداوندا! برای ما و آنها بهشت را کرامت فرما، و ما و آنان را در جایگاه رحمت و پاداش ذخیره شده مرغوب خویش جمع بفرما.(2)

ص: 458

1- نام آنگیره ای در چهار میلی قادسیه بوده است، که کاروانهای حج کوفه در آنجا منزل می کرده اند. معجم البلدان، ج4، ص92.

2- وقعة الطف، ص174.

کد آیه: 33/33 اسم آیه: عصمت و طهارت خامس اهل کساء

{... إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا }

خداوند می خواهد پلیدی را از شما اهل بیت دور کند، و چنان که باید و شاید، شما را پاک سازد.

1_ عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَام، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، وَقَدْ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا عَلِيُّ! هَذِهِ الْآيَةُ نَزَلَتْ فِيكَ وَفِي سِبْطِي وَالْأَيْمَةَ مِنْ وُلْدِكَ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَكَيْمَ الْأَيْمَةِ بَعْدَكَ؟ قَالَ: أَنْتَ، يَا عَلِيُّ! ثُمَّ ابْنُكَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ، وَبَعْدَ الْحُسَيْنِ عَلِيُّ ابْنُهُ، وَبَعْدَ عَلِيِّ مُحَمَّدٌ ابْنُهُ، وَبَعْدَ مُحَمَّدٍ ابْنُهُ، وَبَعْدَ جَعْفَرٍ ابْنُهُ، وَبَعْدَ جَعْفَرٍ مُوسَى ابْنُهُ، وَبَعْدَ مُوسَى عَلِيُّ ابْنُهُ، وَبَعْدَ عَلِيِّ مُحَمَّدٌ ابْنُهُ، وَبَعْدَ مُحَمَّدٍ عَلِيُّ ابْنُهُ، وَبَعْدَ عَلِيِّ الْحَسَنُ ابْنُهُ، وَالْحُجَّةُ مِنْ وُلْدِ الْحَسَنِ، هَكَذَا وَجَدْتُ أَسَامِيَهُمْ مَكْتُوبَةً عَلَى سِدَاقِ الْعَرْشِ، فَسَأَلْتُ اللَّهَ تَعَالَى عَنْ ذَلِكَ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ! هُمْ الْأَيْمَةُ بَعْدَكَ مُطَهَّرُونَ مَعْصُومُونَ وَأَعْدَاؤُهُمْ مَلْعُونُونَ. (1)

از حضرت امام حسین علیه السلام از قول پدرشان امیر المومنین علی علیه السلام نقل است که آن حضرت فرمودند: روزی بر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، در خانه ام سلمه وارد شدم، در حالی که این آیه مبارکه نازل شد: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»،

ص: 459

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 169، ح 541؛ بحار الأنوار، ج 36، ص 336، ح 199؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 444، ح 8587؛ كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، ص 156؛ هداية الأمة إلى أحكام الأئمة عليهم السلام، ج 1، ص 17، ح 12.

پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای علی! این آیه در باره تو، و دو نوه من و امامان از فرزندان تو نازل شده است.

عرض کردم: ای رسول خدا! امامان بعد از شما چند نفرند؟ حضرت فرمودند: ای علی! تو هستی، سپس دو پسر حسن و حسین، و بعد از حسین، پسرش علی، و بعد از او پسرش محمد، و بعد از او پسرش جعفر، و بعد از او پسرش موسی، بعد از او پسرش علی، و بعد از او پسرش محمد، و بعد از او پسرش علی، و بعد از او پسرش حسن، و سپس حجّت که فرزند حسن است، هنگامی که نام آنان را نوشته شده بر ساق عرش الهی، این چنین یافتیم، از خدای متعال در باره آن پرسیدم، پس خداوند فرمود: ای محمد! اینها امامان بعد از تو هستند، که پاک و معصوم اند، و دشمنانشان ملعون اند.

2_ عَنْ عَامِرِ بْنِ وَائِلَةَ، قَالَ: كُنْتُ فِي الْبَيْتِ يَوْمَ الشُّورَى، فَسَمِعْتُ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُوَ يَقُولُ: ...

وَ سَأَقَ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

قَالَ: نَشَدْتُكُمْ بِاللَّهِ! هَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ آيَةَ التَّطْهِيرِ عَلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»، فَأَحَدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كِسَاءً خَبِيرِيًّا، فَصَمَّنِي فِيهِ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، ثُمَّ قَالَ: يَا رَبِّ! هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي، فَأَذْهِبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ، وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيراً؟ قَالُوا:

اللَّهُمَّ لَا. (الخبير) (1)

از عامر بن وائله نقل است که گفت: من در روز شورا در آن خانه ای که شورای خلافت تشکیل شده بود، حضور داشتم، شنیدم که حضرت علی علیه السلام می فرمودند: ...

ص: 460

1- بحار الأنوار، ج 31، ص 315، ح 1؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 445، ح 8590؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 375؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 272، ح 90؛ الخصال، ج 2، ص 554، ح 31.

تا آنجا که فرمودند:

شما را به خدا! آیا در میان شما جز من کسی هست که خداوند در باره او آیه تطهیر را نازل کرده باشد که: «خداوند فقط می خواهد پلیدی را از شما خاندان زدوده و شما را تمام و کمال پاکیزه گرداند»، در این هنگام، پیامبر خدا علیهما السلام کسای خیری را گرفته و من، فاطمه، حسن و حسین را در آن جای دادند، و آنگاه فرمودند: «پروردگارا! اینان اهل بیت من هستند، پس پلیدی را از ایشان بزدا، و ایشان را پاک و پاکیزه گردان»؟ گفتند: نه، به خدا سوگند!

3_ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ مُعَاوِيَةَ وَ قَدْ نَزَلَ بِذِي طُوًى، فَجَاءَهُ سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ، فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ: يَا أَهْلَ الشَّامِ! هَذَا سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ وَ هُوَ صَدِيقٌ لِعَلِيِّ.

قَالَ: فَطَاطَأَ الْقَوْمُ رُءُوسَهُمْ، وَ سَبُّوا عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَبَكَى سَعْدٌ، فَقَالَ لَهُ مُعَاوِيَةُ: مَا الَّذِي أَبْكَاكُ؟ قَالَ: وَ لِمَ لَا أَبْكِي لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يُسَبُّ عِنْدَكَ وَ لَا أَسَدٌ تَطِيعُ أَنْ أُغَيَّرَ. وَ قَدْ كَانَ فِي عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ خِصَالٌ لَأَنْ تَكُونَ فِيَّ وَاحِدَةً مِنْهُمْ أَحَبُّ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا: ...

الی ان قال:

وَ الْخَامِسَةُ: نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيراً»، فَدَعَا النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلِيًّا وَ حَسَنًا وَ حُسَيْنًا وَ فَاطِمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلِي، فَأَذْهِبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ، وَ طَهِّرْهُمْ تَطْهِيراً. (1)

ص: 461

1- _ الأُمالي (للطوسي)، ص 598، مجلس 26، ح 17؛ بحار الأنوار، ج 33، ص 218، ح 507 و ج 38، ص 130، ح 82؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 460، ح 8609؛ غاية المرام و حجة الخصام في تعيين الإمام من طريق الخاص و العام، ج 3، ص 210، ح 29.

از جناب سعید بن جبیر نقل است که گفت: ابن عباس گفت: معاویه در ذی طوی بود و من نزد او بودم، که سعد بن ابی وقاص آمد و بر او سلام کرد، پس معاویه گفت: ای اهل شام! این سعد بن ابی وقاص است، و او دوست علی است. پس مردم شام، سر خود را تکان دادند، و شروع کردند به سب و دشنام به علی علیه السلام.

آنگاه سعد گریه کرد، پس معاویه به او گفت: چرا گریه می کنی؟ سعد گفت: چرا گریه نکنم، برای مردی از اصحاب رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم که در نزد تو سب و دشنام داده می شود و من نمی توانم کاری بکنم.

همانا در علی علیه السلام ویژگی هایی بود، که اگر یکی از آنها در من بود، برایم از دنیا و آنچه در آن است، محبوب تر بود.

تا آنجا که گفت:

و پنجم اینکه: وقتی این آیه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»، نازل شد، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، علی و حسن و حسین و فاطمه علیهم السلام، را خواندند، سپس گفتند: خداوند! اینان خاندان من هستند، پس رجس و پلیدی را از ایشان دور نما، و به راستی پاکیزه شان گردان.

4_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ... وَ سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَيَّ أَنْ قَالَ:

وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَوْصِيَكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ وَ أَهْلِ بَيْتِي، فَإِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يُفَرِّقَ بَيْنَهُمَا حَتَّى يُورِدَهُمَا عَلَيَّ الْحَوْضَ، فَأَعْطَانِي ذَلِكَ.

وَ قَالَ: لَا تَعْلَمُوهُمْ فَهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ، وَ قَالَ: إِنَّهُمْ لَنْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ بَابِ هُدًى وَ لَنْ يُدْخِلُوكُمْ فِي بَابِ ضَلَالَةٍ، فَلَوْ سَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يُبَيِّنْ مَنْ أَهْلُ بَيْتِهِ، لَادَّعَاهَا آلُ فُلَانٍ وَ آلُ فُلَانٍ، وَ لَكِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْزَلَهُ فِي كِتَابِهِ تَصَدِيقًا لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ

لِيَذْهَبَ عَنْكُمْ الرَّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»، فَكَانَ عَلِيُّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ فَاطِمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَأَدْخَلَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيِّ أَهْلًا وَ تَقْلًا، وَ هُوَ لِأَهْلِ بَيْتِي وَ تَقْلِي، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِكَ؟ فَقَالَ: إِنَّكَ إِلَيَّ خَيْرٌ وَ لِكِنَّ هُوَ لِأَهْلِي وَ تَقْلِي. (الحديث) (1)

از ابو بصير نقل است که گفت: از امام جعفر صادق علیه السلام سؤالاتی کردم، ... و رسید حدیث تا آنجا که فرمودند:

و رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: در باره کتاب خدا و اهل بیت به شما سفارش می کنم، من از خدای عزوجل خواسته ام که میان آنها جدائی نیاندازد، تا آنها را، در کنار حوض به من برساند، پس خدا خواسته مرا عطا فرمود، و نیز فرمودند: شما چیزی به آنها نیاموزید، که آنها از شما داناترند، و باز فرمودند: آنها شما را از در هدایت بیرون نکنند، و به در گمراهی وارد نسازند.

اگر رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم سکوت کرده بودند و در باره اهل بیت شان روشنگری نمی کردند، آل فلان و آل فلان، آن را برای خود ادعا می کردند، ولی خدای عزوجل برای تصدیق پیامبرش، این آیه را در کتابش نازل فرمود: «إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»، پس آنان، علی و حسن و حسین و فاطمه علیهم السلام بودند، که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم آنها را در خانه ام سلمه، در زیر عبا جمع نموده، سپس فرمودند: خداوندا! برای هر پیامبری، اهل و خاندانی است، و اینان اهل بیت و خاندان من هستند، پس ام سلمه عرض کرد: آیا من از اهل شما نیستم؟ حضرت فرمودند: تو به سوی خیر و

ص: 463

1- إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 12، ح 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 106، ح 2481 و ج 4، ص 443، ح 8584؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 188؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 3، ص 442 و ج 10، ص 378؛ تفسير نور الثقلين، ج 1، ص 502، ح 343 و ج 4، ص 274، ح 97؛ الكافي، ج 1، ص 286، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 3، ص 213_241، ح 1.

5_ عَنْ شَدَادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: سَمِعْتُ وَائِلَةَ بِنِ الْأَسَدِ قَع، وَقَدْ جِيءَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَعَنَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ وَلَعَنَ أَبَاهُ، فَقَامَ وَائِلَةٌ وَقَالَ: وَاللَّهِ! لَا أَزَالُ أَحِبُّ عَلِيًّا وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ وَفَاطِمَةَ بَعْدَ أَنْ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِيهِمْ مَا قَالَ، حَتَّى يَوْمَ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، فَجَاءَ الْحَسَنُ فَأَجْلَسَهُ عَلَى فَخِذِهِ الْيُمْنَى، فَقَبَّلَهُ، ثُمَّ جَاءَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَجْلَسَهُ عَلَى فَخِذِهِ الْيُسْرَى وَقَبَّلَهُ، ثُمَّ جَاءَتْ فَاطِمَةُ فَأَجْلَسَهَا بَيْنَ يَدَيْهِ، ثُمَّ دَعَا عَلِيًّا، ثُمَّ قَالَ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» (1).

از شداد بن عبد الله نقل است که گفت: از وائله بن اسقع شنیدم که می گفت: وقتی سر بریده امام حسین علیه السلام را آوردند، پس مردی از اهل شام به آن حضرت و پدرشان جسارت کرد، پس وائله بن اسقع برخاست و گفت: به خدا سوگند! من همواره علی، حسن، حسین و فاطمه علیهم السلام را دوست می دارم، بعد از آنکه شنیدم پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم در باره آنها چه چیزهایی می فرمایند.

یک روز در خانه ام سلمه در خدمت پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم بودم که حسن آمد، پس پیامبر او را بر روی ران راستشان نشانند و بوسیدند، سپس حسین علیه السلام آمد و او را بر روی ران چپشان نشانند و بوسیدند، سپس فاطمه آمد و او را پیش روی خود نشانند، آنگاه علی را طلب کردند، آنگاه فرمودند: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا».

6_ فِي رِوَايَةِ أَبِي الْجَارُودِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ

الرَّجَسِ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»، قَالَ: نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَذَلِكَ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ثُمَّ أَلْبَسَهُمْ كِسَاءً خَيْرِيًّا وَدَخَلَ مَعَهُمْ فِيهِ، ثُمَّ قَالَ: «اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي الَّذِينَ وَعَدْتَنِي فِيهِمْ مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ أَذْهَبْ عَنْهُمْ الرَّجَسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيراً»، نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: وَأَنَا مَعَهُمْ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: أَبْشِرِي، يَا أُمَّ سَلَمَةَ! إِنَّكَ إِلَى خَيْرٍ. (1)

در روایت ابو جارود نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در تفسیر آیه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»، فرمودند: این آیه، در شأن رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم و علی بن ابی طالب و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام نازل شده است، و آن در خانه ام سلمه، همسر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم اتفاق افتاده، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم، حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را فراخواندند و عبای

خیرری خود را بر روی آنان انداختند و خود نیز داخل آن شدند، سپس گفتند: «خدایا! اینان اهل بیت من هستند که در باره آنان به من وعده های بسیاری داده ای، پس پلیدی و زشتی را از آنان دور کن و آنان را پاک و مطهر نما»؛ پس این آیه نازل شد، سپس ام سلمه عرض کرد: ای رسول خدا! آیا من هم از ایشان هستم؟ حضرت فرمودند: به تو بشارت می دهم، ای ام سلمه! که تو به سوی خیر و نیکی هستی.

توضیح: این آیه شریفه یکی از آیاتی است که در بیان شأن و مقام رفیع خاندان پیامبر علیهم السلام نازل شده، بلکه بزرگترین فضیلت آنان به شمار می رود، در اینجا به چند

ص: 465

1- بحار الأنوار، ج 35، ص 206، ح 1؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 460، ح 8610؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 187؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 193؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 374؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 270.

نکته مهم این آیه می پردازیم:

1_ این آیه با کلمه «إِنَّمَا» آغاز شده که دلالت بر حصر دارد، یعنی اراده خداوند، فقط و فقط در این است، که ...

2_ سپس با دو لفظ «عَنكُمْ» و «أهل البيت» خاندان مطهر پیامبر علیهم السلام را مورد خطاب قرار داده است.

3_ و بعد با عنوان «إِذْهَابِ رِجْسٍ»، حصر دیگری را مطرح کرده، یعنی این مطلب منحصر به شما اهل بیت است که آن را به دو صورت بیان می کند:

الف) «لِيُذْهَبَ عَنكُمْ الرِّجْسُ»، که لازمه از بین بردن رِجس و پلیدی، طهارت و پاکیزگی است.

ب) «وَيُطَهِّرْكُمْ» که به طهارت آنان تصریح کرده، و باز برای تأکید بر طهارت، از عبارت «تَطْهِيرًا»، استفاده کرده است.

و رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم برای مشخص شدن مصداق اهل بیت، ابتدا فقط و فقط حضرت علی و حضرت فاطمه و امام حسن و امام حسین علیهم السلام را در زیر کسای خود قرار دادند، و سپس آن حضرت پس از نزول این آیه، تا مدتی (چهل روز، هفت ماه، هشت ماه و نه ماه در روایات ذکر شده است)، در وقت نماز صبح به در خانه حضرت فاطمه علیها السلام می آمدند، و می فرمودند: «سلام بر شما اهل بیت، رحمت خدا بر شما باد، وقت نماز است و بعد این آیه را تلاوت می کردند: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهَبَ عَنكُمْ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا».

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 132/20 نیز مراجعه فرمایید.

از این رو هنگامی که ولید بن عتبه حاکم مدینه، حضرت امام حسین علیه السلام را احضار کرد تا برای یزید ملعون، از ایشان بیعت بگیرد، آن حضرت جوابی ندادند، پس مروان بن

ص: 466

حکم ملعون اصرار کرد و به ولید گفت: در همین جلسه از حسین بیعت بگیر، وگرنه گردنش را بزن، پس امام حسین علیه السلام خشمگین شده رو به مروان کردند و فرمودند:

وَيْلٌ لَكَ! يَا ابْنَ الرَّزَقَاءِ! أَنْتَ تَأْمُرُ بِضَرْبِ عُنُقِي، كَذَبْتَ وَاللَّهِ! وَلَوْ مَتَّ، ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى الْوَلِيدِ، فَقَالَ: أَيُّهَا الْأَمِيرُ! إِنَّا أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ، وَ مَعْدِنُ الرِّسَالَةِ، وَ مُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ، وَ بِنَا فَتَحَ اللَّهُ، وَ بِنَا خَتَمَ اللَّهُ، وَ يَزِيدُ رَجُلٌ فَاسِقٌ، شَارِبُ الْخَمْرِ، قَاتِلُ النَّفْسِ الْمُحَرَّمَةِ، مُعَلِّنٌ بِالْفِسْقِ، وَ مِثْلِي لَا يُبَايِعُ بِمِثْلِهِ. (1)

وای بر تو! ای ای پسر زن بدکار! تو فرمان می دهی که گردن من زده شود، به خدا سوگند! دروغ گفתי و سرشت پلید خود را آشکار ساختی، سپس به ولید رو کرده و فرمودند: ای امیر! ما خاندان نبوت و گنجینه رسالت هستیم، و خانه ما محل رفت و آمد فرشتگان است، خداوند به خاطر ما شروع کرده و به خاطر ما پایان می دهد، و یزید مردی فاسق شرابخوار، آدم کش است که آشکارا مرتکب فسق و جنایت می شود، و شخصی مثل من با

فردی مثل او، بیعت نخواهد کرد.

آری، وجود مقدس امام حسین علیه السلام، پنجمین نفر از اصحاب کساء می باشند، که خداوند ایشان را مشمول آیه تطهیر قرار داده، و این از فضائل و کرامات آن حضرت می باشد.

ص: 467

کد آیه: 33/56 اسم آیه: صلوات بر امام حسین علیه السلام

{إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا}

خداوند و فرشتگانش بر پیامبر درود می فرستند، ای کسانی که ایمان آورده اید بر او درود فرستید و سلام گوئید و تسلیم فرمائش باشید.

1_ رَوَاهُ الثَّعْلَبِيُّ بِإِسْنَادِهِ، فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»، قُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ عَلِمْنَا السَّلَامَ عَلَيْكَ، فَكَيْفَ الصَّلَاةُ عَلَيْكَ؟ قَالَ: قَوْلُوا: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. (1)

ثعلبی، به اسناد خودش، در تفسیر این سخن خدای متعال: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»، نقل می کند که گفتیم: ای رسول خدا! سلام بر شما را دانستیم، پس چگونه بر شما صلوات بفرستیم؟ حضرت فرمودند: بگوئید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ».

مجدید».

ص: 468

1- بحار الأنوار، ج 27، ص 258، ح 5؛ الدر المنثور في التفسير بالمأثور (سيوطي)، ج 5، ص 215؛ الطوائف في معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 162، ح 253؛ عمدة عيون صحاح الأخبار في مناقب إمام الأبرار، ص 49، ح 42 و ص 310، ح 518؛ غاية المرام و حجة الخصام في تعيين الإمام من طريق الخاص و العام، ج 3، ص 245، ح 1.

2_ فِي خُطْبَةٍ خَطَبَهَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ مَوْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بِتِسْعَةِ أَيَّامٍ: بِالشَّهَادَتَيْنِ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَبِالصَّلَاةِ تَنَالُونَ الرَّحْمَةَ، فَأَكْثِرُوا مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّكُمْ وَآلِهِ، «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» (1).

حضرت امير المؤمنين على عليه السلام بعد از وفات پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم در خطبه ای فرمودند: شما به واسطه گفتن شهادتین وارد بهشت می شوید و به واسطه صلوات بر آن حضرت، به رحمت پروردگار دست می یابید، پس بر پیامبران و خاندان او بسیار درود فرستید، «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا».

3_ عَنْ ابْنِ الْقَدَّاحِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَمِعَ أَبِي رَجُلًا مُتَعَلِّقًا بِالْبَيْتِ، وَهُوَ يَقُولُ: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ»، فَقَالَ لَهُ أَبِي: يَا عَبْدَ اللَّهِ! لَا تَبْتَرْهَا لَا تَطْلِمْنَا حَقًّا، قُلْ: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ» (2).

از ابن قَدَّاح نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: پدرم شنیدند که مردی به پرده کعبه در آویخته و می گوید: «اللهم صل على محمد»، پس پدرم به او فرمودند: ای بنده خدا! بریده اش مکن، و در باره حق ما، به ما ستم مکن، بگو: «اللهم صل على محمد و أهل بيته».

ص: 469

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 321، المجلس 52، ح 8؛ بحار الأنوار، ج 74، ص 281، ح 1 و ص 381، ح 5 و ج 91، ص 48، ح 3؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 432؛ الكافي، ج 8، ص 19، ح 4؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 25، ص 38، ح 4؛ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 5، ص 341، ح 6047.

2- _ عدة الداعي و نجاح الساعي، ص 162؛ الكافي، ج 2، ص 495، ح 21؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 12، ص 107، ح 21؛ الوافي، ج 9، ص 1520، ح 8681؛ وسائل الشيعة، ج 7، ص 202، ح 9112.

4_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَحَدِهِمَا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: مَا فِي الْمِيزَانِ شَيْءٌ أَثْقَلَ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَإِنَّ الرَّجُلَ لَتَوْضِعَ أَعْمَالُهُ فِي الْمِيزَانِ فَتَمِيلُ بِهِ، فَيُخْرَجُ الصَّلَاةُ عَلَيْهِ فَيَضَعُهَا فِي مِيزَانِهِ فَيَرْجَحُ بِهِ. (1)

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: یکی از آن دو (امام محمد باقر علیه السلام یا امام جعفر صادق علیه السلام) فرمودند: هیچ چیز در ترازوی اعمال، سنگین تر از درود و صلوات بر محمد و آل محمد نیست، و همانا مردی است که اعمالش را در ترازوی اعمال گذارند و سبک باشد، پس ثواب صلوات او را بیرون می آورند و در کفه ترازویش می گذارند، آنگاه سنگینی می کند.

5_ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَ لَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ، لَمْ يَجِدْ رِيحَ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ رِيحَهَا لَتُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ. (2)

رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: هر که بر من درود فرستد و بر خاندان من درود نفرستد، بوی بهشت که از فاصله پانصد سال راه به مشام می رسد را، نمی تواند استشمام کند.

توضیح: بر اساس این کریمه و مجموع روایات ذیل آن، نتیجه می گیریم که درود و صلواتی که خداوند آن را به مؤمنان فرماداده، باید کامل باشد و در صورتی کامل می شود که به اهل بیت پیامبر علیهم السلام نیز، صلوات بفرستیم، و یکی از مصادیق آن، امام حسین علیه السلام هستند، چون آن حضرت، یکی از «اهل بیت»، می باشند.

ص: 470

-
- 1- البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 740، ح 11851؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 410؛ الكافي، ج 2، ص 494، ح 15؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 12، ص 102، ح 15؛ وسائل الشيعة، ج 7، ص 192، ح 9087.
 - 2- الأمالي (للصدوق)، ص 200، المجلس 36، ح 9؛ بحار الأنوار، ج 8، ص 186، ح 150 و ج 91، ص 56، ح 29 و ج 100، ص 166، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 491، ح 7808.

کد آیه: 33/71 اسم آیه: رستگاری بزرگ

{ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ * وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا }

خداوند اعمالتان را برای شما اصلاح می کند، و گناهانتان را بر شما می آمرزد، و هرکس خدا و پیامبرش را اطاعت کند، بی تردید رستگاری بزرگی یافته است.

1_ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ، أَنَّهُ قَالَ يَوْمَ الْغَدِيرِ: مَعَاشِرَ النَّاسِ! «مَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ» وَ عَلِيًّا وَ الْأَئِمَّةَ الَّذِينَ ذَكَرْتُهُمْ، «فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا». (1)

از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت است که فرمودند: همانا رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم در حدیثی طولانی در روز غدیر فرمودند: ای مردم! هر کس که از خدا و رسولش و علی و امامانی که نام بردم پیروی کند، پس حقیقتاً به رستگاری بزرگی دست یافته است.

2_ عَنْ أَبِي بصيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ»، فِي وَلايَةِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ وَلايَةِ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ، «فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا»، هَكَذَا نَزَلَتْ. (2)

ص: 471

-
- 1- _ الإحتجاج على أهل اللجاج (للطبرسي)، ج 1، ص 66؛ بحار الأنوار، ج 37، ص 217؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 2، ص 238؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 4، ص 186؛ روضة الواعظين و بصيرة المتعظين، ج 1، ص 99.
- 2- _ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات، ج 2، ص 17، ح 34؛ بحار الأنوار، ج 35، ص 57؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 498، ح 8730؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 206؛ تفسير القمي، ج 2، ص 198؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 449؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 309، ح 257؛ الكافي، ج 1، ص 414، ح 8؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 106.

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره فرمایش خدای عزوجل: «مَنْ يَطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ»، فرمودند: هر کس از خدا و رسولش در ولایت حضرت علی علیه السلام و امامان بعد از ایشان، پیروی کند، «فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا»، به تحقیق به رستگاری بزرگی رسیده است، این گونه نازل شده است.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 69/4 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 472

کد آیه: 22_19/35 اسم آیه: مقایسه

{وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ 19 وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ 20 وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ 21 وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ* إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ* وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ 22}

و نابینا و بینا هرگز برابر نیستند (19) و نه ظلمتها و روشنائی (20) و نه سایه (آرامبخش) و باد داغ و سوزان! (21) و هرگز مردگان و زندگان یکسان نیستند! خداوند پیام خود را به گوش هر کس بخواهد می رساند، و تو نمی توانی سخن خود را به گوش آنان که در گور خفته اند برسانی (22)

1_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ»، قَالَ: الْأَعْمَىٰ، أَبُو جَهْلٍ، وَالْبَصِيرُ، أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ»، فَالظُّلُمَاتُ أَبُو جَهْلٍ، وَالنُّورُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ»، فَالظُّلُّ ظُلُّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْجَنَّةِ، وَالْحُرُورُ يَعْنِي جَهَنَّمَ لِأَبِي جَهْلٍ، ثُمَّ جَمَعَهُمْ جَمِيعًا.

فَقَالَ: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ»، فَأَلْحِيَاءُ عَلِيٌّ وَحَمْرَةُ وَجَعْفَرٌ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَالْأَمْوَاتُ كَفَّازُ مَكَّةَ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره آیه: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ»، گفت: کور، ابو

ص: 473

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 372، ح 98 و ج 35، ص 396؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 544، ح 8844؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 469؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 556؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 81.

جهل است، و بینا، امیر المؤمنین علی علیه السلام هستند، «وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ»، ظلمات، ابو جهل است، و نور، امیر المؤمنین علی علیه السلام هستند، «وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ»، منظور از سایه، سایه امیر المؤمنین علیه السلام در بهشت است، و حرور، یعنی جهنم که برای ابو جهل است، بعد به صورت جمع فرموده: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ»، احیاء، حضرت علی، و حمزه، و جعفر، و حسن، و حسین، و فاطمه، و خدیجه علیهم السلام هستند، و اموات، کفار مکه هستند.

2_ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى»، قَالَ: أَبُو جَهْلٍ بْنُ هِشَامٍ، «وَالْبَصِيرُ»، قَالَ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ قَالَ: «وَلَا الظُّلُمَاتُ»، يَعْنِي أَبُو جَهْلٍ، الْمُظْلِمَ قَلْبُهُ بِالشَّرْكِ، «وَلَا النُّورُ»، يَعْنِي قَلْبَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، الْمَمْلُوءَ مِنَ النُّورِ، ثُمَّ قَالَ: «وَلَا الظُّلُّ»، يَعْنِي بِذَلِكَ مُسْتَقَرَّ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْجَنَّةِ، «وَلَا الْحُرُورُ»، يَعْنِي بِهِ مُسْتَقَرَّ أَبِي جَهْلٍ فِي جَهَنَّمَ، ثُمَّ جَمَعَهُمْ فَقَالَ: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ»، عَلِيٌّ وَحَمْزَةُ وَجَعْفَرٌ وَحَسَنٌ وَحُسَيْنٌ وَفَاطِمَةٌ وَخَدِيجَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، «وَلَا الْأَمْوَاتُ»، كَفَّارُ مَكَّةَ. (1)

ابن عباس در باره این سخن خدای متعال: «وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ»، گفت: منظور از اعمی، ابو جهل است، و منظور از بصیر، علی بن ابی طالب علیه السلام است، «وَلَا الظُّلُمَاتُ»، یعنی ابو جهل، که به سبب شرک و کفر، قلبش تاریک شده بود، «وَلَا النُّورُ»، یعنی قلب علی علیه السلام، که نور ایمان دلش را منور کرده بود، «وَلَا الظُّلُّ»، یعنی سایه های درختان بهشتی، که زیر آن جایگاه علی علیه السلام است، که هرگز با «الْحُرُورُ»، یعنی حرارت آتش جهنم، که منزل و مأوای ابو جهل

است، برابر نیستند، «وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ»، و زندگان یعنی: علی، حمزه، جعفر، حسن، حسین، فاطمه و خدیجه علیهم السلام، هم با «الْأَمْوَاتُ»، یعنی کفار مکه، برابر نیستند.

ص: 474

کد آیه: 35/32 اسم آیه: امام حسین علیه السلام پیشگام در نیکوکاری

{ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا * فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ}

سپس این کتاب را به گروهی از بندگان برگزیده خود به میراث دادیم، از میان آنها عده ای بر خود ستم کردند، و عده ای میانه رو بودند، و گروهی به اذن خداوند در نیکوکاری پیشی گرفتند، و این، همان فضیلت بزرگ است!

1_ عَنْ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «أَمَّا «الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ»، مِمَّا فَمَنْ عَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا وَ آخَرَ سَيِّئًا، وَ أَمَّا «الْمُقْتَصِدُ»، فَهُوَ الْمُتَعَبَّدُ الْمُجْتَهِدُ، وَ أَمَّا «السَّابِقُ بِالْخَيْرَاتِ»، فَعَلِيٌّ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ مَنْ قُتِلَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ شَهِيدًا. (1)

از زیاد بن منذر نقل است که حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: اما ظالم به خود، از ما، کسی است که هم عمل صالح انجام می دهد و هم گناه می کند، اما مقتصد کسی است که متعبّد و کوشا باشد، و اما سابق به خیرات، عبارتند از حضرت علی و حسن و حسین علیهم السلام و کسی که از آل محمد علیهم السلام شهید شود.

2_ عَنْ دَاوُدَ بْنِ الْقَاسِمِ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا مُحَمَّدٍ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ

ص: 475

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 213 و ص 223، ح 34؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 551، ح 8867؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 240؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 10، ص 570؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 365، ح 93؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 130.

الَّذِينَ اصَّطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ»، فَقَالَ: كُلُّهُمْ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ الَّذِي لَا يُقَرُّ بِالْإِمَامِ، قَالَ: فَدَمَعَتْ عَيْنِي وَجَعَلْتُ أَفْكَرُ فِي نَفْسِي فِي عِظَمِ مَا أُعْطِيَ آلَ مُحَمَّدٍ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ السَّلَامِ، فَنَظَرَ إِلَيَّ أَبُو مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَقَالَ: الْأَمْرُ أَعْظَمُ مِمَّا حَدَّثْتِكَ نَفْسُكَ مِنْ عِظَمِ شَأْنِ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَاحْمَدِ اللَّهَ، فَقَدْ جُعِلَتْ مُتَمَسِّكًا بِحَبْلِهِمْ، تُدْعَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِهِمْ، إِذَا دُعِيَ كُلُّ أَنْاسٍ بِإِمَامِهِمْ، فَأَبْشِرْ، يَا أَبَا هَاشِمٍ! فَإِنَّكَ عَلَى خَيْرٍ. (1)

از داود بن قاسم جعفری نقل است که گفت: از حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در باره این سخن خداوند: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصَّطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ»، پرسیدم، پس حضرت فرمودند: همه آن ها از آل محمد علیهم السلام هستند، ظالم به خودش، کسی است که به امامت امام اقرار نمی کند، گفت: پس اشکم جاری شد و با خودم فکر کردم، در عظمت آنچه که به آل محمد علیهم السلام عطا شده است، در این هنگام حضرت ابو محمد علیه السلام به من نگاهی کرده و فرمودند: این امر، بزرگ تر از آن مقداری است که دلت درباره عظمت مقام آل محمد علیهم السلام به تو گفت، پس خدا را سپاسگزار باش، که تو را متمسک به ریسمان آنها قرار داده، هنگامی که روز قیامت هر گروهی را با پیشوای خود می خوانند، تو را با آل محمد علیهم السلام می خوانند، پس تو را بشارت باد، ای ابا هاشم! که همانا تو بر خیر هستی.

3_ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ السَّبَّيْعِيِّ قَالَ: خَرَجْتُ حَاجًّا فَلَقَيْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَسَأَلْتُهُ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ»، الْآيَةَ، فَقَالَ: مَا يَقُولُ فِيهَا قَوْمُكَ، يَا أَبَا

ص: 476

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 218، ح 18؛ الثاقب في المناقب، ص 566، ح 506؛ كشف الغمة في معرفة الأئمة، ج 2، ص 418.

إِسْحَاقَ!؟ يَعْني أَهْلَ الْكُوفَةِ، قَالَ: قُلْتُ: يَقُولُونَ إِنَّهَا لَهُمْ، قَالَ: فَمَا يُخَوِّفُهُمْ إِذَا كَانُوا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ؟ قُلْتُ: فَمَا تَقُولُ أَنْتَ، جُعِلَتْ فِدَاكَ!؟

فَقَالَ: هِيَ لَنَا خَاصَّةٌ، يَا أَبَا إِسْحَاقَ! أَمَّا «السَّابِقُ بِالْخَيْرَاتِ»، فَعَلَيْ بَنِي أَبِي طَالِبٍ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ الشَّهِيدِ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ أَمَّا «الْمُقْتَصِدُ»، فَصَائِمٌ بِالنَّهَارِ وَ قَائِمٌ بِاللَّيْلِ، وَ أَمَّا «الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ»، فَفِيهِ مَا جَاءَ فِي التَّائِبِينَ وَ هُوَ مَغْفُورٌ لَهُ.

يَا أَبَا إِسْحَاقَ! بِنَا يَفُكُ اللَّهُ عُيُوبَكُمْ، وَ بِنَا يَحُلُّ اللَّهُ رِبَاقَ الدُّلِّ مِنْ أَعْنَاقِكُمْ، وَ بِنَا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَكُمْ، وَ بِنَا يَفْتَحُ اللَّهُ، وَ بِنَا يَخْتِمُ لَا بِكُمْ، وَ نَحْنُ كَهْفُكُمْ كَأَصْحَابِ الْكَهْفِ، وَ نَحْنُ سَفِينَتُكُمْ كَسَفِينَةِ نُوحٍ، وَ نَحْنُ بَابُ حِطَّتِكُمْ كَبَابِ حِطَّةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ. (1)

از ابو اسحاق سبیبی نقل است که گفت: برای انجام مراسم حجّ خارج شدم، که با حضرت محمد بن علی علیهما السلام ملاقات کردم، و از ایشان در باره این آیه: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ» تا آخر آیه، پرسیدم، پس حضرت فرمودند: ای ابو اسحاق! قوم تو (یعنی اهل کوفه) درباره این آیه، چه می گویند؟ عرض کردم: عرض کردم: می گویند آیه درباره آنها است، فرمودند: پس، از چه می ترسند، وقتی اهل بهشت باشند؟ عرض کردم: فدایتان شوم! شما چه می فرمایید؟

پس حضرت فرمودند: ای ابو اسحاق! این آیه اختصاص به ما دارد، اما «السَّابِقُ بِالْخَيْرَاتِ»، حضرت علی بن ابی طالب و حسن و حسین علیهم السلام هستند و هر شهیدی از ما اهل بیت، می باشد، و اما «الْمُقْتَصِدُ»، کسی است که روزها روزه دار است و شب ها را به عبادت می گذراند، و اما «الظَّالِمُ لِنَفْسِهِ»، کسی است که جزء

توبه کنندگان خواهد بود، و او آمرزیده می شود.

ص: 477

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 218، ح 19؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 550، ح 8861؛ سعد السعود للنفس منضود، ص 107.

ای ابو اسحاق! به وسیلهٔ ما، خداوند عیب هایتان را برطرف می کند و به واسطهٔ ما، رشته های خواری و ذلت را از گردن شما برمی دارد، و به وسیلهٔ ما، خداوند گناهانتان را می آمرزد، به وسیلهٔ ما، خداوند فتح می نماید و به سبب ما، ختم می کند، نه به وسیلهٔ شما.

و ما خاندان، مانند اصحاب کهف، پناهگاه شما هستیم، و مانند کشتی نوح، کشتی نجات شما هستیم، و مانند باب حطه در بنی اسرائیل، باب حطهٔ شما هستیم.

ص: 478

کد آیه: 89 و 88/37 اسم آیه: بیماری ابراهیم علیه السلام برای امام حسین علیه السلام

{فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ 88 فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ 89}

(سپس) او نگاهی به ستارگان افکند. (88) و گفت من بیمارم. (89)

عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ، رَفَعَهُ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ»، «فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ»، قَالَ: حَسَبَ فَرَأَى مَا يَحُلُّ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ»، لِمَا يَحُلُّ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

از علی بن محمد مرفوعاً نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ»، «فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ»، فرمودند: حضرت ابراهیم علیه السلام حساب کرد و (با دیدن ستارگان) آنچه به حسین علیه السلام وارد می شود را دریافت، پس به قوم خود فرمود: من برای آنچه به حسین علیه السلام می رسد، بیمارم.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 1/19 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 479

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 220، ح 12؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 608، ح 8999؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 273؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 138؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 406، ح 44؛ الكافي، ج 1، ص 465، ح 5؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 366، ح 5.

کد آیه: 37/24 اسم آیه: سؤال از محبت امام حسین علیه السلام

{وَقَفُوهُمْ* إِنَّهُمْ مَسَّ - وُلُونَ}

آنها را نگهدارید که باید بازپرسی شوند!

1_ فَقَدْ رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَقَفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسُّوْنَ»، إِنَّهُ لَا يُجَاوِزُ قَدَمًا عَبْدٍ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ: عَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ، وَعَنْ عُمُرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ جَمَعَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ حُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ. (1)

به تحقیق از پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم روایت شده است که آن حضرت در باره این سخن خدای متعال: «وَقَفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسُّوْنَ»، فرمودند: همانا هیچ بنده ای بیش از دو قدم بر نمی دارد مگر آن که در باره چهار چیز از او سؤال می شود: از جوانی که در چه چیز به پیری رساند، و از عمرش که چگونه آن را گذرانده است، و از مالش که آن را چگونه جمع کرده و در چه راهی صرف کرده است، و از دوستی و محبت ما اهل بیت.

2_ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: لَا تَزُولُ قَدَمًا عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ: عَنْ عُمُرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَ

ص: 480

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 12؛ تفسیر الصافی، ج 4، ص 266؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 121؛ تفسیر نور الثقلین، ج 4، ص 402، ح 20؛ علل الشرائع، ج 1، ص 218.

از حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام روایت است که فرمودند: رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم فرمودند: در روز قیامت بنده ای قدم از قدم بر نمی دارد تا از چهار چیز پرسش شود: از عمرش که در چه راهی گذرانده، و از جوانی اش که در چه چیزی صرف کرده، و از مالش که از کجا به دست آورده و برای چه چیز خرج نموده، و از دوستی و محبت ما اهل بیت.

3_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَمَرَ اللَّهُ مَلَكَاً أَنْ يُسْعَرَ النَّيِّرَانَ السَّبْعَ، وَأَمَرَ رِضْوَانَ أَنْ يُزَخِرَفَ الْجَنَانَ الثَّمَانِيَةَ، وَيَقُولُ: يَا مِيكَائِيلُ! مَدِّ الصِّرَاطَ عَلَيَّ مَتْنِ جَهَنَّمَ، وَيَقُولُ: يَا جَبْرَائِيلُ! انصِبِ الْمِيزَانَ تَحْتَ الْعَرْشِ، وَنَادِ: يَا مُحَمَّدُ! قَرِّبْ أُمَّتَكَ لِلْحِسَابِ.

وَيَأْمُرُ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَعْقِدَ عَلَى الصِّرَاطِ سَبْعَ قَنَاطِرٍ، طُولُ كُلِّ قَنْطَرَةٍ سَبْعَةَ عَشَرَ أَلْفَ فَرْسَخٍ، وَعَلَى كُلِّ قَنْطَرَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ قِيَامٌ، فَيَسْأَلُونَ هَذِهِ الْأُمَّةَ نِسَاءَهُمْ وَرِجَالَهُمْ عَلَى الْقَنْطَرَةِ الْأُولَى عَنْ وِلَايَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَحُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَمَنْ أَتَى بِهِ جَازَ الْقَنْطَرَةِ الْأُولَى كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ، وَمَنْ لَمْ يُحِبَّ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّهِ سَقَطَ عَلَى أُمَّ رَأْسِهِ فِي قَعْرِ جَهَنَّمَ، وَلَوْ كَانَ لَهُ مِنْ أَعْمَالِ الْبِرِّ عَمَلٌ سَبْعِينَ صِدْقاً، وَعَلَى الْقَنْطَرَةِ الثَّانِيَةِ يَسْأَلُونَ عَنِ الصَّلَاةِ، وَعَلَى الثَّلَاثَةِ يَسْأَلُونَ عَنِ الزَّكَاةِ، وَعَلَى الْقَنْطَرَةِ الرَّابِعَةِ عَنِ الصِّيَامِ، وَعَلَى الْخَامِسَةِ عَنِ الْحَجِّ، وَعَلَى السَّادِسَةِ عَنِ الْعَدْلِ، فَمَنْ أَتَى بِشَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ جَازَ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ، وَمَنْ لَمْ يَأْتِ عَذْبَ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ: «وَقَفَّوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ»، يَعْنِي مَعَاشِرَ

ص: 481

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 39، المجلس 10، ح 9؛ بحار الأنوار، ج 7، ص 258، ح 1 و ج 68، ص 180، ح 33؛ الخصال، ج 1، ص 253، ح 125؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 402، ح 19؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 121؛ فضائل الشيعة، ص 7، ح 6.

الْمَلَائِكَةِ وَقَفَّوهُمْ يَعْني الْعِبَادَ، عَلَى الْقَنْطَرَةِ الْأُولَى، عَن وَّلَايَةِ عَلِيٍّ وَ حُبِّ أَهْلِ الْبَيْتِ. (1)

از ابن عباس نقل است که گفت: هنگامی که روز قیامت فرا می رسد، خداوند به مالک (کلیددار جهنم) دستور می دهد که آتش دوزخ های هفت گانه را شعله ور سازد، و به رضوان (کلیددار بهشت) دستور می دهد که بهشت های هشت گانه را آرزین بندد، و می فرماید: ای میکائیل! پُل صراط را بر روی دوزخ پهن کن، و می فرماید: ای جبرئیل! ترازوی عدالت را در زیر عرش قرار ده، و ندا سرده: ای محمد! امتت را برای حساب نزدیک بیاور.

سپس خداوند متعال فرمان می دهد که بر صراط هفت پُل نصب کنند که طول هر کدام، هفده هزار فرسخ است، و بر هر یک، هفتاد هزار فرشته ایستاده اند، پس آنها از زن و مرد این امت سؤال می پرسند.

بر پل اول، از ولایت امیر مؤمنان علی علیه السلام و دوستی و محبت اهل بیت حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم می پرسند، پس هر کس آن را با خود داشته باشد، مثل برق جهنده، از پل اول می گذرد، و هر کس اهل بیت پیامبرش را دوست نداشته باشد، با سر به قعر جهنم سقوط می کند، هر چند با خود، کردار نیک هفتاد صدیق را آورده باشد، و بر پل دوم از نماز می پرسند، و بر پل سوم از زکات، و بر پل چهارم از روزه، و بر پل پنجم از حج، و بر پل ششم از جهاد، و بر پل هفتم از عدل می پرسند، پس هر کس که اینها را با خود آورده باشد، مانند برق از صراط می گذرد، و کسی که اینها را نیاورده باشد، عذاب می شود، و این همان کلام خداوند متعال است: «وَقَفَّوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ»، یعنی ای گروه فرشتگان! آنها را، یعنی بندگان را، بر روی نخستین پُل، برای

پرسش از ولایت حضرت علی علیه السلام و دوستی اهل بیت علیهم السلام، نگه دارید.

ص: 482

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 595، ح 8973؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 152.

توضیح: یکی از موضوعاتی که در روز قیامت از ما سؤال می شود، در باره دوستی و محبت نسبت به حضرت امام حسین علیه السلام می باشد، پس هر کس با خودش این محبت را آورده باشد، مثل برق از صراط عبور نموده و اهل بهشت می شود.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/7 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 483

كد آيه: 37/107 اسم آيه: ذبح عظيم

{وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ}

ما ذبح عظيمى را فداى او كرديم.

عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شاذَانَ، قَالَ: سَمِعْتُ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، يَقُولُ: لَمَّا أَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَذْبَحَ مَكَانَ ابْنِهِ إِسْمَاعِيلَ، الْكَبِشَ الَّذِي أَنْزَلَهُ عَلَيْهِ، تَمَنَّى إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَكُونَ قَدْ ذَبَحَ ابْنَهُ إِسْمَاعِيلَ بِيَدِهِ، وَأَنَّهُ لَمْ يُؤْمَرْ بِذَبْحِ الْكَبِشِ مَكَانَهُ، لِيَرْجِعَ إِلَى قَلْبِهِ مَا يَرْجِعُ إِلَى قَلْبِ الْوَالِدِ، الَّذِي يَذْبَحُ أَعَزَّ وُلْدِهِ عَلَيْهِ بِيَدِهِ، فَيَسْتَحِقَّ بِذَلِكَ أَرْفَعَ دَرَجَاتِ أَهْلِ الثَّوَابِ عَلَى الْمَصَائِبِ.

فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ: يَا إِبْرَاهِيمُ! مَنْ أَحَبَّ خَلْقِي إِلَيْكَ؟ فَقَالَ: يَا رَبِّ! مَا خَلَقْتَ خَلْقًا هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ حَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ.

فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِ: أَفَهُوَ أَحَبُّ إِلَيْكَ، أَمْ نَفْسُكَ؟ قَالَ: بَلْ هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي، قَالَ: فَوُلْدُهُ أَحَبُّ إِلَيْكَ، أَمْ وُلْدُكَ؟ قَالَ: بَلْ وُلْدُهُ، قَالَ: فَذَبْحُ وُلْدِهِ ظُلْمًا عَلَى أَيْدِي أَعْدَائِهِ أَوْجَعُ لِقَلْبِي، أَوْ ذَبْحُ وُلْدِكَ بِيَدِكَ فِي طَاعَتِي؟ قَالَ: يَا رَبِّ! بَلْ ذَبْحُ وُلْدِهِ ظُلْمًا عَلَى أَيْدِي أَعْدَائِهِ أَوْجَعُ لِقَلْبِي.

قَالَ: يَا إِبْرَاهِيمُ! فَإِنَّ طَائِفَةً تَزْعُمُ أَنَّهَا مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ، سَتَقْتُلُ الْحَسَّ بْنَ ابْنِهِ مِنْ بَعْدِهِ ظُلْمًا وَعُدْوَانًا، كَمَا يَذْبَحُ الْكَبِشُ، وَيَسَّ تَوْجِبُونَ بِذَلِكَ سَخَطِي، فَجَزَعِ إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِذَلِكَ وَتَوَجَّعَ قَلْبُهُ وَأَقْبَلَ بَيْتِي.

فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ: يَا إِبْرَاهِيمُ! قَدْ فَدَيْتُ جَزَعَكَ عَلَى ابْنِكَ إِسْمَاعِيلَ، لَوْ ذَبَحْتَهُ

بِيَدِكَ بِجَزَعِكَ عَلَى الْحُسَيْنِ، وَقَتْلِهِ وَأَوْجِبْتُ لَكَ أَرْفَعُ دَرَجَاتِ أَهْلِ الثَّوَابِ عَلَى الْمَصَائِبِ، وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَقَدْ إِنَّا بِذُنُوبِكُمْ عَظِيمٍ» (1).

از فضل بن شادان نقل است که گفت: از حضرت امام رضا علیه السلام شنیدم که می فرمودند: وقتی خداوند عزوجل به ابراهیم علیه السلام دستور داد که به جای اسماعیل، قوچی را که خداوند برایش فرستاده، ذبح کند، ابراهیم علیه السلام آرزو کرد که ای کاش پسرش اسماعیل را با دست خود، سر می برید و مأمور نمی شد که آن قوچ را به جای پسرش ذبح کند، تا با این کار، آنچه که بر قلب یک پدر، هنگامی که به دست خود عزیزترین فرزند خود را می کشد، وارد می شود، بر قلب او هم وارد می شد، و در نتیجه استحقاق بالاترین درجات اهل ثواب بر مصیبتها، را پیدا می کرد.

پس خداوند عزوجل به او وحی فرمود: ای ابراهیم! محبوب ترین بنده ام در نزد تو کیست؟ عرض کرد: پروردگارا! آفریده ای را خلق نکرده ای که برای من محبوب تر از حبیبیت محمد صل الله علیه وآله وسلم باشد.

خدای متعال به او وحی فرمود: آیا او نزد تو محبوب تر است، یا خودت؟ عرض کرد: بلکه او، نزد من، از خودم محبوب تر است، خداوند فرمود: آیا فرزند او نزد تو محبوب تر است یا فرزند خودت؟ عرض کرد: بلکه فرزند او، خداوند فرمود: آیا ذبح شدن فرزند او، از روی ظلم و ستم، به دست دشمنانش، برای قلب تو دردناک تر است، یا کشته شدن فرزند تو به دست خودت، در راه اطاعت من؟ عرض کرد: ای پروردگار من! بلکه ذبح شدن او به دست دشمنانش، برای قلب من دردناک تر است.

خداوند فرمود: ای ابراهیم! پس همانا گروهی که ادعا می کنند از امت محمد صل الله علیه وآله وسلم

ص: 485

1- بحار الأنوار، ج 12، ص 124 و ج 44، ص 225، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 618، ح 9015؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 279؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 170؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 429، ح 94؛ الخصال، ج 1، ص 58، ح 79؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 1، ص 209، باب 17، ح 1.

هستند، بعد از او، پسرش حسین علیه السلام را از سر ظلم و عداوت می کشند، همان گونه که گوسفند را سر می برند و به این سبب مستوجب غضب من می شوند.

در این هنگام حضرت ابراهیم علیه السلام برای این مصیبت بی تابی کرد و قلبش به درد آمد و شروع به گریستن نمود.

پس خداوند عزوجل به او وحی کرد: ای ابراهیم! این جزع و بی تابی تو را بر حسین علیه السلام و کشته شدنش، به جای جزع تو بر فرزندان اسماعیل، اگر او را به دست خود ذبح می نمودی، جایگزین کردم و فدیة قرار دادم. و بالاترین درجات اهل ثواب بر مصیبت ها را، برای تو قرار دادم، و این است سخن خداوند عزوجل: «وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ».

ص: 486

کد آیه: 37/130 اسم آیه: سلام خدا بر امام حسین علیه السلام

{سَلَامٌ عَلَيَّ اِلٰى يَاسِيْنَ}

سلام بر آل یاسین.

1_ عَنْ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «سَلَامٌ عَلَيَّ اِلٰى يَاسِيْنَ»، قَالَ: يَاسِيْنُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ آلُ يَاسِيْنَ. (1)

از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام، از پدرشان علیه السلام، از اجدادشان علیهم السلام روایت است که حضرت علی علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «سَلَامٌ عَلَيَّ اِلٰى يَاسِيْنَ»، فرمودند: یاسین حضرت محمد صل الله علیه وآله وسلم هستند و ما، آل یاسین هستیم.

2_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «سَلَامٌ عَلَيَّ اِلٰى يَاسِيْنَ»، قَالَ: عَلَيَّ اِلٰى مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (2)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خداوند عزوجل: «سَلَامٌ عَلَيَّ اِلٰى يَاسِيْنَ»،

ص: 487

1- _ الأُمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، ص 472، المَجْلِس 72، ح 1؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ، ج 16، ص 87، ح 11 و ج 23، ص 169، ح 7؛ الْبُرْهَانُ فِي تَفْسِيرِ الْقُرْآنِ، ج 4، ص 624، ح 9028؛ تَفْسِيرُ كَنْزِ الدَّقَائِقِ وَبَحْرِ الْغُرَائِبِ، ج 11، ص 177؛ تَفْسِيرُ نُوْرِ الثَّقَلَيْنِ، ج 4، ص 432، ح 102؛ رَوْضَةُ الْوَاعِظِينَ وَبَصِيرَةُ الْمَتَعَطِّينِ، ج 2، ص 268؛ شَوَاهِدُ التَّنْزِيلِ لِقَوَاعِدِ التَّفْضِيلِ، ج 2، ص 168، ح 793؛ مَعَانِي الْأَخْبَارِ، ص 122، ح 2.

2- _ الأُمَالِي (لِلصَّدُوقِ)، ص 472، المَجْلِس 72، ح 3؛ بَحَارُ الْأَنْوَارِ، ج 23، ص 169، ح 9؛ الْبُرْهَانُ فِي تَفْسِيرِ الْقُرْآنِ، ج 4، ص 625، ح 9031؛ تَأْوِيلُ الْآيَاتِ الظَّاهِرَةِ فِي فِضَائِلِ الْعِتْرَةِ الطَّاهِرَةِ، ص 490؛ تَفْسِيرُ كَنْزِ الدَّقَائِقِ وَبَحْرِ الْغُرَائِبِ، ج 11، ص 177؛ شَوَاهِدُ التَّنْزِيلِ لِقَوَاعِدِ التَّفْضِيلِ، ج 2، ص 165، ح 791؛ مَعَانِي الْأَخْبَارِ، ص 122، ح 4.

گفت: یعنی سلام بر آل محمد علیهم السلام.

3_ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَاسِينَ»، قَالَ: نَحْنُ، هُمْ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خدای متعال: «سَلَامٌ عَلَى آلِ يَاسِينَ»، گفت: ما، همان آل محمد علیهم السلام هستیم.

توضیح: طبق روایات نقل شده ذیل آیه شریفه، حضرت امام حسین علیه السلام آل یاسین و آل محمد علیهم السلام هستیم، بنابر این سلام خداوند بر ایشان نیز می باشد.

ص: 488

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 168، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 626، ح 9037؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 490؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 177؛ تفسير فرات الكوفي، ص 356، ح 485؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 2، ص 167، ح 792.

کد آیه: 37/164 اسم آیه: مقام معلوم

{وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ}

و هیچ یک از ما نیست جز آنکه مقام معلومی دارد.

عَنْ يَحْيَى بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: «وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي الْأَيْمَةِ وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (1)

از یحیی بن مسلم نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که در باره آیه: «وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ»، فرمودند: این آیه در باره ائمه و اوصیاء از خاندان حضرت محمد، صلوات الله عليهم، نازل شده است.

ص: 489

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 215، ح 735؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 87، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 633، ح 9056؛ تفسير القمي، ج 2، ص 227؛ غرر الأخبار، ص 178.

کد آیه: 38/75 اسم آیه: عالین

{قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي * أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ }

گفت: ای ابلیس! چه چیز مانع تو شد که بر مخلوقی که با قدرت خود او را آفریدم سجده کنی؟! آیا تکبر کردی یا از برترینها بودی؟!

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَقْبَلَ إِلَيْهِ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ لِإِبْلِيسَ: «أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ»، فَمَنْ هُوَ، يَا رَسُولَ اللَّهِ! الَّذِي هُوَ أَعْلَى مِنَ الْمَلَائِكَةِ؟

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: أَنَا وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ وَالحَسَنُ وَالحُسَيْنُ كُنَّا فِي سِدْرَةِ الْعَرْشِ نَسَبُحُ اللَّهَ وَتُسَبِّحُ الْمَلَائِكَةُ بِتَسْبِيحِنَا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آدَمَ بِالْفِي عَامٍ، فَلَمَّا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آدَمَ أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يَسْجُدُوا لَهُ، وَلَمْ يَأْمُرْنَا بِالسُّجُودِ، فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ إِلَّا إِبْلِيسَ، فَإِنَّهُ أَبَى وَلَمْ يَسْجُدْ، فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ»، عَنِّي مِنْ هَؤُلَاءِ الْخَمْسَةِ الْمَكْتُوبَةِ أَسَّ مَاؤُهُمْ فِي سِدْرَةِ الْعَرْشِ، فَنَحْنُ بَابُ اللَّهِ الَّذِي يُؤْتِي مِنْهُ، بِنَا يَهْتَدِي الْمُهْتَدِي، فَمَنْ أَحَبَّنَا أَحَبَّهُ اللَّهُ وَاسَدَ كَنَهُ جَنَّتَهُ، وَ مَنْ أَبْغَضَنَا أَبْغَضَهُ اللَّهُ وَ أَسَكَنَهُ نَارَهُ، وَ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَ مَوْلَدُهُ. (1)

ص: 490

1- بحار الأنوار، ج 25، ص 2، ح 3 و ج 26، ص 346، ح 19 و ج 39، ص 306، ح 122؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 683، ح 9140؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 497؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 266؛ فضائل الشيعة، ص 8، ح 7.

از ابو سعید خدری نقل است که گفت: ما در محضر رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم نشسته بودیم که مردی به سوی ایشان آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! مرا از کلام خداوند عزوجل، که به شیطان می فرماید: «أَسْتَكْبِرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ»، آگاه سازید، ای رسول خدا! آن ها چه کسانی هستند که از فرشتگان درگاه خدا هم برترند؟

پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: من و علی و فاطمه و حسن و حسین، دو هزار سال پیش از آن که خداوند آدم را بیافریند، در سراپرده عرش، خدا را تسبیح می گفتیم و فرشتگان با تسبیح ما، او را تسبیح می گفتند. هنگامی که خداوند عزوجل آدم را آفرید، به فرشتگان دستور داد که به او سجده کنند، ولی به ما دستور سجده نداد، آن گاه همه فرشتگان سجده کردند، مگر شیطان که از سجده کردن امتناع کرد و سجده نکرد، پس خداوند تبارک و تعالی فرمود: «أَسْتَكْبِرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ»، یعنی آیا خودت را از جمله آن پنج تن، که نامشان بر سراپرده عرش نوشته شده است، به حساب آوردی؟

ما(اهل بیت) درب به سوی خداوندیم که از آن باید وارد شد، ره یافتگان به وسیله ما هدایت می شوند، پس هر که ما را دوست بدارد، خداوند او را دوست می دارد و در بهشت خود جایش می دهد، و هر که با ما دشمنی کند، خداوند او را دشمن می دارد و در جهنم جایش می دهد، و ما را دوست نخواهند داشت مگر کسانی که ولادت پاکی داشته باشند. (یعنی حلال زاده باشند)

کد آیه: 39/9 اسم آیه: علم امام حسین علیه السلام

{...قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ * إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ }

بگو: «آیا کسانی که می دانند با کسانی که نمی دانند یکسانند؟! تنها خردمندان متذکر می شوند!»

1_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، قَالَ: نَحْنُ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ، وَعَدُوْنَا الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ، وَشِيعَتُنَا أُولُوا الْأَلْبَابِ. (1)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره کلام خداوند عزوجل: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، فرمودند: ما کسانی هستیم که می دانند، و آنان که نمی دانند، دشمنان ما هستند، و شیعیان ما، خردمندان هستند.

2_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، قَالَ: نَحْنُ الَّذِينَ نَعْلَمُ، وَعَدُوْنَا الَّذِينَ

ص: 492

1- _ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 697، ح 9168؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 502؛ تفسير فرات الكوفي، ص 364، ح 495؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 286؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 479، ح 21؛ الكافي، ج 1، ص 212، ح 2.

از ابو بصیر نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، سؤال کردم، حضرت فرمودند: ما کسانی هستیم که می دانیم، و دشمنان ما کسانی هستند که نمی دانند، و شیعیان ما، خردمندان می باشند.

3_ عَنْ أَبِي عَلِيٍّ حَسَّانَ الْعِجْلِيِّ، قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَا جَالِسٌ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، قَالَ: نَحْنُ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ، وَعَدُوُّنَا الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ، وَشِيعَتُنَا أَوْلُوا الْأَلْبَابِ (2)

از ابن علی حسان عجللی نقل است که گفت: در محضر حضرت امام جعفر صادق علیه السلام نشسته بودم که مردی از ایشان درباره کلام خداوند عزوجل: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، پرسید، حضرت فرمودند: ما کسانی هستیم که می دانند، و دشمنان ما کسانی هستند که نمی دانند، و شیعیان ما، خردمندان هستند.

4_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَلِيمَانَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، إِذْ دَخَلَ عَلَيْهِ أَبُو بَصِيرٍ، وَقَدْ خَفَرَهُ النَّفْسُ، فَلَمَّا أَخَذَ مَجْلِسَهُ، قَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ...

ص: 493

-
- 1- بحار الأنوار، ج 24، ص 120، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 698، ح 9173؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 55، ح 4؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 287؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 480، ح 25.
 - 2- بحار الأنوار، ج 65، ص 29، ذیل ح 56؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 698، ح 9176؛ المحاسن، ج 1، ص 169، ح 134.

فَقَالَ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ! لَقَدْ ذَكَرْنَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَشِيعَتَنَا وَعَدُوَّنَا فِي آيَةٍ مِنْ كِتَابِهِ، فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، فَنَحْنُ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ، وَعَدُوَّنَا الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ، وَشِيعَتُنَا هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ. (الحديث) (1)

از محمد بن سلیمان، از پدرش نقل کرده که گفت: در محضر امام جعفر صادق علیه السلام بودم که ابو بصیر نفس زنان وارد شد، پس هنگامی که در جای خود قرار گرفت، حضرت صادق علیه السلام به او فرمودند: ...

تا آنجا که فرمودند:

ای ابا محمد! همانا خداوند عزوجل ما و شیعیان ما و دشمنان ما را در یک آیه از کتاب خود، یاد کرده، آنجا که می فرماید: «هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ»، پس ما کسانی هستیم که می دانند، و دشمنان ما کسانی هستند که نمی دانند، و شیعیان ما، خردمندان هستند.

توضیح: در روایات فوق، از عبارت «نحن» و ضمیر «نا» استفاده شده، که این ضمیر، وجود مطهر حضرت امام حسین علیه السلام را نیز در بر دارد، بنا بر این آن حضرت هم یکی از مصادیق «الذین یعلمون» می باشند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 43/13 نیز مراجعه نمایید.

ص: 494

1- _ بحار الأنوار، ج 65، ص 48، ح 93؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 697، ح 9169؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 286؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 478، ح 17؛ الكافي، ج 8، ص 33، ح 6؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 25، ص 78، ح 6.

کد آیه: 39/56 اسم آیه: جنب الله

{أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّآخِرِينَ }

(این دستورها برای آن است که) مبادا کسی روز قیامت بگوید: «افسوس بر من از کوتاهی هایی که در اطاعت فرمان خدا کردم و از مسخره کنندگان بودم!»

1_ الْعِيَّاشِيُّ بِإِسْنَادِهِ إِلَى أَبِي الْجَارُودِ، عَنِ الْبَاقِرِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ»، قَالَ: نَحْنُ جَنْبُ اللَّهِ. (1)

عیاشی با سندهای خودش از ابو جارود نقل کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این کلام خدای متعال: «ما فرطت في جنب الله»، فرمودند: ما، جنب الله هستیم.

2_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ خَيْثَمَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: نَحْنُ جَنْبُ اللَّهِ، وَنَحْنُ صَفْوَتُهُ، وَنَحْنُ خَيْرَتُهُ، وَنَحْنُ مُسْتَوْدَعُ مَوَارِيثِ الْأَنْبِيَاءِ، وَنَحْنُ أَمْنَاءُ اللَّهِ، وَنَحْنُ حُجَّةُ اللَّهِ، وَنَحْنُ أَرْكَانُ الْإِيمَانِ. (الحديث) (2)

ص: 495

1- _ بحار الأنوار، ج 7، ص 159 و ج 24، ص 191، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 721، ح 9262؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 323؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 495، ح 93؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 179.

2- _ الأمامي (للطوسي)، ص 654، المجلس 34، ح 4؛ بحار الأنوار، ج 26، ص 248، ح 19؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 720، ح 9255؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 63، ح 10؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 1، ص 206، ح 20؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 206.

از ابو بصیر، از خثیمه نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام شنیدم که می فرمودند: ما جنب الله هستیم و ما برگزیده خدا، و منتخب او هستیم، و ما تحویل گیرنده میراث انبیا هستیم، و ما امنای خدا و حجّت او و ارکان ایمان هستیم.

3_ عَنْ سَدِيرِ الصَّيْرِفِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: وَقَدْ سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «يَا حَسْرَتِي عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ»، فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ؟ ع؟: نَحْنُ وَاللَّهِ! خُلِقْنَا مِنْ نُورِ جَنْبِ اللَّهِ، وَذَلِكَ قَوْلُ الْكَافِرِ إِذَا اسْتَقَرَّتْ بِهِ الدَّارُ: «يَا حَسْرَتِي عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ»، يَعْنِي وَلَايَةَ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از سدير صيرفي نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق عليه السلام شنیدم که مردی از آن حضرت، درباره این کلام خداوند عزوجل: «يَا حَسْرَتِي عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ»، سؤال کرد، پس حضرت صادق عليه السلام فرمودند: به خدا سوگند! ما از نور جنب الله، آفریده شده ایم، و این سخن کافر است، هنگامی که در روز قیامت مستقر می شود، فریاد می زند: «يَا حَسْرَتِي عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ»، یعنی حسرت و افسوس می خورد به خاطر کوتاهی در ولایت محمد و آل محمد عليهم السلام.

توضیح: بر اساس روایات فوق، یکی از مصادیق «جنب الله»، حضرت امام حسین عليه السلام می باشند، و حسرت و افسوس روز قیامت، برای کسانی است که در زندگی دنیوی شان، نسبت به آن حضرت کوتاهی کرده، حق ایشان را رعایت نکردند.

ص: 496

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 192، ح 9؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 720، ح 9254؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 509؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 324.

کد آیه: 40/7 اسم آیه: ملائکه، خدمتگزاران امام حسین علیه السلام

{ الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا*... }

فرشتگانی که حاملان عرشند و آنها که گرداگرد آن تسبیح و حمد پروردگارشان را می گویند و به او ایمان دارند و برای مؤمنان استغفار می کنند.

عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحِ الْهَرَوِيِّ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِمَا السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام، عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِمَا السَّلَام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلٍ وَسَلَّمَ: مَا خَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا أَفْضَلَ مِنِّي وَلَا أَكْرَمَ عَلَيْهِ مِنِّي، قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَام: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَإِنَّتَ أَفْضَلُ أَمْ جَبْرِئِيلُ؟ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا عَلِيُّ! إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَضَّلَ أَنْبِيَاءَهُ الْمُرْسَلِينَ عَلَى مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ، وَفَضَّلَنِي عَلَى جَمِيعِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ، وَالْفَضْلُ بَعْدِي لَكَ، يَا عَلِيُّ! وَاللَّائِمَةُ مِنْ بَعْدِكَ، وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لِحُدَامِنَا وَخُدَامَ مُجَبِّبِنَا، يَا عَلِيُّ! «الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ... وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا»، بَوْلَايَتِنَا. (الحديث)

(1)

ص: 497

1- _ بحار الأنوار، ج 18، ص 345، ح 56 و ج 26، ص 335، ح 1 و ج 57، ص 303، ح 16؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 835؛ تفسير القمي، مقدمة ج 1، ص 18؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 529؛ علل الشرائع، ج 1، ص 5، ح 1؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 1، ص 262، ح 22؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 1، ص 254، ح 4؛ نوادر الأخبار فيما يتعلق بأصول الدين (للفيض)، ص 130، ح 1.

از عبد السلام صالح هروی نقل است که گفت: حضرت امام رضا علیه السلام از پدرشان موسی بن جعفر علیهما السلام، از پدرشان جعفر بن محمد علیهما السلام، از پدرشان محمد بن علی علیهما السلام، از پدرشان علی بن الحسین علیهما السلام، از پدرشان حسین بن علی علیهما السلام، از پدرشان علی بن ابی طالب علیهما السلام روایت کنند که رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم فرمودند: خداوند مخلوقی بهتر از من و گرامی تر از من نزد خود نیافرید.

حضرت علی علیه السلام فرمودند: عرض کردم: ای رسول خدا! شما برتر هستید یا جبرئیل؟ پس حضرت صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: همانا خداوند تبارک و تعالی پیامبران مرسل خود را بر فرشتگان مقربش برتری داده، و مرا بر تمام پیامبران و مرسلین فضیلت و برتری داده، ای علی! این برتری پس از من، مخصوص تو و امامان بعد از تو می باشد، زیرا فرشتگان خدمتگزاران ما و خدمتگزاران دوستان ما هستند، ای علی! این فرشتگان کسانی هستند که عرش (خدا) را بر دوش خود حمل می کنند، و آنان که اطراف عرش اند، به سپاس پروردگارشان تسبیح گویند و برای آنان که به ولایت ما ایمان دارند، آمرزش می طلبند.

کد آیه: 40/51 اسم آیه: یاری امام حسین علیه السلام در رجعت

{إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ}

ما به طور مسلم رسولان خود، و کسانی را که ایمان آورده اند، در زندگی دنیا و روزی که گواهان به پا می خیزند، یاری می دهیم.

1_ عَنْ أَبِي بصيرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ»، قَالَ: الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ مِنْهُمْ، وَ لَمْ يُنْصَرَ بَعْدُ، ثُمَّ قَالَ: وَ اللَّهُ! لَقَدْ قُتِلَ قَتْلَةَ الْحُسَيْنِ وَ لَمْ يُطَلَبْ بِدَمِهِ بَعْدُ. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام این آیه را تلاوت کردند: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ»، و فرمودند: حسین بن علی علیهما السلام یکی از آن ها است که هنوز یاری نشده، سپس فرمودند: به خدا قسم! اگرچه قاتلان حسین علیه السلام کشته شده اند، ولی هنوز خونخواهی آن حضرت صورت نگرفته است.

2_ عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قُلْتُ لَهُ: قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ»، قَالَ: ذَلِكَ، وَ اللَّهُ! فِي الرَّجْعَةِ، أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ كَثِيرًا لَمْ يُنْصَرُوا فِي الدُّنْيَا وَ قُتِلُوا؟ وَ الْأَيُّمَةُ قَدْ قُتِلُوا وَ

ص: 499

1- بحار الأنوار، ج 45، ص 298، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 764، ح 9371؛ كامل الزيارات، ص 63، ح 2.

لَمْ يُنْصَرُوا، فَذَلِكَ فِي الرَّجْعَةِ» (1).

از جمیل بن درّاج نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُادُ»، عرض کردم، حضرت فرمودند: به خدا سوگند! این آیه در باره رجعت است، آیا نمی دانی که بسیاری از پیامبران در این دنیا یاری نشده و کشته شدند؟ و ائمه علیهم السلام نیز پس از آنان به قتل رسیدند و یاری نشدند، پس این (یاری و نصرت) در زمان رجعت محقق خواهد شد.

3_ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاحِفَةُ»، «تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ» (2)، قَالَ: «الرَّاحِفَةُ»، الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَ «الرَّادِفَةُ»، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ أَوَّلُ مَنْ يَنْفُضُ عَنْ رَأْسِهِ التُّرَابَ الْحُسَيْنِيُّ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي خَمْسَةِ وَ سَبْعِينَ أَلْفًا، وَ هُوَ قَوْلُهُ جَلَّ وَ عَزَّ: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُادُ»، «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذرتُهُمْ وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ» (3).

از سلیمان بن خالد نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این

ص: 500

1- بحار الأنوار، ج 11، ص 27، ح 15 و ج 53، ص 65، ح 57 و ج 64، ص 47؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 764، ح 9369 و ح 9370 و ج 5، ص 151، ح 10098؛ تفسير القمي، ج 2، ص 258؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 398؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 526، ح 69؛ مختصر البصائر، ص 92، ح 6 و ص 157، ح 25.

2- 6/79 و 7.

3- بحار الأنوار، ج 53، ص 106، ح 134؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 764، ح 9373 و ج 5، ص 575، ح 11361؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 737؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 115؛ الروضة في فضائل أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام (لابن شاذان القمي)، ص 130، ح 113؛ مختصر البصائر، ص 492، ح 47.

سخن خدای متعال: «يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ»، «تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ»، فرمودند: «راجفه» حسین بن علی علیهما السلام می باشند، و «رادفه» علی بن ابی طالب علیه السلام هستند، و نخستین کسی که در رجعت از قبر بیرون می آید و خاک از سر و روی خود می تکاند، حسین بن علی علیهما السلام هستند، که با هفتاد و پنج هزار نفر برانگیخته می شوند، و این است معنی آیه: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ»، «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ».

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 96/7، کُد: 4/17_6، کُد: 6/17 و 5/17، کُد: 54/19، کُد: 105/21 و کُد: 55/24 نیز مراجعه فرمایید.

کد آیه: 41/34 اسم آیه: حسنه

{وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ*...}

هرگز نیکی و بدی یکسان نیست.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ فَضَّالٍ، عَنِ الْعَبْدِ الصَّالِحِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ»، فَقَالَ: نَحْنُ الْحَسَنَةُ وَبَنُو أُمِّيَّةِ السَّيِّئَةُ. (1)

از محمد بن فضیل نقل است که گفت: از عبد صالح حضرت امام موسی بن جعفر علیهما السلام در باره این کلام خداوند عزوجل: «وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ»، سؤال کردم، پس آن حضرت فرمودند: ما حسنه و نیکی هستیم و بنی امیه، سیئه و بدی هستند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 160/6، کُد: 89/27 و کُد: 84/28 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 502

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 47، ح 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 791، ح 9443؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 526.

کد آیه: 42/23 اسم آیه: مودت امام حسین علیه السلام مزد رسالت نبوی

{... قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ * وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا * إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ }

بگو من هیچ پاداشی از شما برای رسالتم درخواست نمی کنم جز دوست داشتن نزدیکانم و هر کس عمل نیکی انجام دهد بر نیکی اش می افزایم، چرا که خداوند آمرزنده و شکرگزار است.

1_ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَبِي جَعْفَرِ الْأَحْوَلِ، وَ أَنَا أَسْمَعُ: أَتَيْتَ الْبَصْرَةَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، قَالَ: كَيْفَ رَأَيْتَ مُسَارَعَةَ النَّاسِ إِلَى هَذَا الْأَمْرِ، وَ دُخُولَهُمْ فِيهِ؟ قَالَ: وَ اللَّهُ! إِنَّهُمْ لَقَلِيلٌ، وَ لَقَدْ فَعَلُوا، وَ إِنَّ ذَلِكَ لَقَلِيلٌ.

فَقَالَ: عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ، فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ، ثُمَّ قَالَ: مَا يَقُولُ أَهْلُ الْبَصْرَةِ فِي هَذِهِ الْآيَةِ: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ»، قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! إِنَّهُمْ يَقُولُونَ: إِنَّهَا لِأَقْرَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: كَذَبُوا إِنَّمَا نَزَلَتْ فِيْنَا خَاصَّةً فِي أَهْلِ الْبَيْتِ، فِي عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ أَصْحَابِ الْكِسَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از اسماعیل بن عبد الخالق نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که خطاب به ابو جعفر احوال می فرمودند: آیا از بصره آمده ای؟ عرض کرد: بله، حضرت فرمودند: شتاب مردم را در پیوستن به این مذهب (شیعه) و ورود آنها را در آن

ص: 503

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 236، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 815، ح 9494؛ قرب الإسناد، ص 128، ح 450؛ الكافي، ج 8، ص 93، ح 66؛ الوافي، ج 3، ص 903، ح 1572.

چگونه یافتی؟ گفت: به خدا قسم! آنها کم هستند با اینکه در این راه کار هم می کنند، اما تعدادشان اندک است، حضرت فرمودند: تو باید بیشتر به سراغ جوانان بروی و با آنان هم نشین شوی، زیرا آنها برای هر کار خیری زودتر اقدام می کنند.

سپس فرمودند: اهل بصره در باره این آیه: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»، چه می گویند؟ من عرض کردم: فدایتان شوم! آنها می گویند: این آیه در باره همه خویشان رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم نازل شده است، حضرت فرمودند: دروغ می گویند، این آیه در باره ما، مخصوصاً در باره اهل بیت، یعنی حضرت علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین علیهم السلام، که اصحاب کساء هستند، نازل شده است.

2_ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»، قَالَ: وَإِنَّ الْقُرَابَةَ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ بِصِلَتِهَا وَعَظَّمَ مِنْ حَقِّهَا وَجَعَلَ الْخَيْرَ فِيهَا قُرَابَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، الَّذِينَ أَوْجَبَ اللَّهُ حَقَّنَا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ. (1)

از عبد الملک بن عمیر نقل است که گفت: حضرت امام حسین علیه السلام در باره این کلام خداوند عزوجل: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»، فرمودند: و همانا آن خویشاوندانی که خداوند به صله آن (رعایت پیوند آن) فرمان داده، و حق آن را بزرگ داشته و خیر و نیکی را در آن قرار داده است، خویشاوندی ما اهل بیت است، که خداوند حق ما را بر هر مسلمانی واجب نموده است.

3_ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ، قَالَ: خَطَبَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام بَعْدَ وَفَاةِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَام وَذَكَرَ أَمِيرَ

ص: 504

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 251، ح 27؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 820، ح 9502؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 531؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 508.

الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: خَاتَمُ الْوَصِيِّينَ، وَصِيِّي خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ، وَ أَمِيرُ الصِّدِّيقِينَ وَ الشَّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ...

الى ان قال:

وَ أَنَا مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ الَّذِينَ افْتَرَضَ اللَّهُ مَوَدَّتَهُمْ وَ وَلَا يَتَّهَمُ، فَقَالَ فِيمَا أَنْزَلَ عَلَي مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَسَلَّمَ: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى وَ مَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً»، وَ أَقْتَرِفُ الْحَسَنَةَ مَوَدَّتُنَا. (1)

از ابو طفيل نقل است كه گفت: حضرت امام حسن عليه السلام بعد از شهادت حضرت على عليه السلام خطبه اي خواندند و درباره حضرت اميرالمؤمنين عليه السلام فرمودند: ايشان، آخرين از اوصياء، جانشين آخرين انبياء، امير راستگويان و شهيدان و نيكوكاران بودند.

تا آنجا كه فرمودند:

من از آن اهل بيتى هستم كه خداوند مودت و ولايت آنان را واجب نموده است پس خداوند درباره آن، بر حضرت محمد صل الله عليه وآله وسلم، اين آيه را نازل فرمود: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى وَ مَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً»، و انجام حسنه و كار نيك، مودت و دوستى ما اهل بيت است.

4_ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ هُوَ لِأَنَّ الَّذِينَ أَمَرْنَا اللَّهُ بِمَوَدَّتِهِمْ؟ قَالَ: عَلِيٌّ

ص: 505

1- _ الأُمالي (للطوسي)، ص 269، المجلس 10، ح 39؛ بحار الأنوار، ج 23، ص 232 و ج 43، ص 361، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 821، ح 9506؛ بشارة المصطفى لشيعه المرتضى، ج 2، ص 240؛ تفسير فرات الكوفي، ص 197، ح 256.

از سعید بن جبیر نقل است که ابن عباس گفت: وقتی که آیه: «قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي الْقُرْبَى»، نازل شد، گفتند: ای رسول خدا! این افرادی که خداوند ما را به دوست داشتن آنان فرمان داده، چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: علی و فاطمه و فرزندانشان.

5_ الثَّعْلَبِيُّ فِي تَفْسِيرِهِ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمَّا نَزَلَ: «قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي الْقُرْبَى»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَنْ قَرَابَتِكَ الَّذِينَ وَجَبَتْ عَلَيْنَا مَوَدَّتُهُمْ؟ قَالَ: عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ ابْنَاهُمَا. (2)

ثعلبی در تفسیرش از ابن عباس نقل کرده که گفت: هنگامی که آیه: «قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي الْقُرْبَى»، نازل شد، گفتند: ای رسول خدا! خویشاوندان شما که مودت و دوستی آنها بر ما واجب شده چه کسانی هستند؟ حضرت فرمودند: علی و فاطمه و دو پسرشان.

6_ رَوَاهُ الثَّعْلَبِيُّ، فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى: «قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا الْمَوَدَّةُ فِي

ص: 506

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 230؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص: 822، ح 9512؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 531؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 373؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 503 و ص 508؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 2، ص 189، ح 822 و ص 191، ح 825؛ فضائل أمير المؤمنين عليه السلام (ابن عقده كوفي)، ص 214، ح 225؛ كشف اليقين في فضائل أمير المؤمنين عليه السلام، ص 350.

2- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 232 و ص 252، ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 823، ح 9515؛ دلائل الصدق لنهج الحق، ج 4، ص 381؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 2، ص 194، ح 827؛ الطرائف في معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 112، ح 167؛ نهج الحق و كشف الصدق، ص 175.

الْقُرْبَى»، بِإِسْنَادِهِ، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نَظَرَ إِلَى عَلِيِّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، فَقَالَ: أَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبْتُمْ وَسِلْمٌ لِمَنْ سَأَلْتُمْ. (1)

ثعلبی در تفسیر این سخن خدای متعال: «قُلْ لَا أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»، گفت: همانا رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام نگاه کردند و سپس فرمودند: من در جنگم با کسی که با شما در جنگ باشد و در صلح با کسی که با شما در صلح باشد.

توضیح: همانطور که در روایات فوق ملاحظه نمودید، به طور واضح و آشکار یکی از مصادیق خویشان رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم که در آیه شریفه، مودت و دوستی آنها با اجر رسالت پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم برابری می کند، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند، و این مودت و دوستی، حسنه ای است که هر کس آن را داشته باشد خداوند آن را برکت داده و مضاعف نموده، تا جایی که به او اجر و پاداش فراوانی خواهد بخشید.

ص: 507

1- بحار الأنوار، ج 37، ص 65؛ الطوائف في معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 131؛ طرف من الأنباء و المناقب، ص 400؛ الكشف و البيان المعروف تفسیر الثعلبی، ج 8، ص 311.

کد آیه: 43/28 اسم آیه: امامت در نسل امام حسین علیه السلام

{ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ }

و او کلمه توحید را کلمه باقیه در اعقاب خود قرار داد، تا به سوی خدا بازگردند.

1_ عَنْ أَبِي بصيرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، قَالَ: إِنَّهَا فِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَلَمْ يَزَلْ هَذَا الْأَمْرُ مُنْذُ أَقْضَى إِلَى الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَنْتَقِلُ مِنَ وَالِدٍ إِلَى وَلَدٍ، وَلَا يَرْجِعُ إِلَى أَخٍ وَلَا إِلَى عَمٍّ، وَلَا يُعْلَمُ أَحَدٌ مِنْهُمْ خَرَجَ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا وَ لَهُ وَلَدٌ، وَإِنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ خَرَجَ مِنَ الدُّنْيَا وَلَا وَلَدَ لَهُ وَلَمْ يَمُكُثْ بَيْنَ ظَهْرَانِي أَصْحَابِهِ إِلَّا شَهْرًا. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، فرمودند: همانا خداوند این مقام (امامت) را در نسل حسین علیه السلام قرار داد، پس پیوسته پس از انتقال به حسین علیه السلام، از پدر به پسر منتقل می شود، و نه به برادر و نه به عمو منتقل نمی شود، و هیچکدام از آن ها را سراغ ندارم مگر اینکه قبل از خروج از این دنیا، صاحب فرزند هستند، و همانا

ص: 508

1- الإمامة و التبصرة من الحيرة، ص 49، ح 32؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 180، ح 12 و ج 25، ص 258، ح 19؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 853، ح 9586 و ص 854، ح 9590؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 540؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 49 و ص 51؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 597، ح 23؛ علل الشرائع، ج 1، ص 207، ح 6.

عبد الله بن جعفر (عبد الله افطح) از دنیا رفت در حالی که فرزندی نداشت و در میان اصحابش فقط یک ماه زندگی کرد.

2_ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، قَالَ: جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي عَقِبِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، يَخْرُجُ مِنْ صَدْلِهِ نَسَمَةٌ مِنَ الْأَيْمَةِ، وَ مِنْهُمْ مَهْدِيُّ هَذِهِ الْأُمَّةِ، ثُمَّ قَالَ: لَوْ أَنَّ رَجُلًا صَفَنَ بَيْنَ الرُّكْنِ وَالْمَقَامِ ثُمَّ لَقِيَ اللَّهَ مُبْغِضًا لِأَهْلِ بَيْتِي، دَخَلَ النَّارَ. (1)

از ابوهریره نقل است که گفت: از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم درباره این سخن خداوند عزوجل: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: خداوند، امامت را در نسل حسین علیه السلام قرار داد، که نه تن از امامان از صلب او خارج می شوند، و مهدی این امت از جمله ایشان است، سپس فرمودند: اگر مردی میان رکن و مقام به عبادت مشغول باشد، سپس خدا در حالی دیدار کند که با اهل بیت من دشمن باشد، به جهنم می رود.

3_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! إِنَّ قَوْمًا يَقُولُونَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي عَقِبِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: كَذَبُوا، وَاللَّهِ! أَوْ لَمْ يَسْمَعُوا اللَّهَ تَعَالَى ذِكْرَهُ يَقُولُ: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»؟! فَهَلْ جَعَلَهَا إِلَّا فِي عَقِبِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (الحديث) (2)

از جابر نقل است که گفت: به حضرت امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: ای پسر رسول خدا! همانا عده ای می گویند: خداوند تبارک و تعالی امامت را در نسل حسن و

ص: 509

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 315، ح 160؛ كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، ص 86.

2- بحار الأنوار، ج 36، ص 357، ح 226؛ كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، ص 246.

حسین علیهما السلام قرار داده است، حضرت فرمودند: به خدا سوگند! دروغ گفتند، مگر نشنیده اند که خدای متعال می فرماید: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»؟ پس آیا در غیر فرزندان حسین علیه السلام قرار داده است؟

4_ عَنْ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: ...

الی ان قال:

قَالَ الْمُفَضَّلُ: فَقُلْتُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! فَأَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، قَالَ: يَعْني بِذَلِكَ الْإِمَامَةَ جَعَلَهَا اللَّهُ تَعَالَى فِي عَقِبِ الْحُسَيْنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (الحديث) (1)

از مفضل بن عمر نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: ...

تا آنجا که گفت: عرض کردم: ای پسر رسول خدا! پس مرا از این سخن خداوند عزوجل: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ»، آگاه سازید، حضرت فرمودند: منظور از این آیه، امامت است که خدای متعال آن را تا روز قیامت، در نسل امام حسین علیه السلام قرار داده است.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 23/21 و کُد: 6/33 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 510

1- بحار الأنوار، ج 12، ص 66، ح 12 و ج 24، ص 177، ح 8 و ج 25، ص 260، ح 26 و ج 26، ص 323، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 853، ح 9587 و ص 854، ح 9591؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 541؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 2، ص 135؛ الخصال، ج 1، ص 305، ح 84؛ كمال الدين و تمام النعمة، ج 2، ص 359، ح 57؛ معاني الأخبار، ص 126، ح 1.

کد آیه: 43/44 اسم آیه: اهل ذکر

{وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ * وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ}

و قطعاً آن (قرآن) یاد آوری برای تو و قوم توست و به زودی بازپرسی خواهی شد.

1_ عَنْ سَلِيمِ بْنِ قَيْسِ الْهَلَالِيِّ، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ»، فَتَحْنُ قَوْمَهُ، وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (1)

از سلیم بن قیس هلالی نقل است که گفت: حضرت امام علی علیه السلام در باره این کلام خداوند عزوجل: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ»، فرمودند: پس ما قوم پیامبر صل الله علیه وآله وسلم هستیم، و از ما سؤال می شود.

2_ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ مُعَاوِيَةَ، قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ»، قَالَ: إِنَّمَا عَنَّا بِهَا، نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ، وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ. (2)

ص: 511

-
- 1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 187، ح 57؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 868، ح 9629؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 545؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 68؛ كتاب سليم بن قيس الهلالي، ج 2، ص 947، ح 83.
- 2- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 175، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 868، ح 9628؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 38، ح 8؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 67؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 605، ح 62؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 75، ح 33238.

از بريد بن معاويه نقل است كه گفت: حضرت امام محمد باقر عليه السلام در باره اين كلام خداى تبارك و تعالى: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْأَلُونَ»، فرمودند: همانا خداوند در اين آيه،

فقط راقصد نموده، ما اهل ذكر هستيم، و از ما سؤال خواهد شد.

3- عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْأَلُونَ»، فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الذِّكْرُ، وَ أَهْلُ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ الْمَسْئُولُونَ، وَ هُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ. (1)

از ابو بصير نقل است كه گفت: حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره اين كلام خداوند عزوجل: «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَ لِقَوْمِكَ وَ سَوْفَ تُسْأَلُونَ»، فرمودند: پس ذكر، رسول خدا صل الله عليه وآله وسلم هستند و اهل بيتشان عليهم السلام سؤال شوندگانند و همان اهل ذكر مى باشند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کد: 43/16 و کد: 7/21 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 512

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 176، ح 10؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص: 867، ح 9624؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 212 و ج 12، ص 66؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 56، ح 92 و ج 4، ص 604، ح 56؛ الكافي، ج 1، ص: 211، ح 4؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 2، ص: 429، ح 4؛ وسائل الشيعة، ج 27، ص 62، ح 33203.

کد آیه: 43/48 اسم آیه: نشانه بزرگ خدا

{وَمَا نُزِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا ذُو الْأَعْيُنِ بِمَا لَعَنُوا بِالْعَدَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ}

ما هیچ آیه (و معجزه ای) به آنان نشان نمی دادیم مگر اینکه از دیگری بزرگتر بود و آنها را به عذاب گرفتار کردیم شاید بازگردند!

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَكْرِ الْأَرَجَانِيِّ، قَالَ: صَحِبْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طَرِيقِ مَكَّةَ مِنَ الْمَدِينَةِ، فَنَزَلْنَا مَنْزِلًا يُقَالُ لَهُ عُسْفَانُ، ثُمَّ مَرَرْنَا بِجَبَلٍ أَسْوَدَ عَنْ يَسَارِ الطَّرِيقِ مُوحِشٍ، فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! مَا أَوْحَشَ هَذَا الْجَبَلَ؟ مَا رَأَيْتُ فِي الطَّرِيقِ مِثْلَ هَذَا!

فَقَالَ لِي: يَا ابْنَ بَكْرٍ! أَتَدْرِي أَيُّ جَبَلٍ هَذَا؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ: هَذَا جَبَلٌ يُقَالُ لَهُ الْكَمَدُ، وَهُوَ عَلَى وَادٍ مِنْ أَوْدِيَةِ جَهَنَّمَ، وَفِيهِ قَتَلَةُ أَبِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اسْتَوْدَعَهُمْ فِيهِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ مِيَاهُ جَهَنَّمَ مِنَ الْعَسَلِ وَالصَّدِيدِ وَالْحَمِيمِ، وَمَا يَخْرُجُ مِنْ جُبِّ الْجَوِيِّ، وَمَا يَخْرُجُ مِنَ الْفَلَقِ مِنْ أَثَامٍ، وَمَا يَخْرُجُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ، وَمَا يَخْرُجُ مِنْ جَهَنَّمَ، وَمَا يَخْرُجُ مِنْ لَطْفَى، وَمِنَ الْحُطْمَةِ، وَمَا يَخْرُجُ مِنْ سَقَرٍ، وَمَا يَخْرُجُ مِنَ الْحَمِيمِ، وَمَا يَخْرُجُ مِنَ الْهَآوِيَةِ، وَمَا يَخْرُجُ مِنَ السَّعِيرِ ...

الی ان قال:

وَقَاتِلِ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَقَاتِلِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ وَمُحَسِّنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَقَاتِلِ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَأَمَّا مُعَاوِيَةُ وَعَمْرُو فَمَا يَطْمَعَانِ فِي الْخَلَاصِ، وَمَعَهُمْ كُلُّ مَنْ نَصَبَ لَنَا الْعَدَاوَةَ، وَأَعَانَ عَلَيْنَا بِلِسَانِهِ وَيَدِهِ وَمَالِهِ...

ص: 513

وَاللَّهُ يَقُولُ: «وَمَا أَرْضَ لَنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ» (1)، يَعْنِي بِهِ مَنْ عَلَى الْأَرْضِ وَالْحُجَّةُ مِنْ بَعْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مَقَامَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الدَّلِيلُ عَلَى مَا تَشَاجَرَتْ فِيهِ الْأُمَّةُ وَالْأَخِذُ بِحُقُوقِ النَّاسِ وَالْقِيَامُ بِأَمْرِ اللَّهِ، وَالْمُنْصِفُ لِبَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ فَإِذَا لَمْ يَكُنْ مَعَهُمْ مَنْ يَنْفِذُ قَوْلَهُ وَهُوَ يَقُولُ: «سَتُنْرِيبُهُمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ» (2)، فَأَيُّ آيَةٍ فِي الْأَفَاقِ غَيْرِنَا أَرَاهَا اللَّهُ أَهْلَ الْأَفَاقِ؟! وَقَالَ: «مَا تُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا»، فَأَيُّ آيَةٍ أَكْبَرُ مِنَّا. (الحديث) (3)

از عبدالله بن بکر ارجانی نقل است که گفت: در راه بین مدینه تا مکه، همراه حضرت امام جعفر صادق علیه السلام بودم، در منزلی که «عسفان» نامیده می شود، فرود آمدیم، سپس از کنار کوه وحشتناک و سیاهی که در طرف چپ راه بود، عبور کردیم، پس من به آن حضرت عرض کردم: ای فرزند رسول خدا! چقدر این کوه وحشتناک است؟! در طول این مسیر شبیه این کوه را ندیده ام! حضرت به من فرمودند: ای پسر بکر! آیا می دانی این چه کوهی است؟ عرض کردم: خیر، فرمودند: این کوهی است که آن را «کمد» می نامند و در یکی از درّه های جهنم قرار دارد، و قاتلان پدرم، امام حسین علیه السلام در آن جا ننگه داشته می شوند، که از زیر آن، آب های جهنم جاری است، این آبها غسلین (خونابه)، صدید (چرک و عفونت)، حمیم (آب داغ)، آن چه که از چاه خواری و فرومایگی خارج می شود، آن چه که از فلق و از اثم خارج می شود، آن

ص: 514

1- _ 28/34.

2- _ 53/41.

3- _ بحار الأنوار، ج 25، ص 372، ح 24؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 872، ح 9645؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 840؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 535؛ كامل الزيارات، ص 326، ح 2؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 6، ص 142، ح 1910.

چه که از چرک و خون گنهکاران بیرون می آید، و آن چه که از جهنم خارج می شود، و آن چه که از لظی، و از حطمه، و از سقر، و از جحیم، و از هاویه و سعیر بیرون می آید، که همه و همه از زیر آنها جاری خواهد شد.

تا آنجا که فرمودند:

وقاتل امیرالمؤمنین علیه السلام و قاتل حضرت فاطمه علیها السلام و محسن علیه السلام، و قاتلان امام حسن و امام حسین علیهما السلام، نیز در آن جا هستند. و اما معاویه و عمر و عاص، که هیچ امیدی به رهایی از آن جا ندارند، و همه کسانی که با ما دشمنی کردند و با زبان و دست و مال و ثروتشان به دشمنان ما کمک کردند (علیه ما اقدام کردند)، همراه آنها خواهند بود.

تا آنجا که فرمودند:

و خداوند می فرماید: «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ»، که منظور، تمام مردمی که بر روی زمین زندگی می کنند، حجت پس از پیامبر صل الله علیه وآله وسلم جانشین آن حضرت خواهد بود و او در اختلافات امت، راهنمای آنهاست و حقوق مردم را برایشان می ستاند و امر خدا را به پا می دارد و داد یکی را از دیگری می ستاند، که اگر امام با آن ها نباشد، چه کسی امر خدا را در میان آن ها اجرا کند؟ در حالی که خداوند می فرماید: «سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ»، پس در جهان هستی، غیر از ما، چه نشانه ای وجود دارد که خداوند آن را به جهانیان نشان بدهد؟! و حال آن که خودش فرموده: «مَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا»، کدام نشانه الهی، از ما بزرگ تر است؟

ص: 515

کد آیه: 80 و 43/79 اسم آیه: شبیه روز شهادت امام حسین علیه السلام

{أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ 79 أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ *بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ 80}

بلکه آنها تصمیم محکم بر توطئه گرفتند ما نیز اراده محکمی (درباره آنها) داریم. (79) آنها چنین می پندارند که ما اسرار پنهانی و سخنان درگوشی آنها را نمی شنویم، آری رسولان (و فرشتگان) ما نزد آنها هستند و می نویسند. (80)

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ» (1)، قَالَ: نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي فُلَانٍ وَفُلَانٍ وَابْنِ عَبِيدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَسَالِمِ مَوْلَى أَبِي حُدَيْفَةَ وَالمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ، حَيْثُ كَتَبُوا الْكِتَابَ بَيْنَهُمْ وَتَعَاهَدُوا وَتَوَافَقُوا لِيَنْ مَضَى مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَا يَكُونُ الْخِلَافَةُ فِي بَنِي هَاشِمٍ وَلَا النَّبُوءَةُ أَبَدًا، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِمْ هَذِهِ الْآيَةَ.

قَالَ: قُلْتُ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ»، «أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ»، قَالَ: وَهَاتَانِ الْآيَتَانِ نَزَلَتَا فِيهِمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ، قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَعَلَّكَ تَرَىٰ أَنَّهُ كَانَ يَوْمَ يُشْبَهُ يَوْمَ كَتَبَ الْكِتَابَ إِلَّا يَوْمَ قَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ! وَ هَكَذَا كَانَ فِي سَابِقِ عِلْمِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الَّذِي أَعْلَمَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ص: 516

أَنْ إِذَا كُتِبَ الْكِتَابُ قُتِلَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَخَرَجَ الْمَلِكُ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ، فَقَدْ كَانَ ذَلِكَ كُفَّةً. (الحديث) (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «ما يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا حَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يَنْبِئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ»، فرمودند: این آیه در باره فلان و فلان و ابو عبیده بن جراح، و عبد الرحمن بن عوف، و سالم غلام ابو حذیفه، و مغیره بن شعبه نازل شده است، چون این ها پیمانی نوشتند و قرار گذاشتند که وقتی حضرت محمد صل الله علیه وآله وسلم از دنیا رفتند، نباید خلافت و نبوت، هر دو در بنی هاشم باشد، پس خداوند عزوجل این آیه را در باره آن ها نازل فرمود.

ابو بصیر گفت: عرض کردم: معنای این سخن خدای عزوجل: «أُمُّ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرَمُونَ»، «أُمُّ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَى وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ»، چیست؟ حضرت فرمودند: و این دو آیه هم، در باره آنها در همان روز نازل شد. امام صادق علیه السلام فرمودند: شاید نظر تو همین باشد، که هیچ روزی شبیه روزی که آن نوشته را نوشتند (صحیفه ملعونه) نیست، مگر روز شهادت حضرت حسین علیه السلام و در علم خداوند عزوجل نیز همین طور بوده و به پیامبر خبر داده که این قرارداد موجب کشته شدن حضرت حسین علیه السلام و خروج ملک از بنی هاشم می شود و همه این ها اتفاق افتاد.

ص: 517

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 365، ح 92 و ج 28، ص 123، ح 60 و ج 31، ص 634، ح 140؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 884، ح 9673؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 646؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 102 و ج 13، ص 131؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 615، ح 93 و ج 5، ص 259، ح 25؛ الكافي، ج 8، ص 179، ح 202؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 26، ص 68، ح 202.

توضیح: قرائن متعددی نشان می دهد که به قدرت رساندن ابو بکر و کنار گذاشتن حضرت علی علیه السلام برنامه ای از پیش تعیین شده بود و مخالفان خلافت آن حضرت، از مدتها قبل برای آن برنامه ریزی کرده بودند. اینکه از پیوستن به سپاه اسامه سرباز زدند، از نوشتن چیزی توسط پیامبر در آخرین روز حیاتشان جلوگیری کردند، در راه بازگشت از حجة الوداع، همدست شدند که درباره ولایت امیر المؤمنین علیه السلام به توصیه پیامبر صل الله علیه وآله وسلم عمل نکنند، و پس از شهادت آن حضرت، اعلان کردن عمر به اینکه پیامبر صل الله علیه وآله وسلم نمرده اند، بلکه مثل حضرت موسی علیه السلام غایب شده، و حوادث دیگر نشان می دهد که این توطئه، از قبل طراحی شده بود، و خداوند در این کریمه، از این توطئه و دسیسه، به پیامبر صل الله علیه وآله وسلم خبر داده است.

و محتوای این قرارداد، که آن را صحیفه ملعونه نام گذاشته اند، چنین بود که نگذارد خلافت و امامت، پس از رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به حضرت علی علیه السلام برسد، و بر اساس آن، مقدمات و زمینه های غصب خلافت و گرفتن بیعت از آن حضرت را، به هر صورت ممکن، فراهم نمودند، و با نوشتن آن صحیفه شیطانی، اساس ظلم و ستم به اهل بیت علیهم السلام را بنا نهادند.

بنا بر این روز نوشتن آن پیمان (صحیفه ملعونه) و روز شهادت امام حسین علیه السلام، از نظر ماهیت و اهمیت شباهت به هم دارند، یعنی در واقع امام حسین علیه السلام، در روز نوشتن آن پیمان به شهادت رسیدند.

کد آیه: 44/29 اسم آیه: گریه آسمان و زمین بر امام حسین علیه السلام

{فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ}

پس نه آسمان بر آنها گریست و نه زمین و نه به آنها مهلتی داده شد.

1_ عَنْ كَثِيرِ بْنِ شِهَابِ الْحَارِثِيِّ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرَّحْبَةِ إِذْ طَلَعَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْهِ، فَصَدَّحَكَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَدْحًا حَكًّا، حَتَّى بَدَدَتْ نَوَاجِذُهُ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ ذَكَرَ قَوْمًا وَقَالَ: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»، وَالَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأ النَّسْمَةَ! لَيَقْتُلَنَّ هَذَا وَلَتَبْكِينَ عَلَيْهِ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ. (1)

از کثیر بن شهاب حارثی نقل است که گفت: هنگامی که در خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام در «رحبه» نشسته بودیم، ناگهان حسین علیه السلام بر آن حضرت وارد شد، پس حضرت علی علیه السلام چنان خندید که دندان های عقل ایشان ظاهر گشت، سپس فرمودند: همانا خداوند در قرآن کریم قومی را یاد کرده و فرموده: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»، قسم به کسی که دانه را شکافت و انسان را آفرید! البته این پسر را خواهند کشت، و قطعاً آسمان و زمین بر او، گریه خواهند نمود.

2_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْفَضِيلِ الْهَمْدَانِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ص: 519

1- بحار الأنوار، ج 45، ص 212، ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 16، ح 9705؛ كامل الزيارات، ص 92، ح 16 و 19.

قَالَ: مَرَّ عَلَيْهِ رَجُلٌ عَادُوٌّ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ، فَقَالَ: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ وَ مَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»، ثُمَّ مَرَّ عَلَيْهِ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَقَالَ: لَكِنَّ هَذَا لَيَبْكِينَ عَلَيْهِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ، وَقَالَ: وَ مَا بَكَتِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ إِلَّا عَلَى يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا وَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از عبدالله بن فضیل همدانی از پدرش از جدش نقل است که گفت: حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: مردی که دشمن خدا و رسولش بود، از کنار آن حضرت عبور کرد، پس حضرت امیر علیه السلام این آیه را خواندند: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ وَ مَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»، کمی بعد، حضرت حسین علیه السلام از آنجا عبور نمودند، پس حضرت علی علیه السلام فرمودند: ولی این کسی است که آسمان و زمین بر او می گریند، و در ادامه فرمودند: آسمان و زمین جز برای یحیی بن زکریا علیهما السلام و حسین بن علی علیهما السلام برای کسی گریان نشده اند.

3_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْحَلَبِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ وَ مَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»، قَالَ: لَمْ تَبْكِ السَّمَاءُ عَلَى أَحَدٍ مُنْذُ قُتِلَ يَحْيَى بْنُ

زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ حَتَّى قُتِلَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَبَكَتْ عَلَيْهِ. (2)

از محمد بن علی حلبی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ وَ مَا كَانُوا مُنْظَرِينَ»

ص: 520

-
- 1- بحار الأنوار، ج 14، ص 168، ح 6 و ج 45، ص 201، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 14، ح 9699؛ تفسير الصافي، ج 4، ص 407؛ تفسير القمي، ج 2، ص 291؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 129؛ تفسير نور الثقلين، ج 4، ص 627، ح 27.
 - 2- بحار الأنوار، ج 45، ص 210، ح 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 701، ح 6845 و ج 5، ص 15، ح 9704؛ كامل الزيارات، ص 89، ح 6؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 4، ص 144، ح 199.

مُنظَرِينَ»، فرمودند: از زمانی که یحیی بن زکریا علیهما السلام کشته شد، آسمان بر احدی گریه نکرده بود، تا این که حضرت حسین علیه السلام به شهادت رسیدند، پس آسمان بر آن حضرت گریه کرد.

4_ الطرائف: رُوِيَ فِي أَوَّلِ الْجُزْءِ الْخَامِسِ مِنْ صَحِيحِ مُسْلِمٍ، فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ»، قَالَ: لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ بَكَتِ السَّمَاءُ وَبَكَوْهَا حُمُرُهَا. (1)

مرحوم سید بن طاووس قدس سره در کتاب طرائف: از صحیح مسلم نقل کرده که در تفسیر این سخن خدای متعال: «فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ.» روایت شده که وقتی حضرت حسین بن علی علیهما السلام به شهادت رسیدند، آسمان گریه کرد و گریه آن سرخی آن بود.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/19 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 521

1- بحار الأنوار، ج 45، ص 217، ح 40؛ دلائل الصدق لنهج الحق، ج 6، ص 452؛ الطرائف في معرفة مذاهب الطوائف، ج 1، ص 203، ح 293؛ عمدة عيون صحاح الأخبار في مناقب إمام الأبرار، ص 405، ح 835؛ نهج الحق و كشف الصدق، ص 257.

کد آیه: 44/32 اسم آیه: بهترین انتخاب

{وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ}

ما آنها را با علم (خویش) بر جهانیان برگزیدیم و برتری دادیم.

عَنِ الْفَضْلِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ»، قَالَ: الْأَيْمَةُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ مَنْ سِوَاهُمْ. (1)

از فضیل نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره فرمایش خداوند عزوجل: «وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ»، فرمودند: منظور این است که، ائمه علیهم السلام، و پیشوایان از مؤمنان را، بر سایر مردم فضیلت و برتری دادیم.

ص: 522

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 228، ح 50؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 17، ح 9712؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 556؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 132؛ اللوامع النورانية فی اسماء علی و اهل بيته القرآنية، ص 630، ح 1.

کد آیه: 42_40/44 اسم آیه: رحمت واسعة خدا

{إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ 40 يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ 41 إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ* إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ }

در حقیقت روز جدایی (رستاخیز) میعادگاه همه آنان است (40) روزی که هیچ دوستی کمترین کمکی به دوستش نمی کند، و از هیچ سو یاری نمی شوند (41) مگر کسی که خدا او را مورد رحمت قرار داده، چرا که او عزیز و رحیم است! (42)

1_ عَنْ زَيْدِ الشَّحَّامِ، قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَنَحْنُ فِي الطَّرِيقِ فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ: اقْرَأْ فَإِنَّهَا لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ قُرْآنًا، فَقَرَأْتُ: «إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ - كَانَتْ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ»، «يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ»، «إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ»، فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَحْنُ، وَاللَّهِ! الَّذِي رَحِمَ اللَّهُ، وَنَحْنُ، وَاللَّهِ! الَّذِي اسْتَشْنَى اللَّهُ، لَكِنَّا نُغْنِي عَنْهُمْ. (1)

از زید شحّام نقل است که گفت: ما در شب جمعه ای در خدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در راه بودیم، که آن حضرت به من فرمودند: قرآن بخوان، زیرا شب جمعه، شب تلاوت قرآن است، پس من نیز خواندم: «إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ - كَانَتْ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ»، «يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ»، «إِلَّا مَنْ

ص: 523

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 205، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 19، ح 9715؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 135؛ الكافي، ج 1، ص 423، ح 56؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 71، ح 56.

رَحِمَ اللَّهُ»، سپس حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: به خدا سوگند! ما کسانی هستیم که مورد رحمت خداوندیم و به خدا سوگند! ما هستیم که خدا

استثنا نموده، ولی ما دوستان خود را یاری می کنیم.

2_ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئاً وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ»، «إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ»، قَالَ: نَحْنُ أَهْلُ الرَّحْمَةِ. (1)

از یعقوب بن شعیب نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این کلام خدای متعال: «يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئاً وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ»، فرمودند: ما اهل رحمت هستیم.

توضیح: خداوند حکیم، پیامبر صل الله علیه وآله وسلم را رحمت للعالمین معرفی می کند(2). و در این کریمه، اهل بیت آن حضرت را، جایگاه رحمت پروردگار معرفی می نماید، پس حضرت امام حسین علیه السلام یکی از مظاهر این رحمت واسعه الهی هستند.

لذا مصداق رحمت واسعه الهی، که روزه داران در ادعیه ماه مبارک رمضان از خدای متعال می خواهند: اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِيهِ نَصِيباً مِنْ رَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ، و یا شب زنده داران شبهای جمعه در دعای کمیل عرضه می دارند: وَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَّعَتْ كُلَّ شَيْءٍ، حضرت امام حسین علیه السلام می باشند.

ص: 524

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 206، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 19، ح 9717؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 557؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 136.

2- 107/21.

کد آیه: 45/29 اسم آیه: امام حسین علیه السلام قرآن ناطق

{ هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ * إِنْ كُنَّا نَسْتَسْخِجُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ }

این کتاب ما است که به حق با شما سخن می گوید، ما آنچه را انجام می دادید می نوشتیم!

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَوْلُهُ تَعَالَى: «هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ»، قَالَ: إِنَّ الْكِتَابَ لَا يَنْطِقُ، وَ لَكِنْ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَأَهْلُ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، هُمُ النَّاطِقُونَ بِالْكِتَابِ. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: در باره آیه: «هذا كتابنا ينطق عليكم بالحق»، چه می فرمایید؟ حضرت فرمودند: همانا کتاب که سخن نمی گوید، ولی حضرت محمد صل الله عليه وآله وسلم و اهل بیتشان عليهم السلام، همان کسانی هستند که بر اساس قرآن سخن می گویند.

ص: 525

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 197، ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 31؛ ح 9750؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 560؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 161؛ اللوامع النورانية في أسماء علي و اهل بيته القرآنية، ص 637، ح 1162.

کد آیه: 46/15 اسم آیه: تولد امام حسین علیه السلام و نگرانی مادرشان

{وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا * حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا * وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا * ...}

ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند، مادرش او را با ناراحتی و اکراه حمل می کند و با ناراحتی بر زمین می گذارد و دوران حمل و از شیر گرفتنش سی ماه است.

1_ عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: لَمَّا حَمَلَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَاءَ جَبْرَائِيلُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ سَتِ تَلِدُ غُلَامًا تَقْتُلُهُ أُمَّتُكَ مِنْ بَعْدِكَ، فَلَمَّا حَمَلَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَرِهَتْ حَمَلَهُ، وَحِينَ وَضَعَتْهُ كَرِهَتْ وَضَعَهُ، ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَمْ تَرَفِي الدُّنْيَا أُمَّ تَلِدُ غُلَامًا تَكْرَهُهُ، وَ لَكِنَّهَا كَرِهَتْهُ لِمَا عَلِمَتْ أَنَّهُ سَيُقْتَلُ، قَالَ: وَ فِيهِ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ - حُسْنًا - حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا» (1).

از ابو خدیجه نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: زمانی که حضرت فاطمه علیها السلام امام حسین علیه السلام را در رحم داشتند، جبرئیل نزد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم آمد و عرض کرد: همانا فاطمه علیها السلام پسری به دنیا خواهد آورد که امت شما، پس از شما، او

ص: 526

1- بحار الأنوار، ج 66، ص 266؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 39، ح 9767؛ تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 563؛ تفسیر الصافی، ج 5، ص: 14؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 180؛ الکافی، ج 1، ص 464، ح 3؛ مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 362، ح 3.

را خواهند کشت، پس زمانی که حضرت فاطمه علیها السلام به امام حسین علیه السلام باردار شدند، این بارداری را خوش نداشتند و در هنگام به دنیا آوردن آن حضرت نیز از آن کراهت داشتند، امام صادق علیه السلام فرمودند: در دنیا هرگز دیده نشده است که مادری، فرزندی را به دنیا بیاورد که حمل آن را خوش نداشته باشد، ولی زمانی که حضرت فاطمه علیها السلام دریافتند که امام حسین علیه السلام کشته خواهند شد از حمل او کراهت داشتند، حضرت فرمودند: پس در باره ایشان این آیه نازل شد: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ - حُسْنًا - حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا».

2- عَنْ أَبِي سَلَمَةَ سَالِمِ بْنِ مُكْرَمٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: لَمَّا حَمَلَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، جَاءَ جَبْرِئِيلُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: إِنَّ فَاطِمَةَ سَتِ تَلِدُ وَوَلَدًا تَقْتُلُهُ أُمَّتُكَ مِنْ بَعْدِكَ، فَلَمَّا حَمَلَتْ فَاطِمَةُ بِالْحُسَيْنِ كَرِهَتْ حَمْلَهُ، وَحِينَ وَضَعَتْهُ كَرِهَتْ وَضَعَهُ، ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَلْ رَأَيْتُمْ فِي الدُّنْيَا أُمَّاً تَلِدُ غُلَامًا فَتَكْرَهُهُ؟ وَ لَكِنَّهَا كَرِهَتْهُ لِأَنَّهَا عَلِمَتْ أَنَّهُ سَيُقْتَلُ، قَالَ: وَ فِيهِ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا» (1).

از ابو سلمه سالم بن مکرم نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: هنگامی که حضرت فاطمه علیها السلام امام حسین علیه السلام را باردار شدند، جبرئیل عزوجل نزد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم آمد و عرض کرد: همانا فاطمه به زودی پسری به دنیا می آورد که پس از شما، امت شما او را به خواهند کشت، پس هنگامی که حضرت فاطمه علیها السلام به امام حسین علیه السلام باردار شدند از این بارداری کراهت داشتند و هنگامی که امام

ص: 527

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 231، ح 16؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 41، ح 9771؛ کامل الزیارات، ص 55، ح 2.

حسین علیه السلام به دنیا آمدند نیز کراحت داشتند و ناراضی بودند، سپس امام صادق علیه السلام فرمودند: آیا در دنیا مادری دیده اید که از به دنیا آوردن پسری کراحت داشته باشد؟! ولی دلیل کراحت ایشان این بود که می دانستند این پسر به زودی کشته می شود، آنگاه فرمودند: پس در باره ایشان این آیه نازل شد: «وَصَيَّنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ - حَسَنًا - حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا».

3- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: أَتَى جَبْرَيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ لَهُ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ! أَلَا أُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ تَقْتُلُهُ أُمَّتُكَ مِنْ بَعْدِكَ، فَقَالَ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ، قَالَ: فَانْتَهَضَ إِلَى السَّمَاءِ، ثُمَّ عَادَ إِلَيْهِ الثَّانِيَةَ، فَقَالَ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ، فَقَالَ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ، فَانْعَرَجَ إِلَى السَّمَاءِ، ثُمَّ انْقَضَ إِلَيْهِ الثَّالِثَةَ، فَقَالَ مِثْلَ ذَلِكَ، فَقَالَ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ، فَقَالَ: إِنَّ رَبَّكَ جَاعِلٌ الْوَصِيَّةَ فِي عَقِبِهِ، فَقَالَ: نَعَمْ، أَوْ قَالَ ذَلِكَ.

ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ عَلَى فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ، فَقَالَ لَهَا: إِنَّ جَبْرَيْلَ عَزَّوَجَلَّ أَتَانِي فَيَسِّرُنِي بِغُلَامٍ تَقْتُلُهُ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي، فَقَالَتْ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ، فَقَالَ لَهَا: إِنَّ رَبِّي جَاعِلٌ الْوَصِيَّةَ فِي عَقِبِهِ، فَقَالَتْ: نَعَمْ إِذْنًا، قَالَ: فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى عِنْدَ ذَلِكَ هَذِهِ الْآيَةَ: «حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا»، لِمَوْضِعِ إِعْلَامِ جَبْرَيْلَ إِيَّاهَا بِقَتْلِهِ، فَحَمَلَتْهُ كُرْهًا بِأَنَّهُ مَقْتُولٌ، وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا لِأَنَّهُ مَقْتُولٌ. (1)

از محمد بن عبدالله، از پدرش نقل است که گفت: شنیدم که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: جبرئیل بر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم وارد شد و عرض کرد: سلام بر تو ای

ص: 528

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 233، ح 18؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 41، ح 9772؛ کامل الزیارات، ص 56، ح 3.

محمّد! شما را به مولودی بشارت می دهم که امت شما پس از شما، او را خواهند کشت، پس رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم فرمودند: مرا به آن نیازی نیست، پس جبرئیل به آسمان رفت و دو باره بر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرود آمد و دوباره همان مطلب را عرض کرد، و حضرت هم فرمودند: مرا به آن نیازی نیست، پس جبرئیل به آسمان بالا رفت و سپس برای سومین بار بر پیامبر صل الله علیه وآله وسلم فرود آمد و همان مطلب را تکرار کرد، و حضرت نیز فرمودند: مرا به آن نیازی نیست، پس جبرئیل عرض کرد: خداوند وصایت را در نسل او قرار داده است، پس حضرت فرمودند: بله، پذیرفتم.

سپس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم برخاستند و بر حضرت فاطمه علیها السلام وارد شدند و به ایشان فرمودند: جبرئیل نزد من آمد و مرا به فرزندی بشارت داد که پس از من اتمم او را می کشند، حضرت فاطمه علیها السلام عرض کردند: مرا به آن نیازی نیست، پس حضرت فرمودند: خداوند وصایت را در نسل او قرار داده است، پس حضرت فاطمه علیها السلام عرضه داشتند: در این صورت پذیرفتم. امام صادق علیه السلام فرمودند: در این هنگام خدای متعال این آیه را فر فرستاد: «حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا»، چون جبرئیل خبر شهادت امام حسین علیه السلام را به حضرت فاطمه علیها السلام رسانده بود، آن حضرت، امام حسین علیه السلام را با غم و اندوه از کشته شدنش، حمل کردند، و با غم و اندوه از کشته شدنش به دنیا آوردند.

کد آیه: 47/17 اسم آیه: هدایت ویژه حسینی

{وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ}

کسانی که هدایت یافته اند، خداوند بر هدایتشان می افزاید و روح تقوا به آنان می بخشد!

عَنْ خَيْثَمَةَ الْجُعْفِيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ لِي: يَا خَيْثَمَةُ! إِنَّ شَيْعَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يَدْفُ فِي قُلُوبِهِمُ الْحُبُّ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، وَيَلْهَمُونَ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ، أَلَا إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّنَا وَيَحْتَمِلُ مَا يَأْتِيهِ مِنْ فَضْلِنَا وَلَمْ يَرْنَا وَلَمْ يَسْمَعْ كَلَامَنَا لِمَا يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ مِنَ الْخَيْرِ، وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ (تَعَالَى): «وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ»، يَعْنِي مَنْ لَقِينَا وَسَمِعَ كَلَامَنَا زَادَهُ اللَّهُ هُدًى عَلَى هِدَايَةِ (1).

از خيثمه جعفی نقل است که گفت: خدمت حضرت امام محمد باقر علیه السلام رسیدم، حضرت به من فرمودند: ای خيثمه! شيعيان ما اهل بيت دلهايشان جاىگاه محبت ما خانواده است و به محبت ما الهام می شوند. آگاه باشيد! شخص (مؤمن) ما را دوست می دارد و آنچه از فضائل ما به او می رسد را می پذيرد، در حالی که ما را ندیده و سخن ما را نشنیده، به خاطر این است که خداوند برای او خير و خوبی را اراده فرموده و این همان کلام خدای متعال است: «وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ»، یعنی هر کس ما را ببیند و کلام ما را بشنود، خداوند هدایتی بر هدایتش می افزاید.

ص: 530

توضیح: با توجه به اینکه در روایت فوق، از ضمیر «نا» استفاده شده، و حضرت امام حسین علیه السلام را هم در بر می گیرد، بنا بر این در دوستی و محبت آن حضرت، خیری است که خداوند به هر کس عنایت فرماید، هدایتی بر هدایتش می افزاید تا باعث عاقب به خیری او شود.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 6/1، کُد: 101/3، کُد: 7/13، کُد: 9/17، کُد: 82/20، کُد: 135/20، کُد: 73/21 و کُد: 24/32 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 531

کد آیه: 52/21 اسم آیه: ذریه حضرت پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم

{وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ * كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ }

کسانی که ایمان آوردند و فرزندانشان به پیروی از آنان ایمان اختیار کردند، فرزندانشان را (در بهشت) به آنان ملحق می کنیم و از عملشان چیزی نمی کاهیم و هر کس در گرو اعمال خویش است!

1_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این کلام خدای متعال: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ»، گفت: این آیه در باره پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم و حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام و امام حسن و امام حسین علیهما السلام، نازل شده است.

2_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَقُولَانِ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَوَّضَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ قَتْلِهِ أَنْ جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي ذُرِّيَّتِهِ، وَالشِّفَاءَ فِي تُرْبَتِهِ، وَإِجَابَةَ

الدُّعَاءِ عِنْدَ قَبْرِهِ، وَلَا تُعَدُّ أَيَّامُ زَائِرِهِ جَائِيًا وَرَاجِعًا مِنْ عُمْرِهِ.

ص: 532

1- بحار الأنوار، ج 25، ص 241، ح 22؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 179، ح 10168؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 599؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 455.

قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ: فَقُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَذَا الْجَلَالُ يُنَالُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَمَا لَهُ فِي نَفْسِهِ؟ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَلْحَقَهُ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَكَأَنَّ مَعَهُ فِي دَرَجَتِهِ وَمَنْزِلَتِهِ، ثُمَّ تَلَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ»، الْآيَةَ. (1)

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام و امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می فرمودند: همانا خدای متعال در عوض کشته شدن حضرت حسین علیه السلام، به آن حضرت اینچنین پاداش داد: امامت را در فرزندانش قرار داد، و شفا را در خاکش و اجابت دعا را در کنار مرقدهش قرار داد، و روزهایی که زائرینش می آیند و می روند را جزء عمرشان محسوب نمی کند.

محمد بن مسلم گفت: پس به امام صادق علیه السلام عرض کردم: این همه بزرگی و احترام، به واسطه حضرت حسین علیه السلام به دست می آید، اما به خود آن حضرت چه می رسد؟ حضرت فرمودند: همانا خدای متعال او را به پیامبر صل الله علیه واله وسلم ملحق نموده و پیوسته با آن حضرت و در درجه و جایگاه ایشان همراه خواهد بود. آنگاه امام صادق علیه السلام این آیه را تلاوت فرمودند: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ»، تا آخر آیه.

3_ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: قَالَ

اللَّهُ تَعَالَى: «الَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ مَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ»، قَالَ: «الَّذِينَ آمَنُوا»، النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ ذُرِّيَّتُهُ الْأَيَّمَةُ وَ الْأَوْصِيَاءُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، أَلْحَقْنَا

ص: 533

1- _ إعلام الوری بأعلام الهدی، ص 220؛ الأمالی (للطوسي)، ص 317، المجلس 11، ح 91؛ بحار الأنوار، ج 44، ص 221، ح 1 و ج 98، ص 69، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 179، ح 10170؛ بشارة المصطفى لشيعة المرتضى، ج 2، ص 211؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 598؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 452؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 140، ح 27.

بِهِمْ، وَ لَمْ نَنْقُصْ ذُرِّيَّتَهُمُ الْحُجَّةَ، الَّتِي جَاءَ بِهَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فِي عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ حُجَّتُهُمْ وَاحِدَةٌ وَ طَاعَتُهُمْ وَاحِدَةٌ. (1)

از عبدالرحمن بن كثير نقل است كه گفت: حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره فرمايش خداى متعال: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ مَا أَلْتَنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ»، فرمودند: منظور از «الَّذِينَ آمَنُوا»، پیامبر صل الله عليه وآله وسلم و اميرالمؤمنين على عليه السلام هستند، و فرزندانشان، امامان و جانشينانشان هستند، كه ما آنها را به ايشان، ملحق مى سازيم، و حجت و برهانی را كه حضرت محمد صلى الله عليه وآله وسلم در باره حضرت على عليه السلام آوردند، نسبت به فرزندانشان نمى كاهيم، زيرا حجت و برهان آنها يكي است، و اطاعتشان هم، يكي است.

ص: 534

1- _ بحار الأنوار، ج 16، ص 360، ح 58؛ البرهان فى تفسير القرآن، ج 5، ص 178، ح 10163؛ تأويل الآيات الظاهرة فى فضائل العترة الطاهرة، ص 598؛ تفسير الصافى، ج 5، ص 79؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 454؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 139، ح 20؛ الكافى، ج 1، ص 275، ح 1؛ مرآة العقول فى شرح أخبار آل الرسول، ج 3، ص 176، ح 1.

کد آیه: 54/54 اسم آیه: متقین

{إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ}

همانا پرهیزگاران در باغها و نه‌های بهشتی جای دارند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ، عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْمَاضِي عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: ... إِلَىٰ أَنْ قَالَ:

قُلْتُ: «إِنَّ الْمُتَّقِينَ»، قَالَ: نَحْنُ، وَاللَّهِ! وَشِيعَتُنَا، لَيْسَ عَلَىٰ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ غَيْرُنَا، وَسَائِرِ النَّاسِ مِنْهَا بُرَاءٌ. (1)

از محمد بن فضیل نقل است که گفت: از حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام در باره این کلام خداوند عزوجل پرسیدم: ... تا آنجا که گفت:

عرض کردم: «إِنَّ الْمُتَّقِينَ»، حضرت فرمودند: به خدا قسم! مقصود از متقین ما و شیعیان ما هستیم، به غیر از ما، کسی بر آیین حضرت ابراهیم علیه السلام نیست، و سایر مردم از آن بیزارند.

ص: 535

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 339، ح 59؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 223، ح 10283؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 732؛ الكافي، ج 1، ص 435، ح 91؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 5، ص 154، ح 91.

كد آيه: 55/17 اسم آيه: یکی از دو مغرب

{ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ }

او پروردگار دو مشرق و پروردگار دو مغرب است.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ»، قَالَ: الْمَشْرِقَيْنِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ «الْمَغْرِبَيْنِ»، الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از ابو بصير نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق عليه السلام در باره اين سخن خدای متعال: «رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: «مشرقین»، رسول خدا صل الله عليه وآله وسلم و امیرالمؤمنین عليه السلام هستند، و «مغربین»، حضرت حسن و حضرت حسین علیهما السلام می باشند.

ص: 536

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 69، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 233، ح 10306؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 109؛ تفسير القمي، ج 2، ص 344؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 567؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 190، ح 16.

کد آیه: 22_ 55/19 اسم آیه: گوهر ناب دو دریای نبوت و امامت

{ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ 19 بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ 20 فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ 21 يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْؤُ وَالْمَرْجَانُ 22 }

دو دریای مختلف را در کنار هم قرار داد، در حالی که با هم تماس دارند. (19) در میان آن دو فاصله ای است که بر دیگری غلبه نمی کنند. (20) پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟ (21) از آن دو، لؤلؤ و مرجان خارج می شود. (22)

1_ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الْقَطَّانِ (الْعَطَّارِ)، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، يَقُولُ: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ»، «بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ»، قَالَ: عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ بَحْرَانِ عَمِيقَانِ لَا يَبْغِي أَحَدُهُمَا عَلَى صَاحِبِهِ، «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْؤُ وَالْمَرْجَانُ»، قَالَ: الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از یحیی بن سعید قطن (عطار) نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می فرمودند: در باره این کلام خدای تبارک و تعالی: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ»، «بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ»، فرمودند: حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام دو دریای عمیقی هستند که هیچکدام بر دیگری ظلم و طغیان نمی کنند، و در باره: «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْؤُ وَالْمَرْجَانُ»، فرمودند: حسن و حسین علیهما السلام هستند.

ص: 537

1- بحار الأنوار، ج 37، ص 96، ح 61؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 233، ح 10307؛ تفسیر الصافی، ج 5، ص 109؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 344؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 569؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 191، ح 17.

2_ عَنْ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَمِيَانِ»، قَالَ: عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ، «بَيْنَهُمَا بَرَزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ»، قَالَ: لَا يَبْغِي عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ، وَلَا تَبْغِي فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ عَلَى عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْؤُ وَالْمَرْجَانُ»، قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از جابر جعفی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این کلام خدای عزوجل: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَمِيَانِ»، فرمودند: منظور حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام می باشند، و در باره: «بَيْنَهُمَا بَرَزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ»، فرمودند: نه حضرت علی علیه السلام در حق حضرت فاطمه علیها السلام ستم روا می دارند، و نه حضرت فاطمه علیها السلام در حق حضرت علی علیه السلام، و منظور از: «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْؤُ وَالْمَرْجَانُ»، حسن و حسین علیهما السلام هستند.

3_ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَمِيَانِ»، قَالَ: عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ، «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْؤُ وَالْمَرْجَانُ»، قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَمَنْ رَأَى مِثْلَ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَةِ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ، وَلَا يُبْغِضُهُمْ إِلَّا كَافِرٌ، فَكُونُوا مُؤْمِنِينَ بِحُبِّ أَهْلِ الْبَيْتِ، وَلَا تَكُونُوا كُفَّارًا بِبُغْضِ أَهْلِ الْبَيْتِ، فَتَلْقُوا فِي النَّارِ. (2)

ص: 538

1- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 97، ح 1 و ج 37، ص 96، ح 63؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 233، ح 10309؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 614؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 570.

2- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 98 و ج 37، ص 64، ح 35 و ص 96، ح 63؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 234، ح 10312؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 615؛ تفسير فرات الكوفي، ص 461، ح 602؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 570.

از ابوذر رضی الله عنه نقل است که در باره این کلام خدای عزوجل: «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ»، گفت: آنها، حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیه السلام می باشند، و در باره آیه: «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ»، گفت: حسن و حسین علیهم السلام می باشند، پس چه کسی مانند این چهار تن را دیده است علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام؟

جز مؤمن آنها را دوست نمی دارد و جز کافر با آنها دشمنی نمی ورزد. پس با دوست داشتن اهل بیت علیهم السلام، از مؤمنین باشید، و با بغض و دشمنی با اهل بیت علیهم السلام، از کافران نشوید، که در آتش افکنده می شوید.

4_ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ، وَ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، وَ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ، بِأَنَّ «الْبَحْرَيْنِ»، عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ، «بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ»، مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَ الْمَرْجَانُ»، الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از جناب سلمان فارسی، و سعید بن جبیر، و سفیان ثوری رضی الله عنه، نقل است که همانا این دو دریا، حضرت علی علیه السلام و حضرت فاطمه علیها السلام هستند، و بین آن دو برزخی است که آن، حضرت محمد صلی الله علیه و آله وسلم می باشند، و منظور از: «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَ الْمَرْجَانُ»، حسن و حسین علیهما السلام هستند.

ص: 539

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 98؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 234، ح 10314؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 615؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 109؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 569؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 191، ح 19؛ مجمع البيان في تفسير القرآن، ج 9، ص 305.

کد آیه: 27 و 26/55 اسم آیه: وجه خدا

{كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ 26 وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ}

همه کسانی که روی آن (زمین) هستند فانی می شوند، (26) و تنها وجه ذو الجلال و گرامی پروردگارت باقی می ماند! (27)

1_ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: نَحْنُ الْوَجْهُ الَّذِي يُؤْتَى اللَّهُ مِنْهُ. (1)

حضرت امام سجاد علیه السلام فرمودند: ما آن وجهی هستیم که از طریق آن به سوی خدا می روند.

2_ قَوْلُهُ: «وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ»، قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَحْنُ وَجْهُ اللَّهِ. (2)

در باره سخن خدای متعال: «وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ»، حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: ما وجه خدا هستیم.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 88/28 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 540

1- بحار الأنوار، ج 4، ص 5، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 236، ح 10321؛ تفسير القمي، ج 2، ص 345؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 192، ح 22.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 192، ح 6 و ج 39، ص 88؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 110؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 572؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 192، ح 25؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 272.

کد آیه: 55/31 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، یکی از دو چیز گران بها

{سَنَفِرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ}

ای دو گرانمایگان به زودی به (حساب) شما می پردازیم.

1_ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «سَنَفِرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ»، قَالَ: الثَّقَلَانِ، نَحْنُ وَالْقُرْآنُ. (1)

از یعقوب بن شعیب نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره سخن خدای عز و جل: «سَنَفِرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ»، فرمودند: ثقلان، ما و قرآن هستیم.

2_ عَنْ زُرَّارَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «سَنَفِرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ»، قَالَ: كِتَابُ اللَّهِ وَنَحْنُ. (2)

از زراره نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام از تفسیر آیه: «سَنَفِرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: کتاب خدا و ما هستیم.

3_ فِي تَفْسِيرِ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ: قَوْلُهُ: «سَنَفِرُغُ لَكُمْ أَيَّهَ الثَّقَلَانِ»، قَالَ: نَحْنُ وَكِتَابُ

ص: 541

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 324، 37؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 237، ح 10325؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 616؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 575.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 324، 38؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 237، ح 10326؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 616؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 576.

اللَّهِ، وَالدَّلِيلُ عَلَى ذَلِكَ قَوْلُهُ: قَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ، كِتَابَ اللَّهِ وَعِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي. (1)

علی بن ابراهیم قمی در تفسیرش، در باره آیه: «سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيَّةَ الثَّقَلَانِ»، گفته است: ثقلان، ما و کتاب خدا هستیم، و دلیل آن، کلام رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم می باشد که فرمودند: همانا من شما را ترک می کنم و در میان شما دو چیز با ارزش، به جای می گذارم، یکی کتاب خدا و دیگری عترت من که همان اهل بیت من هستند.

ص: 542

1- البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 238، ح 10328؛ تفسیر الصافی، ج 5، ص 110؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 345؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 12، ص 575؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 193، ح 32.

کد آیه: 11 و 10/56 اسم آیه: امام حسین علیه السلام، یکی از پیشگامان

{وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ 10 أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ 11}

و پیشگامان پیشگامند (10) آنها مقربانند! (11)

عَنْ دَاوُدَ بْنِ كَثِيرٍ الرَّقِّيِّ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ، جَعَفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! أَخْبِرْنِي عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ»، «أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ»، قَالَ: نَطَقَ اللَّهُ بِهَا يَوْمَ ذُرَّاءِ الْخَلْقِ فِي الْمِيثَاقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ بِالْفِي عَامٍ.

فَقُلْتُ: فَسِّرْ لِي ذَلِكَ، فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ لَمَّا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ الْخَلْقَ خَلَقَهُمْ مِنْ طِينٍ وَرَفَعَ لَهُمْ نَارًا، فَقَالَ: ادْخُلُوهَا، فَكَانَ أَوَّلَ مَنْ دَخَلَهَا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَآمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالحَسَنُ وَالحُسَيْنُ وَتِسْعَةٌ مِنَ الْأَيِّمَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، إِمَامٌ بَعْدَ إِمَامٍ، ثُمَّ اتَّبَعَهُمْ بِشِعَتِهِمْ، فَهُمْ، وَاللَّهُ! السَّابِقُونَ. (1)

از داود بن کثیر رقی نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: فدایتان شوم! مرا از معنی این سخن خداوند عزوجل: «السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ»، «أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ»، آگاه سازید، حضرت فرمودند: خدای متعال این کلام را روز آفرینش مخلوقات در عالم میثاق، یعنی دو هزار سال قبل از آنکه آنان را در این عالم خلق نماید، بیان فرموده است.

ص: 543

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 401، ح 11؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 255، ح 10378؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 620؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 24؛ الغيبة (للنعماني)، ص 90، ح 20؛ مختصر البصائر، ص 428، ح 506.

پس عرض کردم: این مطلب را برایم توضیح فرمایید، فرمودند: هنگامی که خداوند عزوجل خواست مخلوقات را بیافریند، آنان را از گِل خلق نمود و برای آنان آتشی برافروخت، سپس به آنان امر فرمود: بدان داخل شوید! پس اولین کسانی که داخل آن آتش شدند، حضرت محمد رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم و امیرالمؤمنین و حسن و حسین و نه نفر از ائمه علیهم السلام، که هر یک امامی بعد از امام دیگرند، و سپس به دنبال ایشان، شیعیانشان داخل آن آتش شدند، پس، به خدا سوگند! «سابقون» همان ها هستند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 32/35 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 544

کد آیه: 56/79 اسم آیه: مطهرین

{لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ}

و جز پاکان نمی توانند به آن دست یابند.

فِي كِتَابِ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسِ الْهَلَالِيِّ: عَنْ أَبِي بَانَ، عَنْ سُلَيْمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ مُعَاوِيَةَ، وَ مَعَنَا الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ عِدَدُهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْعَبَّاسِ، فَالْتَمَتَ إِلَيَّ مُعَاوِيَةُ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ جَعْفَرٍ! مَا أَشَدَّ تَعْظِيمَكَ لِلْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ، وَ مَا هُمَا بِخَيْرٍ مِنْكَ، وَ لَا أَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْ أَبِيكَ، وَ لَوْ لَا أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ، لَقُلْتُ مَا أُمُّكَ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ دُونَهَا.

فَقُلْتُ: وَ اللَّهُ! إِنَّكَ لَقَلِيلُ الْمَعْرِفَةِ بِهِمَا وَ بَابِيهِمَا وَ بِأُمَّهِمَا، بَلْ، وَ اللَّهُ! لَهُمَا خَيْرٌ مِنِّي، وَ لِأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْ أَبِي، وَ لِأُمَّهُمَا خَيْرٌ مِنْ أُمِّي ...

سَأَقُ الْحَدِيثَ إِلَى أَنْ قَالَ:

يَا مُعَاوِيَةُ! إِنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ أُرْسَلَنِي فِي إِمْرَتِهِ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، أَنِّي أُرِيدُ أَنْ أَكْتُبَ الْقُرْآنَ فِي مُصْحَفٍ، فَابْعَثْ إِلَيْنَا مَا كَتَبْتَ مِنَ الْقُرْآنِ.

فَقَالَ: تَصَدِّ رَبُّ، وَ اللَّهُ! عُنُقِي قَبْلَ أَنْ تَصِلَ إِلَيْهِ. قُلْتُ: وَ لِمَ؟ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: «لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ»، يَعْنِي لَا يَنَالُهُ كَلَّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ، إِيَّانَا نَحْنُ عَنَى الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنَّا الرَّجْسَ، وَ طَهَّرَنَا تَطْهِيراً. (الحديث) (1)

در کتاب سلیم بن قیس هلالی: از ابان نقل است که سلیم گفت: عبد الله بن جعفر

ص: 545

بن ابی طالب برایم نقل نمود و گفت: نزد معاویه بودم و امام حسن و امام حسین علیهما السلام نیز، همراه ما بودند، و عبد الله بن عباس نیز، نزد او بودند.

معاویه متوجه من شد و گفت: ای عبد الله بن جعفر! چقدر احترام تو نسبت به حسن و حسین شدید است! آن دو از تو بهتر نیستند و پدرشان هم از پدر تو بهتر نیست!! و اگر فاطمه دختر پیامبر، مادرشان نبود، می گفتم که مادرت اسماء بنت عمیس هم، از مادرشان کمتر نیست!

پس من گفتم: به خدا قسم! تو نسبت به آن دو و پدر و مادرشان، کم معرفت هستی. به خدا قسم! آن دو از من بهترند، و پدرشان از پدر من بهتر، و مادرشان از مادر من بهتر است ...

تا اینکه حدیث به این قسمت رسید:

ای معاویه! عمر بن خطاب در زمان حکومتش، مرا نزد علی بن ابی طالب علیه السلام فرستاد که: من می خواهم قرآن را در یک جلد بنویسم، آنچه از قرآن نوشته ای نزد ما بفرست.

پس حضرت فرمودند: به خدا قسم! قبل از آنکه تو به آن بررسی، باید گردن من زده شود. من عرض کردم: چرا؟ فرمودند: زیرا خداوند می فرماید: «لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ»، یعنی: جز پاکان به همه قرآن دست نمی یابند، و خداوند ما را قصد نموده است، ما هستیم که خداوند بدی ها را از ما دور نموده، و ما را پاک گردانیده است.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 33/33 نیز مراجعه فرمایید.

کد آیه: 89 و 88/56 اسم آیه: مقربین

{فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ 88 فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّةُ نَعِيمٍ 89}

پس اگر او از مقربان باشد، (88) پس در رُوح و ریحان و بهشت پر نعمت است! (89)

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ»، «فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّةُ نَعِيمٍ»، فَقَالَ: هَذَا فِي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالْأَيْمَّةِ مِنْ بَعْدِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. (1)

محمد بن زید از پدرش نقل کرده است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ»، «فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّةُ نَعِيمٍ»، پرسیدم، پس حضرت فرمودند: این در باره امیرالمؤمنین علی علیه السلام است و امامان پس از ایشان، که درود و صلوات خداوند بر همه آنها باد.

ص: 547

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 4، ح 14؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 276، ح 10455؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 629؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 65؛ اللوامع النورانية فی اسماء علی و اهل بيته القرآنية، ص 704، ح 1281.

کد آیه: 57/12 اسم آیه: نور امام حسین علیه السلام، هادی بهشتیان

{يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ* بِبَشْرَىٰ كُفِّ الْأَيْمَانِ مِنَ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا* ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ}

روزی که مردان و زنان با ایمان را می نگری که نورشان پیش رو و در سمت راستشان به سرعت حرکت می کند، بشارت باد بر شما! امروز به باغهایی از بهشت که نهراها زیر (درختان) آن جاری است جاودانه در آن خواهید ماند! و این همان رستگاری بزرگ است!

عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ»، قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هُوَ نُورُ الْمُؤْمِنِينَ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِذَا أَدَانَ اللَّهُ لَهُ أَنْ يَأْتِيَ مَنْزِلَهُ فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ، وَالْمُؤْمِنُونَ يَتَّبِعُونَهُ وَهُوَ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ، حَتَّى يَدْخُلَ جَنَّةَ عَدْنٍ وَهُمْ يَتَّبِعُونَهُ، حَتَّى يَدْخُلُونَ مَعَهُ، وَأَمَّا قَوْلُهُ: «بِأَيْمَانِهِمْ»، فَأَنْتُمْ تَأْخُذُونَ بِحُجْرِ آلِ مُحَمَّدٍ، وَيَأْخُذُ آلُهُ بِحُجْرِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ، وَيَأْخُذَانِ بِحُجْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَيَأْخُذُ هُوَ بِحُجْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، حَتَّى يَدْخُلُونَ مَعَهُ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ، فَذَلِكَ قَوْلُهُ: «بِأَيْمَانِهِمْ» (1).

از جابر نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ»،

ص: 548

1- بحار الأنوار، ج 7، ص 205، ح 93 و ج 23، ص 316، ح 25؛ تفسير فرات الكوفي، ص 467، ح 611.

پرسیدم، حضرت فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم همان نور در برابر مؤمنان هستند که در روز قیامت، هنگامی که خداوند اذن دهد به منزلش در بهشتهای جاودان می آید، پس در پیشاپیش آنان دوان است و مؤمنان نیز پشت سر او می آیند، تا به همراه او وارد بهشت جاودان می شوند.

و اما اینکه فرمود: «بِأَيِّمَانِهِمْ»، پس شما هستید که به نور آل محمد علیهم السلام چنگ می زنید، و آل او به نور حسن و حسین علیهما السلام چنگ می زنند، و آن دو بزرگوار به نور امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام چنگ می زنند، و ایشان نیز نور رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم چنگ می زنند، تا به همراه آن حضرت، وارد بهشت جاودان می شوند، پس این است فرمایش او: «بُشْرَاكُمْ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ».

ص: 549

کد آیه: 57/28 اسم آیه: امام حسین علیه السلام بهره ای از رحمت خدا

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ * وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ }

ای کسانی که ایمان آورده اید! تقوای الهی پیشه کنید و به رسولش ایمان بیاورید تا دو سهم از رحمتش به شما ببخشد و برای شما نوری قرار دهد که با آن راه بروید و گناهان شما را ببخشد و خداوند غفور و رحیم است.

1_ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ»، قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَام، «وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ»، قَالَ: عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَام. (1)

از جابر بن عبدالله نقل است که گفت: پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم در باره این سخن خدای متعال: «يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ»، فرمودند: مقصود، حسن و حسین علیهما السلام هستند، و در باره: «وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ»، فرمودند: مقصود، حضرت علی علیه السلام می باشند.

2_ عَنْ جَابِرِ الْجُعْفِيِّ، عَنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَام، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ»، قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَام، «وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ»، قَالَ: إِمَامٌ عَدْلٍ

ص: 550

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 319، ح 32؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 307، ح 10542؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 643؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 114؛ شواهد التنزیل، ج 2، ص 309، ح 944.

از جابر جعفی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ»، فرمودند: منظور از «كِفْلَيْنِ»، امام حسن و امام حسین علیهما السلام، هستند، «وَيَجْعَلُ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ»، فرمودند: امام عادل که او را پیشوای خود قرار دهید، و او همان حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام هستند.

3_ عَنْ جَابِرٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ»، يَعْنِي حَسَنًا وَحُسَيْنًا، قَالَ: مَا صَبَرَ مَنْ أَكْرَمَهُ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ شِيعَتِنَا مَا أَصَابَهُ فِي الدُّنْيَا، وَلَوْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ يَأْكُلُهُ إِلَّا الْحَشِيشُ. (2)

از جابر نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ»، فرمودند: منظور حسن و حسین علیهما السلام هستند، و فرمودند: کسی که خداوند او را گرامی داشته که از شیعیان ما باشد، اگر چه در دنیا دچار مصیبتی هم بشود، زیان نکرده، هر چند توانایی خوردن چیزی را جز علف خشک شده، نداشته باشد.

ص: 551

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 319، ح 33؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 307، ح 10541؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 643؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 114؛ شواهد التنزیل، ج 2، ص 309، ح 945؛ اللوامع النورانية فی اسماء علی و اهل بيته القرآنية، ص 717، ح 1298.

2- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 317، ح 27 و ج 43، ص 307، ح 71؛ تفسیر فرات الكوفي، ص 468، ح 613.

کد آیه: 59/7 اسم آیه: ذی القربی

{ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ*... }

آنچه را خداوند از اهل این آبادیها به رسولش بازگرداند، از آن خدا و رسول و خویشاوندان او، و یتیمان و مستمندان و در راه ماندگان است، تا (این اموال) میان ثروتمندان شما دست به دست نگردد.

1_ عَنْ سَلِيمِ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، يَقُولُ: نَحْنُ، وَاللَّهِ! الَّذِينَ عَنَى اللَّهُ بِذِي الْقُرْبَىٰ، الَّذِينَ قَرَنَهُمُ اللَّهُ بِنَفْسِهِ وَ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: «مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ»، مِمَّا خَاصَّةً وَ لَمْ يَجْعَلْ لَنَا سَهْمًا فِي الصَّدَقَةِ أَكْرَمَ اللَّهُ نَبِيَّهُ وَ أَكْرَمَنَا أَنْ يُطْعَمَنَا أَوْ سَاخَ مَا فِي أَيْدِي النَّاسِ. (1)

از سلیم بن قیس نقل است که گفت: از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام شنیدم که می فرمودند: به خدا سوگند! خداوند از «ذی القربی» ما را قصد نموده، کسانی که خداوند، آنان را قرین خود و پیامبرش صل الله علیه وآله وسلم قرار داده و فرموده: «ما أفاء الله على رسوله من أهل القرى لله وللرسول ولذی القربی و الیتامی و المساکین»، این مخصوص ما است و خداوند برای ما در صدقه، سهمی قرار نداده است، خداوند، پیامبرش و ما را

ص: 552

1- البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 334، ح 10604؛ تفسير الصافي، ج 2، ص 304 و ج 5، ص 155؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 164؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 277، ح 17؛ الكافي، ج 1، ص 539، ح 1؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 6، ص 254، ح 1؛ وسائل الشيعة، ج 9، ص 511، ح 12603.

عزیز و گرامی داشته، از این که تقاله و باقی مانده در دست مردم را به ما بخوراند.

2_ عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي الْمُقَدَّامِ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ»، فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: هَذِهِ الْآيَةُ فِينَا خَاصَّةٌ، فَمَا كَانَ لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ فَهُوَ لَنَا، وَ نَحْنُ ذُو الْقُرْبَى، وَ نَحْنُ الْمَسَاكِينُ، لَا تَذْهَبُ مَسَّةٌ كُنْتُمْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ أَبَدًا، وَ نَحْنُ أَبْنَاءُ السَّبِيلِ، فَلَا يُعْرِفُ سَبِيلَ اللَّهِ إِلَّا بِنَا وَ الْأَمْرُ كُلُّهُ لَنَا. (1)

از عمرو بن ابی مقداد از قول پدرش نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این کلام خداوند عزوجل: «ما أفاء الله على رسوله من أهل القرى لله وللرسول ولذو القربى ولليتامى والمساکین و ابن السبیل»، پرسیدم، پس حضرت ابا جعفر علیه السلام فرمودند: این آیه، فقط در باره ما نازل شده است، هر چه از آن خدا و رسول او باشد، از آن ما نیز هست، و ما ذو القربى، و ما مساکین هستیم، و هرگز احتیاج و نیاز ما به رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم از بین نمی رود، و ما ابناء السبیل هستیم، پس که راه خداوند شناخته نمی شود، مگر به وسیله ما، و تمامی این امر، به طور کلی مربوط به ما می باشد.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 41/8، کُد: 90/16 و کُد: 23/42 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 553

1- _ بحار الأنوار، ج 23، ص 258، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 335، ح 10608؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 652؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 165.

کد آیه: 59/9 اسم آیه: اینار حضرت امام حسین علیه السلام

{... وَيُؤْتِرُونَ عَلِيَّ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ * وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ }

و آنها را بر خود مقدم می دارند هر چند خودشان بسیار نیازمند باشند کسانی که از بخل و حرص نفس خویش باز داشته شده اند رستگار اند.

1_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِ اللَّهِ: «وَيُؤْتِرُونَ عَلِيَّ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ وَالحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَام. (1)

از ابن عباس نقل است که در باره این کلام خدا: «وَيُؤْتِرُونَ عَلِيَّ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ»، گفت: این آیه، در باره حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام نازل شده است.

2_ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَشَكَاَ إِلَيْهِ الْجُوعَ، فَبَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَزْوَاجِهِ، فَقُلْنَ: مَا عِنْدَنَا إِلَّا الْمَاءُ، فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مَنْ لِهَذَا الرَّجُلِ اللَّيْلَةَ؟ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَام: أَنَا، يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَآتَى فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامَ وَسَأَلَهَا: مَا عِنْدَكَ؟ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ! فَقَالَتْ: مَا عِنْدَنَا إِلَّا قُوْتُ الصَّبِيَّةِ، لَكِنَّا نُؤْتِرُ بِهِ ضَيْفَنَا.

فَقَالَ عَلِيٌّ: يَا بِنْتَ مُحَمَّدٍ! نَوْمِي الصَّبِيَّةَ وَاطْفِئِي الْمِصْبَاحَ وَجَعَلَا يَمْصَدَّ غَانِ بِالسِّبْتِهِمَا، وَلَمَّا فَرَعَ مِنَ الْأَكْلِ أَتَتْ فَاطِمَةُ بِسِدْرٍ رَاجٍ، فَوَجَدَتْ الْجَفْنَةَ مَمْلُوءَةً مِنْ فَضْلِ

ص: 554

اللَّهِ، فَلَمَّا أَصْبَحَ صَلَّى مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا سَلَّمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مِنْ صَلَاتِهِ، نَظَرَ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ وَبَكَى بُكَاءً شَدِيداً، وَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! لَقَدْ عَجَبَ الرَّبُّ مِنْ فِعْلِكُمُ الْبَارِحَةَ، أَقْرَأُ: «وَيُؤْتِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ»، أَيْ مَجَاعَةً، «وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ»، يَعْنِي عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ، «فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» (1).

از ابو هريره نقل است که گفت: مردی نزد رسول خدا صل الله عليه وآله وسلم آمد و از گرسنگی شکایت کرد، رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم او را نزد همسران خویش، فرستادند ولی آن ها گفتند: ما چیزی جز آب نداریم، پس فرمودند: چه کسی امشب عهده دار این مرد می شود؟ و امیرالمؤمنین علیه السلام گفتند: من، ای رسول خدا! پس نزد حضرت فاطمه علیها السلام آمدند و پرسیدند: ای دختر رسول خدا! نزد شما چیست؟ پس حضرت فاطمه علیها السلام گفتند: چیزی جز غذای کودکان نزد ما نیست، اما مهمان را مقدم می داریم.

پس حضرت علی علیه السلام فرمودند: ای دختر محمّد! کودکان را بخوابانید و چراغ را خاموش کنید، و با زبانشان صدای جویدن در آوردند، وقتی مهمانشان از خوردن دست کشید، حضرت فاطمه علیها السلام چراغ را آوردند و دیدند به فضل الهی، ظرف غذا همچنان پُر است. پس صبح که شد، حضرت علی علیه السلام با پیامبر صل الله علیه و آله وسلم نماز خواندند، هنگامی که پیامبر صل الله علیه و آله وسلم سلام نماز را گفتند، به امیرالمؤمنین علیه السلام نگاه کردند و به شدت گریستند و فرمودند: ای امیرالمؤمنین! به راستی که پروردگار، از کار دیشب شما به شگفت آمده، بخوان: «وَيُؤْتِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ»، یعنی گرسنه باشند، «وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ»،

یعنی حضرت علی، فاطمه، حسن و حسین علیهم السلام، «فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ».

ص: 555

کد آیه: 62/11 اسم آیه: امام حسین علیه السلام بی توجه به دنیا

{وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا لِنِ انْفُسُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوا قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ}

هنگامی که آنها تجارت یا سرگرمی و لهوی را ببینند پراکنده می شوند و به سوی آن می روند و تورا ایستاده به حال خود رها می کنند، بگو: آنچه نزد خداست بهتر از لهو و تجارت است، و خداوند بهترین روزی دهندگان است.

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفُسُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوا قَائِمًا»، إِنَّ دَحِيَّةَ الْكَلْبِيِّ جَاءَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِنَ الشَّامِ بِالْمَسِيرَةِ، فَنَزَلَ عِنْدَ أَحْبَارِ الرِّيِّتِ، ثُمَّ ضَرَبَ بِالطُّبُولِ لِيُؤْذِنَ النَّاسَ بِقُدُومِهِ، فَانْفَضَّ النَّاسُ إِلَيْهِ، إِلَّا عَلِيًّا وَالحَسَنُ وَالحَسَدَيْنِ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ سَلْمَانَ وَ أَبُو ذَرٍّ وَ الْمُقَدَّادُ وَ صَدِّ هَيْبٌ، وَ تَرَكُوا النَّبِيَّ قَائِمًا يَخْطُبُ عَلَى الْمِنْبَرِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: لَقَدْ نَظَرَ اللَّهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَى مَسْجِدِي، فَلَوْ لَا الْفِتْنَةُ الَّذِينَ جَلَسُوا فِي مَسْجِدِي لَانْضَمَّتِ الْمَدِينَةُ عَلَى أَهْلِهَا نَارًا، وَ حُصِبُوا بِالْحِجَارَةِ كَقَوْمِ لُوطٍ، وَ نَزَلَ فِيهِمْ: «رِجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ» (1)، الآية (2).

ابن عباس درباره این کلام خدای متعال: «وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفُسُوا إِلَيْهَا وَ تَرَكُوا

ص: 556

1- 37/24.

2- بحار الأنوار، ج 86، ص 195، ح 39؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 381، ح 10744؛ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج 6، ص 25، ح 6347؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 146.

قائماً»، گفت: همانا دِحیة کلبی در روز جمعه از شهر شام، به مسیره آمد و کنار سنگ های روغن، فرود آمد و سپس به طبل ها کوبید تا مردم از آمدنش با خبر شوند.

پس به غیر از حضرت علی و حسن و حسین و فاطمه علیهم السلام و سلمان و ابوذر و مقداد و صُهب، همه مردم به سوی او شتافتند، و پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم را تنها گذاشتند، در حالی که ایشان بر منبر ایستاده بودند و خطبه می خواندند.

پس پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: به تحقیق خداوند، روز جمعه به مسجد من نگاه کرد و اگر اینان، که در مسجد من نشسته اند، نبودند، مدینه بر اهلش آتش می افروخت و مانند قوم لوط، بر آنها سنگ می بارید. و خداوند درباره ایشان (آنها که با پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم در مسجد ماندند)، این آیه را نازل فرمود: «رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ».

ص: 557

کد آیه: 11 و 10/65 اسم آیه: اهل ذکر

{... فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا* قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا 10 رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ نَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ ... }

پس از خدا بپرهیزید، ای خردمندانی که ایمان آورده اید! همانا خداوند چیزی که مایه تذکر است بر شما نازل کرده (10) رسولی به سوی شما فرستاده که آیات روشن خدا را بر شما تلاوت می کند. (11)

1_ عَنْ الْكَلْبِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ لِي: كَمْ لِمُحَمَّدٍ اسْمٌ فِي الْقُرْآنِ؟ قَالَ: قُلْتُ: اسْمَانِ أَوْ ثَلَاثٌ، فَقَالَ: يَا كَلْبِيُّ! لَهُ عَشْرَةٌ أَسْمَاءً،

الی ان قال علیه السلام:

وَ «قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا»، «رَسُولًا»، فَالذِّكْرُ اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ، فَسَلَّ يَا كَلْبِيُّ! عَمَّا بَدَا لَكَ، قَالَ: فَأَنْسَيْتُ، وَ اللَّهُ! الْقُرْآنَ كُلَّهُ فَمَا حَفِظْتُ مِنْهُ حَرْفًا أَسْأَلُهُ عَنْهُ. (1)

از کلبی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام به من فرمودند: حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم، چند نام در قرآن دارند؟ عرض کردم: دو یا سه نام، حضرت فرمودند: ای کلبی! برای ایشان، ده نام در قرآن است.

ص: 558

1- بحار الأنوار، ج 16، ص 101، ح 39؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 425، ح 6038؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 512، ح 26.

تا آنجا که فرمودند:

و «قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا»، «رَسُولًا»، پس «ذکر» نامی از نام های حضرت محمد صل الله علیه وآله وسلم است و ما اهل ذکر هستیم. سپس فرمودند: ای کلبی! از هر چه می خواهی پرس. اما کلبی گفت: به خدا سوگند! همه قرآن از یادم رفت و دیگر هیچ کلامی از آن را به یادم نیامد، تا درباره اش از آن حضرت سؤال نمایم.

2_ عَنْ الرَّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ، قَالَ: حَضَرَ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَجْلِسَ الْمَأْمُونِ بِمَرَوْ، وَقَدْ اجْتَمَعَ فِي مَجْلِسِهِ جَمَاعَةٌ مِنْ عُلَمَاءِ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَ خُرَّاسَانَ ...

الی ان قال:

فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَعَمْ، الذِّكْرُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ أَهْلُهُ، وَذَلِكَ بَيِّنٌ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، حَيْثُ يَقُولُ فِي سُورَةِ الطَّلَاقِ: «فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا»، «رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ»، فَالذِّكْرُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ أَهْلُهُ. (1)

از ریّان بن صلت نقل است که گفت: حضرت امام رضا علیه السلام، در مرو، در مجلس مأمون حاضر شدند، در حالی که در آن مجلس عدّه ای از دانشمندان عراق و خراسان جمع شده بودند.

تا آنجا که گفت:

ص: 559

1- _ الأُمالي (لِلصّدوق)، ص 532، المجلس 79، ح 1؛ بحار الأنوار، ج 16، ص 363، ح 64 و ج 23، ص 173، ح 2 و ج 25، ص 232، ح 20؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 426، ح 6041 و ج 5، ص 413، 10848؛ بشارة المصطفى لشيعة المرتضى، ج 2، ص 234؛ تحف العقول، ص 435؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 191؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 7، ص 215 و ج 13، ص 318؛ تفسير نور الثقلين، ج 3، ص 57، ح 98 و ج 5، ص 364، ح 87؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 1، ص 239، باب 23، ح 1.

پس حضرت ابو الحسن علیه السلام فرمودند: بله، ذکر، رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم هستند، و ما اهل ایشان (اهل ذکر) هستیم، و این مطلب در کتاب خداوند عزوجل کاملاً روشن است، آن جا که در سوره طلاق می فرماید: «فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا

قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا»، «رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ»، پس «ذکر» رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم هستند، و ما اهل ایشان هستیم.

3_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: إِنَّ مَنْ عِنْدَنَا يَزْعُمُونَ أَنَّ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» (1)، أَنَّهُمُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى؟

قَالَ: إِذَنْ يَدْعُونَكُمْ إِلَى دِينِهِمْ، قَالَ: ثُمَّ أَوْمَى بِيَدِهِ إِلَى صَدْرِهِ وَقَالَ: نَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ.

وَلِلذِّكْرِ مَعْنِيَانِ: النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَدْ سُمِّيَ ذِكْرًا لِقَوْلِهِ تَعَالَى: «ذِكْرًا»، «رَسُولًا»، وَالْقُرْآنُ لِقَوْلِهِ: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ» (2)، وَهُمْ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَهْلُ الْقُرْآنِ وَأَهْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ. (3)

از محمد بن مسلم نقل است که گفت: به حضرت ابا جعفر، امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: همانا بعضی از ما، گمان می کنند که مقصود از این سخن خداوند عزوجل: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»، یهود و نصاری هستند؟ حضرت فرمودند: اگر چنین باشد آنها شما را به دینشان فرا می خوانند.

راوی گفت: سپس ایشان با دستشان به سینه خود اشاره کردند و فرمودند: ما اهل

ص: 560

1- 43/16 و 7/21.

2- 9/15.

3- البرهان في تفسير القرآن، ج 3، ص 803، ح 7105؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 319.

ذکر هستیم، و از ما باید سؤال شود.

و برای «ذکر» دو معنی نقل شده: یکی به معنی پیامبرصل الله علیه وآله وسلم، چون آن حضرت را به خاطر این سخن خدای متعال: «ذُكْرًا»، «رَسُولًا»، با عنوان «ذکر» نامیده اند، و دیگری به معنای قرآن، به خاطر این سخن خدا: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ

لَحَافِظُونَ»، و ایشان (اهل بیت علیهم السلام) هم اهل قرآنند و هم اهل و خاندان پیامبرصلی الله علیه وآله وسلم، هستند.

تذکر: البته شما خواننده عزیز می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 43/16، کُد: 7/21 و کُد: 44/43 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 561

کد آیه: 72/16 اسم آیه: پاداش استقامت در راه امام حسین علیه السلام

{وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِينَهُمْ مَاءً غَدَقًا}

و اگر در راه راست، پایداری کنند، همانا به آنها آب گوارایی بنوشانیم.

1_ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ، عَمَّنْ ذَكَرَهُ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِينَهُمْ مَاءً غَدَقًا»، قَالَ: يَعْنِي لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى وَلايَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالْأَوْصِيَاءِ مِنْ وُلْدِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَقَبِلُوا طَاعَتَهُمْ فِي أَمْرِهِمْ وَنَهْيِهِمْ، «لَأَسْقِينَهُمْ مَاءً غَدَقًا»، يَقُولُ: لَأَشْرِبُنَا قُلُوبَهُمُ الْإِيمَانَ، وَ الطَّرِيقَةَ، هِيَ الْإِيمَانُ بِوَلايَةِ عَلِيِّ وَالْأَوْصِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از یونس بن یعقوب، از کسی که او را ذکر کرده نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِينَهُمْ مَاءً غَدَقًا»، فرمودند: مقصود این است که اگر در ولایت علی بن ابی طالب امیر المؤمنین علیه السلام و اوصیای از فرزندان ایشان علیهم السلام، پایداری کرده، و در امر و نهی از آنان اطاعت کنند، «لَأَسْقِينَهُمْ مَاءً غَدَقًا»، می فرماید: همانا دل هایشان را از ایمان سیراب می کنیم، وطریقت، همان ولایت علی بن ابی طالب علیه السلام و جانشینان آن حضرت علیهم السلام می باشد.

ص: 562

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 110، ح 21؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 508، ح 11132؛ تفسیر الصافی، ج 5، ص 236؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 481؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 438، ح 32؛ الکافی، ج 1، ص 220، ح 1؛ مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، ج 3، ص 6، ح 1؛ الوافی، ج 3، ص 891، ح 1540.

2_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا»، قَالَ: هُوَ، وَاللَّهُ! مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ، «وَأَنْ لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا». (الحديث) (1)

از ابو بصير نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن خداوند عزوجل: «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا»، پرسیدم، حضرت فرمودند: به خدا سوگند! این، همان راهی است که شما در آن هستید، (یعنی ولایت) «وَأَنْ لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا»، یعنی: و اگر مردم در مسیر ولایت، استقامت داشته باشند، قطعاً آنها را از آب گوارایی سیراب می کنیم.

ص: 563

1- بحار الأنوار، ج 2، ص 151، ح 32 و ج 24، ص 26، ح 3؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 4، ص 788، ح 9435؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 524؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 11، ص 449؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 438، ح 33.

کد آیه: 72/17 اسم آیه: امتحان مردم با شهادت امام حسین علیه السلام

{لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ* وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا}

تا آنان را در این باره بیازماییم و هر کس از یاد پروردگارش روی گردان شود او را به عذاب شدید و روز افزونی گرفتار می سازد.

في تفسير علي بن ابراهيم القمي: عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ: «لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ»، قَتْلِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

در تفسیر جناب علی بن ابراهیم قمی، از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت است که پدرشان، حضرت امام محمد باقر علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ»، فرمودند: یعنی آنان را در شهادت امام حسین علیه السلام، امتحان می کنیم.

توضیح: قطعاً یکی از عوامل امتحان مردم، در زمینه شهادت امام حسین علیه السلام می باشد، که هنوز که هنوز است، بعضی از مردم، با تحت تأثیر قرار گرفتن تبلیغات دشمنان، در این امتحان شرمنده و سرافکننده می شوند، اما بسیاری از عاشقان و محبان حضرتش، همچنان نسبت به تعظیم شعائر حسینی، ثابت قدم و استوارند، و در نتیجه در روز واپسین، در محضر پروردگار، سرفراز و مسرور خواهند بود.

ص: 564

1- بحار الأنوار، ج 36، ص 89، ح 16؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 510، ح 11139؛ تفسير فوات الكوفي، ص 511، ح 667؛ تفسير القمي، ج 2، ص 389؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 13، ص 482؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 439، ح 35.

کد آیه: 76/5 اسم آیه: ابرار

{إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا}

به یقین ابرار و نیکان از جامی می نوشند که با عطر خوشی آمیخته است.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: كُلُّ مَا فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ الْأَبْرَارَ»، فَوَاللَّهِ! مَا أَرَادَ بِهِ إِلَّا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَفَاطِمَةَ وَأَنَا وَالْحُسَيْنُ، لِأَنَّ نَحْنُ أَبْرَارٌ بِأَبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا، وَقُلُوبُنَا عَلَتْ بِالطَّاعَاتِ وَالْبِرِّ وَتَبَرَّاتٌ مِنَ الدُّنْيَا وَحُبِّهَا، وَأَطَعْنَا اللَّهَ فِي جَمِيعِ فَرَائِضِهِ، وَآمَنَّا بِوَحْدَانِيَّتِهِ، وَصَدَّقْنَا بِرَسُولِهِ. (1)

از محمد بن حنفیه نقل است که گفت: حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام فرمودند: به خدا سوگند! هر چه در کتاب خداوند عزوجل: «إِنَّ الْأَبْرَارَ»، آمده است، جز علی بن ابی طالب و فاطمه و من و حسین کسی دیگری را منظور نکرده اند؛ زیرا ما پاکان و نیکان از نظر پدرها و مادرانیم و دلهای ما شیفته اطاعت خدا و نیکوکاری است و از دنیا و علاقه به آن بیزار است و در تمام فرائض و واجبات خدا را اطاعت نموده ایم و به یکتایی او ایمان داریم و پیامبرش را تصدیق نموده ایم.

ص: 565

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 3، ح 9؛ مناقب آل ابی طالب علیه السلام (لابن شهر آشوب)، ج 4، ص 2.

کد آیه: 76/7 اسم آیه: وفای به نذر امام حسین علیه السلام

{يُؤْفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا}

آنها به نذر خود وفا می کنند، و از روزی که شرّ و عذابش گسترده است می ترسند.

1_ عَنْ مَسْلَمَةَ بْنِ خَالِدٍ، عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «يُؤْفُونَ بِالنَّذْرِ»، قَالَ: مَرِضَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَهُمَا صَبِيَّانِ صَغِيرَانِ، فَعَادَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَمَعَهُ رَجُلَانِ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا: يَا أَبَا الْحَسَنِ! لَوْ نَذَرْتَ فِي ابْنَيْكَ نَذْرًا إِنْ اللَّهُ عَافَاهُمَا، فَقَالَ: أَصُومُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ شُكْرًا لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَكَذَلِكَ قَالَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ وَقَالَ الصَّبِيَّانِ: وَنَحْنُ أَيْضًا نَصُومُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، وَكَذَلِكَ قَالَتْ جَارِيَتُهُمْ فَضَّةٌ، فَلَبَسَتْهُمَا اللَّهُ عَافِيَةً، فَأَصَبَتْهُمَا بِحُجُورِ يَامًا، وَلَيْسَ عِنْدَهُمْ طَعَامٌ. (الحديث) (1)

از مسلمة بن خالد نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام از قول پدر بزرگوارشان حضرت امام محمد باقر علیه السلام، در باره این فرمایش خداوند عزوجل: «يُؤْفُونَ بِالنَّذْرِ»، فرمودند: امام حسن و امام حسین علیهما السلام در کودکی بیمار شدند، پس رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم به همراه دو نفر دیگر، به عیادتشان آمدند. یکی از آن دو نفر به حضرت علی علیه السلام گفت: ای ابا الحسن! اگر برای پسرانتان نذری می کردید خداوند آنها را شفا می داد. پس حضرت

علی علیه السلام فرمودند: برای شکر و سپاس از خداوند عزوجل، سه روز روزه

ص: 566

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 257، المجلس 44، ح 11؛ بحار الأنوار، ج 35، ص 237، باب 6، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 549، ح 11275؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 70؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 474، ح 24؛ روضة الواعظين و بصيرة المتعظين، ج 1، ص 160.

می گیرم، و حضرت فاطمه علیها السلام نیز چنین گفتند، و حسن و حسین علیهما السلام نیز گفتند: ما هم سه روز روزه می گیریم، و کنیزشان فضّه نیز همان را گفت. پس خداوند به آن دو لباس عافیت پوشانید(آنها را شفا داد)، پس همه صبح نمودند در حالی که روزه بودند، و هیچ غذایی نداشتند.

2_ قَالَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «يُؤْفُونَ بِاللَّذْرِ»، يَعْنِي عَلِيًّا وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ جَارِيَتَهُمْ، «وَ يَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا»، يَقُولُونَ: عَابِسًا كُلُّوْحًا. (1)

حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: «يُؤْفُونَ بِاللَّذْرِ»، یعنی حضرت علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام و کنیزشان، «وَ يَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا»، می گویند: از روزی که عبوس و زشت چهره است، می ترسند.

ص: 567

1- _ الأُمالي (للصدوق)، ص 261، المجلس 44، ح 11؛ بحار الأنوار، ج 35، ص 240، باب 6، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 551، ح 11275؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 57؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 477، ح 24؛ روضة الواعظين و بصيرة المتعظين، ج 1، ص 163.

کد آیه: 44_ 77/41 اسم آیه: متقین و محسنین

{ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ 41 وَفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ 42 كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ 43 إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ }

همانا پرهیزگاران در سایه های (درختان بهشتی) و در میان چشمه ها قرار دارند، (41) و میوه هایی از آنچه میل داشته باشند (42) بخورید و بنوشید گوارایتان، بخاطر اعمالی است که انجام می دادید! (43) ما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم! (41)

عَنْ مُجَاهِدٍ وَابْنِ عَبَّاسٍ: «إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ»، مَنْ اتَّقَى الذُّنُوبَ عَلَيَّ بِنِ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فِي ظِلَالٍ مِنَ الشَّجَرِ وَ الْخِيَامِ مِنَ اللَّوْلُؤِ، طُولُ كُلِّ خَيْمَةٍ مَسِيرَةٌ فَرَسَخٍ فِي فَرَسَخٍ، ثُمَّ سَأَقِ الْحَدِيثِ إِلَى قَوْلِهِ: «إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ»، الْمُطِيعِينَ لِلَّهِ أَهْلَ بَيْتِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فِي الْجَنَّةِ. (1)

از مجاهد و ابن عباس نقل است که در باره آیه: «إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ»، گفتند: کسانی که از گناهان پرهیز نمودند، حضرت علی بن ابی طالب و حسن و حسین علیهم السلام هستند، که در سایه درختان و خیمه هایی از مروارید، هستند، که هر کدام از آن خیمه ها به اندازه یک فرسخ در یک فرسخ وسعت دارد، سپس سخنش را ادامه داد تا اینکه به: «إِنَّا

ص: 568

1- بحار الأنوار، ج 40، ص 320، ذیل ح 4؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 561، ح 11309؛ حلیة الأبرار فی أحوال محمد و آله الأطهار علیهم السلام، ج 2، ص 190، ح 6؛ مناقب آل ابی طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 2، ص 94.

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ»، رسید و گفت: منظور از محسنین، اطاعت کنندگان الهی هستند که همان اهل بیت حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم می باشند که در بهشت پاداش داده می شوند.

ص: 569

كد آيه: 7 و 6/79 اسم آيه: رجعت امام حسين عليه السلام

{يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ 6 تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ 7}

آن روز که زلزله های وحشتناک همه چیز را به لرزه درمی آورد. (6) و به دنبال آن، حادثه دومین، رخ می دهد (7)

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ»، «تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ» (1)، قَالَ: «الرَّاجِفَةُ»، الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَ «الرَّادِفَةُ»، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ أَوَّلُ مَنْ يَنْفُضُ عَنْ رَأْسِهِ التُّرَابَ الْحُسَيْنِيُّ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي خَمْسَةِ وَسَبْعِينَ أَلْفًا، وَ هُوَ قَوْلُهُ جَلَّ وَعَزَّ: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُادُ»، «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ». (2)

از سلیمان بن خالد نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ»، «تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ»، فرمودند: «راجفه» حسین بن علی علیهما السلام می باشند، و «رادفه» علی بن ابی طالب علیه السلام هستند، و نخستین کسی که در رجعت از قبر بیرون می آید و خاک

از سر و روی خود می تکاند، حسین بن علی علیهما السلام

ص: 570

1- 6/79 و 7

2- بحار الأنوار، ج 53، ص 106، ح 134؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 4، ص 764، ح 9373 و ج 5، ص 575، ح 11361؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 737؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 115؛ الروضة في فضائل أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليهما السلام (لابن شاذان القمي)، ص 130، ح 113؛ مختصر البصائر، ص 492، ح 47.

هستند، که با هفتاد و پنج هزار نفر برانگیخته می شوند، و این است معنی آیه: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ
الْأَشْهَادُ»، «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَ لَهُمْ سُوءُ الدَّارِ».

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 96/7، کُد: 4/17_6، کُد: 5/17 و 5/19، کُد: 105/21، کُد: 55/24 و کُد: 51/40 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 571

کد آیه: 9 و 8/81 اسم آیه: به کدامین گناه کشته شد

{وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ}

و در آن هنگام که از دختران زنده به گور شده سؤال شود (8) که به کدامین گناه کشته شدند. (9)

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ، عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ»، «بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از محمد بن ابی عمیر از یکی از مردانش نقل است که در باره این سخن خداوند عزوجل: «وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ»، «بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ»، گفت: این آیه در باره حسین بن علی علیهما السلام نازل شده است.

2_ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ حَازِمٍ، عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! قَوْلُهُ تَعَالَى: «وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ»، «بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ»، قَالَ: هِيَ، وَاللَّهِ! مَوَدَّتْنَا، وَهِيَ، وَاللَّهِ! فِينَا خَاصَّةً. (2)

از منصور بن حازم نقل است که گفت: به جناب زید بن علی علیهما السلام گفتم: فدایت

ص: 572

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 220، ح 13؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 594، ح 11416؛ كامل الزيارات، ص 63، ح 3.

2- بحار الأنوار، ج 23، ص 254، ح 2؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 593، ح 11411؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 742؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 148.

شوم! منظور از این فرمایش خدای متعال: «وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ»، «بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ»، چیست؟ فرمود: به خدا سوگند! آن، مودّت ما می باشد، به خدا سوگند! آن، فقط مخصوص ما می باشد.

ص: 573

کد آیه: 14 و 13/82 اسم آیه: امام حسین علیه السلام در بهشت

{إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ 13 وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ}

به یقین نیکان در نعمتی فراوانند. (13) و بدکاران در دوزخند، (14)

عَنْ أَبِي حَمَزَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ»، «وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ»، قَالَ: الْأَبْرَارُ نَحْنُ هُمْ، وَ الْفُجَّارُ هُمْ عَدُوَّنَا. (1)

از ابو حمزه نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این فرمایش خداوند عزوجل: «إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ»، «وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ»، فرمودند: نیکوکاران، ما هستیم و بدکاران، همان دشمنان ما هستند.

توضیح: یکی از ویژگی های حضرت امام حسین علیه السلام، نیکوکاری ایشان در طول زندگی پر برکت شان، می باشد، و همانطور که در زیارت جامعه کبیره هم اشاره شده: **إِنْ ذُكِرَ الْخَيْرُ كُنْتُمْ أَوْلَاهُ وَ أَصْلَهُ وَ فِرْعَوَهُ وَ مَعْدِنَهُ وَ مَأْوَاهُ وَ مُنْتَهَاهُ**، هر گونه خیر و نیکی از شما اهل بیت علیهم السلام منتشر می شود، که حضرت امام حسین علیه السلام نیز از اهل بیت علیهم السلام می باشند، و منشأ خیر و نیکی می باشند، پس این آیه در شأن ایشان هم نازل شده است.

ص: 574

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 2، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 602، ح 11445؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 746؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 172.

کد آیه: 21_18/83 اسم آیه: مقام امام حسين عليه السلام در اعلى عليين

{ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيَيْنَ 18 وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ 19 كِتَابٌ مَرْقُومٌ 20 يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ 21 }

چنان نیست که آنها (درباره معاد) خیال می کنند، بلکه نامه اعمال نیکان در علیین است. (18) و توجه می دانی علیین چیست؟! (19) نامه ای است رقم زده شده و سرنوشتی است قطعی. (20) که مقربان شاهد آن هستند. (21)

1_ عَنْ الْكَلْبِيِّ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فِي حَدِيثٍ إِلَى أَنْ قَالَ:

«كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيَيْنَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ»، إِلَى قَوْلِهِ: «عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ»، وَ هُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از کلبی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در حدیثی فرمودند: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيَيْنَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ»، تا آیه: «عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ»، و منظور از آنها، رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم و امیر المؤمنین و فاطمه و حسن و حسین و ائمه علیهم السلام هستند.

ص: 575

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 5، ح 16؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 606، ح 11460؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 411؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 191؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 535، ح 44.

2_ عَنْ أَبِي حَمَزَةَ الثَّمَالِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ خَلَقَنَا مِنْ أَعْلَى عَلِيِّينَ، وَخَلَقَ قُلُوبَ شِيعَتِنَا مِمَّا خَلَقْنَا، وَخَلَقَ أَبْدَانَهُمْ مِنْ دُونَ ذَلِكَ، فَقُلُوبُهُمْ تَهْوَى إِلَيْنَا، لِأَنَّهَا خُلِقَتْ مِمَّا خُلِقْنَا، ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيِّينَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ»، «كِتَابٌ مَرْقُومٌ»، «يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ». (1)

از ابو حمزه ثمالی نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام شنیدم که می فرمودند: همانا خداوند عزوجل، ما را از اعلی علیین (بالاترین درجه) آفرید، و دل های شیعیان ما را، از همان چیزی که ما را آفرید، خلق نمود، و بدن های آنها را، از چیز دیگری آفرید، پس دل های شیعیان ما، به سوی ما گرایش و تمایل دارند، چون از همان چیزی که ما آفریده شده ایم، آفریده شده اند، سپس این آیات را، تلاوت فرمودند: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيِّينَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ»، «كِتَابٌ مَرْقُومٌ»، «يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ».

3_ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عُثْمَانَ الْخَزَّازِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْمَدَائِنِيِّ، يَقُولُ: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيِّينَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ»، «كِتَابٌ مَرْقُومٌ»، بِالْخَيْرِ مَرْقُومٌ بِحُبِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، ثُمَّ قَالَ: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سَجِّينَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِّينَ»، «كِتَابٌ مَرْقُومٌ»، بِالشَّرِّ مَرْقُومٌ بِبُغْضِ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (2)

ص: 576

1- بحار الأنوار، ج 5، ص 235، ح 10 و ج 24، ص 5، ح 17 و ج 25، ص 10، ح 14 و ج 58، ص 43، ح 20 و ج 64، ص 127، ح 32؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 606، ح 11462؛ بصائر الدرجات في فضائل آل محمد عليهم السلام، ج 1، ص 15، ح 3؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 749؛ تفسير القمي، ج 2، ص 411؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 184؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 533، ح 31؛ علل الشرائع، ج 1، ص 116، ح 12؛ الكافي، ج 1، ص 390، ح 4؛ المحاسن، ج 1، ص 132، ح 5؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 4، ص 277، ح 4.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 3، ح 6؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 607، ح 11463؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 750؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 186.

از سعید بن عثمان خزاز نقل است که گفت: از ابا سعید مدائنی شنیدم که می گوید: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيِّينَ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُّونَ»، «كِتَابٌ مَرْقُومٌ»، یعنی نامه ابرار به خاطر محبت و دوستی محمد و آل محمد علیهم السلام، به خیر و نیکی نوشته شده، سپس گفت: «كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفَجَّارِ لَفِي سِدِّ جِئِنِ»، «وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِدِّ جِئِنِ»، «كِتَابٌ مَرْقُومٌ»، و نامه فجار به خاطر بغض و دشمنی با محمد و آل محمد علیهم السلام، به شرّ و بدبختی نوشته شده است.

کد آیه: 83/22_28 اسم آیه: امام حسین علیه السلام از مقزبین

{ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ 22 عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ 23، إِلَى: وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ 27 عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ }

همانا نیکان در انواع نعمت اند (22) در حالی که بر تختهای بهشتی تکیه زده و می نگرند! (23) تا آیه: و این شراب (طهور) ممزوج با تسنیم است. (27) چشمه ساری که مقربان از آن می نوشند. (28)

1_ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ»، «عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ»، إِلَى قَوْلِهِ: «الْمُقَرَّبُونَ»، نَزَلَتْ فِي عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَحَمْزَةَ وَجَعْفَرَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَفَضَّلَهُمْ فِيهَا بَاهِرًا. (1)

ابن عباس درباره این سخن خدای متعال: «إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ»، «عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ»، إِلَى قَوْلِهِ: «الْمُقَرَّبُونَ»، گفت: این آیات درباره حضرت علی، و فاطمه، و حسن و حسین، و حمزه، و جعفر علیهم السلام نازل شده و فضیلت ایشان از این آیات، کاملاً آشکار و روشن است.

2_ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ تَرَكَ الْحَمْرَ لِعَيْرِ اللَّهِ سَقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمُخْتَمِمْ ...

الی ان قال:

أَشْرَفُ شَرَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَأْتِيهِمْ فِي عَالِي تَسْنِيمٍ، وَهِيَ عَيْنٌ، «يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ»، وَ

ص: 578

1- بحار الأنوار، ج 39، ص 224؛ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 233.

الْمُقَرَّبُونَ آلَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، يَقُولُ اللَّهُ: «السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ»، «أَوْلِيكَ الْمُقَرَّبُونَ» (1). (الحديث) (2)

حضرت امام جعفر صادق عليه السلام فرمودند: هر کس شرابخواری را برای غیر خدا (مثلاً برای حفظ جان خود) ترک کند، خداوند او را از شرابی مُهر شده سیراب می کند.

تا آنجا که فرمودند:

والا ترین و ارزشمندترین نوشیدنی بهشتیان شرابی است که از والاترین جای تسنیم، برایشان می آید، و تسنیم، چشمه ای است که مقرّبان از آن می نوشند و مقرّبان، همان آل محمّد علیهم السلام هستند، که خداوند می فرماید: «السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ»، «أَوْلِيكَ الْمُقَرَّبُونَ».

3- عَنْ أَبِي حَمَزَةَ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: قَوْلُهُ تَعَالَى: «وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ»، قَالَ: هُوَ أَشْرَفُ شَرَابٍ فِي الْجَنَّةِ، يَشْرَبُهُ مُحَمَّدٌ وَآلُ مُحَمَّدٍ، وَهُمْ الْمُقَرَّبُونَ السَّابِقُونَ، رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَالْأَيُّمَةُ وَفَاطِمَةُ وَخَدِيجَةُ صَ لَمَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ، وَذُرِّيَّتُهُمُ الَّذِينَ اتَّبَعْتَهُمْ بِإِيمَانٍ، لِيَتَسَنَّمَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَعَالِي دُورِهِمْ. (3)

از ابو حمزه نقل است که گفت: حضرت ابو جعفر، امام محمّد باقر علیه السلام از پدرشان، حضرت امام زین العابدین علیه السلام، از جابر بن عبد الله رضی الله عنه، از پیامبر اکرم صل الله علیه وآله وسلم روایت کرده است که آن حضرت در باره این سخن خدای متعال: «وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ»، فرمودند: آن،

ص: 579

1- 10/56 و 11.

2- بحار الأنوار، ج 8، ص 135، ح 44 و ج 24، ص 6، ح 18؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 609، ح 11470؛ تفسير القمي، ج 2، ص 411.

3- بحار الأنوار، ج 8، ص 150، ح 85 و ج 24، ص 3، ح 7؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 609، ح 11472؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 753؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 191.

بهترین نوشیدنی در بهشت است، که محمّد و آل محمّد علیهم السلام از آن می نوشند، و آنها همان مقربون و سابقون هستند، یعنی رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم و حضرت علی بن ابی طالب و ائمه و حضرت فاطمه و خدیجه صلوات الله علیهم، و فرزندان آنها که از روی ایمان و اعتقاد از آنها پیروی کردند، و تسنیم، از بالای منزل هایشان در بهشت، بر آنها فرو می ریزد.

ص: 580

کد آیه: 3_ 89/1 اسم آیه: سورة امام حسين عليه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{وَالْفَجْرِ 1 وَلَيَالٍ عَشْرٍ 2 وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ 3}

سوگند به سپیده دم! (1) سوگند به شب های ده گانه! (2) سوگند به زوج و فرد! (3)

1_ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: اقْرَأُوا سُورَةَ الْفَجْرِ فِي فَرَائِضِكُمْ وَنَوَافِلِكُمْ، فَإِنَّهَا سُورَةٌ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، مَنْ قَرَأَهَا كَانَ مَعَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي دَرَجَتِهِ مِنَ الْجَنَّةِ، إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ. (1)

از داود بن فرقد نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: سورة فجر را در نمازهای واجب و مستحبان بخوانید، چرا که این سوره، سورة حسین بن علی علیهما السلام می باشد، هر کس این سوره را بخواند در روز قیامت با امام حسین علیه السلام در درجه آن حضرت از بهشت، خواهد بود، همانا خداوند عزیز و حکیم است.

2_ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «وَالْفَجْرِ»، وَ

ص: 581

1- بحار الأنوار، ج 82، ص 39 و ج 89، ص 323، باب 105، ح 1؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 649، ح 11853؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 328؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 265؛ ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ص 123؛ وسائل الشيعة، ج 6، ص 144، ح 7569.

الْفَجْرُ، هُوَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَاللَّيَالِي الْعَشْرُ، الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، مِنَ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَالشَّفْعُ»،
أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ، «وَالْوَتْرُ»، هُوَ اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، «وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرُ»، هِيَ دَوْلَةُ حَبْتَرٍ، فَهِيَ تَسْرِي إِلَى قِيَامِ الْقَائِمِ
عليه السلام. (1)

از جابر یزید جعفری نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خداوند عزوجل: «وَالْفَجْرُ»، فرمودند:
فجر، همان قائم علیه السلام است، «وَالْيَا لِعَشْرٍ»، امامان علیهم السلام هستند، از امام حسن (مجتبی) علیه السلام، تا امام حسن
(عسکری) علیه السلام، «وَالشَّفْعُ»، حضرت امیر المؤمنین، و حضرت فاطمه علیه السلام، هستند، «وَالْوَتْرُ»، خداوند یگانه است، که
هیچ شریکی ندارد، «وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرُ»، دولت حبتَر است، که تا قیام حضرت قائم علیه السلام، ادامه می یابد.

ص: 582

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 78، ح 19 و ج 31، ص 591، ح 18؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 650، ح 11587؛ تأویل الآیات
الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 766؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 267؛ اللوامع النورانية فی اسماء علی و أهل بیته
القرآنية، ص 837، ح 1502.

کد آیه: 89/27_30 اسم آیه: نفس مطمئنه

{ يَا أَيَّتْهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ 27 ارجعي إلى ربك راضية مرضية 28 فادخلي في عبادي 29 وادخلي جنتي 30 }

ای جان آرام گرفته و اطمینان یافته! (27) به سوی پروردگارت در حالی که از او خشنودی و او هم از تو خشنود است، بازگرد. (28) پس در میان بندگانم در آی (29) و در بهشتم وارد شو. (30)

1_ عَنْ أَبِي بصير، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ: «يَا أَيَّتْهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ»، «ارْجِعِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَةً»، «فَادْخُلِي فِي عِبَادِي»، «وَادْخُلِي جَنَّتِي»، يَعْنِي الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از ابو بصیر نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره فرمایش خدای متعال: «يَا أَيَّتْهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ»، «ارْجِعِي إِلَى رَبِّكَ»، «رَاضِيَةً مَرْضِيَةً»، «فَادْخُلِي فِي عِبَادِي»، «وَادْخُلِي جَنَّتِي»، فرمودند: منظور، حسین بن علی علیهما السلام می باشد.

2_ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اقْرَأُوا سُورَةَ الْفَجْرِ فِي فَرَائِضِكُمْ وَنَوَافِلِكُمْ، فَإِنَّهَا سُورَةُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامِ، وَارْغَبُوا فِيهَا رَحِمَكُمُ اللَّهُ.

فَقَالَ لَهُ أَبُو أُسَامَةَ وَكَانَ حَاضِرَ الْمَجْلِسِ: كَيْفَ صَارَتْ هَذِهِ السُّورَةُ لِلْحُسَيْنِ خَاصَّةً؟

ص: 583

1- بحار الأنوار، ج 44، ص 219، ح 11؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 657، ح 11612؛ تفسير القمي، ج 2، ص 422؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 278؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 577.

فَقَالَ: أَلَا تَسْمَعُ، إِلَى قَوْلِهِ تَعَالَى: «يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ»، «أَزِجِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً»، «فَادْخُلِي فِي عِبَادِي»، «وَأَدْخُلِي جَنَّتِي»؟ إِنَّمَا يَعْنِي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَهُوَ ذُو النَّفْسِ الْمُطْمَئِنَّةِ الرَّاضِيَةِ الْمَرْضِيَّةِ، وَأَصْحَابُهُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ الرَّاضُونَ عَنِ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَهُوَ رَاضٍ عَنْهُمْ، وَهَذِهِ السُّورَةُ فِي الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ وَشِيعَتِهِ وَشِيعَةَ آلِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً، مَنْ أَدْمَنَ قِرَاءَةَ الْفَجْرِ كَانَ مَعَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي دَرَجَتِهِ فِي الْجَنَّةِ، إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ. (1)

از داود بن فرقد نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: سوره فجر را در نمازهای واجب و مستحب خود بخوانید، زیرا آن، سوره حسین بن علی علیهما السلام است، و به آن سوره رغبت داشته باشید، خدا شما را رحمت کند.

ابو اسامه که در آن جلسه حضور داشت، عرض کرد: چگونه این سوره اختصاص به حضرت حسین علیه السلام پیدا کرد؟ حضرت فرمودند: مگر نشنیده ای تا آنجا که خدای متعال می فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ»، «أَزِجِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً»، «فَادْخُلِي فِي عِبَادِي»، «وَأَدْخُلِي جَنَّتِي»؟ همانا منظور از نفس مطمئنه، حسین بن علی علیهما السلام می باشد، چون آن حضرت، دارای نفس مطمئن و راضی و مرضی بود، و اصحاب او از آل محمد علیهم السلام از خدا راضی هستند و خداوند نیز روز قیامت از ایشان راضی است. و این سوره در باره حسین بن علی علیهما السلام و پیروان او و پیروان آل محمد است، هر کس بر خواندن سوره فجر مداومت کند، در بهشت با حضرت حسین علیه السلام در درجه ایشان، خواهد بود، خداوند عزیز و حکیم است.

ص: 584

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 93، ح 6 و ج 44، ص 218، ح 8؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 658، ح 11615؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 769؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 280.

کد آیه: 90/3 اسم آیه: سوگند به امام حسین علیه السلام

{وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ}

سوگند به پدر و فرزندان که پدید آورد.

1_ عَنْ أَبِي بَكْرٍ الْحَضْرَمِيِّ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ! قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ»، هُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَمَا وَلَدَ»، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

از ابو بکر حضرمی نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: ای ابو بکر! منظور از این سخن خداوند عزوجل: «وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ»، همان، حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است، و «وَمَا وَلَدَ»، حضرت امام حسن، و حضرت امام حسین علیهما السلام، می باشند.

2_ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ»، قَالَ: يَعْنِي عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَمَا وَلَدَ مِنَ الْأَيِّمَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (2)

از جابر بن یزید نقل است که گفت: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن

ص: 585

1- بحار الأنوار، ج 23، ص 269، ح 18؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 661، ح 11628؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 772؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 284؛ شواهد التنزيل، ج 2، ص 430، ح 1090.

2- بحار الأنوار، ج 23، ص 268، ح 16 و ج 36، ص 13، ح 17؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 661، ح 11627؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 771؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 284.

خداوند عزوجل: «وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: یعنی حضرت علی علیه السلام، و فرزندان آن حضرت از امامان علیهم السلام.

3_ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، رَفَعَهُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ»، «وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ»، «وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ»، قَالَ: أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَمَا وَلَدَ مِنَ الْأَيْمَةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

احمد بن محمد بن عبد الله در حدیثی مرفوع، از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که ایشان درباره کلام خدای متعال: «لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ»، «وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ»، «وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ»، فرمودند: پدر، امیر المؤمنین علی علیه السلام، هستند، و فرزندان، فرزندان آن حضرت، که ائمه علیهم السلام هستند.

ص: 586

1- _ إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 2، ص 17، ح 37؛ بحار الأنوار، ج 24، ص 285، ح 13 و ج 36، ص 11؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 661، ح 11625؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 284؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 578، ح 3؛ الکافی، ج 1، ص 414، ح 11؛ مناقب آل ابی طالب علیهم السلام (لابن شهر آشوب)، ج 3، ص 105؛ الوافی، ج 3، ص 885، ح 1522.

کد آیه: 9 و 8/90 اسم آیه: لبهای امام حسین علیه السلام

{الْمَ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ 8 وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ 9}

آیا برای او دو چشم قرار ندادیم، (8) و یک زبان و دو لب؟! (9)

حَدِيثًا مُسَدَّدًا يَرْفَعُ إِلَى أَبِي يَعْقُوبَ الْأَسَدِي، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ»، «وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ»، قَالَ: الْعَيْنَانِ، رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَاللِّسَانَ، أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالشَّفَتَانِ، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ. (1)

در حدیثی مسند و مرفوع به ابی یعقوب اسدی، حضرت امام محمد باقر علیه السلام درباره این سخن خداوند عز و جل: «أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ»، «وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ»، فرمودند: منظور از دو چشم، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند، و منظور از زبان، امیر المؤمنین علیه السلام هستند، و منظور از دو لب، امام حسن و امام حسین علیهما السلام هستند.

ص: 587

1- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 280، ح 1؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 664، ح 11638؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 772؛ غرر الأخبار، ص 157، ح 57.

کد آیه: 3_ 91/1 اسم آیه: تجلی نور امام حسین علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا 1 وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّيَهَا 2 وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّيَهَا 3}

به خورشید و گسترش نور آن سوگند. (1) و به ماه هنگامی که بعد از آن در آید. (2) و به روز هنگامی که صفحه زمین را روشن سازد. (3)

1_ عَنْ عِكْرِمَةَ، وَ سَدِّ بِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَ الشَّمْسِ وَ ضُحَاهَا»، «وَ الْقَمَرِ إِذَا تَلَّيَهَا»، قَالَ: الشَّمْسُ وَ ضُحَاهَا، هُوَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، وَ الْقَمَرِ إِذَا تَلَّيَهَا، أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ النَّهَارِ إِذَا جَلَّيَهَا، آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ، وَ هُمَا الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَ اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا، بَنُو أُمِّيَّةَ. (1)

از عکرمه نقل است که گفت: از حضرت صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَ الشَّمْسِ وَ ضُحَاهَا»، «وَ الْقَمَرِ إِذَا تَلَّيَهَا»، سؤال شد، فرمودند: منظور از خورشید و نورات آن، حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم، و منظور از ماه که پس از آن می آید، حضرت امیر المؤمنین علیه السلام، و منظور از روز، هنگامی که همه جا را روشن می کند، آل محمد علیهم السلام هستند، که همان امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام می باشند، و منظور از شب، هنگامی که سیاهی و تاریکی آن همه چیز را می پوشاند، بنی امیه هستند.

ص: 588

2_ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا»، قَالَ: الشَّمْسُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، أَوْضَحَ اللَّهُ بِهِ لِلنَّاسِ دِينَهُمْ، قُلْتُ: «وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا»، قَالَ: ذَلِكَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قُلْتُ: «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا»، قَالَ: ذَلِكَ الْإِمَامُ مِنْ ذُرِّيَّةِ فَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، يَسْأَلُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فَيَجَلِّي لِمَنْ سَأَلَهُ، فَحَكَى اللَّهُ سُبْحَانَهُ عَنْهُ، فَقَالَ: «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا».(1)

از ابو بصير نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال پرسیدم: «وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا»، فرمودند: شمس، رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند، که به وسیله ایشان خداوند دینش را آشکار نموده، گفتیم: «وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا»، فرمودند: آن، امیر المؤمنین علیه السلام است، گفتیم: «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا»، فرمودند: آن، امام از فرزندان فاطمه علیها السلام می باشد که از دین رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم سؤال می شود، پس آن را برای سنوالم کننده آشکار می کند و توضیح می دهد، و خدای سبحان از گفتار او حکایت کرده، و فرموده: «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا».

3_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا»، قَالَ: هُوَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، «وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا»، قَالَ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا»، قَالَ: الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، «وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا»، قَالَ: بَنُو أُمَّيَّةَ.(2)

از ابن عباس نقل است که در باره این سخن خداوند عزوجل: «وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا»،

ص: 589

1- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 70، ح 4؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 670، ح 11660؛ تفسير القمي، ج 2، ص 424؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 295.

2- _ بحار الأنوار، ج 24، ص 76، ح 14؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 671، ح 11663؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 778؛ تفسير فرات الكوفي، ص 562، ح 720؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 301.

گفت: او، پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم است، «وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا»، حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام می باشند، «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا»، امام حسن و امام حسین علیهما السلام هستند، «وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا»، بنی امیّه می باشند.

4_ الْبَاقِرُ وَ الصَّادِقُ عَلَيْهِمَا السَّلَام: فِي قَوْلِهِ: «وَالشَّمْسِ وَ ضُحَاهَا»، قَالَ: هُوَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ «وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا»، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَام، «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا»، الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَام وَ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَام، قَالَ: «وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا»، عَتِيقٌ وَ ابْنُ صُهَيْبٍ وَ بَنُو أُمَيَّةَ وَ مَنْ تَوَلَّاهُمَا. (1)

حضرت امام محمد باقر علیه السلام و حضرت امام جعفر صادق علیه السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَالشَّمْسِ وَ ضُحَاهَا»، فرمودند: او رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم هستند، «وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا»، علی بن ابی طالب علیه السلام هستند، «وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا»، حسن و حسین علیهما السلام و آل محمد علیهم السلام می باشند، سپس فرمودند: «وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا»، ابو بکر (عتیق) و عمر (ابن الصهاک) و بنی امیّه و کسانی که آن دورا دوست دارند، می باشند.

ص: 590

کد آیه: 95/1 اسم آیه: سوگند به زیتون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ}

سوگند به انجیر و زیتون!

1_ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ يَسَّارٍ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ»، قَالَ: التَّيْنُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَالزَّيْتُونُ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (الحديث) (1)

از محمد بن فضیل بن یسار نقل است که گفت: از حضرت موسی بن جعفر علیهما السلام در باره این سخن خدای متعال: «وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ»، پرسیدم، حضرت فرمودند: منظور از تین، امام حسن علیه السلام، و منظور از زیتون، امام حسین علیه السلام می باشند.

2_ عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ الشَّامِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ»، «وَأُطُورِ سَيْنِينَ»، قَالَ: التَّيْنُ وَالزَّيْتُونُ، الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، «وَأُطُورِ سَيْنِينَ»، عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَوْلُهُ: «فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ»، قَالَ: الذِّينُ، وَوَلَايَةُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي

ص: 591

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 107، ح 16؛ تفسير فرات الكوفي، ص 578، ح 742؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 2، ص 455، ح 1121.

از ابوریع شاهی نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام درباره این سخن خدای متعال: «وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ»، «وَأُطُورِ سَيْنِينَ»، فرمودند: انجیر و زیتون، امام حسن و امام حسین علیهما السلام، هستند، «وَأُطُورِ سَيْنِينَ»، حضرت امام علی بن ابی طالب علیه السلام هستند، سپس فرمودند: مقصود خدا از آیه: «فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ»، این است که: دین، ولایت حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است.

3_ عَنْ ابْنِ دَرَّاجٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: قَوْلُهُ تَعَالَى: «وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ»، التَّيْنُ الْحَسَنُ وَالزَّيْتُونُ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا. (2)

از ابن درّاج نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که در باره این سخن خدای متعال: «وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ»، می فرمودند: منظور از تین، امام حسن علیه السلام، و منظور از زیتون، امام حسین علیه السلام هستند.

ص: 592

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 105، ح 14؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 693، ح 11739؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 787.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 105، ح 13؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 692، ح 11738؛ تأویل الآيات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة، ص 787.

کد آیه: 5_ 97/1 اسم آیه: نزول ملائکه بر امام حسین علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ 1 وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ 2 لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ 3 تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ 4 سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ}

ما آن را در شب قدر نازل کردیم. (1) و توجه می دانی شب قدر چیست؟! (2) شب قدر بهتر از هزار ماه است! (3) فرشتگان و روح در آن شب به اذن پروردگارشان برای (تقدیر) هر کار نازل می شوند. (4) شبی است مملو از سلامت (و برکت و رحمت) تا طلوع صبح! (5)

1_ عَنْ أَبِي يَحْيَى الصَّنَعَانِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَام، قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: قَالَ لِي أَبِي مُحَمَّدٌ: قَرَأَ عَلَيَّ بَنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَام «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ»، وَ عِنْدَهُ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمَا السَّلَام، فَقَالَ لَهُ الْحُسَيْنُ: يَا أَبَتَاهُ! كَأَنَّ بَهَا مِنْ فَيْكَ حَلَاوَةً؟

فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ! وَ ابْنِي! إِنِّي أَعْلَمُ فِيهَا مَا لَا تَعْلَمُ، إِنَّهَا لَمَّا نَزَلَتْ بُعِثَ إِلَيَّ جَدُّكَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَرَأَهَا عَلَيَّ، ثُمَّ ضَرَبَ عَلَيَّ كَتِفِي الْأَيْمَنِ، وَقَالَ: يَا أَخِي! وَ وَصِيَّيَّ! وَ وَلِيِّ أُمَّتِي بَعْدِي! وَ حَرْبَ أَعْدَائِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ! هَذِهِ السُّورَةُ لَكَ مِنْ بَعْدِي وَ لَوْلَاكَ مِنْ بَعْدِي، أَنْ جَبْرَيْلَ أَخِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ أَحَدَثَ إِلَيَّ أَحْدَاثَ أُمَّتِي فِي سُنَّتِهَا، وَ إِنَّهُ لَيَحْدُثُ ذَلِكَ إِلَيْكَ كَأَحْدَاثِ النَّبِيِّ، وَ لَهَا نُورٌ سَاطِعٌ فِي قَلْبِكَ وَ قُلُوبِ أَوْصِيَائِكَ إِلَى

از ابو یحییٰ صنعانی نقل است که گفت: از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام شنیدم که می فرمودند: پدرم، حضرت امام محمد باقر علیه السلام به من فرمودند: حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام این آیه را قرائت کردند: «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ»، در حالی که امام حسن و امام حسین علیهما السلام نزدشان بودند، پس امام حسین علیه السلام به ایشان عرض کردند: پدر جان! مثل این که از این آیه در دهان خود، شیرینی مخصوصی احساس می کنید؟

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: ای فرزند رسول خدا! وای پسر من! من در مورد این آیه چیزی می دانم که تو نمی دانی، همانا وقتی این آیه نازل شد، جدّ تو، رسول خدا در پی من فرستادند و آن را برای من قرائت فرمودند، سپس دستشان را بر شانه راستم گذاشتند و فرمودند: ای برادر من! و وصی و فرمانروای امت بعد از من! وای جنگجوی با دشمنان من تا روز قیامت! این سوره پس از من برای تو است و بعد از تو برای فرزندان، برادرم جبرئیل برایم پیش آمدهای امت را نقل کرده، و برای تو هم، مانند زمان نبوت، آن ها را خواهد گفت، و برای این سوره نوری در خشان در قلب تو و قلوب اوصیاء و جانشینان تا طلوع فجر قائم علیه السلام خواهد بود.

2_ عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا عَلِيُّ! أَتَدْرِي مَا مَعْنَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ؟ فَقُلْتُ: لَا، يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدَّرَ فِيهَا مَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، فَكَانَ فِيهَا قَدَرٌ عَزَّ وَجَلَّ وَوَلَايَتُكَ وَوَلَايَةُ الْأَيْمَةِ

ص: 594

1- _ بحار الأنوار، ج 25، ص 71، ح 60؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 713، ح 11785؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 794.

از اصبع بن نبیانه نقل است که گفت: حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام فرمودند: رسول خدا صلی الله علیه واله وسلم، به من فرمودند: ای علی! آیا می دانی معنی شب قدر چیست؟ عرض کردم: نه، ای رسول خدا! پس آن حضرت فرمودند: خداوند متعال در آن شب، هر چیزی که تا روز قیامت انجام خواهد گرفت را، مقدر فرموده، و یکی از مقدرات خداوند عزوجل در آن شب، ولایت تو و ولایت امامان از فرزندان تو، تا روز قیامت، می باشد.

ص: 595

1- بحار الأنوار، ج 94، ص 18، ح 38؛ تفسیر الصافی، ج 5، ص 351؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 629، ح 80؛ معانی الأخبار، ص 315، ح 1.

کد آیه: 98/7 اسم آیه: امام حسین علیه السلام بهترین مخلوق خدا

{إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَوْلَىٰ لَكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ}

همانا کسانی که ایمان آوردند و اعمال صالح انجام دادند بهترین مخلوقات (خدا) هستند.

1_ فِي رِوَايَةِ أَبِي الْجَارُودِ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: الْبَيْتَةُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ...

الی ان قال:

قَوْلُهُ: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَوْلَىٰ لَكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

در روایت ابو جارود نقل است که گفت: حضرت امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: بینه، حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم هستند و ...

تا آنجا که فرمودند:

در باره این سخن خدای متعال: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَوْلَىٰ لَكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، فرمودند: این آیه در شأن آل محمد علیهم السلام نازل شده است.

ص: 596

1- بحار الأنوار، ج 9، ص 253، ذیل ح 159 و ج 23، ص 369، ح 42؛ البرهان فی تفسیر القرآن، ج 5، ص 723، ح 11818؛ تفسیر الصافی، ج 5، ص 355؛ تفسیر القمی، ج 2، ص 432؛ تفسیر کنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 377؛ تفسیر نور الثقلین، ج 5، ص 644، ح 9؛ طرف من الأنباء و المناقب، ص 252.

2_ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، قَالَ: نَزَلَتْ فِي عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَأَهْلِ بَيْتِهِ. (1)

از ابن عباس نقل است که درباره این کلام خدای متعال: «أُولَئِكَ هُم خَيْرُ الْبَرِيَّةِ»، فرمود: درباره حضرت امام علی علیه السلام و اهل بیت ایشان نازل شده است.

ص: 597

1- إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج 3، ص 218، ح 5؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 724، ح 11822؛ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، ج 2، ص 473، ح 1146؛ مجمع البيان في تفسير القرآن، ج 10، ص 795.

کد آیه: 102/8 اسم آیه: سؤال از نعمت

{ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ}

سپس در آن روز همه شما از نعمتهایی که داشته اید سؤال خواهید شد.

1_ عَنْ جَمِيلٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قُلْتُ قَوْلَ اللَّهِ: «لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، قَالَ: تُسْأَلُ هَذِهِ الْأُمَّةُ، عَمَّا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ بِأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از جمیل نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: معنای این کلام خدای متعال: «لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، چیست؟ حضرت فرمودند: از این امت، در باره آنچه که خدا به آنها نعمت داده، یعنی رسول خدا صل الله علیه وآله وسلم، و سپس اهل بیت ایشان علیهم السلام، سؤال خواهد شد.

2_ عَنْ أَبِي حَمْرَةَ، قَالَ: كُنَّا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَمَاعَةً، فَدَعَا بِطَعَامٍ مَا لَنَا عَهْدٌ بِمِثْلِهِ لَذِذَةٌ وَطَيِّبٌ، وَأُوتِينَا بِتَمْرٍ نَنْظُرُ فِيهِ إِلَى وُجُوهِنَا مِنْ صَفَائِهِ وَحُسْنِهِ، فَقَالَ رَجُلٌ: لَتُسْأَلَنَّ عَنْ هَذَا النَّعِيمِ الَّذِي نُعَمُّتُمْ بِهِ عِنْدَ ابْنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ؟ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَكْرَمُ وَأَجَلُّ مِنْ أَنْ يُطْعِمَكُمْ طَعَاماً فَيَسْؤِعَكُمْوَهُ، ثُمَّ يَسْأَلُكُمْ عَنْهُ، وَ لَكِنَّ

ص: 598

1- بحار الأنوار، ج 7، ص 272، ح 39؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 746، ح 11868؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 369؛ تفسير القمي، ج 2، ص 440؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 421؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 663، ح 17.

يَسْأَلُكُمْ عَمَّا أَنْعَمَ عَلَيْكُمْ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از ابو حمزه نقل است که گفت: به همراه گروهی در خدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام بودیم، آن حضرت ما را به غذایی دعوت کردند که در لذیذی و گوارایی مثل آن را نخورده بودیم، و خرمایی نیز آوردند که از شدت صفا و خوبی، عکسمان در آن دیده می شد، سپس مردی عرض کرد: آیا از این نعمتی که در خدمت پسر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم خوردیم، بازخواست خواهیم شد؟ پس امام صادق علیه السلام فرمودند: همانا خداوند عزوجل کریم تر و بزرگوار تر از آن است که غذایی گوارا و خوراکی مطبوع به شما بدهد و شما از آن بهره مند شوید، سپس شما را از آن بازخواست نماید، اما خداوند در باره نعمتی که به خاطر محمد و آل محمد علیهم السلام به شما عنایت فرمود، (یعنی ولایت و محبت ایشان)، بازخواست خواهد نمود.

3_ عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، أَنَّهُ قَالَ: «ثُمَّ لَسْتُ لَنْ يَوْمِيذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، نَحْنُ النَّعِيمِ. (2)

از اصبع بن نباته نقل است که گفت: حضرت امام علی علیه السلام، در باره آیه: «ثُمَّ لَسْتُ لَنْ يَوْمِيذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، فرمودند: آن نعمت، ما هستیم.

ص: 599

1- بحار الأنوار، ج 47، ص 40، ح 48؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 746، ح 11869؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 419؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 662، ح 12؛ الكافي، ج 6، ص 280، ح 3؛ المحاسن، ج 2، ص 400، ح 83؛ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول، ج 22، ص 87، ح 3؛ وسائل الشيعة، ج 24، ص 297، ح 30595.

2- بحار الأنوار، ج 24، ص 57، ح 29؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 748، ح 11875؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 816؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 425؛ غاية المرام و حجة الخصام في تعيين الامام من طريق الخاص و العام، ج 3، ص 84، ح 9؛ فضائل أمير المؤمنين عليه السلام، ص 220، ح 235.

4_ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبَّاسٍ الصَّوْلِيِّ، الْكَاتِبِ بِأَهْوَازَ سَنَةَ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ وَمِائَتَيْنِ، قَالَ: كُنَّا يَوْمًا بَيْنَ يَدَيْ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، فَقَالَ لِي: لَيْسَ فِي الدُّنْيَا نَعِيمٌ حَقِيقِيٌّ، فَقَالَ لَهُ بَعْضُ الْفُقَهَاءِ مِمَّنْ يَحْضُرُهُ: فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: «ثُمَّ لَتُسَلَّنَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، أَمَا هَذَا النَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا وَهُوَ الْمَاءُ الْبَارِدُ، فَقَالَ لَهُ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ وَعَلَا صَوْتُهُ: كَذَا فَسَرْتُمُوهُ أَنْتُمْ وَجَعَلْتُمُوهُ عَلَى ضَرْبٍ؟! فَقَالَتْ طَائِفَةٌ: هُوَ الْمَاءُ الْبَارِدُ، وَقَالَ غَيْرُهُمْ: هُوَ الطَّعَامُ الطَّيِّبُ، وَقَالَ آخَرُونَ: هُوَ النَّوْمُ الطَّيِّبُ.

قَالَ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَلَقَدْ حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَنَّ أَقْوَالَكُمْ هَذِهِ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فِي قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: «ثُمَّ لَتُسَلَّنَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، فَغَضِبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَسْأَلُ عِبَادَهُ عَمَّا تَفَضَّلَ عَلَيْهِمْ بِهِ، وَلَا يَمُنُّ بِذَلِكَ عَلَيْهِمْ، وَ الْإِمْتِنَانُ بِالْإِنْعَامِ مُسْتَقْبَحٌ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ، فَكَيْفَ يُضَافُ إِلَى الْخَالِقِ عَزَّ وَجَلَّ مَا لَا يَرْضَى الْمَخْلُوقُ بِهِ، وَلَكِنَّ النَّعِيمَ حُبْنًا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ مُوَالَاتِنَا، يَسْأَلُ اللَّهُ عِبَادَهُ عَنْهُ بَعْدَ التَّوْحِيدِ وَ النَّبُوَّةِ، لِأَنَّ الْعَبْدَ إِذَا وَفَى بِذَلِكَ أَذَاهُ إِلَى نَعِيمِ الْجَنَّةِ الَّذِي لَا يَزُولُ. (الحدِيثُ) (1)

از ابراهیم بن عباس صولی، کاتب در اهواز در سال دویست و بیست و هفت، نقل است که گفت: روزی خدمت حضرت امام علی بن موسی الرضا علیه السلام بودیم، ایشان به من فرمودند: نعمت حقیقی در دنیا نیست؛ پس یکی از فقهای که در حضور ایشان بود، به آن حضرت عرض کرد: پس چگونه خداوند عزوجل می فرماید: «ثُمَّ لَتُسَلَّنَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، و این نعمت در دنیا است که همان آب سرد است، پس حضرت امام رضاعلیه السلام با صدای بلند فرمودند: شما آن را این گونه تفسیر کرده اید و بر چند قسم قرار داده اید،

ص: 600

1- بحار الأنوار، ج 7، ص 272، ح 41 و ج 24، ص 50، ح 1 و ج 63، ص 316، ح 3؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 747، ح 11871؛ تفسير الصافي، ج 5، ص 370؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 422؛ تفسير نور الثقلين، ج 5، ص 664، ح 18؛ عيون أخبار الرضا عليه السلام، ج 2، ص 129، ح 8؛ وسائل الشيعة، ج 24، ص 299، ح 30599.

گروهی گفتند: آن نعمت، آب سرد است، و گروهی دیگر گفتند: آن نعمت، غذای لذیذ است، و دیگران گفتند: آن نعمت، خواب خوش است.

حضرت رضا علیه السلام فرمودند: به تحقیق پدرم علیه السلام برایم نقل فرمودند هنگامی که در محضر پدرشان، حضرت امام جعفر صادق علیه السلام سخنان شما را درباره کلام خدای متعال: «ثُمَّ لَسْتُمْ لَنَا يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، گفته شد، پس آن حضرت خشمگین شدند و فرمودند: همانا خداوند عزوجل از بندگانش در باره آنچه که به آنان ارزانی داشته سؤال نمی کند و بر آنان به خاطر این نعمت ها، منت نمی گذارد، منت گذاشتن برای نعمت از آفریدگان نسبت به یکدیگر زشت و قبیح است، تا چه رسد به خداوند خالق عزوجل، حال چگونه چیزی را به خداوند نسبت می دهید که آفریدگان از این نسبت ناخشنود می شوند!؟

اما مقصود از این نعمت، دوستی ما اهل بیت و موالات ما می باشد، که خداوند عزوجل پس از سؤال از توحید و نبوت، از ولایت ما می پرسد، پس اگر بنده ای نسبت به آن وفا کرده باشد، خداوند او را به سوی نعمت بهشت، که تمامی ندارد، رهسپار می نماید.

5_ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَجِيحِ الْيَمَانِيِّ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا مَعْنَى قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «ثُمَّ لَسْتُمْ لَنَا يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»؟ قَالَ: النَّعِيمُ الَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ بِهِ عَلَيْكُمْ مِنْ وَلَائِنَا وَحُبِّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. (1)

از عبد الله بن نجیح یمانی نقل است که گفت: به حضرت امام جعفر صادق علیه السلام عرض کردم: معنای این کلام خداوند عزوجل: «ثُمَّ لَسْتُمْ لَنَا يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ»، چیست؟

ص: 601

1- بحار الأنوار، ج 24، ص 56، ح 27؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 748، ح 11874؛ تأويل الآيات الظاهرة في فضائل العترة الطاهرة، ص 816؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 424.

حضرت فرمودند: آن نعمت، نعمتی است که خداوند با ولایت ما و دوستی حضرت محمد و آل محمد علیهم السلام، به شما ارزانی داشته است.

تذکر: البته شما خواننده گرامی می توانید، برای مطالعه بیشتر در این زمینه، به کُد: 7/1، کُد: 5/3، کُد: 69/4، کُد: 28/14، کُد: 83/16 و کُد: 20/31 نیز مراجعه فرمایید.

ص: 602

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

{إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثِرَ 1 فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ 2 إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ }

ما به تو كوثر (خير و برکت فراوان) عطا كرديم! (1) اکنون كه چنين است برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی كن. (2) مسلماً دشمن تو ابتر و بلا عقب است. (3)

عَنْ حُمْرَانَ بْنِ أَعْيَنَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الْغَدَاةَ، ثُمَّ التَّمَّتْ إِلَيَّ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: يَا عَلِيُّ! مَا هَذَا النَّوْرُ الَّذِي أَرَاهُ قَدْ عَشَيْتُكَ؟ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَصَابَتْني جَنَابَةٌ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، فَأَخَذْتُ بَطْنَ الْوَادِي وَ لَمْ أُصِبِ الْمَاءَ، فَلَمَّا وَلَّيْتُ نَادَانِي مُنَادٍ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ! فَالتَّمَّتْ، فَإِذَا خَلْفِي بِرَيْقٍ مَمْلُوءٍ مِنْ مَاءٍ، فَأَغْتَسَلْتُ.

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا عَلِيُّ! أَمَّا الْمُنَادِي، فَجَبْرَيْلُ، وَ الْمَاءُ مِنْ نَهْرٍ يُقَالُ لَهُ الْكُوثَرُ، عَلَيْهِ اثْنَا عَشَرَ أَلْفَ شَجَرَةٍ، كُلُّ شَجَرَةٍ لَهَا ثَلَاثَةٌ مِائَةٍ وَسِتُّونَ غُصْنًا، فَإِذَا أَرَادَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الطَّرَبَ هَبَّتْ رِيحٌ، فَمِنْ شَجَرَةٍ وَ لَا غُصْنٍ إِلَّا وَ هُوَ أَحْلَى صَوْتًا مِنَ الْآخِرِ، وَ لَوْ لَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ عَلَى أَهْلِ الْجَنَّةِ أَنْ لَا يَمُوتُوا لَمَاتُوا فَرِحًا مِنْ شِدَّةِ حَلَاوَةِ تِلْكَ الْأَصْوَاتِ، وَ هَذَا النَّهْرُ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ، وَ هُوَ لِي وَ لَكَ وَ لِفَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ، وَ لَيْسَ لِأَحَدٍ فِيهِ شَيْءٌ. (1)

ص: 603

1- بحار الأنوار، ج 8، ص 26، ح 27؛ البرهان في تفسير القرآن، ج 5، ص 775، ح 11942؛ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب، ج 14، ص 465؛ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر، ج 2، ص 451، ح 675.

از حمران بن اعین نقل است که گفت: حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: همانا رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم نماز صبح را خواندند و سپس به حضرت علی علیه السلام رو کرده و پرسیدند: ای علی! این نور که تو را در میان گرفته، چیست؟ حضرت پاسخ دادند: ای رسول خدا! دیشب به خاطر جنابت، نیاز به غسل پیدا کردم و در این سرزمین به دنبال آب گشتم، اما آبی نیافتم، هنگامی که روی خود را برگرداندم منادی صدای زد: ای امیرمؤمنان! پس نگاه کردم و دیدم پشت سرم ظرفی پر از آب قرار دارد، پس غسل کردم.

رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: ای علی! آن منادی جبرئیل بود و آن آب از رودی در بهشت بود که به آن کوثر می گویند، دوازده هزار درخت کنار آن قرار دارند که هر درخت سیصد و شصت شاخه دارد. هنگامی که اهالی بهشت می خواهند شادی کنند، نسیمی می وزد و صدای هر درخت و هر شاخه ای گوش نوازتر از دیگری است. و اگر چنین نبود که خداوند مرگ را برای مردم بهشت قرار نداده، آن ها از شدت شادمانی از شنیدن این صداها جان می دادند. این رودخانه در بهشت عدن است و برای من و تو و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام است، و هیچ کس در آن سهمی ندارد.

- 1_ قرآن كريم.
- 2_ مفاتيح الجنان.
- 3_ إثبات الهداة بالنصوص و المعجزات/ 5جلدى/ شيخ حر عاملى، محمد بن حسن/ اعلمى/ بيروت/ سال چاپ: 1425 ق.
- 4_ الإحتجاج على أهل اللجاج (للطبرسى)/ 2جلدى/ طبرسى، احمد بن على/ تحقيق: خراسان، محمد باقر/ نشر مرتضى/ مشهد/ سال چاپ: 1403 ق.
- 5_ احقاق الحق و ازهاق الباطل/ 23جلدى/ قاضى نور الله مرعشى/ مكتبة آية الله المرعشى النجفى/ قم/ سال چاپ: 1409 ق.
- 6_ الإختصاص/ 1جلدى/ مفيد، محمد بن محمد/ تحقيق: غفارى، على اكبر و محرمى زرندى، محمود/ عربى/ المؤتمر العالمى لالفية الشيخ المفيد/ قم/ سال چاپ: 1413 ق.
- 7_ إرشاد القلوب إلى الصواب (للديلمى)/ 2جلدى/ ديلمى، حسن بن محمد/ عربى/ ناشر الشريف الرضى/ قم/ سال چاپ: 1412 ق.
- 8_ أسد الغابة في معرفة الصحابة/ 7جلدى/ ابن اثير، على بن محمد/ محقق: بنا محمد ابراهيم، عاشور محمد احمد، فايد محمود عبد الوهاب/ انتشارات: دار إحياء التراث العربى/ بيروت، لبنان.
- 9_ اعتقادات الإماميه (للسدوق)/ 1جلدى/ ابن بابويه، محمد بن على/ كنگرة شيخ مفيد/ قم/ سال چاپ: 1414 ق.
- 10_ أعلام الدين في صفات المؤمنين/ 1جلدى/ ديلمى، حسن بن محمد/ محقق و مصحح: مؤسسة آل البيت عليهم السلام/ عربى/ مؤسسة آل البيت عليهم السلام/ قم/ سال چاپ: 1408 ق.
- 11_ إعلام الورى بأعلام الهدى/ 2جلدى/ طبرسى، فضل بن حسن/

البيت عليهم السلام/قم/ سال چاپ: 1417 ق.

12_ إلزام الناصب فى إثبات الحجة الغائب عجل الله فرجه الشريف/ 2جلدى/ يزدي حايرى، على/ مؤسسة الأعلمى/ بيروت/ سال چاپ: 1422 ق.

13_ الأربعون حديثاً (للرازي)/ 1جلدى/ منتجب الدين، على بن عبيد الله بن بابويه الرازي/ محقق و مصحح: مؤسسة الإمام المهدي عليه السلام/ عربى/ مدرسة الإمام المهدي عجل الله فرجه الشريف/ قم/ سال چاپ: 1408 ق.

14_ الأمالي (للصدوق)/ 1جلدى/ ابن بابويه، محمد بن على/ عربى/ كتابچى/ تهران/ سال چاپ: 1376 ش.

15_ الأمالي (للطوسى)/ 1جلدى/ طوسى، محمد بن الحسن/ عربى/ دار الثقافة/ قم/ سال چاپ: 1414 ق.

16_ الأمالي (للمفيد)/ 1جلدى/ مفيد، محمد بن محمد/ محقق و مصحح: استاد ولى، حسين وغفارى على اكبر/ عربى/ كنگره شيخ مفيد/ قم/ سال چاپ: 1413 ق.

17_ الإمامة و التبصرة من الحيرة/ 1جلدى/ ابن بابويه، على بن حسين/ محقق و مصحح: مدرسه امام مهدي عليه السلام/ عربى/ مدرسة الإمام المهدي؟ عج؟/ قم/ سال چاپ: 1404 ق.

18_ بحار الأنوار/ 110جلدى/ مجلسى، محمد باقر بن محمد تقى/ إحياء التراث العربى/ بيروت/ سال چاپ: 1403 ق.

19_ البرهان فى تفسير القرآن/ 5جلدى/ بحراني، سيد هاشم/ بنياد بعثت/ تهران/ سال چاپ: 1416 ق.

20_ بشارة المصطفى لشيعه المرتضى (ط_ القديمة)/ 1جلدى/ طبرى آملى، عماد الدين أبى جعفر محمد بن أبى القاسم/ عربى/ المكتبة الحيدرية/ نجف/ سال چاپ: 1383 ق.

21_ بصائر الدرجات فى فضائل آل محمد عليهم السلام/ 1جلدى/ صفار، محمد بن حسن/ تحقيق: كوچه باغى، محسن بن عباسعلى/ عربى/ مكتبة آية الله المرعشى النجفى/ قم/ سال چاپ: 1404 ق.

22_ بناء المقالة الفاطمية فى نقض الرسالة العثمانية/ 1جلدى/ ابن طاوس، احمد بن

قم / سال چاپ: 1411 ق.

- 23_ تأويل الآيات الظاهرة فى فضائل العترة الطاهرة / 1 جلدى / استرآبادى، على / مؤسسة النشر الإسلامى / قم / سال چاپ: 1409 ق.
- 24_ التحصين لأسرار ما زاد من كتاب اليقين / 1 جلدى / ابن طاووس، على بن موسى / تحقيق: انصارى زنجانى خوئينى، اسماعيل / عربى / مؤسسة دار الكتاب / قم / سال چاپ: 1413 ق.
- 25_ تحف العقول / 1 جلدى / ابن شعبه حرانى، حسن بن على / محقق و مصحح: غفارى، على اكبر / عربى / جامعه مدرسين / قم / سال چاپ: 1404 ق.
- 26_ تسلية المُجالس و زينة المُجالس (مقتل الحسين عليه السلام) / 2 جلدى / حسينى موسى، محمد بن أبى طالب / محقق و مصحح: حسون، كريم فارس / عربى / مؤسسة المعارف الإسلامية / ايران - قم / سال چاپ: 1418 ق.
- 27_ التفسير الإمام الحسن العسكرى عليه السلام / 1 جلدى / حسن بن على عليهما السلام، امام يازدهم / تحقيق: مدرسه امام مهدي عليه السلام / عربى / مدرسة الإمام المهدي عجل الله فرجه الشريف / قم / سال چاپ: 1409 ق.
- 28_ تفسير الصافى / 5 جلدى / فيض كاشانى، محمد بن شاه مرتضى / مكتبه الصدر / تهران / سال چاپ: 1415 ق.
- 29_ تفسير العياشى / 2 جلدى / عياشى، محمد بن مسعود / المطبعة العلمية / تهران / سال چاپ: 1380 ق.
- 30_ تفسير فرات الكوفى / 1 جلدى / كوفى، فرات بن ابراهيم / مؤسسة الطبع و النشر فى وزارة الإرشاد الإسلامى / تهران / سال چاپ: 1410 ق.
- 31_ تفسير القمى / 2 جلدى / قمى، على بن ابراهيم / دار الكتاب / قم / سال چاپ: 1367 ش .
- 32_ تفسير كنز الدقائق و بحر الغرائب / 14 جلدى / قمى مشهدى، محمد بن محمد

رضا/ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی/ تهران/ سال چاپ: 1368 ش.

- 33_ تفسير نور الثقلين/ 5 جلدی/ عروسی حویزی عبد علی بن جمعه/ انتشارات اسماعیلیان/ قم/ سال چاپ: 1415 ق.
- 34_ التوحید (للسدوق)/ 1 جلدی/ ابن بابویه، محمد بن علی/ تحقیق: حسینی، هاشم/ عربی/ جامعه مدرسین/ قم/ سال چاپ: 1398 ق.
- 35_ تهذیب الأحكام/ 10 جلدی/ طوسی، محمد بن الحسن/ تحقیق: خراسان، حسن الموسوی/ دار الکتب الإسلامیة/ تهران/ 1407 ق.
- 36_ ثواب الأعمال و عقاب الأعمال/ 1 جلدی/ ابن بابویه، محمد بن علی/ عربی/ دار الشریف الرضی للنشر/ قم/ سال چاپ: 1406 ق.
- 37_ الجعفریات (الأشعثیات)/ 1 جلدی/ ابن اشعث، محمد بن محمد/ عربی/ مكتبة النینوی الحدیثة/ تهران/ سال چاپ: بی تا.
- 38_ حلیة الأبرار فی أحوال محمّد و آله الأطهار علیهم السلام/ 5 جلدی/ علامه بحرانی، سید هاشم بن سلیمان/ مؤسسة المعارف الإسلامیة/ قم/ سال چاپ: 1411 ق.
- 39_ الخرائج و الجرائح/ 3 جلدی/ قطب الدین راوندی، سعید بن هبة الله/ مؤسسه امام مهدی عجل الله فرجه الشریف/ قم/ سال چاپ: 1409 ق.
- 40_ الخصال/ 2 جلدی/ ابن بابویه، محمد بن علی/ جامعه مدرسین/ قم/ سال چاپ: 1362 ش.
- 41_ الدر المنثور فی التفسیر بالمأثور/ 6 جلدی/ جلال الدین عبدالرحمن سیوطی/ مكتبة آیت الله المرعشی النجفی رحمه الله علیه/ قم - ایران/ سال نشر: 1404 ق.
- 42_ الدر النظیم فی مناقب الأئمة اللهمم/ 1 جلدی/ شامی، یوسف بن حاتم/ جامعه مدرسین/ قم/ سال چاپ: 1420 ق.
- 43_ دلائل الإمامة/ 1 جلدی/ طبری آملی صغیر، محمد بن جریر بن رستم/ بعثت/ قم/ سال چاپ: 1413 ق.
- 44_ دلائل الصدق لنهج الحق/ 6 جلدی/ مظفر نجفی، محمد حسن/ تحقیق: مؤسسة

آل البيت عليهم السلام/عربي/موسسة آل البيت/قم/سال چاپ: 1422 ق.

45_ الروضة فى فضائل أمير المؤمنين على بن أبى طالب عليهما السلام (لابن شاذان القمى)/ 1 جلدى/ ابن شاذان قمى، أبو الفضل شاذان بن جبرئيل/ تحقيق: شكرچى، على/ مكتبة

الأمين/قم/سال چاپ: 1423 ق.

46_ روضة الواعظين و بصيرة المتعظين/ 2 جلدى/ فتال نيشابورى، محمد بن احمد/ انتشارات رضى/ قم/ سال چاپ: 1375 ش.

47_ سعد السعود للنفوس منضود/ 1 جلدى/ ابن طاووس، على بن موسى/ عربي/ دار الذخائر/ ايران_ قم/ سال چاپ: بى تا.

48_ شرح الأخبار فى فضائل الأئمة الأطهار عليهم السلام/ 3 جلدى/ ابن حيون، نعمان بن محمد/ تحقيق: حسينى جلالى، محمد حسين/ عربي/ جامعه مدرسین/ قم/ سال چاپ: 1409 ق.

49_ شواهد التنزيل لقواعد التفضيل/ 2 جلدى/ حسانى، عبيد الله بن عبد الله/ تحقيق: محمودى، محمدباقر/ عربي/ التابعة لوزارة الثقافة و الإرشاد الإسلامى، مجمع إحياء الثقافة الإسلامية/ تهران/ 1411 ق.

50_ الصحيح من سيرة الإمام علي عليه السلام (المرتضى من سيرة المرتضى)/ 20 جلدى/ علامه سيد جعفر مرتضى العاملى/ عربي/ المركز الإسلامى للدراسات/ بيروت _ لبنان/ 1430 ق.

51_ الصحيح من سيرة النبي الأعظم (ط _ جديد)/ 35 جلدى/ علامه سيد جعفر مرتضى العاملى/ عربي/ مؤسسه علمى فرهنگى دار الحديث، سازمان چاپ و نشر/ قم _ ايران/ سال نشر: 1426 ق.

52_ صحيفة الإمام الرضا عليه السلام/ 1 جلدى/ على بن موسى، امام هشتم عليه السلام/ محقق و مصحح: نجف، محمد مهدى/ عربي/ كنگره جهانى امام رضا عليه السلام/ مشهد/ سال چاپ: 1406 ق.

53_ الصراط المستقيم إلى مستحقي التقديم/ 3 جلدى/ عاملى نباطى، على من محمد بن على بن محمد بن يونس/ عربي/ المكتبة الحيدرية/ نجف/ سال چاپ: 1384 ق.

ص: 609

- 54_ الطرائف فى معرفة مذاهب الطوائف / 2 جلدى / ابن طاووس، على بن موسى / تحقيق: عاشور، على / عربى / خيام / قم / سال چاپ: 1400 ق.
- 55_ طرف من الأنباء و المناقب / 1 جلدى / ابن طاووس، على بن موسى / تحقيق: عطار، قيس / عربى / ناشر: تاسوعا / مشهد / سال چاپ: 1420 ق.
- 56_ عدة الداعي و نجاح الساعي / 1 جلدى / ابن فهد حلى، احمد بن محمد / محقق و مصحح: موحدى قمى، احمد / عربى / دار الكتب الإسلامى / سال چاپ: 1407 ق.
- 57_ العدد القويّة لدفع المخاوف اليومية / 1 جلدى / حلى، رضى الدين على بن يوسف بن المطهر (برادر علامه حلى) / محقق و مصحح: رجائى، مهدي و مرعشى، محمود / عربى / ناشر: كتابخانه آية الله مرعشى نجفى / قم / سال چاپ: 1408 ق.
- 58_ علل الشرائع / 2 جلدى / ابن بابويه، محمد بن على / كتاب فروشى داورى / قم / سال چاپ: 1385 ش.
- 59_ عمدة عيون صحاح الأخبار فى مناقب إمام الأبرار / 1 جلدى / ابن بطريق، يحيى بن حسن / عربى / جماعة المدرسين بقم، مؤسسة النشر الإسلامى / قم / سال چاپ: 1407 ق.
- 60_ عيون أخبار الرضا عليه السلام / 2 جلدى / ابن بابويه، محمد بن على / تحقيق: لاجوردى، مهدي / نشر جهان / تهران / 1378 ق.
- 61_ غاية المرام و حجة الخصام فى تعيين الإمام من طريق الخاص و العام / 7 جلدى / بحراني، سيد هاشم بن سليمان / تحقيق: عاشور، السيد على / عربى / مؤسسة التاريخ العربى / بيروت / 1422 ق.
- 62_ غرر الأخبار / 1 جلدى / ديلمى، حسن بن محمد / تحقيق: ضيغم، اسماعيل / عربى / دليل ما / قم / سال چاپ: 1427 ق.
- 63_ الغيبة (للنعمانى) / 1 جلدى / ابن أبى زينب، محمد بن ابراهيم / تحقيق: غفارى، على اكبر / عربى / نشر صدوق / تهران / سال چاپ: 1397 ق.
- 64_ فرحة الغري فى تعيين قبر أمير المؤمنين عليّ بن أبى طالب عليه السلام فى النجف /

1 جلدی/ ابن طاوس، عبدالکریم بن احمد/ عربی/ منشورات الرضی/ ایران _ قم/ سال چاپ: بی تا.

65_ فضائل أمير المؤمنين عليه السلام/ 1 جلدی/ ابن عقده کوفی، احمد بن محمد/ تحقیق: حرز الدین، عبد الرزاق محمد حسین/ عربی/ دلیل ما/ قم/ سال چاپ: 1424 ق.

66_ الفضائل (لابن شاذان القمی)/ 1 جلدی/ ابن شاذان قمی، أبو الفضل شاذان بن جبرئیل/ رضی/ قم/ سال چاپ: 1363 ش.

67_ فضائل الخمسة من الصحاح الستة/ 3 جلدی/ حسینی فیروزآبادی، سید مرتضی/ منشورات فیروزآبادی/ عربی/ قم/ 1424 ق.

68_ فضائل الشيعة/ 1 جلدی/ ابن بابویه، محمد بن علی/ عربی/ أعلمی/ تهران/ سال چاپ: بی تا.

69_ فلاح السائل و نجاح المسائل/ 1 جلدی/ ابن طاووس، علی بن موسی/ عربی/ بوستان کتاب/ قم/ سال چاپ: 1406 ق.

70_ قاموس الرجال/ 12 جلدی/ شوشتری، محمدتقی/ جماعة المدرسين في الحوزة العلمية بقم، مؤسسة النشر الإسلامي/ عربی/ قم/ سال نشر: 1410 ق.

71_ قرب الإسناد/ 1 جلدی/ حمیری، عبد الله بن جعفر/ تحقیق: مؤسسة آل البيت عليهم السلام/ عربی/ مؤسسة آل البيت عليهم السلام/ قم/ سال چاپ: 1413 ق.

72_ قصص الأنبياء عليهم السلام (للراوندي)/ 1 جلدی/ قطب الدّین راوندي، سعید بن هبة الله/

تحقیق: عرفانیان یزدی، غلامرضا/ عربی/ مرکز پژوهش های اسلامی/ مشهد/ سال چاپ: 1409 ق.

73_ الكافي/ 8 جلدی/ کلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق/ دار الكتب الإسلامية/ تهران/ سال چاپ: 1407 ق.

74_ كامل الزيارات/ 1 جلدی/ ابن قولویه، جعفر بن محمد/ محقق و مصحح: امینی، عبد الحسين/ عربی/ دار المرتضوية/ نجف اشرف/ سال چاپ: 1356 ش.

75_ كتاب سليم بن قيس الهلالي/ 2 جلدی/ هلالی، سلیم بن قیس/ تحقیق:

انصاری زنجانی خوئینی، محمد/عربی/الهادی/قم/سال چاپ: 1405 ق.

76_ كشف الغمة في معرفة الأئمة عليهم السلام/2 جلدی/اربلی، علی بن عیسیٰ/بنی هاشمی/تبریز/سال چاپ: 1381 ق.

77_ كشف اليقين في فضائل أمير المؤمنين عليه السلام/1 جلدی/علا-مه حلی، حسن بن یوسف بن مطهر/تحقیق: درگاهی، حسین/عربی/وزارت ارشاد/عربی/تهران/سال چاپ: 1411 ق.

78_ الكشف و البيان المعروف تفسیر الثعلبی/10 جلدی/

ابواسحاق احمد بن محمد ثعلبی نیشابوری/عربی/محقق: ابن عاشور، ابی محمد/دار إحياء التراث العربي/بیروت _ لبنان/سال نشر: 1422 ق یا 2002 م.

79_ كفاية الأثر في النصّ على الأئمة الإثني عشر/1 جلدی/خزاز رازی، علی بن محمد/تحقیق: حسینی کوهکمری، عبد اللطیف/عربی/بیدار/قم/سال چاپ: 1401 ق.

80_ كمال الدين و تمام النعمة/2 جلدی/ابن بابویه، محمد بن علی/تحقیق: غفاری، علی اکبر/اسلامیه/عربی/تهران/سال چاپ: 1395 ق.

81_ اللوامع النورانية في أسماء علي و اهل بيته القرآنية/بحرانی، هاشم بن سلیمان/تحقیق: فدوی اردستانی، حامد/مکتبة المرتضوية/قم/سال چاپ: 1429 ق.

82_ اللهوف على قتلى الطفوف، ترجمه فهري/1 جلدی/نویسنده: ابن طاووس، علی بن موسیٰ/ترجمه: فهري زنجانی، احمد/عربی، فارسی/ناشر: جهان/تهران/سال چاپ: 1348 ش.

83_ مائة منقبة من مناقب أمير المؤمنين و الأئمة/1 جلدی/ابن شاذان، محمد بن احمد/تحقیق: مدرسه امام مهدی علیه السلام/عربی/ناشر: مدرسة الإمام المهدي عجل الله فرجه الشريف/قم/سال چاپ: 1407 ق.

84_ مجمع البيان في تفسير القرآن/10 جلدی/طبرسی فضل بن حسن/انتشارات ناصر خسرو/عربی/تهران/سال چاپ: 1372 ش.

85_ محاسبة النفس/1 جلدی/ابن طاووس، علی بن موسیٰ، شهید ثانی، زین الدین بن

- على / محقق و مصحح: شهيد ثانی، زين الدين بن على، كفعمی ابراهيم بن على / عربی / ناشر: مرتضوی / تهران / سال چاپ: 1376 ش.
- 86_ المحاسن / 2 جلدی / برقی، احمد بن محمد بن خالد / تحقيق: محدث، جلال الدين / عربی / دار الكتب الإسلامية / قم / سال چاپ: 1371 ق.
- 87_ مختصر البصائر / 1 جلدی / حلّی، حسن بن سليمان بن محمد / مؤسسة النشر الإسلامي / قم / سال چاپ: 1421 ق.
- 88_ مدينة معاجز الأئمة الإثني عشر / 8 جلدی / بحرانی، سيد هاشم بن سليمان / عربی / مؤسسة المعارف الإسلامية / قم / سال چاپ: 1413 ق.
- 89_ مرآة العقول في شرح أخبار آل الرسول عليهم السلام / 26 جلدی / مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی / دار الكتب الإسلامية / تهران / سال چاپ: 1404 ق.
- 90_ مسائل على بن جعفر و مستدرکاتها / 1 جلدی / عريضي، على بن جعفر / تاريخ وفات: 220 قمری / تحقيق: مؤسسة آل البيت عليهم السلام لإحياء التراث / مؤسسة آل البيت عليهم السلام / قم / سال چاپ: 1409 ق.
- 91_ مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل / 28 جلدی / نوری، حسين بن محمد تقی / محقق و مصحح: مؤسسة آل البيت عليهم السلام / عربی / مؤسسة آل البيت عليهم السلام / قم / سال چاپ: 1408 ق.
- 92_ مشارق أنوار اليقين في أسرار أمير المؤمنين عليه السلام / 1 جلدی / حافظ برسی، رجب بن محمد / محقق و مصحح: عاشور، على / عربی / اعلمی / بيروت / سال چاپ: 1422 ق.
- 93_ مصباح الشريعة / 1 جلدی / منسوب به امام ششم، حضرت جعفر بن محمد عليهما السلام / عربی / اعلمی / بيروت / سال چاپ: 1400 ق.
- 94_ معاني الأخبار / 1 جلدی / ابن بابويه، محمد بن على / محقق و مصحح: غفاری، على اکبر / عربی / دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسين حوزه علميه قم / قم / سال چاپ: 1403 ق.
- 95_ مقتضب الأثر في النصّ على الأئمة الإثني عشر / 1 جلدی / جوهری بصری، احمد

بن عبد العزيز/ محقق و مصحح: هوشمند، مهدی/ عربی/ انتشارات طباطبایی/ قم/ سال چاپ: بی تا.

96_ مکاتیب الرسول صل الله علیه وآله وسلم/ 3جلدی/ احمدی میانجی، علی/ عربی/ دار الحدیث/ ایران_ قم/ سال چاپ: 1419 ق.

97_ مکارم الأخلاق/ 1جلدی/ طبرسی، حسن بن فضل/ عربی/ شریف رضی/ قم/ سال چاپ: 1412 ق، 1370 ش.

98_ ملاذ الأخیار فی فهم تہذیب الأخبار/ 16جلدی/ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی/ محقق و مصحح: رجائی، مهدی/ عربی/ کتابخانہ آیہ الله مرعشی نجفی/ قم/ سال چاپ: 1406 ق.

99_ مناقب آل أبي طالب عليهم السلام (لابن شهر آشوب)/ 4جلدی/ ابن شهر آشوب مازندرانی، محمد بن علی/ عربی/ علامہ/ قم/ سال چاپ: 1379 ق.

100_ مناقب الإمام علي بن أبي طالب عليه السلام (مناقب مغازلي)/ 1جلدی/ ابن مغازلی، علی بن محمد/ عربی/ دار الأضواء/ بیروت _ لبنان/ سال نشر: 1424 ق.

101_ منتخب الأنوار المضيئة في ذكر القائم الحجة عليه السلام/ 1جلدی/ نویسنده: بهاء الدین نیلی نجفی، علی بن عبدالکریم/ محقق و مصحح: حسینی کوهکمری، عبداللطیف/ عربی/ ناشر: مطبعة الخيام/ قم/ سال چاپ: 1360 ش.

102_ منهاج البراعة في شرح نهج البلاغة (خوئی)/ 21جلدی/ هاشمی خوبی، میرزا حبیب الله/ شارح: حسن زاده آملی، حسن و کمره ای، محمد باقر/ محقق و مصحح: میانجی، ابراهیم/ عربی _ فارسی/ مکتبۃ الإسلامیة/ تهران/ سال چاپ: 1400 ق.

103_ نزهة المجالس و منتخب النفائس/ 2جلدی/ عبدالرحمن صفوری شافعی/ عربی/ دار الکتب العلمیة، منشورات محمد علی بیضون/ بیروت _ لبنان/ سال نشر: 1419 ق یا 1998 م.

104_ نوادر الأخبار فیما یتعلق بأصول الدین (للفیض)/ 1جلدی/ فیض کاشانی، محمد محسن بن شاه مرتضی/ محقق و مصحح: انصاری قمی، مهدی/ عربی/ مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی/ تهران/ سال چاپ: 1371 ش.

- 105_ نهج الحقّ و كشف الصدق / 1 جلدی / علامه حلی، حسن بن یوسف / عربی / دار الكتاب اللبناني / بیروت / سال چاپ: 1982 م.
- 106_ الوافی / 26 جلدی / فیض کاشانی، محمد محسن بن شاه مرتضی / عربی / کتابخانه امام أمير المؤمنين علی علیه السلام / اصفهان / سال چاپ: 1406 ق.
- 107_ وسائل الشیعة / 30 جلدی / شیخ حر عاملی، محمد بن حسن / محقق و مصحح: مؤسسة آل البيت عليهم السلام / عربی / مؤسسة آل البيت عليهم السلام / قم / سال چاپ: 1409 ق.
- 108_ وقعة الطفّ / 1 جلدی / ابو مخنف کوفی، لوط بن یحیی / محقق و مصحح: یوسفی غروی، محمد هادی / عربی / ناشر: جامعه مدرسين / قم / سال چاپ: 1417 ق.
- 109_ هداية الأمة إلى أحكام الأئمة عليهم السلام / 8 جلدی / شیخ حر عاملی، محمد بن حسن / محقق و مصحح: آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهش های اسلامی / ناشر: آستانة الرضویة المقدّسة، مجمع البحوث الإسلامية / مشهد مقدّس / سال چاپ: 1414 ق.
- 110_ الهدایة الكبرى / 1 جلدی / خصیبي، حسین بن حمدان / عربی / البلاغ / بیروت / سال چاپ: 1419 ق.
- 111_ ینایع المودة لذوي القربى / 4 جلدی / قندوزي، سلیمان بن ابراهیم / محقق: حسینی، علی بن جمال اشرف / عربی / منظمة الاوقاف و الشؤون الخيرية، دار الأسوة للطباعة و النشر / قم - ایران / سال نشر: 1422 ق.

جدول فهرست سوره های قرآن کریم

شماره	نام سوره	شماره	نام سوره	شماره	نام سوره
۱	فاتحة	۲۱	انبیاء	۴۱	فصلت
۲	بقرة	۲۲	حج	۴۲	شورى
۳	آل عمران	۲۳	مؤمنون	۴۳	زخرف
۴	نساء	۲۴	نور	۴۴	دخان
۵	مائدة	۲۵	فرقان	۴۵	جاثية
۶	انعام	۲۶	شعراء	۴۶	احقاف
۷	اعراف	۲۷	نمل	۴۷	محمّد
۸	انفال	۲۸	قصص	۴۸	فتح
۹	توبة	۲۹	عنكبوت	۴۹	حجرات
۱۰	يونس	۳۰	روم	۵۰	ق
۱۱	هود	۳۱	لقمان	۵۱	ذاريات
۱۲	يوسف	۳۲	سجدة	۵۲	طور
۱۳	رعد	۳۳	احزاب	۵۳	نجم
۱۴	ابراهيم	۳۴	سبأ	۵۴	قمر
۱۵	حجر	۳۵	فاطر	۵۵	الرحمن
۱۶	نحل	۳۶	يس	۵۶	واقعة
۱۷	اسراء	۳۷	صافات	۵۷	حديد
۱۸	كهف	۳۸	ص	۵۸	مجادلة
۱۹	مريم	۳۹	زمر	۵۹	حشر
۲۰	طه	۴۰	غافر	۶۰	ممتحنة

٦١	صف	٧٩	نازعات	٩٧	قدر
٦٢	جمعة	٨٠	عبس	٩٨	بينه
٦٣	منافقون	٨١	تكوير	٩٩	زلزال
٦٤	تغابن	٨٢	انفطار	١٠٠	عاديات
٦٥	طلاق	٨٣	مطففين	١٠١	قارعة
٦٦	تحريم	٨٤	انشقاق	١٠٢	تكاثر
٦٧	ملك	٨٥	بروج	١٠٣	عصر
٦٨	قلم	٨٦	طارق	١٠٤	همزة
٦٩	حاقة	٨٧	اعلى	١٠٥	فيل
٧٠	معارج	٨٨	غاشية	١٠٦	قريش
٧١	نوح	٨٩	فجر	١٠٧	ماعون
٧٢	جن	٩٠	بلد	١٠٨	كوثر
٧٣	مزمل	٩١	شمس	١٠٩	كافرون
٧٤	مدثر	٩٢	ليل	١١٠	نصر
٧٥	قيامة	٩٣	ضحى	١١١	مسد
٧٦	انسان	٩٤	شرح	١١٢	اخلاص
٧٧	مرسلات	٩٥	تين	١١٣	فلق
٧٨	نبا	٩٦	علق	١١٤	ناس

کلید واژه‌ی

در قرآن کریم

مقدمه استاد محقق،
علامه حاج شیخ علی اکبر مهدی پور

سید محمد جعفر روضاتی

بررسی ۲۴۰ آیه درباره حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

۴۹۳ صفحه وزیری

کلید واژه‌ی

در قرآن کریم

به ضمیمه کتابنامه رجعت

مقدمه استاد محقق
علامه حاج شیخ علی اکبر مهدی پور

سید محمد جعفر روضاتی

بررسی ۸۰ آیه درباره رجعت

۲۴۸ صفحه وزیری

برنده جایزه کتاب سال ۱۳۹۶ استان خراسان رضوی

img8.png

ص: 621

img9.png

ص: 622

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

